

204918

Katalog

204918

III

ESTREICHER.

BIBLIOGRAFIA POLSKA.

Tom XXX: Lit. Su—Sz.

W KRAKOWIE 1934
NAKLADEM POLSKIEJ AKADEMJI UMIEJĘTNOŚCI
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNIACH GEBETHNERA I WOLFFA
WARSZAWA — KRAKÓW — LUBLIN — ŁÓDŹ — POZNAŃ — WILNO —
ZAKOPANE

- ESTREICHER KAROL.** Bibliografia polska. 120.000 druków. **Część I.**
 Stulecie XIX. Katalog 50.000 druków polskich lub Polski dotyczących od roku 1800, ułożony abecedłowo według autorów i przedmiotów, z wyrażeniem cen księgarskich. **Lit. A—F** (*wyczerpany*).
- Tom II. Stulecie XIX. **Lit. G—L** (*wyczerpany*).
 - Tom III. Stulecie XIX. **Lit. Ł—O** (*wyczerpany*).
 - Tom IV. Stulecie XIX. **Lit. R—U** (*wyczerpany*).
 - Tom V. Stulecie XIX. **Lit. W—Z** (*wyczerpany*).
 - Tom VI. Stulecie XIX. Dopełnienia. **Lit. A—O** (*wyczerpany*).
 - Tom VII. Stulecie XIX. Dopełnienia. **Lit. P—Ż** (*wyczerpany*).
 - Tom VIII. Chronologiczne zestawienie 73.000 druków polskich lub Polski dotyczących od r. 1455 do 1799 włącznie (*wyczerpany*).
 - Tom IX. Zeszyt I—II. Stulecie XVIII i dopełnienia do wieku XV—XVII, str. 1—288. 5—
 - Tom IX. Zeszyt III i IV, str. 289—576. 5—
 - Tom IX. Zeszyt V—VII, str. X i 577—803. Dodatek III i IV do tomu VIII i IX. Dzieła z XV do XVIII wieku, str. CCH—CCCXLIV. 5—
 - Tom X. Zeszyt I—II. Stulecie XIX. 1800—1870, str. 1—296. . 7-50
 - Tom X. Zeszyt III—IV. Stulecie XIX. 1800—1870, str. VIII i 297—489. — Dodatek, str. I—CCVII. 7-50
 - Tom XI. Zeszyt I—III. Stulecie XIX. 1871—1889, str. 1—372. 7-50
 - Tom XI. Zeszyt IV—V. Stulecie XIX. 1871—1889, str. VI i 373—400. — Dopełnienia i sprostowania do tomów VIII—XI, str. 1—187. 7-50
 - Tom XII. Zeszyt 1—3. Stulecie XV—XVIII w układzie abecedłowym **Lit. A—Beb.**, str. XIX i 424. 10—
 - Tom XII. Zeszyt 4. **Lit. Beb.—Bez.**, str. 425—532. — Dodatki i sprostowania do t. XII, str. I—XII. 10—

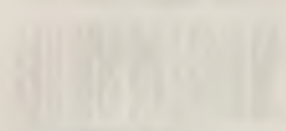
BIBLIOPHILIA

Vol. 10, No. 1
1910

Published by the
Bibliophilic Society of America

154

Entered as Second-Class Matter
July 16, 1896, at New York, N. Y.

1910

154

BIBLIOGRAFIA POLSKA

CZEŚĆ III.

(Obejmująca druki stuleci XV—XVIII
w układzie alfabetycznym).

CZEŚCI III TOM XIX: LITERA Su—Sz.

KRAKÓW.
CZCIONKAMI DRUKARNI UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Józefa Filipowskiego.
1934.

BIBLIOGRAFIA POLSKA

KAROLA ESTREICHERA.

OGÓLNEGO ZBIORU TOM XXX.

Wydał STANISŁAW ESTREICHER.

Nakładem Polskiej Akademji Umiejętności.

Biblioteka Jagiellońska

1000646333

KRAKÓW.

CZCIONKAMI DRUKARNI UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

pod zarządem Józefa Filipowskiego.

1934.

BIBLIOTHECA MUSEI HISTORICO-NATURALIS
MUSEI HISTORICO-NATURALIS
MUSEI HISTORICO-NATURALIS

MUSEI HISTORICO-NATURALIS

MUSEI HISTORICO-NATURALIS

MUSEI HISTORICO-NATURALIS

204918

III

Katalog 195

542. c. 34/71-

Opis druków na literę **S**, największą w alfabecie, doprowadziłem w niniejszym tomie do końca, a równocześnie oddaję do druku literę **T**. Mam nadzieję, o ile nie zajdą jakieś przeszkody, ukończyć druk ten w ciągu dwóch lat najbliższych; rękopis tomu następnego jest niemal już w całości opracowany.

Jak poprzednio, doznałem także w ciągu ostatniego roku życzliwej pomocy ze strony kilku uczonych, którzy zwracali moją uwagę na nieopisane lub niedostatecznie opisane w »Bibliografji« druki. Pragnę z tego powodu wyrazić gorące podziękowanie generałowi M. Kukielowi, prof. St. Kotowi, pułk. dr M. Łodyńskiemu, ks. St. Bednarskiemu S. J., dyrektorowi R. Kotuli, dr J. Serudze, ks. dr J. Kwolkowi, Tad. Turkowskiemu w Wilnie.

Otrzymałem również kilka cennych informacji o nieznanach drukach od dra Graebnera z Biblioteki Miejskiej w Gdańsku, oraz od p. J. D. H. Barnicot, starszego asystenta Biblioteki Bodlejańskiej w Oxfordzie, posiadającej wcale bogaty dział druków polskich (głównie po Józefie Łukaszewiczu).

Nadesłane przez nich uwagi bądź już zużytkowałem, bądź też dołączyłem je do bardzo obfitych materiałów, które kiedyś — po ukończeniu całego dzieła — złożą się na dodatkowe tomy Uzupełnień i Sprostowań.

Dyrekcje ważniejszych bibliotek polskich umożliwiły mi, tak jak i w poprzednich latach, autopsję opisywanych książek przez chętnie nadsyłanie potrzebnych mi dzieł do Krakowa. Pragnę i tym razem złożyć kierownikom tych bibliotek podziękowanie.

Specjalne podziękowanie należy się ode mnie p. dr K. Piotrowiczowi, dyrektorowi Biblioteki P. Akademii Umiejętności, który z dużą energią zajmuje się wyszukiwaniem i sprowadzaniem dzieł dla mnie potrzebnych, a także kopjuje ważniejsze tytuły.

Kraków, 1 października 1934.

Stanisław Estreicher.

Suada ob. Bodocki Waw. (Romana 1649) — Danejkowicz-Ostrowski (Civilis 1745) — Kwiatkiewicz Jan (1652, 1672, 1679, 1683, 1689, 1690, 1697, 1708) — Ossoliński (Applaudens 1683).

Suadae Tilicianae ob. Bieżanowski J. S. (1658).

Suarez Cyprjan S. J. ob. Soares (tom XXVIII, 341).

Suarez Franciszek S. J. ob. Bascan Bonaw. (Parochianus 1647, str. 16) — Świącicki K. (1763).

Było dwóch Franciszków Suarezów, obaj Jezuiti. — Obacz o ich znajomości w Polsce: Wielewicki Diarium — Bieliński Uniw. wil. I, III. — Encykl. kościelna XVII, 106. — Bednarski Upadek i odrodzenie szkół jez. 1933 str. 530.

Wedle notatki Cypr. Walewskiego miał Aleksander Podlasiński wydać we Lwowie 1755, w 4ce „Logikę“ Suareza. — Druku takiego nie znam. Istnieją tylko podręczniki logiki Podlasińskiego, wydane w San domierzu 1731, ob. tom XXIV, 409.

Suarez Joachim (Vita di Aug. III) ob. Soares.

SUAUZ Karol Gottlieb, tajny radca pruski (1746 † 1798) i **Goslar Karol**. Nauka Dla Stron Względem Zachowania Się W Processach, Tudzież Innych Sądowych Czynnosciach, Podług przepisów powszechney Sądowej Ordynacyi Dla Państw Pruskich przez C. G. S. y C. G. Ułożona. [Tu winieta: otwarta księga, oparta na innej zamkniętej; całość zdobią kwiaty]. w Warszawie R. 1796. Nakładem Korrespondenta. w 8ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 362 (pierwszych 12 rzymskich), k. 3 nlb. (Rejestr).

We wstępie i w przedmowie wysławiają autorowie zasługi królów pruskich około kodyfikacji procesu i prawa krajow. (Landrecht). Dzieło dzieli się na 2 części: 1) o zachowaniu się w prawnych sporach; 2) o sprawach niespornych (ugody, testamenty, sukcesje, opiekunowie, hipoteki). — Całość ma charakter popularyzacyjny. — Oryginał miał tytuł: Unterweisung für die Parteien.

Ob. tom XXIII, 65 i XVII, str. 1.

* Czetw. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— Dodatek do xiąższki pod tytułem: Nauka dla stron względem zachowania się w procesach dla państw pruskich. Warszawa (po r. 1796). w 8ce, str. 99 nlb.

Ob. tom XV, str. 271.

Czartor. — Uniw. warsz.

— Nauka o Prawach dla Obywatelow Państw Pruskich.

Przekładał Czajkowski. — Pierwsze wydanie z r. 1794, drugie z r. 1797.

Ob. tom XXIII, str. 64 oraz XVII, 1 — gdzie podano bliższy opis i biblioteki.

— Sammlung alter und neuer schlesischen Provinzial-Gesetze (3 części). Breslau 1771—72. w 4ce.

Ob. Stölzel K. G. Suarez (1885).

Suatocoplus rex ob. Fortuna (1744).

SUAUVIO Parthenopeo (pseudonim).

Operette del Suavio Parthenopeo in varii tempi et per diversi subjecti composte et da Silvan Flammineo intieme raccolte et alla amorosa et moral sua calamita intitolate. Stampate in Bari per Maestro Guilliberto Nehon francese in le case di S. Nicola a di 15. de Ottobre 1535. w 4ce.

Jest tu poema: Viaggio de la Serenissima S. D. Bona Regina de la sua arrivata

in Manfredonia andando verto del suo regno di Polonia.

W poemacie tym opisuje autor podróż Bony do Polski i przybycie do Krakowa oraz podaje opis Krakowa i Wawelu. Poemat ten ofiarował autor (w rękopisie) matce Bony Izabelli.

Z treści wynika, że towarzyszył Bonie w podróży z Neapolu do Krakowa w r. 1518 i wedle wszelkiego prawdopodobieństwa pozostał także w Krakowie dłuższy czas.

Ułożył on także kilka sonetów na cześć Izabelli, późniejszej żony Jana Zapolyi, na cześć Bony i na cześć Zygmunta Augusta, jako chłopca dziesięcioletniego.

Darowski Bona Sforcia 1904 str. 174; zaś na str. 45—51 przedrukowne te wiersze. — Tenże w Przegl. polskim 1904 III str. 418 oraz w Gaz. lwowskiej 1903 nr 130.

Autorstwo przypisuje Darowski baronowi de Palmerici Spinetto Ventura, który był dworzaniem Izabelli i słynął jako literat, a znajdował się w orszaku Bony. Bliższego jednak dowodu na to nie mamy. — Tomkowicz Wawel I cz. II, 306.

Por. pod Palmerici (tom XXIV str. 37).

Egzemplarz miał w r. 1900 hr. Franc. Bonazzi w Neapolu, podobno dziś jest on w bibl. publ. neap. (?)

Subbolnik. [Druk cerkiewny]. Grodno 1786. w 12ce, ark. 132.

Katalog Szibanowa 1887.

Subditus fidelis ob. Orzechowski St. (1698).

Subhan Kazy ob Copia — Gierey (1657).

Subleyras Ludwik ob. Durini (1772).

Sublimitas virilis animi in puero, nomine ac christiana fortitudine Celso, ac reliquis s. martyribus, oculis objectae et proffigatae mentis hominibus, erecta a perillustri et nobili juventute Collegii Calissiensis Soc. Jesu scholae Rhetorices 1712. B. m. (Kalisz 1712). fol., k. 1. Jagiell.

— ob. Bonawentura (ignis seraph. 1686) — Chomentowski Stan. (sagittae 1712) — Druzbicki Gas. (perfectionis 1717) — Podgorski (honoris 1691) — Sierakowski W. (sagittae 1741).

Subrzycki Jan ob. Zubrzycki.

Subsidium charitativum od duchowieństwa. (Actum d. 13 Aprilis 1775). fol., kart 2.

Ob. Instrukcja. Krasinś.

— charitativum z dóbr ziemskich... (około 1790 r.). fol., kart 2.

Pilat Liter. polit. str. 85.

— ob. Instrukcja (1775) — Łojecki F. (1780) — Sołtyk (Proces 1776).

— z dóbr ziemskich na powiększenie wojska w prowincyach obojga narodów. (Projekt do prawa na 4 letn. sejmie). fol., 3 karty.

Są dwa różne wydania.

Branic. — Czartor.

— z miast królewskich na powiększenie wojska. (Projekt). fol., str. 1. Branic.

— Reipublicae Generalis Contributionis od Stanow Koronnych, Ná Seymie Wálnym Wárszawskim Extráordinárynym, dnia 20 Mieśiąca Lutego, Roku M.DC.LXII. (1662). Vchwalone. fol., k. 7 nlb.

Druk gocki, zapewne w Warszawie; zawiera pokolei dokładny rozkład podatku należonego na duchowieństwo (Arc. gnieźń. 1800 złotych... itd.); na dygnitarzy świeckich (województwie po 1300 zł... itd.); dwór króla i królowej; urzędnicy ziemscy, hetmani z wojskiem; wojsko zaporowskie; urzędnicy gór, skarbowi i celni; panie i płęć białogłowska (wdowy, stare panny); miasta i miasteczka; kmiecie. — Dalej postanowienia o popisie osób, o przysiędze, wybieraniu pieniędzy. — Podp. Jan Wielopolski, marsz. izby poselskiej i deputacji z izby.

Ważny to materiał dla dziejów skarbowości i stanu gospodarczego.

Jagiell. — Uniw. wileńś.

— Regipublicae (sic) Generalis Contributionis Od Stanow Koronnych, y W. X. L. ná Seymie Wálnym Wárszawskim Extráordinárynym Dnia 20. Mieśiąca Lutego Roku M D C L X I I. (1662). Vchwalone. [Na końcu:] Cracoviae reimpresum, Typis Schedelianis S. R. M. ordinarijs. Anno felicis Coronationis, nec non Magni Ivbilei, M.DC.LXXVI. (1676). fol., str. 14.

Druk czcionkami łacińskimi.

Akad. — Jag. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Toż... ná Seymie Wálnym Wárszawskim. In Anno 1673. Vchwalone. fol., k. 6 nlb.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwows.

— ad eloquentiam ob. Dąbrowski St. (1746).

— Wiersza Polskiego Albo Kadencye Według porządku Vocalium bierac przedostatnią Syllabę Kadencyi

koncząca się na: a, a, e, e, i, o, u, y, Dla Łatwości wprawiającej się do Wiersza Polskiego Szkolnego Młodzi Zebrań Roku Panskiego 1755. [Tu wianietka]. w Warszawie w Drukarni J. K. Mói y Rzeczy Pospolitey Coll. Warszaw. XX. Scholarum Piarum. w 12-ce, k. tyt. i str. 107.

Jest to alfabetyczny słownik rymów, unikat w literaturze polskiej. Rozpoczynają sylaby kadencji na a albo a (aba, abi, abo, abia, abie... itd.). Pod każdym rymem zgrupowano po kilka wyrazów np. pod „abo“: habo, sľabo, źabo. — Kończą rymy na yka, yza, yzna, zy (chzyzy, fryzy, interczyzy, łyzy, ogryzy, wyzy, zyzy). Poczem następuje rada: Plura te usus docebit. — W kilku miesiącach egzemplarza Jag. dopisano atramentem po kilka pominiętych rymów.

Zapewne dzieło któregoś z pijarów — wierszopisów.

Wisłocki Przewodnik bibliogr. luty 1889, Jagiell.

Substitutio pupilaris ob. Kowalewski Celestyn (1727).

Substitutiones ob. Rudawski Laur. (1659).

Succamerarius Regni ob. Schultz Jerzy (Commentarius 1747).

Succes du roy de Pologne... (1598) ob. Zygmunt III.

Successi del viaggio di Enrico III ob. Lucangeli (1574).

— (Veridichi) dell' armi Pollache sotto Parcham e li nuovo acquisti fatti dalli Cosachi di Sua Santita nella provincia di Podolia, con le profetie del beato Methodio circa li gloriosi successi della presente guerra contro l'imperio Ottomano. In Varsavia et in Genova, nella stamparia di Giacomo Antonio Pelizza da San Matteo, con Licenza de superiori 1683. w 4ce, kart 4.

Czartor.

Successio ob. Amael Jan (collateralium 1706) — Bajerski Ad. (Indygenatu 1696) — Becker (ab intestato 1728) — Keiserlingk Henr. Chryst. (1767) — Swidziński St. (dignitatum 1753) — Tractatus de legibus.

Successiones ob. Bajerski Adam (1696) — Rosteucher Christ. (1663) — Sukcessy.

Successions-Krieg (1733) ob. Abhandlung.

Successo delle nozze ob. Marianino (1592).

Successoria pacta ob. Bucky Joan. (1730).

Succinum ob. Aurifaber A. (Historia 1551) — Bernstein — Bursztyn — Goebelius S. (Libri duo 1582) — Hartmann Ph. (Prussici 1699, 1677) — Kretschmer Mich. (Problemata 1650) — Sander (1714) — Schelgwig Samuel (1671) — Schröder F. (1722) — Schultz J. P. (1762) — Thilo J. M. (Borussorum 1663) — Vigandus (Vera historia 1590).

SUCHAŃSKI Franciszek. Oratio in sollenni festo salutatae ab Angelo Virginis in pientissimo Almae academiae Cracoviensis oratorio habita a Francisco Suchański in artibus et philosophia primae laureae candidato 1667. d. 25. Martii. Cracoviae apud haeredes et success. Lucae Kupisz. w 4ce.

Muczkowski Rozmaitości hist. str. 149.

Jagiell. (?)

SUCHARZEWSKI Jan Kanty Nepom., prof. szkoły Nowodw. († 1765). *Aspectus Sapientiae à Telemaco Ulyssis Filio nimum Dilectae in signo Raviciae Virginis Per Nobilissimam Scholae Grammaticae Juventutem intra Novodvorscianas Classes Observatus. ac è Theatrali Spectaculo Luci publicae Declaratus. Annò Quò Monte Data è SanCto CoLVI Sapientia terras.* (1758). Cracoviae Typis Universitatis. fol., k. tyt. k. 11 nlb.

Na odwr. tyt. starannie wykonana rycina herbów Dembińskich (Panna na niedźwiedziu i Deboróg). Poczem dedykacja: Franc. Dembiński, venatoridae pal. crac. in scholis Novodvorsc. juveni; tn pochwały i genealogja Dembińskich. Poczem treść djalogu, przeplatane go wierszami (śpiewanie z graniem). Tekst po polsku i po łacinie. Wątek sztuki stanowiły przygody Telemaka w poszukiwanin za Uliasesem. Na końcu uwaga: Jako po pierwszey scenie tak po każdej będą się odprawiać komedje z Moliera autora francuskiego wyjęte. — Zdaje się że chodzi o intermedja. Bernacki Teatr II 210.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Dissertatio academica ex tractatu Geographico... Disputabitur sub assistentia M. Cantii Nepomuceni de Piszczyn Sucharzewski Ph. D., mathes. et interea scholae rhetor. Novodvorsc. Prof., contub. Hieros. senioris. Cracoviae, 1761. w 4ce, k. 4.

— Kalendarz polski y ruski... na rok p. 1754... przez M. Jana Kantego Sucharzewskiego... w akad. krak... matem. prof... w Krakowie w druk. Akad. Koll. większego. w 4ce.

Przy końcu jest: Relacya wolnego od Turków oblężenia Wiednia 1683 r.

— Kalendarz Polski y Ruski, w którym Święta roczne y Biegi niebieskie, Aspekty, Wybory, Czas siania, szczyptienia, Krwie puszczania, Lekarstw używania, Wschód y zachód słońca & c. należytem porządkiem położone y opisane. Na rok Pański 1755, który jest według komputu rzymskiego po przybyszowym drugi a po przestępnym trzeci, według greckiego zaś komputu przybyszowy, który przybysz przypada na nowiu lutego. [Tu 19 wierszy chronologii i rewolucji]. Przez Jana Kantego Nepomucena Sucharzewskiego w Przesławney Akademii krakowskiej Nauk Wyzwolonych y filozofii Doktorą, Matematyki Professorą, z należyta pilnością wyrachowany. w Krakowie w drukarni Akademickiej. w 4ce.

Na odwrocie tytułu miedzioryt herbu Kozierowskich, pod nim sześć dwuwierszy. Przepis Ignacemu Augustynowi Kozierowskiemu prałatowi zgrom. kanonik. hożogrobców w Mstowie.

Na końcu przydany jest: Corpus całego wojska, gdzie dalszy ciąg o wyprawie wiedeńskiej.

Żebrański Bibl. matem. 395—396.

Jagiell. — Uniw. warsz.

— Toż:... na rok 1756. w 4ce.

— Toż:... na rok 1757. w 4ce.

Uniw. warsz.

— Toż:... na rok 1758. w 4ce.

— Kalendarz Polski y Ruski w którym Święta roczne y Biegi niebieskie, Aspekty, Wybory, Czas siania, Szczyptienia, Krwie puszczania, Lekarstw używania, Wschód y Zachód Słońca & c. należytem porządkiem są położone

y opisane na Rok Pański 1759.... [Rewolucye Roczne... Rewolucye Kościelnej]. Przez M. Jana Kantego Nepomucena Sucharzewskiego, w Przesławney Akademii krakowskiej Nauk Wyzwolonych y Filozofii Doktorą, Matematyki y w Kollegium Nowodworskim Grammatyki drugich godzin Professorą, Szkoły Kollegiaty Świętej Anny Seniora z należyta pilnością wyrachowany. w Krakowie w Drukarni Akademickiej. w 4ce, kart 10.

Przy miesiącach Prognostyk codzienny. — Od k. 8: Konjektura generalna z dwunastu asteryzmów zodyacyjnych. O początku roku, urodzajach, zdrowiu, wojnie, ogniu, powodziach. Na końcu: Tabella do używania aspektów, kiedy siał, owzwać zwierze, w drogę wyjeżdżać, przeprowadzać się. Temu najhardziej szkodliwe aspekty marsowe.

Jagiell. — Uniw. warsz.

— Toż:... należytem porządkiem są położone i opisane na Rok Pański 1760, który jest według Komputu Rzymskiego przestępny a po Przybyszowym drugi. Według zaś Komputu Greckiego Przestępny y Przybyszowy. [Tu Rewolucye roczne. Rewolucye kościelne wierszy 19] przez... W Krakowie w drukarni Akademickiej. w 4ce, k. 10 nlb.

Na drugiej stronie tytuł po rusku. Przy miesiącach: Prognostyk codzienny. Od k. 8: Konjektura generalna. — Na końcu: Informacya o Xiężycu. Tu wiadomość iż Arytmetyka albo nauka o liczbie z ciekawymi kwestyami nie dawno drukowana znajduje się w Krakowie u Seb. Drelinkiewicza Bibliopoli. Kończy Tabella do używania Aspektów.

Akad. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— Toż:... na rok pański 1761 który jest według Komputu Rzymskiego Przybyszowy, a po przestępnym pierwszy, a według greckiego Komputu po przestępnym y przybyszowym pierwszy... wyrachowany. W Krakowie, w drukarni Akademickiej Kollegium Wiek-szego. w 4ce, k. 10.

Na odwrocie tytuł ruski. Na końcu praktyka generalna i Tabella używania aspektów. — Zalecone dzieło: Wnykowskiego Rekolekcy duchowne, u Seb. Hebanowskiego świeżo przedrukowane. Kończy czterowiersz:

Wielu podobno u mnie darmo po koledzie Zebym im dal Kalendarz, z prosbą swoią będzie, Umarł dawno, co dawał darmo, leży w grobie. Teraz nastał Jegomość jakii Pan Kup — sobie.

Jagiell. — Krasiań. (?) — Uniw. warsz.

— Kalendarz polski y ruski... na rok pański 1763. [Rewolucye roczne i kościelne]... przez M. Jana Kantego Nepomucena z Piszczyna Sucharzewskiego w przesł. Akad. Krak. NN. WW. y Fil. Doktora, matematyki profesora, bursy Jerozolimskiej Seniora z należytą pilnością wyrachowany w Krakowie w drukarni Akademickiej Kolleg. większego. w 4ce, k. 10 nlb.

Obok miesięców prognostryk codzienny. —

Po kalendarzu: Praktyka generalna astronomiczna z wierszami. — Między rewolucyami rocznymi wymienia: od założenia Akad. Chełmińskiej 282 lat, od założenia Akad. Pińczowskiej 63 lat.

Akad. — Ossol.

— Toż... na rok Pański 1764 który jest... wyrachowany. W Krakowie w drukarni Akademickiej. w 4ce, k. 14.

Na odwrocie tytułu miedzioryt herbu Janowściornu, a dołem sześć dwunwierszy. —

Dedykacja Floriano Amando Janowski Abbati Eccles. Cathed. Cracov. (kart 4). Treść też sama, co poprzednich lat.

Jagiell. — Uniw. warsz.

— Toż... na rok Pański 1765. [Pod tem rewolucye roczne i kościelne] przez... w przesł. Ak. Kr. NN. WW. y fil. Dra, matematyki prof., Kolegę mniejszego... w Krakowie w druk. Akad. Koll. większego. w 4ce, k. 10 nlb.

Obok kalendarza prognostryk codzienny, a na końcu prognostryk uniwersalny i Tabella do aspektów. — Na odwrocie tytułu herb królewski. — Dedykacja Stanisłao Augusto Polono Regi (wierszem łac.), poczem tytuł kalendarza po rusku. Prognostryki I—V kończone czterowierszami humorystycznymi.

Akad. — Jag. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Kolenda krakowska... na r. 1762. w 12ce.

Z artykułem o sejmikach.

— Kolenda krakowska albo Kalendarz astronomiczno-chronologiczno polityczny na rok pański 1763... przez... uapisany. w Krakowie w druk. Akad. w 12ce.

Na odwr. str. tyt. herb Rawa. — Przepis Franciszkowi Dembińskiemu Staroście Wolbrowskiemu. Obejmuje w sobie spis urzędników świeckich i duchownych, a na końcu wiadomość o pokoju i przymierzach. Smoleński Pisma hist. II. 77 podaje bliżej treść tego kalendarza. Nie zaznacza, skąd zna egzemplarz.

— Kolenda krakowska... na r. p. 1764... przez... Kraków, Akad. w 12ce.

Sobieszczański Encykl. Org. T. XIII str. 661.

— In Nomine Domini Amen. Quaestio astrologica de prognosi totius anni etc. sub... regim. Casimiri Stęplowski etc. per Ioan. Cant. Nep. Sucharzewski phil. doct... publice ad disput. proposita... a. 1763 d. 22 m. Martii. Cracoviae Typis Sem. epic. acad. diec. fol., k. 2.

Muczkowski Statuta str. 408—9.

Krasiań.

Suchecka Anna z Myszkowskich ob. Decretum (1786).

Sucheckie Eustachy ob. Juszcakiewicz Florjan (1771) — Krygier (1788) — Theses ex universa theologia (1783).

(Sucheckie Gabr.). Actum Petricoviae in judic. ordin. gener. Tribunalis Regni d. 25 m. Nov. a. D. 1786. [Na końcu:] Inter Magnificos Gabrielem Poray de Sucheycce Suchecki Subiudicem Terrestrem Vielunensem et Annam in Mirov de Myszkowskii conjuges Sucheckii ac alios ab una, et Regentiam Sycoviensem, Illustrem Magnificum Biernacki Castellatum Sirađiensem, Magnificum Psarski Succamerarium Vielunensem nec non Iudicium Castrense Ostrzeszowiense parte ab alia Tribunalium Decretum Anno 1786. Petricoviae. (B. m. i r.) fol., k. 8.

Na końcu podp.: Antonius Siemiątkowski, not. terr. siradiensis.

Spór wszczęty był pierwotnie w sądzie grodzkim Ostrzeszowskim. Występują bądź w roli interesowanych bądź w roli świadków urzędnicy Piotra Birona, K. E. Zaliz, F. E. Zasadiusz, liczni mieszczanie, chłopci, żydzi, szlachta, ślązacy.

Branic. — Jagiell.

Sucheckie Paweł ob. Figueroa (1755) — Stadion (1757).

Sucheckie Stan. Eustachy ob. Krygier Jan (1788) — Suchecki Eustachy.

SUCHOCKI Donatus. Assertiones ex univ. Philosophia. Vilnae, 1774. w 4ce. Czartor.

SUCHOCKI Franciszek. Propositiones Ex Universa Theologia Positivo Dogmatico Polemico Critico Scholasticae juxta mentem sacrarum literarum S. S. Patrum, Conciliorum, ac venerabilis Joannis Duns Scoti Doctoris subtilis et Mariani. Ex decreto V. V. Definitorii provincialis in congregatione Radomscensi, Studiorum reformatione intenti, concinnatae, publicaeq. concertationi expositae mense Junio 1761. Varsaviae. Typis S. R. M. et Reipublicae in Collegio Regio Scholarum Piarum. w 8ce, 1 k. tyt. oraz sygn. A - N₂.

Na końcu: Disputabitur publice... in templo... adstantibus Pankr. Kalitowicz ac Joan. Capiet. Dutkiewicz, satisfaciendo objectis Franc. Suchocki.

Ob. Propositiones... w tomie XXV str. 294. Jagiell.

— Theses Philosophicae Ad Mentem Joannis Duns-Scoti Subtilis Marianiq; Doctoris, nec non Sub Auspiciis Illustris & Admodum Reverendi Domini, D. Martini Sowinski, Praepositi Ostroviensis, Benefactoris Gratosissimi, Propugnatae. Neocorini Anno Domini MDCCLXIV. (1764). w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Dedykacja do Sowińskiego. Konkluzje są z prolegomenów, z logiki i metafizyki. Na końcu: Defend. in Conv. Neocorinens. assistente Francisco Suchowski Phiae prof. mense april. die (12) A. D. 1764. — Zapewne on też tezy układał, a jeden z uczniów jego bronił ich.

Tu nazwany Suchowskim, choć w poprzednim druku Suchockim. Ossol.

SUCHOCKI Wincenty. Lapis Angularis Civitatis In Quadro Positae, D Ioannes Cantius Confessor, Regni Poloniae, & Almae Universitatis Cracoviensis Patronvs, Vitae Sanctitate, Meritorum, & Miraculorum gloriã, Illimis; Architectante Dexterã Excelsi, Effor mante celeberrimã Vniversitate Cracoviensi, in Fundamentum Anguli, Elaboratvs; Anno Festivitatís suae recurrente Die, In Ecclesia Sanctae Annae Albae Ducalis, Nobilissimae Magnorum Hospitum Frequentiae, A M. Vincentio

Suchocki, In Alma Vniversitate Cracoviensi Philosophiae Doctore, interea in Academia Albae Ducalis Rhetoricae Professore, Cultu Panegyrico Exhibitus. Anno quo Lapidem ab impijs reprobaturum Mare gratiarum Orbi tulit angularem. 1700. 19. Octobris. Cracoviae, Ex Officina Francisci Cezary, S. R. M. Illustrissimi ac Rndissimi Dni Episcopi Crac: Ducis Severiae, necnon Scholarum Novoduoriscianarum Typographi. fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwr. str. tyt. herb Łaźniewskich i 6 wierszy łac. — Przepisał prozą Marciniowi na Oborach i Łaźniewie Łaźniewskiemu Archidyakonowi Łuckiemu, Kanonikowi Płockiemu, Proboszczowi w Białym. Dalej mowa miana na coroczną uroczystość S. Jana Kantego.

Jagiell. — Krasińs. — Zamojs.

— Sermo Perillustris & Admodū Reverendi D. Vincentij Suchocki Utriusq; Juris Doctoris, Prothonotarij Apostolici, Scholastici Lucëóriensis, Praepositi Bialensis, Causarum Curiae Episcopalis Lucëóriensis & Brestensis Auditoris & Judicis generalis in Synodo Diaecesana Lucëóriensi habitus.

Umieszcz. w dziele: Constitutiones Synodales dioecesis Luceoriensis. — Ob. Synodus (1726).

— ob. Giżycki Gregorius (1720) — Piskorski Sebastyan (1696).

SUCHODOLEC Franciszek. Prośba ur... podstolego grodzieńskiego bywszego sekretarza Komissyi Skarbowey W. X. Litt: do Prześwietney Delegacyi podana. (1781). fol., k. 1 liczb.

Dotyczy sprawy Tyzenhauza (ob.). — Kościółkowski w Ateneum wileńskim 1928 zeszyt XV str. 48. Uniw. wileńs.

— Produkt od WP... Suchodoleców braci... przeciwko WWJPP. Krzysztofowi Koszycowi (z końca w. XVIII). fol.

Bibl. nar. warsz.

— ob. Sprawa skarbu — Tyzenhaus Antoni (Process 1781).

Korzon Wewn. Dz. IV 272 i n. cytuje Manifest przeciw Tyzenhausowi 24 listop. 1781 (ale może nie drukowany?). — Finkel III 1867.

SUCHODOLEC Karol, Wincenty i Jan. Sprawa WW. JPP. Tadeusza Pod-Pułkownika bywszych Wóysk Litt: Ka-

rola Sędziego Pttu Bereskiego, Wincentego Chorążego i Jana Porucznika Wóysk Litt: Suchodolec: Z JWW. i WW. Mikołaiem Pułkownikiem Woysk Litt: i Instygatorem Litt: Wincentym, Ignacym, Jozefem, Franciszkiem i drugim Franciszkiem-Wincentym, Stryjami, oraz Janem Synowcem, Woyniłowiczami (1790). fol., k. 8 nlb. Uniw. wileńs.
— ob. Jeziersey — Woyniłowiczowie.

SUCHODOLEC Vladislaus Johann.

Gegründete Nachricht von denen in dem Königreich Preussen befindlichen Länge und Feld-Maassen, derselben Ursprunge, Veränderung und jetzigem Gebrauch; imgleichen von ihren Verhältnissen gegen einander in Ruthen, Schuen und Zollen-Wobey zugleich angewiesen wird, wie man nach diesen Verhältnissen die Flächen in Huben, Morgen und Quadrat-Ruthen berechnen und eins ins andre reduciren solle. Aus authentiquen Documenten und Originalien mit allem Fleisse und nur möglichen Accuratesse herausgesucht berechnet und zusammengetragen von Johann Vladislaus von Suchodoletz, ehemaligen Königl. Preuss. Ober-Teichinspectore Königsberg. bey J. D. Zeisens Witwe und I. H. Hartungs erben 1772. w 4ce, str. VIII i 72. Jagiell.

(Suchodolscy). Sprawa WW. Suchodolskich z JOX-ciem Sapieha... (z końca XVIII w.). fol. Bł. nar. warsz.

Suchodolska Anna ob. Mercier Ludwik (1786).

Suchodolska Petronela ob. Saint Lambert (Sara 1782, 1779) — Suchodolski Wojciech (Wiersz 1777).

Suchodolski Adam (I), pisarz ziemski lubelski, kaszt. słoński († 1766) ob. Majewski X. Jacek (1759).

Suchodolski Adam (II) ob. Węgierski X. Andrzej (Kaznodzieja zborowy 1646).

Suchodolski Aleks. ob. Ormiński (Kalendarz 1703).

SUCHODOLSKI Antoni (I), poseł wołkowyski. Mowa J. W. Jmci Pana A. Suchodolskiego sędziego ziemskiego

y posła powiatu wołkowyskiego w izbie poselskiej w r. 1778 mca 8bra 29 dnia miana. Drukarnia Dufoura. fol., k. 1.

Branic. — Czartor. — Uniw. wileńs.

(Suchodolski Antoni) (II), podstoli lubelski. Powinszowanie w dzień imienin Ant. Suchodolskiego od XX. Trynitarzów Lubelskiego Klasztoru. Lublin. w 4ce.

SUCHODOLSKI Antoni (III), kaszt. smoleń., wojew. grodzień. Głos Ant. Suchodolskiego posła z wojewodztwa Smoleńskiego miany 25 maja 1789. Warszawa, w druk. nadwor. fol.

Akad. — Ossol.

— Głos... 30 Aug. 1790 r. miany. fol. Czartor.

— Głos J. W. Jmci Pana Ant. Suchodolskiego kasztelana smoleńskiego na sessyi seymowej d. 25 Junii 1793 roku miany. 1793. fol.

Branic. — Krasinś.

— Głos Jaśnie Wielmożnego... kasztelana wojewodztwa smoleńs. na sessyi seymowej dn. 16 Julii 1793 r. miany. fol., str. 2. Jagiell.

— Głos J. W. Ant. Suchodolskiego kasztelana Smoleńskiego na sessyi seymowej dnia 24 Julii miany. (1793). fol. Branic.

— Głos... na sessyi seymowej d. 30 lipca 1793 roku miany. fol.

Branic. — Krasinś.

— Głos... na sessyi seymowej r. 1793 d. 9 Augusta miany. [Przytem:] Głos tegoż d. 10 Augusta miany. fol., k. 1. Krasinś.

— Głos... na sessyi seymowej r. 1793 d. 17 Augusta miany. [Przytem:] Głos tegoż d. 17 Augusta in turno miany. fol., k. 2. Krasinś.

— Głos... na sessyi seymowej d. 2 Septembra 1793 r. miany. fol., k. 2. Krasinś.

— Głos... d. 5 Septembra 1793 r. miany. fol., k. 1.

Ob. o nim Korzon Wewn. Dzieje VI 385. — Finkel III 1867. Krasinś.

SUCHODOLSKI Franciszek Soc. Jesu. Przywitanie Głównego Trybunału Wielkiego Xięstwa Litewskiego w Niedziele

trzecią po Wielkieynocy w Kościele S. Jana Akademickim z ambony przez X. Franciszka Suchodolskiego S. J. Kaznodzieię ordynaryinego miane R. 1760. w Wilnie w drukarni Akad. Soc. Jesu. fol., k. 21 nlb.

Przypis. Jędrzejowi Ogińskiemu Marszałkowi Trybunał. — Herb Ogińskich na odwr. tyt. Miała ant. Wildera w r. 1912.

Przeźdz. — Uniw. wileńs.

Suchodolski Jan (I) ob. Krocowski H. (Aeternus 1647) — Ostrowski Jak. (Zal pogrzebowy 1623).

SUCHODOLSKI Jan (II). Kazanie na Konkluzji Nabozenstwa Koronacyi Cudowney Matki Boskiej w Kościele WW. OO. Franciszkanow Przemyskich, Przez W. Jmci X. Jana Suchodolskiego Kanonika Kiiowskiego. Miane. w 4ce, k. 12 nlb.

Apoteoza panowania M. Panny. Jocher 9012.

Czart. — Droh. — Ossol. — Uniw. lwow. ob. Chanecki Michał (1761).

Finkel III 1867.

SUCHODOLSKI Konstanty Ludwik. Zdanie J. W. Jmci Pana Konstantego Ludwika Suchodolskiego podkomorzego y posła powiatu mozyrskiego, starosty suchonickiego, orderu S. Stanisława kawalera na sessyi seymowey dnia 7 Junii 1790 roku. (1790). w 4ce, kart 2.

Branic.

Suchodolski Maciej, kasztel. lubel. ob. Giedziński Felicjan (Mowa pogrzeb. 1749) — Mężyński Melchior (Tarczy obrona 1750).

Suchodolski Maurycy Michał ob. Grzegorz od S. Duchy (Pełność łaski 1766).

SUCHODOLSKI Mikołaj, S. J. (1663 † 1703). Głowva Niebv Kovvna Jasnje Wielmożney I. M. Pani Z Domu Zielinskih Kasztelanovvey Miedzyrzeckiej W Kosiele Exaltacyi Zbawiennego Krzyza Collegium Bidgoskiego Societatis Jesu. Z Samych Obalin Smiertelności Podvvyszszona Przez X. Mikołaja Suchodolskiego Soc. Jesu. Kaznodzieię Roku upádley w Głowie nături ludzkiej Podwyszszenia 1699. Dnia 16. Marca. [Tu winieta]. W Kaliszu

W Drukarni I. K. M. Collegium Soc. Jesu. fol., k. tyt. i k. 23 nlb.

Na k. 1wszej miedzioryt b. Świnka, pod nim 20 w. pol.; potem herb Topór i pod nim 12 w. pol.

Autor przypisał prozą Konstantemu Zielińskiemu nominatowi arc. Lwowskiemu i Jakubowi Błęszyńskiemu kaszt. Miedzyrzeckiemu mężowi zmarłej.

Niesiecki IV 233. — Brown Bibl. 390. — Świecki Hist. pam. II 159.

Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz. — Uniw. wil.

Suchodolski Paweł ob. Borkowski Petrus (Disputatio 1596).

Suchodolski Teodor ob. Wonszel And. (Powrót 1710).

Suchodolski Tomasz, łowczy lubel. ob. Dłuski — Trzeciński Kajetan (Manifest 1779).

SUCHODOLSKI Wojciech, szambelan (podkomorzy) król., poseł chełmski i lubelski (1749 † 1826). Dodatek do projektu J. W. Potockiego posła lubelskiego. (Projekt do prawa). fol., str. 1.

Branic.

— Głos J. W. Jmci Pana Suchodolskiego Szambelana J. K. Mci Posła Lubelskiego W Izbie Senatorskiej dnia 21. Października Roku 1782. Na Seymie Miany. fol., k. 2 nlb.

Omawia bunt kapituły krak. przeciw biskupowi Sołtykowi, piętnując to jako crimen status, przez co kapituła była przyczyną nraty zajętych w kordon biskupich dochodów, obdarła dom biskupa, zagarnęła klejnoty i srebra ze skarbcza. — Ob. Zbiór mów (1782)... oraz niżej: Mowa.

Bibl. nar. warsz. — Branic. — Czartor. — Jagiell. — Uniw. wileńs.

— Głos Jaśnie Wielmożnego Wojciecha Suchodolskiego, chorążego chełmskiego, rotmistrza kawaleryi narodowej posła wwdztwa ruskiego, ziemi chełmskiej po złaczeniu się Izb in turno 7 października 1788 roku miany. (Na końcu:) W Warszawie, w drukarni Mich. Grölla księgarza Nadw. J. K. Mci. fol., k. 1.

Żąda limity Sejmu w porządku ustanowienia milicji wojewódzkich, obiecując że od obywateli przywiezie osobny na milicję pu-datek. — Ob. Sammlung.

Branic. — Jagiell. — Krasinś. — Ossol. — Zelińs.

— Głos za kommissyą woyskową dnia 3. listopada 1788 roku ex turno miany. (Na końcu:) W Warszawie w drukarni uprzyw. Mich. Gröll. fol., k. 4.

Mówi przeciw absolutyzmowi władzy wojskowej. Opowiada że 35 hufców do szlachcica we wiosce Szydele (Żmudź) strzelało, dom jego słomą obłożony spaliło i niedogorzela skutego więziło kilka niedziel. W czem brał udział porucznik Rusiecki. — Mówi o więzieniu senatorów w Warszawie. Wytyka nadużycia wojsk obcych r. 1776.

Czartor. — Branicki. — Dzików — Jagiell. — Kras. — Ossol. — Uniw. wil. — Zieliń.

— Głos... chorążego y posła chełmsk. dn. 21 listop. 1788 r. Warszawa, w drukarni M. Gröll. fol.

Czartor. — Krasin. — Zieliń.

— Głos... chorążego y posła chełmsk. w Izbach złączonych, dnia 22 listopada 1788. Warszawa, w druk. M. Gröll. fol.

Czartor. — Krasin. — Zieliń.

— Głos Jaśnie Wielmożnego Imci Pana Woyciecha Suchodolskiego chorążego y posła chełmskiego dnia 11 grudnia 1788 roku miany. (Na końcu:) w Warszawie, w drukarni Michała Gröll. fol., k. 2.

Jest to przymówienie się do głosu Tymowskiego o pensjach zagranicznych i domowych. Zieliń.

— Głos JW... chorążego y posła chełm. rotm. rotm. kaw. narod. dn. 22. grudnia 1788 w Izbie senatorskiej. Warszawa, Gröll. fol.

Czartor. — Zieliń.

— Głos... 13 marca 1789. Warszawa, Gröll. fol.

Zieliń.

— Głos... 11 maja 1789. fol. Ossol.

— Głos... 25 maja 1789. fol., k. 1. Ossol.

— Głos Jaśnie Wielmożnego Jego mości Pana Woyciecha Suchodolskiego chorążego y posła ziemi chełmskiej, rotmistrza kawalerii narodowej dnia 4 sierpnia 1789 r. miany. (Na końcu:) w Warszawie w drukarni Michała Gröll. 1789. fol., k. 2.

Mówi w materji etatowej z powodu, iż artykuł Generała Majora przy boku króla zdradzał kwestję awansu jego na General Leytnanta, z krzywdą zasłużonych oficerów. Temu się przeciwi.

Branicki. — Jagiell.

— Mowa J. W. Imci Pana Woyciecha Suchodolskiego Posła z Ziemi Chełmskiej w Izbie Poselskiej Dnia 22. Octobris 1780. Roku. fol., k. 2 nlb.

Zarazem:

Objasnienie Elekcji Rady nieustającej y Kommissyów skarbowych... str. 6.

Mówi o omyłkach Rady nieustającej z r. 1788 w interesie Grabianków i Próchnickich. Jagiell.

— Mowa J. W. Imci Pana Woyciecha Suchodolskiego Posła z Ziemi Chełmskiej Dnia 25. Października 1780. Roku Miana. fol., k. 2 nlb.

Mówi, że 16.000 wojska to pośmiewisko.

Na sto tysięcy nie pozwala nam skarb pomnażać podatków, lecz radzi cywilne zbijając expensa, bo dawniej Bracia służyli bez płacy. Te odstąpić wojsku. — Na końcu: Na tejsze sessyi projekt do powiększenia Bibliotek krajowych. Jagiell.

— Mowa JW. Imci Pana Suchodolskiego Szambelana J. K. M. Posła Lubelskiego na Sessyi w Izbie Poselskiej dnia 26 Octobr. Roku 1782 miana. fol., k. 1.

Ob. Zbiór mów (1782).

Branicki. — Czartor. — Ossol.

— Mowa JW. Imci Pana Suchodolskiego, Szambelana J. K. M. Posła Lubelskiego na Sessyi w Izbie Poselskiej dnia 29 8bris Roku 1782 miana. (Na końcu:) W drukarni P. Dufour drukarza J. K. M. y Rzeczypospolitey. fol., k. 1.

W sprawie kapituły i gwałtu jej nad Sółtykiem.

Ob. Zbiór mów (1782).

Branicki. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Mowa J. W. Woyciecha Suchodolskiego, Podkomorzego Nadwornego J. M. M. y Nayiasniejszego Elektora Trewirskiego, Krolewicza Polskiego, Miana in Turno w Izbie Poselskiej Die 31 8bris 1782. (Na końcu:) w Drukarni P. Dufour Drukarza J. K. M. y Rzeczypospolitey. fol., k. 2 nlb.

Zarazem: Przymówienie się in turno w Izbie senatorskiej.

Branicki. — Czartor. — Ossol.

— Mowa JW. Woyciecha Suchodolskiego Podkomorzego nadwornego J. K. M. y nayiasniejszego Elektornego. Trewirskiego krolewicza Polskiego miana.

na in Turno w Izbie Poselskiej die 29bris 1782. w Drukarni P. Dufour J. K. M. y Rzecz posp. fol., k. 2.

Ob. Zbiór mów (1782).

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Mowa JW. Jmci Pana... chorążego y posła ziemi chełmskiej domagającego się o przysięgę wojska na posłuszeństwo Stanom Skonfederowanym w izbie senatorskiej, 16 października. Warszawa, Gröll 1788. fol., str. 3.

Ob. niżej: Odpowiedź.

Branic. — Czartor. — Krasinś. — Ossol. — Zielińś.

— Mowa w materji przysięgi wojska in turno d. 17. Paździer. 1788 r. miana. fol., k. 2.

Branic.

— Mowa Jasnie Wielmożnego Woyciecha Suchodolskiego Chorążego Y Posła Chełmskiego W Izbie Senatorskiej Dnia 11. Listopada 1788. Roku. Miana. [Na końcu:] w Warszawie w Drukarni uprzywilejowanej Michała Gröll'a, Księgarza Nad. J. K. Mci. fol., k. 1 nlb.

Popierając Weyssenhofa posła infl. o uzurpacjach Rady nieustającej.

Czartor. — Jagiell.

— Mowa... JW. Woyciecha Suchodolskiego d. 5. Grudnia 1788 w materji wysłania posłów. Warszawa, Gröll 1788. fol., str. 3.

Branic. — Zielińś.

— Mowa JW. Woyciecha Suchodolskiego d. 13 Grud. 1788. w Izbie senatorskiej. Warszawa, Gröll 1788. fol., kart 2.

Branic. — Czartor. — Zielińś.

— Mowa... w izbie senatorskiej, dnia 15 grudnia miana. Warszawa, 1788. fol.

Krasinś. — Zielińś.

— Mowa J. W. Jmci Pana Woyciecha Suchodolskiego rotmistrza kawaleryi narodowej, chorążego y posła chełmskiego d. 8 stycznia 1789 roku miana. Warszawa, Gröll 1789. fol., str. 2.

Branic. — Zielińś.

— Mowa... w Izbie senatorskiej 9 Januاریj. Warszawa, 1789. fol., k. 1.

Akad. — Zielińś.

— Mowa... w izbie senatorskiej, dnia 12 Januاریj miana. Warszawa, 1789. fol.

Zielińś.

— Mowa... dnia 13 stycznia. Warszawa, 1789. fol.

Zielińś.

— Mowa... 5 lutego 1789. fol.

Czartor.

— Mowa... dnia 16 lutego 1789 roku w Izbie Senatorskiej miana. Warszawa 1789. fol., k. 2.

Przeciw Dworowi petersburskiemu, o gospodarce Rosji w ziemiach polskich.

Akad. — Jagiell. — Ossol. — Zielińś.

— Mowa... 20 lutego 1789. fol.

Czartor.

— Mowa... na Sessyi d. 9 Marca. 1789. fol.

Czartor.

— Mowa JW. J. P. Woyciecha Suchodolskiego, chorąż. y posła ziemi Liwskiej na sessyi seymowej d. 10 Marca 1789 r. miana y odpowiedzią na nią na teyże sessyi J. P. Stanisława Potockiego Kawal. order. Polsk. posła woj. Lubelskiego. W druk. J. K. M. w 4ce, k. 10.

Bibl. nar. warsz. — Dzików — Krasinś. — Uniw. wileńś.

— Toż:... Do których są przyłączone dopraszanie się J. W. J. P. Ignacego Potockiego Marszałka nadw. W. X. Lit. na Sessyi 12. Marca y List J. W. J. P. Stanisława Małachowskiego Referendarza W. Koronnego, marszałka Seymowego y Konfederacyj Koron. z zlecenia Stanów do JW. JP. Stanisława Szczęsnego Potockiego Generała Artyleryj Kor. Ich Imieniem pisany. w 4ce, k. 13 nlb.

Branic. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Mowa J. W. J. P. Wojc. Suchodolskiego Rotmistrza kawal. narod. chorążego y posła chełmskiego d. 10 marca 1789 miana. w Warszawie w drukarni Mich. Gröll'a. fol., k. 2.

Branic. — Dzików — Ossol.

— Toż:... 13 marca 1789. fol.

Czartor.

— Toż:... 16 marca 1789. fol.

Czartor.

— Mowa J. W. Jmci Pana Rotmistrza kawaleryi narodowej, chorążego y posła chełmskiego d. 23 marca 1789 r. miana. Warszawa, Gröll 1789. fol., str. 4.

Branic.

— Mowa... dnia 30 marca. Warszawa, 1789. fol.

Czartor.

— Mowa... dnia 4 kwietnia. Warszawa, Gröll. 1789. fol.

Czartor.

— Mowa... dnia 16 kwietnia. Warszawa, Gröll 1789. fol., str. 3.

Branic. — Czartor. — Uniw. lwows.

— Toż... 5 maja 1789. fol.

Czartor.

— Mowa J. W. J. P. Woyc. Suchodolskiego chorążego y posła ziemi chełmskiej rotm. kawal. narod. d. 14 maja 1789 miana. Warszawa, druk. Mich. Grölla. fol., k. 1.

Czartor.

— Mowa Jaśnie Wielmożnego Jegości Pana Woyciecha Suchodolskiego, Chorążego y Posła Ziemi Chełmskiej, Rotmistrza Kawaleryi Narodowej, Dnia 5. Czerwca 1789. Roku Miana. [Na końcu:] w Warszawie w Drukarni Uprzywileiowaney Michała Grölla, Księg. Nadw. J. K. Mci. fol., k. 2.

Przeciw Ponińskiemu bardzo silna. Mówi o Rejtanie który, położył się we drzwiach by nie patrzeć na zdeptanie wolności. Wydarł z rąk gwałciela wolności laskę tak, że ten uciekł, i solwował między liberją sesję wydarłszy za trzecie drzwi z ręką jednego lokaja laskę; zaś Rejtan nie wstydził się zamienić w szyldwach przez trzy dni, dzień i noc strzegąc świętych murów w izbie. Co go o utratę zmysłów przyprawiło.

Czartor. — Jagiell. — Krasinś. — Ossol.

— Mowa... 8 czerwca 1789 y Przy mówienie się na teyże sessyi. Warszawa, druk M. Grölla. fol., od str. 4—15.

Branic. — Czartor. — Krasinś.

— Mowa J. W. J. P. chorążego y posła ziemi chełmskiej rotm. kawal. narod. 13 lipca 1789. Warszawa, dr. M. Grölla. fol., k. 2.

Branic. — Czartor. — Krasinś.

— Mowa Jaśnie Wielmożnego Jegości Pana Woyciecha Suchodolskiego, Chorążego y Posła Ziemi Chełmskiej, Rotmistrza Kawaleryi Narodowej, dnia 1789 Roku miana. (Na końcu:) w Warszawie w Drukarni Uprzywileiowaney Michała Grölla, Księgarza Nadw. J. K. Mci. (1789). fol., k. 4 nlb.

Zarazem: Odpowiedź tegoż. — Zdanie tegoż. Mówi o biskupstwie krakowskiem. Poleca na biskupa dziekana krak. Sołtyka, synowca nieszczęśliwego zamęczonego biskupa. Oznaczono biskupowi sto tysięcy intraty, to jest obcięto dawne dochody.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Krasinś.

— Mowa... z dnia 17 lipca miana, ze zdaniem in turno. Warszawa, Gröll. 1789. fol.

Ossol.

— Mowa... 4 sierpnia 1789. fol.

Czartor.

— Mowa... d. 10 sierpnia 1789 roku miana. Warszawa, Gröll 1789. fol., str. 4.

Branic.

— Mowa... d. 11 sierpnia 1789 r. fol., k. 2.

Branic. — Czartor.

— Mowa... d. 1 września 1789 r. miana. Warszawa, w druk. Grölla. fol., str. 6.

Czartor. — Krasinś.

— Mowa JW. JMP... chorążego y posła ziemi chełmskiej, rotmistrza kawaleryi narod. dn. 24 września 1789 miana. Warszawa, Gröll. fol., k. 2.

Czartor.

— Mowa Jaśnie Wielmożnego Jegości Pana Woyciecha Suchodolskiego, chorążego y posła ziemi chełmskiej, rotmistrza kawaleryi narodowej dnia 13 października roku 1789 miana. fol., kart 2.

Bibl. XX. Miss. — Bran.

— Mowa... d. 20 paźdz. 1780 miana. fol., k. 2.

Czartor.

— Mowa... d. 5 listop. 1789 r. fol., str. 4.

Branic.

— Mowa... d. 10 maja 1790 r. miana. w 4ce, str. 8.

Branic. — Czartor.

— Mowa... d. 17 maja 1790 r. miana. w 4ce, str. 8.

Branic.

— Mowa... d. 8 czerwca 1790 r. w 4ce, str. 8.

Branic.

— Mowa... JW. JP. Chorążego Posła ziemi Chełmskiej Rotmistrza Kawaleryj Narodowej Dnia 30 Sierpnia Roku 1790. na Sessyi Seymowej miana. w 4ce, k. 4 nlb.

Uniw. warsz.

— Odpowiedź J. W. Jmci Pana... Chorążego y Posła ziemi chełmskiej na głos J. W. Jmci Pana Ryszczewskiego Kasztelana lubaczewskiego przeczającego wniesieniu, aby wojsko Rzeczpltey na posłuszeństwo Stanom Skonfederowanym przysięgło na sessyi prowincjonalney Mało-polskiej dnia 15 października roku 1788. fol., str. 3.

Branic. — Czartor. — Zielińś.

— Toż... z datą 16 Października 1788. fol.

Czartor.

— Odpowiedź JW. Jmci Pana Suchodolskiego, posła Chełmskiego na list J. O. Xcia Jmci Kaliksta Ponińskiego Gener. Majora woysk Koronnych do siebie pisany. Datowany w Warszawie d. 17 Grudnia 1789 r. fol., str. 2 nlb.

Kraśińs.

— Projekt do prawa względem instrukcyi wwdztw, ziem y powiatów na seymie. fol., k. 1.

Branic.

— Przymówienie się J. W. Woyciecha Suchodolskiego do materyi wniesionej przedłużenia Seymu d. 10 Listop. 1788 w Izbie Senatorskiej. fol.

Czartor. — Ziełińs.

— Przymówienie się... dnia 11 listopada. Warszawa, 1788. fol.

Czartor. — Kraśińs. — Ziełińs.

— Toż... d. 14 listopada. Warszawa 1788. fol.

Czartor. — Ziełińs.

— Toż... na Sessyi seymowej d. 26 listopada. Warszawa 1788. fol.

Czartor. — Ziełińs.

— Przymówienie się Jaśnie Wielmożnego Woyciecha Suchodolskiego w materyi niedawania pomocy Dekretom Konsystorzow Dyssydentskich na Sessyi d. 29 List. Warszawa 1788. fol.

— Toż... d. 1 Grudnia. Warszawa 1788. fol.

Dzików — Ziełińs.

— Przymówienie się JW... chorążego y posła chełmskiego, rotmistrza kawaleryi narod. posła wojew. ruskiego, ziemi chełmskiej z okoliczności wysłania posłów do dworów cudzoziemskich Dnia 9 grudnia 1788. (Na końcu:) Warszawa, druk. Michała Grölla. fol.

Kraśińs. — Ziełińs.

— Toż... w izbie senatorskiej, 18 grudnia Warszawa, 1788. fol.

Uniw. kij.

— Przymówienie się... dnia 5 lutego. Warszawa, 1789. fol., k. 1.

Ziełińs.

— Przymówienie się... dnia 5 marca. Warszawa, 1789. fol., k. 1.

Uniw. kij.

— Przymówienie się... dnia 10 marca 1789 roku miane. Warszawa, druk. Grölla 1789. fol., k. 1.

Usprawiedliwia się z zarzutu, że jeździł do Petersburga, za co Poznański poseł targnął się na jego honor. Ossol.

— Przymówienie się Woyciecha Suchodolskiego Chorążego y posła z chełmskiej 16 marca 1789 r. miane. fol., k. 1.

Branic.

— Przymówienie się... na sessyi seymowej 1789 r. miane. Warszawa, w drukarni uprzyw. M. Grölla. fol., kart 2.

Kraśińs.

— Zdanie J. W. Jmci Pana Woyciecha Suchodolskiego Posła z Ziemi Chełmskiej Na Sessyi Seymowej Dnia 27. Pazdziernika 1789. Roku Miane. fol., k. 1 nlb

Dzików. — Jagiell.

— Zdanie... in turno... dnia 19 Januar. Warszawa, Gröll 1789. fol., kart 2.

Branic. — Ziełińs.

(Suchodolski Wojc.). Wiersz na Zamęcie JW. Woyciecha Suchodolskiego podkomorzego Nayiasnieyszego Elektora Trewirskiego z J. W. Petronellą Suchodolską, kasztelanką Słońską 1777. w 4ce, ark. 1.

Ossol.

— Do J. W. Jmci Pana Woyciecha Suchodolskiego Rotmistrza kawaleryi narodowej chorążego y Posła chełmskiego w dzień imienin jego dnia 21 kwietnia 1789 roku. Warszawa, u Grölla 1789. w 8ce, str. 8.

Akad. — Branic. — Ossol.

— ob. Actum (1779) — Chełmianin (1790) — Dyaryusz sejmu (1788—92) — Krakowianin (1789) — Łąbęcki Ant. (Wiersz 1790) — Mercier L. (Zenewal 1786) — Poniński Kal. (List 1789) — Potoccy (Produkt 1780) — Relacja deleg. (1792) — Sammlung (1788) — Spotkanie się arbitra — Zacharkiewicz (Napier 1789).

Ob. o paszkwilach przeciw niemu w studjum J. Nowaka Satyra polit. sejmu 4 letn. 1933 str. 31 i nast. — Zabłocki Pisma (wyd. Erzepki) 1903 str. 263. Tu o jego „głosie“ z 31 grudnia 1789.

Na to odpowiedział Suchodolski jako „Chełmianin“ (ob. tom XIV, 154).

Istnieje paszkwil rękop. pt. „Zasady do rządu przez W. Suchodolskiego“ (w ręk. Jag. 3349), o którym ob. J. Nowak l. c. str. 161. Enc. Org XXIV 283. — Finkel III 1867. — Smoleński Mieszczanstwo Warsz. 1917 (passim) — Korzon Wewn. dzieje VI, 385.

Suchodolski Zbigniew ob. Wonszel Andr. (Powrót 1710).

Suchodolskich (z) ob. Radecka.

Sucholewski Franciszek ob. Threnodiae in obitum (1593).

Jest także druk: „Gratulationes neomysticac Franc. Sucholewski“ w bibl. uniw. wil., którego nie zdołałem odszukać.

Suchorubski Maciej ob. Taurellus Nic. (1602).

Suchorski Walerjan ob. Narzymiski Josephus (1729).

Suchorzewski Adam ob. Bienięda Jacek (Kazanie 1667).

Suchorzewski Jan ob. Firlej Henr. (Leopardus 1624).

SUCHORZEWSKI Jan, wojski Wschowski. Głos Jaśnie Wielmożnego Posła Gnieźnieńskiego w Izbie Poselskiej na Rugach Poselskich Dnia 3. Października 1786, Roku miany. (Warszawa) u P. Dufour. fol., k. 1.

Warsz. Uniw. — Branic. — Czart.

— Głos Jaśnie Wielmożnego Jana Suchorzewskiego Posła Gnieźnieńskiego w Izbie Senatorskiej Mjany Dnia 24. Października Roku 1786. [Na końcu:] w Drukarni P. Dufour, Konsyliarza Nadwornego, Drukarza J. K. Imci i Dyrektora Drukarni Korpusu Kadetów. Uprzywilejowanego na Awiski czyli Doniesienia Tygodniowe. fol., k. 2 nlb.

Wapomina głos Rybińskiego wołający ratunku przeciw dolegliwościom czynionym przez pułk. Soltohuba. Żąda extra ordynaryjnego poselstwa Potockiego Wojew. Rus. do Imperatorowej celem odwrócenia klęsk. Wielbi ofiarność Potockiego, żądając nagrody równej jego cnotom.

Warsz. Uniw. — Jag. — Czart.

— Głos J. W. Imci Jana Suchorzewskiego, Woyskiego Wschowskiego Posła Gnieźnieńskiego w Izbie Poselskiej Dnia 28 Października Roku 1786. Miany. fol., str. 4.

Rzecz o rezolucyi Rady niestającej pozwalającej kupowanie dóbr obywatelom Krakowa. Powołuje się na zwyczaj w Wielkopolsce sprzedawania dóbr cudzoziemcom indygeatom, bankierom, kupcom, hollendrom, co sprzeciwia się równości szlacheckiej.

Czart. — Jagiell. — Warsz. Uniw.

— Głos J. W. Imci Jana Suchorzewskiego, Woyskiego Wschowskiego

Posła Gnieźnieńskiego w Izbie Poselskiej Dnia 2. Listopada Roku 1786. Miany. fol. k. 1. nlb. — [Na drugiej stronie karty:] Głos J. W. Imci Jana Suchorzewskiego, Woyskiego Wschowskiego Posła Gnieźnieńskiego w Izbie Poselskiej Dnia 3. Listopada Roku 1786. Miany. fol., k. 2 nlb.

Nie zezwala na kwit dla departamentu wojskowego umówiony, mimo jednomyślności Izby. Jest przeciw obaleniu prerogatyw szlacheckich z r. 1784. izby sama szlachta rodowita umieszczana była na rangi oficerskie. Nie można krwi szlacheckiej zamykać wrót dla spychańców cudzoziemców.

Czartor. — Jagiell. — Warsz. Uniw.

— Głos J. W... Jana Suchorzewskiego Woyskiego Wschowskiego Posła Kaliskiego w Izbie Senatorskiej na Sessyi dnia 16 8bris Anno 1788. W Drukarni Piotra Dufour Konsyliarza nadwor. I. K. M. Dyrektora Druk. Korp. Kadet. N. 58. folio, str. 2.

Branic. — Krasin. — Czart. — Ossol.

— Głos J. W. Woyskiego Wschowskiego, posła Kaliskiego w Izbie senatorskiej dnia 24 paźdz. 1788 roku miany. Warszawa, Dufour 1788. fol., str. 3.

Branic. — Czart.

— Głos JW... Jana Suchorzewskiego Woyskiego Wschowskiego Posła Kaliskiego dnia 3 Listop. 1788 Roku miany. [Na końcu:] w Drukarni Piotra Dufour konsyliarza nadwornego J. K. M. Dyrektora Drukarni Korpusu Kadet. mieszkającego w Rynku miasta starej Warszawy N. 58. folio, str. 2.

Czart. — Ossol.

— Głos J. W. Pana Jana Suchorzewskiego Woyskiego Wschowskiego Posła Kaliskiego na sessyi Seymowej Dnia 5 Listopada 1788 Roku miany. [Nakońcu:] w Drukarni Piotra Dufour Konsyliarza nadwornego I. K. M. Dyrektora Drukarni Korp. Kadet. mieszkającego w Rynku miasta Starej Warszawy N. 58. R. 1788. folio, kart 2.

Czartor. — Ossol.

— Toż... 5 listopada 1788. fol.

Czart.

— Głos... na sessyi Seymowej 19-go Stycznia 1789. fol.

Czart.

— Głos na sessyi Seymowej d. 10 Sierpnia 1789. r. w Drukarni Dufour. folio, str. 8.

Krasna. — Czart.

— Głos na sessyi 14 czerwca 1790 miany. Warszawa, w druk. Dufoura. w 8ce.

Dzików.

— Głos J. W. Imc. Pana Jana Suchorzewskiego, Posła Woiewodztwa Kaliskiego dnia trzeciego Maia Roku 1791 w Izbie Seymowej miany. fol., k. 2 nlb.

Ostrzeża, że dzień dzisiejszy będzie grobowcem wolności. Opowiada anegdotę, że żona St. Potockiego mdlała od kilku dni przestraszona, że jej męża mają zabić. Wzywa Króla, aby nie dopuścił wzniesienia projektu. Grozi, że Konstytucya przyspieszy podział Polski.

Czartor. — Ossol. — Jag.

— Mowa Jaśnie Wielmożnego Imc. Pana Jana Suchorzewskiego Woyskiego Wschowskiego Posła z Woiewodztwa Kaliskiego Na Sessyi Seymowej Dnia 17. Kwietnia 1789. Roku. Miana. [Na końcu:] w Warszawie w Drukarni wolney. fol., str. 4.

Mówi z powodu buntu chłopskiego, o ironicznej nocie posła rosyjskiego i wyraża się, że Moskwa jest najgłówniejszą naszą nieprzyjaciółką. Ona to chłopów nakłoniła do buntu w r. 1769., który przeszło 200.000. dusz z życia polaków wyzuli. Moskwa przygotowała pieczęć: Teper czas ryzaty. Żąda wojny z Rosyą. Branic. — Czartor. — Krasna. — Ossol.

— [Mowa na sessyi z dnia 17 stycznia 1791, żądająca sądu nad Jul. Niemcewiczem z powodu wystawienia sztuki: Powrót posła, chwalcęj sukcesyę tronu] fol., kart 4 (brak początku).

W bibl. Jag. w „Panegirykach“ pod nr. 82a znajduje się urywek druku in fol. (ark. B), rozpoczynający się: „...poprawić, że Obywatelstwo i interessowanie...“ Jestto koniec przemowy o znieważenie przez komedjantów prawa wolnej elekcji. — Chodzi widocznie o „Powrót posła“ Niemcewicza. Autor przemówienia przeciwstawia tej komedji fakt, że w Puławach grano „Matkę Spartanę“, a w domu Dąbekiej i Gorzeńskich w W. Polsce grano „Ojczyzna z jednym synem“. — Kiedy Witoszyński, kasnodzieja I. K. M. zachęcał z ambony do łączenia się z Królem a Króla z narodem, kasnodziejstwo mu odebrano. Czemu publiczność nie broniła tego i dwóch innych patrijotycznych kasnodziejów prześladowanych? Z tego powodu wnosi delację na autora do Sądu sejmowego

i ostrzeża Króla. Grozi, że jego popioły w grobie mieć spoczynku nie będą za to, że zgubił wolność. Sam pójdzie szukać narodu, gdzie wolnym mógłby oddychać powietrzem.

Streszczenie tej mowy podane jest w Gazecie narod. i obcej pod 22 stycznia; również w „Djarjusz“ Sejmu (Bibl. tom XV str 430).

Kot w wydaniu Powrótu posła (Bibl. Narod. nr. 4) niezna osobnego druku tej mowy.

Jag.

— Jana Suchorzewskiego Posła Kaliskiego odezwa do Narodu, wraz z protestacyą dla Śladu Gwałtu i Przemocy, do której w całym prawie Seymie zbliżano a w Dniu trzecim Maia 1791. dokonano. B. m. (Warszawa?). w 8ce, str. 47.

Druk staranny. — Bez osobnego tyt.

Jag.

— Toż... B. m. (Poznań?). w 8ce, str. 55.

Druk niestaranny. Dużo błędów (np. na str. 40 „przysięgay“ zam. „przysięgay“).

Pomiędzy tekstami obu wydań są pewne drobne różnice. Uważam wydanie o 47 stronach za pierwsze, gdyż niektóre niejasne wyrażenia są przerobione w edycji o 55 stronach, np. na str. 49 dodano tu trafnie w wierszu 12 od góry: „w Rzządzie“. Autor podaje opis wypadków r. 1791 ze swojego stanowiska. Uderza na stronnictwo patrijotyczne i na jego spisek. Opisuje obrady w dniu 3 maja oraz fakt przewrócenia go i skopania, gdy wołał na Króla: „nie przysięgay“. Motywuje swój protest. Pisze „z zagranicy“ „jako włóczęga“, gdyż musiał uciec z Polski.

Na końcu tekst protestu złożonego do warsz. grodu, a podpisanego przez kilkunastu posłów (między innemi Wal. Strojnowski). Kończy pismo Waclawa Natalego, prez. m. Poznania, który zabrania druku mowy Suchorzewskiego, wypowiedzianej 3 maja: oraz induct protestac. i Such. wpisanej w urzędzie radz. poznańskim.

Akad. — Czart. — Dzików — Ossol. —

Uniw. lwow. — Uniw. wil.

— Ofiara Podana Nayaśnieyszemu Królowi Imci, i Prześwietney Radzie Nieustaiącey, z odwołaniem się do Narodu całego, o ratunek Ojczyzny. [Na końcu:] w Warszawie w Drukarni P. Dufour, Konsyliarza Nadwornego J. K. Mei i Dyrektora Drukarni Korpusu Kadetów (1788). w 4ce, str. 14 i k. I nlb.

Na końcu pisma data: 19 kwietnia 1788 oraz podpisy: Jan Suchorzewski, Woyski Wschowski swym i nieprzytomnych rodzeństwa imieniem; Piotr Sokolnicki szambelan J. K. M. swym i nieprz. rodz. im. Wreszcie dodana wiadomość, że ofiara została od Króla i Rady Nieust. przyjęta. Ofiarodawcy powołując się na Stan. Potockiego deklarują składanie podwójnego podymnego na cele stworzenia wojska (kawalerji i gemeyna), niemniej stawienie jednego żołnierza do wojska na przeciąg lat czterech. Danina będzie płacona z dworów, bez rozkładania jej na poddanych. Przewiduje nowy zabór krajn i wojnę z sąsiedami, zachęca Króla do szanowania wolności polskiej. Woła też na pleć damską i duchowieństwo.

Branic. — Jagiell. — Przędz. — Zieliński.

— Pozwolenie dla kościoła Turckiego. folio, karta 1.

XX. Miss. w. Krak.

— Projekt bezkrólewia wiecznego (1790) ...ob. Projekt (tom XXV str. 264).

Bywa przypisywane Suchorzewskiemu. Ale również przypisują to Taszyckiemu (obaca) lub Szczęsnemu Potockiemu (np. Janik: Kollataj). Oświadczam się za autorstwem Taszyckiego.

— Projekt o miastach (1789) ...ob. tom XXV, 268.

Miał ułożyć projekt o miastach. Takich projektów anonimowo wydanych jest kilka. Zdaje się, że stanowisku Suchorzewskiego najlepiej odpowiada „Przełożenie“ w 8ce, str. 31.

Kalinka Sejm II. 620. — Smoleński Pisma histor. II. 399. — Trębicki Prawo polityczne II.

— Przymówienia Się Jaśnie Wielmożnego Jana Suchorzewskiego, Woyskiego Wschowskiego Posła Gnieznieńskiego W Izbie Poselskiej Dia 3. Listopada Roku 1786. [Na końcu:] W Warszawie w Starym Mieście pod Nrem 58. w Drukarni Piotra Dufour, Konsyliarza Nadwornego J. K. Mci Dyrektora Drukarni Prześwietney Szkoły Rycerskiej, Uprzywilejowanego na Awiski, czyli Doniesienia Tygodniowe. w 4ce, str. 14.

Ostro powstaje przeciw ratyfikacyi konwencji z Anstryą co do zaboru prowincji. Wykazuje jak od roku 1775 Polacy po kolei ratyfikowali własne krzywdy. Cały szereg to strat. — Jest tu jego dzieśnięć przymówień. — Nie zezwolił na ratyfikację, choć wskutek tego będzie sejm zerwany. Branic. — Jagiell. — Warsz. Uniw.

— Przymówienie się interlokutorye JW. Jana Suchorzewskiego Woyskiego Wschowskiego posła Kaliskiego miane na Sessyi dnia 18 grudnia (1788 r.) gdy przeczytano Raport o skłonności chłopów ukraińskich do buntu. [Na końcu:] w Drukarni wolney na papierze krajowym. fol., k. 1. Ossol.

— Przymówienie się Jana Suchorzewskiego posła z województwa Kaliskiego na sessyi seymowej dnia 27 lutego 1789 miane. fol. Uniw. wil.

— Przymówienie się J. W. Pana... Woyskiego Wschowskiego posła Kaliskiego na sessyi dnia 8 Października w Izbie senatorskiej. [Na końcu:] Warszawa, w drukarni Piotra Dufour fol. k. 1.

O dodatku królewskim w akcie konfederacji z okazji sekretnego głosowania nawet w materji podatków.

Jagiell. — Krasinś. — Czart.

— Przymówienie się JW. Imci P. Jana Suchorzewskiego Posła Kaliskiego na Sessyi d. 12 października 1790. R. w Warszawie w dr. I. K. M. Piotra Zawadzkiego w 4ce, k. 6.

Oprawne razem z paszkwilem Zablockiego „Pamięć Such.“ — Podobno sam Suchorzewski kazał ten paszkwil drukować.

Branic. — Warsz. Uniw.

(Suchorzewski Jan). Głos sławy wierszem dla Jaśnie Wielmożnego Suchorzewskiego woyskiego ziemi Wschowskiej, posła województwa kaliskiego Orderu S. Stanisława kawalera. w Warszawie R 1791 w drukarni uprzywilejowanej Michała Grölla księg. Nadw: I. K. M. Mci w 4ce, k. 2.

Wielbi go że z Suchodolskim pierwszy za wzrostem miast głos podnosił, że gromił bunty, kłął zdradców i z kraju szywał winowajców.

Jagiell. — Warsz. Uniw.

— ob. Dyarjusz Sejmu (1788, 1791) — Dyarjusz Sejmiu (1790) — Głos sławy (1791) — Pieśń podczas balu (1789) — Turski Wojc. (List) — Zablocki Fr. (Pamięć Such. w potomności 1790) — Zbiór mów (1788).

O jego obicju w r. 1792 i o wierszu na ten temat ob. Smoleński Konf. targ. str. 325.

— O paszkwilach przeciw niemu ob. Nowak Satyra polit. Sejmu 4 letn. 1933 str. 37. — Zablocki Pisma (wyd. Ersepi) 1903.

Pod anagramatem „Ruchaiweskeza“ występuje on w Kossakowskiego Fragment z ręk. arabsk (ob.)

Sobieszcz, w Enc. Orgelhr. XXIV, 285 — Pilał Liter. polit. str. 192-3 — Szyjkowski Myśl J. J. Rousa. str. 169 — Kalinka Sejm II. 620 — Smoleński Ostatni rok 1897 — Tenże Konfederacja targowicka 1903 — Finkel Bibl. III str. 1867.

O nim i o rodzinie Suchorzewskich ob. Żychliński Złota Księga XXVI.

Suchorzewski Stanisław Zaręba ob. Bienięda Jacek (1665).

Suchorzewski Stanisław Karol ob. Respons (1701).

Suchowski (Suchocki) Franc. ob. Suchocki Fr.

SUCHOWSKI Wojciech. Kazanie na pochowanie ciała Wielmożnego Imci Pana Michała z Łagowca Szczanieckiego w kościele gostyńskim Ichmość xx. Filipinów przez X. Wojciecha Suchowskiego Plebana Zakrzewskiego. Dnia 13. Listopada R. 1787. miane. W Kaliszu 1789. w drukarni JW. Xcia Imci Prymasa Arcybiskupa gnieźnieńskiego. w 8ce, k. nłb. 4 i str. 96.

Dedyk. do W. Ichm. Panów Szczanieckich. W kazaniu nieco genealogii Szczanieckich. Jagiell.

— Kazanie na dzień świętego Józefa Kalasantego szkół pobożnych fundatora w Kościele farnym rydzynskim Ichmość X. X. Piarów przez... apostołskiego i dekanatu krobkiego Piarza, Plebana zakrzewskiego miane. Warszawa 1798. w drukarni X. X. Piarów. 8ce, str. 31. Branie. — Jagiell. — Uniw. lwow.

SUCHTEN Aleksander, lekarz Zyg. Augusta. Vandalus. Addita est epistola Lucretiae ad Eurialum. Duo carmina facta imparibus modis. Regiomonti excudebat Joannes Weynreich, Anno M. D. X. L. VII mense Augusto. w 4 ce, kart 24.

Dedyk. Andreae comiti á Gorca castellano Posnaniensi.

Przydane: Epistola Lucretiae ad Eurialum, — oraz: De morto Petri Bombi elegia, ad Georgium Sabinum.

W katalogu ant. Jak. Rosenthala r. 1897 (oraz w r. 1910) cena 48 marek.

Encykl. Org. T. XXIV, 289 — Jusz. II. 219 — Janoc. I. 268. — Wiszn. XI. 320.

Bibl. w Królewcu.

— ob. Sabinus Jerry (Poemata 1543).

Molitor Aleksander von Suchten, w Altpr. Mon. XIX (1882) — Haberling Alexander von Suchten, ein Danziger Arzt u. Dichter des 16. Jahrhunderts w Zeit. des Westpr. Geschv. 1929 str. 175-230 — Mocarski w „Pol. Pomorz“ 1931 II str. 116 — Wotschke Abr. Culvensis str. 233 — Kuchta Nauki tajemne w Ludzie 1929.

SUCHTEN Christophorus Dantisca nus († 1519). De nobili et gloriosa victoria per invictiss. Polon. Reg. Magn. Duc. Lith. D. Sigismundum a Moscisc reportata. Impressum apud Joannem. Haller in regia urbe Cracovia. Anno virginiei partus MCCCCXIII mense novembri (1514). w 4ce.

Przedrukowanie w dziele: Carmina... Illustrum aliquot virorum. etc. Roma (1515) wyd. przez Jana Łaskiego. — Ob. pod Zygmunt I.

Autor był uczniem Krośnianina, o czem Sinko w Enc. pol. XXI. 130 — Juszyński II. 219. — Janociana I. 267. — Wiszniewski VI. 308 — Sobieszcz. w Enc. Org. XXIV. 289. — Theiner Monum. Pol. II. 348 — Eichhorn w Zeitschrift für Ermland III. 318.

Suchten Matthias ob. Asaricius Daniel (Paraenesis) — Varisnasius (1593).

Sucker Sam. Fried. ob. Becker S. (1699)

Suckmantelin Margareta ob. Essen (Wohlgemeinte 1610).

SUCQUOT Antoni S. J. Testamentum hominis Christiani et salutis aeternae ex R. P. Ant. Suquot S. J. desumpta. Varsaviae in Officina P. Elert. A. D. 1645. w 24ce.

Jocher 6292 — Brown Bibl. 493.

Suczka Piotr ob. Trionfi dell'aquila (1683).

Sudatoria Lux ob. Aurimontanus Hieronim (1530).

Sudermania ob. Relatio (1627) — Karol Książę.

SUDETIS (a) Johannes Mathias. De Orgine Bohemorum Et Slavorum Subseciva Johannis Matthiae a Sudetis. Lipsiae, Excudebat Laurentius Cober. Anno 1615. w 4ce, sygn. L₃.

Wrocław miej.

SUDOLSKI Stanisław. Benedictio contra vermes vel locustas etc. e Sacerdo-

tali Romano desumpta, per Stanisl. Sudolski decretor. Doctorem. Cracoviae, Vietor 1542. w 8ce, k. 2.

— ob. Statuta nova provincie gnesn. (1527).

Sudorski ob. Mączeński Jakób (1798).

SUDROWIUS Stanisław (Sudrowski, z Ostrołęki). Forma, albo porządek sprawowania świętości pańskich, jako Krztu świętego y społeczności Wieczery pańskiej, przytym y inszych Ceremonij albo posługowania Zboru Bożego, ku potrzebie pobożnym pasterzom y prawdziwym Ministrom Pana Krystusowym; znowu wydana y drukowana w Wilnie roku od narodzenia Syna Bożego 1600 r. w 8ce.

Dziółko to jest dopełnieniem dzielka p. t. Katechizm. — Obacz w tomie XIX, 185. Maciejowski Piśm. polsk. III. 446.

— Idolatriae Loiolistarum Oppugnationo. Vilnae 1594. w 4ce.

Dzisiaj nie znane. — Pismo to narobiło wiele wrsawy, a Jezuitci domagali się od króla, aby książka ta wraz z autorem była publicznie spalona.

Widoczną omyłką druku jest to, iż Wieszniowski VIII. 246 (a za nim inni) przypisał to dzieło „Sadowskiemu“ zamiast Sudrowskiemu. Obacz o tem w t. XXVII. str. 20. — Co do autorstwa Wolana, obacz pod Wolan.

Jocher 9292.

— Katechizm albo krótkie w iedno miejsce zebranie... Wilno 1598... ob. tom XIX str. 185.

Jesto katechizm wileński Sudrowiusa, oparty na katechizmie protestanckim, druk. w Nieświeżu 1563 (egzemplarz tego 1 wydania jest w Upsali; o czem Sprawozd. z poszuk. w Szwecji nr. 72 oraz Kawecka w Reform. w Polsce IV. 128).

Katechizm nieświeski, znany nam od czasu ekspedycji szwedzkiej z unikatku upsalskiego, został przedrukowany w r. 1598 przez Sudrowiusa z przyczyn wskazanych w tomie XIX str. 184. Alo obok przedruku z roku 1598 istnieje także wcześniejszy przedruk wileński z r. 1594, opisany również na podstawie egzemplarza upsalskiego w Sprawozd. z poszuk. w Szwecji pod nr. 73. Nie wiadomo, czy ten przedruk jest dziełem Sudrowiusza?

Wreszcie istnieje także przedruk z r. 1600, o którym obacz Bibl. XIX, str. 185. Zdaje się, że ta edycja wyszła za staraniem Sudrowiusa, podobnie jak dodana do niej „Forma albo porządek“.

Stosunek tych wszystkich edycji wymaga bliższego zbadania. — Oh. dopełnienia pod. Katechizm, gdzie będzie pomieszczony dokładniejszy opis.

Wierzbowski III. 3116. — Piekarski Kat. Kór. 1929.

— Nauka y utwierdzenie o tym, z czym się ma pokazać y popisać przed Maiestatem Bożym człowiek chrześcijański niemocą złożony może, aby nie był zawstydzony, zebrana z Pisma świętego przez Stanisława Sudrowiusa, Ministra Zboru Wileń. Drukowano w Wilnie u Jana Karcana. 1580. w 8ce, k. 74 (?).

Wyszło nakładem Abramowicza Wojewody Smoleńskiego.

Po Nauce i przygotowania do dobrej śmierci, następują: Pieśni pospolite, między niemi pieśń o głodzie Litewskim. Dalej psalmy Dawidowe, których nie dostaje w Katechizmie w liczbie 80. Między pospolitemi piosnkami najwięcej znajduje się wyjętych z Kancynału Walentego z Braszowa i cokolwiek poprawnych.

Rzecz dziś nie znana. Bliższa wiadomość podana jest o tej „Nauce“ w dziełku p. t. Monita Calvinistarum privata et publica etc. autore G. Crutio cive Sigejo, Cracoviae 1616. Jakiś Jezuita taką tu podaje wiadomość o Sudrowiuszu: „In Lithuania ante viginti et aliquot annos Synodo coacta Calvinistae decreverant, ut suae doctrinae praecipua capita, unacum psalmis quibusdam Davidicis, qui in costibus illorum ubique ab omnibus decantari possent, vernaculo sermone typis descripta ederentur. Obtigit provincia Miuistro etiam Vilmensi Stanislao ex Ostrołęka, alias Sudrowio. Opus concipit, parit, dispergit, sed quoniam pronus in Venerem leno impurus non contentus uxore sua, puellam Sophiam Volani filiam amore impotente deperibat; ne in charta minus quam intra cortinas impudens esset, cantionem unam et alteram acrostychis in eo libro replevit, et in suo amasiaeque suae nomine, ut in quibusdam Comoediarum argumentis Plautus turpis procus ludere non erubuit. Res a quibusdam deprehensa graviter, uti debuit, accepta fuit et unum quidem Magnificorum, scilicet Dominum Joannem Patz palatinum Minscensem non parum impulit, ut ad Ecclesiam Catholicam rediret; aliis vero Catholicis occasionem dedit ut gomorrhaei huius Evangelii et libro ipso licentiam Calvinistis exprobrarent (quod non semel me praesente fecit Magnificus Joannes Tyszkiewicz Palatinus Brestensis), et pariter ostenderent, Ministros extrito Coelitem pudore non Christum, sed

- scenicam jam impudicitiam publice profiteri". — Może ta okoliczność była przyczyną zatracenia książki Sudrowiusa.
- Za Crutiusem powtarzają ten sam zarzut inni, np. Naramowski *Facies* I. 284.
- Oloff *Beyträge* (1764) str. 295 podaje z datą 1598 oraz Pol. *Liederg.* 173 — *Bandtke Hist. druk.* II. 296. — *Wiszn.* VI. 522. — *Jocher* nr. 3097.
- Egzemplarz znany Oloffowi nie wiem, gdzie się znajduje. Może w Gdańsku lub Królewcu?
- Pasterstwo domowe z pieśniami o bóstwie Chrystusa.
- Błędnie podają, jakoby wyszło osobno. — Ob. *Katechizm.*
- Wykład na modlitwę Pańską, którą pospolicie z Łacińskiego Paćierzem zową. [Tu winjetka]. Przez Stánisławá Sudrowiusá z Ostrołęki, Sługę słowa Bożego Zboru Wileńskiego &c. Prawdziwie y wedłuk (sic) szczerości słowa Bożego wczyniony. [Na końcu:] Drukowano przez Janá Kárcaná, Roku 1580. w 8ce, k. tyt., k. 3 lb. i k. 57 nlb. (k. tyt. i 3 pierwsze k. bez sygnatury, następnie sygn. A—G).
- Druk gocki. — Karcan był drnk. w Wilnie. Dedyk. Mikołajowi Radziwiłowi, wojew. wileń., W. X. L. hetmanowi, Mówi. że komentował *Modl. Pań.* w zborze wil. na katedrze. Datow. z Wilna 10 kwietnia 1580: Stan. Sudrowius z Ostrołęki, dozorca zborów.
- Na karcie A: Co jest Modlitwa. Potem: Gdzie się mamy modlić? Kiedy? Jak? Przez kogo się mamy modlić? Dalej idzie wykład poszczególnych próśb Ojczy nasza. — Kończy; Amen.
- Krasz. Wilno IV, 119, 143.
- Ossol. — *Warsz. Uniw.* (?)
- ob. Bobola — Crutius G. (*Monita* 1616) — Erazm Roterd. (*Anatomia*) — Jurgiewicz (*Theses* 1591) — Kaczorowski Sz. (1616) — *Responsio* (1587) — Naramowski (*Facies*) — Radwan — Reszka (*De atheismis*) — Schott And. (1758) — Wargocki (*Apologia* 1605) — Wolan And. (*Mowa pogrz.* 1600).
- Wyszedł paszkwil przeciw niemu wydany pod imieniem Jana Radwana 1591 w 4ce p. t. *Theses Theologicae t. i. Conclave Synodalne Zboru Wileńskiego* pod przewodnictwem Sudrowskiego. — Również walczyli przeciw Sudrowiuszowi: Jurgiewicz S. J., Reszka (*De atheismis*), Borkowski (Minis-

- ter wytkniony a papież obroniony), Wargocki, Gołubski Jan, Bobola Jan (ad Orationem Andr. Volani).
- Bandtke Hist. druk.* II. 297. — *Bentkowski* I. 253. — *Baliński Pisma histor.* III. 70. 124. — *Lukaszewicz Wyzn.* helw. w Litwie I. 4 i II. 192-7 — *Węgierski Histor. eccl. Slavon.* 1652 str. 439. — *Kojałowicz Miscell.* str. 70. — *Kraszewski Wilno* III. 115 i 142. — *Maciej. Piśm.* III. 446. — *Siarcz. Obr.* II 241. — *Jocher* II. 531. — *Enc. Kośc.* XXVII, str. 116 (Ks. A. Z.) — *Enc. Org.* XXIV, 297. — *Grabowski Lit. Kalw.* (1906) str. 94, 204 i n. — *Finkel* III. nr. 32745.
- Suecia (Sueci)** ob. *Acta* (polon. gesta 1656) — *Brever J.* (polon. *induciae*) — *Camerarius L.* (*Cancellaria* 1636) — *Conring Hen.* (arma 1656) — *Copia* (1655) — *Crusius Jak. A.* (qua *justitia*) — *Foedus inter R. M. S.* (1703) — *Lisola* (1660) — *Mercurius europ.* (1659) — *Messenius* (*Exegesis* 1610) — *Mithobius H. J.* (1656) — *Morsztyn Hier.* (*literae* 1655) — *Narssius Jan* (1633) — *Officia* (*Sancti* 1644) — *Regnorum* (1656) — *Responsoriae* (1656) — *Rutka Teofil* (1659) — *Schweden* — *Sparre Eric.* (ratio) — *Suède* — *Szwecja* — *Typotius Jacobus* (*Relatio* 1678) — *Veritas a calumniis* (1700).
- Suecici lapidis examen** ob *Rachlik* (1701).
- Suecker Elis.** ob. *Walter J.* (1670).
- Suède** ob. *Canazilles* (1652) — *Carisius* (1659) — *Linage* (1677) — *Messenius Joh.* (1610).
- Sueden** ob. *Vrache* (1659).
- Suena Dorota** ob. *Qualonius Bart.* (1574).
- Suennotto** ob. *Svenotto.*
- SUERIN baron i WEYMANN.** *Relation Veritable De qui s'est passe Au Voyage que le Baron de Suerin, Et le Sieur Weyman, Ont fait de la part de l'Electeur de Brandenburg aupres du Roy de Suede. Au mois de May, & de Juin, 1658.* [Tu winieta: pęk owoców]. *Iouxtela Copie à Paris, M. DC. LVIII* (1658). w 4ce, k. tyt., str. 46.
- Pierwszych 10 stron zajmuje relacja obu delegatów brandeburskich, pośredniczących między Polską a Szwecją. Twierdzą, że od czasu wojny z Danią sytuacja stała się dla Szwecji bardzo przykłą. Opisują

trudności, jakie mimoto król szwedzki stawiał im podczas pobytu we Flensburgu. Musieli bez skutku powrócić do Berlina. — Od str. 11—46 podanych jest 10 „preuves“ tj. listów i dokumentów z czasu od 10 marca do 14 sierpnia 1658.

Jag.

Suerinensis Jacobus ob. Schmidius Jacobus (1563).

Suetia majestas ob. Dispunctio.

SUETONIUS Tranquillus. Svetonii Tranquilli Liber Illustrivm Virorum Cracoviae in aedibus Hieronymi Vietoris, Anno M. D. XXIII (1524). [Tytuł w prostokącie, umieszczonym między filarami; po stronie prawej Pogoń litewska, po lewej Orzeł jagielloński. Pod filarami, po stronie prawej herb Krakowa, po lewej berła Uniwersytetu Jagiellońskiego; pomiędzy nimi sygnet drukarza]. w 4ce, k. tyt. i k. 2 nlb. poczem kart nlb. 7 i liczb. VII—XXXIX; wreszcie k. 1 nlb. (sygn. A. — Iiiij, 2 ostatnie karty bez sygn.).

Na odwr. tyt. dedykacja: Amadeo de Romagnano... Dominicus Machaneus publicus Taurini Orator (widocznie przedrukowana z jakiejś zagr. edycji, która służyła za podstawę przedruku). — Poczem: De cancellario, secretariis et scribis eorumque vocabulis... ad Coneatem antistitem Georgium Tornicellum. — Wreszcie: Cornelii Nopolis brevis A, (sic) Machaneus edita vita. Łącznie z tem dodano objaśnienie, iż dziełko „de viris illustribus“ bywa przypisywane przez niektórych Pliniusowi. Machaneus napisał do niego komentarz tutaj przedrukowany. — To wszystko zajmuje trzy strony, nie licząc strony tytułu recto.

Od karty Aiiij idzie nadpis: Suetonius de illustribus viris, poczem podtytuł: Cornelij Nepotis opus de uiris illustribus, per Machaneum tumultuarie et succisive expositum. (A więc obok Suetoniusa i obok Pliniusa poprzednio wymienionych podano nazwisko Noposa jako autora, biorąc je widocznie z komentarza Machanensa).

Następują życiorysy druk. antykwą, a obok nich na marginesie i u dołu komentarz drukowany kursywą. Dopiero od k. VII zaczęto karty liczbować oraz dodano u góry napis: Suetonius de illustribus viris.

Na ostatniej karcie (XXXIX) idzie list: Jo. Tomas Sertorius Cremensis gen. Michaeli Pall. Apostolico protonot., datowany: Taurini Kal. octob. M. D. VIII (1508). — Jestto zapewne data owej edycji, która służyła za podstawę dla krak. przedruku.

Poczem: Index dictionum (zarówno osobowy jak rzeczowy) zajmujący dwie strony.

Na odwr. k. ost. rycina Terminusa, z sentencjami greck. i łać. do koła.

Egz. Jag. razem oprawny z drukiem Hallera z r. 1517: Crispi Salustij Bellum Catilinarium (obacz t. XXVII, 35).

Jöcher III 632, Janocki Nachr. IV, 106 i Panzer Annales VI podają to bez m. dr. i roku jako dzieło Pliniusa (obacz t. XXXV, str. 362).

Jocher 487, podaje według Raczynskiego (s. CC XXXIV) też samo z datą 1514. Zdaje się że pomyłka. — Wierzbowski I. 65. — Kopera Spis nr. 104. — Estr. Bibl. IV 414. — Piekarski Kat. Kór. 1929 — Korbut² II. 250.

Bened. w Lubiniu — Czart. — Jagiell. —

Kórnik — Muz. Nar. Krak. — Ossol. —

Pawlik. — Szembek — Waresz. Uniw.

Südpreussen obacz Beschreibung (1798) — Edict (1794) — Gussfeld (1798) — Hertzberg Fryderyk (1798) — Prusy.

Suffczyńscy ob. Wysocki Sam. (Majestas 1739).

SUFFCZYŃSKI Antoni Alexy. Głos J. W. Antontego Alexego Suffczyńskiego generału ruskiego ziemi chełmskiej Posła na sessyi seymowej d. 17 lipca 1793 roku miany w Grodnie. 1793. fol. Branic.

— Głos... na sessyi seymowej w Grodnie dnia 12 sierpnia 1793 r miany. folio, k. 2. Krasins.

— Przymówienie się Jaśnie Wielmożnego... Generału ruskiego ziemi Chełmskiej Posła dnia 26 lipca 1793 na sessyi seymowej. fol., k. 1. Jagiell.

— Przymówienie się... dnia 27 lipca 1793. fol., k. 1. Jagiell.

— Projekt... Posła Chełmskiego. Zamiana domu Manufaktury Grodzieńskiej. 9 Octobra 1793. [Zarazem:] Dodatek Narbutta Posła Lidzkiego i Projekt Narbutta Posła Lidzkiego 9 Octobra. Wyznaczenie deputowanych do Rady i Departamentu Interesów Zagranicznych. folio, kart 2.

Czerw. Dwór.

SUFFCZYŃSKI Józef, pos. lubelski. Zdanie O Miastach Jasnie Wielmożnego Jozefa Suffczyńskiego Starosty Dybułtyckiego, Posła Wojewodztwa Lu-

belskiego, Na Sessyi Seymowej Dnia 14. Kwietnia R. 1791. Miane. fol., k. 1 nlb.

Poshwała projekt deputacji o miastach. Nie trzeba jednak mieszczan równać ze szlachtą. Przeciw żydom. Czart.

— Zdanie JW. Imci Pana Jozefa Suffozyńskiego Starosty Dybułtyckiego Posła Wdztwa Lubelskiego Na Sessyi Seymowej Dnia 7go Kwietnia Roku 1791. w Materyi Zamienienia Podatku Skórowego. Miane. fol., k. 1 nlb.

Powołuje się na instrukcję województwa lubelsk., aby podatek skórny zamienić na pieniądze. Wywóz skór za granicę winien być zabroniony. Czart.

— ob. Dłuski Tom. (1791).

SUFFCZYŃSKI Michał (I) Soc. J. (1670 † 27 Maja 1714). Corona Australis In Polo Poloniae Inter, Tergemina Diademata Avgvstissima Constellatione Refulgens, sive Serenissimarum, é Stirpe Augustissima Austriaca Reginarum Poloniae Immortales Virtutes Ethicis, Politicis, Historicis Observationibus in cultum, Principibus in exemplum, Propositae Per Vladislavm Tvrlay, Eqvitem Litvanvm, Notarivm Castrensem, Palatinatus Trocensis. Caesare Iosepho I. plo. fortI, progenito ad Coronam. (1705). Vilnae Typis Academicis Societatis Iesu. w 4ce, k. tyt. i 4 k. nlb., str. 330.

Dedykacja: Imperatori Iosepho I, podpisana przez Wład. Turłaya. — Poczem Plausus chronographicus (w każdym wierszu powtarza się cyfra 1705 literami łacińskimi MDCCV lub tp.) — oraz aprobata bisk. Horaina.

Całość jest panegirkiem na cześć Habsburgów. Dzieli się na 6 części, nazwanych coronae: Gnosia, Florea, Solis et Lunae, Oleagina, Radiata, Imperialis. Pochwały oparte na danych historycznych, Tekst prozaiczny przeplatany wierszami, np. na str. 71 na cześć król. Elżbiety żony Kaz. Jag., na str. 168 na cześć Anny żony Zygm. III, na str. 209 na cześć Konstancji, na str. 262 na cześć Cecylii żony Wład. IV itp. — Na końcu alf. indeks rzeczy i winieta (dwa aniołki).

Rzeczywisty autor X. Mich. Suffczyński S. Jesu.

Niesiecki IV 404 — Janociana II 284.

Branic. — Chrept. — Ossol. — Przesdz. —

Raczyńs. — Wileńs.

— Kazanie w Niedzielę trzecią po Wielkieynocy, przy powitaniu Trybunału Wielkiego Xięstwa Lit. za Laski Iáśnie Wielmożnego Iego Mości Páná Kazimierza Sapiehy Hrabie na Bychowie, Zásłáwiu y Dąbrownie, Woiewody Wileńskiego, Hetmána Wielkiego Woysk W. X. Litewskiego. á zá direktey Iáśnie Wielmożnego Iego Mości Páná Krzysztofa Zawiszy Stárosty Mińskiego, Czeczerskiego, Zwolińskiego, Zydeykańskiego &c. Fori Compositi Direktora, miáne w Wilnie w Kościele Farskim Akademickim S. Ianá á temuż Iego Mości iáko ná ten czas całego koła Trybunalskiego Vice-marszałkowi Dedikowane. Przez X. Michała Suffczyńskiego Societatis Iesv Káznodzieię Ordynáryinego. Roku 1708. [Tu winiетка]. w Wilnie, w Drukárni Akademickiey S. I. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. k. tyt. wiersz na herbowanego Łabędzia Zawiszów (ale ryciny herbu brak). Dedykacja Krz. Zawiszy, star. mińskiemu dyrektorowi Fori Compositi. W kazaniu pochwały Zawiszy oraz napomnienia dla sędziów Trybunału.

Egz. Akad. ma własnoręczną dedykację autora: St. Wiszkowski.

Brown Bibl. 391.

Akad. — Ossol. — Wileńs. Uniw.

— Zodiak Słońca Mistycznego [Tu na wysokości litery o:] (Sol intelligen. tiae, Sap. 5) na piersiach Thomasza z Aquinu Wielkiego, Kościoła Chrystusowego y oraz Anielskiego Doktora w dzień Wroczystości Iego upatrzony. Publicznym Kazaniem nabożnemu Auditorowi na oko Wystawiony w Kościele Wileńskim S. Duchá W.W. OO. Dominikanów, Przez X. Michała Suffczyńskiego Societatis Iesu. Roku Pańskiego MDCCVII. (1707). [Tu winiетка]. Vilnae, Typis Universitatis, Societatis Iesu. w 4ce, k. tyt. i k. 17 nlb.

Dedyk. Michała Rozewicz ord. Praed. prov. Całe Kazanie na cześć św. Tomasza świadczy o zepsuciu wszelkiego smaku, o przesadzie porównań, o braku treści zastąpionej szumnością słów.

Enc. kośc. XXVII, 118. — Encykl. Orgelbr. T. 24. str. 391.

Ossol.

SUFFCZYŃSKI Michał (II) kasztelan Czerski. Mowa JW. Imci Pana Suffczyńskiego Kasztelana Czerskiego pod-

czas Senatus Consilium w Warszawie
miana die 12. Martii 1763. folio, k.
liczb. 2.

Cieszy się ozdrowienia Króla — O sprawie
Kurlandzkiej i o ucisku wojsk prze-
chodzących. Akad. — Ossol.

— Mowa J. Imé. Pana Suffeczyn-
skiego Kasztelana Czerskiego, miana na
Radzie Warszawskiej u J. O. Xcia
Imci Prymasa, die 8. 9bris 1763.
fol., k. 2 nlb.

Wyraża swoje zdanie na 8 proponowanych
punktów co do bezpieczeństwa granic,
ubezpieczenia skarbu, wyznaczenia sejm-
ków.

Akad. — Branic. — Czart. — Jagiell. — Ki-
jows. — Uniw. wil.

— ob. Duńczeński Stan (Kalendarz
1760) — Mysłowski Laur. (1757).

Katalog ręk. Ossol. tom II. — Finkel III 1867.

SUFFCZYŃSKI Stanisław. Aurora Mu-
sis Amica Eruditio, Principes Regno-
rum Soles Ad honorum praecedens me-
ridiem, Olim In adoptiva, Trajani
Romanorum Imperatoris Corona (a) [Tu
na skraju karty:] (a) Corona Senti Fi-
lij Prov. 17. v... Aelio Adriano ad Prin-
cipalem dignitatis evecto gradum, Pur-
purata; Nunc verò In Avita Luna
Perillustri Magnifici Domini Stanisłai
in Suffeczyn Suffeczynski Notaridae Lu-
blinensis, Capitanei Zbuczynensis, ad
coronidem Anni Scholastici, dramatio
elogio Coronata, atq̄ á Perilluc Magnifica
Juventute in Athenaeo Podlachico-Dro-
hicinensi Societatis Jesu, Ad Publicū So-
lem, inter theatrales apparatus, Prae-
sentata Anno Domini 1721. fol., k. tyt.
i k. 5 nlb.

Na odwr. herb. Suffeczynskich i wiersze łac̄.
Poczem: Dedicatio... z podp.: Residentia
Drobicensis S. J. (na 3 k.)

Następuje Argument sztuki. Wątek zaczer-
pnięty z Jak. de Strada fol., 69. Aktów
jest trzy i epilog oraz interludia. Sztuka
ma za cel pokazać, jak Adrian dzięki
pilności i nauce został adoptowany przez
ces. Trajana. — Autorem jest niewątpli-
wie jakiś Jezuita, a autorstwo Suff.
fikcyjne.

Bibl. w Helenowie — Zamoj.

Suffeczynski Stanisł. ob. Waligórski
J. (Regnum integrum 1732).

Suffragania lubelska. (Projekt do
prawa). fol., 1 karta.

Suffragia (Candida Lvcis Et Crvcis)
E Sacrationi Caelestis Senatŭsconsulti
Areopago A Primis Renovati Carmeli
Fundatoribus In instauratas a se Co-
lonias primitus Postvlata. Nunc demum
a Suprema, in literato Scientiarum
Regno, Votorum Sciendi Referendaria
Methaphysica In Gremium Venerabilis
Capituli Provincialis Carmelitarum
Discalceatorum Provinciae S. Spiritŭs
Anno 1697. die 26. Aprilis Praemissiae
celebrati. Delata. & A I. F. eiusdem
Ordinis & Provinciae, Studij Philo-
sophici Premisl: Admdm Rndo Pri-
Nro Observandissimo R. P. Provinciali
Noviter Electo Caeterisque Admdm
Rdndis P. P. Nris. Capitularibus Pro
celebrando praedicto Capitulo Congre-
gatis. In Metaphysicis Conclusionibus
Praesentata. Anno Suffragantis inter
Homines Dei Hominis 1697. die 28.
Aprilis. Leopoli Typis Collegij Soc:
Iesv. fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwr. tytułu lichy drzeworyt, z podp.:
sculpsit Leopoli C. S. Rhebin (?). Po
Praefatio idę Conclusiones metaphysicae,
a na ich końcu: Disputabuntur in Conv.
premisł. — Konkluzje oparte na filozofji
tomistycznej. Ossol. — Uniw. wil.

**Suffragia Sanctorum juxta rubricas
Breviarii Romani...** ad usum Ecclesiae
Cathedr. Cracoviae. w 4ce, k. nl. 2.

Jocher 6739 (za Sienkiewiczem).

Suffragia Woiewodztw, y Ziem.
Koronnych, y W. X. L. Zgodnie ná Naias-
niejszego Wladislawa Zygmwnta, Obrá-
nego Krola Polskiego, Wielkiego Ksia-
żecia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego,
Mazowieckiego, Zmudzkiego, Inflante-
kiego, &c. y Szwedzkiego, Gotckiego,
Wándalskiego, &c. Dziedzicznego Kro-
la, dáne, między Wárszawá, á Wolá, Dniá
8. Listopadá, Roku 1632. [Na końcu:]
W Warszawie, W Drukárni Ianá
Rossowskiego, Krolá J. M. Typografá,
Roku Pańskiego, 1632. fol., k. 16 nlb.
(sygn. D — G₂, ostatnie 2 k. bez sygn.).

Spis imienny uczestników elekcji rozpoczyna
się od Woj. Krak... Kończy: Woj. y po-
wiaty ziemi inflanckiej. — Województwo
mazowieckie zajmuje 6 stron, a więc
stosunkowo więcej niż inne. Tak w tych
jak w innych „Suffragiach“ bardzo cie-

kawy materiał dla rozsiadlenia szlachty i dla udziału jej w elekcji.

Na końcu Jan Sobieski, marsz. koła ryckerskiego stwierdza, że obywatele podpisali się swoim imieniem oraz tych co wpiers się rozjechali: (Ta klauzula powtarza się w dalszych Suffragiach).

Por. Acta interregni (tom XIII, 31) oraz Porządek (XXV, str. 91.)

Przedruk wydali w r. 1908 Wasowica i Borkowski pt. Elektorowie Królów. — Porównaj: Volumina legum. Akad.

— Toż:... (B. m. dr.) folio, kart 14. Jag. (?)

— Toż:... Inflantckiego etc. y Szwedzkiego, Gotckiego, Wandalskiego etc. Dziedzicznego Króla. Dane między Warszawą a Wołą d. 8 Listopada 1632 r. W Krakowie w Drukarni Andrzeia Piotrkowczyka I. K. M. Typographa. Roku pańskiego 1633. folio, kart nlb. 15.

Branic. — Ossol. — Bibl. Nar. Warsz.

— Toż:... Dane, między Warszawą a Wołą, Dnia 8. Listopada. Roku 1632 [Na końcu:] W Krakowie, W Drukarni Akademickiej. Roku Pańskiego, 1695. fol., k. 15.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow. — Wolańsk.

— Toż:.... Zgodnie ná Náiaśniejszego Iana Kazimierza, Obranego Krola Polskiego, Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Zmudzkiego, Inflantskiego, Smoleńskiego, Czerniechowskiego, &c. y Szwedzkiego, Gotckiego, Wandalskiego, &c. Dziedzicznego Krola, Dane, między Warszawą, a Wołą, Dnia 17. Listopada, Roku 1648. [Na końcu:] W Krakowie, W Drukarniej Wdowy y Dziedzicow Andrzeia Piotrkowczyka, Typographa J. K. M. fol., k. 20 nlb. (sygn. A — E₄).

Na końcu klauzula podpisana przez Philipa Kaz. Obuchowicza, marsz. koła ryc. — Poczem podpis: Malchera Stan. Sawickiego, sekr. I. K. M.

Ob. Acta.

Akad. — Branic. — Jagiel. — Ossol. — Wilno.

— Toż:... Dane między Warszawą a Wołą, Dnia 17 Listopada R. 1648. (Na końcu:) Warszawa, w druk. Piotra Elerta. fol.

Suffragia z lat 1648, 1674, 1697 i 1764 przedrukował Pietruski w r. 1845 (ob. Bibl. III. 399) na podstawie Vol. legum, a raczej przerobił je, zestawiają alfa-

betycznie nazwiska szlacheckie zawarte w nich.

— Toż:... Zgodnie ná Náiaśniejzego Michała Korybuta Obranego Krola Polskiego, Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Inflantskiego, Smoleńskiego, Kiiowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego, y Czerniechowskiego. Dane między Warszawą a Wołą dnia dziewiętnastego Czerwcá Roku 1669. fol., k. 31 nlb. (sygn. A — H₃).

— Toż:... w Krakowie, w drukarni Akademickiej. fol., k. nlb. 30 (ost. strona biała).

Rozpoczyna: Woj. pozn. — Kończy: Woj. czerniechowskie. Poczem zwykła klauzula o niepodpisanych, pod którą: Szczęsny Potocki, podstoli Kor., marsz. Koła ryckerskiego. — Przedruk wydali w r. 1908 Wasowica i Borkowski pt. Elektorowie Królów. Akad. — Jagiell. — Ossol.

— Toż:... zgodnie Ná Naaśniejzego Iana Trzeciego Obranego Krola Polskiego, Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Zmudzkiego, Inflantskiego, Smoleńskiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego, y Czerniechowskiego. Dane między Warszawą a Wołą, Dnia Dwudziestego pierwszego Maiá, Roku 1674. fol., k. 16 nlb. (sygn. E — H₄).

— Toż:... folio, kart 16 (sygn. A — D₄).

Rozpoczyna Wojew. Krak., Kończy: Ziemia infl., Wojew. czerniech., powiat nowogr. siewierski. — Poczem klauzula o podpisanych tych, którzy się wpiers rozjechali. przez Ben. Sapiełę, podsk. kor., marsz. koła ryc.

Są dwie różne edycje z małemi odmianami. — Por. Ładowski M. (w t. XXI, 22).

Akad. — Bran. — Jag. — Ossol.

— Toż:... Zgodnie ná Nayaśniejszego Augusta II. Obranego Krola Polskiego, y Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, dane między Warszawą a Wołą dnia dwudziestego siódmego Miesiącá Czerwcá, y przy Popárciu Wolney Elekcyej jego. To iest dnia dwudziestego osmego tegoż Miesiącá, Roku Pańskiego Tyśiá, Sześćset Dzewięćdziesiątego Siódmego, od przytomnych Rzeczypospolitey Stanow Potwierdzone,

iedne własnymi Elektorow rękami, drugie Pułkownikow y Rotmistrzow Podpisane (1697). fol., str. 87.

Rozpoczyna Woj. poznańskie; kończy Woj. pomorskie i mińskie. Brak klauzuli marsz. koła rycerskiego.

— Toż:.. dnia dwudziestego (sic) osmego... fol., str. 87.

Są więc co najmniej dwa odbicia, nie przedstawiające jednak większych różnic.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Zielińs.

— Woiewodztw y Ziem Koronnych y W. X. Litewskiego Zgodnie na Nayasniejszego Stanisława Pierwszego Obbranego Krola Polskiego, Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Zmudzkiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego, Smolenskigo, Siewierskiego, Inflantskiego y Czernichowskiego. Dane między Warszawą a Wolą Dnia Dwudziestego Piątego Sierpnia Roku Pańskiego Tysiącznego Siedmsetnego Trzydziestego Trzeciego. (1733). fol., str. 137.

Spis szlachty rozpoczyna się od Wojew. Poznańskiego; kończy na str. 135 woiewództwem czernichowskiem. Po niem dodana jeszcze szlachta z ziemi Ruskiej (woj. bełz.) — wreszcie Franc. Radzewski, marsz. koła rycerskiego sejmku elekt. donosi, że podpisani tutaj obywatele podpisali się także imieniem tych, którzy przed podpisami rozjechali się do domów oraz tych, co w domach pozostali.

Osobliwość druku stanowi, że w późniejszych kartach *w s k* drukowane są często kursywą (gdyż widocznie właściwych czcionek w drukarni zabrakło w obec powtarzania się końcówek na *wskz*). — Przedruk ob. Wąsowicz i Borkowski Elektorowie królów 1908. — Kwart. hist. 1912 str. 366. Kras. — Ossol.

— Woiewodztw... roku 1764 27 sierpnia... ob. Akt elekcyj (tom XII, 87).

Suffragia (Suffragium) ob. Acta (1632, 1648) — Konarski St. H. (consuetum) — Sistowski Stan. (defunctorum 1597) — Wereszczyński J. (pro eligendo Rege 1587).

(Sugintowa). Replika Iymé pni Sugintowey przeciwko Ichmc Ppm. Dowsinowi Iuszkiewiczowi Modzelewskiemu, w obronie życia i odzyskania odjętego majątku. fol., kart 5.

Zanotowano: Rozkiewicz Hor. Os. Druk w Wilnie, około 1780. Z powodu wyroku śmierci na Sugintową o otrucie męża. Jagiell.

Suidas ob. Phocylides (1536).

Sukcess świata ob. Pikulski G. (1763).

Sukcessya Lub Elekcya Czyli Zdanie Wolnego Polaka, Niewoli znać nie chcącego, iednomyślności w Narodzie, końcem odwrócenia od Potomkow nie-szczęśliwości, Szukającego. Dnia 8. Listopada 1790 Roku. (B. m.). w 8ce, k. tyt., str. 32.

Sprzeciwia się zasadzie sukcesji, ale wychwala osobę Elekt. Saskiego. Obawia się natomiast Antoniego i Maksym. saskich. Powołuje się na zdanie senatora Rzewuskiego, napisane w r. 1760, przeciw mniemaniu, że „sąsiedzi nie dadzą nam upaść”. Ob. Zacharkiewicz Woj.

Branic. — Zieliński.

Sukcessja tronu ob. Jezierski (Co się to dzieje 1790) — Karpiński Franc. (O następstwie) — Kollątaj Hugo (1790) — Krasieński Adam (1790) — Krzywkowski Jan — Lipiński J. (1790) — List (1790) — Manifest (1790) — Montesquieu Kar. (1777) — Morski Tadeusz (1790) — Moszczeński A. (1790) — Myśl — Olizar Wołczkiewicz L. 1790) — Obywatel (1790) — Prawa doczesne — Przeciwno (1790) — Rozwagi o Królach (1790) — Rzewuski Józef (1790) — Rzewuski Seweryn (1790) — Splawski Jan (Do pism za sukcesyą) — Treść pism różnych (1791) — Turski Wojc. (Myśli 1790) — Werpechowski Bartłomiej (List 1790) — Zacharkiewicz.

Sukcesja w Polsce ob. Leucht Chr. (1700).

Sukcesyjni monarchowie ob. Wiadomość chronologiczna (1790).

Sukienka M. Boskiej ob. Dziewulski M. (1724).

Sukmantelin Małg. ob. Essen Albert.

Suknia bez Galonu drama z przysłowia: Z dobrego drzewa dobry owoc. We Lwowie w Drukarni Kazimierza Szlichtyna... w 8ce, k. 14.

Ob. Berquin (autor). — Druk po r. 1772. Bentk. I. 535 — Bernacki Teatr II. 247. Czartor. — Ossol. — Jag. — Uniw. wil.

(Suknia). Do Polskiej Sukni [Na końcu:] w Drukarni Wolney na Kra-
iowym Papierze. w 4ce, kart 2.

Zaczyna się: Polaku obejrz się jak ci te-
raz ładnie... Kończy się: Kochaj króla
i naród to dla Polski miło... (Razem 22
wierszy druku). Jag. — Univ. wil.

— Do Sukni, i Pałasza Polskiego.
(B. m. i r.) w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb.

Zaczyna się: Nie wiem, ktoby mógł ganié
strój dzielny Polaka... Kończy się: Kiedy
bidni Polacy modne fraczki zrzucą.

Jag.

— ob. Czamarka — Głos (1788) —
Granowski Kaz. (1763) — Potyczka
Polaka (1790) — Stoppen (1729) —
Strój — Szenknecht P. (Dama, Płasz-
czyk) — Zbylitowski (Przygana) —
Zbytek.

Sprawa stroju pol. wniesiona była na sejm
4 letni przez marsz. Sapiechę o czem
Kraszewski Polska w czasie 3 rozb. II. 108.
Wywołała kilka wierszy (bądź druk., bądź
pozostałych w manuskryptach)

Kwestję tę poruszają często współczesne bro-
szury np. Wieśniak warsz. organmistrzowi
(str. 24).

Sulatycka Józefa ob. Łączyński
Ignacy (Ucisk 1780).

Sulatycki Aleks. ob. Białozor J. K.
(Honor 1615).

Sulatycki Izajasz ob. Damascen Jan
(Oktoich 1640)

Sulatycki Kazimierz ob. Łączyński
X. Ignacy (Ucisk 1780).

Sulatycki Stefan ob. Chodkiewicz
Georgius (Parentalia 1595).

Sulcer (Sulzerus).

List jego do J. Marbacha z r. 1566 znajduje
się w dziele Fechta: Historiae eccl. seculi
XVI supplementum... Durlaci 1684, o czem
Werner w Kwart. hist. IV 817.

Sulcius Caspar ob. Szulc (Solecius).

SULCIUS (Szulc?) Jan, Cracoviensis.
Theses Medicae De Arthride Et Lit-
hiasi Ad Dispytandum Propositae In
Florentissimo Gymnasio Patavino. A Io-
anne Sulcio Crac. [Tu winjetka]. Pata-
uij Typis, Laur. Pas. Impress. Camer.
Superiorum Permissu. 1619. [Tytuł
w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt.
i k. 6 nlb.

Dedyk. Laur. Gembicki, arch. gnesn. Poleca
mu swe usługi.

Tez jest 35. Powołuje się na Ferueliusa;
określa charakter choroby i sposoby le-

czenia (woda z cynamonem lub anyżem),
różne dekokty. Na końcu; Disput. sub
ausp. Joannis Dominici Maresius Vicen-
tini, Univ. DD. Artistarum syndici die
XXVIII aprilis. Jag.

SULCZ (Sulc) Antoni, Franciszka-
nin prow. ruskiej, gwardian w Brześciu.
Orbis Quod Vult: In Obiectis Centuum
Scientiarum. Seu Omni-Scibile Com-
pendiosé, & Distincté, Explicativm. In
Mysterio Concrucifixionis Christo: B.
Francisci, Patriarchae Minorum. Novâ
Methodo, ac Materiâ, Lectoribus & Prae-
dicatoribus Opportunâ, Omnibusq; Scien-
tificis lucundâ, Ut Corda Fidelium, in
Christi Crucifixi, accendantur amorem.
(Juxta Bull. Pauli V. Pontif. Max.)
Declaratum Omnigenaeque Inventionis
& Multiplicis Sensûs, Quingentis Con-
ceptibus, R. P. Antonii Sulcz, Poloni.
Ord. Minor. Reg. Obs. Prov. Russiae,
S. Th. Lector. & Praed. Gen. Anno
Domini M DC LXXXII. (1682). Dan-
tisci, Imprimebat David-Fridericus Rhe-
tius. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb. Liber
I., str. 100; Liber II., str. 184; Liber
III., str. 92; Liber IIII. oraz V str. 98
i k. 18 nlb. (indeksy).

Rozpoczynają cenzury K. Lipskiego i K.
Zwierzowicza (z r. 1681—2), poczem apro-
baty i protest. auctoris. — Dalej: Ana-
cephaleosis scibillum: anagramat z naz-
wiska autora, (tj. z Antonius Sulc). Ten
anagramat podpisał discipulo sno Jacobus
Moscicki J. U. D., civit. leop. notarius. —
Wreszcie dwie relacje o stygmatach św.
Franciszka.

W egz. Czart. jest dedykacja autora (któ-
rej nie ma w egz Jag.):

Casimiro Joanni Sapieha palatino Vilonisi,
supremo M. D. Lit. exercituum imper.,
Benedicto Paulo Sapieha supremo M. D.
L. thesaurario; Francisco Paulo Sapieha,
generali M. D. Lit. equitatus hyppomar-
cho; Leoni Basilio Sapieha praet. tribuno.
Książka jest niesłychanie dziwaczna. Pełna
jest jakichś terminów teologicznych i fi-
lozoficznych (a zwłaszcza logicznych)
utworzonych przez autora. Niepodobna
dojść ich znaczenia właściwego i zrozu-
mieć jasno, o co mu chodzi. W księdze
I omawia problemy religijne, starając się
nawiązać je do stygmatów św. Franc.;
w II scibilia philosophica i metaphysica
(w tem obejmuje różne nauki: gramatykę,
medycynę, chemię etc.); w ks. III scibilia
civilia (z zakresu polityki, wojskowości,
ekonomii etc.); w ks. IV i V: scibilia

domestica et artificialia (mieszkanie, ogrodnictwo, górnictwo etc.). — Na końcu po indeksach uwaga: quod errata.

Dziwaczna ta książka zasługiwałaby na bliższy rozbiór jako okaz zwyrodniałej teologiczno-mistycznej spekulacji, która zagłusza naszą literaturę w drugiej połowie XVII wieku.

Joher 1985, 5899.
Czartor. — Jagiell. — Krasiń. — Ossol. — Wileńs. Uniw.

Suleima ob. Sulima.

SULEIMAN sultan. Literae missae Constantinopoli ad Ferdinandum Imper. Rom. ab Ebrahimio Strotschio Polono a. 1562. Patavii, 1562.

Ob. Soliman (w tomie XXIX str. 80) — Strasz (1562).

Sulejów ob. Łuszczewski Maciej (Sprawa) — Mogilnica.

Sulejoviensis ob. Frydrychowicz Marc. (1693).

Sulfrinus Antonius ob. Zolcinius (1576).

Suligowski Mikołaj i Tarzymieński Jerzy (Certamen Pultoviae 1616) ob. Sulikowski.

Suligostowski Marcin ob. Dunin Mart. (1797).

Sulikowski Książę ob. Sułkowski Aleks. (Relacja 1759).

SULIKOWSKI Jan Bazyli. Theorematum Philosophiae Rationalis Sub Auspicijs Illvstrissimi Myszkowiani Alitis In sublime Velitationis Publicae Elata Atque Post exactum scientiae Rationalis annum cursū Ad ipsa aestivae Commutationis initia In Celeberrima Academia Zamoscensi A Ioanne Basilio Svlikowski Philosophiae & Ivris Prvdentiae Avditore Freqventissimae Doctissimorum Virorum Coronae ad disputandum Proposita Praesidente Excellentissimo & Admodum Reuerendo Dño M. Adamo Michaele Wielkowiecz, Philosophiae Doctore, eiusdemq; Ordinario Professore. Anno a Partu Virginis Matris 1666. Die 20. Mensis Iunij. Horis pomeridianis. Zamoscii Typis Academicis, Excud: Theodorus Lubowski. fol., k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. tytułu herb Mysak. i 8 wiersz podp.: Adamus Sokolnicki Not. belz. filius. Dedyk Janowi Myszkowskiemu podk. belz-

kiemu, z podp. J. B. Sulikowski philos. et iurispr. auditor.

Poczem idzie XX konkluzji i corollariorów. Dzielą się one na Disputationes proemiales i Disp. super Categ. Aristotelis. Pierwsze dotyczą logiki, drugie teorii poznania.

W egz. Zam. brak końca. Zapewne na końcu było godło akademii. Zamoj.

Sulikowski Jan Dymitr ob. Sulikowski.

SULIKOWKI Mikołaj. Applausus Pieridum in celeberrima Serenissimi D. Vladislai Sigismundi Regis Polon. et Sueciae inauguratione factus a nobilissima iuventute Poeseos Collegii Bialae Ducalis ...Cracoviae in off. Andreae Petricovii a. 1633. w 4ce, str. 18 i 2.

Dedykację Aleksandrowi Radziwiłłowi podpisał Nicolaus Sulikowski Profes. Colleg. Bialen Jest to zapewne ten sam, o którym Juszyński II, 219 mówi, a który i całego tego Applauzu jest autorem, chociaż po każdej odzie i epigramacie podpisani są uczniowie: Jan Krakow, Stefan Brzoska, Przemysław Krakow, Stanisław Berzeński, Bazyli i Franciszek Szujscy, Stanisław Wisłouch i t. d.

Notata M. Wiszniew.

— Certamen Pultoviae cum Cracovia (Cracoviae, Cezary, 1616) ...obacz Certamen.

— Chervbin Armatus Contra Fidei Catholicae aduersarios, In Gratulationem Admodum Reuerendo Domino, D. M. Sigismvndo Gregerowic, S. Th. Profes: Can: S. Floriani Scholastico Moschorouieni, Prouisori Contubernij Ziziniani; Dvm In Alma Academia Cracouiensi Quaestionem de Sacramentis in Communi, ad disputandum proponeret: Praesidente Illustri & Admodum Reurendo Domino, D. M. Matthia Blosio Brvzinski, S. Th. Doctore & Profes: Facultatis Theologicae & S. Floriani Decano, Viro doctissimo, Expressvs. A M. Nicolao Svlikowski, Coll: Minore Ordin: Eloq. Prof: & in perpetuae obseruantiae monumentum. C. & D. Crac. in Offic: Andreae Petricouij. S. R. M. Typogr. A. 1642. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. herba i 4 wiersz. — Poczem wiersze. Na końcu: In encomium virtutis M. Blosii Bruziński (wiersz).

Dzikow. — Jagiell. — Ossol.

— *Corona Palladis. Virtute, Doctrina, morumq; integritate ornatissimo adolescenti, Thomae Sixto Leopold. Dum in Alma Academia Cracoviensi. solenni ritu Art. & Phil. Bacc. renuncietur. Ann. D. M. DC. XXIX. (1629). die XI Oct. A Nicolao Svlkowski, Art. & Phil. Bacc. amoris & benevolentiae ergo cōtexta. Crac. Typis Matthie Andreouiensis, Anno Domini, 1629. w 4ce, k. tyt., k. 3 nlb.*

Na treść składają się Ode, Gratulatio i Applausus Pierius.

Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— *Harmonia lyrica in felici Ill^{mi} ac Rmi Dni D. Boguslai Boxae Radoszowski episcopi luceoriensis in sum cathedram ingressu concinnata a nobilissima juventute studiosa collegii Białae ducalis ex Acad. Cracov. assensu et voluntate benefica in litteras principis Alex. Ludovici Radziwili ab adm. R. D. Christophoro Wilski, officiali per universam Podlachiam canon. luceor. praeposito Białensi deducti et erecti. Crac. in officina Fr. Caesarii 1634. w 4ce, ark. D₄.*

Ded: Luceoriensi capitulo... Nicolaus Sulikowski profess. rhetor. et dial. in coll. białensi.

Po mowie Mikołaja Sulikowskiego następują wiersze: Al. Max. Niemiery, Jana Skiwskiego, Rem. Stobieckiego, Jana i Przec. Krakowów, Fr. i Baz. Szujskich, Melch. Radlinskiego, Wik. Wilskiego.

Hoppe 71. Bibl. Chreptowicza.

— *Honor Academiae In Gratulationem Excellentis Domino, D. Matthaeo Woiaszowic, Licentiam petendi in Doctoratum Philosophiae Et in artibus sumenti. A Magnifico & Adm Rndo: Dno, Matthia Blosio, S. Th: D. & Professore, Procancellario Vniuersitatis Cracou. Decano S. Floriani, Cancell: Ac: Posn. &c. &c. In perpetui amoris pignus & obseruantiae Tesseram. A Nicolao Svlkowski Eiusdem Secundae Laureae Licen. Expressvs. Crac. Typis Matthiae Andreouiensis, Anno D. 1634. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb. (sygn. a — a₄).*

Na odwr. berła i 2 wiersz, z podp. Fanstus Ruszel, stud. dial. — Poczem: Ode.

Krasin. — Ossol.

— *Piae Lacrymae Nullo vnquam fletu exsatiandae. In Funere Illustrissimi ac Reuerendissimi Domini, D. Iacobi Zadzki. Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiae &c. Cancellarii Almae Academiae nostrae dignissimi, Fautorisque Optimi & Maximi Effvsae. A M. Nicolao Sulikowski Collega Minore Ordin. Eloquentiae Professore. Cracoviae. In Officina Typographica Francisci Caesarij, Anno Dni. 1642. w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb.*

Na odwr. herb smarłego i 4 wiersz. Na końcu: Impensis B. Nowodworski... Poczem na ost. karcie: berła Akad. w ozdobnej winiecie. — Całość wierszem.

Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— *Laetitia Poloniae in celeberrimis nuptiis Serenis^{mi} ac Invictis^{mi} Dni D. Vladislai IV Regis Poloniae, Magni Ducis Russ. Prus. Masoviae etc. Suecorum Goth. Vandalorum haeredit. Regis sponsi: et Serenis^{mae} Principis et Dominae D. Ceciliae Renatae Archiducissae Austriae, Ducissae Burgundiae etc. Comitissae Tyroli Sponsae, ab illustri et nobili Inventute Academica ex Scholis Novodv. cum submissione animi et gratulatione promulgata. Cracoviae ex officina Francisci Cesarij Anno 1607. 4ce, k. 10 nlb.*

Na odwrocie tytułu Orzeł polski. Na pierśiach herb Wazów, w koło województw i ziem polskich. — Pod tem 6 wierszy łac. podpisał Michał Kuropatwa. Wiersze na cześć nowo-zaślubionych pisali: Janusz Izydor z Ostroga Książę na Zasławiu, Stud. retoryki; Hieronim Adam z Granowa Sieniawski hr. na Szklowie syn Chorążego W. Kor.; Wojciech Jan hr. na Parysowie Paris Stud. retoryki; Mikołaj Gembicki Stud. retoryki; star. stawski; Jan z Dembian Dembiński syn Chorążego Krak. Stud. retoryki, Stefan z Radzanowa Niszczycki Dworzanin JKM. Stud. retoryki; Samuel Charłęski podkomorzec Kijowski, Stud. retoryki; Jan Karol Kopeć Kasztelaniec Nowogrocki Stud. retor.; Władysław Wojna Stud. retor.; Jerzy Białozor marszał. Upińskiego syn, Stud. retor.; Stanisław Laszowski Stud. retor.; Marcin Laszowski Stud. retor.; Dominian Kretkowski Stud. retor.; Krzysztof z Kurozwęk Męcinski; Mikołaj ze Zmigroda Stadnicki; Jan Rakowski; Piotr Kretkowski; Wojciech z Kurozwęk Męcinski.

Na końcu powinszowanie w imieniu Akad. krakowskiej napisał Mikołaj Sulikowski Magister NN. WW., filoz. D. i profesor wymowy. On też jest autorem całości.
Zamoj.

— *Lavs Syperstes In Munere Parentali Magnifici Domini, Martiani à Chelm Chelmski Scibor Succamerarij Generalis Palatinatus Cracou. Wiełicień. Bochnieñ. Ryczyuołieñ. Vstieñ. &c. Capitanei Aulici S. R. M. A. M. Nicolao Svlikowski Coll. Minore Ordin. Eloquentiae Professore Gloriosae Memoriae. Liberalissimi Patroni Collegij Minoris Academici Consecrata. Cracoviae, In Officina Christophori Schedelij, S. R. M. Typog. A. D. 1641. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.*

Na odwr. tyt. cytata ze św. Ambrożego, poczem *Laus Superstes* (prozą). Jestto mowa imieniem professorów. Nazywa Chelmskiego „bellator praestantissimus“ i wspomina o jego przygodach na Węgrzech, w wojnach z G. Adolffem etc.

Dzików — Jagiell. — Ossol. — Czartor. — Czetwert. — Przedz. — Uniw. lwow.

— *Leo Niszcziorvm Pronbvvs. Cúm Illustris & Magnificus Dominus, D. Stephanvs De Radzanow Niszczycki, Vexillifer Terrae Belsensis, Aulicus S. R. Maiestatis, Auspicatissimo sibi sociaret Coniugio Lectissimam Virginem, Christianam Szyskovvska, Illustrissimi olim Domini Petri Szyskovvski, Castell: Voynic. Capitanei Varec: Filiam, Descriptvs In gratulationem celeberrimarum Nuptiarum, A M. Nicolao Svlikovvski, Collegá Maiore, Tylicianae Eloqu: Professore, Canonico ad Aedes S. Annae. Cracoviae, Apud Lucam Kupisz, S. R. M. Typographum. [Tytuł w prostokątnej ramce]. fol., k. tyt. i k. 11. nlb.*

Na odwr. tyt. i na k. 2 recto herby (z 4 wierszami) obu rodzin. — Cały panegiryk prozą. Dużo w nim genealogii Niszczyckich. — Stefan był wychowankiem Akad. Zam. i Jag. — Mik. Zebrzydowski był proavus panny młodej, stąd wzmianka o Kalwarji Zebrz. — Kończą pochwały i geneal. Szyszkowskich.

Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwows.

— *Lutnia Apollinowa na wesele Jegomości P. Marcina Zalasowskiego y Imci Panny Magdaleny Fiauzerówny podana przez Mikołaja Sulikowskiego nauk y filoz. bakałarza. w Krakowie,*

w Drukarni Macieja Andrzejowczyka Roku Pańskiego 1629. w 4ce, k. 4.

Na odwr. str. tyt. herb. Zalasowskich a pod nim 6. wier. łac. na pochwałę. Cały dziewostąb wierszem pol. ułożony.

Zamoj.

— *Manipulus Reurescens Serenissimi ac Potentissimi Dni, D. Wladislai IV. Inuictis: Poloniae, Suetiae, Gothiae, Vandalorum Regis Haereditarii. Magni Ducis Lith: Rus: Prus: Mazouiae, Samogitiae, Liunoniae, &c. &c. Domini Clementissimi. Diuinâ gratiâ collectus & Coelitus delatus In Vrberem Cracouien: feliciter illatus. A M. Nicolao Svlikowski, Profes: Dial: Schol: Nouoduor: debitae submissionis ergo oblatu. Cracoviae, In Officina Typograph: Martini Philipowski, Anno Domini. 1638. w 4ce, k. tyt. i k. 12 nlb.*

Druk kursywa. — Zawiera pochwały Wład. IV. Podnosi jego ofiarność przy budowie szkoły Nowodw.

Na k. ostatniej: *Sub felicibus auspicijs Alberti Borovii Rectoris. — Impensis ex fundatione gener. Bartol. Nowodworski Equit. melit.*

Akad. — Czetwert. — Dzików. — Jagiell. — Czartor. — Ossol. — Drezd. publ. — Bibl. nar. warsz.

— *Pogonia Virtutis suâ luce Natalium splendore celeberrima, Dvm Illvstrissimvs Princeps, & Reuerendissimus Dominus Dñus. D. Casimirvs Florianvs Dvx in Klevan Czartoryski, Dei Gratiâ Episcopus Posnaniensis, Dei Opt: Max: auspicatissimâ Gratiâ, Regni Diuorum Tutelarium suffragijs, ad sanctissimi sui Nominis gloriam, Ecclesiae & Reipub. incolumitatem, Ciuiumque vniuersorum salutem perpetuam; In Celeberrimo Concursu spectatorum solenni ritu Loviel 29. Ianuarij consecraretur. A M. Nicolao Svlikowski, S. Theol. Professore, in Acad: Crac. Canonico ad Aedes S. Annae, In Gratulationem amplissimi honoris descripta. Cracoviae, In Officinâ Francisci Caesarij, S. R. M. Typog. Anno 1651. fol., k. tyt. i k. 10 nlb.*

Na odwr. tytułu Pogoń i 6 wiersz łac. W mowie pochwały Czartoryskich, Sam. Koreckiego, Wiśniowieckich. — Na końcu berła oraz dwuwiersz. — Impensis B. Nowodw.

Jagiell. — Krasia. — Ossol. — Uniw. lwows.

— Quaestio Theologica, De Merito Quod est Gratiae cooperantis effectus, ex I. Secundae S. Thomae Quaest. CXIV. desumpta. Per M. Nicolavm Svlikowski, S. Theol. Sententiarium & Professorem, Can. S. Floriani. Prouisorem Contub. Ziziniani, In Generali solâ & vnicâ scholâ Regni Academia Cracoviensi. Cum Librum 3. Magistri Sententiarum. De Incarnatone Christi Domini. Ex occasione V. Vnionem Verbi aliqua merita praecesserint ex Commentarijs ad mentem & sensum D. Thomae Angelici Doctoris explicandum assumeret, Publicè ad disputandum In Lectorio DD. Theologorum Proposita. Suo Concurrenti Admodum Reuerendo Domino D. Alberto Papencovio Vstiensi, Sac. Theol. Sentent. & Profess. Can. Eccles. Collegiatae S. Floriani Cancel. Siradien. vti Confratri perquam charo & dilecto ad oppugnandum Exhibita. Die 17 Iunij Hora 12. Cracoviae, Typis Viduae & Haeredum Francisci Caesarij, S. R. M. Typ. (1658). [Tytuł w ramce]. fol., k. nrb. 2.

Na porzątku teza dotycząca znaczenia Łaski. Na końcu: Sub. ausp. Franc. Roliński (a więc r. 1658), Jagiell.

— Quaestio theologica de primario effectu Sacramentorum qui est gratia et secundo qui est character, ex Lib. 4to M. Sententiar. decerpta per M. Nicolaum Sulikowski S. Theologiae Sententiar. et professorem, Canonicum S. Floriani, prouisorem Contub. Ziziniani. In generali sola et unica Schola Regni Academia Cracoviensi, cum librum 4tum M. Sententiarum de Sacramentis iuxta mentem S. Thomae Angelici Doctoris explicandum assumeret, publice ad disputandum in lectorio DD. Theologorum proposita Anno Dni 1658. Die 19 Norembr. Crac. in offic. Typographica viduae et haeredum Francisci Caesarij S. R. M. Typographi. fol., 2 k.

Obejmje Conclusiones. — Za rekt. Rohńskiiego. Jug.

— Regvla Et Mensvra Bonae Volvntatis Volvntas Divina, Qvam Ex

Oraculis Sacrae Scripturae; Authoritatibus Conciliorum, & praecipuorum Ecclesiae Doctorum sententiâ expressam, M. Nicolavs Sulikowski S. Th. Doct. Ecclesiae Colleg. S. Floriani Canonicus, luci publicae elucidandam exposuit: Dvm Pro loco inter S. Th. Doctores, eiusdemq; Almae Academiae Professores, obtinendo, In Collegio Serenissimi & Inuictissimi Vladislai Jagellonis, olim Regis Poloniae, & Magni Ducis Lithuaniae, nuncupato Maiore disputaret, Lectorio DD. Theologorum Die 28. Martij, Anno 1664. Cracoviae, In Officina apud Haeredes Stanislai Bertutowic. [Tytuł w prostokątnej ramce]. fol., k. tyt. i k. 2 nrb.

Na odwr. cyt. z św. August. Poczem: Schema divinae voluntatis (sz. to 4 konkluzje o Woli Bożej). — Na końcu berła i sub. ausp. Andr. Kucharski.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow.

— Spes Pvblica Poloniae, Post laetas & augustas Nuptias Serenissimorum Principvm Vladislai IV. Poloniae Et Sveciae Regis Potentissimi &c. &c. Et Lvdoicae Mariae Gonzagae, Poloniae Et Sveciae Reginae, Cluiviae, Niuerniae Ducis; Principis Mantuae, & Montisferrati. &c. &c. In primò supremae Maiestatis aditu, & celeberrimâ inauguratione, Debitâ & officiosâ veneratione Scripta A M. Nicolao Svlikowski, Collegâ Maiore, Tylic: Eloq: Professore Ecclesiae S. Annae Canonico. Cracoviae, In Officina Viduae, & Haeredum Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M. DC. XL. VI. (1646). fol., k. tyt. i str. 22.

Na odwr. cyt. z pan. Maxim. et Const. — Poczem pauegiryk prozą z pochwałami dla nowożeńców. Wychwała ojca nowożeńców Karola, matkę Katarzynę i Ludw. XIII.

Na końcu pod herbem Akad. Sumptibus ex fundatione Barthol. Nowodvorski sub felicibus auspicijs D. Laur. Smieszkwic Rectoris.

Jagiell. — Krasieński — Ossol.

— Themis Sacra Excellino ac Rndo Domino D. M. Iacobo Piotrowicki, Decano Omnium Sanctorum, & S. Floriani, Canonico Eccles. Colleg. Prouisori Scholarum Nouoduors. felicissimè aus-

picanti Professionem Theolog. in Alma Acad. CracouieŃ. ad gratulationem producta. A M. Nicolao Svlikowski, Coll. Minore, Ordinario Eloquent: Professore obseruantiae & pietatis ergò Consecrata. Cracouiae. In Officina Typographica Francisci Caesarij, Anno D. 1641. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwr. tyt. berła i dwuwiersz, poczem oda. Na końcu dwuwiersz pt. Dedicatorium.

Akad. — Dzików. — Jagiell. — Ossol.

— TvrriŃ Davidica. Ex qua mille Clypei pendent Cant. 4. Ad defensionem Ecclesiae Catholicae, In Gratulationem. Admodum Rúdo Dño, Domino M. Iacobo Vitellio Sac: Theol: Profes: Can: S. Floriani. Prouis: Coll: Vladisl. Dvm In Almã Academiã Crac: Quaestionem Theologicam, de Certitudine Infallibili Scripturae Canonicae ad disputandum publicè proponeret. Praesidente Illustri et Adm: R. Dno, Domino M. Adamo Opatovio Sac: Theol: Doct: & Prof. Can: Crac: Viro doctissimo, Erecta. A M. Nicolao Svlikowski, Seniore Contub: Iagel: et in perpetue obseruantie ergã suum Praeceptorem Monumentum. C. & D. Cracouiae, In Officina Valeriani Piãtkowski. (1641). w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Wiersz. — Na końcu: Sub ausp. Jacobi Ustiensis, a na osobnej karcie berła Akademii oraz na drugiej stronie obelisk (drzeworyt niesłychanie zużyty).

Czart. — Jag. — Ossol.

— ob. Biezanowski Stan. (1658) — Castelli Daniel M. (Imago virtutum 1670) Certamen (1616) — Dropezyński Blasius (Syncharma 1664) — Goliński G. (1628) — Gostumiowski Jan (1666) — Grabianowski Andrzej (1643) — Jodłowski Stanisław (1642) — Mazowski S. L. (1645) — Niszczycki Stephianus (Lechopodia 1638) — Papużyński Joannes Casim. (1642) — Radomius Thomas (1640) — Radoszewski Bogus. (Harmonia 1654) — Sniãłkowie Stanisław (In logicam 1624) — Tarzymiejski Jerzy — Zadzik Jak. (Navis 1636).

Batowski Niektóre rękop. Bibl. Ossol. str. 11. — Muczkowski Statuta 295. 340. — Juszyń. Dykeyon II — Leniek Książka

pamiętk. 1888 II. str. 41. — Wisłocki Katalog ręk. str. LXIX.

Sulima Marcin ob. Actus (1785) — (1785) — Gilibert E. (Exercitium 1660).

SULIMIRSKI. Mowa IMci Pana Sulimirskiego Sędziego i Dyrektora Woysk Koronnych miana na Kommissyji Radomskiej. Anno 1717. folio, 1 ark.

Warsz. Univ.

SULIŃSKI Adam. Hymenezusz Albo Winszowanie Aktu Weselnego Wielmożnemu Jego Mości Panu Panu Jerzemu Jakobowi Szwerinowi Na Gentyliszkach Pokojowemu DworzaniŃowi J. K. M. Y Jaśnie Oświeconey Jey Mości Paniey Evphrozynie Sangvuskowney Szwerinowey Xiężnie na Kowlu Przez Adama Svlinkiego Oratora Akademiei Wilenskiej Societatis Jesv Pokornie ofiarowany W Wilnie Roku P. 1644. fol., k. nlb. 4.

Na odwrocie całą stronice zajmuje sztych przedstawiający Apollina z lutnią i szarfã oraz osobę w wieńcu trzymającã w jednej ręce pochodnie, w drugiej tarczã z herbami Sanguszków i Szwerynów. — U dołu podpis: Con. Götke sculp. Vilnae.

Zaczyna: Przedmowa do Wielmożnego Jego Mości Pana Szwerina I Jaśnie Oświeconey Jey Mości Pani Euphrozynie Sangvuskowney Xiężny na Kowlu; — poczem wiersz pt. Himenezusz. Na tyt. karcie egz. pozn. dopisek iż: „Autor Gregorius Błonski S. J.“

Tworzy całość z niżej opisanym: Plausus. Bibl. T. P. N. pozn. — Uniw. wil.

— Plausus Epithalamievs Inter Nuptias Perillustris (ten wyraz później wdrukowany) Magnifici ac Generosi Domini D. Georgii Jacobi Szweryn In Gentylishki Cubicularij Aulici S. R. Maiestatis Ac Illustrissimae Dominae D. Euphrosinae Sangvuskowna Ducis a Kowel Celebratus Et ex publicae laetitiae voto lisdem dignissimis sponsis Ab Adamo Svlinki Equite Polono In Alma Academia Vilnen: Societatis Ieso Eloquentiae Auditore Dedicatus. folio, k. nlb. 6 (sygn. A—C).

Na odwrocie karty tytułowej rycina herbów oblubieńców oraz dwóch figur, przedstawiających Apollina z cytrã i Minerwã. W egz. poznau. współczesny dopisek: Solutae autor Casimirus Kojãłowicz, versum Stephan Zalewka (?) S. J.

Bibl. pozn. T. P. N. — Uniw. wil.

Sulisławski obraz ob. Morze (1738) — Szulc Antoni (Światło sławne 1676).

Sulissowski Mikołaj ob. Carmina. (**Sulistrowscy**). Sprawa JWW. Brygidy z Łapacinski Szambellanowej Dworu Polskiego Matki z dokładem Opiekunow, Józefa Syna Sulistrowskich przeciwko JW. Klarze z Platerow Koniuszynie W. X. Litt: Matce, Ludwikowi Synowi, Teressie, Brygidzie Córkom, Koniuszycowi i Koniuszankom Litewskim Alexandrowiczom z dokładem Opiekunow. (1798). fol., k. 9 nlb. Uniw. Wil.

SULISTROWSKI X. rektor Zadziski, S. Jesu. Kazanie w Mołodeczny 12 Octob. 1751. w dobrach Ogińskiego na introdukcją Obrazu p. t. Opieki Najśw. Panny.

Tę wiadomość podaną w Kuryerze pols. 1754. N. 788. miał na myśli Brown str. 387. podając: Solystrowski Rektor w Zadziskach Kazanie przy wprowadzeniu obrazu. — Nie ma śladu, aby kazanie to było kiedykolwiek drukowanem.

SULISTROWSKI Alojzy († 1796). Odpowiedź ze strony JJ. WW... y Ciechanowskiego przeciwko kredytorom zeszłego JW. Brzostowskiego podskarbiego W. a pretensorem do JW. Brzostowskiej podskarbiniey... (1790). fol., k. 14. Zieliński.

— Wykład sprawy JJ. WW. JJ. PP... pisarza WW. Lit. y Józefa Ciechanowskiego generała-majora woysk W. Xtwa Lit. kawalerow orderu S. Stanisława. Tak z JW. Kazimierą z Oginskich Brzostowską podskarbiną Wielką W. X. Lit. jako też z jey pretensorami (1790). fol., k. 2. Zieliński.

— Supplement Explikacyi Sulistrowskiego przeciwko Powtórnyim Pismom XX. Karmelitów. fol. k. 3.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Nayiaśniejszy Królu Panie Moy Miłościwy, y Prześwietna Rado Nieustająca. fol., k. 5.

Podanie do Króla objaśniające sprawę własną z Xiężmi Karmelitami Głębockimi.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Ostrzeżenie Dla sprawy Ur. Alojzego Sulistrowskiego Porucznika w Woysku naszym Lit: z W. Andrzej-

iem Ziękowiczem Kasztelanem Smoleń: względem wyznaczoney Die 9. praesentium w teyże Sprawie Kommissyi. fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Naznaczenie Komisyi do Rozsądzienia sprawy UU. Alojzego y Antoniny z Oskirków Sulistrowskich Poruczników w Woysku Litewskim Małżaków (sic) z U. Janem Steckim Starostą Sądowym Owruckim w pretensjach successyi y melioracji posagu. fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Raport Radzie Narodowej przysłany przez obywatelów Alojzego Sulistrowskiego i Józefa Kocięła, pełnom. Rady. Datowany d. 21 Czerwca z Wilna 1794 r. folio, k. 1. Krasiński.

— Stan sprawy WW. JP. Alojzego i Antoniny z Oskierków Sulistrowskich Poruczników Petyhorskich Woysk W. X. Lit. Małżonków z JW. JP. Teodorem Niezabitowskim Kasztelanem Nowogrodzkim, Debitorem, a J. OO. Xiążętami Karolem Wdą, Hieroninem Wojewodzicem Wileń: Mikołajem Kraycz. W. X. L. Tutorem Radziwiłami, Dóbr Iwania Dziedzicami. folio, 1 ark. Jagiell.

— Stan sprawy konwentu Głębockiego Karmelitów bosych z Sulistrowskimi zachodzącey. ...w miesiącu maiu 1777. fol. Uniw. wil.

— Replika w Sprawie WJP. Alojzego Sulistrowskiego Porucznika Husar. W. X. Lit. z WW. JX. X. Karmelitami Bosemi Konwentu Głębockiego. (1776). folio, ark. 2. Jag.

— Replika ze strony JX. X. Karmelitów Bosych Konwentu Głębockiego, przeciwko WJP. Alojzemu Sulistrowskiemu. folio, k. 5. Jagiell.

— ob. Chomińscy (Sprawa 1786) — Komar Ant. (Sprawa) — Morykoni Bened. (Sprawa) — Rada (1794) — Rapport (1794) — Sapięha Jan Fryd. **Sulistrowski Andrzej** ob. Zygmunt III. (List).

Sulistrowski Antoni ob. Ryczewski Wawrz. (1768).

SULISTROWSKI Jan porucznik. Użalenie na P. W. Imci Pana Podkanclerzego W. X. Litew. folio., k. 2.

Kupił starostwo Orszańskie za 2000 duk. a podkancl. nie przyjął od sprzedawcy Józefowicza rezygnacyi ze starostwa. Czy przeciw Joach. Chreptowiczowi?

Warsz. Uniw.

SULISTROWSKI Józef. Wyście Nayiasnieyszego Krola Imci. Polskiego Stanisława. I. z Oblężenia Miasta Gdańska Roku 1734. Dnia 27. Czerwca Aż do Kwidzina przez Iozefa Sulistrowskiego, Rezydenta ad Latus Regium Powiatu Oszmiańskiego wierszem Polskim opisane Na pokazanie swiatu Naypotężniejszey Protekcyi Boskiej fundamentow, y Iego świętey Opatrzności nad Człowiekiem ugruntowanie, Od czytelnika, wprawdzie uwagi y politowania godne. Temuż Nayiasnieyszemu Krolowi. Imci, Za Trybut wiernego Podanstwa od Autora Ofiarowane. Drukiem M. Bazylego z Korwinow Kwasowskiego, Tegoż Nayias: K. I. M. wiernego poddanego Wydrukowane. (1734). w 4ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 59.

Dedykacja: Nayiaśn. Królu Panie a Panie... (na 3 stronach). Tu tłumaczy, jak go głęboko sprawa Stanisława obeszła i że choć nie wygzcercytowany in arte apoll. z instyktu wiersze napisał. — Na str. 4 wiersz „Do Czytelnika“.

Poczem od k. A właściwy premat. Opisuje swoje i królewskie ujęcie z Gdańska. Uszli w przebraniu przy pomocy posła franc. Bat którym płynęli, uwiązł w błocie. Przewodnik był durniem. Towarzyszył im gen. Szteinflik. Wysłano za nimi mandat, polecający ich łapać i pogoń kozaków. Różne przygody, jakie król przechodził nim się do Kwidzyna dostał 3 lipca. Chwali bardzo na końcu Szteinflika.

Miejsce druku niepodane, może Wilno? Brückner Dzieje lit. I. 373.

Horodec. — Krasin. — Ossol. — Wileńs. Uniw.

Sulistrowski Krzysztof (I) ob. Mitlan Stan. Jan (1629).

SULISTROWSKI Krzysztof (II), marsz. gen. Konfed. W. X. Lit. Manifest y Remanifest Krzysztofa Sulistrowskiego. Na Manifest niedawno wydany z jawną y nienagrodzoną krzywdą sprawiedliwych Ojczyzny synow wiernych Augusta II Pana naszego Miłościwego

poddanych nietylko polskiemu ale całemu światu podany. Anno Dni 1716. folio, k. nlb. 5.

Wymierzone przeciw „Manifestowi“ L. Pocięja (1716), o którym ob. tom XXIV, 382. Warsz. Uniw. — Wil. Uniw.

(Sulistrowski Krzysztof). List Szlachcicá Polskiego, do swego Konfidentw Litwie mieszkáiącego, z pod Warszawy; dájąc swoje zdanie o Mánifestcie, czyli Remánifestcie Jáśnie Wielmożnego Imcí Pána Sulistrowskiego Chorążego Oszmiańskiego Marszałká Konfederacyi W. X. Lit: przeciwko Mánifestowi nie dawno wydánemu Jáśnie Wiel: Jmci Pána Poćieia Kászteláná Wileńskiego, Hetmáná Wielkiego W. X. Lit: pisany Anno 1716. Miesiącá Octobrá, VI. Dniá. fol., str. 34 i k. 1 nlb.

Autor mówi, że zaczął prowadzić korespondencję z owym Konfidentem jeszcze za czasu Jana III. Czytał o sobie na wsi manifest Pocięja, hetm. W., który mu się nader podobał. Potem dostarczono mu remanifest Sulistrowskiego ale ten uznaje za paszkwil. Cytuje go tu obszernie, rozbiiera i odpiera. — Autor Listu jest zwolennikiem Augusta II.

Na końcu dodane Post Scriptum, dotyczące podpisania Manifestu Sulistrowskiego „imieniem konsyliarzów całej Prowincji“. Mówi, że do złożenia Manifestu przyczyły się damy, stąd nie dziw, że łacina kądzielna.

Autorem tego listu jest niewątpliwie ktoś z otoczenia Ludw. Pocięja, jeśli nie on sam. Bran. — Jag. — Ossol.

— Objaśnienie Pretensyi Successorow Pana Krzysztoffa Sulistrowskiego Chorążego Oszmiańskiego niegdyś Marszałká Konfederacyi W. X. Lit. (B. r., ale po r. 1736). fol., k. 1.

Sukcesorowie jego domagają się wypłaty ekspensów na cele konfederacji z r. 1717. Akad.

SULISTROWSKI Tadeusz. Applauz Wielmożnemu Imcí Jozefowi Sulistrowskiemu marszałkowi powiatu Oszmiańskiego, po odprawionym dawniej słubowym akcie z Wielmożną Jeymością panną Heleną Poniatowską czesznikówną mscisławską przy terażniejszych jeyże przenosinach od Tadeusza Sulistrowskiego starościca Iżyckiego z prawdziwej braterskiej miłości uczyniony

y ofiarowany. Roku pań: dnia 6 miesiąca października. W Wilnie w drukarni I. K. Mėi WW. XX. Franciszkanów. w 4ce, k. 8.

Tyszk. w Cz. Dw.

— Sława prześwieconego domu Poniatowskich przy solennym przenośin akcji Wielmożney Jeymci Pani z Poniatowskich Heleny Sulistrowskiej marszałkowej powiatu Oszmiańskiego, przez tegoż samego autora rytmem polskim przełożona, też przełożenie ze wszelkiej uniżoności należytości jeyże ofiarowane. W Wilnie w drukarni I. K. Mėi WW. XX. Franciszkanów. w 4ce, k. 8. nlb.

Obadwa razem wydane.

Tyszk. w Czer. Dw.

— Sprawa WJP: Tadeusza Sulistrowskiego Woyskow: Powiatu Oszmiańskiego. z WW. JPP. Marianną z Kozłowskich Matką i iey Potomstwem Sulistrowskiemi Woyską i Woyskowiczem Oszmiań: niemniej Franciszkien i Konstancją z Łąpkowskich Pietraszkami Komorn: Mińskiem. (1798). fol., k. 10 nlb.

Dop.: M. Zaleski. Uniw. Wil.

— ob. Kamaldulowie.

Suliszewski Wojciech ob. Pawłowicz Ad. (1693).

Sulkowscy ob. Raab Donat (Neopometum 1752; tu ich genealogia) — Szembek Aleks. (Manifest 1787) — Wappenbuch (1768).

Genealogię i życiorysy książąt Sulkowskich dał Zychliński w *Złotej Księdze* tom IV — Karwowski *Kronika Leszna* 1877 — Archiwum Sulkowskich znajduje się dzisiaj w bibl. pozn. T. P. N., o czem ob. dzieło „*Bibl. Polskie 1929*“ str. 68, oraz Morawski w *Sprawozd. Akad.* 1910.

Sulkowskich ordynacya (ustanow. r. 1775, erygowana 1776 i 1783). Ordynacyi Sulkowskiej Ustawy. B. m. dr. (Warszawa 1776). folio, k. 6 (sygn. C₂).

Ob. t. XXII, 421 str. — Przedruk w niżej opisanej broszurze „*Reflexy*“. Akad.

— Toż... 1783. fol.

Druku takiego nie znam, ale powołują się na niego niżej opisane „*Reflexy*“ na str. 6. — Ma to być „*powtórne wydanie*“. Przedruk w broszurze „*Reflexy*“.

— *Reflexy* Nad Ordynacyą Sulkowskich, y nad Prawem Sukcedowania w Oneyże. fol., str. 54.

Jestto memoriał podzielony na 16 paragrafów z dodanemi annexami (od lit. A—J). — Memoriał ten jest niesłychanie ostrą krytyką działalności Ordynata Aug. Sulkowskiego. Pisany jest po jego śmierci a więc po r. 1786. Książę August obdłużył nie tylko dobra ordynacyjne, ale i dobra hrabi Antoniego i śp. Aleksandra. Niema więc z czego płacić legitym i pensji zastrzeżonych w ustawie ordynacyjnej (np. pensji dla Józefa Sulkowskiego).

Między pokrzywdzonymi przez działalność Ks. Augusta wymieniony jest głównie Ks. Franciszek Sulkowski, brat młodszy i jego dzieci. Toteż broszura niniejsza, wyszła niewątpliwie z jego inicjatywy, jakkolwiek pisał ją jakiś zawodowy palestrant.

W par. 15 poruszona sprawa prześladowań komisarza ordynacji majora Zueghöra, zastępującego interesy ks. Franciszka Sulkowskiego. Antoni Sułk. wystraszył go z kraju. — Ob. pod Zueghör.

W aneksach podany stan majątkowy ordynacji, konstytucya Sejmu z r. 1775, ustawa ord. z r. 1776, ustawa ord. z r. 1785, tekst przystąpienia do ordynacji Aleks. i Ant. Sulkowskich (r. 1776 i 1783), ekscerpta z listów Franc. Sułk. i interesy za Antoniego. Jag.

— *Reflexy* Nad *Reflexyami* Przez Xiążęcia Franciszka Sulkowskiego Nad Ordynacyą Sulkowskich in Publicum wydanemi, y nad Prawem Sukcedowania w Oneyże. folio, k. nlb. 9.

Odpowiedź ze strony Antoniego Sułk.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Dozwolenie Zrobienia Ordynacyi Wielmożnemu (sic) i urodzonym Xiążętom Sulkowskim (Projekt do prawa 1775). fol., k. 1 (p. fr.)

Ob. Sulkowski August.

Bibl. pozn. T. P. N. — Branic.

— *Catalogus der zu Lissa zu veräussernden zur Fürstl. von Sulkowskischen Majorats-Nachlassenschaft gehörigen Bibliothek.* Lissa 1798. w 8ce, 214 stron.

— Ob. Hartman M. (1790) — Leszno — Ordynacya (tom XXII, 421) — Sulkowski Aleks. — Sulkowski Antoni — Sulkowski August.

Meleń Ordynacye w dawney Polsce 1929 str. 15 (nie uwzględnił powyżej opisanych druków). — Sprawa ordynacji rydzynskiej i fundacji Sulkowskich. Lwów 1914.

Sulkowska Maria ob. Wenda Wal. (Corona 1717).

Sułkowska Teresa ob. Haydeck Franc. (1765).

SULKOWSKI Aleksander Józef (ur. 1695 †1762). Des Hochgebohrnen Grafen und Herrn Herrn Alexander Joseph von Gottes Gnaden des Heil. Röm. Reichs von Sułkow Sułkowski Auch zu Lissa in Groß-Pohlen Grafen, auf Zduny, Smiegel, Kobylin, Mieyska Gorka, Reissen, Włoszakowice, Wijewo, Baszkowo etc. etc. Erb-Herr, Ihro Königl. Maytt. in Pohlen und Churfürstl. Durchl. zu Sachsen Cabinets-Ministre und General von der Infanterie, des Groß-Hertzogthumbs Litthauen Hoff Jäger Meister wie auch zu Odelanow (sic), Nowydwor, Sokolniki und Piasieczna Starosta und des Pohlischen weissen Adlers, des Russischen St. Andreae, und des Sächsischen St. Henrici Ordens Ritter. Stadt Ordnung welche auf diejenige so Herr Boguslaus Graf von der Lissa Anno 1637. herausgegeben, sich gründet. Und mit einigen Puncten, zum Besten der Stadt vermehret, auch von Seiner Hoch Reichs Gräflichen Excellenz Unter Dero eigenhändiger Unterschrift, und vorgedruckten Insiegel bekräftiget worden Schloss Reissen den 28. September Anno 1738. In der Hoeh-Gräflichen Stadt Lissa Gedruckt bey Michael Lorentz Pressern. folio, k. 18 ulb. (sygn. J₂).
Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

(**Sułkowski Aleks. Józef**). Zuverlässige Lebensbeschreibung des verstorbenen königl. poln. und churfürstl. sächsischen ersten Ministers, Heinrich des H. R. R. Grafen von Brühl. Und des gleichfals verst. rhenen königl. pohl. und churfürst. sächsischen Cabinets Ministers Alexander Joseph des H. R. R. Fürsten von Sułkowski. Frankfurt und Leipzig, 1766, bei Gottfr. Mayer. w 8ce, kart 8, str. 160 i dwie arkuszowe genealogie.

Od str. 141: Lebensbeschreibung des Alex. Joseph Sułkowski Herzog zu Bielitz, Grafen zu Lissa. Wywodzi go od Solikowskich z Polski. Jagiell. — Raczyns.

— Krotka a pewna Relacja o podietem poymaniu ksiązęcia Sulikowskie-

go w Polsscie od krol. pruskiego Woy-ska dnia 6 Marca 1759. (B. m. dr.) w 4ce, str. 3.

Pisane ohydny polszczyzną o pojmaniu Xcia z powodu że zamyslał fundować regiment i przez syna swego Franciszka woluntaryusza w służbie rosyjskiej Moskwie ofiarować. — O tem pojmaniu ob. Żychliński Złota ks. IV. 315. Jagiell.

— Primitiae literariae (1735) ob. Sułkowski Aleksander i August.

— ob. Calendarium — Kraszewski Ant. Józ. Daniel (1752) — Pöllnitz (Saxe) — Raab D. (Neopometum 1752) — Sarnowski Jan Józef (Korona 1774) — Sewerynowicz Jan Chr. (Suppetiae) — Sieniński Stanisław (Chwała 1740) — Venda Valent. (Honor cum Gloria).

Istnieje jakaś broszura niem. z r. 1738 z okazji jego wjazdu do Leszna (które te dobra zakupił po Stan. Leszcz.); Żychliński Złota Księga IV. 310. przytacza wyjątek z niej.

Był synem Stan. Sułkowskiego, burgrabiego Krak., a w rzeczywistości naturalnym synem Augusta II.

Żychliński j. w. IV. 310. (podaje biografią i listy jego). — Konopczyński Polska w czasie wojny II — Philippi Al. Sułk. und Brühl 1920 — Askenazy Napoleon i Polska II. 269. — Estr. Bibl. IV. 490 — Finkel III. 1867.

SULKOWSKI Aleksander, syn Aleks. Józefa, starosta odolanicki i gen. lieutenant (1731 †1786). Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Vigesima Prima Mensis Octobris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Octuagesimo Sexto. (Akt przystąpienia Ks. Aleksandra Sułkowskiego do Ordynacyi Sułkowskich, ufundowanej na Rydzynie przez starszego brata Ks. Augusta Sułkowskiego). fol., k. 1.

Ob. wyżej pod Sułk. ordynacja.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Ob. Sułkowski August.

Żychliński Złota Księga IV. 330.

SULKOWSKI Aleksander i SULKOWSKI August, synowie Aleksandra Józefa. Augusti de Sułkowski S. R. J. Comitibus Oratoris quinquen. et Alexandri Sułkowski S. R. J. Comitibus Oratoris quadrien. Primitiae literarum perpetuo dicatae... ad aras desideratisimi sui parentis; Illustr. Excellentissimi Domini, Domini Josephi Alexandri, S.

R. J. Comitibus de Sulkowski Curiae M. D. L. Venatoris &c. &c. inter salutaria vota, filiali obsequio celebratae anno eX qVo De Vs prImItIas CelebraVIt saLVtIs (1735). Dresdae, Io Conradi Stoessellii, tip. aul. vidua impressit. folio, 2 arkusze.

Freitag Analecta literaria 1750 str. 923 pisze: Pisemko to nader rzadkie było kosztem młodych hrabiów wydane i między najznakomitszych meźów rozdane. Tytuł dzieła ozdabia miedzioryt młodych hrabiów. Z tych jeden w ubraniu Minerwy, drugi Bellony siedzą przy ołtarzu. Mieści w sobie ustępy w języku łacińskim, francuskim, niemieckim i polskim pisane. Wszystkie te mowy na cześć króla i królowej polskiej miane były w różnych czasach i w rozmaitych okolicznościach.

SULKOWSKI Antoni syn Alex. Józefa, poseł sejmowy, potem wojew. gnieźn. wreszcie kanclerz kon. targ. (1735†1796). Akt przystąpienia do ordynacji Sulkowski. Ja Antoni Xże Sulkowski Woiewoda gnieźn. ord. orła B. S. Jędrzeja S. Aleksandra Newskiego i S. Stanisława Kawaler do tej ordynacji przystępuję y dobra moie, daruję, rezygnuję etc. Dan w Warszawie 11 marca 1783. fol., kart 2.

— Beitrits Acte zur Sulkowski-schen Ordination. Ich Anton Fürst Sulkowski Woywod von Gnesen... fol., k. 2.

Ob. wyżej: Sul. ordynacja (Reflexye).

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Dokumenta w sprawie JO. Antoniego Ordynata Sulkowskiego Wojewody Kaliskiego, Przeciwno JO. Eleonorze z Cetnerów niegdy JO. Aleksandra Xcia Ordynata Sulkowskiego, Starosty Odolanowskiego wdowie, względem pensyi należycie przez nią zachodzącej służące. B. m. i r. dr. (1789). fol., kart 1.

Szło o intercyze ślubną 400000 złotych i dział majątku między braćmi Aleksandrem i Augustem Sulkowskimi na sumę dwa miliony złotych.

W r- 1772. dzielili się Aleksander Sulkowski i August Sulkowski Wojewoda Gnieźnieński.

Jagiell.

— Gesinde Ordnung vor die Stadt Lissa. 1781. den 1. August. — Wir Antonius des Heiligen Römischen Reichs Fürst Sulkowski, Woywoda von Gne-

sen, Graf und Erbherr zu Lissa, etc. etc. (Pod tekstem:) Gegeben auf Unserm Schloß Lissa in Groß-Polen, den 1. August, 1784. fol., str. 8.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Głos... na sessyi 6 maja 1773. fol. k. 2.

Czart. — Uniw. wil.

— Głos Jaśnie Oświeconego Xiążęcia JMCI Antoniego Sulkowskiego Posła Łomżyńskiego Generała Lieutenanta Woysk Koronnych, na Sessyi 27 Września 1773 Miany. fol., k. 2.

T. P. N. w Poznaniu. — Akad. — Krasin.

— Głos J. O. Xiążęcia Jegomości Antoniego Sulkowskiego Posła Woiewodztwa Mazowieckiego z Ziemi Łomżyńskiej Miany w Przeswietney Delegacyi Traktatowej Dnia 4. Maia 1774. w 4ce, k. 1.

T. P. N. w Poznaniu. — Ossol.

— Głos I. O. X. Sulkowskiego posła wojew. Mazowieckiego z ziemi Łomżyńskiej miany w przeświet. Delegacyi Traktatowej d. 11 Maia r. 1774. w 4ce, k. nb. 2.

Czart. — Krasin. — Uniw. wil.

— Głos Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jegomości Antoniego Sulkowskiego Posła Łomżyńskiego, Miany Na Delegacyi Traktatowej Dnia 1. Grudnia Roku 1774. w 4ce, k. nb. 2.

Pochwały króla i Ant. Czterwertyńskiego.

Proponuje aby królowi dano cztery starostwa.

T. P. N. w Poznaniu. — Jag.

— Głos J. O. X. IMci Sulkowskiego Wojewody Gnieźnieńskiego, Na Sessyi Seymowej Dnia 6 Miesiąca Listopada 1778. Miany. u P. Dufour Drukarza J. K. Mci y Rzeczypospolitey mieszkającego na Świętojańskiej ulicy blisko Zamku. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu. — Czart.

— Mowa J. O. Xiążęcia Jmci Antoniego Sulkowskiego Generała Lieutenanta w Woysku Koronnym, Posła z Ziemi Łomżyńskiej na Seymie. Dnia 11 Maia Roku 1773. miana. fol., k. 2.

T. P. N. w Poznaniu. — Akad. — Bran. —

Kras. — Czart.

— Note... Grodno 1793 Roku 23 Czerweca. folio, str. 4.

O notach jego wysyłanych do Sieversa i Bucholtza ob. pod temi nazwiskami oraz pod: Noty różne (w t. XXII). Ossol.

— Note i Tłumaczenie Noty odpowiadnej na notę podaną od JP. de Buchholtz Posła nadzwyczajnego i Pelnomocnego Nayiasniejszego Krola Imci Pruskiego. Grodno Roku 1793. 23. Czerwea. fol., str. 1. Ossol.

— Nota Grodno Roku 1793. 8 Lipca. fol. k. 1. Ossol.

— Nota do JW. Ambassadorsa Rossyjskiego i nota odpowiednia JW. Ambassadorsa Rossyjskiego. Grodno Roku 1793 27. Lipca. folio, k. 1. Ossol.

— Nota do JW. Pana de Buchholtz Posła Pruskiego, i odpowiedź JW. P. de Buchholtz Posła Pruskiego. Grodno Roku 1793. 31 Lipca. fol. k. 1. Ossol.

— Nota do JW. P. de Buchholtz Posła Pruskiego. Oraz odpowiedź JM. P. de Buchholtz Posła Pruskiego. Grodno Roku 1793 7 Aug. fol., k. 1. Ossol.

— Nota do JW. Ambassadorsa Rossyjsk. Dan w Grodnie D. 7 Augusta 1793. folio, k. 1. Ossol.

— Tłumaczenie. Nota do JP. de Buchholtz Posła Pruskiego. Nota odpowiednia JWP. Buchholtz Posła Pruskiego Grodno R. 1793 7 Sierpnia. folio, k. 1. Ossol.

— Nota do JW. Ambassadorsa Ross. względem ewakuacji Woyska. Odpowiedź na też notę JW. Ambassadorsa Rossyi. Grodno 1763. 22 sierpnia. fol., 1 k. Ossol.

— Nota. Grodno R. 1793 16 Września. folio, k. 1. Ossol.

— Tłumaczenie. Nota, w Grodnie dnia 19 września 1793. (Podpisani: A. Xże Ord. Sułkowski kanclerz Wielki Koronny, Kazimierz hrabia Plater podkanclerzy Litewski). folio, k. 1.

Żądanie restitucyi szwadronu kawaleryi, artyleryi i amunicyi z Częstochowy i transportu armat zabranych przez wojska pruskie przy wejściu na grunt Rspłtey.

Ossol. — Zieliński.

— Nota. Grodno R. 1793. 26 Września. folio, k. 1. Ossol.

— Note... Antoine prince Sułkowski Grand chancelier de la couronne. Grodno 30 septembre 1793. fol., k. 1. Branice.

— Obwieszczenie. (U dołu tekstu): Dan w Lesznie, Dnia 15. Miesiąca Grudnia, 1789. Roku. fol., k. 1.

Dotyczy Konwiktu dla 12 osób młodzięży szlacheckiej w Rydzynie, erygowanego od śp. Xiążęcia Woiewody Poznańskiego (Augusta), Fundatora Ordynacji Rydzynskiej. T. P. N. w Poznaniu.

— Obwieszczenie. Avertissement. (Tekst polski i niemiecki obok siebie w dwóch kolumnach. U dołu polskiego tekstu:) Dan w Lesznie, Dnia 15. Miesiąca Grudnia, 1789 Roku. fol., k. 2. T. P. N. w Poznaniu.

— [Obwieszczenie:] JJ. OO. JJ. WW. Wielmożni Panowie Bracia i Dobrodzieiel fol., k. 1.

Obwieszczenie do Obywatelstwa, iż konwikt w Rydzynie w stanie dawnym utrzymany będzie. Pod tekstem: Dan d. 20 Października (!) 1786. — Danysz Studja str. 361. T. P. N. w Poznaniu.

— Odpowiedź Antoniego Xcia Sułkowskiego Kanclerza W. Kor. i Kazimierza Hrobi Platara podkanclerzego W. X. Lit. na Notę pod dniem 28 Czerwca 1793 przez De. Sivers Ambassadorsa i de Buchholtz. fol., k. 1. Ossol.

— Progetto. (Zaczyna się:) Desiderando S. A. il Signor Antonio Duca di Bielitz della Slesia Superiore Sułkowski Conte Regnante di Leszno Principe del Sacro Romano Impero etc. fol., k. 1. T. P. N. w Poznaniu.

— Projekt Instrukcyi Do Którey się Rada na Potym Stosować ma Podług Myśli Xiążęcia Antoniego Sułkowskiego Woiewody Gnieźnieńskiego do Laski Podany. fol., k. 1. T. P. N. w Poznaniu.

— Reflexye Nad Proiektem Dobra Jezuićkie rozrządzaającym przez J. O. Xięcia Sułkowskiego Posła Ziemi Łomżyńskiej, dnia 7. Februarii 1774 podane. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu. — Akad.

— Hochfürstliches Reglement dessen was in Zukunft bey dem Gesuch des Meisterrechts von Zünften und Zechen in Lissa beobachtet und vermieden werden soll. Lissa, gedruckt bey Samuel Gottlieb Presser, dem altern. fol., str. 8.

Zaczyna się: Wir Antonius Sułkowski, des H. Röm. Reichs Fürst, Woywode von

Gnesen, Graf und Erbherr zu Lissa etc etc. Gegeben auf Unserm Schloss zu Lissa den 14 August 1779.

T. P. N. w Poznaniu.

— [Rozporządzenie:] Antoni Xiążę Sułkowski, Hrabia na Lesznie, Woiewoda Gnieźnieński, Nayaśnieyszego Cesarza JMci Konsyliarz Stanów y Podkomorzay Aktualny, Konsyliarz Rady Nieustaiącey, General Lieutenant Woysk Koronnych, Starosta Kupiski, na Zabornowie, Strzyżewicach, Lasosicach(!) Gronowie y Leszczynku Dziedzic, Orderu Orła Białego y S. Stanisława, S. Jędrzeja, S. Alexandra-Newskiego Kawaler. Z niemają Dotkliwością od Obywatelów Miast y Wsiow moich Dziedzicznych często odbierając Skargi na Officera y na Żołnierza Kraiowego przez Dobra moje przechodzącego etc. etc. [Na końcu:] Dań na Zamku Leszna, die 16 Julii, 1782. folio, k. 1.

Rozporządzenie co do udzielania podwód tudzież wiktnalów, żywnowności trunków, wojskom rzeczypłitej w obrębie dziedzicznych majątków księcia. — Istnieje także to samo rozporządzenie w języku niemieckim.

T. P. N. w Poznaniu.

— La Traduction Du Discours de S. A. le Prince Antoine Sułkowski Lieutenant General de la Couronne, et Nonce du Palatinat de Mazovie á la Diète Extraordinaire 11. Mai 1773. fol., k. nlb. 4.

Oh. wyżej: Głos.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu. — Czart.

— Wir Antonius Sułkowski, des Heil. Römischen Reichs Fürst, Graf und Erbherr zu Lissa, etc. etc. Thun hiermit kund und zu wissen etc. Gegeben Schloss Lissa den... Septembris 1772. Antonius Sułkowski. fol., k. 1.

Odezwa do fabrykantów, przemysłowców etc zachęcająca do osiedlania się w mieście Lesznie i w innych dobrach książęcych.

T. P. N. w Poznaniu.

— Wir Antonius des Heiligen Römischen Reichs Fürst Sułkowski, Woywoda von Gnesen, Graf und Erbherr zu Lissa etc. etc. etc. fügen hiemit Jedermänniglich zu wissen: etc. etc Gegeben auf unserem Schloss zu Lissa in Gross-Polen den 21 Julii 1780. An-

tonius Sułkowski Woiewoda Gnesen. Comes Lesnens. fol., k. 2.

Na drogiej karcie: Plan zu der gnädigst-privilegierten Lotterie in Lissa, worinnen gegen einen Treffer nur drei Nietten befindlich. — Figuruja jako przedmiot w tej loterji zadłużone i na licytację oddane domy tegoż miasta.

T. P. N. Pozn.

(Sułkowski Antoni). Relatio Rmi Nuncii Apestolici apud Regem Poloniae ad Sacram Congregationem Concilii. (Na końcu tekstu:) Varsaviae, die 31 Maii 1783... Humillimus Addictus, et Obsequius Servus J. A. Archiep. Caledoniae N. A. folio, k. 2.

W sprawie rozwodu ks. Antoniego Sułkowskiego.

T. P. N. w Poznaniu.

— Sacra Congregatione Particulari A Sanctissimo Ad Referendum Deputata Emis et Rmis DD. Cardinalibus De Zeldada, Antonelli, Et Gerdil Ac R. P. D. Carrara Seeretario Posnanien. Pro Celsissimo Principe Antonio Sulkoschi (sic). Memoriale Facti, et Juris. Romae, Typis Lazzarini, 1784 fol., k. 8.

Dotyczy sprawy rozwodowej ks. A. Sułkowskiego i pierwszej żony jego Maryanny z Kościelca Działyńskiej wojewodzianki malborskiej.

T. P. N. w Poznaniu.

— Summarium. Romae, Typis Lazzarini 1784. fol., k. nlb. 4.

Wykaz dokumentów dotyczących sprawy rozwodowej ks. A. Sułkowskiego.

T. P. N. w Poznaniu.

— Za zgodą wszech Stanów Rzeczypospolitey etc. etc. Xsięciu A. Sułkowskiemu zezwala się czynić fundacye pobożne, własną jego duszę i zmarłych braci jego w wieczności posilające aż do summy 30.000 zł. pol. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu.

(Sułkowski Ant.) Stan sprawy z strony directorium królewskiego generalnego banku berlińskiego, powodów y pozwanych przeciwko J. O. Xciu JMci Antoniemu Ordynatowi Sułkowskiemu Woiewodzie Kaliskiemu pozwanemu y powodowi, tudzież y innym przypozwanym w terminach wyrażonym. (o zapłacenie sumy 100.000 czerw. złotych i innych sum fol. ark. C₂ i tabela długów na 2 kartach.

Z roku 1790.

— Usprawiedliwienie procesu X. X. Piarów Rydzyskich z J. O. Xciem Icia Antonim Sułkowskim Ordynatem wojew. Kaliskim w Sądach Komissyi Edukacyi Narod. rozpoczętego. folio, kart 2. Krasin.

— ob. Carove Piotr (1771) — Chodźko X. Ignacy (Damon 1757) — Hertz (1783) — Konwencye (1790) — Mikorski Dyonizy (1793—94) — Noty różne (1793) — Sewerynowicz Jan Chryzost. (1756) — Siewers (1793).

Wyszła w Lesznie w r. 1766 broszura niem. opisująca jego wjazd do Leszna, z której to broszury przytacza Żychliński Złota Księga IV. 333 wyjątek.

Jego i jego braci korr. z królem z lat 1755—80 jest w ręk. Czart. Nr. 713 i nast.

Konopczyński Geneza Rady nienst. — Loreć Życie polskie w Rzymie 1930 — Danysz Studja 1921 — Żychliński j. w. IV. 333 (tu życiorys) — Finkel III. 1867.

SULKOWSKI August, ordynat rydzyski, wojewoda Gnieźnieński (1729 †1786). Actum in Castro Wschovensi Sabbatho post Festum Conversionis Sancti Pauli Apostoli Proximo, videlicet Die Trigesima Mensis Januaj (sic) Anno Domini Millesimo Septingentesimo Septuagesimo Tertio. Oblata Manifestu J. O. Augusta Xcia na Bielsku w Górnym Śląsku, na Sułkowie Sułkowskiego Woiewody Gnieźnieńsk. Starosty Nowodworsk... Naprzeciw W Imc. Pana Stanisławowi Kostce Krajewskiemu. . 1773. fol., k. 1.

Tow. Przyj. Nank Pozn. — Jag.

— Actum in Castro Wschovensi Sabbatho post Festum Purificationis Gloriosissimae Mariae Virginis proximo videlicet Dia (sic) Sexta Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Septuagesimo tertio (1773). Ex parata Copia, w 8ce, 1 k.

Protest przeciw Krajewskiemu. Opisuje Lipska w Silva Rerum 1927 nr., 4. Jag.

— Approbacya Fundacyi XX. Scholarum Piarum w Mieście Rydzynie. fol., k. 1. T.P.N. w Poznaniu.

— Avertissement... (z 2 czerwca 1785). fol.

Przedrnk Avertissement, tyjących się szkoły kunsztów rozmaitych, podaje Kosiński

Szkoły rydzyskie ksiąg Sułkowskich. Poznań 1919, str. 15.

— Doniesienie [w sprawie szkoły rydz., z dnia 26 września 1783]. fol. Danysz Studja str. 343 streszcza to Doniesienie oraz Obwieszczenie niżej opisane. — Por. literaturę na str. 40 podaną.

— Głos Xcia Sułkowskiego Woiewody Gnieźnieńskiego na Sessyi Seymowej roku 1773. miane. w 4ce, k. nlb. 2. Akad. — Krasin. — Ossol.

— Głos Xiążęcia Sułkowskiego Woiewody Gnieźnieńskiego. Na Sesssyyi (sic) Seymowej Dnia 11 Maia 1773. Miany. w 4ce, k. nlb. 4.

Ob. Tradnection.

Wnosi o przyjęcie dla delegatów co do negocjacyi o odstąpieniu prowincyi różnych poteneyom cudzoziemskim.

Akad. — Branic. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Tow. pozn. P. N.

— Głos Jaśnie Oświeconego Xiążęcia JMci Sułkowskiego Woiewody Gnieźnieńskiego. Na Sessyi Delegacyiny die 14. Augusta 1773. Miany. z Okoliczności podania Projektu do Traktatu JW. JMCI Panu Baronowi de Rewitzki Posłowi Pełnomocnemu Nayiasń. Cesarzowy JMci Królowy Węgierskiej. fol., k. 2.

Akad. — Bran. — Kras. — Czart. — Pozn. T. P. N.

— Toż... 4 maia w 1774. w 4ce. Ossol.

— Toż... d. 6mca listop. 1778 miany. Warszawa, Dufour 1778. fol., 1 k.

Branic. — Krasin. — Ossol.

— Hetmani Koronni y Litewscy Wraz Z Departamentem Woyskowym Oboysa Narodow. (Pod tekstem:) Dan w Warszawie w Departamencie Woyskowym Oboysa Narodów Dnia 9. Miesiaca Lutego 1778. Roku. (Poniżej:) August Xze Ord. Sułkowski Wda Kaliski Prezydujący mpr. fol., k. 1.

Ordynans JJ.WW. Ichmć PP. Generalom Lieutenantom, Dywizye Woyska Koronnego Komendernięcym względem Mundurow czyli Ubrania Woyska Narodowego Zaciagn.

T. P. N. w Poznaniu.

— Kopia sub Data 20 Januarij 1773. Responzu Xcia Sułkowskiego Wwdy Gniezninzkiego (sic) na List Cirkularny Nayiasn: Krola JMci pro Se-

natus Consilio na Dzień 8. Febr. 1773 determinowanego. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu.

— [Manifest. Zaczyna się:] „Gdy od czasu ustanowienia swego na Zieździe Wschowskim die 2da Octobris“ etc. (Pod tekstem:) „Dań na Sessyi w Lesznie dnia 27. Listopada, Roku 1772“. (Podpisany:) A. Sułkowski W. G. X. B. Qua Primus in Ordine. folio plakat.

Rada wzywa na Kongres do Leszna pro die 9na Decembris a. c. celem obmyślenia dalszych środków obrony przeciwko różnym nciążliwościom ze strony wojska pruskiego, znajdujacego się w Wielkopolsce pod dowództwem generała-majora de Lossow.

T. P. N. w Poznaniu.

— Manifest Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jmi Augusta Sułkowskiego, Marszałka Rady Nieustaiącey, przeciwko Jurisdycyji Laski Marszałkowskiej Koronney. (1777). fol., k. 1.

Rzecz o kupców żydów w Warszawie i po za Warszawą handlujących; broni ich praw.

Pozn. T. P. N. — Branice. — Jagiell.

— Mowa J. O. Xiążęcia JMci Sułkowskiego Woiewody Gnieźnieńskiego na Sessyi Seymu Extraordynaryjnego w Warszawie Dnia 24 Septemb. 1773 Miana. fol., k. 2.

T. P. N. w Pozn. — Bran.

— Mowa J. Xiążęcia Imci Sułkowskiego woiewody gnieźnieńskiego na sessyi seimu extra ordynaryjnego w Warszawie d. 14 septembra 1773 miana. (1773). fol., k. 2.

Akad. — Branice. — Krasin.

— Mowa... 3 sierpnia 1774. w 4ce.

Akad.

— Mowa Xcia Sułkowskiego Woiewody gnieźnieńskiego miana na audyencyi u N. Króla Imci z deputatami do tronu od prześwietney delegacyi d. 6. Augusti 1774. w 4ce, kart 2.

— Mowa Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Sułkowskiego Woiewody Gnieźnieńskiego, Jako Delegowanego Do Examinowania Czynności Rady Nieustaiącey, Na Sessyi Seymowej Dnia XXV. Miesiąca Października w Izbie Senatorskiej Miana. Dedykowana Tym

Ktorzy Drukarniom Warszawskim Drukować Zakazali. folio, str. 8.

T. P. N. w Poznaniu.

— Mowa... dnia 11 oct. 1778. w 4ce. Schmitt Dzieje Polski III. 25.

— [Obwieszczenie:] August Xiążę Ordynat Sułkowki (sic) Woiewoda Poznański, etc. etc. Wszem wobec y każdemu z osobna wiadomo czyni, że zamyśla swoje w Wielkiej Polsce leżące Dziedziczne Dobra ze wszystkimi Czynnami, Robotami, y Regaliami, etc. etc. w Arendę puścić. (U dołu:) Dat. 1784. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu.

— [Obwieszczenie:] „Gdy Prześwietna Rada zaleciła (!) Komisarzom Powiatowym, ażeby to Jey ułożenie każdego doszło wiadomości, etc. etc.“ (U dołu): Dan w Lesznie na Sessyi d. 24 Octobris. 1772. — (Podpisany): A. Sułkowski W. G. X. B. Qua Primus in Ordine. folio, k. 1.

W tem Obwieszczeniu komunikują się propozycje od Jmci Pana Ephraima co do liwerunku zboża do pruskich magazynów na rzecz pruskiego wojska.

T. P. N. w Poznaniu.

— Obwieszczenie. fol. k. 2.

Dotyczy Konwiktu na dwanaście osób młodzi ubogiej szlachty w Mieście Rydzynie, oraz warunków jej umieszczenia w tymże Konwikcie. U dołu: Dań w Rydzynie d. 26 Miesiąca Września 1783 Roku.

T. P. N. w Poznaniu.

— Primitiae litterarum (1735) ok. pod: Sułkowski Aleksander i August.

— Projekt Względem (sic) Papieru Stepowanego. fol. k. 1.

Bez pod. antora, ale niewątpliwy plód ks. Augusta.

Ob. Projekt.

T. P. N. pozn.

— Projekt Z myśli Xcia Augusta Sułkowskiego Woiewody Poznańskiego. titulo: Legis Sumptuarie Ponowienie, (po r. 1780). fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu.

— Projekt Z myśli Xcia Sułkowskiego Woiewody Poznańskiego podany na Seymie 1782. titulo: Pozwolenie Zaciągania Summ Zagranicznych. fol., k. 1.

[Zarazem:] Reflexye ogólne na projekt pod tyt: Pozwolenie zaciągania summ zagranicznych. fol., syg. B.

T. P. N. w Poznaniu. — Warsz. Uniw.

— Starostwa y Królewsczyczyny. (Projekt). fol., k. nlb. 3.

T. P. N. w Poznaniu.

— Toż (z poprawami.) fol., k. 3.

T. P. N. w Poznaniu.

— Starostwa Y Królewsczyczyny. (Dwa projekty drukowane obok siebie). fol., k. 4.

Antorem jednego jest August a drugiego Antoni Sułk.

T. P. N. w Poznaniu.

— Starostwa y Krolewsczyczyny. fol., k. nlb. 4.

Wydanie odmienne i rozszerzone.

T. P. N. w Poznaniu.

— Tabella Generalna Likwidacyi Żołdu y należności Woyska Koronnego od roku 1768 do Roku 1775. Raty Marcowey wyrachowanych na Stan w Służbie na ten czas były, ekskludowawszy nieprzytomnych, lub w Związku będących, do Summy pułtora Millionowej ściąających się, a podług prawa 1776. w Summie 1,393,000 pozostały. Po zapłaconey zaś Pensyi Jmci Panu de Witte, qua Kommendantowi Fortecy Kamienieckiej w tychże Latach Zalegley Złł: 42,000 bez Falcydyi przyznanej, iuż tylko in Summa Złł. 1,351,000 Dla Woyska resztującej, do teyże Summy 1,351,000 przez Departament Woyskowy podług Prawa 1776. sposobem Falcydyi uproporeyonowanych. [U dołu:] Działo się w Warszawie w Departamencie Woyskowym Dnia 12. Marca 1778. August Xże Ord. Sułkowski Woiewoda Kaliski, Przydujący mpp. folio.

Ob. Tabella.

T. P. N. w Poznaniu.

— Traduction du Discours du Prince Sułkowski Palatin de Gnesne á la Seance de la Diette Extraordinaire á Varsovie le 11. Mai 1773. w 4ce, k. nlb. 4.

T. P. N. w Poznaniu.

— Ustanowienie Rady Przeswientnych Woiewodztw Wielkopolskich Poznańskiego, Kaliskiego Y Gnieznskiego. (Zaczyna się:) My Senatorowie Dignitarze, Urzędnicy y Rycerstwo Przeswientnych Woiewodztw itd. itd. (U dołu:) Dań Wschowie na Sessyi Rady Woiewodzkiej 2 Pazdziernika 1772. Roku.

August Sułkowski, Woiewoda Gniezński X. B. Qua Primus in Ordine. fol. plakat.

Rada miała obmyśleć sposoby i środki obro-ny we wszystkich uciążliwościach, któreby od wojska pruskiego wyniknąć mogły. T. P. N. w Poznaniu.

— Wir August, des Heil. Röm. Reichs Fürst und Ordinat Sułkowski, Hertzog zu Bielitz, Woywoda von Posen, Jhro Römisch Kayserlich Königl. Apostolischen Majestät würtklich Geheimder Staats-Rath und Cämmerer, General-Lieutenant der Infanterié, und Chef eines Regiments zu Fuss, in Diensten Sr. Königl. Maiestät und der Durchlauchtigsten Republicque von Polen, Staroste zu Neuhof, Graef zu Reissen, Zduny etc. etc. des Königl. Polnischen weissen Adlers- und St. Stanislai, wie auch des Russisch-Kayserl. St. Andreae- und St. Alexander-Newski Ordens-Ritter, des Maltheser-Ordens Gross-Creutz. Machen hiermit öffentlich und durch den Druck zu jedermanns Wissen bekannt: Dass wir nach sovielen nützlichen in Unsrer Residenz-Stadt Reissen gemachten Fundationen auch gesonnen sind eine Itidische Gross-Gemeinde, so eine Synagoga ausmachtet, unter folgenden Bedingungen, von Unsrer und Vortheilen von Ihrer Seite zu fundiren, und in Unsern Fürstlichen Schutz zu nehmen: etc. etc. Gegeben Reissen den 20 October 1783. August Fürst von Sulkowski, Hertzog zu Bielitz, Woywode von Posen. folio plakat.

T. P. N. w Poznaniu.

— Sr. Hoch-Reichs Fürstlichen Durchlaucht der Fürst August Sulkowski, Herzog zu Bielitz und Woyewode von Posen etc. etc. machen hiedurch zu Jedermanns Wissen bekannt... fol., k. 1.

Ogłoszenie w języku niemieckim dotyczące zamiaru ks. A. S. oddania w arendę wszystkich dóbr swoich położonych w Wielkopolsce.

Dat. Schloss Reissen den 5ten May 1784.

T. P. N. w Poznaniu.

— Wir August, des Heil. Röm. Reichs Fürst und Ordinat Sulkowski, Hertzog zu Bielitz, Woywode von Posen, Jhro Römisch. Kayserl. Königl. Apostolischen

Majestät wtrklich Geheimder Staats-Rath und Kämmerer, General-Lieutenant der Infanterie und Chef eines Regiments zu Fuss, in Diensten Sr. Königl. Majestät und der Durchlauchtigsten Republique von Polen, Staroste zu Neuhoft, Graf zu Reissen, Zduny etc. etc. des Königl. Polnischen weissen Adlers-und St. Stanislaw, wie auch des Russich Kaiserl. St. Andreae und St. Alexander Newski Ordens Ritter, des Maltheser-Ordens Gross-Creutz. [Na końcu:] Gegeben den 14. Febr. 1784. folio., k. 1.

Obwieszczenie względem mającego erygować się miasteczka Augustowa przy księżęcej rezydencji w Rydzynie.

T. P. N. w Poznaniu. — Wroc. miej.

— Projekt Do Ustanowienia Banku Kraiowego. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu.

— Projekt O Odmianie Starostw y Krolewsczyn wszystkich na większy pożytek Skarku (sic!) Rzeczypospolitey. folio., k. 1.

Bez podania autora, ale niewątpliwie projekt ks. Augusta. — Ob. wyżej Projekt.

T. P. N. w Poznaniu.

— Publikacya Fundacyi Akademiyi Rydzynskiej. (Datow. w Rydzynie dnia pierwszego Novembr. Roku 1783?). fol., k. 2.

Bederski Druki pozn. 1929. nr. 269. (z datą 1762, widocznie mylną). Raczyn.

(Sulkowski August). Dekret Sądow J. K. Mei Assessorskich Koronnych, między Konwentem Warszawskim Zakonu S. Pawła Igo Pustelnika z iedney; a J. O. Xiążęciem Sulkowskim Rady Nieustajacey Marszałkiem z drugiey Strony, z Powodztw wzajemnych zaszyły. Z Łacińskiego brzmienia na Polskie przełożony, z przypiskami na brzegach, gdzie ich potrzeba była, dołożonemi. (B m. i r). fol., k. 11 nb.

Na końcu data: 29 febr. 1776, oraz podpisy: Andrż. Stan. Młodziejowskiego, kanclerza oraz Antoniego Brzozowskiego, curiae notarii.

Jestto wyrok sądu asses. koronnego. Pozrywają XX. Paulini Konw. warsz.; pozwanym jest ks. August Sulkowski. — Przytoczone w wyroku dokumenta od r. 1564—1772 w sprawie dóbr Kałęczynu. — Przyznane zostają te dobra Konwentowi,

a założona apellacja na sejm uznana jako non admissibilis.

Kras. — Warsz. Un.

— Sekretna Konferencja Między S. P. Xiążęciem Sulkowskim Woiewodą Poznańskim, A Marszałkiem Gurowskim w Wieczności. [Tu winjetka]. Roku 1791. w 8ce, k. tyt., str. 77.

Autorem jest Łoborzewski Piotr (ob. tom XXI, 361. — Podana tam liczba stron 86 jest mylną).

Sulkowski wyjaśnia swe stosunki z posłami trzech dworów. Broni swege stanowiska w Radzie nienst. Był za sukcesją elekcyjną. Mówi o ks. Lndw. Wirtemberskim. O komisji skarbowej. Dlaczego wziął pieniądze z kasy moskiewskiej? Na końcu chwali Łoborzewskiego, adjutanta swego (!).

Kras. — Uniw. lwow.

— ob. Dulfus (Expose) — Liczen Liczenski (Brief 1777) — Łoborzewski P. (1791) — Pomorzkan Ant. (Mowa 1786) — Ptocki Stanisław Szczęsny (List 1793) — Projekt (1782) — Quency (1786) — Szembek Alex. (1787) — Tabela likwidacyi (1778).

W Pamiętniku hist. polit. 1784 tom IV są jego mowy na temat dochodów i ekspensów skarbu kor. (z r. 1782).

Konopczyński Geneza Rady nienstajacej. — Kraszewski Polska w czasie rozb. (passim) — Żychliński Złota Księga IV (zyciorys i listy) — Gazeta warsz. 1786 — Gazeta rządowa 1794 nr. 53 (tu o jego zakupieniu) z 11 stycznia — Danysz Studja 1921 — Wandrack Gesch. der Piaristen Schule 1905 — Krzemiński Komisja eduk. 1908 — Kosiński Szkoły rydzynskie 1919 — Truchim Projekt Konw. w Rydzynie (w Minnerwie 1927 nr. 2) — Tenże Szkice z dziejów szkolnictwa 1930 — Tenże Szkoły rydzynskie w Pracach kom. hist. pozn. T. P. N. tom. V. — Chłapowski Rogaliński 1902—5 (tu memoriały i listy Sulk.) — Pamiętniki B. Michał. II. 21 — Wierzbowski Protokoły Kom. Ed. 1908 str. 117 — K. M. Morawski August Sulk. a Kom. eduk. w Kwart. hist. 1911 t. XXV — Korzon Wewn. Dzieje III. 155. — Finkel III. 1867.

SULKOWSKI Bartł. Józef. Corona e pretiosis Virtutum, ac Laborum Contexta Lapidibus, Post Laboriosum Certamen, In VI. VV. DD. Primae Laureae Candidatis, Dvm In Alma Universitae Cracoviensi, Per Clarissimum, & Admodum Reverendum Dominum, D. M. Martinum Węgrzynowic, Philosophiae Doctorem & Profesorem, Col-

Ilegam Minorem, Ecclesiae Collegiata-
SS. Omnium Canonicum, Protonotarium
Apostolicum. Artium & Philosophiae
Baccalaurei, Ritu Solenni In Nobilissi-
mo Magnorum Hospitum Consessu, Re-
nuntiantur, Emicans: ac in vim Fra-
terni amoris A Bartholomaeo Josepho
Sulkowski, Eiusdem Laureae Candi-
dato Gratulatorio Calamo Celebrata.
Anno Coronatae Aeterno Verbo Huma-
nitatis 1692. Die 29. Martij. Cracoviae,
Typis Vniversitatis. fol., k. tyt. i k.
5 nłb.

Na odwołanie herb K. St. Dębickiego i wier-
sze z podpisem: J. Ręczynski, auditor
scholae grammaticae. — Dedyk. Stan.
Dębickiemu, podp. przez B. Sulikowskiego.
Poczem wiersze na cześć św. Jana Kan-
tego, egzaminatorów i współpracowników (St.
Makocki, Jak. Jedrychowicz, St. Zagrod-
nicki, Wojc. Godecki, J. Korpański, Bartł.
Józ. Sulikowski).

Czartor. — Dzików. — Jagiell. — Ossol.

SULKOWSKI Franciszek, generał
insp. kor., brat Augusta (ur. 1734 † 1812).
Pamiętnik Żołnierski. In magnis volu-
isse, Satis est. Horatius. [Tu winjetka:
dziecko podtrzymujące flakon z kwia-
tami]. w Wschowie 1780. [Na końcu:]
w Drukarni Wschowskiej Iana Bo-
gumięgo Hebolda. w 8ce, k. tyt. i k.
4 nłb., str. 310.

Dedyk. Naj. Panu. Tu pisze, że niożył książkę
dla oświecenia młodszych oficerów. Po-
czem przedmowa, w której oświadcza, że
powtarza co powiedzieli Feuquieres, Puif-
fegur, Folard, Montecuculi — ale uzu-
pełnił ich własnem w różnych wojskach
praktykowaniem. Wychowany był od mło-
dości w wojsku.

Książka dzieli się na 6 rozdziałów: 1) Ma-
xymy i reguły pospolite tyczące się wo-
jennej sztuki. 2) Prawdy nieomyłne wzglę-
dem wszystkich przypadków trafić się mogą-
cych na wojnie. 3) O karności i subor-
dynacji. 4) O taktyce. 5) Projekt wzglę-
dem edukacji rycerskiej. 6) O Furazach
i amunicjach.

Stosunków polskich nie cytuje a powołuje
się zato na wojsko pruskie np. na str. 309:
„niewiem lepszego sposobu jak króla prus-
kiego, aby wojsku nie brakło żywności“.

„C'est un ouvrage de tactique avec des plan-
ches compétentes en deux volumes que le
Prince Alexandre, aujourd'hui duc regnant
de Bilitz en question a composé et laissé
anonymement imprimer; il a fait l'admira-
tion de tous les Connaisseurs en ce genre
de littérature“. — Taka notatka mieści

się pod tekstem wiersza poświęconego pa-
mięci zmarłego księcia Augusta Sulikow-
skiego, nmieszczona w dziełku „Tombeau
Mélange“ Ludwika de Quency, 1786 str. 20.
W r. 1786 księciem na Bielsku był Fran-
ciszek Sulik. (Aleksander nie był nim nigdy).
Widocznie więc Quency ma na myśli „Pa-
mętnik żołn.“. Ten jednakże nie ma plansz
i liczy jeden tom.

Zdaje się, że są także egzempl. z wybitem
miejszem druku: Kraków. — Pozatem
różnic niema.

Askenazy Napoleon i Polska II. 270 podaje
życiorys autora, a sądzi „Pamiętnik“ nie-
przychylnie. Nazywa go „naiwnym“ (?).
Czartor. — Zieliń. — Bibl. centr. woj.

— ob. Calendarium — Sulikowskich
ordynacya (Reflexye; on jest inspira-
torem?) — Szembek Alex. (Manifest).

Finkel III. 1867 — Korzon VI, 385 — Ży-
chliński Złota Księga IV.

Sulikowski Józef syn Teodora
(ur. 1770 † 1798) ob. Sulikowskich
ordynacya (Reflexye str. 39).

Za Hon. St. Albin przytaczają Żychliński
Złota Księga IV str. 329 oraz Smoleński
Pnbl. anonimowi 1911 jego pracę „O-
statni głos obywatela polskiego...“ (Warsza-
wa 1791), w której miał się domagać
emancypacji włościan oraz wprowadze-
nia równości w Polsce, a tego powodu
ostro krytykował konstytucję 3 maja. —
Ale praca taka nie jest mi znana, więc
wątpliwe, czy wyszła drukiem.

Napisał także Mémoires hist. polit. et milit.
sur les révol. de la Pologne (1792—94)
i dwie inne prace wydane w r. 1832 przez
Hon. de St. Albin a po polsku przez Wł.
Miłkowskiego (1864). — Ob. Bibl. IV. 406.
Ogiński Pamiętniki — Żychliński Złota
Księga IV. 327 (życiorys) — Skałkowski
Bohater bez ojca (w Ill. Kurj. Codz. z 8 ma-
ja 1933) — Tenże Les Polonais en Egypte
1910 — Tokarz Ost. lata Koll. I. 98 (mocno
drażliwy przyczynek do biogr. z ręk. Czart.
3939 i 3930) — Wurzbach Biogr. Lex. XL.
(1882) str. 298 — Mich. Sokolnicki Gene-
rał Sokoln. 1912 — Askenazy Napoleon
i Polska I str. 56, i nast., II str. 273 i nast.,
III str. 405. (Uznaje go za syna Franciszka
Sulik.) — Kunkiel w Kwart. hist. 1913 (recen-
zja Skałkowskiego) — Bystron Polacy
w Ziemi św. 1930, str. 80 — Finkel III
nr 9688—9, 30293. i Dodatki II (1914)
nr 3533.

Sulikowski Jan ob. Arteński (Lu-
men 1680).

SULKOWSKI Kalixt. Elenchus dis-
putationum et quaestionum philosophica-
rum a M. M. V. V. p. p. Lectoribus
philosophiae spatio trium annorum per-

currendus sub ministeriatu Adm. Rev. Patr. Calisti Sulkowski porrectus 1781. w 4ce, str. 14.

Kraśń.

Sulkowski Kazimierz ob. Czepański Józef (Oświadczenie 1759).

SULKOWSKI Nicolaus Zięba. Apolo Consolatrix In Obitvm Generosae Et Magnificae Dominae, D. Barbarae De Branczyn Radzewska. Avspice Generoso Et Magnifico Domino, D. Melchiore De Bnin Radzewski, &c. Defunctae Marito. Avtore Nicolao Zięba Svlkowski C. G. Solenni Exequiarvm Die Introductvs. Posnaniae, In Officina Ioannis Wolrabi, Anno á Partu Virginis M. DC. XX. IV (1624). [Tytuł w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb. (sygn. A—B₄).

Na odwr. tyt. herb zmarłej (Korab) i 4 wiersz łac. Na karcie 2 recto herb Radzewskiego i 4 wiersz polski: Darmo krwi moja nfasz w stalowe potkowy... Ufaj w kszysz (sic), kszysz cię zbawi wiecznej śmierci zęba. — Karta 2 verso pusta. — Na k. 3 dedykacja Radzewskiemu, poczem ody: Ad Apollinem, Ad M. Radzewski, Ad Stan. et Joan. Radzewski (synowie zmarłej); wreszcie wiersz polski: Jadwidze z Bnina Radzewskiej córce. — Kończy: Nagrobek Bart. z Branczyna Radzewski (wierszem), — Druk wierszy pol. gotykiem, reszta antyką, — Stronice w obramowaniu.

Wojciechowska Z dziejów książki 1927 str. 299. Dzików. — Jagiell.

— Lachrymae In Obitvm Generosae Et Magnificae Dominae D. Annae A Rokosowo Rydzynska Avspice Illustri & Magnifico Domino D. Abrahamo Ciswicki, Castellano Bydgosciensi, Avtore Nicolao Svlkowski. Anno A Partu Virginis CIO DC. XXII. (1622). Posnaniae in Officina Ioannis Wolrabi. [Tytuł w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 6 nlb. (sygn. A—B₃).

Na odwr. tyt. herb i 4 wiersz. Rozpoczyna wiersz na herb: In Leonem Ensiferum. Ne steteris contra... Tu aluzja do wojny ehocimskiej.

Na odwr. 2 karty dedyk. Abrahamo Ciświcki castell. bydgosciensi, zięciowi zmarłej. Dalej idą wiersze na cześć Ciświckiego i Ode; wiersz na cześć Łukasza Rydzynskiego, męża zmarłej i Ode; wiersz na cześć Anny Ciśw. córki i Ode; wreszcie: Epitaphium.

Druk antyką, tylko dedyk. kursywą. Strony ujęte w pojed. i podwójne linie.

Siarcz. Obraz II. 247 — Wiszn. VII. 84. — Wojciechowska Z dziejów książki (1927) s. 222. Jag.

Sulkowski Stanisław (I) ob. Liryceius Hippolit (1608) — Rogalicius Zachariasz (1613).

Sulkowski Stan. (II) ob. Wolski Kaz. (1686).

Sulkowski Szymon ob. Abrek Andreas (Laurea 1653).

(Sully, de Bethune, duc). Esprit De Sully ou Extrait de tout ce qui se trouve Dans Les Memoires De Bethune, Duc De Sully, Principal Ministre de Henri le Grand, concernant son Administration des finances et ses maximes de police etc Dresde Et Varsovie Chez Michel Groel. 1768. w 8ce, str. 70 i 374.

Katalog Gröla ma z datą 1769.

Ossol. — Wil. uniw.

— ob. Thomas Antoni (Życie i pochwała 1787)

Sulmirski Piotr ob. Kowalicki Franciszek (1721).

Sulowski Adamus ob. Apophoreta — Nowakowski Albertus (Laudatio funeb. 1649) — Prek Jan (Votivum).

Sulowski Christophorus ob. Kucharski Andr. (Quaestio 1641) — Łochowski Stan. (Comitiorum forma 1644) Prek Jan — Romer Adam (1592).

Sulowski Jan ob. Janidłowski Jakób (1608).

Sulowski Stan. (I) opat tyniecki ob. Baronius M. (Vita S. Stanisłai 1609) — Bzowski (Pancarpium 1611) — Kmita J. (1605) — Liricius H. (1608) — Radgoski Jan (1609) — Radziej M. (Carmina). — Vadovius M. (1608).

SULOWSKI Stanisław (II). Melos Musarum Novodworscianarum. In optatum Serenissimi Vladislai Sigismundi Dei gratia Poloniae et Sueciae principis; Electi Moschouiae Magni Ducis, Smolenscen, Seueri, Czernk. Ducatum Administratoris ex faelici. expeditione Turcica reditum. A studiosa Poeseos iuventute concinnatum. Impensis Novodworscianis. Crac: In officina Martini Philip. Anno dni 1621. w 4ce, kart 12 niel.

Pisał tu wiersze: Stanisław Sułowski, Stan. Christ, Jacob. Morski, Christ. Miroszowski, Gaud. Gniewosz, Albert Gniewosz, Joan. Mogilnicki (ode pindarica, Alex. Jordan (Epigrama).

Dzien. Warsz. 1827. T. X, str. 78.
Dzików. — Jagiell.

Sułowski Tobiasz ob. Janidłowski Jak. (1608).

Sulphur ob. Sędziwój M. (1644).

SULPITIUS Joannes Verulanus. Ioannis Sulpitii Verulani de moribus puerorum Carmen, cū rithmis Germanicis & Polonicis necnō glossemate latino, illustratum, Franciscvs Mymervs Silesius Lectori. Pleno sapit qui corde ducet huc filios parens: ad agros istius libelluli. Normā bonorū inueniet hic morū breuē Mortalibus profecto cunctis utilem. [Tu winieta]. [Na końcu:] Impressum Cracouiae per Matthiam Scharffenberger. Anno dni Millesimo quingentesimo trigesimo tercio. (1533). w 8ce, k. tyt. i k. 17 nlb. (sygn. A—Dvj; to jest A—C po 4 karty, Dv, k. 6 mylnie jako Diiij).

Na odwr. tyt.: In insignia Severini Boner a Balicze capit. Biechen. etc. Francisci Mymeri Silesii Hexastichon. (Tu piękny drzeworyt herbu Bonera Lilie i 6 wiersz łać). — Poczem Oda paraen. tegoż Mymera: Ad Stanislaum Boner filium Severini... oraz: Ambr. Alantsee Ploczen, Lectori (4 wiersz). Te dwa wierszyki zajmują kartę Aij.

Na k. A i i j rozpoczyna się: Joannis Sulpitii Verulani De moribus puerorum carmen juvenile. Są to dwuwiersze heksametrowe łać. wraz z przekładem niemieckim i polskim (ujęte po 4 wiersze). Humanistyczne zwroty heksametrów łać są glossowane przez zwyczajne i łatwo zrozumiałe zwroty łać i niemieckie.

Treści i formy tych polskich wierszyków nie charakteryzują, bo uczyniono to kilkakrotnie w ostatnich czasach (ob. niżej). Łacina druk. w całym dziełku ant., tekst polski i niem. gotykiem.

Na k. Diiij verso kończą się te heksametry i ich przekład: Finis adest. Konyecz. — Poczem na k. Dv i następnej: Franc. Mymeri Leomontani Silesij, de aulae vicis, ad inuentum, carmen Saphicum. — Są to strofy łać. safskie, a pod każdą niedołączony przekład niem. i polski. Na końcu ich 6 wiersz: Qui legis nostrum carmen de moribus aulae...

Juszyński I. 325 — Janoc. 189 — Wiszniewski IV 468 — Wierzb. III. 2163 — Łob

Przegląd zabytków 1915 str. 499 — Kot And. Frycz 1919 (przedruk) — Tenże szkoła lewart. 1910 — Brückner w Przegl. polskim 1912 nr. 12. Czart.

— ob. Bardziński (Lukan) — Maminellus Ant. (1513).

SULPITIUS Severus. Sulpitij Seueri Sacrae Historiae á Mundi exordio ad sua usq; tempora deductae, libri II. nunc primū in lucem editi. Item aliae quaedam Historicae appendices, lectu dignissimae. Accessit rerum & uerborum copiosus Index. Basileae, Per Ioannem Oporinum (1556). w 8ce, str. 192 (sygn. a—m₈).

Dedyk.: Nicolao Ratzwilio, palat. vilm. et princ. olicensi (na str. 3—8), datow. prima Maij 1556, a podpisana: T. C. (elsitudinis) deditiss. M. F.

Tu mówi wydawca (M. F.) że wydobyl rękopis z bibl. in civitate Saxonum Hildesiae. Zaklina Radziwiłła, aby trzymał się z daleka od błędów Samosata, Serwianskich i Arjańskich.

Na str. 151: Lectori, poczem w Appendix dodano: Descriptio caeren. et liturgiae die Dominica a Christianis Romae anno D. 150 celebrari solitae; wyjątki z pism św. Klemensa; ze św. Dionizego (Descriptio Liturgiae); De his quae in quiescentibus sunt (z komentarzami).

Kim jest ów wydawca Sulpitiusa, podpisany M. F. nie umiem powiedzieć. W każdym razie katolik. Jag.

— Excerpta Sacrae historiae ex Sulpicio Severo adjectis quaestionibus illustrata ad Usum Iuuentutis Scholasticae. Varsaviae 1771. Typis S. R. M. et Reip. in Collegio Regio Scholarum Piarum. w 8ce, 3 k., str. 133 nlb.

Dedyk. Josepho Joanni Ossolinski przez Adolfa Kamińskiego.

Jocher 5105. Jag.

Sultan (Der verkleidete), ein komisches Singspiel. [Tu winietka: Na 2 gałęziach związanych szarfą harfa, a na niej ptak]. In Musik gesetzt von Herrn Joseph Elsner, Kapellmeister bey m. k. privilegierten Schauspielen in Lemberg. Gedruckt mit pillerischen Schriften. w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 50.

Zdaje się, że tekst wyjęty z pism Metastasia, ale autor nigdzie nie nazwany. Rzecz dzieje się w Bagdadzie, aktów. 3. — Występuje sultan, Nuradyn, Fatme, Kalandrowie etc. Między śpiewakami Polaków niema, lecz Niemcy, Czesi, Włosi.

Ossol,

Sułtan ob. Opisanie (1790) — Relacya (1735) — Seraskier (1739) — Tureya.

Sułtanka (Dwie) Powieść Turecka. [Tu winieta: dwoje dzieci pod krzewem]. w Warszawie. w Drukarni P. Dufour, Kons: Nadw: J. K. Mei, i Dyrek: Druk. Korp: Kadetow. M.DCC. LXXXVIII. (1788). w 8ce, k. tyt. i str. 116.

Rzecz zaczyna się po ustąpieniu Turków z pod Wiednia, na ziemi węgierskiej. Sułtanka pojmana przez oficera austriackiego w niewolę opowiada przygody doznane w serajach. Zapewne tłumaczone z niemieckiego albo z francuskiego.

Czart. — Ossol.

Sultzter Salomon ob. Nova (1602). Obacz Abramowicz Cztery wieki 1925 s. 52.

Suma nabożeństw ob. Katechizm (1568).

Sumienie. (Wiersz). w 4ce, k. nlb. 6.

Sumienie ob. Castris (1667, 1674) — Examen (1714) — Ruttich M. (1714) — Śmiglecki M. (Przestrogi 1632) — Sposób rachowania (1638) — Starowolski Sz. (Robak) — Sumnienie (1743) — Zehenter Paweł (niespokojne 1744).

SUMIŃSKI Piotr, podczaszy rypiński. Mowa W Imci Pana Piotra Sumińskiego Podczaszego rypińskiego Marszałka i posła ziemi dobrzyńskiej cum cognitione do Najjaśniejszego Króla Imci delegowanego miana 1764 roku. fol.

Branic. — Krasin.

— Mowa... 25 Kwietnia 1774. fol.

Czart. — Akad.

SUMIŃSKI, kasztelan Kowalski. Mowa J. W. Imci Pana Sumińskiego Kasztelana Kowalskiego, Dziękując J. K. Mei za konferowaną Kasztelanią Kowalską, z Relacją o Czynnościach Rady Nieustającej, iako do Examinowania Delegowanego, Dnia 19. Sbris 1780. Mian. A (sic). fol., k. 2 nlb.

Wapomina o interesach Max. Koryb. Woronieckiego, Hależyńskich, Białopiotrowiczowej, kapituły gnieźnieńskiej.

Jagiell.

— Mowa J. W. J. P. Sumińskiego ...na sessyi seymowej dnia 22 października miana 1782. folio.

Ob. Zbiór mów (1782).

Uniw. wil.

— Mowa Sumińskiego Kasztelana Kowalskiego do examinowania czynności komisji edukacji narodowej delegowanego dnia 17 Sbris roku 1782 na sessyi seymowej. fol.

Ob. Zbiór mów różnych (1782). Un. wil.

Sumiński Stefan ob. Maszewski P. (1739) — Paraccianus (1755) — Spinelli (1755).

Summa actiey Collegium Poznańskiego Soc. Jesu na przyjazd Królestwa Ichmość do Poznania w Roku 1623. (Na końcu:) w Poznaniu, w drukarni Jana Wolraba Roku Pańskiego 1623.

Raczyński Wspomnienia W. Polski, II, str. XXV. Raczyń. (?) — Zieliń.

— Doctrinae christianae (1776) ob. Alexander a Concepe.

— vitissima errorum et heres. per Christum et eius vicarios et per inquisitores haereticae pravitatis in diversis mundi partibus dampnatorum. Typis Ungut Stan. Polonus (1500). folio, k. 48

Zarazem: Improbatio Alcorani.

Notata nieznaney mi ręki.

— historyi uniwersalney na dwie części rozłożona albo index kalendaryków seu kolend które w Wilnie corocznie się wydają. W Wilnie w drukarni J. K. M. akademickiey Soc. Jesu 1748. w 16ce, ark. nieliczb. K₂.

Jessto wykaz panujących jakoteż władz duchowych do XVIII wieku, zebrany według państw.

Ob. Poszawkowski (Kalendarz historyczny 1738—9). Jagiell.

— Świętego Krześciańskiego Nabożeństwá, krotkimi słowy ná swiatlo wydana. Psal: 33. v. 1. Będę do brorzezył Páná ná wszelki czas. 2. Závždy w vstách mych chwálá iego. 3. W Pánu się będzie chlubilá duszá mojá, niech slyszá ciszy, á niech się weselá. 4. Wielbcie Páná zemná. wywyższaymy iego społecznie. [Tu winjetka]. [Cały tytuł w ramie ozdobnej, splecionej z ludzkich postaci]. w 4ce, k. tyt., str. 23.

Druk z pocztku XVII w., może w Łosku? Rozpoczyna: Przedmowa. Tu autor uderza na doktorów faryzeuszów dzisiejszych to jest zakonników i księży.

Od ark. B: Napominanie do modlitw domowych, które ma czynić krześć. gospodarz do małżonki, dżiatek y czeladzi...

(podane teksty modlitw). — Od K. C₂ modlitwy w dzień niedzielny, robotny, na noc... — Kończą: dwie modlitwy wierszowane przed obiadem i wieczorą oraz po obiedzie i wieczery.

Jocher 7140 — Bandtke Hist. druk. I. 426 (stawia przypuszczenie, że to druk Wachemiusza). Ossol.

— confessionis fidei ob. Stankar.

— jubilai (1595) ob. Klemens VIII.

— nabożeństwa i powinowactwa chrześcijań. (1573) ob. Bo... Stan.

— Nabożeństwa Chrześcijańskiego, osobliwie dla płci białogłowskiej zebrana, z przydatkiem wielu pięknych nabożeństw podana. w Wilnie 1751. w 16ce.

Jocher 6665.

— nauki chrześcijańskiej. O szrodkach zbawiennych. Czego potrzeba do zbawienia dusznego? w 8ce, kart 12 (ark. B₂).

Brak tytułu. Druk gocki z 17 wieku.

Tyszk. w Czerw. Dw.

— nauki chrześcijańskiej. We Gdańsku Drukował Jendrzy Hünefeldt Roku 1628. w 8ce, sygn. (†)ij — (†)5. Porównaj Turnowski J. (Hymny).

Wrocł. miej.

— originalis gratiae (1719) ob. Sienkiewicz Ber. (tom XXVIII str. 42).

— Processyie Wilenskiej O Czworakiem Vkoronowaniu Chrystusowym, ná Święto Bożego Ciała w Roku 1623. od Akademikow Societatis Iesv sporządzoney ná pięć części. w 4ce, k. 2 nlb. (ost. str. biała).

Procesja składa się z 5 części. W czterech częściach przedstawiono ukoronowanie Chrystusa coraz z innego powodu (jako króla nowonarodzonego, miłości, boleści i chwały). W pierwszej części Salomon. Było to więc widowisko passyjne z chórami, ale zapewne bez dialogu, gdyż o nim nie wspomniano. Jag.

— Toż... 1626. w 4ce, k. 4.

Wiszn. VII. 302.

— Processyie Wilenskiej O Czworakiem Bankiecie Ktory Chrystus Pan y Tworca swiata z niewyslowioney Hojności swoiey wystawić raczył stworzeniu swemu. Ná S. Bożego Ciała Roku 1627. Od Akademikow Soc: Iesv ná Cztery części rozdzieloney. [W proskotanej winjencie:] I. Conuiuium exhibitum Natvrae. [Dalej za winjetą:] Qui

dat escam omni Carni, Psal: 135. (1631). w 4ce, k. 4 nlb.

Jessto opis widwiska passyjnego, innego jak opisane w druku z r. 1623. Występują zrazu figury allegoryczne, Aniołowie, Tron Baranka itp. — Na k. 3 powiedziano: „według pobożnego zwyczajn od akad. wil. wniesionego... w tym roku 1631 poydzie“. — Następuje potem opis processyi od PP. Akad. wyprowadzonej z pewną komitywą. Procesję tę składały grupy osób na wozach symbolizujące pewne ustępy pisma świętego. Całość widowiska ma charakter wybitnie barokowy, przebogaty; w jednej grupie jechali Rudolf habsb., Jagiello i Kazimierz Jag., jako ci którzy odnosili zwycięstwa dzięki Sakr. św. Ossol.

— Processyie Wilenskiej w Dzień chwalebny uroczystości Ciała Bożego od Akademikow Soc. Jesu R. 1639 sporządzonej y na trzy części rozdzieloney. Wilno, S. J. w 4ce, k. 2.

Do processji tej wchodziły maski, posagi, malowidła, przebrane osoby za świętych, czartów i t. d.

Jocher 7798. — Kraszew. Wilno IV 182.

— Processyie w wnoszenie Kości świętych od Akademikow Wilenskich Soc. Jesu sporządzonej. Wozow wszystkich iest małych y wielkich 17. w 4ce, kart 2.

Jocher 7797. — Wiszn. VII 302.

Jagiell. — Zieliński.

— sessionum Synodi quam triennio superiore Poloni cum Trinitariis Petricoviae habuerant ob. Genebrardus G. (de S. Trinitate 1569).

— theologiae caput Angelici... (1730) ob. Morsztyn Pawel.

— univ. Theologiae... secundum Unitarios. Claudiopoli 1787. w 4ce.

Bibl. Kop. w Tor.

— tragediey o świętym Eustachiusie przed zacnym zgromadzeniem slacheckiem pod czas sądow Świętoiańskich od slacheckieie młodzi w Collegium Poznańskim wyprawioney. w 4ce. Ob. Summarium (1616).

— Abá Trumpas iszguldimas Ewangeliu Szwentu Per Wisus meatus, dienomis Nedelos, Baźničiose Kriksćioniskose skaytomu, O ant gárbos Wienam Diewuy, su wala Wiriasniuju del pážitka Wierniems, didey Kunigistey Lietuwos, ir del naminiku pabažnu ant

użiwomá namiszka iszduotá. Kieday-nise, Drukawoia Joechimas Jurgis Rhe-tas, Meatu Poná 1653. w 4ce, str. 288. (Druk gocki).

Jest to postylla. — Do str. 243 idą Ewan-gelie na wszystkie niedziele w roku od Adwentu aż do św. Trójcy z obszernym wykładem. — Na str. 244—264: Passya aba historya ape kánócia, smetri ir páka-siną Poná musu Jezusa Chrystusa, isz wisu kiátoriu Ewángeliatu pátoziay su-rińka. — Na str. 265—288: Ewangelios ant dienu pomietkos szwentuju Diewa, bez wykładu.

Obok głównego drugi tytuł: Maldos Krik-scioniszkos, wisokiam meaty ir reyka-lama bendriems prigulincions... (Obacz Bibl. XXII str. 85, gdzie już raz to dzieło opisane). — Porównaj także: Kni-ga nabożn. (1653).

Jocher 4410 a, 5214, 7224 a — Lelewel Bibl. ks. I. 205 — Stankiewicz Bibl. lit. II. 48.

Bibl. Szembeka — Wileńska Synod. — Krasień. — Czartor.

— Toż:... ir del naminiku pabażnu ant użiwomá namiszka iszduotá. Ka-ralauczinja Prusu, iszpausta pas G. L. Hartunga. Meatu Poná M.DCCLXXXI. (1781). w 8ce, str. 262.

Jocher 4410 b.

Summa ob. Albertus Magnus (phi-los. 1508—1587) — Antoninus Flo-rentinus (1474—1490) — Bardziński Alan (angelica 1705) — Bo. St. (na-bożństwa chrześc. 1573) — Czyżewski Chr. (scientiarum 1711) — Dawid (na-uki chrześcian. 1636) — Drużbicki K. (liturgica 1758) — Hadamaryusz (dzie-siąt. przykazania 1553) — Herbest B. (doctrinae de periodis) — Januszowski Ferd. Ohm (philosophica 1692) — Kle-mens VIII (jubilai 1595) — Mieszkow-ski J. (meritorum 1645) — Błonie (de) Nicolaus (Decretalium 1476) — Pa-penkowicz J. (observantiae 1616) — Podgorski Sam. J. (libertas 1694) — Roscherus J. (perfectionis 1664) — Turnowski J. (hymny) — Tylkowski (nauk 1669, 1691) — Wachemius P. (nabożństwa) — Wielowiejski Stef. (M. Radziejowski 1688) — Vorstius K. (Doctrinae 1630).

Summaria ob. Schenking O. (De-monstratio 1644) — Taxatio (1677) — Vischer J. (Demonstratio 1648).

Summario ob Montalicino (Vita 1594). **Summarium**. Anno 1600, die 5 Julii. (Taki nagłówek bez osobnego tytułu). Varsavia 6 Maggio 1698. G. A. Ar-ci-vescovo di Rimini. folio, k. 3 niel.

Obejmuje rzecz o biskupstwie Warmińskiem, a mianowicie o wyborze Biskupa i o pra-wach Kapituły. Jagiell.

— **Complectens** originem et statum Ecclesiae Varmien. Quae, Sedis Apos-tolicae speciali beneficentia fundata ac dotata, in Terris Prusiae, a Sacro Ordine Teutonico olim conquisita. De-mum, inter vicissitudines eiusdem Pru-ssiae, cessit in fidem et protectionem Sereniss. Poloniae Regum, non decedens a primaeva naturali sua libertate, praeservatisque antiquis suis iuribus, eorumque perenni usu; sicuti luculen-tissima testantur Pontificia, Imperialia, et Regum quoque Poloniae diplomata, at-que probatissimorum, tam veterum, quam recentiorum scriptorum monu-menta, in unum hoc collecta Compen-dium. Romae typis Zinghi et Monoldi 1724. w 4ce, ark. 15^{1/2}.

Jocher 9060. — Janoc. III. 65.

— **Antiquitatum, Gratiarum et In-dulgentiarum** (1604). w 4ce, ark. F.

Ob. tom XIX str. 409 pod Kołacki Wojciech. — Jest w bibl. Uniw. warsz.

— **Sacra Congregatione Consisto-riali**. Posnanien. Abbatiae Praemeteni. Pro Reuerendissimo Patre Procuratore Generali Ordinis Cisterciensis, et Mo-nasterio Beatae Mariae Praemeteni in Polonia. **Summarium**. Romae, Typis Reu. Cam. Apost. 1690. Superiorum permisso. w 4ce, k. nlb. 6.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— **Privilegiorum, Decretorum, Te-stimoniorum &c. concernentium Funda-tionem Vilmensem Scholarum Piarum**. (B. m. i r., Warszawa 1738). fol., k. 18 nlb.

Rozpoczyna przywilej J. Kaz. z r. 1655, poczem dalsze przywileje i konstytucje na rzecz Pijarów z lat 1677—1736; także pisma biskupów, wyrok trybunału z r. 1729, pismo bisk. Szaniawskiego do pa-pieża 1726, pismo Bened. XIII z r. 1708 i Klemensa z r. 1731 i 1733. — Dalej: Podanie mandatu 1738 i Wypis z ksiąg Trybunału w sprawie między Pijarami a Ign. Klimaszewskim 1738. — Wreszcie:

Informacja potrzebna o inhihicyi rzym-
skiej (w sprawie z Jezuitami). Całość
daje więc obraz walk Pijarów z Jezui-
tami przed reformami Konarskiego. Ten
ostatni był wydawcą tego zbiorku.

Obacz: Konarski Stan. (Summaryusz 1738)
oraz niżej: Summaryusz przywilejów.
Branic. — Uniw. warsz.

— Rationum Academicarum Quibus
deducitur Privilegium à Serenissimo
Rege olim Joanne Casimiro per Socie-
tatē Jesu Anno Domini 1661 obtentum
fuisse & esse nullū, ac penitus insub-
sistens, ad effectum erigendae seu in-
novandae Universitatis in Collegio Leo-
poliensi adinstar Cracoviensis. Coram
Judicio Postcuriali Sacrae Regiae Ma-
iestatis Ex Parte Universitatum Cra-
coviensis & Zamoscensis Productum.
Annō Domini 1761. [Na końcu:] Cum
permissu Superiorum Typis Academicis
Universitatis Zamoscensis. w 4ce, k.
6 nlb.

Najprzód cytowane są dowody z praw kra-
jowych; potem: Rationes Romanae ex
Archivio (sic) domus Prosperi Fagnani. —
Na końcu: Summa protest. contra nulli-
tatem privilegii 1661.

Ob. Proces Akad. (1761) oraz inne pisma
pod tymże rokiem w tej sprawie ogłoszone.
Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Statutorum Municipalium Almae
Provinciarum Matris Minoris Poloniae,
Ordinis Minorum Regularis Observan-
tiae S. P. Francisci Pro conservanda
Regulae Seraphicae puritate. Juxta De-
creta Apostolica, Summorum Pontifi-
cum, & Sacrae Congregationis Decla-
rationes, ac Ordinis Constitutiones, Pro-
vinciaeque Poloniae in variis Capitulis
Statuta Compilatum. Et à Celeberrimo
Capitulo Generali Mantuano, Anno Do-
mini 1762. Die 3. Mensis Junii. Appro-
batum. [Tu rycina: św. Franciszek
w pozycji klęczącej trzyma w prawej
ręce otwartą księgę; z obłoków wy-
łania się Chrystus z krzyżem opartym
na lewym ramieniu; wzdłuż prawej
ręki Chrystusa, wyciągniętej w kie-
runku księgi świętego, biegnie napis
„ad literam ad literam“. Na planie
dalszym, w prawym rogu, zamek na
szczybie wzgórza]. Cracoviae, Typis Se-
minarii Episcopalis Academico-Dioece-

sani, 1763. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.,
str. 388 i k. 64 nlb.

Przedmowę pisał Thom. Glattz Minister Pro-
vincialis, który mówi, że kompilację ze-
brano w myśl uchwały Kapituły Przy-
rowskiej z r. 1757. Pracę tę w r. 1762
podali do aprobaty Tom. Glattz, Marian.
Wietrowsky, Capistranus Połaniecki, Ti-
mot. Kaffka. Raym. Gicler, Joan. Rusiecki,
Bonaw. Rychter, Ant. Lipiewicz, Cant.
Winiarski i Kaz. Ochmann. — Rozpo-
czyną: Series ministrorum provincialium
Poloniae Ord. Minor. Regul. Observantiae
od r. 1452.

Ob. Statuta.

Bibl. w Przyrowie — Czartor. — Jagiell. —
Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Tragoediae Evstachianae, In
Gratiam & obsequium Illmi. ac Rmi.
in Christo Patris, ac Domini, D. Ev-
stachii Wolowicz, D. G. Episcopi Vil-
nensis, datae a lectissima iuuentute
Academica Vilmensi Societatis Iesv:
XIV. Novembr. ab eiusdem Illmi in
suam Cathedram auspiciato ingressu,
die 5. A. D. M.DC.XVI (1616). Vil-
nae. In Typographeo Academiae S. I.
[Tytuł w prostokątnej ozdobnej ramce].
w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Tragedja ta była wystawioną przez młodź
akademii wileńskiej 1616 r. 14 septemb.
z okazji wstępu na katedrę. bisk. Woł-
łowicza.

Dzieli się na 5 aktów, których treść po-
dano w skróceniu.

Występuje około 70 osób, w tem dużo po-
staci alegorycznych — oraz chór. Treścią
są przejęcia św. Eustachego, nawróconego
na chrześcijaństwo i jego zbawienie.

Na końcu herb Wołłowicza i 6 wiersz podp.
Adrianus Czartoryski, phil. stud.
Wiszniewski VII, 301.

Ob. wyżej: Summa.

Ossol.

— ob. Bajkowski Mik. (document.
1776) — Brigitta S. (indulgent. 1747) —
Dobrosielski Chr. F. (theologiae 1703,
1655) — Jan Kanty (canonizat.) —
Jasiński Kam. (1638, 1644, 1647, 1654) —
Kołacki Alb. (antiquitatum 1604) —
Leon X (bullae 1516) — Montalicino
(Vitae S. Hyacinthi 1594) — Salomea
(Canonizat.) — Święcicy (Radomskie
1769) — Staniszewski Fel. (document.
1788) — Szemiot Mik. (przywilejów
na dowód 1669).

Summarius computus ob. Computus
(1522, 1546).

Svmmaryvsz Cudownych łask Znâkomitszych Naświętszey Panny Maryey Studentskiej w Kongregacyey Grodzieńskiej Ichmościow PP. Studentow, pod tytułem Annuntiationis, u WW. Oycow Societatis Iesv Nâ rozżarzenie vfnosci Vtrapionych zebrany, â za dozwozeniem Iaśnie Wielmożnego Przewielebnego Iegomości X. Alexandra Kotowicza Biskupa Wileńskie^o do druku podany. w Wilnie w Drukarni Soc: Iesv, Roku Zbawienia 1686. w 4ce, k. tyt., str. 91 i 1 rycina.

Na odw. tyt. aprobata bisk. Aleks. Kotowicza. — Poczem rycina (Leo Tarewicz scul.) przedstawiająca herb Ogińskich w otoczeniu różnych symbolów z napisami (Laury chłodzą, cedry żywią, pożar Ogińskich, źródło pożaru). — Dedykacja Helenie J. Ogińskiej, wojewodziance połockiej, hetmanownej W. X. L. Tu mówi o hetmanie i o bisk. Fr. Isajkowskim. Podpisana: Kongregacja grodzieńska.

Dzielnko składa się z 7 rozdziałów omawiających: historję obrazu (sprowadzonego z Rzymu jako dar prowincjała ord. praed. dla Albrychta Radziwiłła) oraz cuda zrządzone za pośrednictwem obrazu i opis wotów. Dużo materiału obyczajowego. — Na końcu błogosławieństwo biskupa Kotowicza.

Druk tekstu gocki, dedykacji i błogosław. antykwa.

Joher 8436. Czartor. — Uniw. warsz.

— Czynności Konfederacyi Głney Targowickiey Kor: od Dnia 14 Miesiąca Maja 1792 Roku w Targowicy rozpoczętych, na mocy Prawa Titulo Zalecenie WW. Kanclerzom Oboyg Narodów, ażeby Summaryusze Sancytów Konf: Targowickiey rozdrukowane, i po Wojewodztwach rozślane były. Przez Stanisława Junoszę Kuszewskiego Metrykanta Kancellaryi Koronney ułożony. fol. k. 28 nlb.

Obacz tom XX str. 411 pod Kuszewskim, gdzie podano tytuł dokładniejszy.

Odnosi się do Konfederacyi koronnej.

Smoleński Konfed. targowicka 1903 str. 78 zna i często cytuje ten Summaryusz. Nie wyzyskał natomiast (i zdaje się nie znał) dwóch następnych Summaryusz (litewskiego i wspólnego).

Branic. — Czartor. — Krasin. — Ossol. — Zielin.

— Generalny Czynności Konfederacyi Targowickiey z wypisaniem treści

tak Sancitow, jako-też Rezolucyi na Memoryały Juryzdykcyi i Obywatelow wydanych, w myści (sic) Prawa Seymu terazniejszego 1793. Ru na dniu 26. 7bra zapadłego sporządzony, i drukiem Wojewodztwom. Ziemiom i Powiatom W. X. Litt. ogłaszający się. fol., k. 48 nlb.

Odnosi się do Konf. W. X. L.

Rozpoczynają wypisy z Księgi pod nr 1, u której tytuł: Protokół czynności dziennych Konf. W. X. Lit. od dnia 31 lipca do dnia 24 paźdz. 1792.

Od k. G₂ verso idzie: Summaryusz materyi do prowincyi W. X. Lit. ściągających się z akt Konfederacyi Gener. Ob. Narodów to jest od czasu połączenia się w Brześciu litew. (tj. od dnia 11 września) — Siega aż do 27 lipca 1793 (razem 116 numerów).

Od k. N idzie: Protokół Nro 4to pod tytułem Protokół Czynności Konf. gen. W. X. Lit. zaczęty w r. 1792 miesiąca września 9 dnia w Brześciu litewskim. — Ten protokół nie jest już spisany dniami, jak poprzedni, ale miesiącami (to znaczy, że sprawy z całego miesiąca są spisane razem bez oznaczenia dnia załatwienia). Obejmuje czas do 23 stycznia 1793, razem 183 nr.

Od k. R idzie: Protokół czynności Konf. gen. od roku 1793 mies. stycznia 23 dnia w Grodnie. — Z tego widać, że po przeniesieniu się Konf. z Brześcia do Grodna zaczęto prowadzić nową księgę protokołu (i wpisano do niej 351 czynności, nie odróżniając odtąd poszczególnych miesięcy).

Ostatnim wpisem jest zapiska: Oświadczenie przy końcu sesji 14 septembra (1793) misanej, iż Konf. nic nie uczyniła takiego, do czego by przez szluhy, zamiary Związku swojego nie czuła się ściśle obowiązana, ani osobiste każdego przekonanie może być imputowane skonfed. narodowi.

Podpis na końcu: Józef Zabiełło, marsz. konf. lit., hetman polny — Grzegorz Kaczanowski metrykant W. X. L.

Korzon Wewn. dzieje I str. 18 mylnie twierdzi, że „Summ. czynn. Konf. targ.” mamy tylko dla Litwy.

Bran. — Czart. — Jag. — Uniw. wileń.

— Czynności Konfederacyi G. Oboyg Narodow od Dnia 11. Miesiąca Września 1792. Roku w Brześciu Litewskim rozpoczętych, na mocy Prawa titulo: „Zalecenie WW. Kanclerzom O. N. ażeby Summaryusze Sancitow Konfederacyi Targowickiey, rozdrukowane i po Wojewodztwach rozślane były“, ułożony. Tom pierwszy. fol., k. 38 nlb.

Z początkiem września konfederacja obu narodów zjednoczyła i przeniosła się do Brześcia. Summarjusz obejmuje czas od 11 września 1792 do 7 lipca 1793. — Druk zrazu petitem, od k. G₂ garmentem. Na karcie G recto: Koniec Tomu I, a verso rozpoczyna się: Dalszy ciąg Summarjusza czynności w drugim Tomie od dnia 3 stycznia umieszczonych.

Pod każdym dniem zaprotokulowano czynności, dokonane w danym dniu wraz z rejestrem treści. Razem zaprotokulowano 650 czynności, bądź to o charakterze politycznym, bądź to odnoszących się do spraw prywatnych przedkładanych Konfederacji. Już w lutym pojawiają się wiadomości o wkroczeniu wojsk rosyjsk. celem dezarmowania wojsk Rzeczp. i o planach dalszego rozbioru, co wywołuje wielkie zaniepokojenie w generalności oraz żywą korespondencję i protestacje (nr 330). — Na końcu: Koniec Protokułu II. Obojga Narodów.

Druk zapewne w druk. jaryczewskiej, w tym czasie (sierpień 1792) zakupionej.

Rękopis oryginalny „Protokułu czynnościów Konf. gen.“ od 9 września 1792 znajduje się u Czart. nr 993 i 2256 (3 tomy).

W związku z tymi drukami pozostaje: 1) Relacja o czynnościach delegacji do obrachowania komisji skarbu 1793 (ob. pod Relacja)... oraz 2) „Diarjusz aktu złączenia się w Brześciu“, o czem ob. t. XV, 425.

Bibl. nar. war. — Branic. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— darów (1604) ob. Wojowius Łuk.

— disposityey podatków Rzeczypospolitey dwiema seymami r. 1683 i 1685 uchwalonych. fol., k. 2. Czartor.

— hybern w województwach i powiatach W. X. L. iuxta moderamen seorsivii w starostwach i dzierżawach królewskich pro possibili certa et infallibili z nich na wojsko exsolutione pomiarkowanych anno 1717 umówiony i determinowany. (1717). fol. Branic.

— Komputu y Płacy roczney Woyaska Koronnego na seym 1786 r. podany. fol., k. 2. Uniw. warsz.

— Konstytucyi seymu koronnego. 1764. w 16ce. Akad.

— Konstytucyi Seymu ordynaryjnego Warszawskiego r. 1766 dnia 6. 8bra zaczętego a dnia 30. Novembra skończonego. w 16ce, sygn. A—L₅.

Jest to odbitka z „Kolegdy warsz.“

Akad. — Bibl. narod. warsz. — Jagiell. — Uniw. wileń.

— Toż:... Seymu 1765. Akad.

— konstytucyi seymu warszawskiego konfeder. 1776 (od 26 sierp. do 27 paźdz.). W Wilnie druk. Akad. w 12ce.

Akad. — Bibl. narod. warsz. — Ossol.

— Toż:... 1778. Akad.

— Toż:... 1788. Akad.

— Konstytucyi seymu Warszawskiego r. 1786. fol., k. 2.

Por. niżej: Summaryusze Konst. (1780).

Krasin.

— erygowaney Milicyi Expensy y Percepty in rem ex dispositione prześwietnego Województwa Krakowskiego Anno 1733. ustanowionej, a przeprowadzonej do exekucyi r. 1733 i 1735. fol., k. 1. Akad. — Uniw. warsz.

— nauki, którą brat do professiey się udający rozumieć, y w pamięci mieć powinien. w 8ce, k. 5 nlb.

Czartor.

— odpustow, przywileiow y łask od wielu Naywyższych Kościoła S. Pasterzow, tak Zakonnikom, Braci y Siostrom Błogosławionej Panny Maryey z Gory Karmelu, iako też wszystkim wiernym Chrystusowym nawiedzaiącym Kościoły tegoż Zakonu Karmelitańskiego pozwolonych... Podług autentycznego Exemplarza Rzymskiego dla używania wiernych przedrukowany r. 1679. w Krakowie w Drukarni Woye. Goreckiego. w 8ce, 2¹/₂ ark.

Jocher 7808.

Ossol.

— Odpustow Rożańca Sgo. w Krakowie w Drukarni Michała Dyaszewskiego. 1757. fol.

Jocher 7820.

Ossol.

— odpustów wiecznych. Od Oyców Świętych, aż do Klemensa XIV nadanych, potwierdzonych i rozszerzonych. (Na końcu:) Koncessya Suffrag. Krakowskiego Potkańskiego... 18 Marca 1775. w 8ce, k. 23 nlb.

Jocher 7809.

Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— odpustów pozwolonych od Stolicy Świętey Apostolskiey, które dotąd są ważne, pełne y niezniesione. w 8ce, kart 20.

Jagiell.

— Ofiar przez dobrowolne subskrypcye na pierwsze potrzeby wojska

obiecanych y danych a die 8. 9bris 1788 roku. (Warszawa w drukarni XX. Missyonarzów). fol.

— Toż... Summariusz 2gi i 3ci. fol., kart 4.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Muzeum Narod. — Ossol.

— czwarty czyli dalszy ciąg ofiar przez dobrowolne subskrypcye na pierwsze potrzeby woyska obiecanych y danych. Drukarnia XX. Missyonarzów 1789. fol., str. 1.

Branic.

— Toż... piąty. fol.

— Toż... szósty. Czyli ciąg dalszy... Warszawa druk Missionarzów 1789. fol.

Ob. Gordon. Dzików.

— praw, przywileiów, wolności... ob. Kraków (1790).

— projektów od deputacyi formy rządowej do Stanów podanych. fol.

Czartor.

— przywilejów pijarskich (1738)... ob. Konarski St. (tom XX str. 12, gdzie błąd w dacie: 1730).

Wydał Konarski St. o czem ob. Konopczyński St. Konarski 1926 str. 88. — Bieliński Uniw. wil. II.

Ob. wyżej: Summariu privilegiorum.

— Summariusz praw y konstytucyi w materjach skarbowych (1764—1780)... ob. Bernowicz Michał (1782).

— Svmmariusz Rachunkow Generalnych od Skarbu Koronnego podanych. Najasnieyszym K. I. M. Y Wszystkim Stanom Koronnym na Sejm Wálny Sześci niedzielny Warszawski na dzień Dzieśiąty Mieśiąca Lipca, w Roku niniejszym Tyśiącym Sześci setnym Pięćdziesiątym osmym złożony Zgromadzonym. A to Za Vrządu Podskárbstwa Iáśnie Wielmożnego I. M. P. Bogusława Hrábi na Lesznie Podskárbiego Wielkiego Koronnego, Generála Wielkopolskiego, Międzyrzeckiego, Bydgoskiego, Ośieckiego, Ostrzkiego, Człuchowskiego, Borzechowskiego, &c. Starosty. Ktore Zaczynią sie od ostatních Ráchkow na Seymie skroconym Warszawskim, w Roku Tyśiącym Sześci setnym Pięćdziesiątym Czwartym, dnia Dwudziestego Szostego, Mieśiąca Czerwca odprawionych (1658). fol., k. tyt. i k. 19 nlb.

Jest to druk in bianco, do którego wpisano później atramentem właściwe cyfry (a więc przez pół rękopis).

Rozpoczynają cyfry zamknięć rachunkowych odnoszących się do Generalnej Percepty. —

Potem: Percepta Druga pieniądze z procentów ordynaryjnych (donatywa kupiecka, cła, pogłównne żydowskie, czopowe, akcyza). — Od k. F₂ verso: Z procentu mennicy krakowskiej. — Poczem: Percepta Trzecia pieniądze z procentów ekstrordynaryjnych (na wojnę z Tatarami 1654).

Od k. G₂ verso: Z ktorey to percepty Takowa Distributa. Tu wydatki na wojsko i na różne inne potrzeby Rzeczp.

Rachunki z dochodów i rozchodów są bardzo szczegółowe. Opracowanie tych zamknięć pozwoliłoby odtworzyć ówczesny budżet Rzeczypospolitej, przynajmniej w głównych cyfrach. Akad.

— Svmmariusz Rachunkow Generalnych Od Skarbu Koronnego podanych. Najasnieyszym K. I. M. Y Wszystkim Stanom Koronnym, na Sejm Coaequationis Wálny Sześci niedzielny Warszawski na dzień Siedmasty Mieśiąca Márcá w Roku niniejszym: Tyśiącym Sześci setnym Pięćdziesiątym Dziewiątym złożony zgromadzonym. A to Za Vrządu Podskárbstwa Iáśnie Wielmożnego I. M. Pána Ianá Kázimierzá, na Krasnym Kraśińskiego Podskárbiego Wielkiego Koronnego, Lomżynskiego, Praśnyskiego, &c. Starosty. Ktore Zaczynią się od ostatních Ráchkow na Seymie Sześci niedzielnym Warszawskim, w Roku blisko przeszłym Tyśiącym Sześci setnym Pięćdziesiątym osmym dnia Dzieśiątego Mieśiąca Lipca odprawionych. (1659). fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Jest to tak samo pół druk pół rękopis, jak poprzednie opisany. Układ jednak nieco inny. Distributiva idzie od k. D verso. Cała percepta wyniosła w tym roku 2,301.743 Fl. — Distributa 2,297.882 Fl. Plus perceptorum wyniosło 3.860 Fl.

Do tego dołączona w egz. Akad. drukowana znacznie później (1676) tablica: Taryphy różnyh podatkw Rzeczp. (pobór simpla, podymne, pogłowne). W „Taryfie“ wykazano ile każda ziemia płaci. — Nadto dołączono rękopiśmienną tablicę: Delata generalna retetet (sic) wszystkich województw na terazn. seym coaequationis (1658?).

Summariusze takie wychodziły drukiem od połowy wieku XVII (najwcześniejszy z pomiędzy mi znanych ma datę 1658) aż do końca Rzeczp. — Nie wychodziły jednak

corocznie, lecz zależnie od daty sejmu. — Nosiły tytuł albo: Summarjusz percept i expens... albo: Summarjusz rachunków. Zarejestrowałem ich razem 30, ale nie ulega wątpliwości, że nie udało mi się odnaleźć wszystkich. Jako druki efemeryczne, nie były przechowywane. Zwykle są oprawiane w manuskryptach to jest silvach rerum, odnoszących się do danego sejmu. Dlatego nie hywają po bibliotekach skatalogowane.

Rossmán Rys hist. budżetu w Polsce (Ekonomista 1865) oraz Korzon Wewn. Dzieje III 132 i nast. nie uwzględniają opisanych tu summarjuszów. — Budżety za lata 1764—6 i nast. zestawia Korzon w tablice na podstawie rachunków sejmowych. — Rękopiśmienne „Rachunki generalne kom. skarbu Rzpl. koronnego” i Obojga Narodów (od r. 1761—94) są w Arch. gł. w Warszawie (z Arch. skarbu koron.). Akad.

— rachunków generalnych Janowi III y wszystkim stanom Koronnym na Seym walny warszawski pro die 27. Januarii 1683. zgromadzonim podane. fol. Dzików.

— rachunków generalnych skarbowych Najiaśnieyszemu Królowi Imci Augustowi II y wszystkim Stanom Rzeczypospolitey na seym walny warszawski pro die 16 Iunii 1699 złożony Zgromadzonim od skarbu Rzeczypospolitey Koronnego podany a to za urzędu podskarbstwa Iaśnie Wielmożnego Imci Pana Hieronima Augustyna hr. na Wiśnicz i Iarosławiu Lubomirskiego Podskarbiego W. Koronnego etc. które zaczynają się od ostatnich Rachunków na Seymie Grodzińskim zerwanym anni 1692. Przez J. W^o niegdy Imci Pana na Warężu Marka Matczyńskiego podskar. W. Koron. a potem Woiewody y Generała Ziem Ruskich, Bełskiego, Hrubieszowskiego, Groieckiego Starosty wywiedzionych (1699). fol., k. 6 nlb.

Ossol. — Uniw. warsz.

— Rachunkow Generalnych Skarbowych Najiasnieyezemu Krolowi IMCI Augustowi II. Y Wszystkim Stanom Rzeczypospolitey Na Seym Walny Warszawski pro die 5. Aprilis Anni 1712 złożony, y pro die 31 Decembris Anni ejusdem limitowany zgromadzonym, od Skarbu Rzptey Koronnego Podany.

A To Za Urzędu Podskarbstwa, Iaśnie Wielmożnego IMCI. P. Iana Ierzego na Przebendowie Przebendowskiego Podskarbiego Wielkiego Koronnego, Puckiego, Pokrzywninskiego, Mirachowskiego, Grábowskiego &c. &c. Starosty. A uáprzod Wywodzi Skarb Perceptę Generalną tak z Ordynaryjnych, iáko y Extráordynaryjnych Rzptey Prowentow, tudziesz y Cła Generalnego (1712). fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Są tu tylko rachunki z quarty, z ceł Rzeczp., z prowentu składnego winnego, z pogłównego żydowskiego (żydzi powinni byli zapłacić 840.000 florenów, zapłacili 803 115). Cała percepta skarbu wyniosła 3,194 711. — Poczem idzie rachunek z distributów. Distributa wyniosły 3,962 281 — a więc wynik jest deficytowy.

Ossol. — Uniw. warsz.

— powtórnych rachunków skarbowych Najiaśn. Królowi Imci Augustowi II y wszystkim Stanom Rzpltey na reassumpeyá seymu walnego warszawsk. pro die 31 decemb. an. 1712 złożoną zgromadzonim, za urzędu JW. niegdy Hieron. Lubomirskiego hetm. W. Koron. podany. (1712). fol., k. 2 nlb.

Ossol.

— liczby ex Perceptis et Distributis importancyi Skarbowey pięcioletniej kurrencyi z ceł nowo podwyższonych, Monopolium Tabacznego y donativum Kupieckiego, prowentów Rzeczypospolitey W. X. Litewskiego, przez Kwartałów Nr 20 to iest a die 1mo Martii anni 1712 do skarbu W. X. Litewskiego weszłych za podskarbstwa Iaśnie Wielmożnego Imci Pana Michała Kazimierza Kotła Podskarbiego Wielkiego i Pisarza Ziemińskiego W. X. L. Morkowskiego, Płucigiańskiego i Krasnosielskiego etc. Starosty na seym w Grodnie przypadający in anno 1718. miesiąca Octobra trzeciego dnia ad productum wygotowany. fol., k. 14 nlb.

Uniw. warsz.

— rachunków generalnych skarbowych Najiaśnieyszemu Królowi Imci Augustowi II y wszystkim Stanom Rzeczypospolitey na seym walny warszawski pro die 2da 8bris w r. ninieyszym 1724 przypadający zgromadzo-

nym od skarbu Rzeczypospolitey Koronnego podany a to za urzędu podskarbstwa J. W. Imci Pana Jana Jerzego na Przebendowie Przebendowskiego Podskarb. W. K. Pokrzywnińskiego, Mirachowskiego, Grabowskiego starosty. fol., k. 2.

Branic.

— Rachunkow Generalnych Skarbowych. Nayiasnieyszemu Krolowi JMci Augustowi Trzeciemu Y Wszystkim Stanom Rzeczy-Pospolitey ná Seym Ordynaryiny Grodzieński Pro Die 5ta Octobris Anni 1744. zgromadzonym. od Skarbu Rzeczy-Pospolitey Koronnego. Ato z Administracyi Dwuletney Skarbu Rzeczy-Pospolitey Koronnego przez Wielmożnego JMci Pana Macieja Grabowskiego, Podskarbiego Nadwornego, Koronnego. Podany A naprzod Wywodzi Skarb Perceptę Generalną z Ordynaryinych y extraordynaryinych Rzeczy-Pospolitey Prowentow. (1744). fol., k. 2 nlb.

Percepta 2,197.203 flor., expensa 1,870.902. —

Pozycje podane bardzo ogólnikowo.

Ob. Grabowski M. Akad.

— Rachunkow Generalnych Skarbowych. Naiasnieyszemu Krolowi JMci Augustowi Trzeciemu Y Wszystkim Stanom Rzeczypospolitey na Seym Ordynaryiny Warszawski Pro die 3tia Octobris 1746. Anni zgromadzoniu, od Skarbu Rzeczypospolitey Koronnego. Podany. A to Z Administracyi Skarbu Rzeczypospolitey Koronnego, przez Wielmożnego JMci Pana Macieja Grabowskiego, Podskarbiego Nadwornego Koronnego. To iest Za Quartal ieden à die 21. Septembr, ad Diem 31. Decembr. Anni 1744. A naprzod Wywodzi Skarb Perceptę Generalną z Ordynaryinych y Extraordynaryinych Rzepltey. Prowentow. (1746). fol., k. 2 nlb.

Cyfy nader ogólnikowo. Percepta 438.450 fl.;

Expensa 435.989. Akad.

— Generalny y Bilans tak Percepty, iako też Expensy Skarbu Koronnego, tudzież Summy Remanentowey, a to za lat ośm, Miesiący sześć y dni ośm, a die 1ma 8bris 1766. ad diem 8vam Aprilis 1775. (B. m. i r.). fol., karta w formie tabeli.

Suma percepty 37,012.722 złotych, a remanent 988.940. Akad. — Krasień.

— Percept Y Expens Skarbu Rzeczypospolitey Koronnego A Die 8va Mensis Aprilis 1775ti Ad Diem 31. Augusti 1776ti Anni. [Na końcu:] w Warszawie w Drnkarni P. Dufour 1776. fol., karta w formie tabeli.

Percepty wyniosły 12,596.292 złotych; expensy 12,377.804. — Na końcu nota o remanentach. Branic. — Krasień.

— wszelkich Prowentów i Expensów Skarbu W. X. L. od ostatecznego na przeszłym seymie roku 1775 w dniu 23 marca zakwitowania do dnia 25 kwietnia 1776 roku z rachunku na seymową kalkulacją w roku terażniejszym sporządzonego wyciągniony (1776). fol., 1/2 ark. Branic.

— Percept Y Expens Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego Przez Lat Dwa A Die 1ma Septembris 1776. Ad Ultimam Augusti 1778. w Drukarni P. Dufour Drukarza J. K. Mei y Rzeczypospolitey, mieszkającego na S. Jańskiej Ulicy. fol., ark. tabl.

Krasień. — T. P. N. w Poznaniu.

— Percept Y Expens Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego Przez Lat Dwa A Die 1ma Septembris 1776. Ad Ultimam Augusti 1778. w Drukarni P. Dufour Drukarza J. K. Mei y Rzeczypospolitey, mieszkającego na S. Jańskiej Ulicy. fol., ark. tab.

Całkiem odmiennie, obszerniejsze zestawienie.

Ob. Schmitt Dzieje Polski III (1867) str. 23 (o debacie sejm. nad tym Summ.).

T. P. N. w Poznaniu.

— Percept y Expens Skarbu Koronnego dwuletnich à Die 1ma 7bris 1780 ad Ultimam Augusti 1782. fol., arkusz tabl.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Toż... (za lata 1782—4). fol.

Przedrukowany w „Pamiętniku“ Świątkowskiego 1784, wraz z odnoszącą się do niego mową Sułkowskiego. — Oryg. druku nie odszukałem.

— Percept I Expens Skarbu Koronnego Dwochetnich a die 1ma 7bris 1784. ad Ultimam Augusti 1786. Anni. fol., k. 1 nlb.

Podaje wykaz remanentu sejmowego, percepty z podatków, percepty na opłatę dłu-

gów etc.; po drugiej stronie expensy dwuletnie. Suma ekspensy: 24,638.821 złotych. Branie. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Toż... (za lata 1786—8).

Przedruk w „Pamiętniku“ Switkowskiego (1789) i to zarówno co do skarbu koronnego, jak litewsk. — Osobnego druku nie znam.

— Toż... (za lata 1788—1790).

W roku 1790 ukazała się „Tabella pokazująca stan dochodów skarbu Rzeczp. na rok jeden z proporecy dających y podług praw na seymie teraz ustanow.“ oraz: „Tabella percepty y expensy skarbu 1788—90“. — Ob. pod: Tabella.

Por. Switkowski Pamiętnik (jak wyżej).

— Percept i Expens publicznych półrocznych skarbu Rzeczypospolitey Koronnego od dnia 1 miesiąca września 1790 roku do 1. marca 1791. W drukarni Piotra Zawadzkiego. fol., 1 karta. Branie. — Jagiell.

— Percept i Expens rocznych skarbu Rzeczypospolitey Koronn. od dnia 1 miesiąca marca 1791 do dnia 1. marca w roku 1792. fol., ark. tabl.

Obacz Butrymowicz (Relacja egz. 1791). Jagiell.

— Percept y Expens kasy Kommissy Rzeczypospolitey wojska koronnego a die 19 aprilis 1773 ad d. 15 octobris 1776. Warszawa, dr. P. Dufour 1776. fol., ark. tabl.

Por. Płata wojska (1771).

Akad. — Krasin.

— Percept i Expens kassy Kommissy Rzeczypospolitey wojska koronnego a die 19 mensis aprilis 1775 ad diem 15 mensis octobris 1776ti. Warszawa 1776. fol.

Ob. Płata wojska. Branie.

— istotney proveniencyi, którą miała Kommissya Edukacyina od ustanowienia swego in 8bri 1773 anni ad ultimam Iunii 1776 anni tudzież expensy przez ten cały czas. (1776). fol., 1 karta

Zapewne i w innych latach musiały wychodzić podobne Summ. K. Ed. Nar. — ale tych nie znam. Branie. — Czartor.

— procentu procentowego z raportów od kancelaryów grodzkich wojewódzkich y powiatowych w dwóch ratach to jest Marcowej y Septembrowey 1777 r. do Komis. Skarb. Litew.

przysyłanych z ichże latusów wyciągniony. fol. 1 ark. tabl. Krasin.

— Percepty i Expensy lokciowego i składek na Ochędostwo; Percepty i Expensy summ ze Skarbu Koron. i innych na bruki i kanały Miasta Warszawy z przedmieściami przez Kommissyą J. K. Mei i Rzeczypospolitey dysponowanych od r. 1743 do początku roku niniejszego 1762. Dla wiadomości publiczney do druku podane. (1763). fol., str. 56 i 46.

Ob. niżej: Sumaryusz.

Krasin. — Uniw. wileń.

— reguł (1751) ob. Bazyli św.

— Prawdziwy Sumariusz Sprawy między Oyey Iesuitami, y Akadémikami w Krakowie. w 4ce, k. 3 nlb.

Druk gocki, bez osobnego tytułu. Zapewne 1626 r.

Zaczyna się od objęcia św. Barbary 1583 przez Jezuitów. — W r. 1619 Jezuiti chcą odsadzić szkołę koronną swojemi ludźmi. — W r. 1622 otworzyli szkołę de facto. — Nuncjusz pośredniczy 1624. — Spór przenosi się do Rzymu.

Wkońcu zwrot do króla, aby pracom, fransunkom i kłopotom Akademii krak. miłościw być raczył.

— Toż... fol. tablicowe, 1 k. (po jednej stronie).

Jagiell. (oba wyd.) — Ossol. — Uniw. wil.

— Cały sprawy Względem otwarcia Akademii Jezuickiej we Lwowie, Ná Seymiki przed Seymowe Prześwientnych Woiewodztw, Ziem, Xięstw, y Powiatow Koronnych y W. X. L Od Akademii Krakowskiej Roku 1760. Dla informacyi Podany. (B. m.). fol., k. 2 nlb.

Ob. w tej samej sprawie: List przyjaciel-ski. — Propugnatio iurium. — Sprawa o otwarcie.

Branie. — Jagiell. — Ossol.

— Monety. (Wydane ok. r. 1620).

Z tą datą cytuje Siarczyński Obraz 1 153. — Zapewne błąd?

— Summarivsz Vmiarkowania Monety Starey z dzisiejszą. Z Obiásnieniem Wáriacyey iey, y szkod za tym idących. Dla wpráwienienia w ryze swą pieniędzy, krotko námieniony. Plus sua diuinat solus Amor Patriae. Permissu Superiorum. [Tu winieta]. W Krakowie,

W Drukarni Franciszka Cezarego, Roku 1641. w 4ce, k. tyt., str. 23.

Na odwr. tyt. cytaty Jac. z Corpus juris, Arist. i Aeneasa Sylv. — Na ost. str. cytaty z Seneki, Ovid. i Barcl.

Podzielone na 14 rozdziałów o nast. treści: Skąd poszła moneta. Jak dawno wynaleziona. Skąd różnie cena rzeczy. Różne rodzaje pieniędzy. Przyczyny wariacji pieniędzy. Szkody i konfuzje z tego. Jak temu zapobiegać. Jako próbować bonitatem monety. O poprawie monety.

Na końcu uwaga, iż jest to summaryusz z większego Diszkursu. — Por. Grodwagner Discurs o cenie pieniędzy (1631 i 1632).

Szelągowski Pieniądz i przewrót cen 1902 str. 231 i 268.

Akad. — Branic. — Czartor. — Czetw. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń.

— do umiarkowania monety starej z dzisiejszą. (1752). w 4ce, str. 8 nlb. i tabl. 1. Uniw. warsz.

— umiarkowania monety starej z dzisiejszą. Roku P. 1755. W Krakowie w drukarni Stanisława Stachowicza, bibliopoli przesławnej akademii krakowskiej. w 16ce, k. 1, str. 250 i str. 1.

Od str. 218—247: „Synopsis chronologica imperatorum a condito mundo ad hodiernum“. Na str. 214: Rewizorowic do wsi Zabierzowa konwentu zwierzynieckiego o cło mostowe.

Por. mowy Kaj. Sołtyka z r. 1761. — Ob. także pod Wessel.

Akad. — Branic. — Czartor. — Drohob. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń.

— umiarkowania monety starej z dzisiejszą dawniej w Krakowie roku 1755. wydany, teraz powtórnie dla wygody publicznej przedrukowany roku 1790 w Kaliszu w Drukarni J. O. Xcia Prymasa Arcybiskupa Gnieźn. w 16ce, str. 216 i k. nlb. 5.

Pod dedykacją podpis: X. Mateusz Chylewski Kanonik i Officyał Kaliski.

Bran. — Jag. — Uniw. warsz. — Zieliń.

— ob. Bazylis św. (reguła 1761) — Bellarmin R. (nauki chrześc. 1608, 1611, 1619) — Bernowicz M. (praw i konstytucji 1782) — Butler Aleks. (dokum. 1775) — Czechowicz M. (Now. test. 1570) — Częstochowa (historii obrazu 1642) — Fedorek (dokumentów 1775) — Gartenberg (dokum. 1775) — Giernanski S. (klejnotów 1621) — Gol-

donowski Ant. (hist. o obrazie 1639) — Groicki B. (porządku spraw. 1616, 1619, 1629, 1630) — Hadamarjusz Krz. (1553) — Joanna a Jesu M. (albo zebranie — Kazimierz (praw) — Kmita Jan A. (przypowieści Salom. 1622—30) — Kostka Stan. (cudów 1632) — Luter M. (katechyzmu 1649) — Łazucki Błaż. (dokumentów 1778) — Meubbaum (dokum. 1784) — Minasowicz Józ. Ep. (wiary y nauki 1762) — Piekarski (traktatu Anzelma 1665) — Przebendowski J. (rachunków skarbu 1712) — Puticelli (o Sw. Cecylii 1637) — Rossigroch P. (powtórnych łask 1676) — Roźniatowski Abr. (męki Pańskiej 1618) — Sierakowski Seb. (dokum.) — Słupski W. (prawdy katolic. 1607) — Węgrzynkowie J. (przykładu dziejów 1623) — Wertheymber (dokum. 1774) — Wojniłowicz (Ludwika 1672) — Woytovius L. (darów bożych 1604) — Zembrzucki W. (dokum. 1773).

Summaryusze Percepty Summ na bruki Miasta J. K. Mei y Rzeczypospolitey Warszawy z przyległościami ze Skarbu Koronnego, Vigore Senatūs Consiliorum wydanych, oraz et Privilegiis Juris Caduci zebranych, przez dyspozycey Komissyi J. K. M. i Rzeplitey podług Konstytucyi roku 1685: titt: naprawa drog i Kanałów Miasta Warszawy z przyległościami zaszlę nastąpione, z rachunków przed Delegowanemi od teyże Komissyi corocznie czynionych wyprowadzone, i dla publiczney wiadomości do druku podane Roku 1762. fol. 1 str. tytułu i str. 31.

Rozpoczynają się rachunki od r. 1745. Chodzi o wydatki na bruki, piasek, kamienie, cegły, wapno, bale dębowe. — Expensa w r. 1760 wyniosła na ten cel 43.000 zł. podczas gdy w r. 1745 tylko 20.968. — Z tego widać, że szybko porządkowano miasto.

Dziętułski Warszawa I 148.

Jagiell. — Krasin. — Uniw. wileń.

— Percepty Łokciowego na Ochędostwo Miasta J. K. Mei y Rzeczypospolitey Warszawy z przyległościami postanowionego, i Expensy na toż ochędostwo od naznaczenia tegoż Łokciowego przez Komissye J. K. Mei y Rzeczy-

pospolitey podług Konstytucyi Roku 1685 tit: naprawa Dróg i Kanałów Miasta Warszawy z przyległościami zaszyły, nastąpione z Rachunkami przed Delegowanymi od teyże Komissyi corocznie czynionych wprowadzone i dla publiczney wiadomości do druku Roku 1762 podane. (B. m.). fol., strona tyt. oraz str. 56 i jedna karta.

W r. 1743 przyniosła percepta z łokciowego oraz za rzeczy jure caduco: 6.774 zł. Expensa na ochędstwo miasta (wywóz błota itp.): 5.408 zł. — Sumy te rosna znacznie w latach następných, do których odnoszą się ogłoszone tu zestawienia rachunkowe.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Niektórych Konstytucyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego Za Szczęśliwego Panowania Najjaśniejszego Króla Stanisława Augusta Przedrukowane. (1780). fol., k. 38 nlb.

Zawiera konst. 1765—1780.

Obacz: Statut litewski (w t. XXIX str. 240). Por. Summarjusz konstyt.

Akad. — Bibl. nar. warsz. — Czartor. — Uniw. wileń.

Summenhart Calv Conradus ob. Kalw — Szamotulski Grzegorz.

Wisłocki Incun. str. 486.

SUMMER Jerzy. Catalogus continens enumerationem omnium librorum et scriptorum tam editorum quam edendorum viri incomparabilis Domini Joachimi Camerarii professoris quondam in academia Lipsica celeberrimi. Dantisci praelo Hünefeldiano 1646. w 8ce, ark. 40.

Freitag Analecta str. 187 i str. 1129.

— Leichpredigt... Georg Krockoven. Danzig, 1643. w 4ce.

SUMMOROKOW (Sumarokow) Aleksander († 1777). Mscisław Tragedya w Pięciu Aktach. przez Alexandra Summorokowa po Rossyjsku napisana a przez Ignacego Bykowskiego, Porucznika Woysk Rossyjskich na Wiersz Polski przełożona. Est quaedam fere Voluptas. [Tu winieta: gwiazdka]. w Warszawie u P. Dufour Kona: Nadw: Drukarza J. K. Mei i Rzepltey, Dyrektora Druk: Korp: Kad: M.DCC.LXXXVIII. (1788). w 8ce, k. tyt., str. 72.

Rozpoczyna dedykacja wierszem: Do J. W. Piotra hrabi Romantsowa feltmarszałka

W. Ros. — Tu tłumacz sławi zwycięstwa tureckie hrabięgo i mówi, że brał udział w wyprawie w r. 1772—75.

Bohaterami tragedji są Mscisław ks. tmurotokański, Jarosław kijowski i Olga pskowska. Przekład lichym wierszem.

Encykl. Org. XXIV str. 319. — Bernacki Teatr II 274 podaje wiadomość o rek. przekładach dwóch innych sztuk Summorokowa.

Czartor. — Dzików — Jagiell. — Krasień.

Uniw. warsz. — Zieliń.

Summula Decreti inter bona regalia Ruda wyższa, et bona terrestria Lukowek die 28. mensis Junii anno 1782 lati.

Zarazem:

Summula decreti commissarialis inter bona Lukowek ab una, et Ruda parte ab altera die 23. mensis 7bris anno 1779 lati. fol., 2 kartki (po polsku). Jagiell.

— Praeceptorum Rhetoricorum Selectissimis exemplis Distinctorum in Gratiam & commodiorem usum Juventutis Scholasticae Facta Atq; Cum Licentia Superiorum Typis Mandata. [Tu winieta]. Poczajowie Anno Domini 1778. w 8ce, k. tyt. i k. 2 nlb., k. 80 lb.

Zawiera nast. treść: O istocie retoryki, De inventione, De effectibus, De dispositione, De confirmatione, De elocutione, De elegantia, De genere demonstrativo i deliberativo, De memoria. Na końcu o giestach, jakich i gdzie powinien używać mówca. — Przykłady czepane głównie z Cicerona. Żadnych mówców nowszych nie przytacza.

Krasień. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Cyrillus Decius (materiarum 1641) — Dębołęcki A. (Statutorum 1626) — Hispanus Petrus (Textus 1504—19) — Lublina (z) Samuel (Ca-suum 1631, 1712)

Summularz Katechizmu ob. Schrotberg J. (1711).

Summum ob. Gertich Nie. (bonum 1669) — Groński Jan (solis 1712) — Pretium (in emporio 1674).

Summus Pontifex ob. Markiewicz Jan (1672) — Schelguig Sam. (1687).

Summy neapolitańskie ob. Ragioni (1777).

Sumnienie ob. Kurzeniecki Marc. (Rezolucya 1758) — Zehenter Paweł (albo mól 1744).

Sumorok Aleks. ob. Summorokow.

SUMOROK Krescenty Roman X. Sławie wiekopomney Jaśnie Wielmożnego Mikołaja Łopacińskiego Pisarza WW. X. L. Orderu S. Stanisława Kawalera, Trybunału głów: W. X. L. Marszałka, y Jaśnie Wielmożney Barbary z Kopców Łopacińskiej Pisarzowy W. W. X. Lit. w czasie szczęśliwey rocznicy imienin wdzięczność poświęcona. Roku 1776. w 4ce.

W bibl. Jag. jest tylko przypis do Łopacińskich i 2 karty wierszy, ogółem kart 4. Jagiell. — Uniw. wileń.

— Bukiet na imieniny Wielmożney Jmsci Panny Antoniny Suszyńskiej Rotmistrzowny wojewodztwa Połockiego od pewnego z pokrewnionych uwity. Dnia pierwszego Marca roku 1778. w 4ce, kart 4.

Autor mówi że jest jej krwią bliski. Wkońcu w czterowerszu ukrywa swe imię i nazwisko. Jagiell.

— Jaśnie Wielmożni Nayosobliwsi Dobrodziele!... [Podpis:] Sługa i bogomolca X. Krescenty Roman Sumorok. w 4ce, k. 1. Bibl. Włodz. Platara.

— ob. Propositiones (1770).

Sumorok Michał ob. Stepurewicz W. (Kazanie 1772).

Sumorokowa Marjanna z Jesmanów ob. Katenbring Józef X. (Kazanie pogrzebowe 1772).

Sumptione (De) Eucharistiae ob. Załuski L. (1637).

Sumptuariae leges ob. Actum 1776 (t. XII, 43) — Lex — Niesiołowski Kaz. (1743) — Objaśnienie — Poniatowski St. Aug. (Uniwersał 1778) — Ponowienie — Sułkowski Aug. (Projekty) — Wężyk Piotr (Lekarstwo 1649).

Stan. Estreicher Walka ze zbytkiem w Roczniku mił. krak. I (1898).

SUNOBBIGIUS. Sententia Definitiva Ieremiae Patriarchae Constantinopolitani, de Doctrina et Religione VVirtembergensium Theologorum. Vna Cvm Antidoto Vltimae responsionis eorundem ad Censuram Patriarchae, de articulis Confessionis Augustanae. Constantinopoli ex Patriarchio allatae, ipsorumque Protestantium manu subscriptę, ac in lucem a doctissimo viro Stanislao Socolovio editae, cum eiusdem

in margine annotationibus. Addita est praeterea eiusdem Stanislai Socolouij ad VVirtembergensium Theologorum inuectiam, quam actis et scriptis suis cum praedicto Patriarcha praefixerunt, breuis et erudita responsio. Actor. 25. Caesarem appellasti? Ad Caesarem ibis. Opera Thomae Sunobbij ad Dei gloriam et Ecclesię Catholicę vtilitatem edita. Avgvstae Trevirovm. Apud Viduam Emundi Hatoti, M.D.LXXXVI (1586). Cum gratia et Priuilegio Archiepiscopali. in 8ce, k. tyt., str 84 (svgn. F₂).

Dedykacja Sunobbijusa: Bart. à Petra, ecc. Treverensis decano. W niej wychwala Piotra à Petra, biskupa oraz Anglika Sandera. Mówi, że przed dwoma laty wyszło dziełko Sokołowskiego, a on dostał je do rąk przed kilku miesiącami. Wielu żądało, by je przedrukował: a me in apertam lucem omniumque cognitionem vocaretur. Tego dokonał, ale zarazem uważał za stosowne, aby wyszła „plenioribus annotationibus illustrata“.

Niniejsza broszura to właśnie owa „pleniores annotationes“ Sunobbijusa. — Między przedrukami trewirskim Sokołowskiego z roku 1586 a dziełkiem Sunobbijusa zachodzi więc ściśle związek. Były razem wydane i uzupełniają się. Tak np. list Jeremiasza podany w dziełku Sunob. jest opuszczony w edycji trewirskiej Sokołowskiego (ob. t. XXXIX str. 24). Nie stanowiły jednak te broszury typograficznej całości, skoro mają odrębne sygnatury i liczbowanie.

O stosunku Sunob. do pracy Sokołow. ob. Cichocki Stan. Sok. a Kościół wschodni 1929, str. 166.

Jocher 9533. — Wierzbowa. I 505. — Ob. tom XVIII str. 187.

Bibl. nar. parys. — Ossol. — Uniw. warsz.

Superintendent ob. Chocimowski J. (Modlitwy) — Ringeltaube S. W. (1753).

Superior ob. Kotficki Bened. (1773)

Superstition ob. Traits historiques (1794).

(Supiński Mac.). Wiadomość sprawy W. JP. Marcina Supińskiego Pisarza Sądów seymowych W. X. L. z W. W. J. P. P. Mikołajem y Johanną z Szaniawskich Junoszami Piaskowskimi podkom: rzec: Marcinem Monczyńskim stłą Kucklę: Jerzym Jezierskim, chor. Kraszew: Chomontowskim, Kisielnickim... (1780?). fol., k. 1. Jagiell.

— ob. Szaniawski (Rzecz 1780).

Suppelex Latinitatis ob. Wagner Franc. (1768).

Suppetiae militares ob. Młodzianowski And. (1671).

(Supplement, Supplement). Supplement à la Feuille des Avis divers. N° XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XX. B. w. m. dr. i r. (1782). w 8ce, str. 99. (Ostatnia str. mylnie oznaczona 72).

Ob. Diarjusz sejmu, Jagiell.

— Supplement do dyaryuszu o szczęśliwym powodzeniu wojska rossyjskiego z Petersburga de die 15. Nov. 1737. w 4ce. Petersb. pub.

— Supplement Do Kontynuacyi Dyaryuszu, o Procederach Wojsk Najjaśniejszey Imperatorowy Jey Mości Rossyjskiej z Petersburga de Die 15ta Octobris 1736 (B. m.). w 8ce, k. 2 nlb.

Zapewne dodatek do jakiejś „Gazety“. Jest to wiadomość o walkach feldmarsz. Lesy'ego i Münicha z Tatarami.

Akad. — Petersb. publ.

— Supplement Dykeyonarza Medyki Chirurgii y Sztuki hodowania bydła. W Warszawie 1793 u P. Dufour Konsyliarza Nadw. JKM. Dyrektora Drukarni Przeświet. Szkoły Rycerskiej.

Ob. Kłosowski Wal. Ossol.

— Supplement do gazet (zawierający najświeższe wiadomości z miesiąca października 1729 r.). fol., k. 1. Jagiell.

— Supplement do Gazet (dodawany do Kuryera Cudzoziemskiego). 1737. w 4ce, k. 2. Jagiell.

— Supplement do Gazet polskich to iest: Copia Responsu Imperatorowy JM. na List Króla JM. Polskiego z Petersburgu Die 13 Septembr. 1738 pisanego. w 4ce, k. 4. Ossol.

— Supplement do Gazet z Torunia 16 9bris (1749). w 4ce, k. 2. Krasińs.

— Supplement do Gazet roku 1764. Z Krakowa Die 13. Aprilis 1764. w 4ce, str. 1. Ossol.

— Supplement do inwentarza nowego praw r. 1764 uchwalonych z sejmów warszawskiego w r. 1782 i grodzieńskiego w r. 1784 ułożony. Warszawa, druk. Sch. P. (1785). fol., str. 16.

— Supplement Kalendarzyka Narodowego i Obcego na Rok Pański 1792 ze Zbiorem Konstytucyj do 3 dnia Maja Tegoż Roku postanowionych, ukończony. w Warszawie w drukar: Uprzywilejowanej Piotra Zawadzkiego. w 24ce, od str. 12—210.

Ob. Kalendarzyk (w tomie XIX, 45).

Branic. — Uniw. warsz.

— Supplement Praw y Wolności Dissidentow w Nabozenstwie Chrześcianskim, w Krolestwie Polskim y Wielkim Xięstwie Litewskim Z różnych Authentikow przydany Roku 1718. W Krolewcu. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Są to przywileje królów na rzecz dysydentów z lat 1563 i 1568 (konf. warsz.), 1579 (regest), 1633, 1648, 1683, 1716, 1717.

Na końcu uwaga przeciwko artykułom zawartym w Traktacie, które dissidentibus praeiudicant.

Samo dziełko „Prawa y wolności“ wyszło w latach 1708—1728 w czterech językach: łacińskim, polskim, holenderskim i niemieckim. (Obacz tom XVIII, 362 i XXV, 216). Wydawcą był Jabłoński. Wbrew temu, co napisałem w tomie XXV, 216 sądzę teraz, że mogła być edycja z roku 1718, skoro Supplement nosi tę właśnie datę. Ale egzemplarza „Praw“ z datą 1718 nie znamy.

Odpowiedzią na te oba dziełka są prace Anenty i Załuskiego (Dwa miecze).

Czartor.

— skargi ob. Tyzenhaus Ant. (1784).

— Supplement do Sądowego Processu tak dla Korony iako i Litwy (1784) ob. Uniastowski.

— Supplement do Projektu o Monecie nowej. (Z daty: 8. Novembr. 1766). fol., str. 1.

Aby nikt nie ważył się dawać za czerwony złoty więcej nad 67 groszy srebrnych, pod karą. Akad.

— Supplement do Wiadomości warszawskich i do Kuryera r. 1761—1765 w 4ce.

Ob. Wiadomości. Jagiell.

— Supplement do Wiadomości warszawskich w sobotę dnia 14. kwietnia r. 1770.

Ob. Wiadomości.

— Supplement Wyvodu praw Korony Polskiej do Pomeranii (1772) ob. Łojko (tom XXI, 391).

— ob. Buchoz J. (do apteczki) — Gawath J. (o Kalendarzu 1665) — Kwiatkiewicz Jan (rocznych dziejów (1706) — Piekarski Kaz. (do Bohatyrza 1665) — Rembéliński St. (do projektu nowej 1766) — Wolscius Fr. (aparatu dla oppressyi 1658).

Supplementa Ad scripta anteriora Oppressiones Generosae Nobilitatis Curlandiae explicantia. Przydatki do przeszlego pisma, oppressye urodzoney szlachty kurlandzkiej wyrażające. Varsoviae Die 21 Mensis Octobr. 1766. fol., kart 2.

Ob. tom XX str. 389: Litterae supplices... i inne pisma ogłoszone w tym czasie w sprawach kurlandzkich.

Branic. — Ossol.

Supplementum Missalis juxta rubricam ordinis FF. Minorum Reformatorum dispositum. Anno Domini 1742. fol., k. 21 nlb.

Czartor. (fragm.).

— de rebus gestis ob. Gwagnin (1584).

— eorum officiorum, quae auctoritate apostolica de novo accesserunt Breviario romano. Posnaniae typis Collegij Societatis Jesu anno Christi 1693. w 4ce, str. 145.

Jagiell. — Kijow. — Uniw. warsz.

— Synopsis: Albo Zvpełnieysze Obiasnienie Krotkiego Spisania. (B. r., ale po r. 1632)... ob. Synopsis.

Por. niżej: Supplicacia (1632).

— ob. Hecker J. (motuum coel. 1670) — Kakowski Hier. (chronicorum 1630) — Makowski Sim. (concionum 1676) — Młodzianowski T. (recollectio-num 1677) — Moscicki Mik. (teol. moralis 1682) — Schelguigius S. (Sinopses 1710).

Supplex ob. Alexius (Parnassus 1716) — Kwiatkiewicz Jan (libell. pro Deo 1679, 1687) — Markiewicz (libell. cardinalibus 1666).

Supplicacia do Przeoswieconego y Jasnie Wielmoznego przezaczney Korony Polskiej y Wiel: X. Litt: oboiego stanu Duchowne^o y Swierskie^o (sic) Senatu: w Roku tym teraznieyszym 1623 do Warszawy na Seym walny przybyłe^o. OD Obywatelow Kóronnych

y Wiel: Xię: Lit: wszystkich w obec, y kazdego zosobna: Ludzi zawołania Szlacheckiego, Relligiey starozytney Graeckiey, posłuszenstwa Wschodnie^o. Deuter: Cap: I (tu cytat łac. i tłum. polskie). Roku 1623. w 4ce, k. 12 lb.

Maciej. Piśm. III 115. — Por. niżej: Sinopsis. Pozn. Sem. Duch.

Svplikacya Zboru Wilenskiego. Do Hern Märtyna Luter, zá X. Mikołáiem Burchárdem Ministrem swym, który w Sobotę po kury láżąc, z drabiny spadł, y szyię złamác raczył. [Tu wizerunek człowieka starszego z brodą w czapce]. Dan z Piekłá ósmnastego dnia Czerwca, Vlicy Niemieckiey, á w Lutrowski piśán Kámienicy. w 4ce, k. 12 (sygn. C₂).

Jest to II edycja, mocno zmieniona broszury wyd. w Wilnie 1623 pt.: Relacya a oraz Suplika, o której obacz w tomie XXVI str. 203.

Składa się z 2 części: 1) Suplicacya do Lutra od wiernych owieczek, w formie listu do niego. Z nią złączone wierszyki o Burchardzie oraz „Świeca“, którą X. Szechwan Sam. Dąbrowski minister postawić raczył (ma to być szubienica). — 2) Od k. B₂ verso idzie część druga pt. Odpis Herr Marcina Lutra. Na końcu mały drzeworyt głowy Turczyna, wskazujący na to, że druk wyszedł z jakiejś krak. oficyny.

Całość jest pamfletem niewątpliwie z kuźni jezuickiej.

Brückner Przewodn. nauk i liter. 1902 tom XXX str. 605 przypisuje autorstwo Jezuitcie Chądzyńskiemu, tak samo jak broszury „Rok trybunalski“ (ob. Bibl. tom XXIV str. 2).

Badecki Liter. mieszc. 1925 nr 109 str. 285 podaje reprodukcję tytułu oraz rycinę, charakteryzując zarazem różnice od edycji poprzedniej (z egz. Ossol.). Na str. 288 zestawia literaturę.

W r. 1699 przedrukowano następ z tej broszury w dziele „Demokryt“ (pt. Suplika zboru) 1699. Ossol.

Supplicatio (Tweede)... ob. Supplication (1657).

Supplicatio (facti et juris 1755) ob. Hrebnicki Fl.

Supplication (Allerunterthänigste) etlicher Nider-Oesterreichischen Landstände an die Kais. Maj. Daraus das grausame Beginnen und Tyranniziren des Kais. Kriegsvolkes sonderlich aber

der Cossaken und Walonen wider dieselbe Lande zu sehen ist 1620. w 4ce.

— (Demüthige) An Ihr. Churfl. Durchl. zu Brandenburg Der sämbtlichen Stände und Ritterschafft, Des Fürstenthumbs Preussen. Wie dann auch hiebenebenst Ein Extract Eines Schreibens von hoher Hand, Aus Lück, den II. Octobris Anno M.DC.LVI (1656). w 4ce, k. 4.

Stany przedkładają Kurfirstowi, że pomyślność Prus zależy od zgodnego pożycia z Polską: „das dieses Hertzogthumb Preussen nimmer in Wolstande und Sicherheit seyn können, wo es nicht mit der Cron Polen in Einigkeit und gutem Vernehmen gestanden“. Obzerniej tłumaczą tego przyczyny. Na końcu urywek listu z Łucka o polskiem zwycięstwie nad Szwedami i Bog. Radziwiłłem.

W roku nast. (1657) wyszedł przedruk tej supliki pt. Abdruck des Schreibens (ob.). W związku z tą broszurą stoją inne: 1) Alliance und Verbündniß z r. 1655. — 2) Fryderyka Wilh. Proposition (z r. 1655) oraz Gebet (1656), zawierający formularz modlitw dla kościoła prot. w Prusiech. — 3) Erhebliche Motiven welche den Churf. mit May. zu Pohlen zu vereinigen... anreitzen solten (1657) oraz Interims-Bantwortung der Motiven. Jest to broszura broniąca polityki Kurfirsta, który właśnie w tym czasie pracował nad oderwaniem Prus od Polski. — 4) Wreszcie „Bedencken des ehrw. Ministerii“, w której przedstawiciele kościoła luterskiego w Królewcu nie chcą odstąpić od formularza, zawierającego modły za Polskę. Ob. w Dopełnieniach pod Bedencken.

Broszury te — tak znamienne dla stosunku stanów pruskich do Polski — tworzą w bibl. miej. gdań. część klocków „Collectanea polono-suecica“ (Nr 96—100), pochodzących z bibl. W. Schlieffa. Schlieff zebrał w nich przeszło tysiąc broszur współczesnych, odnoszących się do wypadków 1656 roku i lat następnych. — Ważny to zbiór dla każdego badacza ówczesnej epoki.

Hoppe Schediasma 93. — Pisański Einfall der Tartaren 1764 str. 8.

Gdańska miejs.

— Abermahlige Supplication Welche Die Sämbliche Stände vnd Land-Rathe des Fürstenthumbs Preussen Ihrer Chur-Fürstl. Durchl. zu Brandenburg, Den 27. Februarij dieses Jahres demüthigst übergeben haben: Worin sie dero Churfürstl. Durchl. den erbärmlichen Zustand vnd Verwüstung

des Landes kläglich vor Augen stellen, vnd dannhero dieselbe zu allen möglichen Friedens-Mitteln durch allhand gründliche Motiven zu bewegen sich bemühen. Anno M.DC.LVII (1657). w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Petycja przedstawia nieszczęścia, jakie spadły na Prusy z powodu, że Kurfirst „zu dieses Landes unausprechlichem Unglück sich von der Crone Pohlen separiret“.

Dzików. — Jagiell. — Gdańska miej.

— Toż [po holend. p. t.]:.. Tweede Supplicatie by de Lants-stenden van Pruyssen aen den Keur-furst van Brandenburg, waerin den toestant, ende verwoestinge des Lants voor Ooghen ghelecht wort: Item voorders trachtende tot den Vrede te bewegen. 1657. w 4ce, str. 8. Bibl. nar. warsz.

— an die Friedens Göttin dero mit Krieges Last hart belegten Underthanen in Liefland, Pohlen, Preussen (1658). w 4ce.

Bibl. król. w Sztokholmie.

— ob. Londyn (1659) — Mochinger (urbis Gedan. 1635) — Preces (pro regno 1578) — Tyszkiewicz Jerzy (in periculis 1655) — Władysław IV (Antwort 1644).

Supplicium Par Suo sceleri Evangelico Epuloni ad Poenam Orbi ad Exemplum. Datum a Perillustri ac Nobili Scholae Póeseos Juventute Collegii Thorunensis Soc. Jesu. Anno Natae 1720. Aeternae Justitiae die 7ma Febr. Argumentum. fol. k. 1.

Program dialogu. Bibl. tor. Koper.

Suplika w Akademii Wileńskiej uczących się do Nayiaśniejszego, Naypotężniejszego y Niezwyciężonego Króla Pana Swego Naymiłościwszego I do całego Narodu zgromadzonego na Seym terażniejszy w Roku 1767 Miesiąca Października 5 Dnia poczynający się, z tą uniżonością przesłana, jaką umysł y serce w istocie mieć może i by łatwiej ku wysłuchaniu Nayiaśniejszy Maiestat skłonić się raczył, w Powiatach y Woiewództwach Prowincyi Litewskiej JJ. WW. Jehmém Panom Posłom iako Dobra Pospolitego mającym poruczone Interesa, tak w tey Supplicie zawarte prózby każdego w szczegulności tyka-

iące się szlachcica naygoręcey zalecone. (1767). fol., k. 1. Jagiell. — Uniw. wil.

— do dobrodziejów po całej Koronie Polskiej, o wspomóżenie funduszów kościoła pod tytułem św. Stanisława Biskupa w Rzymie (1757). fol.

Zaczyna się:

Kościół nacyi polskiej pod tytułem: S. Stanisława Biskupa założony w Rzymie, ponawia swoją itd. Zieliń.

— Katolików w Berlinie zamieszkałych wystosowana do... w celu uzyskania pewnego wsparcia na budowę Kościoła i szpital w Berlinie. Berlin die 20 Junii 1774. fol. Krasin.

— błagalna m. Kowala (1790) ob. Kowal.

— Płacziwa Niegdyś liczney Gromady Starostwa Młodziezzyńskiego, a teraz od Roku 1775. z krzywdą Skarbu Publicznego przez naywiększą uciążliwość wniwecz obroconey. Przez Resztę Pozostałą. Do Naiyasniejszych Rzepltey Skonfederowanych Stanow Dnia 8. Października 1789. Roku Podana. (B. m.). fol., str. 22.

Na końcu podpis: Wierni poddani Gromada Starostwa Młodziezzyńskiego w Roku 1775. w Dziedzictwo zamienionego.

Jest to skarga na starostę Lasockiego kasztel. sochaczew., który kupił Młodziezzyń od Dąbskiego Następnie kupił wieś Karnkowski w roku 1788 za 400.000 złotych. Bezprawnie zamieniono wieś na dziedzictwo.

Po wstępie żalącym się na ucisk następuje tekst memorjału doręzonego 9 maja 1789 Marszałkowi sejm. (Małachowskiemu) jako właściwemu Referendarzowi. Memorjał omawia nadmierne ciężary nałożone na chłopów oraz cytuje dekrety Referendarza z r. 1605, przywilej Aug. III z r. 1720 i inne dowody historyczne w tej sprawie. Na końcu uwagi ogólne o depopulacji w Polsce i o nędzy chłopskiej. — Po tym memorjale wniesionym 9 maja następuje przedstawienie dalszych losów sprawy. Gromadę odesłał X. wice-Referendarz Koronny (Kołłataj) do Stanów. Tymczasem dwór młodziezzyński ciemięży ich nadal. Wójta i chłopów żalących się pookuwano w dyby. Gromada podaje „projekt“, jak należy w tej sprawie wymierzyć sprawiedliwość. — Rzecz wyszła niewątpliwie z kuźnicy Kołłatajowskiej.

Jagiell. — XX Misjon. krak. — Zieliń.

— druga gromad niegdyś starostwa Młodziezzyńskiego względem dekretów

królewskich, przywilejów etc. i przepisanych onemż gruntow powinności etc. do rezolucyi łaskawey podana. (B. m. dr.). fol., k. 1.

XX. Misjon. krak. — Zieliń.

— Żydow Wiarę Świętą Kátolicką przyjmujących y o Chrzest Święty proszących do J. W. JMei X. Arcy-Biskupa Lwowskiego, terażniejszego J. O. Xiążęcia Nominata Prymasa. Jaśnie Wielmożnemu, y od Boga Ulubionemu, ná przepowiadanie, nauczenie, zachowanie Wieczney Prawdy wybránemu, y posłánemu. JMei Xięzdu Władysławowi Żubienskiemu, Arcy-Biskupowi Lwowskiemu, Pánn á Pánu wielce Miłosciwemu, y wszystkich według wezwania w sprawiedliwości Zástępcy. (1759). w 4ce, k. 8 nlb.

Druk w 2 kolumny. Drukowano zapewne w Poznaniu w druk. Akad.

Suplika z r. 1759 luty, podpisana przez 6 żydów (Mojżesz Ben Izrael z Segietu, Aron Ben Smul z Wołoszczyzny z Czerniec, Moszko Ben Jakob z Bukoreszt i t. p.). Mówią, że wierzą w Jezusa Chrystusa i że nie gład ani nędza skłaniają ich do zmiany wiary. Oddają się w opiekę arcy-pasterza. — Poczem następuje druga suplika Jehudy Ben Noseny Krysa z Nadwórnych i Salomona Ben Eliasa, podpisane w Lwowie 17 maja 1759. Przeciwników swych nazywają talmudystami. Proszą o schronienie w miastach polskich. — Wreszcie idzie „Manifest“ z maja 1759 „żydów katechumenów“, wyjęty z aktów konsystorza lwowskiego oraz odezwa X. Prymasa do żydów contra talmudystów z Łowicza 19 czerwca. Obiecuje im listy protekcyjne.

Nazwisko Franka nie jest nigdzie wspomniane.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Żydow Contra Talmudistow Wiarę S. Kátolicką przyjmujących podana J. K. MCI P. N. M. Nayiasniejszemu, Naypotężniejszemu, Niezwycięzonemu Augustowi III. z Bożej Łaski Prawowiernemu Krolowi Polskiemu, Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu, Dzie dziecznemu Xiążęciu Saskiemu y Elektorowi, Szcześliwemu, Chwalcbnemu Zwycięcy, Panu, á Panu Naymiłosciw szemu. (Lwów 1759). w 4ce, k. 4 nlb.

Druk w 2 kolumny.

Podpisani pod tą supliką Jehuda Ben Nosen i Salomon Ben Eljasz (16 maja 1759). —

Poczem tekst ich supliki do X. Prymasa oraz list Kaz. Wykowskiego, komisarza wojsk. (w innej sprawie). — Zapewne jest to dodatek do jakiejś gazety.

Obacz teksty zbliżone do tego druku pod: Błędy talmudowe (1758) — Libellus (1759) — Lubieński Władysław (Supplex 1759) — Memorial Supplique.

Akad. — Czartor. — Ossol.

ob. Drużbicki K. (nabożna) — Kwiatkiewicz Jan (za Bogiem 1678, 1742) — Lochman Aug. (uniżone do niebies. Estery 1704) — Piekarski Ch. (zbawionych 1654).

Suplikacya do Nayaiaśniejszego y niezwyčajonego Zygmunta III Króla Polskiego etc. od pospolitego człowieka dla ortów uciśnionego. [Na końcu:] Roku Pańskiego 1622. w 4ce, kart 3.

Wierszem.

Por. Hayduk Mikołoz ort odmienia (1622), co opisał bliżej Badaeki Liter. mieszc. 1925 str. 139. — (Ob. o Supl. str. 380). Benth. Lit. 1412 i 418. — Badaeki w Bibl. pisarzy pol. nr 58 (Pisma Dzwonowskiego) 1910 str. 12. — Tenże w Pam. lit. 1916 str. 113 (tu zestawienie z Haydukiem). Akad. — Jagiell. — Krasinś. — Ossol.

Supplique (Humble) de 5.000 Juifs Polonais et Hongrois qui desirent embrasser la foi catholique. Léopole 1762. w 4ce.

Por. wyżej: Suplika. Bibl. Przeźdź.

— Allerunterthänigste Supplique An Ihro Königlich Majestät Und Republique von Pohlen, Derer Dissidenten im König Reich Pohlen, Gross-Fürstenthum Littauen Und incorporirten Landen. Gedruckt Anno 1725. w 4ce, k. tyt., str. 24.

Wydana bezimiennie ale autorem jest niewątpliwie D. E. Jabłoński — i pod jego nazwiskiem powinno było być opisane. — Obacz tom XVIII str. 362.

Akad. — Branic. — Czartor. — Ossol.

Suprema albo posługa ob. Theodory St. (1615).

— meta ob. Lipski Jan (1639).

Suppresio praetensae congregationis Jesuitissarum. Romae. deinde Cracoviae, in officina Matthiae Andreouiensis. Anno D. 1631. w 4ce, k. 4 nlb.

Drezd. pnb.

Suranrazc (Czarna Ruś) ob. Potemkin (Rozmowa).

SURASKI Wasyl. O jedynoj istinnoj prawosławnoj wiri (1588).

Przedruk w Russk. istor. bibl. VII i w Pam. polem. liter. II

Brückner w Kwart. hist. 1896 str. 583 i n. — O złodziejaniu łacynskom.

Miał wydać swym nakładem K. Ostrogski? Prohaska w Kwart. hist. 1896 str. 552.

Przedruk w Pam. polem. lit. III, 433.

Tłum. rosyjs. wydał Maliszewski 1869.

— ob. Sakowicz K. (1644).

Studjum o nim ogłosił Koperzyński w Nauk. Zbirnyk t. XXI (1926). — Finkel II nr 14202.

Suriano ob. Gosławski Joan. (1639).

Surius Andrzej ob. Rotkiewicz Conc. (Altitudo 1686).

SURIUS Augustyn. In Nomine Domini, Amen. Conclvsiones Philosophicae, Ad Mentem Aristotelis, & Angelici Doctoris Diui Thomae, In Studio Publico Philosophico Vniuersitatis Cracouiensis, Concinnatae, Svb Praesidentia M. Casimiri Venceslai Straszynski, Collegae Maioris, Canonici S. Floriani, Regij & Cursus Philosophici Professoris, à R. P. Augustino Surio, Canonico Regularium Praemonstratensium Professo Vitouieni, Artium & Philosophiae Baccalaureo, Publicae Disputationi Expositae, In Lectorio Theologico Collegij Maioris Anno Domini, 1684 Die 28. Octobris. Cracoviae, Typis Vniuersitatis. Permissu Magnifici Dni Rectoris. fol., k tyt. i k. 6 nlb.

Na odwr. tyt herb i wiersz łac., poczem dedyk. Joanni scierski, in Mon. Chebdo- viensi abtati. Od ark. A: Conclusiones ex Logica; Phisicorum Aristotelis (razem 54 konkluzji).

Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow.

SURIUS Mikołaj, S. T. (heol.) L. (ector), O. P. (aulini). Applavsus Confvrbialis Celebratus In Argenteo Monte Mense Maio Die 5. Anno 1647. [Na końcu:] Humilis & aff-ctuosus Orator Fr. Nicolaus Surius S. T. L. O. P. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Dedyk. Johanni Heidenstein Sollescio et Catharinae de Sielec Witosławska Pisze imieniem Melch. Aug. Heidenstein, charissimi filii. Na odwrócie dedykacji piękny sztych Matki Boskiej z Dzieciątkiem Jezus (z herbami obu domów).

Od k. Aij: Oratio congratulatoria. W niej pochwały obu rodzin i ich genealogja.

Na k. Bijj o Reinholdzie Heidensteinie. Kończą pochwały nowożeńca. Wszystkie strony w ramkach. Tytuł widocznie do-drukowany znacznie później, na innym papierze — jakby prowizoryczny.

Czartor.

SURIUS Wawrzyniec. Obrona w każ-dey potrzebie doświadczone Tekla Święta przez Pawła Świętego nawro-cona do Chrystusa Pana y pierwsza między plecią białogłowską Męczen-niczka Cudami na cały świat sławna osobliwie w godzinę śmierci Patronka osobliwa t. j. Zycie Jey od różnych autorów wydane a osobliwie od sław-nego światu. . ogłoszone teraz z niego y inszych autorów szczupło zebrane y z nabożeństwem do teyże Świętey przez iednego iey Kultora po trzecie z przydatkiem Nabożeństwa y Cudów do druku podane. Kraków, w drukarni Mich. Dyaszewskiego. w 16ce, str. 89.

Z ryciną św. Pawła (sculptait M. Żukowski).

Rozpoczyna: Przedmowa do Pawła świętego, narodów y Tekli św. nauczyciela. — Po-czem idzie żywot św. Tekli. — Od str. 26 cytowani Szymon Metafrasta i Baroninsz. Od str. 37 cuda (także i polskie). — Od str. 42 nowenna (pieśni, litanje).

Ob. Tekla św. Uniw. warsz. (brak tyt.).

— Portret doskonałości chrześci-jańskiej albo cudowne życie i sprawy Tekli S. nappierwszey między Pannami Męczenniczki. z łacińskiego przetłuma-czone. Kraków, w Drukarni Stanisława Stachowicza J. K. M. typ. 1757. w 8ce, k. 49 nlb.

Krasiń.

— [Zycie św. Jadwigi księżniczki, po włosku w przekładzie Jana Chrzc. Gatti Papiae 1613. w 8ce].

— ob. Relatio — Stefanowski (Ża-giel) Hier. (1599).

Finkel III str. 1868. — Niesiecki III 665 (Życie św. Ottona). — Enc. kośc. XXVII str. 147. — Grabowski Skarga str. 646.

Surmacki Jan, sztycharz ob. Bajer J. N. (1746) — Biegaczewicz Jan (1747) — Bodurkiewicz Kaz. (Korona 1752) — Czerwiński K. A. (Triumphus 1725) — Dudowski P. O. (Exitus 1750) — Ko-rona niebieska (1764) — Nowenna ku chwale Maryi (1758) — Sapięha Jan Fr. (Adnotationes 1730).

Rastawiecki Słownik ryt. str. 279.

Surmacki Michał, sztycharz ob. Brz-yski A. (Panu 1714) — Gajewski J. (quales 1759) — Kliszowski (1750) — Mirowski Józ. (Dialecticus 1758) — Rydułski Piotr Kanty (Panegyrica (1766) — Siekierski Jan Franc (Bra-vium 1749) — Tarnowski Jan Kazim. (Proportio 1749).

Rastawiecki Słownik ryt. str. 280.

SURMATOWSKI X. Prospekt wesoly, miłosiernych oczu Przenajświętszey Maryi na smutne ludzkiey niedoli przy-padki z Góry świętey Gostyńskiej, łaskawie obrócony, albo zebranie cu-dów przy obrazie Najświętszey Boga-rodzicy Panny pod Gostyniem dozna-nych, przedtym dawnemi, od zwierzch-ności duchowney naznaczonemi, a teraz ostatnią komissyą r. p. 1726 dnia 12 Maia odprawioną, potwierdzonych y de-kretem Consystorza Poznańskiego ap-probowanych, przez OO. Congregacyi Oratorium Gostyńskiego Św. Filipa Ne-ryusza przy tymże obrazie fundowanych, żądaniom pobożnych y publicznemu wi-dokowi podane, Roku Pańskiego 1726 dnia 5 Sierpnia w Poznaniu, w dru-karni Akademickiej R. P. 1726. w 4ce, k. 4, str. 314.

Na odwrocie tyt. herb i 10 wierszy pod nim. Dedykacja Theophili z Leszczyńskich na Zbarażu, Wiśniowcu Korybutowey Xznie Wiśniowieckiej kasztel. krakows.

Jocher 5835.

Czartor. — Ossol. — Uniw. warsz.

Surnillo Ignacy ob. Giełgud Mich. (Sprawa 1790).

Surowicz Franciszek ob. Margowski Andr. Rud. (Coronamentum 1684).

SUROWIECKI Hipolit, Dominikan. Zwierciadło Panienstwa Abo Żywot S. Agnieszki z Policyany: Zakonu Domi-niká świętego. Pánien Zakonnych o-strzeyszego życia, z Przydatkiem Nie-ktorych Pánien cudownych, miánowicie tych, które były wcześniczkami Ran Páná Chrystusowych. Wydany Przez Br. Hippolita Svrowieckiego tegoż Za-konu. z dozwoleńiem Stárszych. Auto-rowie Żywotá tego, są ci. [Tu wyliczeni: Clemens VIII, Raym. Capuanus, Abr. Bzovius, Cath. Senensis, Antonius S. J., Pinelius, B. Stephonius]. [Na końcu:]

W Krakowie, W Drukarni Mácieiá Andrzeiowczyká (1637). w 4ce, k. tyt. i k. 23 nlb.

Na odwr. tyt. sztychowany herb Koniecpolskich. — Dedyk. Marjanie Koniecpolskiej z Żurawa, gdzie wychwała bystrość jej rozumu.

Sam żywot dzieli się na 11 rozdziałów, poczem idzie: Nauka duchowna. W rozdziale XI: O wieln świętych panien (sic) z przykładu św. Agnieszki, wymienia naśladowczytnie jej cnót z XIV, XV i XVI wieku.

Na ost. stronie aprobata Erazma Kretkowskiego z r. 1637.

Maciej. Piém. III, 795.

Krasn. — Uniw. warsz.

SUROWIECKI Jakób Ant. Józef. Periodus aeterni verbi perfectissima D. Thomas Aquinas Angelicus et quintus ecclesiae doctor redeunte annuae suae festivitatis solenni die in perantiqua Basilica ordinis PP. Praedicatorum celeberrimi conventus Posnaniensis, inclytae provinciae Majoris Poloniae in publico dignissimorum spectatorium consensu approbata ad perenne saeculorum homagium a M. Jacobo Antonio Josepho Surowiecki in alma generali Universitate AA. LL. & Philosophiae Doctore, in Collegio Lubransciano Academiae Posnaniensis dialectices & rhetorices professore, Contubernij Szoldrsciano-Episcopalis Praefecto panegiricis fastis mandata. Anno, quem chronosticus indicat versus MenDas aCCelerem reX noXam eXstInguere pollens. Die Martii quem numerus refert 7 quem nostro, corde trione colit (1731). Posnaniae, typis academicis. fol., k. 11 nlb.

Ded. Hieronimo de Konary Kołaczkowski, indici terrestri Schovensl. — W dedykacji genealogja. Jagiell.

— Praedicatum primis Dei oculis subjeibile divinissimus Philippus Nerius Regni Poloniae et Florentiae patronus patrum sacerrimae congregationis oratorij fundator in celeberrima perantiqua ecclesia parochiali D. Margarethae Virginis & Martyris ejusdem congregationis ad Posnaniam. Ad imminencia annuae festivitatis selennia per M. Jacobum Antonium Josephum Surowiecki in Alma Generali Universitate Cracoviensi AA. LL. & Philosophiae doctorem, in collegio

Lubransciano Posnaniensis Academiae, dialectices ibidemq. rhetorices professorem, nobilis alumnatus Szoldrsciani praefectum cultiori oratorij calami graphide luci publicae expositum. Anno Die Mense ManDat ConCelebris Xerxes: solatia paX sVnt. Bis tredecim Majus dinumeratq; dies. (1735). Posnaniae Typis Academicis fol., k. 9.

Dedic. Philippo Nerio. — Na odwrocie tytułu drzeworyt S. Filipa. Jagiell.

— Primas tempore interregni ius gladii in rebelles vero Deo inimicos administrans D. Elias propheta sacer-rimi ordinis fratrum Beatissimae Virginis Mariae de monte Carmelo patriarcha & fundator, redeunte annuae festivitatis solenni; in claro miraculis sanctuario Sacratissimi Corporis Christi celeberrimi conventus Posnaniensis PP. Carmelitarum strictioris observantiae amplissimo magnorum hospitem senatui humillimo oratorio cultu à M. Jacobo Antonio Surowiecki, in alma universitate Cracoviensi Phil. doctore, in collegio Lubransciano academiae Posnan. dialectices & rhetoricos professore, contubernij Szoldrsciani praefecto inauguratus. Anno quem Versus Cabalisticus infert. 45 49395 321829 6893 119

o o o o o o o o o o
6229 911 4529 5335. [Znaczy:] Do
o o o o o o o o o o

nimio clarus Primas Plus sat Deus ecce. Die Julii [tu tabliczka cyfr]. Hanc praebens oculis juneta columna probat. Posnaniae typis Academicis. fol., k. 14 nlb.

Dedykacja: Patri Joanni Priori PP. Carmelitarum.

Surowiecki został doktorem 1727 — zatem druk circa 1728. Z kabalistycznych cyfr wypadalaby cyfra DIMICLVMLVDVCC, z czego nie da się data pewna osiągnąć. Jagiell.

— Proprivm De Uno Solo Deo Praedicabile D. Thomas Aqvinas Angelicus Doctor & Ecclesiae Ad annua Solennia, In Florissima Vineae Dei PP. Rosarianorum Sacri Ordinis Praedicatorum Conuentus Posnaniensis. Almae Provinceiae Majoris Poloniae Et In Angelica Sebola. Definitvm A Philadel-

phico Ejusdem Scholae Alumno M. Jacobo Antonio Josepho Surowiecki AA. LL. & Philosophiae Doctore, in Collegio Lubransiano Academiae Posnaniensis Dialectices & Rhetorices Professore, Nobilis Alumnatūs in Contubernio Szoldrsciano Episcopali Praefecto. Ad Oratoriam Quaestionem Reassumptam Anno Domini MDCCXXXVI. (1736). Die 7. Martij. Typis Posnaniae Academicis. fol., k. tyt. i k. 11 ulb.

Na odwr. k. tyt. herb i 2 wiersze dwóch młodych Kołaczkowskich Macieja i Hieronima. — Dedyk. Pawłowi Kołaczkowskiemu, tremesn. superiori... (z genealogją Kołaczkowskich). Poczem Oratio: Tomos poscit Thomas...

Dzików — Ossol. — Uniw. wileń.

SUROWIECKI Karol, Reformat (1754 † 20 kwiet. 1824). Gandzara Prawdy Niecnotliwego Cygana Chłoszcząca. czyli paszkwil Pod Tytułem Cygan Cnotliwy Gandzarą Prawdy Nieład Chłoszczący Odpowiedz, Dedykowana Temuż Cyganowi Przez Autora U. N. P. P. S. [Tu winjeta: lilje wodne]. w Warszawie w Drukarni P. Dufour Konsyliarza J. K. Mci. Dyrektora Drukarni Korpusu Kadetów 1792 w 8ce, k. tyt., str. XII i 142, k. 1 nlb.

Litery U. N. P. P. S. mogłyby oznaczać: Uwagi nad projektem przedaży starostw. Istotnie wyszło takie pismo w lutym r. 1792. Pisane jest spokojnie.

Rozpoczyna przypis: Prawdziwemu, Wirutnemu (sic)... Cyganowi; poczem: Do Czytelnika. Tu usprawiedliwia się z ostrego tonu, jakiego użył przeciw Cyganowi.

Zaczyna od charakterystyki ujemnej Cyganów wogóle. Wyśmiewa szumny język autora Cygana Cnotliwego. Broni duchowieństwa i majątności duchownych (Rzeczp. ma bliższe prawo do starostw — stąd aluzja w tytule do Uwag o przedaży starostw). Wykazuje fałszywe w tem, co pisze Cygan o klasztorach. Baw Cyganie dzikich Huronów.

Kto może być autorem? Przysądzono ją bądź Niemciewiczowi (Pilat, a za nim Kalinka Sejm II, 282), ale do tego niema żadnych podstaw; bądź K. Surowieckiemu. Ks. Nowodworski w swojej monografii o Surow., a za nim Enc. kośc. XXVII, 149 odmawia autorstwa Surowieckiemu. Istotnie rzecz pisana spokojniej i rozsądniej niż zwykł Surowiecki. Zresztą w piśmie „Python“ (str. 76) oświadcza Surowiecki, że kto inny jest autorem „Gandzary“ a kto inny

„Xiedza“ — z czego wynika, że Gandzara nie on napisał.

Jeśli mimo to „Gandzarę“ zamieszczam pod Surowieckim, to tylko dlatego, że nój ojciec w tomie XVII, s. 27 odesłał czytelnika pod: Surowiecki.

Co do mnie sędzę, że autorem był X. Wojc. Skarszewski, który w tym czasie kilkakrotnie w obronie praw majątk. duchowieństwa głos zabierał (ob. tom XXVIII, 171), a zwykle bezimiennie. W takim razie trzebaby go też uznać za autora „Uwag“ o przedaży starostw. — Do sporu wywołanego przez „Cygana“ odnoszą się następujące broszury: Fajerka ognia — Sekondant bezbrony — Wielkopolanina odpowiedz — Pilnik na ogładzenie — Xiądz z kropi-łom. Ta tylko ostatnia jest niewątpliwie pióra Surowieckiego.

Jocher 9170.

Akad. — Branic. — Czartor. — Czetw. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

Gora Rodząca Bayka Sprawdzona W Osiemnałym Wieku Na schyłku onegoż Wyiasniona Roku 1792. w 8ce, k. tyt., str. 141.

Zaczyna od bajki Ezopa o górze i myszy. Taką górą jest Oświecenie. Uderza na Woltera powołując się na dziełka: Les Erreurs Voltaire... oraz Portrait de Mr Voltaire... Polemizuje z piśmie: Nanki rządzą światem. Wychwala inkwizycję hiszpańską jako lepszą od rewolucji francuskiej. Zwalcza „Pogodę zabytek prawdy“ (jest to praca anonimowa Kapostasa). Daje rozwiązanie użytych tam symbolów (monarchowie — wiatry, księża — genjusz, filozofowie to bogowie, Europa to Grecja, Polska to Ateny, Francja Delfy). Autor jest klubistą (farmazonem). Ten sam iluminat wydał Scenę ostatnią Pythona. „Scena“ ta wyszła w październiku wbrew Uniwersałowi Generalności polskiej, a na tytule by zmylić położono w „lipcu“. Autora Sceny zwie łajdakiem. Ubolewa nad kassatą Jezuitów i wychwala ich szkoły. Woła o ich przywrócenie, o popalenie piśm Woltera, o zaprowadzenie inkwizycji. Życzy sobie za wojowania Francuzów przez monarchów. Piętnuje książkę „Uwagi polityczne nad niniejszemi okolicznościami“ (ob. Uwagi), która sławi rewolucję.

Smoleński Przewrót umysł. str. 358. — X. Nowodworski Ks. Karol Surowiecki 1870 str. 35.

Bibl. nar. warsz. — Branic. — Czartor. — Jagiell. — Przełdż. Uniw. lwow. — Zielin.

— Python Lipsko-Warszawski Diabeł Kontr-Tragedya Na Tragedyą Saul

Wyjęta z Pisma Świętego. Grana Przez Aktorów Tamtego Świata w Roku 1792. Świata Ziemskiemu Obiawiona. [Tu winjetka]. w Warszawie. w 8ce, k. tyt. i k. 2 nb., str. 318.

Jest to odpowiedź na tragedję Hueta Saul, o której obacz pod Huet oraz w tomie XXVII, 159. Tu cytowana literatura (Smoleński, Bernacki).

Python jest, jak się zdaje, pióra Surowieckiego. O „Saulu“ wspominał już ze zgorzaniem w poprzedniej swej pracy: Xiądz z kropidłem. Forma i treść Pythona są nader podobne do Xiędza i Góry rodzącej, to znaczy namiętno-bojowe.

Rozpoczyna na 3 stronach: Do Czytelnika. Tu mówi, że sam Bóg objawił mu w nocach bezsennych tę kontrtragedję. Ostrzega, że tragedia ta pełna grubiańskich terminów.

Dwa akty dzieją się w niebie, jeden w piekle, jeden w Palestynie, jeden pod Warszawą. Występuje Pan Bóg, św. Piotr i Paweł i św. Michał, Lucyfer, djabli. Wolter służy Lucyferowi za konia (mimo że jest szefem iluminatów).

Djabeł knlawy (Le Suge'a) przynosi raport z rewolucyjnej Francji; djabeł jednooki z Warszawy donosi o Farmazonach. Wspomina też o ks. Łuskinie jako o pogromcy wolnomularzy. W niebie czytają „Saula“ Mojżesz, Dawid, Samuel i oburzają się na autora jako na kłamcę. Wreszcie jadą wszyscy do Warszawy na sąd przeciw djabłu Pytonowi, który był autorem Saula i skazują go, aby odtąd przebywał pod ogonem u Woltera. Na pożegnanie dostaje Pyton 1000 hatów.

Niewybredny dowcip i sens oburzyły współczesnych. Wyśmiał to pismo ks. Gorczyński w swojej parafrazie Satyr Boala (1805). Bardzo to ciekawa polemika ze względu, że i Gorcz. był księdzem.

Z kół wolnomyślnych wyszła odpowiedź p. t.: Ostatnia scena Pythona, o której obacz tom XXV, 432 i XXVII, 175. — Autor tej Sceny nie jest znany. — Smoleński Przewrót umysł, str. 366 mienił autorem Stan. Potcekiego; w Publicystach anonimowych (1912) przypisuje raczej autorstwo bankierowi Kapostasowi.

„Python“ był przedrukowany w r. 1822 (ob. Bibl. IV, 411), jako antidotum na Stan. Potockiego Podróż do Ciemnogrodu.

X. Nowodworski Książ K. Surow. 1870, str. 26 zna egzemplarz z miejscem druku: Lwów.

Chrept. — Jagiell. — Krasin. — Zieliń.

— Podróż Józefa II, do piekła i powitanie się z Rychardem Altonem z francuskiego przełożone, w drukarni Plutona. 1790. w 8ce, str. 31.

Uchodzi za przekład K. Surow., ale nie ma na to dowodu. Tendencja odpowiada przekonaniom Surowieckiego, a i ton pisma rodzajowi jego pism.

Bentkowski Hist. liter. II. — Ob. Józef II. Akad. — Bibl. nar. warsz. — Branic. — Czartor.

— Wolter między nieboszczykami
przekład z francuskiego. Kraków 1781.
w 8ce.

Bywa czasem błędnie cytowane jako jego praca. Surowiecki w r. 1816 wydał broszurę: Wolter między prorokami, stąd wynika zapewne ta pomyłka.

Obacz: Ricard, z którego to tłumaczono.

— Xiądz z Kropidłem Na Cygana z Gandzarą. [Tu winjeta: na cokole amorek, trzymający w prawej ręce pęk kwiatów]. w Warszawie Nakładem i Drukiem P. Zawadzkiego Na Piekarskiej Ulicy 1792. w 8ce, k. tyt. i str. 124.

Uderza na Cygana jako na wolnomularza. Masoni obalili tron i oltarze, zaprowadzają anarchję. Lepszy jest petorsburaki hat od anarchji. Uderza na bluźnierców Woltera i Russa, ale goręzy od nich Cygan. — Na str. 19 twierdzi, że „Dzwon starej fabryki“ oraz „Cygany“ pochodzą od jednego autora. — Broni księży, zakonników i biskupów.

Najwięcej oburza się na zarzuty klasztorom postawione. Na str. 80 uderza na bezbożną tragedję wyszydzającą Biblię (Saul). Odzywa się do Stanów i Króla o interwencję, aby nie pozwolono na zabór dóbr duchownych.

Od str. 112 idzie: Odpowiedź XX. Kamedułów na Cygańską Notę. (Głównie o fundusz w Wigrach, o folwarki kamedułskie oraz o zeznania podatkowe przed komisją Instruk. woj. krak.).

X. Nowodworski Książ Karol Surow. 1870 str. 22. Jagiell. — Krasin. —

— ob. Beaumont (Amerykanki 1784).

Smoleński Publicyści anonimowi 1912 pisze pod Surowieckim co następuje: „Na druk książek Surow. łożył obożny Kaz. Krasin. Przekład książki „Amerykanki“ dokonał Surowiecki, druku doglądał Antoni Dębski, mieszkający w szpitalu Dzieciątka Jezus, podpisujący się na listach do obożnego „Antoni ze Szpitala“ lub „Szpitalny“. „Już chwala Bogu, — pisał 20 czerwca r. 1785, — szósty tomik z drukarni wyszedł; teraz jest u introligatora, od którego gdy odbiorę, będzie należało drukarni według jej tu rachunku przyłożonego...“ „Xiężna Barbara marszałkowa wielka lit. na wieś ma wyjechać; ja dziś jej przez pannę starszą odesłałem dwa ostatnie tomiki Amerykanki, która już

wie o sprawcy tej zbawiennej rzeczy, hoć to duch ducha i na pamięć wysledzić potrafią...“ Anna Jabłonowska pisze 15 sierpnia r. 1789 z Koeka do oboźnego: „Znam gorliwość JWWPana o religję; dziwnie piękna i użyteczna książka w pięciu tomikach wyszła teraz pod tym tytułem, co tu łączę. Czy nie możnaby, Mości Dobrodziejcu, kazać ją przetłumaczyć tak pięknie, jak są les Americaines. Byłaby to przysługa wielka dla wiary naszej i wielceby oświeciła tych, co ciemne i pełne błędów czytają książki...”

Ob. o nim Nowodworski Ks. Karol Snrow. 1870 (oparł się na ręk. mowie pogrzeb. Jarońskiego). — Smoleński Przewrót str. 323 i passim. — Encykl. kośc. XXVIII, 152. — Chmielowski Liberalizm i obekn-rantyzm. — X. Gabryl Polska filozofja relig. II. — Wójcicki Warszawa 1880. — Straszewski Dzieje myśli I, 461. — K. Górski w Ruchu liter. 1929 str. 167. — Małachowski Łempicki w Przegl. pow. 1931 (o jego walce z wolnom.). — Pigoń Kampanja przeciwmasoncka (w Atenum wil. 1933). — Korbnt² II, 166. — Estreicher Bibl. IV, 411 (tu pisma jego ogłoszone po r. 1800). — Finkel III, 1868.

Stan. Potocki w swojej „Podróży do Ciemno-grodu“ wzorował na Surowieckim postać mnicha.

Surowiecki Wawrz. (1769 † 1827)

ob. Eckarthausen (Bóg).

Wedle Enc. Org. XXIV, 335 miał tłumaczyć Eckarthausena Bóg jest miłością (Lwów 1797), co dość wątpliwe. W każdym razie miejscem druku jest Kraków nie Lwów.

W latach 1793—95 był współpracownikiem Dzienn. patr. polit. — Obacz Dziejuszycy w Przew. nauk. i liter. 1875.

Encykl. Org. XXIV str. 333. — Bentkowski Hist. lit. II. — Grotowski Poglądy ekonomistów (w Ekonomistcie 1911 II str. 20). — Wierzbowski Mater. II. — Sto lat myśli II, 332. — Grabski w Przeglądzie polskim 1904 III, 509. — Korbnt² II, 235. — Estreicher Bibl. tom IV. 412 (tu podano późniejsze jego pisma).

SUROWSKI Wojciech. Ochotna myśl przy zacnym weselu małżeńskim Jaśnie Wielmożnego Pana Jmci Pana Krzysztofa Wacława Szemiety Rosieńskiego Skirstomońskiego etc. Starosty y Jaśnie Oświeconey Zofii Anny Księżny z Wiśniewca WW. Woiewodziny Mińskiej etc. Panów swych miłościwych przez Woyciecha Surowskiego St. W. Ac. sługę życzliwego uczyniona. Chronostichon, sIC fortVnatI sVpreMo sIDere

sponsI. (1614). W Wilnie w drukarni Józefa Karcana. w 4ce, k. 10 nlb.

Na odwr. str. tyt. herb Szemetów a pod nim 10 w. pol. — Skrót na tytule oznacza: Studenta wil. acad.

Przypisał prozą nowożeńcom. Dalej wierszem życzenia. Uniw. warez. (?)

— ob. Argentus Joan. (1614).

Kraszewski Wilno IV, 158. — Maciejowski Piśm. III, 245.

Survey ob. Gustaw Adolf (1632).

SURWIL Jan. Smvtne Threny Przy żalośney, y ostatniey posłudze którą Jego Mość Pan Stanisław Ierzy Brolnicki Stolnik Wilenski. Jey Mości Pániey Annje Obrynskjey Corce Jego Mści Páná Dominika Krzystopha Obrynskiego Referendárzá Wiel. X. Litew: Podkomorzego Nowogrodzkiego, miley Małżonce swoiey. Oddáie Przez mie Iana Svrwila Audit. Philos. Akadémiká Wileńskiego. Anno Domini M.DC.LX. (1660). Die 20. Martij. W Wilnie, v Wielebnych Oycow Bazyliánow, Roku Páńskiego M.DC.XL. (1640?). w 4ce, k. tyt. i k. 10 nlb.

Na odwrocie „Kleynot herbowy“ Brolnickich i 6 wiersz polski. Dedykacja: ad Dapiferum Vilnensem.

Zawiera 8 trenów wierszowanych na śmierć Anny Brolnickiej z Obyrńskich — poczem następuje jeszcze kilka drobniejszych wierszy (Miłość ojcowska, Pamięć na śmierć, Nagrobki, Na trunę etc.). — Wiersze są wolne od makaronizmu językowego. Juszyński II, 220. — Kraszewski Wilno IV, 185 zwie go Surwit. Ossol.

Suryański Dominik ob. Damascen Jan (1639).

(Surynowscy). Sprawiedliwość Dla Konsukcessorów Surynowskich (w kompromisie o Dobra Rokitno z przyległościami). fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

Susanna ex Daniel. 13. Tragoedia. Oratorii et poetici exercitii gratia in Illustri Lesznaeo Anno M.DC.XLVI. 8 Februar. in scenam producta. Lessnae Pol. Ex Typogr. Danielis Vetteri Scholae Typogr. (1646). w 8ce, kart 40 (sygn. E₆).

Dedyk. między inn.: Jan. Ferd. Potockiemu, Krz. Sędz. Potockiemu, Raf. Buczackiemu, Jan. Szlichtyngowi, And. i Zygm. Twardowskiemu, A. Ossowskiemu, A. Mycielskiemu, St. Bojanowskiemu, Jaruchow-

skim, H. Kłopotowskiemu, J. Jonstonowi i liczny Niemcom. Zapewne są to nazwiska rodziców uczniów. Są tu też wymienieni uczniowie grający w sztuce.

Por. Hercules.

Wotschke Lyss. Gymn. 1906 str. 31.

Wrocł. miejs.

Susannae historia ob. Reusmann (1571).

Suschkius (Suski?) Zym. ob. Quaestio politica (1637).

Suszczyński ob. Suszczyński.

Susiecki Paulus ob. Awedyk J. W. (1731).

Susius S. J. ob. Sapieha Jan Fr. (Anathema 1725).

SUSKI Jacek, Dominikanin († 1648). Apologia pro SS. Eucharistiae Sacramento contra quendam Calvinianum.

Wymienia to Starowski Hec. 89, ale może to rękopis?

— Philadelphia Sive Erectio Confraternitatis quatuor Ordinum Mendicantium, in Concilio Basiliensi instituta. Et per Reuerend^{mos} earundem Religionum Generales nuper in Regno Poloniae confirmata, necnon ab Admodum Rnd^{is} Patribus Prouincialibus per eorum Commissarios, in Conuentu Cracouien: S. Francisci Ord: Minorum vnanimiter suscepta. Collecta & digesta per Rnd. Patrem Fr. Hiacyntum Suscium, S. T. Doctorem Ordinis Praedicatorum. Anno Domini, 1615. Die 15. Maij. Ac per R. P. F. Hippolytum Liricum S. T. D. Min. Con. eiusdem Societatis Secretarium, ex mandato RR. PP. Praesidentium mandata typis. Dominus ascendit super equos suos, & quadrigae eius salutatio. Habacuc. 3. Cap. Cracoviae. Ex Officina Typographica Nicolai Lobij. w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwr. tyt. cytaty ze Star. Testamentu.

Rozpoczyna dedykacja Hippolita Liriciusa de Antiqua Sandecia, sekretarza ord. mendicantium do superiorów ord. men. a mianowicie: 1) Erasmo Conusovio ord. praed. proi SS. Trin., 2) Sebast. Saliensi gardiano S. Franc., 3) Stan. Starczewski lectori August. S. Cath., 4) Mathiae Cracov. priori Carmelitarum. Datow. 16 maja 1615.

Tu pisze, że oni to polecieli mu wydać przesłane świeżo dla 4 zakonów konstytucje Pawła V.

Od k. A, idzie odezwa Franc. Secoviusa, L. Faventiusa, J. Moyaskiego, Laur. Drušina (jako prowincjalów 4 zakonów), datow. Cracoviae A. D. 1607 die 19 nov. — oraz przywileje 4 zakonów wydane na soborze bazylijskim w r. 1435, a potwierdzone przez generałów 4 zakonów w Rzymie 1604. — Dalej odezwa komisarzy Jacka Suskiego, Aug. Culsiusa, Adriana Pidrensis, Marc. Krakowczyka z r. 1607 — oraz obszerne: Statuta seu ordinationes 4 ord. mend. per uniuersum Regnum Poloniae z r. 1560. Jako artykuł 35 powyższych Statutów interpolowane jest pismo Erazma Konuszowskiego, R. Jaroszwskiego, przeora Dominika i brata Marcina Krak., datowane 1609.

Zamieszczam ten zbiorek pod Suskim, aczkolwiek drugi współautor (Liricius) przynajmniej się przedmowie do jego wydania. — Por. Geswaldus (Disciplina 1615). Jocher 7774 a.

Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Philadelphia Sive Erectio Confraternitatis. Quatuor Ordinum Mendicantium. In Concilio Basiliensi instituta. Et per Reuerendissimos earundem Religionum Generales confirmata. Ab Admodum Rndis Patribus Prouincialibus Prouinciae Poloniae suscepta. Legibusq; approbatis & auctis Tam in Anno 1653. quam in Anno 1693. per Admodum Rndos Patres Conuentuum Superiores congregatos firmata ac roborata. Ac Per Fr. Simonem Swiebocki Ord. Erem. S. Augustini in S. Theologia Magistrum ac Regentem, dictaeq; Congregationis Secretarium ex Decreto eiusdem Congregationis, quibusdam adiectis, quae pro meliori eiusdem ordine & conseruatione varijs temporibus addita fuere typis mandata. Cracoviae, In Officina Nicolai Alexandri Schedel S. R. M. Ordinarij Typographi. Anno Domini 1693. w 4ce, k. tyt. i k. 25 nlb.

Na odwr. k. tyt. herby 4 superiorów i dwa czterowersze łac.

Dedyk.: Dominico Frydrychowicz conv. SS. Trinit., Basilio Rychlewicz gardiano S. Franc., Dominico Grabiński ad S. Cath. priori, Cypriano Doleżyński, exprov. conv. Carmelit. — Dedykację tę pisze Szymon Świebocki Augustjanin.

W przedruku tym opuszczono odezwę Suskiego, a natomiast od ark. D, dodano: Opportunae Connotationes ex contentis in arch. philadelphico; Litterae monitoriales auditoris Camerae (z r. 1615 i 1624);

Circa exempt. a lege jurisdictionis episc.; wreszcie: Circa liberam Euch. exposit. Ossol. — Uniw. warsz.

— ob. Lubomilius Sew. (1607) — Teleżyński (Tractatus 1790) — Vitellius J.

Miał po sobie pozostawić (w rękopisie?) Postyllę na ewang. całego roku (po polsku, oraz Sermones de Tempore et de Sanctis (po łacinie). Donosi o tem Starowolski (Hekat. 86) a za nim powtarzają to Teleżyński l. c. oraz Jocher w notach do str. 327.

Kraszewski Okruszyny 197. — Barącz Dzieje Zak. Kaznodz. II 262. — Sobieszczański w Encykl. Org. XXIV, 339. — Enc. kośc. XXVII, 155.

SUSKI Jakób. Qvaestio De Concrsvr Causae Primae cum Causis secundis ad omnes effectus producendos. A M. Jacobo Svski, publicè ad disputandum in Alma Academia Cracouien: propo-sita. In Lectorio DD. Theologorum Mense Ian: Die... Hora 13 M.DC.XLV. (1645). Permissu Magnifici D. Rectoris. Cracouiae. In Officina Martini Filipowski. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. tyt. herb Kotwica i wiersz łac., podpisany przez Kaz. Markiewicza. — Dedyk. Christ Sapalio, z podpisem J. Suskiego. Tu mówi, że princeps orbis urbs (Rzym) dedit ei nomen celeberrimum — oraz śławi jego wymowę.

Sama teza składa się z 4 konkluzji i corollariów. — Na końcu na osobnej karcie berła Akad. i: sub ausp. Jacobi Vitellii, rectoris. Jagiell. — Ossol.

— ob. Celesta Jan (Merces 1646) — Dziedzic Joannes (1645) — Ślachetka Stan. (Stephanus 1646) — Wojnarski Jan (Apotheosis 1646).

SUSKI Jędrzej z Rodstwa (ur. ok. 1560 † 1616), notariusz sądu grodzk. przem. Declaratja Statvtow Koronnych, o Rozdawaniu Dignitarstw Kościelnych, y Beneficyj Ruskich. Przez Jędrzeia Svskiego z Rodstwa W Krakowie, W Drukarni Andrzeia Piotrkowczykã, Typographã Krolã J. M. Roku Pãńskiego, 1612. w 4ce, k. tyt. i 9 k. nlb.

Na odwr. k. tyt. herb Mikołaja Spytka Ligęzy (Półkoczic) i wierszyk polski. — Dedykacja na 2 k. temuż Ligęzie, datow. w Balicach d. 8 Junii 1611. Pisze w niej, iż aby się znalazł expositor naszego prawa, to musiały znać nie tylko patrias leges ale i canonicas et imperiales (prawo rzymskie). On napisał prac takich dużo,

ale koszt ich wydania nie jest jego chudej kondycji. Wydaje też tylko jedną lukubrację, którą poddał wpierv pod censuram bisk. przem. Siecińskiego. Wychwała dom Ligęzów i wykształcenie Mikołaja. W tekście komentuje prztyw. Jag. z r. 1433 w zastosowaniu do obsadzania biskupstwa greck. w Przemyślu. Powołuje się na Solikowskiego (Ad Livones 1600), na Długosza, na władkę Krupeckiego. Twierdzi, że z Polski żaden herezjarcha nie wyszedł. Na ost. karcie recto herb Lubicz Suskiego i wiersz, podp. „quidam ex amicis“, który to przyjaciel pieze: „Książki te małe dawszy, zgotuj więsze one“.

Przedrukował Ulanowski w Bibl. pis. pol. Ak. Um. w r. 1893 (nr 18: Trzy broszury prawne). — Wiszniewski VIII 323. — Dalszą literaturę ob. zaraz niżej pod Korektura. Czartor. — Jagiell.

— Korektvra Prawa y Processv Polskiego. Przez Jędrzeia Svskiego z Rodstwã, wydanã. Roku Pãńskiego, 1610 [Winieta]. W Krakowie, W Drukarni Andrzeia Piotrkowczykã, Typographã K. J. M. w 4ce, k. tyt., k. 2 nlb. i 15 k. lb.

Na odwr. tyt. herb Śreniawa Stadnickich i wiersz polski „Na herb Adama Stadnickiego ze Żmigroda kaszt. kaliskiego...“ (druk gocki). — Dedyk. temuż Jadamowi Stadnickiemu, dat. w Rodstwie dnia 29 listop. 1610. Tu mówi, że jest on jednego herbu z Kmitami których nazwano a comitatu (Komitowie, Kmitowie). Kmitowie bywali zawsze starostami przemyskiemi i za nich nastaly akta grodzkie przemyskie. Mowią w przemyskiem, że bez Stadnickich żaden nie może być zacny, bez Herbortow rodowity, a bez Orzechowskich uczony. Wychwała Ad. Stadnickiego, który wciąż myśli o korekturze praw i skróceniu postępku. W ziemi przemyskiej szerszą się zabójstwa i brak respektu dla prawa. Ofaruje swe usługi Stadnickiemu, choć co prawda wszyscy się do jego posług teraz cisną.

W rozprawie podnosi, że z młodych lat starzał zdrowie na sprawach sądowych (ma 20 kilka lat praktyki; z tego widać, że urodzony około 1560). Omawia naprawę procesu sejmowego, tryhun., ziem., grodzkiego, podkomorskiego. Projektuje reformy co do prokuratorów, woźnych, zapisów, egzekucji, hannicji, causae criminalales. Cytuje historję Kromera oraz zbiory Łaskiego i Herburtã. Herburtowi zarzuca, ale nie wymieniając nazwiska, że wpisał do Statutu przywileje żydowskie, a obum, że zamieścili artykuł „Neminem captivabimus“ w sposób niewłaściwy (chodzi o to, że wedle Suskiego artykuł ten

nie odnosi się do zbrodniarzy). Żąda, aby z Statutu wymazano przywilej żydowski. — Opowiada, że właśnie gdy kończył te pisma, wybuchła pod Łańcutem swawola to jest zajazd żołnierzy na jego wieś, za niedostarczone stacje. Opisuje doznane szkody.

Jego wykształcenie prawnicze objawia się tylko w zacytowaniu Damhüdera (Praxis rerum crim.), z którego korzysta, aby wyjaśnić różnicę między zabójcą a mordercą (assassinus) „wedle praw cesarskich“. Assassinus należy karać śmiercią a dobra mu konfiskować. — Modrzewskiego w tej sprawie nie cytuję.

Całą tendencją broszury jest wykazać, że prawo materj. i proces polski nie potrzebują zasadniczych zmian, tylko drobnych ulepszeń. — Korektura została szybko rozkupiona.

Przedrukował i opatrzył wstępem Ulanowski (nakładem Wład. Bartynowskiego w r. 1888 w Krakowie. Podał także przerys tytułu). — Helcel w Star. Pr. pol. pomnikach I str. LVII. — Wiszn. IX, 380. — Korbut² I, 267. — Finkel III, 1868.

Ossol.

— ob. Górnicki Ł. (Rozmowa 1587?) — Sposób do korektury (1607).

Ulanowski l. c. przeczy, jakoby Suski był autorem Sposobu z r. 1607. Istotnie autor Sposobu pochodził być może z Mazowsza(?) a Suski z ziemi przemyskiej. W poglądach ich są jednak duże styczności, a mianowicie obaj sądzą, że wystarczą drobniejsze reformy prawa (ob. tom XXXVIII, str. 128).

Najważniejsi z bibliografów Jabłonowski (Mus. pol. 245) oraz Załuski (w przedm. do Górnickiego Dziejów w Kor. 1750) twierdzą, że Suski przywłaszczył sobie pracę Górnickiego „Włoch albo djalog“ i wydał w Krakowie. Za nimi powtarzają tę wiadomość inni (Krasicki Zbiór II, Niesiecki IV), przemieniając tylko imię Jędrzej na Piotr, a jako datę druku podając 1606 lub 1587. „Rozmowa Polaka z Włochem“ wyszła z końcem w. XVI (lub może nieco później) bezimiennie — ale nigdzie nie ma śladu, aby to właśnie Suski był wydawcą a tem mniej plagjatorem. — Obacz tom XVII, 25b. — Nadto: Siarczyński Oraz II, 242. — Święcki Hist. pam. II 162. — Ulanowski w przedm. do Korektury. — Loewenfeld Ł. Górnicki str. 158. — Łopaciński w Pam. liter. 1902 str. 267. — Brückner w Kwart. hist. 1899 R. VIII, 69—72.

(Suski Józef). Proces wexlowy z strony Ur... kapitana w woysku Lit. kredytora, na W. Graffie Jozefie Przebendowskim debitorze, y innych podług

stopniow swoich, krotko wypisany. fol. karta 1.

Czartor.

— Stan sprawy Wgo Józefa Suskiego Kapitana Woysk Litewskich, z W. Ignacym Hrynowiczem Pułkownikiem Woysk koronnych, i przeszłemi sędziami Liwskimi, w Trybunale koronnym Piotrkowskim agitującej się (1791?). fol., k. 4 nlb.

Rzecz o gwałtowne odebranie wsi Jaworka którą kupił od Hrynowicza. Jagiell.

Suski Piotr(?) pisarz grodzki przemyski(?) obacz Górnicki (Rozmowa Polaka 1587, 1616?) — Suski Jędrzej.

Pod Jędrzejem Suskim wyżej zanotowałem wiadomość, jakoby Piotr Suski popełnił plagjat z Górnickiego i zestawilem literaturę zajmującą się tą bałamutną wiadomością.

Susliga Rozwicz Florjan ob. Gualter Rod. (Nabal 1549) — Kalwin Jan (Commentarii 1549).

Ob. o nim Ossoliński Wiadomości II, 283. — Kot Stosunki z Uniw. łowańskim 1927. — Hartleb w Przewodn. nauk. i lit. 1912 (luty).

SUSLIGA Wawrzyniec S. J. (1570 † 1640). Kazania w Krakowie 1630 r. w 4ce. (Trzy tomy).

Wymienia jako druk Sobieszcz. w Enc. Org. XXIV str. 339. — Zapewne wiadomość nieprawdziwa.

— Panaegyrica Oratio Lavrentii Svslygae. Ad Serenissimam Principem Mariam Archiducem Austriae, Ducem Bauariae, Palatinam Rheni, &c. &c. Cvm Invictissimo Monarchae Sigismvndo III Regi Poloniae & Sueciae Magno Duci Lithuaniae, &c. &c. Serenissimam Principem Constantiam Filiam suam, benedicente Illmo & Rnd^{mo} S. R. E. Cardinali, Sedisq; Apostolicae de Latere Legato D. Bernardo Maciejowski. In solenni Ordinum Regni, externorumq; Principum, & Legatorum concursu, in Matrimonium Exhiberet. Anno Domini, M.DCV. (1605). Cracoviae, Typis Andree Petricouij. w 4ce, k. tyt i k. 12 nlb.

Na odwr. tyt. dedykacja: Mariae... Reginae et archiducum Matri.

W „Oratio“ wysławia arc. Ernesta, różnych Habsburgów, Ferdynanda. Dużo mówi o Sodalitas S. Spiritus w Gracu. Przechodzi potem do Zygmunta III. Wspomina

o poselstwie Strasza i o wrazeniu, jakie na nim Polska wywarła. Mówi o Chodkiewiczza zwycięstwie nad Karolem Suderm., o Bern. Maciejowskim, o J. Mniszku, o Dymitrze. — Ciekawy to przyczynek do stanowiska, jakie Polska wówczas w Europie posiadała.

Autor wrócił do Polski z królową Konstancją. Hoppe 46. Ossol.

— Reverendissimo In Christo Patri Et Dño. D. Francisco Łacki, Dei Et Apostolicae Sedis Gratia Episcopo Margaritensi, Suffraganeo Vladislaviensi, Novi Honoris Gratulatio. A Lavrentio Svslyga, In Alma Academia Cracouieñ. Philosophiae Baccalaureo, scripta. [Tu sygnet drukarza: obelisk dotykający chmur; pod chmurami sznur zórawi]. Cracouiae, In Architypographia Regia & Ecclesiastica Lazari. M.D.XCVIII. (1598). w 4ce, karta tyt. i kart 9 nlb. (sygn. A—C₂).

Rozpoczyna wiersz: Reverendissimo Metro-paenosis; poczem poemat hexam., w 3 rozdziałach: Legatus Romanus, Leg. Margaritensis, Leg. Vladislaviensis. (Tu wychwala Hier. Rozdrażewskiego). — Następują wierszyki nader sztuczne, pełne łamańców i figur; np. jeden z nich ma kształt infuły, inny pastorału, krzyża biskupiego, kielicha itp. Wczesny to przykład tych częstych potem barokowych sztuczek. — Kończą: Aenigma, wierszyk po grecku i Livido Zoilo.

Juszyński II 220 (pisze mylnie Fr. Łaski). — Wierzbowski II 1878.

Akad. — Chrept. — Czartor. — Jagiell. — J. Moszyń. — Petersb. publ.

— Tabvla Chronographica A Capta Per Pompeivm Hierosolyma, Vsque Ad Incensam Et Deletam à Tito Caesare Urbem Ac Templvm; Sepultamq; ac triumphatam Synagogam. In Qva Temporum Descriptione Svb Vnvm Ponnvtr Aspectum Aerae & Epochae cvmprimis illustres: Reges insuper magnarum gentium, Iudaeorum, Christianorumq; summi Pontifices, Imperatores Romani, Praesides atq; Consules, anniq; singuli suis quiq; laterculis ceu domicilij atq; emblemate variegato distincti, Cycloq; Solis ac Lunae, & Epactis, literaq; tum Dominicali, tum Martyrologij collustrati. Adivnetae His Brevicolae Notae, Ad Opticam Thesisiv Qvae Pro SS. Theologiae Baccalaureatu in

Alma Graecensi Academia de anno ortus & mortis nostri Redemptoris, vniuersaq; eius in carne Oeconomia, apodixin propugnabuntur à R. Domino, & erudito Artium liberalium ac Philosophiae Magistro Lavrentio Svslyga Polono. Praeside R. P. Ioanne Deckerio, Societatis Iesv SS. Theologiae Doctore, Dictaeqve Vniuersitatis cancellario. Graetii, Apud Georgium Widmanstadium, Anno 1605. w 4ce, k. tyt. i k. nlb. (sygn. Aa—Ff₄).

Na odwr. tyt. trzy cytaty (jeden z psalmu, dwa drugie z Comicus Anaxadrides — po grecku i łacinie, świadczące o erudycji autora). Poczem dedyk. Ferdinando archiduci Austriae, datow. ex Univer. Graeci Kal. Jan. 1605... L. Suslyga Polonus. Tu przypomina królowe polskie z domu Habsburgów.

Poczem idą tablice synchronistyczne od czasów konsulatu Cicerona aż do Wespaziana. Obok nich będzie komentarz. Poczem od k. Ee₂: Benivoluae in Tabulam notae. (W nich usprawiedliwia swe obliczenia niektórych dat). Kończą wierszyki łac. na cześć Suslygi przez kilku konwiktorów oraz: Menda emenda...

Birkenmajer w „Udział Polski“ 1917 str. 21. Czartor.

— Technicomertia Domino Alberto Clotnaeo, Magisterii Et Philosophiae Doctoratvs Insignia, In Alma Academia Cracouiensis Recipienti. [Tu winjetka]. A Lavrentio Svslyga, Studioso Cracouiensis scripta. [Tu winjetka]. Cracouiae. Anno Domini. M.D.CIIX. (1598). [Na końcu:] Ex Officina Alberti Kobylinski. Anno Domini 1598. [Tytuł w prostokątnej winjecie]. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. tyt. cytat z Horacego.

Składa się z wierszy łacińskich, niesłychanie kunsztownych a raczej pełnych dziwacznych sztuczek. Są to anakrostychy, anagramaty etc. Tak np. pierwsze i ostatnie zgłoski jednego z wierszyków składają się na imiona dziewięciu muz. Kończy epigramat: Detraetori, nakazujący Zoilom, aby wściekłym zębem gryzli skały. (Wobec tego zamierzam mój sąd o wartości tych prób poetyckich znakomitego chronologa). Na cześć Clotneusa, dokt. praw, pisał także wiersze w r. 1607 Loechius (Eudoxia). Bandtkie H. druk. 427. — Wierzb. III, 301. Czaps. — Czarn. — Jagiell. — Moszyński (Uniw. lubel.).

— Velificatio Sev Theoremata De Anno Ortvs Ac Mortis Domini, Deqve

Vniversa Iesv Christi In Carne Oeconomia. Qvae Ad Baccalavreatvs In Sacra Theologia Lavream in Alma Graecensi Academia in disputationem adducit Reverendvs Dominvs & eruditus Artium liberalium ac Philosophiae Magister Lavrentivs Svslyga Polonvs. Praeside R. P. Ioanne Deckerio, Societatis Iesv SS. Theologiae Doctore, Ac Dictae Vniversitatis Cancellario. Magnvs dies JeZrahel, Oseae I. v. II. Et quis poterit cogitare diem aduentus eius, & quis stabit ad videndum eum? Malachiae 3. v. 2. Passvs Est Dominvs Ab XI. Cal. April. Quâ nocte à Iudaeis traditus est & ad VIII. Cal. resurrexit. Ista Synodvs Caesariensis Nomines. Victoris Papae & Martyris apud Bedam in libro de Ratione temporum. cap. 45. 49. & 65. & in opusculo de Aequinoctio Verno. Graecii, Excudebat Georgius Vidmanstadius, 1605. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., k. 72 lb. (sygn. A—T₄).

Na odwr. tyt. cytata ze św. Augustyna. — Dedyk. Sigismundo III, gdzie wychwala jego pobożność i prawowierność. Dat. Graecii Cal. Januarii 1605.

Poczem przedmowa (Prologus) oraz rozprawa podzielona na 4 części: 1) część I pt. Puer Iesus, kończy się na karcie 24. (Całą tę kartę zajmują Aclamationes królewiczowi Władysławowi Pars II: Iesus doctor et doctor populi (znowu z wierszykami konwiktów na końcu). — 3) Od k. 34 idzie dedykacja bisk. P. Tylickiemu, poczem cz. III: Iesus Crucifixus (i znów 2 wierszyki konwiktów na końcu). — 4) Wreszcie od k. 55 ded. J. G. Hellero, abbati Garstenei i cz. IV: Christus finis legis in dimidio septuagesimae crucifixus. Na końcu 3 epigramaty.

Każda część zaopatrzona w annotationes czyli wywody naukowe treści chronologicznej i astronom.

O znaczeniu tej pracy ob. Birkenmajer w „Udział Polski“ 1917 str. 21.

Porównaj także pod Kepler (De Jesu Christi vero anno 1606 i 1614, De stella 1606).

Kepler nawiązał do tej pracy swoje uwagi o dacie urodzenia i śmierci Chrystusa.

Jocher 7883, 8177 (oraz noty). — Potocki Stan. w Pamiętn. war. 1815 str. 393.

Czartor. — Nar. paryska — Uniw. warsz.

— Żywot Jásnie Wielmożney, á wielce pobożney Pániey, Iey Miei Pániey Helzbiety z Leżenice Sieniaw-

skiey, Marszałkowej Koronney; Stárościny Ratyńskiey; &c. Pisány przez X. Wawrzynca Śvslyge Societatis Iesv. Z dozwoleńiem Stárszych, y Wrzędu Duchownego. [Tu winjetka]. W Krakowie, W Drukárniey Andrzejá Piotrkowczyká, Typographá J. K. M. Roku P. 1629. w 4ce, k. tyt. i k. 27 nlb.

Na odwr. tyt. cenzura Seb. Nuceryna. — Dedyk. Zofiey z Granowa Sieniawskiej, ksieni Bened., córce zmarłej, datow. w Lublinie 1628. Tu wspomina dwie inne świętobliwe matrony (Katarz. Wapowska i Dorotę Barzinę).

Następnie sam żywot w 17 rozdziałach: O urodzeniu, o jej stanie panińskim, o zamążpójściu i owdowieniu, o pobożności, o ćwiczeniu córek aby je sposobić do klasztoru, o jej cnotach i wierze, o obronie poddanych od najazdów, o śmierci i pogrzebie. — Żywot jest nader cenny, gdyż pełen faktów, rzucających światło na obyczajowość epoki. Jest też pierwszorzędnym dokumentem dla zrozumienia odrodzenia katolicyzmu w Polsce pod wpływem Jezuitów. Ale są też pewne fakta historyczne notowane, np. o rokaszu Zebrzydowskiego, o Stan. Stadnickim, o unii brzeskiej, o najeździe Tatarów z r. 1617, o konfederacjach żołnierskich. — Dużo szczegółów drobniejszej wagi przytacza z tego dzieła Maciej. Piśm. III, 732. Jocher 8678. — Niesiecki II 279—280.

Akad. — Czartor. — Dzików — Ossol.

(Susliga Wawrzyniec). Amoris Symbola Reverendo Ac Doctissimo Domino Lavrentio Svslygae, Polono Philosophiae Doctori, Et S. S. Theologiae Bacallanreo Formato, Cvm In Archiducali Vniversitate Graeci Pvblicae S. S. Theologiae Formatvs Baccalavevs Pronvnciaretrv D. D. C. Q. A Reverendis Ac Doctissimis DD. Philosophiae Doctoribvs, Nec non nobilibus ac eruditis eiusdem Facultatis Baccalaveis, in Archiducali Collegio Conuictorum conuientibus, Anno Domini M.DC.V. (1605). [Tu winjetka]. Graeci Styriae, Excudebat Georgius VVidmanstadius. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. tyt. kunsztownie narysowany herb arc. Ferdynanda.

Na k. A₂ i nast. wiersze kolegów na cześć Susligi. Nazywają go Mazovius. Piszą te wiersze: G. Falbins, G. Jurlitsch, G. Hammerus, M. Reinbadt, W. Brochaena, Ant. Avancinus, M. Ripherus, J. B. Jöchlinger, M. W. Stockhach, M. Alopitus, L. Be-

rekzazi, Em. Tzone, Ph. Spitzig, K. Richt-hofferns, J. Melitoris, A. Praetorius Sue-cus, A. Cornerus Gothus, Krz. Mülnerus, K. Alopitius, U. Standler, St. Jöchlinger, A. Cotta, Ch. Ramrot, M. Hohenberger — wszystko konwiktorowie z Gracu.

Ossol.

— ob. Deckerius Jan (1605) — Kepler Jan Lubieniecki (Hist. ref. str. 258) — Myszkowski Zyg. (1605) — Rzączyński (Hist. nat. str. 313).

Brown Bibl. pis. S. J. — Sommervogel T. VIII 1721. — Mecherzyński Hist. wym. III, 266. — Siarczyński Obraz II, 243. — Muczkowski Statuta 25. — Święcki Hist. pam. II, 162. — Wielewicki Diarium, tom III, 249 i IV. — Bandt. Hist. druk. krakow. 427. — Wiszniewski Hist. lit. VII, 376, IX, 518 (zwiągo Wojciechem) — Encykl. Orgelb. T. XXIV s. 339. — Łopaciński w Enc. kośc. XXVII, 155. — Załęski Jeznici II. — Finkel III, 1868. Jego życie spisane w XVII w. jest w ręk. Czartor. nr 1266.

Suspiria ob. Leszczyński Raf. (Leschnensium 1636) — Rösner (decollati 1725) — Węgierski Paw. (et lacrymae 1646) — Wresnanus B. (in Tylicki 1616).

Suspirium animae ob. Radziwiłł Alb. (1639).

SUSZA Jakób Jan, biskup chełmski, bazylianin (1610 † 1687). Cvrsvs Vitae, Et Certamen Martyrii, B. Iosaphat Kvn-cevicii Archiepiscopi Polocen. Episcopi Vitepscen. & Miscislauten. Ord. D. Basilij Magni. Calamo. Iacobi Svsza Episcopi Chelmen. & Belzen. cum S. R. E. Vniti Ord. eiusdem adumbratum. Bonum Certamen certavi, Cvrsvm consummaui, fidem seruavi, in reliquo reposita est mihi Corona Ivstitia. 2. I im. 4. 7. [Tu winjetka]. Romae, Ex Typographia Veresij. M.D.C.LXV. (1665). Superiorvm Permissv. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb., str. 152.

Na k 1 herb z podpisem Roma seipsa clarior i 8 wiersz łac. — Dedyk. Aleksandrowi VII pap. — Poczem dedyk.: Ad lectorem, w której omawia dzieje beatyfikacji J. Kunc. i powołuje się na prace Kosińskiego oraz Morochowskiego Wreszcie Dekret 8. Congr. Rit. z daty 1642 i indult Urbana VIII w sprawie mszy i officium de Beato Josephato.

Na nast. karcie wizerunek błogosławionego z 2 wierszem łac.: Russia me genuit, fovit Lituania, Mitra - Polockum maduit

sanguine Vidbla meo. Zarazem uwaga, że Vidbla to Witebsk. — Na odwrocie obrazka 8 wiersz łac. (Ta sama rycina powtórzona jest w dziele Michniewicza Rosa autumnalis 1667).

Od str. 1 rozpoczyna się: De Vita, martyrio et miraculis. Dzieli się na 5 rozdziałów. — Od str. 79 idzie opis śmierci. Ostatni rozdział poświęcony opisom cudów (od roku 1624—1660). — Na str. 111 o Smotrzyckim.

Od str. 137 idą napisy nukamienne i wiersze łac. ku czci Józafata Kunc. — Na ostatniej stronie (152): Errata.

Razem z tem wydane: Saulus et Paulus (ob. niżej)... oraz: Rosa autumnalis sive B. Jos. Kuncovicus przez B. Michniewicza (1657). Wszystkie 3 dziełka tworzą więc całość.

Obacz Finkel II nr 14204 (tu cytuje pracę Kojalowicza z r. 1865). — Jocher 8485. — Janocki Nachr. III, 23. — Nies. I, 94. — Guépin Saint Josephat 1874 i Żywot Józafata Kunc. 1885. — Likowski Unja 1907. — Skróót ob. Kulczyński (II diaspro 1732 oraz Specimen).

Akad. — Branic. — Chrept. — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Koronacja cudownego obrazu N. P. M. w chełmskiej katedrze obrządku greckiego, odprawiona 1765. Do druku podana w Berdyczowie 1780 fol.

Zawiera: 1) Phenix tertiatu redivivus, albo obraz starożytny chełmski Panny p. X. Jakóba Susze, bisk. chełmskiego i bełzkiego, opata żydyczynskiego 1684 w Zamościu. (Przyczem Abrys miasta Chełmskiego sztych Rakowieckiego). — 2) Akt koronacji. — 3) Kazania.

Ryciny Rakowieckiego omawia Rastawiecki Słownik ryt. str. 255.

Ob. Koronacja (w t. XX, 97).

Czartor. — Ossol.

— Phoenix redivivus albo obraz starożytny chełmski Panny y Matki Przenajświętszey sławą cudownych swoich dzieł ożyły pracą JMei Przenaywieleb. JMc. X. Jakuba Suszy Episcopa Chełmskiego y Bełzkiego etc. Zamosci, Radicius 1646. w 4ce.

Dedykow. Aleks. Adam. Sanguszkowi, wojew. wołyńskiemu.

Maciej. Piśm. pols. III str. 856.

Czartor. (?) — Ossol. (?) — Uniw. warsz.

— Phoenix iterato redivivus albo obraz starożytny Chełmski Matki Bożey przez cudowne oney przy niem dzieła powtórę ożyły, a przez Naywielebnieyszego w Chrystusie JMX. Jakuba Susze

episkopa Chełmskiego y Belskiego w Roku P. 1653. na świat wydany. we Lwowie w typografii Michała Sloski J.W. JMX. arcybisk. Lwowskiego tip. w 4ce, 147 k. nlb.

Na odwr. str. tyt. herb państwa, a pośrodku herb Wazów i pod nim 10 w. łac.

Przypis Janowi Kazimierzowi Królowi Polskiemu.

Jocher 8774. Dzików — Ossol. (?)

— Phoenix Tertiatò Redivivvs Albo Starozytny Chełmski, Panny Y Matki Przenaswietszey, Sławą Cudownych swoich dzieł potrzebę ożyły, Pracą Iásnie Przewiel: I. M. X. Iakvba Svszy Episkopá Chełmskiego y Belskiego, Archimandryty Zydzicznyńskiego Z Dozwoleniem Wrządu nalezytego, Roku M.DC.LXXX.IV. (1684). Na Swiat Wydany. w Drvkarni Akadémiey Zamoykskiej. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 524 i k. 1 nlb.

Paginowanie błędne: po str. 304 idzie str. 355, a po str. 409 strona 500.

Na 1 karcie nlb. idącej po tytule szych herbu króla oraz epigraf na jego cześć; dalej na 2 karcie cytat łac. i rycina M. Boskiej Chełmskiej „Chelmensis Tartarorum et Cosaccorum ad Beresteckum gloriae ac memoranda debellatrix“. — Poczem na 3ciej karcie dwa wiersze na jej cześć. (Obraz ma charakter bizantyjski).

Od str. 1 dedykacja Janowi III, podp. przez J. Suszę, biskupa chełmskiego. Omawia w niej znaczenie kultu obrazów i podnosi zasługi króla w prowadzeniu Rusi do zgody z katolikami.

Następuje na str. 12—24: Przedmowa do czytelnika. Tu mówi, że jest to trzecie jego dzieło o chełmskim obrazie (Phoenix 1646, 1653). Wspomina pożar Chełma w roku 1638, oraz ruiny i wykopaliska w Chełmie świadczące o wielkiej przeszłości miasta.

Od str. 24 idzie aprobatá Metodego Terleckiego, opisk. chełmsk. z r. 1646, oraz inne aprobaty i poświadczenia wiarygodności z lat 1646—1682.

Od str. 32 do końca idzie Historia o Chełmie y Chełmskiej ziemi, o Cerkwi Katol., o obrazie cudownym, o nabożeństwie przeszłych wieków do niego.

Nazwę Chełm wyprowadza od chołmu (pagórek). O szlachcie ziemi chełmskiej (Sobiescy, Czarnieccy, Sapiehowie etc.). O wierzach pod Chełmem. O cerkwiach. Dokładny opis obrazu (str. 48). O nabożeństwie. O wzięciu obrazu pod Beresteczko (str. 62). O sporze z Dyzunitami co do własności obrazu (na str. 75 wyrok J. Kazimierza).

O wystawieniu obrazu pod Sokalem. O bitwie beresteckiej łacińskie i polskie wiersze. Opis bitwy. Dytyramb z powodu zwycięstwa (str. 136).

Od str. 151: O cudach obrazu chełmskiego. (Korzysta z ewangeliey starozytniej po słowiańsku). Dalej idą cnda z lat 1546—1653. Opis cudów zajmuje część III i IV książki (od str. 151—517). Są one ułożone chronologicznie, a ostatnie są datowane w 6rodopociu 1685 (end nr 700) i w kwiećniu 1685 (nr 702). Razem jest cudów zanotowanych 704, poczem dodatek, że wiele cudów w milczeniu zostało.

Pełno tu wiadomości historycznych o wojnach toczonych w tych latach na wschodnich kresach i o wybitnych osobistościach (Czarnecki, Świdorski, hetm. Jabłonowski), o sporach z schizmatykami i o wierzaniach Indowych. Zasługuje też to dzieło na opracowanie z tego punktu widzenia. Widać jest, że Susza prowadził systematycznie „libellum miraculorum“, do którego odwołuje się.

Na str. 517 notatka: Drukował Jan Jaruzewski. Od str. 518: Registr różnych rzeczy w I i II cz. opisanych — i Errata. Ob. Bychowiec (1684). Jemu to błędnie przypisuje to dzieło Jabłonowski Museum s. 34. Akad. (frag.) — Branic. — Czartor. — Kras. — Ossol. — Uniw. wil. — Zamoj.

— Phoenix Tertiatò Redivivus Sive Jmago Longe Vetsstissima, Virginis Matris Chelmensis, Gloriá Gratiarvm & Miracvlorvm Jllustrata. Labore Jllustrissimi & Reuerendissimi Iacobi Svsza Episcopi Chelmensis & Belzensis Ritús Graeci, Archimandritae Zidicensis, Tertio Divulgata. Aerá Diuiná, M.DC.LXXX IV. (1684). Zamoscii, Typis M. Stanis: Niewieski, Professo: in Acade: Zamos: [Tytuł w prostokątnej winjecie w formie ram]. w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb., str. 382, k. 6 nlb.

Na odwr. tyt. licha rycina obrazu (Al. Tarusewicz fecit). Poczem na 2 karcie dwa wierszyki łac. na cześć M. B., oraz na k. 3 recto wiersz: In arma comitis Martynicz, zaś verso szych, jego herbu.

Następuje na 3¹/₂ kartach dedykacja Ignatio Bern. Martiniuz, gubernatorowi Czech (Susza poznał Martynica w Pradze i Wiedniu 1664, dążąc do Rzymu i nazad). Poczem idą: 1) przedmowa ad lectorem; 2) aprobatá I editionis z r. 1646; 3) inquisitio Pawła Owłuczynskiego z r. 1646 co do prawdziwości cudów; 4) aprobatá z lat 1653 i 1682.

W wydaniu tem, od str. 173 idą cnda z lat 1653—1682.

Ostatnie karty zawierają indeksy i errata.

Egz. Jag. oprawny współcześnie w pasowy aksamit był własnością Stan. Bielawski praepositi Varczeńsis.

Bandtkie Hist. dr. II 338. — Jocher 8774 ma mylnie podany r. 1689.

Kraśń. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. wileń. — Zamoj.

— *Savlvs Et Pavlus Rvthenae Vnio- nis Sanguine Beati Iosaphat Transformatus. siue Meletivs Smotriseivs Archiepisopus Hierapolitanus Archimandrita Dermanensis Ord. S. Basilij Mag. Per Iacobvm Svsva Episcopum Chelmsensem & Belzensem cum S. R. E. Vnitum eiusdem Ordinis, ex tenebris in lucem prolatus. Blasphemus fui, & persecutor, & contumeliosus, sed misericordiam Dei consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate. I. Timoth. I.—13. [Tu winjetka]. Romae, Ex Typographia Varesij. M.DC.LXVI. (1666). Svperiorvm Permissv. w 4ce, k. tyt., str. 145.*

Na karcie nast.: In Tres Apes Barberinas (herb i 10 wiersz). Dedykacja Francisco Barberino, cardinali. Poczem: Ad lectorem. Na nast. karcie Effigies servi Dei Meletii Smotrisij — z podpisem rytownika: Romae 1665 A. C. f.(ecit). Zarazem dwa epigramaty łacińskie na cześć Smotrzyckiego.

Od str. 13: Sauli et Pauli Unionis sive Maletij Smotricij Vitae praeludium Życiorys ten obejmuje 2 części. Część I (okres wahania się Smotrzyckiego) idzie do str. 62. — Od str. 62 część II: De Meletio, Paulo unionis. W tekście przytacza wyjątki z pism Melecego (w przekładzie łac.) oraz dużo dokumentów. Na str. 126: Meletij vita privata et virtutes ex Josephi metr. litteris et Cortisij S. J. concione decerptae.

Na ostatniej stronie nb. Errata.

Joher 9495. — Janocki Nachr. III, 28. — Tretiak Skarga 1912 str. 180. — Friese III, 190. — Likowski Unja 1907. — Grabowski Ost. lata M. Smotr. 1916.

Przedruk Martynowa z r. 1864 ob. Bibl. IV str. 413.

Akad. — Branic. — Chrept. — Dzików — Jag. — Kraś. — Ossol. — Uniw. wil.

— *Vida y martyrio del B. San Josphat Kuncewicz, arzobispo de Polocia, obispo de Vitepsco y Micislavia del orden de San Basilio Magno. Escrita por la pluma del Rev^{mo} y muy illustre señor.. monge de la misma orden obispo Chelmsense y Belzense, de los Unidos, con la Santa Iglesia Romana. Aora*

fielmente traducida de latin en castellano è illustrada con algunas consideraciones, y notas por el M. Fr. Miguel Perez, doctor y cathedratico de la universidad de Salamanca, provincial que ha sido dos vexes de la provincia de Castilla, de dicho orden de San Basilio Magno. Dedicada a la Reyna Madre N. S. D. Mariana de Austria. En Madrid: por Iuan Garcia Infançon. Año de 1684. w 4ce, k. 50, 1 rycina i str. 159.

Czartor.

— ob. Koronacya cudownego obrazu N. M. P. (1765) — Kuleczyński Ignacy (1732) — Młodzianowski Andr. (1575).

Chodyncki III, 207 i nast. — Ciampi Bibl. — Bartoszewicz w Święckim Hist. pam. II, 457 i 8. — Przegląd poznański 1858 zeszyt I. — Sobieszcański w Enc. Org. XXIV, 342. — Wiszniewski Hist. lit. VIII, 181, 348. — Janocki Nachr. III, 28. — Maciejowski Piśmien. III, 856. — Bandtkie Hist. drnk. II, 335.

Suszczyński Kajetan ob. Proskura.

Suszczyński Krz. ob. Niegoszewski Stan.

Suszenie roślin ob. Eisen Jan Jerzy (1789).

Suszkowski Waler. ob. Woysznarowicz Kaz. (Luna 1640).

Suszy Florjan ob. Węgrzynowicz X. Antoni (Melodya 1704).

SUSZYCKI Remigjusz, kanon. krak. († 1705). Panegyricus Celsissimo. Illustrissimo Ac Reverendissimo, Principi Ac Domino, D. Andreae In Olszowa Olszowski, Dei & Apostolicae Sedis gratiâ, Archiepiscopo Gnesnensi. Legato Nato Regni Poloniae Primati, Primoq; Principi. In Solenni primoq; eius Gnesnam, Ingressv. A M. Remigio Svszycki, Philosophiae in Academia Cracoviensi, Doctore & Professore Consecratvs Anno Domini, M.DC.LXX.V (1675). [Tu winjetka]. Cracoviae, Typis Vniversitatis, Impensis Nouduorscianis. fol., k. tyt. i k. 16 nb.

Na odwr. herb Olszowskiego i 6 wiersz. —

W panegyryku materiał biograficzny.

Branic. Czartor. — Dzików — Jagiell. — Ossol.

— *Piesni Naboznych Część Pierwsza. Przez X. R. S. K. K. Wydana. Roku Pánskiego 1697. [Tu winjetka].*

W Krakowie, W Drukarni Franciszka Cezarego I. K. M. y I. M. X. Biskupa Krakowskiego, Xiążęcia Siewierskiego, także Przesławney Akademiei Krakowskiej Typographá. w 4ce, k. tyt. i k. 21 nlb.

Dedykacja I części: Do Marji Kazimierzy, królowej, wierszem. Podnosi jej urodę i mądrość Zyczy jej osadzenia synów na tronie. Część I zawiera 19 pieśni, opiewających ukrzyżowanie — oraz poemat „Eucharistia“, składający się z 8 pieśni. Wierszowanie gładkie.

Pieśni nabożnych O Pannie Najświętszey Część Wtóra przez X. R. S. K. K. Wydana. Roku Páńskiego 1697. 16. Pázdzierniká. W Krakowie, W Drukarni Franciszka Cezarego... w 4ce, k. tyt., k. 27 nlb. (sygn. G₄).

Część II rozpoczyna się od dedykacji wiersz. Alexandrowi i Konstantynowi królewicom. Tu wysławia Jana III.

Poczem idzie 27 pieśni, poświęconych kultowi M. Boskiej. Na k. G₄ prosi M. B. o pomoc dla Polski, przedstawiając jej wewnętrzne rozdarcie i niebezpieczeństwo od sąsiadów.

Świat gorny, álbo Pieśni nabożnych część trzecia. Przez X. R. S. K. K. S. Ł. Roku Páńskiego 1700. ZÁ Dozwoleniem Stárszych wydany. W Krakowie, w Drukarni Franciszka Cezarego J. K. M. y J. M. X. Biskupa Krakowskiego, Xiążęcia Siewierskiego; także Przesławney Akademiei Krakowskiej Typografá. w 4ce, k. 72.

Cyfry S. Ł. w tytule oznaczają: Scholastyka Łęczyckiego.

W części III opisane: Szpalery i czyny Jana III (Pieśń VII).

Beiträge I, 114 mylnie przyznaje Stanisł. Lubomirskiemu. — Korczyński Katech. 1822 (tu przedruk wielu pieśni). — Joher 7052 i III, 243 (podaje wyjątki). — Brückner Dzieje lit. I, 359 (o apoteozie Sobieskiego). — Górski M. Pisma I, 187 (Jan III w poezji polskiej).

Wymieniane bywa wydanie drugie pieśni 1702 u Cezarego, ale takiego nie znam. Branice. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń.

— In nomlne Domini Amen. Questio physica de loco sub felicissimis auspiciis Magnifici perillustris et A. R. Dni D. M. Simonis Makowski Collegae Majoris Sacrae theologiae professoris, Ecclesiae Collegatae S. Floriani Cano-

nici, S. R. M. Secretarii etc. etc. nec non almae Universitatis Academiae Cracoviensis generalis ac vigilantissimi Rectoris a M. Remigio Suszycki Philosophiae Doctore et professore publice ad disputandum in peraugusto DD. Teologorum Lectorio proposita Anno Domini 1675. Nono Calendarum Octobris hora 13. Cracoviae typis Univ. fol., 1 ark.

Pytanie i konkluzje z Fizyki — na końcu herla. Zamojs.

— ob. Bellina Michael (Majestas 1703) — Bielecki Mart. (Unio 1705) — Castelli Dan. (Famae theatr. 1666) — Cybulski Paul (Corona 1703) — Długosz Jędrzej (1676) — Krauzowski B. J. (Votivus 1664) — Podgórski Samuel Jan (Consilium 1703) — Wiązkiewicz (Coelum 1696) — Woszczyzna M. Casimirus (Cynosurae solutio 1690).

Ziemomysł 1830, II str. 182. — Załuski Bibl. poet. pols. — Łętowski Katalog IV, 96. — Sobieszczański Enc. Org. XXIV, 343. — Enc. kośc. XXVII, str. 169.

Suszycki Stan. ob. Murzynowski Stan.

SUSZYCKI Tomasz. Kazanie na doroczność N. M. Panny. Berdyczów 1787. Notata z niewiadomego mi źródła.

— Kazanie na doroczność szczęśliwey Koronacyi Najiasnieyszego Stanisława Augusta Pana naszego miłosciwego w obecności tegoż w Łabuniu w Kościele WW. OO. Karmelitow Przez J. X. Tomasza Suszyckiego d. 25 Listopada 1781 r. miane. Berdyczów. w 8ce, kart 8. Krasiań.

— ob. Turczynowicz Stefan.

Suszyńska Antonina ob. Sumorok Krescenty (1778).

SUTER Reinholdus. Exercitationum academicarum de Regno Poloniae... Regiononti. w 4ce.

Branice. — Toruń. Kop. (?)

SUTHMANN Sebastian. Trauer-Gedicht... Johann Schultz. Danzig, 1651. w 4ce.

SUTKIEWICZ Paulus. Palaestra virtutis et sapientiae, post victrices eruditi certaminis curas, amoenissimis florum et pretiosis gemmarum donis insignita, virtuti et honori, VV. DD. XI primae

laureae candidatorum, dum in alma Universitate Cracouiesi (sic) per excellentissimum ac doctissimum dominum D. M. Albertum Topiński, Philosophiae doctorem et Professorem, Collegam minorem, in frequentissima illustrium hospitem corona, Artium et Philosophiae Baccalaurei, ritu solenni renuntiarentur; amoris et gratulationis ergo, a V. Paulo Sutkiewicz, ejusdem laureae candidato, applausu panegyrico, dedicata. Anno reparatae salutis 1689. Cracoviae, typis Universitatis. fol., k. 8 nlb.

Ded. Georgio Januszowic, L. U. D., eccl. cathedr. Crac. canonico.

Uczczeni tu wierszem S. Jan Kanty, egzaminatorowie i uczniowie: Christoph, Zdanowski, Alb. Casim. Roznowic, Joan. Fabiankowski, Sigism. Lisowic, Mathias Celeiowic, Mathaeus Kawczykewic, Alb. Wańiowski, Joan. Jstrubowic, Mart. Fidetowic, Joan. Nagy hungarns. Paulo Sutkewic, Christophorus Zdanowski. Sub auspiciis Mart. Winkler Rectoris.

Czartor. — Dzików — Jagiell.

Suum cuique ob. Czartoryski Adam — Naruszewicz Adam.

(Suworow - Rymniski Aleksander). Campagne Des Austro-Russes En Italie Sous Le Commandement Du Comte Alexandre Suworow Rymniski Général-Feld-Marechal En Chef Des Armées Impériale-Royale Et Impériale-Russe. Avec des Cartes militaires, des Plans de Sièges et de Batailles coloriés avec soin, accompagné de notices et de remarques historiques et critiques, auxquelles on a joint un Précis de la vie et des victoires du Feld-Maréchal Suworow jusqu'à son arrivée en Italie. A Leipsic Chez Reinicke Et Hinrichs. 1799. w 4ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 61 i 8, map 4.

Dedykacja wydawców (Reinicke i Hinrichs) carowi. — W przedmowie powołują się wydawcy na 3 tomową historję kampanji Suwarowa wydaną po niemiecku w Gotha 1795 (Anthinga).

Na str. 3: Précis hist. de la vie et des victoires du feldmar. Suworow. W niej opis jego walk w Polsce z konfederacją barską (Pułascy, Viomenil) przyciemniono błędów druku w datach i nazwiskach. — Wojna z Turcją. — Na str. 50—60 wypadki z r. 1793, zdobycie Warszawy, rzeź

Pragi. — Na str. 61 o wyglądzie zewn. i stosunkach prywatnych Suworowa. — Wreszcie na ostatnich ośmiu stronach, widocznie później dodrukowanych opis kampanji włoskiej i plany czterech bitew. Tytuł dzieła wprowadza w błąd, bo opis kampanji włoskiej jest tylko dodatkiem. Jagiell. — Petersb. publ.

— *Istoria della vita...* Firenze, Piatti, 1799.

Jest to, jak się zdaje, przekład czy wyciąg z dzieła Anthinga.

— ob. Albrecht J. E. (Kakodemon 1795) — Anthing (Versuch einer Kriegsgeschichte 1795—9 oraz przekłady tego dzieła na język francuski, holenderski, włoski i angielski; ob. tom XII, 169) — Cieciszowski K (List 1799) — *Gazeta warsz.* (1793—95) — Nufer Friedr. (opis rzezi Pragi) — Pawlikowski Józef (Reponse aux ass. des Campagnes 1794) — Rebman (opis rzezi Pragi) — Seume — Syrach Kosmopolita (Glave?) — Tomatis (Suplika 1794) — Werner Zach. (opis rzezi Pragi) — Wieladek W. (Odgłos 1795, Wieniec 1794).

Jego instrukcje z roku 1794 są ogłoszone w Maltaena Bibl. der neuesten Weltkunde VII, 1830.

O stanowisku przeważnie wrogiem jakie zajęła współczesna literatura i publicystyka niemiec. wobec Suwarowa i rzezi na Pradze ob. Arnold Gesch. der d. Polenlit. 1900 str. 157 i passim.

Natomiast Fryd. W. aplaudował go za walkę z konfederacją barską w swoim znanym poemacie (La guerre des conf. 1771).

Panegiryki jemu poświęcone a wydane z początku w. XIX (Beauchamp, Dnboscage, Lavergne) oraz literaturę nowszą o jego kompanjach wylicza Askenazy Napoleon i Polska III, 411—412.

Ob. Askenazy Nap. i Polska I, 69 i II, 204 i nast. — Smoleński Mieszczaństwo warsz. 1917 str. 273 i nast., str. 318 i nast. — Petraszewskij Generalissimus Suwarow t. I i II (1884). — Schmitt Suwarow und Polens Untergang (2 tomy). — Finkel III, 1868.

Suwarские староство ob. Dowody. **Suze (de la).** Lettre du Palatin (1788)... ob. Lettre (w t. XLI str. 240).

Niewiadomo czemu w katalogu bibl. publ. petersb. jest zamieszczone pod nazwiskiem de la Suze, chociaż ma być tłumaczone z polskiego.

SUZIN Aleksander X. Wzniesienia pobożney duszy do Przenajświętszey Trójcy przez osobne do każdej z osób

Boskich modlitwy ułożone. Warszawa w drukarni JKM. y Rzpłtey u XX. Scholarum Piarum (1735). w 8ce.

Drukowane po łacinie i z polskim przekładem p. t. Ascensiones. Przeźdz.

(Suzin Jan). Sprawa W. JP. Jana Suzina Sędz: Grodz: Pttu Kobryń: w imieniu własnym i potomstwa z zeszłą Angelą z Buchowieckich Suzinową czyniącego z W. JP. Tadeuszem Giedroyciem Horodniczym Kobryńskim. (1798). fol., k. 3 nlb.

Dop. Bernard Sobafski (obacz).
Uniw. wileń.

— ob. Giedroyc.

Suzin Ignacy ob. Saltsewicz Wawrz. (Kalendarz 1742).

Suzin Ludwik ob. Nabożeństwo (1767).

Swach Adam, brat Antoniego ob. Pałac wdzięczności (1707).

Rastawiecki Słownik mal. II, 246 i III, 420.

SWACH Antoni, franciszkanin (1650 † 1705). Herby polskie z Marcina Bielskiego, Jana Lwa Herbulta, W. O. Szymona Okolskiego zakonu kaznodziejskiego S. T. B. etc. y yinszych authorów w tę małą Xiążecz. zebrał Br. Antoni Swach Zakonu S. Franciszka Min. Conventaliū scul. et exc w Poznaniu R. P. 1705. w 32ce, k. tyt. i str. 158 (ostatnia tj. 158 całkiem czysta).

Egz. 1 wydania miała w r. 1910 ant. Wildera (oprawa zielona, aksamitna, z kłamarą złotą, cyzelowaną, z agatem rżniętym — z tytułem facsimilowanym). Cena 125 rs. Jagiell.

— Herby Polskie z Marcina Bielskiego, Jana Lwa Herbulta, W. O. Szymona Okolskiego Zakonu Kaznodziejskiego S. T. B. etc. y inszych Authorów w tę małą Xiążecz. zebrał Br. Antoni Swach Zakonu S. Franciszka Min. Conventualiū scul et exc w Poznaniu R. P. 1705. w 32ce, k. tyt. i str. 160.

Całe dzieło szychowane, nie drukowane. Na odwrocie tyt. wizerunek M. Bosk. z dzieciątkiem oraz podpis: In Lumine Tuo. Rozpoczyna herb Królestwa polskiego, poteni herby województw. — Od str. 14 herby szlachty alfabetycznie. Przy nich odsyłać do dzieł Herburt, Bielskiego i Okolskiego. — Od str. 152 rozpoczynają się dopelnienia i sprostowania omyłek. — Na str. 160: „Dokończenie herbów“ oraz dwu-

wiersz: To dzieło jakkolwiek jest małe, Niech będzie Bogu na chwałę.

To drugie wydanie rozszerzone spowodu nowych uzupełnień było facsimilowane z egz. Branie. w r. 1882 przez Wład. Bartynowskiego. Egzemplarze są częste w handlu antykw. Branie. — Czartor.

— ob. Kołudzki (Tron) — Leszczyński Stan. (Ad mentem 1699) — Morawski Jan (Ambona 1700) — Pałac wdzięczności (1707) — Rychlewicz Baz. (1698) — Świeścicy — Szczaniecki Stefan (Nawa 1709).

Rastawiecki Słownik ryt. str. 281. — Kołaczkowski Słownik str. 61. — Grabowski w Bibl. war. 1857 tom 68 — oraz Ojczyste spom. II. — Pawlikowski w Czasop. Ossol. 1830 I str. 100. — Muczkowski w Załuskiego Bibl. histor. 1832 str. 145. — Piasecki w Pam. relig. mor. 1843 IV str. 173. — Bandtkie Hist. druk. I str. XXV.

Rastawiecki Słownik mal. II, 248. — Finkel III str. 1868.

Swada polska (i Suada latina) ob. Ostrowski Danejkowicz (1745).

Svada christiana ob. Pawłowski A. (1651).

SWANBACH Abraham. Epigrammata quae In honorem nuptiarum, quarum officium Spectatissimus et Prudentissimus Vir, Dn. Casparus Cirenbergius, Inclytæ Urbis Dantisci Centumvir dignissimus, Cum Virgine omni dotum genere gratiosa Barbara, Amplissimi et Spectabilis Dn. Eduardi Rüdigeri Senatoris Primarii et Scholarchæ in eadem Rep. Filia celebravit, 4 Non. Decembr. Anno quo OMnIA ConIVgIt VobIs Dei faVtor et aVtor (1625). Scripsit Abrahamus ex gente De Swanbach. w 4ce. kart 2. Wrocław. miej.

Swantopelk (Suatocop) ob. Dreger Friedr. (1768) — Fortuna inconstantior (1744).

Swar Af En Wan i Königsberg till sin Wan i Danzig, Angående Action wid Wilmanstrand. Öfwersatt af Francöskan Stockholm, Tryckt uti Kongl. Tryckeriet 1741. w 4ce, str. 12.

Obejmuje działania C. H. Wrangla pod Wilmanstrand. Bibl. nar. warsz.

Swaracki Nicolaus ob. Threni (1596).

SWARADZKI Jan. Głos drugi ze strony W. JP. Swaradzkiego, przeciwko

W. JP. Roppowi, JP. Ratowtowi y JP. Jakubowi Swaradzkiemu (około 1780). fol., sygn. B₁. Jagiell.

Swarcoff Jakób ob. Zamojski J. (Musopaeon).

Swatopelkowna Ludwika ob. Brzyski L. (Uroczystość 1779).

Swatopelkowna Zofja ob. Szypiński Walenty (Wiersz 1645).

Swawola żydowska ob. Waglicyusz B. (1648).

Swazorya ob. Seneka (1618).

Sweeia ob. Düben H. I. — Lubomirski Stan. (bellum 1658) — Refutatio (accusationes 1611) — Suecia — Szwecja.

Sweden ob. Pinocci Hier. (1658) — Schanz (Wapenen 1616) — Vraghe (1659).

SVENKFELDIUS Jan. Sommaire discours de l'abjuration faicte par M. Jean Svenkfeldius: cy devant ministre Lutherien: Avec sa reunion, en la saincte église apostolique & romaine. A Lyon, par Bonaventure Nugo M.DC. Avec permission. w 4ce, k. tyt., str. XII i 1 Karta.

Dedykacja: A Monseigneur l'archeveque de Gnesne legat né du Sainct Siège apostolique & Primat de Pologne. — W aprobacie autor wymieniony jako Polak: „Le present Discours de la conversion de M. Jean Svenkfeldius Polonois“.

Zapewne właśc. nazwisko brzmiało Schwennfeld (ob. t. XXVII, 309. Czartor.

SWENICHIUS Jan. In Urnam Sortiarum Oratio Quâ ostenditur, Qvi Pecuniam Suam Certam, In Incertas has sortes, lucrandi animo impendunt, Hos Et Pietatem Sinceram, Et Rationem Rectam non uno modo violare. Concinnata atq; ad frequentiam Gedanensem, ipsis in Gymnasii feriis Martinalibus, 12. Novemb: anno 1630. Recitata a Johanne Swenichio, Spandoâ Marchico. Dantisci, Typis Georgi Rhetij, Illust: Reipub: & Gymnasii Typographi. An: 1630. w 4ce, k. tyt. i k. 15 nlb.

Na odwrocie dedykacja 4 prokonsulom i 4 ławnikom gdańskim. Ossol.

— Disputatio honoraria de duobus problematibus I Quo loco habendae sint Lottariae sortitiones II An America

plane antiquis ignota fuerit? Proposita in Gymnasio Gedanensi a M. Johan. Jacobo Cramero ad D. Joh. Past. Respondente Joanne Swenichio Marchico Mensis Decemb. 30 (dopisane) die horis ante & pomeridianis in Auditorio Majori. Dantisci Typis Georgii Rhetii, Inclytæ Reipub & Gymnasii Typographi Anno MDCXXX (1630). w 4ce, k nlb. 18. Sprawozd. z posz. w Szwecji str. 330.

Svenotto Heraldici Danorum Regis Filius Parricida Crydelissimvs post Fata Patris ab Herico Rege Sveonum Exul Auxiliante Dei Misericordiâ Fidei & Regno Restitutus Perillustri ac Reverendo Domino Domino Thomae Ignatio de Nagorkie Jabłoń Nagorka Decano Piasecensi Praeposito Cernensi. Commissario Illustrissimi Reverendissimi Episcopi Posnaniensis Productus a Perillustribus, Illustribus, Magnificis ac Generosis Scholarum Piarum In Collegio Wierzboviano Alumnis. Anno Domini 1724, die... Februarij. Varsaviae Typis S. R. M. Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwrocie tyt. herb domus Nagortianae i wiersze.

Poczerz: Praefatio po łacinie i program sztuki po łacinie i polsku: Antyprolog, prolog, 12 mutacji, epilog. (Treść z dziejów króla duńskiego Swenotta, jego walki z Henrykiem, wygnanie i nawrócenie.

Jagiell. — Uniw. warsz.

Swens officeranes Dagbok hallen öfwer en Resa genom Swerige Ryssland, Pälän och Preussen Ar. 1788. Abo 1789. w 8ce.

Swenske polenske Ryske ob. Schröder (1629).

Swentoslaus ob. Calix (1720) — Muszyński Józef (1767).

Sveriges Rijkets Beslut ob. Szwecja.

Swertsporck Josephus ob. Kuralt Martinus (1799). Finkel III, 1868.

Swessioneński (Soisson?) biskup (Wywód gruntownej ufności 1772)... ob. Wywód.

Swethland and Poland ob. Szwecja.

Swetonius Tranquillus (Liber illustrium virorum)... ob. Suetonius.

Sweykowski ob. Szwejkowski — Volanus And. (Meditatio 1592).

(Świacy). Sprawa JPP. Antoniego i Bazyliśy z Gierdzieiowskiich Świackich. Z WW. JPP. Stanisławem i Bogumillo Sidorowiczami, Antonim, Wincentym i Janem Baranowskiemi, oraz W. JP. Józefem Kamińskim Podezaszym Pttu Lidzkiego. (1798). fol, k. 3 nlb.

Dop. Alojzy Kiewlicz. Uniw. wileń.
— ob. Sidorowiczowie.

(Świadectwa). De esu Carnium Testimonia Novi Testamenti. Świadectwa z Pisma S. Nowego Testamentu o wolności mięsa iedzenia. Ergo oMnIa eDere LICebIt (vel) Ita: oMnIa eDere LICet (1653). w 12ce. k. 12.

Po łacinie i po polsku.
Jocher 3976.

Świadectwo o cudach P. Marii Łopatyńskiej we Lwowie. w Drukarni Bractwa Ś. Troycy. 1769. w 8ce.

Jocher 8927.

Świadek pobożności ob. Loechowicz And. (1625)

Świadomość ob. Woroniecka (Remonstracya).

Świaszorzec Fikaria ob. Wertograd (1620).

Świaszczenstwo (o) sw. Ioanna Złoustawo. Napiecz. wo Lwowie 1614 g. w 4ce, str. 60 i 448. (W końcu dodano:) Sobor w Wilnie bywszy. w 4ce, str. 24.

Ob. Jan Chryzostom (tom XVIII, 404).

Odpowiadał na tę książkę Jan Wiszeński. Sacharow nr 153. — Tołstoj nr 59. — Dopełnienia nr 18. — Karatajew nr 178. Akad. nauk petersb. — Karat. — Muz. Rumian. — Petersb. publ.

Świat od ludzi światowych przez krotkie y naydyskretniejsze dziesięcio dniowe Rekollekeye obrzydzoney które na każdym mieyscu, w każdym domu, y dworze, przy naywiększych trudnościach y zabawach, bez censury oka ludzkiego, na mieyscu osobnym, bardzo łatwo, z wielkim duszy pożytkiem odprawić się mogą. Za dozwoleńiem Zwierzchności duchowney do druku podane 1773. w Wilnie w Druk. Schol. Piar. w 8ce, 3 ark.

Przypis od Trynitarzów Tekli Annie z Larckich Ogińskiej b. Woiewodzinie Witebskiej teraz Zakonnicy S. Matki Brygitty Fundatorce.

Jocher 6141.

— opak wywrócony... (po 1633 r.).
Brozura dziś nie znana.

Ob. Badacki w Pam. liter. 1925 str. 677. — Tenże Liter. mieszc. str. 214.

— Zepsuty Przez Kawalera Młodego Wychodzącego Na Świat Napisany. [Tu winjeta: na zdobnym cokole 2 aniołki podtrzymujące harfę]. W Lwowie, w Drukarni Wdowy Jozefy Pillerowey, Ces. Krol. Gubern. Typogr. 1784. w 8ce, k. tyt. i k. 6 nlb

Zawiera kilka wierszy: „Do młodzi wychodzący na świat...” oraz „Świat zepsuty”. Narzeka na złe wychowanie i na zepsucie młodzieży, na utraty majątków, na rozwoj, na piększenie twarzy pedzlem, na wolnomysłność... Piszze autor, że sam jest młody i prosi Boga o nmocnienie go w wierze, gdy na świat wychodzi.

Na str. 8 proponuje dwa nowe wyrazy: myślobład (fanatyzm) i fałszodowód (sofizmat). Osaol.

— Toż... napisany. w Lublinie w Drukarni XX. Trynitarzow 1786. w 8ce.

— ob. Bratkowski Dan. (przejrzany 1697) — Innocentius III (1571) — Kochański Augustyn (1611, 1690, 1730) — Le Noble (1755, 1761) — Łubieński Wład. (1740) — Odymski Wal. (naprawionego 1678) — Piotrkowczyk St. T. (powgardzony 1647) — Stella D. (O wzgardzie 1611) — Suszycki Rem. (gorny albo pieśni 1700) — Więckowski Jacek (Historia 1791).

Świąt kalendarz ob. Słowakowicz M. (1672).

Świątarzecki Stan. ob. Bukaty Ant. (Kazanie 1785).

Świątecki Michał ob. Pluciński Franciszek Hieronim (Leo virtutis 1717, Jus legitimum 1716).

Światcy. Napieczat. w Kijewie w 1680. w 16ce.

Karatajew nr 869. Akad. N. Petersb.

Świątkiewicz Erazm ob. Lembky Reginald (1687).

Świątkowic ob. Świątkowic.

ŚWIĄTKOWSKI Andrzej Michał. Anchora Bonae Spei, Palmis & Laureis

intertexta. In Nobili Et Venerabili Domino, D. Stanislawo Antonio Łopacki, Primo inter 40. Secundae Laureae Candidatos. Dvm In Alma Vniuersitate Cracouiensi, à Perillustri & Admodum Rñdo Domino, D. Ioanne Michalski, Sacrae Theol: Doctore & Professore: Ecclesiarum Collegiatarum S. Floriani Praeposito; S. Georgii in Arce Cracouiensi Custode: Scholarum Vladislauianarū Provisor. Academiae Cracouiensis Procancellario Dignissimo, Post certaminis Philosophici Ridiq; examinis superatos Agones, In Numerosissima Clarissimorum Hospitum Corona, Magisterij in Artibus, & Philosophia Doctoratūs Licentiam consequeretur. Ab Andrea Michaele Świątkowski, eiusdem secundae Laureae Candidato, Affectūs & Gratulatorij Applausūs ergò Demonstrata. Anno Domini, 1684. Die 20. Aprilis. Cracouiae, Typis Universitatis. fol., k. tyt. i k. 2 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 2 wiersze łac. — Poemat heksametrem zawiera pochwały Łopackiego. (Kraków nazwany Cracus, Wisła Wandalus).

Czartor. — Jagiell. — Krasinś. — Ossol.

— Laurea Apollinaris Sacro Honori, Clarissimi & Admodum Reuerendi Domini, D. M. Matthiae Psoiecki, Collegae Maioris, Protonotarij Apostolici, Canonici S. Floriani; Custodis Iaroslauiensis, Curati Niepołomicensis, &c. Dvm In Alma Vniuersitate Cracouiensi: Primam Cathedrae Theologicae Professionem Auspicaretur In Argumentum Debitae venerationis Ab Andrea Michaele Świątkowski, Artium & Philosophiae Baccalaureo. Dedicata. Anno Martia qVanDo LegIt VICtrIX eX hoste trophaea(1683) Lechia Bisthonio: Rege Ioanne potens. Die 29. Nouembris. Cracouiae, Typis Vniuersitatis. [Tytuł w ozdobnej ramce]. fol., k. tyt. i k. 1 nlk.

Strony obwiedzione tą samą ramką co tytuł. Jagiell. — Czartor. — Ossol.

— Olea Minervae Pacifica, Felicitate Publicâ Reirescens. Virtvti & Honori VI VV. DD. Primae Laureae Candidatorvm, Dvm In Alma Vniuersitate Cracouiensi Per Excelentissimum Dominvm D. M. Ioannem Stanisl: Balicki

Philosophiae Doctorem, Collegam Minorem, In Frequentissima Nobilissimorum Hospitum Corona Artium & Philosophiae Baccalaurei Ritu Solenni Renunciarentur Amoris & gratulationis ergò Ab Andrea Michaele Świątkowski Eiusdem Laureae Candidato Dedicata. Anno Quo efferat bystthonlae ConCVssIt CornVa LVnae aVstrIa sarMatICIs ConsoCIata VIrIs. (1683). Cracouiae Typis Vniuersitatis. fol., k. tyt. i k. 6 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 8 wiersz łac. podp.: Samuel Stan. Batkow Spinek. — Dedyk. And. Załuskim przez Świątkowskiego. — Poczem wiersze: Carmen Joanni Cantio — Examinatoribus... i uczniom: Cas. Franc. Tyczarowski, Aug. Surio, Alb. Leciewicz, Thom. Franc. Ormiński, Stan. Mich. Putowicz, Vences. Falkowski, Andr. Mich. Świątkowski (podp. Ormiński). — Sub auspiciis Jac. Baltazarowic Rectoris.

Jagiell. — Ossol.

— Gordyjski węzeł albo sakramentalny związek cisłym dożywniejszym przyjaźni skrepowany kunsztem J. Mei P. Theodora Christiana Ditrichowicza J. K. M. Sekretarza J. Mei Pana Jerzego Christiana Ditrichowicza Burmistrza Miasta J. K. M. Kowna jedynego Syna, z Jey Mcią Panną Magdaleną Rożą Winogrocką JMei Pana Pawła Kazimierza Winogrockiego J. K. M. Sekretarza Woyta Kowieńskiego ukochną corą. Przy wesolych Himeneusza ogniach reprezentowany a przez... P. w A. K. D. szczupłym poetyckiego wiersza umaiony laurem. Dnia 27 Maja Roku od związanego ludzką naturą Boga 1691. w 4ce, k. nlb. 9.

Uniw. warsz. (?)

ŚWIĄTKOWSKI Marcin († 1790). Monitor somnians seu somnium praesentem Reipublicae Polonae statum referens simulque ejusdem melioris reddendi consilium exhibens. MDCCLXX (1770). w 4ce, str. 20.

Na egzempl. Jagiell. zanotowano: Hujus monitoris nomen Martinus Świątkowski est, de quo vide Historische Lob Schrift des Reichs Freih. von Wolff in den Beylagen p. 92. Beylage O₃. — Był on istotnie uczniem Wolffa.

Jest to przeróbka Solikowskiego Apocalipsis (obacz). Opuścił rozdział I i ostatni.

Jagiell.

Prodromvs Polonvs Ervditae Veritatis Sev Tractatvs De Dignitate Et Vtilitate Impedimentis Et Svbsidiis Sedivsqve Scientiarvm Rei Literariae Promoventdae Causa Ex Occasione Electi Regis Poloniae Ex Diversis Avthoribvs Concianatvs Per M Martinvm Swiatkowski AA. LL Et Philosophiae Doctorem Ecclesiae Collegiatae Scarbiminensis (sic) Cvstodem. Anno Domini cIo.cICCLXV. (1765). Berolini Et Vratislaviae, Svmptribvs Ioannis Ernesti Meyeri. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb., str. 444.

Dedyk. Stanislao Augusto, dat. Viennae Austr. 15 febr. 1765. Tu wychwała go jako mecenasa. — Poczem Praefatio. Książka dzieli się na dwie części. Część I: De excellentia et utilitate, impedimentis et remediis scientiarum (od str. 1—212). Zwalcza argumenty teologów i polityków przeciw wiedzy. Omawia korzyści z nauk i z uczonych. O szeregłościwości państw gdzie panujący są filozofami (absolutyzm oświecony) Przeszkody w rozwoju nauk. Obowiązki panujących w dostarczaniu środków szkołom i uczonym. O sposobach poznania i przeszkodach w naukowem myśleniu. Filozofia sofistyczna i empiryczna. Eksperyment i jego doniosłość. De natura et origine phil. scholasticae (tę silnie zwalcza, od str. 169).

W części II omawia kwestię szkolnictwa. Charakteryzuje różne rodzaje szkół. Obowiązki uczniów. Na str. 251: de academiis et eorum annexis. O ustroju akademji (uniwersytetów). Cytuje przykłady zagranicznych szkół wyższych niem., franc., włoskich. O profesorach i ich przywilejach. O różnych rodzajach uczonych. O uczniach uniwersytetów, ich prawach i obowiązkach. Stypendja, collegia (na str. 384 o Krakowie).

Na str. 387—425 wlicza znakomiteze uniwersytety europejskie (m. i. Kraków, Zamość). Poczem o szkołach świata starożytnego i orientalnemu (saraccńskie, chińskie, perskie, japońskie).

Erudycje wykazuje dużą, ale metoda jego — mimo polemiki ze scholastykami — jest antykwarską. Powołuje się na powagę pisarzy klasycznych lub w końcu w. XVIII już przestarzałych (L. Vives, Menochius, Carpov). Być może zresztą, że czyni to umyślnie (obawiając się cytowania Wolffa etc.). W każdym razie dąży do zapewnienia nauczaniu i nauce większej swobody, a nagania „modum tradendi, qui est imperiosus et magistratus et fidei potius imperat, quam examini subiecit”. Toteż książka jego jest plodem Oświecenia.

Egz. Jag. był darowany przez autora bibliotece semin. duch., a przez nią odstąpiony bibl. Jag. — Szczegół ten ma swą wymowę. — Autor był przez Załuskiego wysłany dla kształcenia zagranicę, ale po powrocie wybitniejszego stanowiska nie zajął.

Jocher 935. — Bentkow. H. lit. II, 59. — Straszewski J. Śniad. str. 10. — Gottsched w Beilagen zu der Lohschrift des Freih. von Wolff str. 92.

Por. nadto literaturę cytowaną zaraz niżej. Akad. — Branic. — Chrept. — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Wileń. — Zieliń.

— ob. Waryski Wojc. (Arcus 1745). Łukaszewicz Hist. szkół II, 42. — Janozki Lexicon II, 64 i 197. — Sobieszczański w Enc. Org. XXIV, 360. — Enc. kośc. XXVII, 631.

O jego stosunku do J. Załuskiego i Wolffa i o jego wykładach w Krakowie (na wzór Wolffa) ob. Tokarz Kom. eduk. i U. Jag. 1924 str. 31.

SWIĄTKOWSKI X. Tomasz August. Dowod Doskonaley taxy Skarbu Krolestwa Niebieskiego w Świętej Dorocie Pokazany. Czyli Kazanie Ná Uroczystość Tey S. Panny y Męczenniczki w Ráccacie Miane. Jasnie Oswieconey Xiężnie Ieymci Dorocie z Broniszow Jabłonowskiy Wojewódziny y Generálowy Ziem Ráwskich Miedzyrzeckiej, Swickiey &c. &c. Stárościny Ná Wiązanie Ofiarowane. Przez X. M. Tomaszá Augustyná Swiatkowskiego. Filozoffi Doktorá, Retoryki Professora, Kolegiáty Panny Maryi w Poznaniu Kánoniká. Roku Páńskiego 1758. Duia 6. Lutego. [Tu winjetka]. W Poznaniu, w Drukárni Akademickiey. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 8 wiersz polski. Dedykacja woj. Jabłonowskiej, podp. X. T. 8. — Tu genealogja i koligacje Wieniawitów (czerpane z Okolskiego, źródła fałszywych legend herbowych). — Poczem aprobata J. Marciszowskiego i Kazanie o życiu św. Doroty. Jagiell. — Ossol.

— Generale Lacrymarum Diluvium morte olim et obitu Illustrissimi et Excellentissimi Domini D. Vladislai à Szoldry Szoldrski Palatini Inovladi-slaviensis, Majoris Poloniae Generalis etc. etc. In Cordibus omnium Reipublicae ac potissimum Majoris Poloniae Statuum subortum ac dum eidem in

ecclesia Clari Collegii Posnan: Patrum Societatis Jesu justa persolverentur parentalia; Nomine Obligatissimae, Illustrissimae Domui Szoldrscianae Academiae Posnaniensis per M. Thomam Augustinum Świątkowski. In Alma Universitate Cracov: Phil: Doct: in Academia Posnan: Rhetorices et Dialectices Professorem Canonicum B. M. V. in Summo Posnan: in paginam lugubri calamo effusum. Anno Domini 1757. Die 12. Decembris. Posnaniae Typis Academicis, fol., k. 14

Dedykacja po polsku Franciszce z Radomickich i Anton. i Jakub. Szoldrskim. — Całe wierszem. Kończą wiersze polskie: Pot nadzwyczajny na głowę Broniszów występujący, Powódź na pola Radomickich, Postrzał Ogończyka Działyńskich, Port dobrej nadziei Łodziów. Jagiell. — Ossol.

Światła ob. Ormiński Tom. (nieba polsk. 1696) — Rossigrich Piotr (i ognie nocne 1674).

Światło Sekretnych Tajemnic O Upadku Religii i Narodów. Z Pism Geograficznych, Historycznych i Prorockich Uczynione. J. Oswieconey Xiężnie JMCI Helenie z Przeździeckich Radziwiłłowej Wojewodzinie Wilenskiej przez pewnego autora Ofiarowane. (B. m. i r.). w 8ce. k. tyt. i k. 15 nlb.

Zrazu opisuje zwięźle 4 części świata, zwłaszcza Afrykę i Amerykę. Poczem przechodzi do „Sekretnych tajemnic w pismach prorockich“. Tu broni ważności prorocत्व i sam na ich podstawie opisuje przyszłe wypadki: wielką wojnę europejską, zjawienie się wodza, który obali królów, bierze jakiego powstania, Antychrysta, przybycie Eljasza i Henocha, spalenie ziemi pożarem kosmicznym.

Radziwiłłowa wyszła za mąż w roku 1771, przeto druk zapewne około tego roku.

Uniw. warsz.

— ob. Augustyn św. (dróg nieb. 1728) — Jan Nepom. (z 5 gwiazd. 1737) — Kobielski Fr. Ant. (na oświecenie narodu niewiernego 1746) — Lucyd św. (nowe 1749) — Ołędzka Ir. (Maryi 1728) — Otylia św. (oczów) — Radziwiłłowski (najjaśniej. 1739) — Szaniawski Kons. (chwały baranka 1721) — Szembek Fryd. (w ciemnościach 1638) — Szule Ant. (słońca obrazu 1676) — Wilno (okropne 1749).

Światłość ob. Mleczek Jerzy (w księżycu 1693) — Tłuczyński M. J. (niebieska 1685).

Światłowicz Roch ob. Sidus Hiac. (Symbolum 1632).

Światłowicz Wojc. ob. Liszniewicz A. Fr. (Aquila 1652).

Świątnica Duchowna Bogu w Troycy Jedynemu Od Heroiny Pobożney Wystawiona Siedmią świec Roratnych ná część Wcielonego Boga y Mátki Nayszystszej, Najswiętsze Brzemie w żywocie noszącej, rewerencyą z serdecznych áffektów zápalonemi, z przydatkiem Modlitew do SS. Páńskich Przyozdobiona w Drukarni Jásney Gory Częstochowskiej. Roku Páńskiego 1762. [Tytuł w prostokątnej zdobnej ramce], w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb, str. 256 (brak końca).

Rozpoczyna kalendarz roczny. Na k. 3 verso licha rycina M. B. z kościołem częstochowskim. — Potem idą modlitwy, męka, psalmy, różaniec, afekty do św. patronów... — Na str. 162 hymn Bernarda św. — Na str. 101: Stała Matka.

Jocher 6941. — Estreicher Bibl. IV, 415 (o przedruku). Jagiell.

— pańska ob. Siejkowski X. Michał (1743) — Starowski Szymon (1645).

— boża ob. Wawrzyńiec od S. Mich. (1651).

Świątobliwość kapłańska w Pietrze S. Apostołów i Kapłanów Książęciu... (W Poczajowie 1788). w 8ce, k. 4, str. 512 i k. 1.

Brak tytułu. Podzielone na dni trzy. Tymaczenie zakonnika Bazyliań. Są to rozmyślenia trzydniowe, z lekcjami duchownemi. Materiał brany z ksiąg Tomasza a Kempis. Jagiell.

Świątopełkowa Ludwika ob. Brzyski Lud. (1779).

Światowa mądrość ob. Argument (1771).

— rozkosz ob. Morsztyn H. (1622 — 1630).

Światownik ob. Morzkowski Jan (1717).

Światy ob. Fontenelle (1765).

Świątynia Wenery ob. Montesquieu (Szymanowski).

Swicziewski Wojciech ob. Latinus
Latinus (1552—1563).

**SWICZKOWIC (Śmiałcki) Wawrzy-
niec.** Kalendarz świąt rocznych z wy-
borami czasów y z aspekty na Rok
Pański 1620. przestępny y przybytni
przez M. Wawrzyńca Swiczkowica
z Skawiny, Nauk wyzwolonych y Philo-
zophiey, w sławney Akademiei Kra-
kowskiej doktora y professora pilnie
napisany. Zaćmienia dwoie miesiąca
przypadnie tego roku, o czym niżej
na końcu kalendarza znajdziesz. W Kra-
kowie w drukarni Sebastjana Fabro-
wica. (1619). w 16ce, k. 48 nlb.

Żebrawski Bibl. mat. nr 2790.

— Liston Agon Seu Certamen La-
tronum de Christo, in Crucibus secum
pendentium, in Ecclesia Metropolitana
Leopoliensi, Feriâ sextâ magnâ decla-
matum, Ab Alberto Nosowski Scholae
Metropol. Studioso. Authore M. Lav-
rentio Swiczkowie Śmiałcki, Philo-
sophiae Doctore & Professore, M. L.
S. R. Anno Domini, cIo.Io.XXVII.
(1627). Leopoli, In Officina Typogra-
phica Ioannis Szeligae Archiepiscopalis
Typographi. w 4ce, k. tyt. i k. 14 nlb.

Na odwr. herb Baranowskiego (crux solem
decorans i 4 wiersz). — Dedykacja: Ja-
nowi Baran., archidj. i off. lwowskiemu
datow. Calend. Apr. 1627. Tu wspomina
And. Próchnickiego.

Na końcu wiersz Ad Jesum Crucifixum.
Jocher 5265.

Dzików — Ossol. — Uniw. warsz.

— Oratio De Christi Passione in
ecclesia metropolitana Leopoliensi: ipsa
die Parasceue habita, a Ioanne Cam-
piano, Sch. metr. stud. autore. M. Lau-
rentio Świczkowie Śmiałcki Phiae
Doctore & Profess. S. L. M. R. Anno
Domini MDC.XXVI. Leopoli, in offi-
cina Typographica Ioannis Szeligae,
sub Auspiciis Illustrissimi ac Reveren-
dissimi D. D. Archiepisc. Leop. (1626).
w 4ce, k. 7 nlb.

Dedyk. Martino Campiano Med. Dri.

Dzików. — Jagiell.

— Oratio de Praesumptione et De-
speratione, morum et studiorum impe-
dimentis a... Philosophiae Doctore et
Professore in Alma Academia Craco-

viensi Anno Domini MDC XXIV. (1624)
die 1. aprilis Artium Liberalium et
Philosophiae Baccalaureorum promotore
habita. A Philosophica Facultate ante
reuisa et approbata. Cracoviae, anno
Domini 1626. w 4ce, k. 17 (sygn. Dij).

Dedyk.: Domino duci in Ostrog Zasławieni.
Jagiell.

— Rozsądek z przestrogą na ob-
wieszczenie urodzaju, chorob y inszych
przygod z nauki gwiazd y obrotow nie-
bieskich na rok Pański 1626. w 16ce,
sygn. C₈ (fragment).

Dedykacja Jakóbowi Sobieskiemu, staroście
krasnostawskiemu datowana ze Lwowa
1 sierpnia 1625. Baworow.

— Rozsądek z gwiazd y obrotow
niebieskich na obwieszczenie przypad-
ków z przyrodzonych przyczyn na rok
Pański 1629... na lwowski merydyan
napisany. w 16ce, sygn. D₆ (fragment).

Dedykacja Mikołajowi Ostrogowi, wojewo-
dzicowi poznańskiemu, Dreowickiemu Sta-
roście &c. datowana ze Lwowa, dzień św.
Florjana 1628. Baworow.

— Praktyka z gwiazd y obrotow
niebieskich na rok po narodzeniu Pań-
skim 1630. Na lwowski horyzont... na-
pisana. w 16ce, sygn. C₈ (fragment).

Dedykacja Aleksandrowi Bałahanowi, sta-
roście trębawelskiemu i rohatyńskiemu,
datowana ze Lwowa w dzień Wnieb-
wstąpienia 1629 r. Baworow.

— Prognozyka z gwiazd y obro-
tow niebieskich na rok Pański 1631.
Na lwowski merydyan... napisane.
w 16ce, sygn. D₈ (fragment).

Dedykacja Bartłomiejowi Bełzeckiemu, pod-
komorzemu bełzkiemu. datowana ze Lwowa
w dzień św. Stanisława 1630 r.

Baworow.

— Rozsądek z przestrogą na ob-
wieszczenie przypadków y odmian na
powietrzu rozmaitych z niebieskich
obrotow na rok Pański 1632... w 16ce,
sygn. C₈ (fragment).

Dedykacja Januszowi Tyszkiewiczowi, wo-
wodzie kijowskiemu &c. datowana ze
Lwowa w dzień św. Trójcy 1631 r.

Baworow.

— Qvaestio De Corporum Coele-
stium Prognosi, A M. Lavrentio Swicz-
kowie, In alma Academia Cracouien.
ad disputandum publicè proposita. In
Mense Martio, Die... hora 12. Anno D.

cIo.Io.CXXIII. (1623). Permissu M. D. Rectoris. Disputabitur in Lectorio DD. Theologorum. [Tu winjetka]. Cracoviae, In officina Typogr. Matthiæ Andreouien-sis. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb.

Na odwr. tyt. herb Akad. i 2 wiersz.

Dedykacja: Almae Acad. Cracov., datow.: E schola D. Floriani V Calend. Mart. Pisze w niej, że nateżał swe siły ad trutinam Hermetis. Studjował Phisicam cum Mathesi.

Quaestio dotyczy podstaw naukowych Astrologii. Dochodzi do wniosku, że: astrologi contemplantes astrorum syzygias futura praedicare posunt. — Potem idą konkluzje z trygonometrii.

Na końcu: Sub auspiciis Bas. Golini Rectoris. Jagiell. — Ossol.

— Vita Illustris & Magnifici Viri, D. Bartholomaei Nowodvorseii à Nowodwor. S. Joannis Baptistae Hierosolymitani Equitis Melitensis, Herois incomparabilis. A M. Lavretio Swieczkowiez, Philosophiae Doctore, Typis Mandata. Leopoli, In Officina Typographica Ioannis Szeligae, Archiepiscopalis Typographi, Anno Dòmini 1626. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. tyt. herb Nałęcz i sześciowiersz. Dedykacja Georgio Nowodworski, S. R. M. secretario, datow. Leopoli ex Musarum domo Metrop. Julii 30 A. Chr. 1626. Był to synowiec Bartłomieja. Mówi tu o służbie wojskowej Jerzego (te ad castra in Russia properantem).

Sama Vita zajmuje 4 karty. Mówi o pochodzeniu Bartłomieja, o jego służbie wojskowej, w Zaslawskich i Batorego (Połock), o poselstwie do Konstantynopola, o wojowaniu we Francji i w Afryce, o udziale w oblężeniu Smoleńska, o fundacji w Krakowie. Na końcu zwięzła jego charakterystyka. Całe dzieło odbija korzystnie ilością podanych faktów od współczesnych pustych co do treści panegiryków.

Siarczyński Obraz II str. 243. — Muczkowski Statuta 275. — Enc. Org. XXIV, 372 (zwie go Swieczkowski). — Wiesz-niewski Hist. lit. VIII, 150.

Dzików — Jagiell.

Swiderska Rozalja ob. Brygida św. (1748).

SWIDERSKI Aleksy Marcelin. Kazanie między oktawą koronacyi Maryi Panny Czeszochowskiej (1717).

Umieszcz. w zbiorze kazań wydanych przez X. Ant. Nowakowskiego: Nowa Korona chwaly (1718).

— ob. Wroblewski Gasp. (Pański 1744).

SWIDERSKI Stefan, marsz. związku „święconego“. Das Erste: Extrait Des Herrn Marschals der Confoederirten Armée Monsieur Swiderski Protestation-Schreiben an das Reichs-Tribunal, contra die Königl. Herren Commissarien zu Lemberg. — II. Extrait Der Königl. Herren Commissarien zu Reusch Lemberg Re protestations-Schreibens an das Reichs Tribunal, contra der Confoederirten Armée vorhergehendes, Ihnen zu Handen gekommenes, Protestations Schreiben. — III. Antwort Ihr. Königl. Mayst. an das Reichs Tribunal, auff die von Ihm, vorhergehender beyder Pro- und Re protestations wegen geschehene Relation. — IV. Gravamina Welche die Confoederirte Armée denen Herren Abgesandten, von dem Reichs Tribunal zu Ihrem Kolo, &c. — V. Postulata mehrgedachter Armée. Replique oder Antwort der HH. Abgesandten vom etc. Hamburg. Drucks Christoff Demler, Anno 1663. w 4ce. k. tyt. i k. 7 nlb.

Pisma Świdarskiego, dat. Wolburz (sic) den 24 febr. 1663; odpowiedź komisarzy 1 marca 1663; pismo królewskie dat. Żarow 5 marca; gravamina, postulata i replika nie datowane.

Widocznie przełożone wprost z polskiego, bo zestawiono niektóre polskie terminy np. „poborey“, „Kolo“.

W związku z tem pozostają i inne druki niemieckie, odnoszące się do tej samej sprawy, jak Actus..., Beschreibung..., Friede..., Puncta... (ob. t. XXV, 406).

Widać z tego, jak znaczne zainteresowanie budziła w Niemczech sprawa konfed. Świdarskiego. — Odpowiednich druków polskich nie znam. Ossol.

— Execution Des Polnischen Friedens Das ist, Auszfürlicher Verlauff Derer Solennitäten, So den 23. Julii, vollentzogen da denn erstlich der Confoederirten Armees Marschalek Swiderski, nach geschehener verhrennung aller Acten der geschwornen Verbündniss. und aller des Bundes in wehrender Zeit verfertigten Schrifftten: Nachmals Oszesalski im Nahmen der gantzen Armees, un den auch der Obr. Falencki

wegen der deutschen Völeker Ihr. Königl. Majest. abgehoben. Vnd was darnach ferner bis dato passiret. [Tu winjetka]. Anno M.DC.LXIII. (1663). w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Datow. na początku: Lemberg den 27 Julii 1663. Istotnie robi wrażenie listu pisanego na miejscen przez świadka wypadków. — Opisuje przybycie armji i spalenie aktów przed Krncyfiksem przez instygatora. Upokorzenie się Swiderskiego i Osszczepalskiego (sic). Mowa Prażmowskiego i Bykowskiego. — Na k. 3 drugi list z datą 28 Julii, w którym opisane wypadki z tego dnia. Nazwiska polskie i tytuły podane w regule poprawnie, ale są też błędy drukn. np. Osszczepalski.

Hoppe 100.

Ossol.

Świdnicy (ze) Jan ob. Bakszay Abraham (1567).

Svidnicensis ob. Sommersberg F. W. (Silesiacarum rerum 1730).

ŚWIDNICKI Jakób, franciszkanin. Gratvlatio Illvstriss^{mo} Et Reverendiss. Domino, D. Ioanni Andreae Prochnicki, Dei Gratia Archiepiscopo Leopoliensi. &c. &c. Cum primū in sui Archiepiscopatus prouinciam ingrederetur: Nominē PP. Franciscanorum Conuentualium, Ecclesiae S. Crucis intra muros Leopolis Dicta A Fr. Iacobo Svidnicki S. Th. Baccalaureo Minorita Conuentuali [Tu winjetka] Anno Domini 1613. (B. m.) w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Wylicza jego zasługi wobec djeceży kamienneckiej, jego poselstwa w służbie Zygmunta III i jego zasługi wobec Franciszkanów.

Ossol. — Uniw. lwow.

— Compendiosum panegyricon Virginis e medio Iordanis alveo allatum a Fr. Iacobo Swidnicki Minorita Conuentuali. Zamosci, Lenscius 1610. w 4ce. Zamoj.

Świdzińscy ob. Borek (Odpowiedź 1792) — Kielpsz Michał (1752).

Świdzińska Bona ob. Chryszkiewicz Aureli X. (1731) — Rychłowski Jędrzej (1731).

Świdziński Ignacy ob. Dąbrowski Stan. (Subsidium 1746).

Świdziński Jerzy ob. Mysłowski.

ŚWIDZINSKI Michał, syn Jana. Mowa J. W. Imci Pana Świdzińskiego kasztelana Radomskiego. Dnia 6. Września

1776. Na Seymie Warszawskim pod konfederacją agitowanym miana. (Na końcu:) w Warszawie w Druk. P. Dufour 1776. fol., k. 2.

Przeciw projektowi powiększenia Władzy Rady Nienustającej.

Akad. — Branick. — Czartor. — Krasin. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Mowa J. W. Imci Pana Świdzińskiego kasztelana Radomskiego dnia 23. Września 1776 na Seymie Warszawskim pod konfederacją agitowanym miana. w Warszawie, w Druk. P. Dufour 1776. fol., k. 2.

Przeciw Radzie Nienustającej.

Bran. — Kras. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Mowa J. W. Imci Pana Świdzińskiego kasztelana radomskiego na sessyi dnia 11 października 1776 roku miana. fol.

Branick. — Krasin.

— Propositiones philosophicae ex illustrioribus veterum recentiorumque philosophorum placitis depromptae in Collegio Vars. Nobilium propugnandae. Varsaviae 1752. w 4ce, str. 56.

Dedykacja Królewiczowi Xciu Keaweremu.

Propozycji jest CLXX.

Friese Journal 1763 str. 252. — Smoleński Przewrót umysł. str. 40. Krasin.

— Propositiones philosophicae, quas in Coll. Varsav. Sch. Piarum propugnabit Michael Swidziński filius palat. braclav., Ioannes Krasinowski castellanid. zakroc., Felix Szoldrski filius praefecti Lancic. Oppugnabantibus Theatinis, Dominicanis et Franciscanis. 1751. w 4ce, sygn. C₄.

Ossol.

ŚWIDZIŃSKI Stanisław Antoni, wojewoda († 1761). Manifest J. W. JMci Pana Stanisława na Swidnie Swidzińskiego Woiewody Braclawskiego. Przeciwko J. O. Xciu JMci Sanguszkowi Marszałkowi Nadwornemu W. Xięstwa Litt: coram Actis publicis uczyniony. (Bez m., około r. 1754). fol., k. 2.

Z okazji ordynacji Ostrogskiej. — Obacz: Ostrogska ordynacja.

Akad. — Bibl. XX. Miss.

(**Świdziński Stan. Antoni**). Caput heroicarum mentium, frons ducum, facies virorum, illustris ac magnificus D. Antonius Stanislaus in Swidno Swidziński Radomiensis, Braclaviensis etc. Capitaneus, exercituum S. R. M. et

Reipublicae in partibus Ucrainae regimentarius primo in limine sui ad Curiam ingressus officioso cultu collegii Wasoviciani Radomiensis Scholarum Piarum salutatus A. D. 1730. Varsaviae typis S. R. M. et Reip. in Coll. Schol. Piarum. fol., ark. 18. Ossol.

— Successio Dignitatum Temporum diuturnitate, continuatione meritorum Perpetua Secundissima immutatione Non Imminuta Illustrissimo Excellētissimo Domino D. Stanislao Comiti in Swidno Swidziński Braclaviensi primūm Nunc Ravensi Palatino Eq. Alb. Aqu. Justissimo Favore Majestatis Reipublicae approbatione pronissima Summā Patriae Terrae consensione Debita & Decreta In auspiciatissimo Trabatae Dignitatis ingressu Demissis votis Adorata à devinctissimo Collegio Ravensi S. J. Typis S^{ae}. R^{ae}. M. & Reip. Coll. Varsaviensis Societatis Jesu. A. D. 1755. fol., k. tyt. i k. 34 nlb.

W dedyk. wspomina o jego dobrodziejstwach wobec zakon. — W panegiryku wylicza zasługi różnych Świdzińskich, począwszy od Aleksandra pod Chocimem.

Od ark. M₂ o studjach Stanisława Świdz. (w Brunsberdze, Warszawie, Krakowie). Powołuje się na Niesieckiego, Herbarta, Kromera. Ossol.

— ob. Mysłowski Jak. (Kazanie). Wojewoda bracl. Świdziński napisał (ale nie drukował) w r. 1744 jakieś pismo, o którym ob. Skibiński Polska I, 583 i II nr 103.

(**Świebocki Łuk. Kanty**). Sprawa o powrót plebanii Krzemienieckiej wraz z funduszem. W. Książd Łukasz Kanty Świebocki Pleban Krzemieniecki. Pozwani i powodowie Pobożni X. X. Gwardyan i całe zgromadzenie Klasztoru Krzemienieckiego, Franciszkanów. B. m. dr. i r. (1774). fol., k. 4 nlb. Uniw. warsz.

(**Świebocki Szymon Franc.** (Philadelphia 1693). ob. Suski Jacek.

Wydanie Świebockiego jest nieco pomnożonym przedrukiem pracy Suskiego i Liczusa, ogłoszonej w r. 1615.

(**Świeboda Stanisław**). Sprawa Wiel. PP. Bernardynek konwentu Wileńsk.... z Imię P. Stanisławem Świebodą. w 4cc. Bibl. nar. warsz.

Świebodowie Krz. i Bolesław ob. Milkowsey (1798).

Świeborowice ob. Nayman (1646).

Świece Woskowe Czyli Młoda Wdowa Komedya w Jednym Akcie Na Teatrze Warszawskim Reprezentowana. [Tn winjeta: kosz owoców, przybrany gałzkami]. W Warszawie u Piotra Dufour Drukarza J. K. Mci y Rzeczypospolitey. M.DCC.LXXXIII. (1783). w 8cc, k. tyt., str. 47.

Występną: Emil, Elżbietka (służąca), baron Przymilski, Majętnicki — scena na wsi. Wdowa, żalująca zrazu wciąż po mężn, wychodzi zamąż a biust woskowy męża pozwala przetopić na świece.

Jest to przekład jakiejś komedyjki niemieckiej (zapewne przerobionej z noweli Gellerta), o czem ob. Bernacki Teatr II, 256. Stanowi tom XIII „Teatru polskiego“ (ob.). Akad. — Czart. — Kijow. — Un. warsz.

Święcenie wody ob. Bielański Piotr.

Świechowiec Kazimierz ob. Lizniewicz A. Fr. (Aquila 1652).

ŚWIECHOWSKI Benedykt. Status Causae. Creditorum Swiechovianorum contra Possessores Batkow. Actores. Mfici Joannes Starowieyski Capitsneus Barwaldensis ejusdem nominis Darowski Vice-Capitaneus Castren: Neo-Corcinen: tum Gnsus Antonius Grabkowski Creditores Swiechoviani de tabula Potioritatis super bonis villarum Czaryz & Wola Czaryzka olim Benedicti Swiechowski haereditariis per Actum Condensensorialem in Czaryz mente Decreti Tribunalitii Lublinen: Anni 1785ti expeditum jam determinatae collapsi & ad substantiam ejusdem Swiechowski ubivis reperibilem cum aliis Creditoribus remissi... fol., k. 9 nlb. i tabl. genealogiczna (Geneal. Goslaviana).

Jest to historia posiadania wsi Batkowa od 1661 r. Jagiell.

Swiechowski Joan. ob. Status causae (1787).

Święci ob. Groser Szczeban (1744) — Martyrologium kościoła (1747, 1799) — Muchowski Mich. (ś. pańscy 1749) — Ormiński Stanisław (1683) — Paytowicz Jan (1630) — Skarga (Żywoty).

Święci i błogosławieni polscy ob.

Duńczewski S. (Kalendarz na r. 1746 i na r. 1759).

(Święcicy). Summarium documentorum ex parte successorum Święcicianorum in causa contra magnificos Radońskie promoti (od r. 1702—1769). fol., 1/2 ark.

Branic.

ŚWIĘCICKI Andrzej († 1611). Topographia sive Masoviae descriptio auctore Andrea Święcicki de Magna Swiecie notarii territorii Nurensis. Varsaviae apud viduam Rossowski 1634. w 4ce, str. 49.

Dedyk. Stanisl. Łubieński episc. Ploc. dat. Sitnii 20 Junii 1634, podpisał Sigism. Święcicki A. F. (auctoris filius). — Również pod wierszykiem (z herbem Łub.) podpis: S. S. F.

W dedykacji Zygmunt Święcicki (syn autora) mówi, że dziełko to leżało długo ukryte. Wychwala obu biskupów Łubieńskich i ich brata Jezuitę oraz ich siostrę Zofję. — Poczem idzie przedmowa Lectori, gdzie mówi że dziełko ojca nieco skrócił a nieco uzupełnił wiadomościami o sprawach, które zaszły po jego zgonie.

W ciągu pracy przedstawia autor dzieje Mazowsza; mówi tu obszerniej o zgonie dwóch ostatnich książąt. Opisuje potem miasta mazowieckie (dużo mówi o Warszawie), rzeki płynące przez Mazowsze, puszcze, rodziny szlacheckie, sposób życia szlachty i chłopów. Wspomina Stanisł. Grzebskiego i Jak. Górskiego, Stan. Sokółowskiego i obu Warszawickich. Na końcu podnosi prawowierność Mazurów.

Przedrukował Mitzler Script. 477—496 wedle cudzego odpisu z bibl. Zał. a nie z druku. Dopiero po nkończeniu przedruku mógł go porównać z egzemplarzem dostarczonym mu przez Fr. Bielińskiego i poprawić wedle niego błędy kopji.

W r. 1877 ogłosił Smoleński przekład polski, obecnie przedrukowany w jego „Pismach hist.“ I, 57. — Tu życiorys Święcickiego i przekład „Opisu“ wraz z ded. Zygmunta Święc. do Stanisława Łubieńskiego. Smoleński wspomina też o jego zaginionym rzekomo rękopisie: De obitu Stan. et Janusii ducum Masov. (ale to widoczny błąd — chodzi o Topografie).

Zaluski Bibl. histor. 5 (podnosi rzadkość książki). — Janocki III, 211. — Niesiecki IV, 244. — Bentkow. II, 638. — Gawarecki w Pamięt. relig. mor. 1842 III, 211. — Chodynicki III, 210. — Gołębiowski O dziejopisach 166. — Siarczyński Obraz II, 243. — Wiszniewski VII, 538, VIII, 81. — Święcki Hist. pam. II, 163. — Sobieszczanski w Enc. Org.

XXIV, 387. — Żebrawski Bibliogr. mat. 265. — Finkel III, 1868.

Jeden z egzemplarzy był niegdyś własnością A. Bronikowskiego, tworząc z innymi piśmami klocek, dziś zagubiony. — Ob. Przyjaciel ludu 1840 VII, nr 4.

Ossol. (?)

— Andreae Noscovij Episcopi Plocensis Vita. Per Andream Swiecicki Notarium Territorij Nuriensis, eius ex Sorore nepotem. [Tu winjeta: głowa aniolka w środku zdobnego ornamentu]. Cum licentia superiorum. Varsaviae, Apud Joannem Trelpinski, S. R. M. Typographū. Anno Domini 1637. w 4ce. k. tyt. i k. 14 nlb.

Dedyk. Adamo Noskowski finium regendorum municipii lublin. iudici. datow. Sitnii VI. Nonas Maii 1637, a podpisana: cliens Sigismundus Święcicki de Magna Święcicie.

W dedykacji tej mówi, że Andrzej Nosk. był ich wspólnym przodkiem (avus). Życie jego napisał jego ojciec, a on odnalazł to w skrzyni schowane. Pokazał je Hier. Cieleckiemu, Piotr. Gembickiemu i Jerz. Leyerowi S. J., spowiednikowi księcia Kazimierza. Oni to zachęcili go do druku. Na k. A₄ rozpoczyna się: Vita. Mowi o Bonie, Tom. Soboliusie, o małżeństwach Zygmunta Augusta, o J. Tarnowskim, o Lippomanie, Commendonim, Dzierżgowskim, Hosiuszu, Karnkowskim. — Omawia jego działalność w djecezji, charakteryzuje jego dwór. Szkoła pułtуска. Jego lekarze (W. Fabius, Drozdowski). Jego śmierć 1567. Podaje mnóstwo szczegółów biograficznych i hist. kulturalnych i wolny jest od natlotu panegirycznego. Sąd oczywiście o biskupie pochwalny. — Źródła swych nie podaje.

Łubieński Series 1642 i Opera post. 377 niesłusznie pisze, że to jest „panegiryk“. — Zaluski Bibl. hist. 5 wyraża się: Stan. Święcicki, życie Jędrzeja Noskowskiego. wuja swego (który przez Hozyusza Jezuitów do Polski sprowadzonych w Pułtsku osadził) wydał w 4 arkuszach.

Niesiecki III, 375, IV, 244. — Bentkowski II, 638. — Juszyński III, 210—11.

Jagiell.

ŚWIĘCICKI Antoni. Dissertatio ex jure gentium ad publice disputandum proposita per Ant. Święcicki. Cracoviae 1780. w 8ce.

Notata Przyłęckiego.

ŚWIĘCICKI Feliks, ksiądz. Kazania Postne. O Zacości Duszy Człowieka. Przez X. Felixa Święcickiego Kanonika Katedralnego Inflanckiego Ułożone. Dla

wygody Xięży w Parafialnych Kościołach około Dusz sobie powierzonych, pracujących Do Druku Podane. Roku P. 1794. w Krakowie w Drukarni Anny Dziedzicki i Sukces: w 8ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 199.

Liczbowanie mylnie oznaczone: gdyż str. 46 liczbowana podwójnie, zaś od str. 193 idą cyfry 293, 294, 295, 296, 297, 298 184(!).

Dedyk. do Wojciecha Radoszewskiego, kanonika krakowskiego.

Zawiera 7 kazań: o szacunku duszy, o nieśmiertelności, o końcu, o męce Chrystusa i t. p. — Aprobata Andrzeja Hawnera Congr. Miss.

Dzików — Jagiell. — Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Kazania Passyonalne O Nieuchronney potrzebie Pokuty. Przez W. J. Xiędza Felixa Święcickiego Kanonika Katedralnego Inflanckiego, Obojga Prawa Doktora Rządęc Kościoła Włostowskiego ułożone. Do Druku Podane Roku Pańskiego 1796. [Tu winjetka: dyscypliny przewiązane szarfą]. w Krakowie w Drukarni Uprzywileowanej Antoniego Jgnacego Gröbla, w 8ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 156.

Dedyk.:łowczemu sand. Karaskiemu, kuzynowi swemu. — Censura Pasch Serwana. Mieści 7 kazań: O świadectwie sumienia, o pokucie, spowiedzi, męce Pańskiej. — Na końcu Imprimatur Mosllera, ces. reg. Brigd. commis.

W kazaniach niema żadnych aluzji do współczesnych wypadków. — Aprobata cenzury mówi, że kazania są ułożone w duchu sławnego Segnerego.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Kazanie W Dzień Niepokalanego Poczęcia Maryi Panny Na Kalwaryi Zebrzydowskiej w Kościele XX. Bernardynow Miane I w Dzień Godnych Jmienia W. JMei Pana Jana Łąckiego Stolnika Przemyskiego Na Wiązanie Ofiarowane Przez X. Felixa Święcickiego Kanonika Inflanckiego. Roku 1792. [Tu winjetka: gałązka poziomo ułożona]. w Krakowie w Drukarni Uprzywileowanej Antoniego Gröbla. w 8ce, k. tyt. i k. 8 nlb.

Na odwr. tytułu rycina klejnotu i wiersz na cześć Łąckich; poczem (kursywą) dedykacja. Na końcu cenzura duch. K. Marxena i impr. Stan. Minockiego.

Czartor. — Jagiell.

Święcicki Felicjan ob. Krasnodębski Klaudjusz (Arbor 1721).

ŚWIĘCICKI Grzegorz, kanonik wil. (1577 † 26 lutego 1617). Die quarta Martij In Festo Sancti Casimiri Confessoris. [Tu rycina przedstawiająca św. Kazimierza, królewicza]. [Na końcu:] D. Gregorio Svieneickij Canonico Vilnen. Avctore. [Tu winjetka]. Romae Apud Carolum Vullietum. M.D.C.III (1603). Superiorum permissu. Olim Lituaniis Mauors, Lituq. decora Nunc Casimirus gloria stirpis honos. fol., k. 2 nlb. (sygn. A).

Na początku rycina św. Kazimierza, pod którą podpis. Greg. Święcicki author.

Zawiera: Introitus — Oremus — Lectio — Sequentia — Secreta. Jest to wkład do Officium. Ossol.

— Theatrum S. Casimiri, In Qvo Ipsivs Prosapia, Vita, Miracvla, & illustris pompa in solemni eiusdem apotheseos instauratione, Vilnae Lithuaniae Metropoli, V. Id. Maij, Anno Dni MDC.IV. (1604). instituta graphica proponuntur. In memoria aeterna erit iustus. Psal: CXI. Editum ibidem, eodem anno, operis Typographicis Academiae Societatis Iesv. [Tytuł w ozdobnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 127.

Na odwoicie herb Zyg. III wśród orłów i pogoni... oraz 8 wiersz łac. — Poczem na 2 k. dedykacja Zyg. III, podpisana przez Lwa Sapiehę. W niej wychwała pracę Święcickiego, ale nazwiska autora nie wymienia. — Poczem na k. 4 verso: rycina S. Kazimierza, naśladowana z ryciny rzymskiej z r. 1603 (oh. wyżej), ale wykonana lichu. Pod nią 6 wiersz łac. Następuje na k. A: Author Lectori... (tu już autor podpisany). Mówi, że szedł za życiem napisanem przez legatą Zach. Ferreriusa z r. 1520. — Ohacz o tym żywocie św. Kazim. tom XVI str. 201.

Całe dzieło składa się z nast. części:

- 1) Vita S. Casimiri od str. 1—26 (mylnie znaczonej jako 22).
- 2) Officium od str. 27—38. Tu na str. 29 hymny Ferrerjusza; na str. 33 Epitaphium; na str. 34 pieśń Onni Die... przepisana w roku 1498 przez Krzysztofa Zlotkowskiego ex codicibus D. Casimiri; na str. 38: Oratio Maronaea Pauli Symonowicz.
- 3) Od str. 39—127: Pompa Casimiriana sive De Labaron... Quirini Cnogleri Austrii

Sermo Panegyricus. — Przemowa ta jest dedykowana Joanni Pistorio Nidano. Cała ta przemowa licząca kart 8 kursywą przynosi dokładny opis uroczystości ogłoszenia w Wilnie kanonizacji i wprowadzenia do katedry chorągwi św. Kazimierza. W tok opowiadania są wplecione na k. 57 *Oratio Svencicii Labarophori.* — Na str. 66 *Oratio Leonis Sapi-hne.* — Na str. 74 wiersze: *Vinū Quiritans* i inne wiersze. — Na str. 90. *Dialogus polonicus* (występują różne cnoty oraz Aniołowie). — Na str. 101: *Eulogia Casimira*, potem wiersze łacińskie i greckie (str. 104). — Na str. 106 zamontowano: *Carmen hæbreum inopia typi omittitur* — Na k. 126 wierszyk na cześć Radziwiłła: *Jordanem vidit, Nilum bibit, omnia vicit...*

Kończy się cała ta opowieść i wplecione w nią wierszydła na k. 127.

Cały ten panegiryk ma być rzekomo utworzem W. Bojera, o czem ob. tom XIII, 237.

4) Pozem dodano jako osobny druk z osobnym tytułem (choć i typograficznie biorąc jest to ciąg dalszy):

Theatridivm Poeticvm Sanctissimo & Castissimo Poëtae D. Casimiro. Academiici Partenij Vilnae monumentum immortale PP. Virtutem inuita blandè vestigat & vltro Ambit honor. Claud: [Tytuł w prostokątnej zdobnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i str. 66.

Jest to zbiór wierszy pisanych niby przez studentów (co wątpliwe). Na k. 3 wiersz Piotra Grąckiego prefekta sodalicji... oraz jego Hieropompilion na cześć L. Sapiehy. — Dalsze wiersze pisali: Nic. Chr. Radziwiłł, Chr. Const. Biszozor, Val Ungerus, Eucharodus Gudłowski, Erlanda Haldorus Norvegus, Patrus Tarczyn, Thom. Wykoczarski, Athan. Hier. Ciechanowicz, Andr. Haymontowicz, Steph. Sopoczko, Frid. Skotowski, Gasp. Erasmusowicz, Paul. Suederns Kyttingius Danus, Joan. Kydinus Danus, Petr. Rudomina, Joannes Lago Danus, Joan. Krzykowski, Greg. Laurentius Gothus, Math. Wołotkiewicz, Daniel Colup-dina Pomeranus, Henr. Schachtins Holstius, Gaspar Baldncius, Joan. Szwenski, Mart. Kossowski, Pet. Dybowski, Andr. Lonsedius Livon. Patricjus i Thom. Abierombanus Scentus, Christ. Buywidowicz, Jac. Woschovius Turonen, Sim. Ugniewski, Pet. Minocki, Balt. Sołodziejewicz, Hier. Biductus, Alex Swięcicki, Greg. Saliceus Ungerus, Christ. Szukazta, Joa. Gapszewicz, Alb. Padlecki, Joan. Gultowski, Math. Sołodziejewicz, Otto Podwińki, Joan. Diens, Thom. Sebastian, Alb. Polaski, Matth. Mierzejewski, Matth. Menicampus Danus, Nic. Benedicci, Andr. Szumlewski, Joan. Wolski, Christ. Bohola,

Ad. Sulaticki, Andr. Uzłowski, Sim Krazykowski, Greg. Niurbenns Suecus, Steph-Laskowski, Thom Bobrowski, Joan. Kobylski, Math. Bahimowski, Pet. Krnsiński, Joan Narbutt, J. Królik, Valent Narnński, Nic. Sawicki, Paul. Raminowicz, Ad. Rucki, Joan. Wersocki, Alb. Podleski, Tom Kocziszowski, Albertani, Joan. Pułtorak, Christ. Kizyczewski, Joan. Izaykowski, Gabriel T. Pipkowicz, Simon Tupalski, Joan. Nicolai Dixon, Eras Brnns Suecus, E. Axenbergius Suec, Seb Hermanowicz — Obok wierszy łacińskich są i greckie (str. 65) Zestawienie tych nazwisk daje wyobrażenie, jak różnorodną młodzież kształcili Jezuiti (głównie nierzają nazwiska skandynawskie).

5) Wreszcie na końcu idzie:

Genealogia S. Casimiri. Collecta a R. D. Gregorio Swięcicio, Canonico Vlnensi. (B. m. i r.). w 4ce, k. 7 nłb.

Ta genealogia św. Kazimierza oparta jest na Gwagninie, Kromeize, Mi-chowicie, Decinszu, Strykowskiem. — Kończy ją wiersz do królewicza Wład., oraz: *Contenta i Menda emenda* (wpis błędów).

Jocher 8622. — *Wiadomości VIII s. 180.* — *Nie-iecki IV. 245* — *Szarzyński Obraz.* — *Brown Bibl. s. 73, 129.* — *Zaluski Conspect. novae coll-ct. legum 1744 str. 63* („*Raritatis stpendae*“). — *Wzryńki Dykejon. I, 30.* — *Kraszewski Wilno IV. 150.*

Akad. — Branie — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

— ob. Bellarminus (*De officio principis 1619*) — Bojer Laur. — Chodkiewicz G. (1595) — Kazimierz św. — Komparski J. (*Threnodiae 1593*).

Szarzyński Obraz II, 244. — *Kraszewski Wilno II. 252 i 284.* — *Starowski Monumenta 223.* — *Baliński Dawna Akad. wileń. 103.* — *Sobieszczański w Encykl. powsz. Orgel. XXIV, 388* — *Wiszniewski Hist lit. VIII, 180* — *Bieliński Uniwersytet wileń. II i III.* — *Encykl. kośc. XXVII, 205.*

Jego *Miracula S. Casimiri* oraz *Vita S. Casimiri Confessoris* są zamieszczone w *Acta Sanctorum a Ioanne Holland S. I. colligi feliciter coepta, a Papebrochio eisadem Soc Ies. aucta. Antverpis 1668 I, str. 337 i 351.*

(**Swięcicki Ign.**). *Kategoria WJP. Ignacego Swięcickiego Miecznego Woiwodztwa Mińskiego z WW. JPP. Baczyńskiem.* (1790). fol., k. 1 nłb.

Uniw. wileń.

— ob. Baczyński.

SWIĘCICKI Konstanty. *De Jure Naturae Et Gentium In Genere; Et De*

Jure Belli Et Pacis In Specie. Authore R. P. Constantino Święcicki Ord. Min. Observ. S. Francisci Lect. Theologo, Provinciae Litvaniae Exdefinitore. Sereniss. & Pontentiss. Augusti III. Orthodoxi Poloniae Regis Magn. Duc. Litvan. ac Elect. Saxon. &c. Aulico Theologo. [Tu winjeta: skrzyżowane kagańce, ozdobione ornamentem]. Lucae, MDCCLXIII. (1763). Sed Prostant Venetis Apud Antonium Bortoli. w 4ce, k. tyt., str. XX i 26), 1 portret (Święcickiego).

W przedmowie „Benevole lectori“ twierdzi, że już pismo św. oraz ustawy koncyliów i papiży znaly pojęcie prawa natury. Powołuje się na „Jus belli et pacis“, ale nazwiska Grocjusza — o którym myśli — nie wymienia.

Potem idą 3 cenzury z r. 1762. W ostatniej chronologus ordinis błogosławi go, ut te ad multos annos Deus servet.

Dzieło składa się z 2 części: 1) De jure nat. et gent. in genere, 2) od str. 165: De jure belli et pacis in specie.

Pokołoi omawia nast. kwestje: Pojęcie prawa natury u różnych pisarzy od filozofów greckich poczynając (na str. 7 i nast. polemizuje z protestantami jak Puffendorf i Thomasius; na str. 39 z Hobbesem; oraz chwali Grocjusza ale i ostrzega przed nim). Na str. 51 polemika z Leibnitzem

Od str. 56 o pojęciu moralności (polemika z Wolfem). Na str. 76 zwalcza Spinozę.

Od str. 89 o właściwościach prawa natury i o sposobach jego poznania, o jego różnicach od jus gentium.

Od str. 126 o pojęciu Rzeczp. chrześcijańskiej, obrona zasady Dei gratia, stosunek religji do prawa.

Od str. 148: De lege t. j. o mocy prawa ustanowionego przez ludzi.

Od str. 165: De jure belli et pacis. Pojęcie wojny. Słuszność wojny w obronie religji lub przeciw ni-wiernym. Na str. 181 polemika z doktryną Lutera. Kwestja prześladowań żydów i przymusowego nawracania (oświadcza się przeciw temu) —

Od str. 191 o słuszności prześladowań heretyków (bellum contra subditos haereticos). Od str. 194 o słusznych przyczynach wojen (ratione regionis, transitus militaris). Od str. 206 de effectibus belli, de represaliis. Od str. 220 de foederibus. Od str. 231 de jure pacis (o istocie pokoju i jego konsekwencjach). Od str. 249 Index (tu wymienieni po nazwisku pisarzy, z którymi polemizuje lub zgadza się). Wreszcie errata na ostatniej stronie.

Dzieło Święcickiego jest najpoważniejszą w naszej ówczesnej nauce próbą nastosun-

kowania się do teorji prawa natury rozwiniętej przez Grocjusza i jego uczniów. Ale ma charakter raczej polemiczny jak konstruktywny. Stoł na stanowisku, że rdzeń nauki o pr. nat. jest znany Biblii i kościołowi. — Autor zna język hebrajski (str. 34) i syryjski (str. 103 lub 173) i popiera też swą polemikę cytowaniami oryginalnego tekstu Biblii. — Ocytanie bardzo szerokie. Z pisarzy katolickich powołuje się często na jezuitę Suarez, Reiffensilla, Besolda. — M tody używa scholastycznych, ale z pewnemi odchyleniami od niej ku po-żugiwaniu się faktami histor. — Całe dzieło znamienne przeciwstawia się prądom filozof., jakie zaczęły w tym czasie kłkować w Polsce (Kulłataj, Strojnowski, Popławski etc.).

Benk. II, 34 — Kłosy 1879 nr 731 (podana treść dokładna). — Kasperek Udział Polaków w uprowie prawa międz. 1883 str. 10—14 — Marchwiński Pogl. fil. prawne Strojnowskiego 1930 str. 7.

Bran — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wil.

Święcicki Marcin (I, II, III) ob. Curio Caelius (1556) — Kędzierski Staa. (Poemata 1607) — Pocillator (1716) — Wiśniewski Em. (1722).

ŚWIĘCICKI Mikołaj, biskup poznański. K. p. Responsum legomości Xiedza Biskupa Poznańskiego Iegomości Pánu Podskarbiemu Koronnemu. [Na końcu:] Dat: w Warszawie 23 Febr. 1703. fol., k. 2 nlb.

Narzeka, że król (August) pozwolił rabować dobra duchowne Sasom, Wołochom i Tatarom oraz że popiera heretyków w Turanii. Życzy podskarbiemu (Jan Przebendowski), aby klucze jego otwarły mu tesaurum misericordiae divinae. Cały list pełen wzburzenia i szyderstwa.

Akad. — Czartor. — Jagiell.

(Święcicki Mikołaj Stanisław). Honor infulatus secundum ordinis senatorij Purpura illustrissimus, Pontificio characterere reverendissimus, Illustrissimi, Excellentissimi ac Reverendissimi Domini, D. Nicolai Stanislai in Święcice Święcicki, Dei et apostolicae Sedis gratia Episcopi posnaniensis et varsaviensis, Petricoviensis Scholarum Piarum collegij munificentissimi fundatoris, a regio Vladislai IV Varsaviensis Scholarum Piarum Collegio, in solenni ad suam catheram ingressu, profundissimo cultu adoratus. Varsaviae typis ejusdem Collegij anno Domini 1699. fol., k. 19 nlb. Jagiell.

— Nidus Honorum in Nicolaum Święcicki, Episcopum Posnaniensem... Posnaniae typis Soc. Jesu 1699. fol.

— Solidus Ad Cathedram Posnaniensem Bonis avibus Profectus Illvstrissimi & Reverendissimi Domini D. Nicolai Święcicki Episcopi Posnaniensis A devinctissimo sibi Collegio Mansionariorum Ecclesiae Collegiatae Sancti Joannis Baptistae Varsaviensis debitá exceptus panegyri. Anno Domini qVo DVX InfrMas sVffVLsIt CrVX plagentes (1699). Varsaviae, Typis Collegij Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 11 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb i 2 wiersz. Poczem dedykacja oraz wiersze łac. i proza nakamienna, ławiające 5 stopni, przez jakie kroczył biskup do katedry. Ossol.

— Via flaminia... sub solemnem D. Nicolai Święcicki in suam dioecesum ingressum praesentata. Anno 1699. Varsaviae typis Schol. Piarum. fol.

Henryk Pieniążek pijar pisał w roku 1699 jakiś panegyryk dla Święcickiego. Będzie to więc zapewne albo „Honor infutatus“ albo „Via flaminia“. — Ob. tom XXIV, 249. Dzików.

— ob. Justitia in tribunali (1691) — Laskowski Jerzy (1697) — Manifestacya (1698) — Papeczyński (1675) — Święcicki Stan. Hyac. (Mowa 1683, Regina viarum 1697, Thesis 1697, Stadium 1697) — Tylkowski Adalb. (Pars septima 1681) — Wyrwicz And. (Ilustr. 1680).

Karwowski w Dzienn. pozn. (Liter i Sztuka) 1910. — Katalog ręk. Ossol. II. — Enc. kośc. XXVII, nie podała jego biografii.

SWIĘCICKI Stanisław Hyacynth, biskup chełmski († 1690). Copia listu Jego Mości Xiędza Biskupa Chełmskiego do Jednego z Ich Mościow Xięży Biskupów pisanego. (Datow. 10. Januarii 1692). fol.

Biskup zachęca swego kolegę, aby klątwy użyć przeciw wojewodzie Roskiemu, który ważył się hiberny wymagać z dóbr biskupstwa chełmskiego.

— Niebieski Wiek Łaskawego Kalendarz W Kościele Warszawskim u Oycow Dominikanow, Pod czas Odpustu Wielkiego, względem Confraternitatus Nominis Iesv, Roku szczęśliwie zaczę-

tego 1644. dnia 1. Stycznia. Przez W. X. Stanisława Hyacyntha Święcickiego Kánoniká Láteráńskiego, Przeorá Czerwińskiego, Wystawiony, y wydany. Z Pozwoleniem Urzędu Duchownego. W Warszawie. W Drukarniey Piotrá Elerta J. K. M. T. pogrąbhá. [Tytuł w prostokątnej ramce]. (1644). w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 19.

Na odwr. herb czwórzielny ze Snopkiem Wazów w środku. — Dedyk. Carolowi Ferdinandowi Królewicowi; poczem Kazanie (druk gocki). Stawia w nim „prognostryk“ Królowi i Królewicowi Karolowi. Wyjawia też Jezuitów.

Jocher 4783, 9063, 8288.

Akad. — Brańc. — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Zielin.

— Mowa Senatorska albo rączey Votum Iásnie Wielmożnego Ie^o Méi Xiędzá Stanisława Hyacyntha ná Święcicáh Święcickiego Biskupa Chełmskiego W Senacie In facie Reipublicae, cum applausu Regni Ordinum w Roku 1683 die 16 Februarij Odprawione. [Tu linja]. w Warszawie, Drukował Károl Ferdynánd Schreiber. w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwr. tyt herb i 2 wiersz łac.

Dedyk. Mikołajowi Święcickiemu, opatowi trzemesz. od J. Mat. Orlińskiego. kanon. warsz., a w niej pochwały dla biskupa Święcickiego.

Votum jest zwrócone do króla Jana. Wypowiada przyczyny, dla których Bóg odmawia Polsce błogoślawieństwa: ucisk kościoła i biednych, przerzucanie podatków na poddanych, złe podatki, poborców praktyki, jęgiełty płacone Polakom przez obcych i t. p. Przyznaje, że wiele grzechów król eradica vit.

Są podobno dwa odbicia(?).

Akad. — Czart. — Os. ol. — Uniw. warsz.

— Pan Wysogrodzki, Podczás vsługi Pogrzebowey Wielmożnego Jego Mości Pána Macieja Z Siecina Siecinskiego, Kásztelaná Wyssogrodzkiego, przez X. Stanisława (sic) Hyacyntha Święcickiego, Can. Reg. Lateran. w Konwencie Czerwiskim Philosophiey Lektorá, w Kościele Czerwiskim Naśw: Panny 27 Martij. 1642 Wstawiony. w Krakowie, w Drukarni Wáleryaná Piątkowskiego, Roku P. 1642. w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwr. tyt. herb (Łabędź). Dedykacja Stanisławowi Pstrokońskiemu, spowiednikowi króla. dat. 3 maja

W kazaniu są szczegóły genealogiczne i biograficzne. Wyśławia go jako sprawiedliwego sędziego (sądził bez oczu). Na końcu aprobata Jak. Vatiensis.

Niesiecki cytuje to mylnie jako kazanie na pogrzebie Piotra Siecińskiego. — Maciej. Piśm. III 838.

Czartor. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Rada Którą miał dąć ex Nexu & Obligatione Iuramenti Senatorij ná Seymie przeszłym Warszawskim niewinnie niedoszłym in Voto Suo Iasnie Wielmożny Iegomosc X. Stanisław Iacek Na Święcicach Święcicki z Boskiey y S. Stolice Apostolskiey Łaski Biskvp Chelmski, Opat Lubiencki Luci publicae dla informacyi Stánów Rzeczypospolitey Podana Roku Páńskiego 1695. (B m.). w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

W mowie tej omawia sprawy wojkowe (chorągwie prywatne, bogacenie się hetmanów, hiberny, ściąganie żołdu przez żołnierzy). Nazywa się wciąż ubogim starcem. Czartor. — Uniw. warsz.

— Cudowny W Stáyni Betbleemskiey Spiewaczek Pod wroczystość nowonarodzonego B gá, W Kościele Czerwieńskim N. Panny Wystawiony, y Do Drvkv Podany Przez X. Stanisława Hiacynta Święcickiego Przeorá Czerwieńskiego. [Tu winjetka] W Warszawie, W Drukárniey Piotrá Elertá J. K. M. Typográphá R. 1645. w 4ce, k. tyt. i k. 10 nlb.

Na odwr. tyt. herb Wiśń. i dedykacja Hieronimowi Mich. Korybutowi Wiśniowieckiemu

W Kazaniu (druk. gockim) nazywa Jezusa śpiewaczkiem i wzywa by mu wystawił statwę w sercach swoich. Całość bez treści. Jocher 4783.

Branic. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol

— Synodus dioecesis Chelmensis per Stan. Hyac. Święcicki Episcopum chelmensem, abbatem Lubin. (1694)... ob. Synodus.

(Święcicki Stan.). Atrium Illustrissimae Domus Święcicianae gratiis theologicis Illustrissimo et Reverendissimo Domino D. Stanislao Święcicki, Episcopo Chelmensi, archidiacono Varso-

viensi, &c. &c. fundatori Theologicae facultatis in Collegio Varsaviensi Soc. Jesu, aeternum militaturis Consecratum. Ab Eodem Collegio Soc. Jesu. Anno Domini 1680. Varsaviae excudebat Carolus Schreiber. Anno 1680. fol., k. 15.

Na odwr. tytuła, drzewo geneal. Święcickich. Stylem nakamiennym wychwalane różne koligacje Święcickich.

Jagiell. (fragm.) — Ossol.

— Regina viarum virtutis, meritum, honorum via qua sacrorum Rex Illustrissimus et Reverendissimus D. D. Stanislaus in Święcice Święcicki Episcopus Chelmensis ad Culmenses infulus Nominatus ad immortalitatem contendit, et inter publicos Dioecesis dolentis planctus in perennem posteritatis memoriam cum lacrymis deductus a gratissima fundatori munifico Residentia Crasnostaviensi Societatis Jesu Anno Regis Regum Humana in Carne Viatoris MDCXCVII. (1697) fol., k. nlb. 12.

Na odwr. tyt. herb Święcickich, pod nim 6 wierszy łac. Przypis prozą Mikołajowi Święcickiemu Nominatowi Biskupowi Kijowskiemu, przez residentia Crasnostaviensis Societatis Jesu. Zamojs.

— Stadium interminatum virtutis, sapientiae, gloriae, infulatae immortalibus Illustrissimae soleae Święcicianae vestigiis consignatum. Atq sub funebria justa Illustrissimi ac Reverendissimi Domini D. Stanislai in Święcice Święcicki. Episcopi Chelmensis et Nominati Culmensis, Archidiaconi Varsaviensis, Abbatis Lubnensis Praepositi canonicorum regularium lateranensium ad S. Georgium Varsaviae. Ecclesiae, patriae, Palladi christianae propositum. Necnon Illustrissimo ac Reverendissimo Domino D. Nicolao Stanislao in Święcice Święcicki Nominato Episcopo Kijoviensi, et Czerniehovieni, Abbati Tremesnensi, decano ecclesiae cathedralis posnaniensis etc. etc. praesentatum a collegio varsaviensi Societatis Jesu MDCXCVII. (1697). Varsaviae, Typis S. R. M. in Collegio Schol. Piarum. (1697). fol., k. 2 nlb. i k. 12. Czartor. — Jagiell.

— Thesis publici Doloris ex Święcicianae Virtutis, Sapientiae, Gloriae praemissis Oratoria svada deducta, ac

sub funebres exequias Illustrissimi ac Reverendissimi Domini D. Stanislai in Święcie Święcieki Episcopi Chelmensis, Nominati Culmensis, Archidiaconi Varsaviensis, Abbatis Luhnensis, Paepositi Canonorum Regularium Lateranensium ad S. Georgium Varsaviae Fundat. Theologiae munificentissimi, Supremo Argumento probata nec non Illustrissimo ac Reverendissimo Domino D. Nicolao in Święcie Święcieki, Nominato Episcopo Kijoviensi et Czernichovien. Abbat: Tremesnensi Decano Ecclesiae Cathedralis Posnaniensis etc. dedicata a Theologis Varsaviensibus Societatis Josu 1697. w 4ce, k. 10 nlb. Jagiell.

— ob. Grabowicz St. (Libanus 1680) — Karwat S. (purpurata gradati 1696) — Kretzner Martinus (Oratio 1680) — Leszczyński Seb. Joan. (Pax 1678) — Mistalwicz Thomas (Sanctio-nes 1671) — Ryniewicz R. (Ładna strzala 1678) — Spruszyński Georg. (Strom honori 1680) — Trybowicz Bonifacy (Wódz 1692) — Turzowski Stanisław (Lancea laureata 1679) — Tylkowski Adalb. (Tribunal 1690) — Wyrwicz Andrzej (Illustrissimo 1680) — Wieliński (Laurus Minervae 1694).

Janocki Nachr. II, 43. — Maciejowski Piśm. II 744 i III 838. — Kzepnicki Vitae praesol. III, 131 i 2. — Święcki Hist. pam. 1859 — X Boniewski w Pam. rel. mor. V, 107. — Vol. Leg. V, 369 i 488 — Katalog Ossol. ręk. II. — Encykl. Org. XXIV, 387. — Enc. kość XXVII, 206. — Bandt, Hist. dr Kr. P. II, 180. — Chłędowski Spis 50. — Korytkowski Pralaci IV. — Wadowki Wiadomość str. 329. — Kochanowski Dzieje Akad. Zam. 1900. — Finkel III, 1868.

ŚWIĘCICKI Wojciech (I), kanonik († 1644). Epibateria Modvlatio Dvm Theses Ex Vniversa Philosophia Illustrissimo & Reuerendiss. Principi Laurentio Gebicki (sic) Inscriptas, In Colleg. Germanico & Hungarico publicè defendit. Albertvs Swiencicki Einsdem Coll. Alum. Romae, Apud Bartholomaeum Zannettum. 1615. Superiorvm Permissv. [Tytuł w prostokątnej ozdobnej ramce] w 4ce, k. tyt., str. 28.

Dedykacja Gebickiemu na 2 k. (gdzie pod-

nosi jego stosunek do królów Stefana i Zygmunta).

Poczem idzie poemat paneg. „Epibaterion“, kończący się zwrotem do Zygmunta III. Druk ozdobny, stronice w ramkach.

Ciampi Bibliogr. I, 102 — Kraszewski Wilno IV, 159 mylnie za druk wileński podaje. — Siarczyński Obraz II, 244. — Starowolski Monom. 689. — Gawarecki Łowicza pam. 45, 87—8.

Czartor. — Ossol.

ŚWIĘCICKI Wojciech (II), podstoli. Mowa J. W. Inci Pana W. Święcieckiego Podstolego wiślickiego, podstarosty radomskiego, posła województwa sandomirskiego d 10 septembris 1776 na sessyi seymowej miana. (1776). fol., str. 2.

Akad. — Branic. — Czartor. — Krasin. — Ossol.

Święciecki Zygmunt ob. Święciecki Andrzej.

Święciński Stefan ob. Lacrymae (1604).

(Święccy). Nota... fol., k. 1.

Dotyczy sporu pomiędzy sukcesorami Jana Antoniego Święciekiego a sukcesorami Florjana Orzeszka o dziedzictwo pewnej części na wsiach Kostkach i Snehodole. Bibli T. P. N. w Poznaniu.

Święcki Maciej ob. Kluk Krzysztof (1777).

ŚWIĘCKI Wawrzyniec X. dominikan († 1709) Wonnosc Roze Ierycbontskiej, Lvbo Łaski, dary, ná przyrodzone, nabożnym ludziom, W rożnych potrzebach, przypadkach, chorobách, niebezpieczeństwach, od szkodliwości Boskiej oświadczone, Zá przyczyną Przczystey Bogarodźice Panny Maryey. W Obrázie Dzikowskim Kościele Klasztoru Dominikánskiego Cudownev. pilnie zebrane, wiernie wypisane, Przez X. Wawrzyńca Święciekiego, Káznodzieię Generálnego, tegoż Zakonu, á támtego Klasztoru Przelózonego. Stolicy Apostolskiej Pisarza, Zá dozwoleńiem Stárszych. Ludzkiej podáne wiadomości ná podniátę Chrześciańskich sere, do gorętszego ku Pánnie Przenajświętszey nabożeństwá W Krakowie w Drukarni Akademickiej. Roku Páńskiego 1686. [Tytuł w ramce] w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 83.

Na odwrocie karty tyt. rycina św rodziny wśród krzako różanego i dwuniesz polski. Rytował F. M. B. — Poczem: Przedmowa. O początku obrazu dzikows. (pewien towarzysz pancerny darował go p Białkowskiej, a ta znowu Tarowski. Biskup Trzebiecki przysłał do zamku dzik. komisję, która zbadala jego cudowność) Wreszcie idą aprobaty i cenzury oraz przestroga czytelnikowi.

Od str. 1: Cuda, które się działy przy obrazie w zamku dzik. (od r. 1670) Wylicza głównie przypadki cudownego leczenia chorób. — Od str. 26: Cuda po przeniesieniu obrazu do klasztoru dominikańskiego. Tu przybawają nowe cuda: wskrzeszenie n-marłych ochrona przed pożarami i piornami, uwalnianie z niewoli tatarskiej. — Nawet ślepy koń ofiarowany do obrazu dzikowskiego przeżył na nowo (str 82).

Jocher 8823 a zwie go Święcki. — Kraszewski Okruszyny I, 212. — Barącz Dzieje zsk. kaznodz. II, 263. — Eneykl. Orgelhr. XXIV s. 388.

Czartor. — Krasn. — Uniw. warsz.

— Roza Jerychńska Navświęta Marya Panna w Obrazie Dzikowskim Cudami y Łaskami Woniejąca Albo Łaski y Cudá Obrázu tegoż niegdys do Druku podáne przez X. Wawrzynca Święckiego, Káznodzieię Generálnego, Teraz zaś zá stáraniem Bazyl-go Barskiego S. Teol Bákálarzá. Przeorá Dzikowskiego WW. OO. Dominikanow Przedrukowane Zá dozwozeniem Stárszych W Sándmirzu w Coll. Soc. Jesu R. 1754. [Tytuł w ramec]. w 4ce, k. tyt. i k. 10 nlb., str. 136.

Na odwr. tyt herb Leliwa i wiersz polski. Dedykacja Róży Turnowskiej (z Karwickich) i jej synom przez ks. Barskiego. — Aprobaty Kaz. Pałasowskiego z r. 1754.

Na początku sztych M. B. z podpisem: Jos. Erasm Belling Cath. sc. Aug. Vind.

Na str. 4 pismo bisk Trzebieckiego z r. 1675. na str. 6 bisk. Oborskiego — oba w sprawie obrazu.

Tekst podzielono na rozdziały wedle jakości cudów: O chorych uzdrowionych, O uleczonych członkach, O konających, O łaskach wielorakich, O hydatnch uleczonych (tu obszerniej uzasadnia możliwość takich cudów, których dwa zanotował) O uwolnionych od czartów, od śmierci przypadkowej, od paroksyzmów, od zarazy, z niewoli etc. Wszędzie uwzględniono cuda z lat 1686 1754, a także poświęcono im osobny rozdział. „Ja sam, któryto pisalem, przyszedłem do zdrowia“ dodaje autor (str. 134).

Jocher 88 3. — Eneykl. kośc. XXVII, 207 zwie go błędnie Święckim.

Akad. — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Krasn. — Oasol.

Swiedelitzke Paul ob. Kickelbusch J. D. (Wider 1736)

Świejkowscy (Świejkowscy) ob. ob. Szwykowscy (Szwejkowcy).

Zapewne toż samo nazwisko, tylko pisownia odmienna.

Świejkowski Joachim, Samuel, Jan ob. Świejkowski.

ŚWIEJKOWSKI, poseł kijows. Mowa J. W. Imci Pana Świejkowskiego Posła Kijowskiego w Izbie Senatorskiej Dnia 23. Octobra 1786 Roku Miana. [Na końcu:] W Warszawie w Starym Mieście pod Nrem. 58. w Drukarni Piotra Dufour, Konsyljarza Nadwornego J. K. Mei y Dyrektora Drukarni Prześwietney Szkoły Rycerskiej, Uprzywilejowanego na Awiski, czyli Doniesienia Tygodniowe. fol., str. 3.

W sprawie obywateli woj kij. uciśnionych przez wojska rosyjskie.

Czartor. — Jagiell. — Krasn.

— Mowa... Dnia 23. Października 1782 w 8ce.

Ob Zbiór mów różnych. Wilno 1782.

Czartor. — Jagiell.

ŚWIEJKOWSKI Leonard Marcin, wojewoda podolski. Justyfikacya nowo wynalezionych dokumentów z strony W. Świejkowskiego kasztelana kamienieckiego. (1787?). fol., str. 16.

Branic.

— Mowa J. W. JMPP. Leonarda Marcina Świejkowskiego Kasztelana Kamienieckiego Podolskiego Trybunału Koronnego Marszałka przy Limcie Trybunału d. 20 Xbris miana. fol.

Notata Jochera.

— Powód J. W. Leonard Marcin Świejkowski w woda podolski orderów polskich Kawaler, dóbr Wsiow, Zachnowki, Worobitowki, Rohozny i innych do klucza szpikowskiego należących dziedzic. Pozwani. J. W. Wincenty Potocki podkomorzy koronny dóbr części Wsi Strzelezynie i całej wsi Muchowiec do klucza niemierowskiego należący dziedzic Urodzony Stanisław Mączynki tychże dóbr Strzelezynie współdziedzic i inni, oraz pozwani i stawic

się mający. Termin z pozwu po ostatecznym sprawie rozsądzeniu wydanego (około r. 1784). w 4ce, k. 8 nlb.

Jagiell. — Ossol.

(Świejkowski Leonard Marcin). Commissarius do Ograniczenia Dobr Ziemi-
skich Tahanczy (Urod. Leonarda Mar-
cina Swiejkowskiego Sędziego Ziemi-
skiego Województwa Braclawsk. dzie-
dzicznych). fol. k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— ob. Boykowski N. E (Summa-
rium 1776) — Dluski X. (1784) —
Litwiński Jan (Mowa 1783) — Ordi-
natio (1782) — Wprowadzenie (1785) —
Wykowska Maria (Summarium)

Wierzbowski Raporty Kom. ed. narod. 24
1906

Swiejkowski Stanislaus Martinus
ob. Garycki Bonifacy (Carmen 1770).

Świeradowski ob. Swiradowski

Swierszczówna Halszka (żona Ja-
na III Ostroroga, † 1583) ob. Arto-
mius P. (1583).

Swierczyński Bartholom. ob. Bus-
sius (1759)

Świerki Jakób ob. Gostyński An-
drzej Pro nob 1558) — Świrski.

Swierzawski ob. Świeczawski

Swierzopy ob. Miciński Adam (1570).

Swierzneński obraz ob. Dungowski
X. Piotr Wagner (Pełnia 1754).

Swieszewski Franciszek Kazimierz
ob. Sztychowski Wojciech (Złote żniwo
1717)

SWIESZKOWICZ Jakób. Ode epitha-
lamica Andreae Śępowroński et Mar-
garitae Franckovicovna sponsae. Cra-
covieae 1621. w 4ce.

Święta ob. Caroli T. (Uwaga 1793) —
Nogawski J. (pańskie 1727) — Pasz-
kowski Marcin (1612).

Święte ewangelie ob. Białobrzęski
X. Marcin (1581).

SWIETECIUS (Swieteki?) Jakób S. J.
Medvlla Gnomicae Sev Compendium
Horologiorum Bipartitum. Per Regulam
Mirificam, & per Tangentes; Aliosque
facillimos modos. Opera P. Jacobi Swie-
teci Societatis Jesu. Cum licentia Su-
periorum. [Tu winjeta]. Cracovieae, In
Officina Apud Haeredes Stanislai Len-

czewski Bertvt. A. 1660. w 4ce, k. tyt.,
str. 48 i k. 1 nlb.

Na odwr. tytułu aprobata Jacka Liberiusa,
prepozyta.

Dziełko składa się z dwóch części: 1) Con-
structio horologiorum per regulam Miri-
ficam, oraz 2). per tangentem aliosque
modos facillimos. W tekście 28 rysunków
i tablic. Jeden rysunek wlepiony na osob-
nej karteczce po str. 28. — Na str. 44
nauka, jak clepsydram parare, quae ho-
ras monstret

Jest w ręk. Czart. nr 1495.

Brown Bibl. S. J. 392. — Żabrawski Bibl.
mat 311. — Wilder w r. 1911 cenil 5 rs.
Czartor. — Jagiell. — Kijow. — Ossol.

SWIETELSKI Gabrjel. Assertiones
Ex Universo Jure Ecclesiastico Tam
Publico Quam Privato Quas Finito Hoc
Studio Publice Propugnandas Suscepit
Reverendus Religiosus P. Gabriel Swie-
telki Ordinis Minorum Observantium
Ex Archidiecepsi Leopoliensi Hora (7)
Pomeridiana Die (31) Mensis (Julii)
Anno MDCCLXXXIV. (1784). w 4ce,
k. tyt. i k. 3 nlb.

Zawiera 55 tez w duchu gallikańskim (józefi-
ńskim). Broni placetum regium, prawa
do zwoływania konyliów przez monarchę,
cenzury państwowej i t. p. Ossol.

ŚWIĘTKOWIC Paweł. Drogi Hereu-
lesowe albo dialog o jednym młodzieńcu
obierającym Stan żywota swego. Wy-
dany staraniem P. Świętkowica w Sław-
wney Akademii krakowskiej Philos.
Bakalarza w Krakowie R. P. 1608.
w 4ce, k. 8 nlb. (sygn. B).

Przypis Mik. Ligęzie, kaszt. czchow.

Brückner w Rzpr. filolog. Akad. Umiejęt.
tom XII (1919) str. 87 p sze o tym utworze,
znanym mu z unikat Bibl. publ. petersb.:
„Przeznaczony do grania, z prologiem
i epilogiem, zwraca się do widzów: Oka-
zała korona, przeznaczone osoby coście ra-
czyły przybyć i t. d., a w epilogu prosi
o grozce na pogrzeb swego bohatera My-
ślobieckiego, co się biedził myślami o wy-
borze stanu i nie mogąc z sobą do ładu
przyjąć, śmierć sobie wyprosił, na prze-
strógę dla młodzieży, by nie zwlekać nadto
z wyborem podobnym. Język autorski
skraca dla wiersza, n. p. *ieszcz, tylk;*
zniszczo (niszc, ho cz często = c) stwo-
rzony, *przynidę, boch* nawrzał swęwoleję“.

Bibl. publ. petersb.

— Encomium radosnego wszyst-
kiemu światu narodzenia Jezusa Chry-
stusa Messyasza y Boga prawdziwego

z figurami starego testamentu przez... Bakalarza.... opisane. W Krakowie u wdowy Jak: Sibeneychera 1610. w 4ce, k. nlb. 6.

Wierszem. Rycin 3 w tekście. — Dedykacja wierszem Andrzejowi Łukomskiemu, włocławskiemu kanonikowi.

Porównaj: Chlebowski Wawrzyniec (jest to plagjat z niego).

Brückner j. w. str. 68.

— Krolow Y Cesarzow Tyreckich Dzieła ábo sprawy, y Zywtow ich dokończenie: Począwszy od Otomána pierwszego, aż do Sultaná Ahmetá dziśieyszego: Wedłuk ich własney Kroniki w Konstantynopolu będącey, piśmie Arábskim y Láćńńskim piśanéy: Ná końcu Rádá ábo Rokosz ich o Koronie Polskiej. Wydáne przez Páwlá Świętkowicá L. B. [Tu winjetka] W Krakowie, Roku Páńskiego 1610. [Tytuł w prostokątnej ozdobnej ramie; w środku części górnej orzeł Jagiellońński]. w 4ce, k. tyt., k. 1 nlb. i k. 8 (sygn. B₄).

Na odwr. tyt. herb Rawicz i wiersz polski. Na 2 k. dedyk. wierszem Stan. Gawrońskiemu, podżupkowi krak. oraz Epigramma in laudem operis.

Od k. A: Krolow y ces. tur. postępkí (wierszem). Są to dzieje Turcji od r. 1300. Na k. A₂ verso drzeworyt, przedstawiający bitwę Tamerlana z Bajazetem. Na k. A₄ rycina przedst. obóz turecki i zbliżające się do niego woj-ko chrześc. Na k B rycina jakiejś utarczki (na przodzie walczą 2 rycerze, w głębi król). Kończy swe opowiadanie na r. 1572. Poczem idzie „Zamknięcie z napominaniem do... rycerstwa sarmackiego“, gdzie wzywa do walki z Turczyńnem, co się jak gad mnoży.

Jest to to samo dzieło, które wyszło pod nazwiskami Wawrz. Chlebowskiego i Strykowskiego: Krolów i cesarzów tureckich dzieła. — Tylko dedykacja inna i dodatki w tytule. (Podobny wypadek jest z wydaniemi Dębołęckiego i Piątkowskiego Otuchy).

Brückner j. w. str. 87. — Korbut ² I, 446. Dzików — O-sol.

— Vita Beati Ioannis Cantii Almae Academiae Cracovien: Professoris Sacrae Theologiae Doctoris, Anno Domini 1473 supra millesimum quadragentesimum. 24. Decembris, in vigilia Natiuitatis. D. N. Iesu Christi defuncti. Addita quoque sunt aliquot disticha,

ad laudem & gloriam Diuae Annae Mettertiae, &c. Gaudemus viros gloriosos & parentes nostros in generatione nostra. Ecele: 44. [Tu winjetka] Cracoviae, Anno Domini 1608. Apud Basilium Skalski Impressorem Cracouien. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb.

Słowa: „Apud Basilium... Cracouien.“ dodrunkowano później czerwoną farbą, jakby ręcznie. *

Na odwr. tyt. herb Wollowiczów. — Ded. Eust. Wollowiczowi. Poczem poemat heks. o życin Jana Kantego; Carmen saph.; Testrastyeh i Dystych.

Ojciec mój w t. VIII pod r. 1608 notuje, że były dwa wydania. Znam tylko jedno. Jocher 8:29. Akad. — Jagiell.

ŚWIETLICKI Paweł, Osteroda Borussiae. Q. D. B. V. Astrologiam Persicam. Ad Instantiam Legati Regis Persarum, Dum Gedani Degeret, Nuper Conscriptam, Nunc Ab Amicis Requisitam, Publicam In Lvem Prostrahent Praeses Paulvs Pater, Mathemat. Prof. Publ. Et Respondens Paulus Swietlicki, Osteroda Borussiae. [Tu rycina: kraj-obraz oświełtony promieniami słońca; na planie pierwszym na prawo 4 drzewka a obok nich św. Paweł w powłóczystej szacie; na lewo wysokie drzewo. Nad drzewem i św. Pawłem wstęga z napisem „Arescit Nisi Desuper“, u dolu: Paulus plantat]. In Auditorio Athenei maximo die VII Maii Anno MDCCXX. (1720) Horis Consuetis. Ex Typographeo Praesidis. w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 20.

Cyfy rytownika ryciny: H. 8.

Na odwr. tytułu dedyk. J. E Lindemu i 7 innym gdańszczanom. Poczem przemowa, w której Pater opowiada, jak przed 4 laty Mahomet Rizebeeg, poseł Solimana II, bawił kilka miesięcy „apud nos“. On to dał autorowi Calendarium (almanach) Arabica lingua anreis literis, zaś tłumacz posełski dał mu objaśnienia co do astrologji arabsko-perskiej. Mówi, że ojciec Świetlickiego był jego uczniem w Toruniu, a Paweł Świetlicki udaje się na dalsze studia do Strassburga.

Rozprawa Świetlickiego wykazuje zasady astrologji orjentalnej oraz jej vanitatem. Na końcu 12 corollaria z zakresu astronomji.

Chrept. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Ruhm-volles Leben des Weyland H. W. G. Herrn Ioan. v. Sinclair

uber die Dantziger Soldatesque Ober-Commandanten zeigte bey solenner Beerdigung 1731 in einer Trauer-Rede. w 4ce.

Dzików — Gdańs. miejs.

— Die beharrliche Treue in der Selbstverleugnung als die beste Vorbereitung zum seligen und freudigen Sterben wurde bey Beerdigung der Wohledlen und Tugendbelobten Jungfer Theodora Renata Kleinin in der Oberpfarr Kirche zu St. Marien den Iten Februarius 1751. aus I. Joh. II. v. 17. abgehandelt von Paulus Swietlicki Pred. zu St. Johann. Danzig gedruckt bey Thomas Johann Schreiber, Eines Hochedl. Hochweisen Raths, und des löblichen Gymnasii Buchdrucker (1751). w 4ce, 1 k. tyt., str. 66.

Gdańs. miejsa — Jagiell.

— ob. Breslau Jan F. (1745) — Kikebusch Joh Dan. (1736).

Swietlik Stefan, rektor w Bełżycach ob Słupceki Jerzy (Monile 1640).

Swietliński Stanisław ob. Niklewicz Jac. (Arboretum 1738).

Święto Wolności, Po Vwolnieniu skrepowányej Nátury ludzkiej, Przez Jednorodzonego Syna Boskiego Zasmucenemu Swjatu Ustanowione A należycie Pod Figurą Polluxá, ktory Brátá swego z otebláni wieczney nieszczęśliwości uwolnił, Od Szlachetney Młodzi Szkoły Grammatyki w Przesławney Akadémij Krákowskiej, w Oratorium Szkol Nowodworskich, Publiczną Deklamacyą Odprawione, Roku Pańskiego 1716 Dnia 7 Miesiąca Kwietniá w Krákwie w Drukárni Akadémickiej. w 4ce, k. tyt. i k. 2 nlb.

Rozpoczyna „zebranie historii“ czyli treść. Jest ona wzięta z mitologii — z dziejów obu synów Ledy. Aktów trzy dość dokładnie streszczonych, po każdym intermedium. Występują Leda, Jowisz, Merkury etc. Na końcu zjawia się oltarz Jezusa, Aurelius Lippus i dwaj genjusze perorujący tłumaczoną przez Post oracyą polską. Dziękuję się słuchaczom za atencją. Permissu rectoris.

Tenże sam programat po łacinie pod tytułem: Eleutheria. Ossol.

— (Nowe) y ofiara sprawiedliwosci... ob. Dunin Piotr (1683).

Świętochowskich (z) Franciszka z Br. zkowy ob. Chyltowiez X. August (1765).

Świętocki ob Swietecius.

Świętokrzyska góra ob. Kwiatkiewicz Marc. X (1687, 9).

Świętopluka Lindensis ob. Informatio (1725).

Świętorymy ob. Bidermann Jakób (1636) — Brzekwiński Dan. (1641).

Świętorzeczy ob. Eytmin — Głuszyński J.

SWIĘTORZECKI Józef. List Kazimierza Wielkiego do Stan. Augusta 8 Maja 1777. w 4ce, k. 4.

Jest też w Zabawach przyj. tom XV.

Czapski (Muz. Nar.).

— Do Nayiasniejszego Stanisława Augusta Krola Polskiego. W Dzien Szczęśliwego Powrotu Do Warszawy. Dnia 10 Grudnia 1781 Roku. Oda. Ne te venturas differ in horas. Ovidius. [Na końcu:] Jozef Świętorzecki. w 4ce, k. 2 nlb.

Wysławia popularność króla u ludu.

Ossol.

— ob. Horatius (1773).

Należał do Zabaw przyj. i pożył. — Tu pomieścił w t. IX str. 3 Oda na imieniny Xaw. Działyński; str. 91 Hymn do jutrzeńki; str. 161 Oda do przyjaźni; str. 206 Prośba do fortuny wiersz. — W t. X str. 97 Apollo wodza poetów polskich w chorobie odwiezła, wiersz; str. 370 Oda do sprawiedliwości. — W t. XI str. 201 Smutek, wiersz — W t. XIII str. 414 Obrócenie myśli do Boga. — W t. XIV str. 4 Wiejskie życie, wiersz; str. 7 Nuradyn, proza; str. 364 Wiersz do Hannety. — W t. XV str. 290 List Kazim. Wielkiego do Stan. Augusta. — W t. XVI Do Adama; str. 195 Do Hannety; str. 177 Do Korynny; str. 192 Cztery części życia ludzkiego.

Wysłany do Łęczycy jako kommissarz honi ordinis za panowania Stanisława Angnata, zostawił w rękopisie opis miasta Łęczycy i jego historję po polsku. — Dziennik warsz. 1851, Nr 119. — Bent. Hist. lit. I, 327, 597.

Świętorzecki Kajetan ob. Bukaty X. Antoni (1786).

Świętosław z Sławkowa, mansionarz ob. Ubiszewski Maciej (Żywot 1609, 1679) — Trzciana Jan (Żywot 1615).

Świętosławice ob. Guzowscy (Przypieszenie).

Świętosławska Konstancja ob. Broniszewski Józ. (1615).

Świętosławski August ob. Protokół (1792).

Świętosławski Joannes ob. Broniszewski J. (1615).

ŚWIĘTOSŁAWSKI Wojciech. Głos... na sessyi seymowej... 10 listopada. Warszawa, Michał Gröll 1788. fol.

Czartor.

— Głos J. W. Jmci Pana Świętosławskiego chorążego krzemienieckiego, posła wołyńskiego na sessyi seymowej d. 20 lutego 1789 roku miany. 1789. fol., str. lb. 4.

W liczbowaniu stron omyłka: strona 3cia dwa razy. Branic. — Krasin.

— Głos Jasnje Wielmożnego Świętosławskiego Chorążego Krzemienieckiego Posła Wołyńskiego Na Sessyi Seymowej Dnia 3go Marca 1789. Miany. (B. m. Warszawa). [Na końcu:] W Drukarni J. K. Mei y Rzpltey u XX. Schol: Piarum. fol., k. 2 nlb.

Bran. — Czart. — Jag. — Uniw. warsz.

— Głos... na sessyi seymowej... dnia 16 marca. Warszawa, 1789. fol.

Czartor.

— Głos J. W. Świętosławskiego chorążego powiatu y podstarosty grodzkiego krzemienieckiego rotmistrza kawaleryi narodowej posła wołyńskiego na sessyi seymowej dnia 2 czerwca r. 1789 miany. w 4ce, str. 4.

Branic.

— Głos J. W. Świętosławskiego chorążego krzemienieckiego posła wołyńskiego na sessyi seymowej dnia 12 listopada r. 1789 miany. w 4ce, k. 2.

Bibl. nar. warsz. — Branic. — Zieliń.

— Głos J. W. Świętosławskiego chorążego y podstarosty krzemienieckiego, posła wołyńskiego na sessyi seymowej d. 16 listopada r. 1789 miany. Drukarnia XX. Sch. Piar. 1789. w 4ce, str. 4.

Branic. — Zieliń.

— Głos J. W. Jmci Pana Wojciecha Świętosławskiego chorążego krzemienieckiego posła wołyńskiego na sessyi seymowej d. 7 czerwca 1790 r. miany. fol., str. 4.

Bibl. nar. warsz. — Czartor.

— Głos... na sessyi seymowej d. 12 Iulii 1790 r. miany. (Przytem:) Głos tegoż d. 13 Iulii. fol., str. lb. 7.

Bzartor. — Krasin.

— Głos Jasnje Wielmożnego Imci Pana Wojciecha Świętosławskiego Chorążego y Vice Starosty Powiatu Krzemienieckiego, Posła Wołyńskiego, na Sessyi Seymowej. Dnia 15 Iulii 1790 R. Przy nocie o dozwozenie przechodu dla Woyska Pruskiego podaney miany. (Na końcu:) w Drukarni P. Dufour kon. Nadw. J. K. Mei Dyrektora Drukarni korp. kad. mieszkającego w Rynku Miasta Starey Warszawy Nr. 58. fol., 2 kartki.

Chee, aby wyjawiono, w jakim stanie jest traktat handlowy. Mówi, że król pruski ma zamiar zagarnąć Gdańsk i Toruń oraz około 50 mil kraju naszego. Nadto że wojska pruskie wyruszyły pod Gdańsk. Czart. — Jag. — Kras. — Uniw. lwow.

— Głos Jasnje Wielmożnego Wojciecha Świętosławskiego Chorążego y Vice-Starosty Krzem: Posła Wdztwa Wołyńskiego na Sessyi Seymowej Dnia 10 Sierpnia Roku 1790 miany. fol., k. 2.

Mówi: Arystokracją brzydę się. W projektach, widzi odmienne formy rządu a wszędzie arystokrację dostrzega. Pełno wyrazów niezrozumiałych. Żąda uchwalenia pierwjej praw kardynałnych, a potem sejmików. Czartor. — Jagiell.

— Głos Wojciecha Świętosławskiego Chorążego y Vice Starosty Krzemienieckiego Posła Wołyńskiego, Na Sessyi Seymowej dnia 15 7bris 1791. Roku. Miany. fol., k. 2 nlb.

Oświadcza, że jest nieprzyjacielem Konstytucji 3go maja, bo ta obaliła wolność. Powołuje się na manifest Zagórskiego, posła wołyńs. — Przyłącza się do manifestów kolegów broniących swobód ojczystych. Jagiell.

— Głos... na sessyi seymowej dnia 30 7bris 1791 roku miany. fol.

Branic.

— Głos... na sessyi seymowej d. 25 8bris r. 1791 miany. 1791. fol., str. 2.

Branic.

— Głos... na sessyi seymowej dnia 15. 9bris 1791 roku w materyi starostw miany. fol., str. 4.

Branic. — Czartor.

— Mowa... na sessyi seymowej dnia

15. stycznia 1789 miana. Warszawa, w drukarni wolney. fol., k. 2.

Czartor. — Krasin.

(Świętosławski). Do Świętosławskiego stolnika Krzemienieckiego, posła wołyńskiego wiersz. w 4ce. Dzików.

— ob. Zabłocki Fr.

O nim krążył współcześnie wiersz zapewne z okazji protestu przeciw Konstytucji 3go maja: Sybillo powiedz z swojej łaski, Kto to poseł Świętosławski?.. i tak dalej (rym końcowy nieprzyzwoity).

Smoleński Ostatni rok 1897. — Tenże Konfed. targ. 1903. — Korzon Wewn. dzieje VI, 385. — Finkel III, 1869.

Świeżawski ob. Iliński Jan Nepomucen (Przypieszenie).

ŚWIEŻAWSKI Antoni. Pretium lechiciae coronae... Joannes Cantius. Zamoscii 1757. typ. Universitatis. fol.

Katal. Kaj. Jabłońskiego.

Świeżawski Franciszek ob. Nabożeństwo (1768).

ŚWIEŻAWSKI Tadeusz. Prawdy geometryczne z przystosowaniem do nich służącey praktyki. Pod wysokim zaszczytem Wo Józ. Konstantego Iwanickiego sędziego ziemskiego włodzimierskiego udziawiane y objaśniane w szkoł. J. K. Mści Włodzim: woiewodz: przez Tadeusza Świeżawskiego sędzica ziemskiego belzk. filozofii y geometryi uczącego się r. 1779 mies. lipca. Poczajów. w 4ce, ark. B₁.

ŚWIEŻAWSKI Antoni. Theoremata, Problemata, Quaesita Ex Arithmetica communi ac speciosa, & Geometria Quae sub Auspiciis Perillustris Magnifici Domini Antonii Komorowski Praefecti Meldynensis Praeside R. P. Benedicto Dobszewicz è Societate Jesu, Professore Eloquentiae & Matheseos in Ducali Chodkiewicziano Collegio S. J. Demonstranda, resolvenda atq; definienda Suscepit M. D. Antonius Swieżawski. Filius Venatoris Slonimensis. Anno MDCCLIV. (1754). Mense... die... w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Dedyk. Antonio Komorowski, praef. meldynensi, w której wysławia go jako nauczyciela aryt. i geometrii. Poczem idą Quaesita, Theoremata i Problemata z zakresu obu nauk (o poziomie szkolnym). Czartor.

ŚWIEŻEWSKI Michał S. J. (1718 † 27 grudnia 1764) Kazanie przy powitaniu JO. Trybunału Koronnego w kościele farskim piotrkowskim dnia 6. Oktobra 1759 roku.

Brown Bibl. 392.

ŚWIEŻYŃSKI Kazimierz. Mowa przy zakończeniu Trybunału miana przez Iasnie Wielmożnego Imci Pana Kazimierza Świeżyńskiego Koniuszego powiatu pińskiego i Sędziego Trybunału głównego Wielkiego X. Lit. W Wilnie roku 1774 dnia... paździrnika, w 4ce, kart 4.

Tyszk. w Czerw. Dw.

SWIFT Jan (1667 † 1745). Podroże Kapitana Gulliwera w Rozne Kraie Dalekie w Języku Angielskim napisane Tom I. [Winjetka: 2 amorki]. w Supraslu Roku 1784, w 8ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 312 i k. 2 nlb., 2 ryciny. — Tom II. [Winjetka]. w Supraslu Roku 1784. w 8ce, k. tyt. i str. 368, k. 2 nlb., 2 ryciny.

Rozpoczyna przedmowa. W niej wymienione nazwisko autora. Tłumacz powołuje się na pochwalny sąd Woltera. Objasnia niektóre aluzje zawarte w dziele, stosujące się do angielskich nonkonformistów, wigów, torysów. Donosi, że tłumaczył nie z angielskiego lecz z francuskiego i zachował uczynione przez ten przekład zmiany. Tom I obejmuje część I i II. — Tom II część III i IV dzieła (od str. 153).

Na czelu I i II tomu zamieszczono po dwie ryciny (dość lichy).

Powtórna edycja wyszła w r. 1804 w Krakowie w druk. Grebla. — Bywa też cytowany przedruk z datą 1787, ale takiego egz. nie znam. — Natomiast w r. 1787 wyszły w Supraslu dopełniające Gulliwera „Uwagi filozoficzne“ Dimarca (ob. t. XVI, 210). tłumaczone, jak się zdaje przez tego samego tłumacza.

Akad. — Czartor. — Krasin. — Ossol.

— ob. Dimarco — Krasieki (Doświadczyński 1776; tu silny wpływ Swifta).

Gnbrynowicz Romans w Polsce str. 67. — Estreicher Bibl. IV str. 419.

Swinarów ob. Hubicki Aleksander (1602).

SWINARSKI Adam. Theoria Calendariorvm Qvam Contra Qvosevmqve Inpvgnare volentes in Catholica & Celeberrimâ Herbipolensi Academia praeside Clarissimo Viro A. Romano L. E.

A. Defendet Nobilis & eruditus Iuvenis Adamus Swinarski Cathedrali Ecclesiae Posnaniae Canonicus. [Tu winjeta]. Wircebvrgi Apud Georgium Fleischman. A^o. 1594. [Tytuł w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb., str. 80.

Na odwr. k. tyt. herb ujęty w ramę kwadratową. Na odwrocie dedykacja: Julio, Herbip. episcopo, datow. Cal. oct. 1594. Tu chwali jego wiedzę i kulturę, która zadziwia pubem Sarmatiae in hunc studiorum delatam portum. Powołuje się na Pawła Middelburga. — Poczem idą wiersze łac. kolegów: Adama Wolskiego z Podhajec, Kaspra ze Zbinina Szczawińskiego, Mac. z Lebieniec Niemojewskiego.

Od str. 1—80 idzie „Theoria Calendario-rium“ podzielona na 5 części. W cz. I mówi o roku słonecznym, o teorii Kopernika, o roku księżycowym. — W cz. II: Idea Anni politici continetur — Część III: de anno romano. — Część IV: de supputatione ecclesiastica. — Część V: de Gregoriana anni correctione. (O pismach polskich wydanych w tej sprawie nigdzie nie wspomina. Podnosi wartość reformy Greg.).

Egz. Kras. ma napis: Petri Busgrano Soc. Jesu A (utor) D. (onat).

Autor miał napisać życie Marc. z Olkusza, ale to nie dochoowane.

Wierzb. II, 1787. — Bentk. Hist. lit. II, 307 — Starowski Hecat. — Janocki Propagat. 18. — Birkenmajer w dziele „Udział Polski“ 1917 str. 17. — Piekarski Katal. bibl. kón. 1929. — Encykl. Org. XXIV, 411. — Wiszniewski VII, 373. — Żebrawski Bibl. mat. 217. — Enc. kośc. XXVI, 295.

Kórnik — Krasin. — Uniw. warsz.

(Swinarscy). Odpowiedź na memoriał Olędzów Swinarskich (przez Bogusława Stokowskiego). fol., k. 1. Krasin.

— ob. Stokowski Bog.

Swinarski Andrzej ob. Przyjemski Stan. (Acroama 1624).

SWINARSKI Michał, pisarz miasta Warszawy (1740 † 1793, nobilitowany 1775). Do Prześwietney Deputacyi przez N. Króla Imci y N. Stany Rzplitey do miasta Warszawy wybranej. (Dat. 5 listopada r. 1789). w 8ce, str. 96.

Ob. w tomie XV str. 117 i 153 (tu podane biblijoteki).

Jemu przypisuje autorstwo Smoleński Publ. anonimowi 1912. — Inni przypisują Mędrzeckiemu (ob. tom XXII, 261).

— Ekspozycya praw miasta Warszawy względem Żydów, oraz odpowiedź na żądania przez nich w tymże mieście lokacyą. fol., k. 2.

Ob. pod Warszawa. — Por. pod Mniszech W. Jemu przypisuje autorstwo Smoleński l. c. oraz Mieszczanństwo warsz. 1917.

Ekspozycję tę drukowano kosztem magistratu warsz. i rozdano królowi, ministrom, senatorom i posłom.

— Do Nayaśniejszych seymuicych Stanów (1789)... ob. Sekretu jurydykcyi marszałkowskiej (w t. XXVI str. 367).

W niektórych egzemplarzach brak tytułu „Sekreta“, a jest tylko tytuł wyżej podany.

Autorstwo jego jest nader niepewne. Przypuszcza to Smoleński J. Dekert str. 29. —

Tenże Mieszczanństwo warsz. 1917 str. 100.

— Prawa miast polskich do władzy prawodawczej, wykonywającej y sądowniczej. Wywód z praw, statutów, konstytucyi etc. Warszawa, Dufour. w 4ce, str. 64.

Ob. w tomie XXV, 217 i w tomie XXII, 261. — Autorem jest albo Mędrzecki albo Swinarski, ale może też być, że jest to praca zbiorowa, podobnie zapewne jak „Zbiór“ lub „Wiadomość“.

Smoleński Publ. anonimowi 1912 pod Swinarskim pisze w tej sprawie co następuje: „Materiał, gromadzony w kancelarji radzieckiej za prezydentury Dekerta, następnie Józefa Łukaszewicza, opracowywali i przygotowywali do druku: Swinarski, Mędrzecki, Franciszek Baras i Antoni Wincenty Mianowski, pisarz wójtowski. Niewątpliwie obok Swinarskiego Mędrzecki najwięcejłożył pracy na przygotowywanie pism w sprawie miejskiej. W rachunkach Starej Warszawy z r. 1789 następująca spotykamy pozycję: „JMPanu Mędrzeckiemu ad interim za pisma miejskie podług asygnacji szlache-nych senjorów zł. 432“. W mniejszym stopniu, zasługiwali się jednak w tym rodzaju pracy: Baras, Mianowski i inni. D. 13 sierpnia r. 1791 deputat błoński, Kalinowski, mówił w kolegiacie warszawskiej z okazji wyboru plenipotentu miejskiego na sejm: „Jegomość Pan Jan Dekert, prezydent miasta tego, dzielną pomocą i radą wielmożnych Swinarskiego i Barasa wsparty, przed tron mądrego i sprawiedliwego króla i przed N. Rzeczypospolitej skonfederowanej Stany zaniósł pokorne prośby nasze, przelożył ucisk, upodlenie i potrzeby nasze...“ Mieszczanin warszawski Lulewicz na sejsji 6 sierpnia „Wspominając z uwielbieniem o zmarłym (Dekercie), z chluba przyznać muszę tę

samą wdzięczność i szacunek tym, którzy, nieodstępni za życia prac jego będąc współnikami, stali się w przedsięwzięciach naśladowcami i ogólnego ludu miejskiego uszczęśliwienia przyczynkami. Ci to są zaciżni ze wszęch miar, męzowie: Barsa, Chevalier, Swiniarski, szlachetny Łukaszewicz, prezydent miasta tego, i urodzony Mędrzecki, którzy do hndowy znaczenia naszego potrzebne przyspasabiali materjały". — Obacz także Smoleński Mieszczanństwo warsz. 1917.

— Wiadomość o pierwiastkowej miast zasadzie W Polsce, ich szcze-gulnych przywilejach i wolnościach, oraz o przyczynach upadku tychże miast Nayiaśnieyszemu Stanisławowi Augustowi królowi i Nayiaśniejszey Rzeczypospolitey Skonfederowanym Stanom w czasie Seymu Roku 1788 zaczętego, a w Roku 1789 kontynuowanego podana. Warszawa, w drukarni Dufoura. w 8ce, k. tyt., k. 3 nlb. i str. 99.

Ob. tom XXII, 262.

Rozpoczyna: Do Nayiaśniejszego króla Imci Pana Miłnościwego y Nayiaśniejszych Rzeczypospolitey skonfederowanych Stanów od miast koronnych i W. X. litewskiego próba.

Jest to próba o przywrócenie miast do dawnych praw. — Poczem od k. 1 idzie „Wiadomość o przywilejach i woln. miejskich oraz o przycz. upadku". Jest to wywód historyczny, oparty na aktach fund. z Metryki koronnej, na konstytucjach i na oryg. przywilejach znajdujących się w arch. Warszawy.

Udowadnia prawa mieszczan do udziału w sejmach, do sądownictwa (przeciwko jurydykom), do handlu, do rang wojskowych, do nabywania dóbr, do propinacji, i t. p.

Obszernie zwalcza Żydów.

Smoleński Publ. anonimowi 1912 przypisuje antoństwo Swinarskiemu, który otrzymał za nie z kasy miejskiej 1000 złp. i podaje z akt miejskich co następuje: Na dzisiejszej publice, — czytamy w protokule z posiedzenia 3 lutego r. 1789, — szlachetne porządki miasta Starej Warszawy obligowwały Wojciecha Loberta prezydenta, Jędrzeja Rafałowicza, Jana Dekerta i Antoniego Chevalier — radców, oraz Jędrzeja Platha gminnego, aby rozdanie książki, z strony miast napisanej, ministrom i biskupom kontynuować raczyli, a do rozdania tej książki wojewodom Imc Pana Mianowskiego, pisarza wójtowskiego, i IP. Rnaba, ławnika, — upraszają. Do kasztelanów IPana Borakowskiego, ayndyka, z Jakubowiczem, a do posłów

panów: Ludwika Kocha, Tomasza Hangla, Jana Gidelskiego i Walentego Herynga wraz z Lalewiczem deputują. A zaś pana Platha obligują, aby Ichmość Panom depntowanym wskazał, komuhy z JW. posłów książki takowe rozdać mieli...

W związku z tą pracą stoi praca Bandonina p. t.: „Uwagi ogólne“, napisana również na zamówienie magistratu m. Warszawy w r. 1789.

Smoleński Mieszcz. warsz. 1917 str. 85 i 91. —

Dzielnski Warszawa I, 193

Jagiell. — Krasin. — Inne biblioteki ob. t. XXII, 262.

— Zbiór praw, dowodów i uwag, z treści tychże wynikających, dla objaśnienia zaszczytów stanowi miejskiemu ex juribus municipalibus służących, Prześwietney Deputacyi, od Nayiaśniejszych Stanów Rzeczypospolitey do roztrząśnienia praw i przywilejów mieyckich wyznaczoney, podany. Warszawa, Dufour. 1790.

Ob. Mędrzecki (w t. XXII str. 262).

Jest ogólnie przypisywane od czasów Bentkowskiego Mędrzeckiemu, a tylko Smoleński Publ. anon. 1912 zamieszcza to pod Swinarskim, nie przytaczając żadnych argumentów. Być może, że obaj współpracowali.

— ob. Mniszech (Ordynacja względem Żydów 1784).

Miał się Swinarski przyczynić do wydania tej ordynacji, o czem Smoleński l. c.

(Swinarski Mikołaj). Euripus Aristotelis sub auspiciis avitae Rosae Nicolai Swinarski ad Summas Curates flore gentilitio coronatus. Calisii, typis S. J. 1726. fol., k. 6 nlb.

Ob. tom XII, 216.

Krasin.

— ob. Podgórski Fr. (1726) — Sowieński Walenty (Bractwa).

Swinarski (Piątek) Eustachy Tomasz ob. Bielawski M. (1608) — Cynerski J. (Ven. senectus 1641) — Goski Paweł (Petrarcha 1641) — Skrobiszewski Jak. (1606).

Obszerna jego korespondencja jest w ręk. bibl. Jag. nr 2501 z lat 1588—1635.

SWINARSKI Wawrzyniec Antoni z Wybranowa. Korrektura Ludzi Naymocnieysze Upadaiącey Sprawiedliwości Świętey w Polsce Utrzymanie. Albo Kazanie Podczas Solenney Wotywy w Prześwietney Kollegiacie Warszawskiej, przy zaczynaiącym się Seymie

Extraordinarynym Miane Jaśnie Oświeconemu Xciu Jego Mści Adamowi Ną Liptowie y Orawie Komorowskiemu Arcy-Biskupowi Gnieźu: Legato Nato Prymasowi Korony Polskiej y Wielkiego X. L. Opatowi Tynieckiemu y Iedrzejewskiemu Przez W. JMści X. Wawrzyńca z Wybranowa Swinarskiego Kanonika Metropolij Gnieźnieńskiej, Kustosza Katedralnego Poznań: Kancelerza J. O. Xcia JMści Prymasa Korony Polskiej y W. X. L. Proboszcza Babimoykiego, Niepartanskego Przypisane Y do Druku Podane Dnia 4. Sierpnia, R. P. 1750. w Drukarni J. K. M. y R. P. Collegii XX. Schol. Piar. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tyt. herb Korczak i wiersz. Dedyk. Ad. Komor., poczem Kazanie Broni zdania, że nie trzeba w Polsce naprawy praw lecz ludzi. Kościół święty i jego poszanowanie to fundament prawa. Krytykuje trybunały koronne i ich praktyki.

Kras. — Ossol. — Un. warsz. — Un. wil.

— Panska z Imienia Polskiego Elewacyą Ofiara Braterska w Publicznych Obrzędach Nawiąśniejszey Rzeczypospolitey Zgoda. Podczas Solenney Wotywy o Duchu S. przy Zgajeniu Seymu Dwu niedzielnego Extraordinarynego Pacificationis, w Kościele Kolegiackim Warszawskim Świętego Jana Chrzęcięciela Kazaniem Xiędza Wawrzyńca z Wybranowa Swinarskiego, Kánoniká Katedralnego Poznanskiiego, Proboszcza Kolegiackiego, Számotulskiego, y Bábimoykiego Zalecona. Die 25. Junij 1736. [Tu winjetka]. w Warszawie w Drukarni Jego Krolewskiej Mości Collegij Societatis Jesu. fol., k. tyt. i k. 12 nlb.

Dedykacja książętom saskim, synom Aug. III na 3 k. — W kazaniu wysławia zgodę i wzywa Stany do konjunktji między sobą. — Język makar. a treść szablonowa. Na końcu imprimator Stan. episc. posn.

Bibl. Przyypk. — Jagiell.

— Tęcza Koronna, Wielu rownych Cnot Kolorami Nieodmienne. Nayiasniejszymi Skolligowanych. Purpur Splendorami Illuminowana, Stanisław Kostka, Y Aloyzy Gonzaga Societatis Iesu Wyznawcy. To jest Przy Solenney nowo Kanonizowanych Introdukcyi Je-

den w Drngiego Świętymi. Przez publiczne Kázanie I. MCi X. Wawrzyńca Antoniego z Wybranowa Swinarskiego. w Prymacyálney Piotrkowskiej Bazylice Societatis Iesu Miane, Ogłoszeni. Roku ktorego máteryálne Niebo, Náturę ludzką Bog, znakiem ukoronował przymirzá. 1727. Dnia 9. Listopada. fol., k. tyt. i k. 12 nlb.

Dedyk. członkom Tryb. kor., po nazwisku wymienionym. W tekście kazania życiorysy Stan. Kostki i Al. Gonzagi. — Na końcu impr. Kaznowskiego.

Jocher 4947. Ossol. — Uniw. wileń.

— Fatalna Znácznych Ludzi Vtrata, Prawdziwa Godnych Imion, Sławy, y Honoru Wielkości Ostentacya. Pod czas sollennego Pogrzebu S. P. J. W. J. MCi X. Alexandra Hrabi z Bnina na Opalenicy Opalenskiego Kustosza Katedralnego Poznanskiiego, Kazaniem przez Wielmoznego Jego-Mości Xiędza Wawrzyńca Z Wybranowa Swinarskiego, Kanonika Katedral. Poznan. Proboszcza Számotulskiego, w Kościele Katedralnym Poznanskim Rokn Chrystusowego MDCCXXXIV (1734). dnia XVI. Marca Wyprobowana. A J. J. W. W. Ich MCiom Panom Jozefowi, Staroście Sremskiemu, Karolowi, Hrabiom z Rudna Opalenskimi Ofarowana. w Poznaniu w Drukarni Akademickiej. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tyt. Łódź Opaleńskich. — Dedyk. Opaleńskim. W tekście kazania ich koligacje. Podnosi, że bisk. Kaz. Jan Opal. wychłostał i starł dysydentów w djec. ch. Imitńskiej.

Bederski Druki poznań, 1929 nr 176.

Raczyń. — Uniw. warsz.

— Mowa Jaśnie Wielmożnego... przy limicie Trybunału miana dnia 20 grudnia 1755. Lublin (1755). fol.

Bibl. nar. warsz. — Kijów.

— ob. Krall Jan (1762).

Janocki Lexicon I, 158 i II, 190.

Swinarskich (Z) ob Krzycka.

SWINTON Samuel. Przychilność prawdziwa z związku bliskiego pokrewieństwa wynikająca w dzień imienin Wielmożnemu Imci Panu Piotrowi Tepperowi Dnia 29 Czerwca 1789. Roku oświadczona. w 4ce, k. 2 nlb.

Wiersz.

Czarnecki (Ossol.).

Swinkowitz Melchior ob. Smolius
Venc. (Hymenaeus 1593).

SWINOŁĘSKI Jan. Żądanie W. Świ-
nołęskiego Wowskiego Nurskiego Wsiów
Lizy z Folwarkiem y Smolugi podo-
bnież z Folwarkiem Aktualnego Dzie-
dzica do Prześwietnych Kommissyi
Rozdawniczey y Sądowej podane fol.,
karta 1. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

**SW. RADOWSKI (Swieradowski) Jo-
sephus Joannes Cantius.** Comes Rosa-
rum bonos. Celsissimo Principi Illu-
strissimo et Reverendissimo Domino
D. Christophoro in Słupow Szembek
Dei et Apostolicae sedis gratia Episcopo
Ducii; Varmieniensi circa solennem ca-
thedrae suae ingressum adjunctus, ac
è voto Universitatis Cracoviensis officio-
sissimo cultu per M. Josephum Cantium
Swieradowski Philosophiae Doctorem
et Professorem Collegam minorem, Cu-
ratum in Lazany. praesentatus. Anno
Domini 1724. Cracoviae typis Univer-
sitat. fol., k. 30 (sygn. P₂).

Exemplarz Bibl. Jagiell. ma atramentem
poprawioną datę na rok 1725, die 23. Febr.
Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Decretum juridici honoris, vir-
tuti, sapientiae, et meritis Perillustris,
Clarissimi, et admodum Reverendi Do-
mini, D. M. Ioannis Lukini, Iuris
Utriusq. Licenciati, Collegiatarum, Vi-
sliciensis, et SS. Omnium Crac. primi-
cerii, Sławkowiensis praepositi, Almae
Universitatis Cracov. procuratoris, Con-
tubernij Jagelloniani etc. provisoris, de-
bitum. Dum a Perillustri et Reveren-
dissimo Domino D. M. Andrea Krup-
pecki V. I. Doctore et Professore,
Ecclesiarum, Cathedralis Cracoviē Ca-
nonico, Parochialiū in Przemykow
Praeposito, in Niegardowo Curato, Con-
tubernij Roszewiani Provisore, Cano-
nizationis B. Joannis Cantii Procuratore,
Almae Universitatis Procancellario dig-
nissimo; juris utriusq.; Doctor solenni
ritu crearetur: per M. Josephum Ioan-
nem Cantium Swiradowski Philosophiae
Doctorem et professorem, omnimodae
venerationis ergo in praesentia Illustri-
simorū hospitem, ac Senatus Academici
publicatum. Anno quo verbum Divinum,

juxta Decretum aeternum in Mundo
apparuit 1721. die 17. Februarii. Cra-
coviæ typis Francisci Cezary S. R. M.
Illustrissimi et Rndissimi Episcopi Crac.
Ducis Severiae, nec non Scholar. Novo-
dvorseianarum Ordinarii Typographi.
fol., k. 7 nlb.

Na odwr. tytułu herb Lukinich, pod nim
6 wierszy.

Muczkowski Statuta str. 376-7.

Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol. —
Uniw. wileń. — Zamoj.

— ob. Smolukowski Jan Jakób
(Horoscopus 1722).

Swirat Ioan. ob. Sofroni (Limonar
1028).

**SWIRCZYŃSKI (Swierczyński) An-
toni** Soc. Jesu (1671 † 10 lipca 1728).
Atrivm Sapientiae Apertvm Sev Expo-
sitiō In Primum Caput Libri Sapientiae
Quatuor Partibus Exdivisa Variis Do-
ctrinis & Annotationibus Cumulata Mul-
torumq; praesertim Contionatorum Vsi-
bus, A. P. Antonio Swirczynski Polono
Societatis Iesv Theologo Accommodata
Anno Incarnatae Sapientiae. M. DCC. XVI
(1716). Typis Collegii Leopoliensis Soc:
Iesv. w 4ce, k. tyt. i k. 10 nlb, str. 220,
k. 10 nlb.

Na odwr. tyt. herb i wiersz. Ded. Const.
Mrozowicki, archid. leopol. — Tu wy-
chwala różnych jego przodków i mówi,
że korzystał z bibl. Mrozowickiego. —
Poczem dwie aprobaty

Jest to komentarz w duchu dewocynym do
I rozdziału księgi mądrości Salomona.

Na końcu: Index rerum notabiliorum... oraz:
Index propositionum... quae possunt ser-
vire ad usus concionatoris et christianos
discursus. A więc ma to być podręcznik
dla kaznodziejów.

Jocher 2496.

Akad. — Czartor. — Drohob. — Dzików —
Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow. —
Uniw. warsz.

— Dies vitae religiosae, per varios
virtutū actus et sanctiora consuetorū
operū exercitia distribntus atq. ad su-
premi Numinis gloriam animarumq. Deo
dicatarum perfectionem ordinatus. Anno
solis justitiae 1726. Cracoviae Typis
Iacobi Matyaszkievich S. R. M. typ.
w 12ce, k. 2, str. 200.

Na 1ej karcie nadpis: Pium mane diei vitae
religiosae... Actus commendationis.

Jocher 5664.

Jagiell.

— Droga do Zbawienia przez rozumne rozporządzenie życia doczesnego Wedle oświecenia y powołania Boskiego wyprostowana... przez X. Antoniego Swirczyńskiego S. J. W drukarni Lwowskiej S. J. Anno 1717. w 12ce, k. 8, str. 339 i k. 3 indeksu.

Dedyk. Teresie z Tarłów Potockiej wojew. smoleń.

Jocher 6097 a. — Niesiecki IV, 249. Uniw. wileń.

— Droga do Zbawienia Przez rozumne rozporządzenie życia doczesnego Wedle Oświecenia y Powołania Boskiego Wyprostowana, Wszystkim Zbawienia swego szczerze szukającym Przez X. Antoniego Swirczyńskiego Societatis Jesu Oznaymiona Przed tym w Drukarni Lwowskiej, a teraz w Akademickiej Wileńskiej S. J. Roku P. 1723. w 12ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 325, k. 3 nlb. (indeks).

Aprobata J. P. Jozefowicza z r. 1717. — Cz. I o rozporządzeniu życia doczesnego; cz. II o powołaniu boskiem; cz. III o przeszkodach do wypełnienia powołania. Od str. 261—313 mówi o przeszkodach z rodziców (gdyby przeszkadzali do życia zakonnego).

Jocher 6097 b. Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Toż... wyprostowana... przez Xięza Antoniego Swirczyńskiego S. J. oznaymiona powtórnie zaś do druku podana, w Lublinie w Drukarni Coll. S. J. R. 1746. w 12ce, k. 2, str. 398 i rejestr. Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Toż... 1759. w 12ce. Uniw. wileń.

— Via Caelestis Sapientiae Vestigiis Exercitiorum S: P: Ignatii Soc: Jesu Fundatoris. Religiosis Viatoribus. Ad Perfectionis culmen tendentibus Demonstrata à P. Antonio Swirczynski S: J: Theologo Anno Sapientiae Incarnatae 1727. Opus Posthumum. [Tu winjetka]. Sandomiriae Typis S. R. M. Clari Collegii Societatis Jesu. w 4ce, k. tyt., k. 1 nlb. i str. 303.

Na początku aprobata. Zawiera rozmyślenia nabożne. — Na końcu od str. 298: Via regia ad inquirendum et inveniendum Jesum.

Jocher 5668. — Świecki Hist. pam. II, 167 (zwie go Swirczyński). — Sobieszcański

w Enc pow. Org. XXIV. — Brown Bibl. S. J. str. 392. — Enc. kośc. XXVI, 295. Jagiell. — Ossol.

(Swircy Onufry i Anna). Krotkie Przymówienie się od XX. Karmelitów kowieńskich przeciwko magistratowi kowieńskiemu, W. Onufremu i Annie z Giedroyców Swirskim regentom kowieńskim (1790?). fol., str. 20.

Genealogję Swirskich podaje Boniecki Poczec rodów 1887. Zielń.

(Swirski Antoni). Sprawa W. J. Pana Antoniego Swirskiego... fol., str. 6. Bibl. nar. warsz.

Swirski Gabrjel ob. Vergilius.

Jego parafrazę z Georgik Wirg. wydał Szelię w Pracach filolog. XI (1927). — Porównał ją z oryginałem w Pam. liter. 1927 str. 350.

Swirski J., rytownik ob. Aigner (1791).

SWIRSKI Kazimierz Tomasz Saława Soc. Jesu (1688 † 8 września 1750). Corona meritis et virtutibus in S. Ecclesia Dei. Lublini typ. S. J. 1749. w 8ce. Katal. Kaj. Jabłonowskiego.

— Święta Familia Jezusa Pana Wdług Autorow: Korneliusa à Lapide y Ricciola, obudwu Societatis Jesu, Aprobowanych Pisma Bozego Tłomaczow, Aż do szostego Pokolenia przed oczy Wystawiona. Przez J. W. Jmci X Kazimierza Tomasza z Swirza y Romanowa Swirskiego, Kanonika Metrop: Lwow: Drohobyc: Zienkow, &c Proboszcza, Deputata ná ten czas Trybunału Koronnego. Roku Panskiego 1749. W Lublinie w Drukarni J. K. M. Colleg: Soc: Jesu. w 8ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 77.

Dedyk. Marji Zofji Czartoryskiej z Sieniawskich.

Potem genealogja Chrystusa od Adama poczynając (!), list Poncjusza Piłata, wyjątek z pism św. Brygidy, Mechtlydy, św. Bonawentury.

Od str. 13: Summałki siedmin wieków świata (próbna szczegółowej chronologii dziejów świata).

Od str. 68 wiersze: Bieg życia ludzkiego, Sentencja serca, Aspiracje — ciekawe to próby poezji barokowej.

Na końcu aprobata Trembińskiego.

Bibl. Jagiell. ma inny egzemplarz z dedykacją Trybunałowi Lubelskiemu i ze spi-

sem Trybunału. — Na czele Bonaw. Turski i Kaz. Rudziński.

Bibl. Domin. w Przyrowie — Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. wileń.

— Honor laureis poeticis coronatus seu Epigrammata in Proceres Poloniae Senatus spiritualis cultu poetico adornatus seu Corona meritis et virtutibus in Sancta Ecclesia Dei plus quam inestimabilibus gemmis eidem Senatui Spirituali infulatis capitibus dignissimis imposita et inserta. Authore Illmo et Rn^{mo} D^{no} Thoma Casim. de Romanow et Swirz Swirski canon. metropol. et iudice synodali leopoliensi schol. cathedr. Chelmen. Drohobyczen. et Zienkovieu. praeposito, pro tunc iudice deputato tribun. regni. Lublini, typ. S. J. 1749. w 8cc, k. 80 (sygn. I₂).

Ded.: Principi Adamo Czartoryski Augusti et Mariae de Sieniawscis filio.

Uczeczeni rymami tutaj są: Adam Komorowski, Mik. Wyżycki, Andr. St. Załuski, Wal. Czapski, Teodor Czartoryski, Mich. Zienkowiec, Ant. Dembowski, Ad. Grabowski, Fr. Ant. Kobielski, Venc. Sierakowski, Ant. Tyszkiewicz, Ad. Leski, Józ. Szembek, Jan Ożga, Mik. Dembowski, Józef Pużyna, Georg. Hulzen, wszystko Biskupi. — Dalej idą Biskupi tytularni: Christ. Dobiński, Sam. Głowiński, Mich. Kunicki, Franc. Kunigowski, Józ. Kierski, Józ. Sapieha, Marc. Załuski, N. Łączewski, Hier. Szczytycki, And. Prnski, Alex. Horain, Math. Sołtyk, Joann. Krasieński, Adam Woyna Orański, N. Dowgiało Zawisza. — Dalej idzie Senatus saecularis: Józ. Potocki, Klem. Branicki, Mich. Radziwiłł, Jan Tarło, Mich. Mastalski, Alex. Pociąg, Alex. Szembek, Tad. Ogiński, Franc. Skarbek, Franc. Tyszkiewicz, Stan. Potocki, Wład. Szoldrski, Aug. Czartoryski, Mich. Potocki, Vences. Rzewuski, Pet. Sapieha, Tom. Zamoyski, Ant. Potocki, Georg. Radziwiłł, Mik. Podoski, Mart. Ogiński, Stan. Poniatowski, Mich. Sapieha, Stan. Jabłonowski, Kaz. Sapieha, Wład. Kretkowski, Georg. Sapieha, Ant. Swidziński, Petrus Przebendowski, Jakób Narzyński, Joan. Żaba, Franc. Szembek, Pet. Miączynski. — Dalej Ordo Castellancorum majorum: Math. Mycielski, Ant. Ossoliński, Steph. Garczyński, Franc. Czerny, Melch. Gumowski, Józ. Mycielski, Józ. Walowski, Józ. Sołhub, Franc. Moszczyński, Cas. Nic. Wóronicz, Chrisos. Radziewski, Georg. Łączynski, Adam Ledochowski, Mich. Łoś, Waler. Żaba, Józ. Lipski, Dan. Szyszka, Bogdan Mostowski, Stan. Ogiński, Cas. Radziński, Ad. Miączynski, Stef. Tar-

kowski, Stan. Konarski, Mich. Pużyna, Jakób Zboiński, Petr. Branicki, Joan. Grabowski, Mich. Judycki, Joan. Hulzen, Joan. Cieszkowski. — Od ark. D₂ idzie Ordo ministrorum Status: Franc. Bieliński, Paul. Sanguszko, Joan. Małachowski, Joan. Frid. Sapieha, Mich. Wodzicki, Mich. Czartoryski, Car. Siednicki, Georg. Fleming, Georg. Mniszech, Ign. Ogiński. — Dalej Ordo Castellancorum minorum: Andr. Morsztyn, Gasp. Modlibowski, Mich. Sołtyk, Pet. Wodzicki, Max. Molski, Stan. Kochanowski, Pet. Boreyko, Ant. Miaskowski, Hier. Kołaczkowski, Jac. Stepkowski, Stan. Rypniewski, Franc. Siemianowski, Basil. Ustrzycki, Ant. Rozwadowski, Jos. Grabieński, Joan. Krasicki, Ad. Trzcieński, Alex. Czyżowski, Joan. Tworzyczański, Franc. Wilkoński, Jos. Zbarowski, Carol. Grudziński, Casim. Rychłowski, Bart. Szoldrski, Aug. Gąsiorowski, Hier. Skrzyński, Joan. Głębocki, Gabr. Sierakowski, Stan. Kosakowski, Adalb. Maczyński, Stan. Slesieński, Adalb. Bniński, Leonard Raczyński, Christ. Mierzejewski, Paul. Benoe, Adalb. Lanckoroński, Gabr. Szpilewski, Valent. Nieczycki, Valer. Adam. Wessel, Bartol. Gizicki, Jos. Woiski, Franc. And. Łopacki, Wład. Grzegorzewski, Ad. Sienicki, Vilh. Mer, Petr. Tarło, Steph. Morsztyn, Petr. Karczewski, Seb. Wyżycki. — Wreszcie idzie poema: Corona laureis poeticis floridissima. Tribunali Regni. Bonaventurae Turski. Excusatio authoris Ign. Caj. Sołtyk, Christ. Dobiński, N. Biegański, Steph. Garczyński, Melch. Gurowski, Andr. Zakrzewski, Alex. Lubieński, Jos. Pac. Alexipharmacum Spirituale.

Książkę tę znaleziono jeszcze w arkuszach w pewnej liczbie egzemplarzy, zamurowaną w kryjówce, w r. 1855 w kolegium Jezuitów u św. Piotra w Krakowie.

Załuski Bibl. hist. 143.

Jagiell. — Uniw. wileń. — Uniw. warsz.

— Nayiasniejszy Cnot Wszystkich y Doskonałosci Luminarz Nietylko in particulari Zakon Jezuicki Nietylko wschodnie y Zachodnie Panstwa y Europę ale Cały Swiat Oswiecający S. Stanisław Kostka Prynceypalny Patron Korony Polskiej z Ambony Lubelskiej Ogłoszony przez J. W. IX Kazimierza Tomasza z Romanowa y Swirza Swirskiego Kanonika y Sędziego Synodalnego Metropol: Lwowskiego, Scholastyka Katedralnego Chelmskiego, Drohobyckiego, Zienkowskiego, &c. Proboszcza. Deputatą na ten czas Trybunału. Roku Jasniecego Sprawiedliwosci

Słońca w Drukarni Collegii Lepoliensis Soc: Jesu Roku 1749. fol., k. tyt. i k. 13 nlb.

Ded. Andr. Załuskiemu. — Na końcu aprobaty arcyb. lwowsk. z 18 maja 1750 (a więc druk późniejszy niż zaznaczono na tytule). Jagiell. — Ossol.

— Opera Poetica Perillvstri & Reverendissimi Domini Domini Casimiri de Romanow & Swirz Swirski Canonici Metropolitanani Lepoliensis Scholastici Cathedr: Chelmensis Drohobyensis Zienkowiensis &c. Praepositi. Vario Genere Carminvm Conscripta. Studio Operâ & Conatu A. R. D. Crispini de Cieszkow Cieszkowski Nepotis sui Clerici minorum Ordinum Lvei Publicae exposita Anno Dni 1747. w 4ce, k. tyt. i k. 6 nlb., str. 452. k. 2 nlb.

Aprobata M. Wyzycznego. — Dedyk. Adamowi Czartoryskiemu, synowi Augusta i Marii.

Poczem na 3 k. Praefatio, pod którą podpisany siostrzeniec autora Crispinus de Cieszkow Cieszkowski clericus minorum ordinum. W niej wychwalał Biezanowski, Ant. Ponicki i inni poeci polacy.

Poczem Argumentum authoris.

Dzieło składa się z ogromnej liczby elegji, hymnów. 6d — na cześć różnych świętych i na tematy religijne. Pi-ane od r. 1736—1746. — Na str. 11 na cześć M. B. w Jarosławiu. — Na str. 19 na cześć św. Kazimierza. — Od str. 31: Decenium fortunatum (wierszyki na cześć świętych przez ciąg 10 lat wedle kalendarzu). — Od str. 263: Cythara Davidica (psalmy pokutne Dawida). — Od str. 303: Nova Florentia... in Sambor collecta. — Od str. 343: Miscellanea varia anno 1747 (poezje relig. z wianicza, wiersze na różne obrazy w jakimś pałacu, na cześć M. Łotrny str. 391, Via crucis etc.). — Na końcu: Menda sic emenda.

Zaluski Bibl. 8 i cytuje jego dzieła: 1) Rozrywka, rytmi sucri carm leonino; 2) 17 misc. rytmi in 20 symbola de totidem praer. M. Virg.; 3) 17 rytmi in passionem Christi. Lepo i 1749. w 4ce.

Janocki Pol. lit. 78 oraz Lexic. I, 23. — Dzienn. wileńs. 1819 II, 211. — Juszyński Dykejonarz II.

Akad. — Branic. — Czartor. — Drohob. — Dzików — Jagiell. — Krusiń. — Ossol. — Zieliń.

— Zbiory y Wzory Doskonalości y Nauki Chrzescian-kiej. w Qvestiach Moralno Theologicznych Zkompensio-wany. Albo Compendium Questyi Mo-

ralno Theologicznych. Wszystkim Kontrowersistom, Kazistom, Katechistom, Kapłanom, osobliwie Curatis Rodzicom, Starszym, &c. y każdemu z osobna potrzebne. Ad Mentem Kościoła Bożego Spisane y do Druku Podane Przez J. W. IX. Kazimierza Tomasza z Swirza y Romanowa Swirskiego Kanonika Metropoli Lwowskiej. Scholastyka Katedralnego Chelmńskiego, Drohobyckiego, Zienkowskiego. Proboszcza, Deputata na ten czas Trybunału Koronnego Roku 1749. w Drukarni S. R. M. Colleg: Soc: Jesu. w 12ce, k. tyt. i k. 5 nlb., str. 383, k. 4 nlb.

Impr. J. Barszczyńskiego; potem dedykacja Jezusowi i M. B.; Paranesis Apologetica; Praefatio ad Lectorem Tu tłumaczy. dla czego użył w tej książce rytmów łac. Mają one wyrażać myśli św. Tomasza, wolne od frazesów poet. — jakich jeszcze używał w swej poprzedniej książce (Opera). Powołuje się na swe wzory (Sarbiewski, Gawina z zak. dom., Ines, Kwiatkiewicz, Paoli, Barleus).

Dzieło ułożone w formie pytań i odpowiedzi, przeplatanych wierszami. Składa się z 3 części, obejmujących różne kwestje teolog. popularnie wyłożone (stworzenie człowieka, grzech pierworodny, przykazania, sakramenta, cnoty, ceremonje, niebo i piekło i t. d.). Na końcu Supplement o Chrystusie. Rytmu dla młodzieży, jak pisze, wydrukował osobno.

Są tu także rytmy polskie, np. na str. 294 o śmierci (w stylu Baki).

Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— ob. Duńczewski Stan. (1570) — Szydłowski Andrzej Laurenty (Kazanie 1749).

Sobieszczański w Enc. Org. XXIV, 415. — Brown Bibl. pis. S. J. 392. — Enc. kość. XXVI, 296 — Janocki Polon. lit. 78. — Sinko w Enc. pol. Akad. Um. XXI, 167.

ŚWIRSKI Mikołaj, oficjał chelmski, biskup cytryński († 1673?). Corona Sanctorum Cero pauperi, Regni Poloniae, Ducatus Lithuaniae &c. &c. Per Nicolavm à Romanow Swirski, Dei & Apostolicae Sedis Gratiâ Episcopvm Citrensem Suffraganeum, Praepositum, Vicarium, in Spiritibus, Officialem Generalē Chelmensem. Dedicata. Zamosci In Academia Typographia, Anno a Iesv nato, 1671. w 4ce, k. tyt. i k. 105 nlb.

Przechodzi miesiąc za miesiącem i dzień za dniem, podając wierszyki (epigr.) łac. na część odpowiednich tym dniom świętych. Na marginesie kursywą objaśnia te wierszyki. W lipcu (ark. K) rozbiera prozą kwestję: Quare Deus Judaeis osum carnium interdixit (odpowiedź polityka, prawnika, fizyka, topika, moralisty). Tu także dowcip, iż divites incarnes winni się nazywać: Sobiehdohracy, Sobieczapscy, Sobielupscy, Sobielowscy. — Od k 98: Thalia moerens patiente et moriente Jesu (epigr. o męce Chr). Na końcu: Ad lectorem pium. Jocher 8249.

Jagiell. — Ossol. — Zamoj.

— Kazanie Na Dzień B. Iana Bozego Fundatorá Oycow Bonfratellow, Przewielebnego Iego Mści Xiędzá Mikolaia z Románowá Swirskiego Z łáski Bożey, y Apostolskiey Stolice, Biskupá Cytrenskiego Suffragáná, Proboszczá, Officialá Generalnego Chelmskiego I. K. M. Sekretarza. Przy Introdukctey do Lubliná Zakonu tego, 7. Márcá. Roku Pánskiego, 1654. [Tu winjetka]. W Drukarni Akadémiey Zamoyjskiej. Drukował Andrzej Iastrzębski. Superiorvm Permissv. w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb.

Ded: Wysoce Sławnemu Urzędowi Lubelskiemu. Z chęcią mieszczan do hojności na rzecz Bonifratrów.

W kazaniu nazywa Lublin civitas justitiae. Wywodzi Lublin od lubienia.

Jocher 1817 ma mylny tytuł: Kazania dwoie (według Nieściekiego IV, 252).

Dzików — Krasin. — Ossol. — Zamoj.

— Kazanie Na Wroczystóść Zwiastowania Panny Naswiętszey. Przy Katedrze Chelmskiej, W Krasnymstawie. Przewielebnego Iego Mści Xiędzá Mikolaia z Románowá Swirskiego Biskupá Cytrenskiego, Suffragáná, Proboszczá, Officialá Generalnego Chelmskiego, I. K. M. Sekretarza. Przydáná przytvym, Rzecz Gratulatoria Buławy Wielkiej Koronney. Do Iáśnie Wielmożnego Iego Mái P. Woiewody Kijowskiego, Hetmáná Koronnego, Stárosty &c. &c. Krasnostawskiego. Superiorvm Permissv. W Drukarni Akadémiey Zamoyjskiej. Drukował, Andrzej Iastrzębski (1654). w 4ce, k. tyt. i k. 12 nlb. (sygn. B₁ i A₁).

W kazaniu mówi, że na tym warsztacie (pisania historii) wiek i oczy i zdrowie

przeczytał. Nagania nie pozwałam. Militia nostra est militia nostra (starcie). — Po k. B₁ idzie: Rzecz przy wotywce... Stan. Potockiego... hetmana wielk... w Katedrze Chelmskiej... w Krasnymstawie, Roku 1654. Junii, Die 20.

Czartor. — Ossol. — Zamoj.

— Prawda Staro-Polska, Ilustroyczną Relacyą wsparta Z dobrych przykładow ku Polityce dobrej przywołana Ze złych ku Pseudopoliciey z Polski wywołana: Z kąd nauka czego się ze złych przykładow warować Z dobrych nasładować. To iest krotka relacia mężnych dzieł y dzieiow w Polsce od przyięcia Wiary S y Prawdy Rokn 963 do Roku 1667 dla kształtu Rytmowego, y dla taedium Lectoris Eruditią Poetyczną w Digressiach przykraszona a osobliwie Instructią zuiestienia Exorbitancy glównieyszych w Oyczyźnie curádi morbos Patriae vmoconiona w Promocyą y Proteciją, Iasnie Oświeconego Xiędzcia Mikolaia Prazmowskiego Prymasa Y Pierwszego W Polsce Xiazecia Pana Y Patrona Świętey Prawdy dyrygowana. Wspól z Avthorem Xiedzem Mikolaiem Swirskim Biskupem Cytryn: Suffrag: y Ofic: Chelm. Zamosci Typis Academicis (1668). w 4ce, k. tyt. i k. 17 nlb.

Na odwr. tyt. dedykacja Prażm, w której nazywa utwór „pierwszym snopem pracy swojej“ (?). Wspomina, że go Trybunał kor. suscepit juvenem, fecit senem. Napisał kontynuację dziełow Kromera. Ojca Mik. Prażmowskiego poznał przed laty 30.

„Prawda staropolska“, napisana wierszem, dzieli się na 3 części. Część I zaczyna się od tego jak jechał do kościoła i jak spotkał pannę-boginię, ubraną staroświecko (ciekawy opis ubrania). Była to Prawda. Ta opowiada mu dzieje najdawniejsze.

W części II opisuje swoje „Tusculum“ (ładny opis dworku szlacheckiego). Panna opisuje mu dzieje od Jagiella do Zygmunta Augusta.

W części III dalsze dzieje. Mówi o brakach polskiego sejmowania. O nie-pozwalam (karta D). O wojnach za Jana Kazim. O rokoszach Lubomirskiego. O przyszłej elekcji. O Pnście jeszcze nie wspomina. „Trzeba chyba trzy państwa i więcej przeskończyć — Należby kto Francją miał z Polską zjednoczyć“. Zwłaszcza i oświecsza kan dydatury obce inne, a oświecsza się za carem moskiewskim: „Zdarz to przed-wieczny Boże, by ta dwie koronie —

W jednym ciele zostały jak jagody w gronie. — Na końcu komplement pod adresem And. Olszewskiego, wicekanclerza, oraz krytyka podatku z dymów (choć ciężkie pogłównie, więcej w nim słuszości). To rzekłszy znika panna.

Kończy wierszyk p. t. Fiois.
Niesiecki IV, 235. — Juszyński Dykc. II. Czartor.

— Relatio Historica Belli Szere-metici, Per Septembrem, Octobrem, No-uembrem gesti. Anno 1660. Ex Diarijs Virorum fide, & dignitate Illustrium Quorum non modo in oculis, sed in manibus bellatum est. Authore Nicolao Swirski, Episc: Citreń: Suffraganeo Chelmsi. [Tu winjetka]. Zamosci. In Officinâ Typographica Academiae Zamosceñ: Imprimebat Andreas Iastrzębski, A. M.DC.LXI. (1661). w 4ce, k. tyt. i k. 29 nlb.

Rozpoczyna: Ad Lectorem benevolam... Tu wyjuśnia, że jedną z przyczyn, dla których opisuje zwycięstwo jest chęć oczyszczenia naszych wodzów od kalumnji. — Donosi też, że pisał kontynuację Kromera i Piaseckiego.

Opis rozpoczyna się od września 1660. Oparty jest na diariuszach osób quorum non modo in oculis sed in manibus bellatum. Opisuje działania Stan. Potockiego przeciw Sultanowi i jego Tatarom (60 000 ludzi). Dnia 7 września przybywa pod Konstantynów J. Lubomirski. O Janie Wyhowskim, o Karczewekim, o Wiśniowieckim... Dnia 27 września przybywają wojska pod Czudnow i spotykają tam Szeremeta. Odznacza się tam Sobieski. Przybywa J. Chmielnicki. Odtąd niemal dzień za dniem aż po dzień 5 listopada podane są wypadki wojenne — Opis przeplatany aluzjami do dawniejszych dziejów (Kromer, Gwagnin), cytatami z literatury klasycznej i innymi ozdobnymi zwrotami. — Na końcu rzut oka na dawniejsze wojny polsko-rosyjskie. Ubolewa nad walkami duarum potentissimarum Sclavonici nominis gentium.

Porównanie tej „Relacji“ z rękop. „Diarjuszem wojny z Szeremetem“, który ogłosił drukiem Amb. Grabowski (Ojczyste spominki I str. 144 i n) okazuje, że Swirski parafrazował i amplifikował ów Diarjusz. W kilku ustępach jego tekst jest poprawniejszy. — Por. Leszczyński S. (Potrzeba z Szeremetem).

Finkel Bibl. I, 8953. — Czermak w Archiwum Konieji hist. VII, 2. — Tenże w Przegl. polskim 1894 str. 34.

Czartor. — Krasjń. — Zamoj.

— Thalia moerens patiente et moriente Jesu authore Nicolao a Romanow Swirski Dei et Apostolici sedis Gratia, Episcopo Citrensi, Suffraganeo, Praeposito Vicario in Spiritualibus, Officiali Generali Chelmsi. Zamosci, typ. acad. w 4ce, str. 16. Ossol.

(Swirski Mikolaj). Orbis ab occasu in ortum felici raptu traductus: in moestis exequiis Perillustris et Reverendissimi Domini D. Nicolai de Romanow Swirski Episcopi Citrensis et Suffraganei Chelmsis etc. oratione funebri celebratus Perillustribus, Reverendissimis et admodum Reverendis D. D. D. Praelatis et Canonicis Ecclesiae Cathedralis Chelmsis totique venerabili Capituli dum Reverendissimo praesuli parentaretur a Suisceiano pauperum Matris Dei Scholarum Piarum Collegio Chelmsi praesentatus O. D. C. Anno postquam immortalis Deus, homo factus illuxit Orbi MDCLXXVII. (1677) die IV. Januarii. fol. 11 k. nlb.

Na odwr. str. tytułu herb Kapituły Chelmskiej, pod nim 8 wierszy. — Przypis Kapituły Chelmskiej podpisał Collegium Chelmsense pauperum Matris Dei schol. piarum Na końcu oda żałobna na cześć Swirskiego nakrętała „Aequam memento“; na końcu: Zamosci ex typographia Academiae imprimebat Simon Prątkiewicz Anno Domini 1677. Zamoj.

— ob. Bytomski Joan. (Primitiae 1648) — Jan Boży (1654) — Kranz Mich. (Oratio 1687).

Finkel III, 1869. — Volum. leg. V, 397 i 487. — Wiszniewski I, 80 — Encykl. kośc. XXVI, 297. — Sobieszczański w Enc. Org. XXIV, 415. — Niesiecki IV, 252. W bibl. Żalskich był niegdyś rękopis jego kontynuacji Piaseckiego (obejmujący lata 1657—66), o którym wspomina w przedmowie do „Prawdy“ i „Relatio“.

Swirski Mikolaj (II), kanonik ob. Piasecki And. (1721).

(Swirski Nikodem). Sprawa JP. Nikodema Swirskiego z JPP. Szymonem Pękalskim Łow: Wil: z докладem Potomstwa, i ich Opiekunow, Bartłomiejem, Kazimierzem i Adamem Krepsztulami, Dominikiem Jurewiczem. Maryanną z Gierałowskich Matką, Cypryanem Synem, Anną i Ludwiką Córkami Zukowskimi z докладem Opiekunow,

Janem i Eleonorą z Straszewiczow Sa-
dowskiemi, Jakóbem Łuszczyńskim,
Franciszkiem i samą Łokuciejewskiem,
Kazimierzem Stromykiem, Maciejem
Dydziałem, Antonim i Michałem Bracią,
Kazimierą Siostrą Radowickiem Pod-
czasz: Smoleńsk: Szl: Józefem Domań-
skim Kupcem Wileń: Jakóbem i samą
Rodzicami, Andrzejem Synem Nosewi-
czami, Kazimierzem Woynilowiczem,
Anną Andrzejkowiczową Kraycz: Smo-
leń: Maciejem Jędrzejewskim i dalszemi
Kredytorami zeszłego Ignacego Bien-
kuńskiego, oraz Sewerynem Sędz: Grodz:
Pttu Oszmiań: Felicyanem Szambel:
Dworu Pol: Bracią Bienkuńskiem,
Franciszkiem Okołem, Kazimierzem
Sawickim Ovcem. Michałem Sawickim
Synem. (1797). fol., k. 6 nlb.

Dop.: J. L. Lipnicki. Uniw. wileń.

Świrski Roman ob. Szydłowski An-
drzej (Kazanie 1749).

SWIRZCZEWSKI Jędrzej. Medytacye
na Niedziele całego roku, święta uro-
czyste, tudzież ośmiodniowe rekollekeye
adwentowe i postu przez iednego z XX.
Szkół Pobożnych napisane SS. PP.
Wilno, u Piarow 1798. w 8ce str. 398.
Joher 5728 a pisze go Swirszczewski.

Uniw. wileń.

— Medytacye i nauki zbawienne
na ośmiodniowe Rekollekeye. Wilno
1797. w 8ce, str. 341.

Joher 5727.

— Temistokles przykład cnoty,
męstwa y życia ohywatelskiego wzor
prawdziwy scenicznym sposobem pod
zaszczytem Imienia Wielmożnych Ich-
mościow Państwa Morykonieh Pisarzów
Rzyskich Powiatu Wilkomierskiego
w Szkołach Wilkomierskich ukazany.
w Wilnie w Drukarni IKMei y Rze-
czyposp. u XX. Schol: Piar: 1777.
w 8ce, k. tyt., k. 2 nlb., ark. A₄—E₄.

Dedyk. Franciszkowi i Annie Morykonim.
Jagiell.

— ob. Muratorius Ludw. Ant. (o na-
bożeństwie 1787).

Świstelniccy ob. Tarszeński Dydak
(Jonasz 1458).

Świt wierszów ob. Dobiński Stan.
z Dobni.

Switalska Konst. ob. Szwanwic M.
(1714).

Świtalski Józef, Canon. Calis. ob.
Bielski Jan (Oratio pro Alvaro 1746).

ŚWITALSKI Maciej, paulin. Artievi
Theologici è Corpore Thomistico Dis-
creti Flexi in cultum; & venerationem
debitam Capituli Caelestis assessorum
Definitorum. Divinissimorum Patrono-
rum Ordinis Eremitici S. Pavli Primi
Eremitae Postvlata ac Vota. per Prio-
rem Creaturis Devm. per Superiores
& Ministros Dei Angelos. per Praedica-
torem credendorum Fidem. per Commu-
nem omnium piorum vocalium Patrem
Christvm. Exponentes nempe, Decisio-
nes de Deo; Angelis; Fide & Christo.
sub Patrocinio DD. Ordinis Paulini
Eremitici Patronorū Disputandae in
Celeberrimo Clari Montis Czestochovien.
Conuentu sub tempus Capituli electiui
Praeside R. Patre Chrysostomo Koz-
białowicz Ordinis S. Pauli Primi Ere-
mitae S. T. Doctore & Professore Pri-
mario. Respondente obiectis V. P. Mat-
thaeo Switalski eiusdem Ordinis Th.
Auditore, Conventus Cracoviensis Dis-
creto. Anno Dni 1713. Mense Maio.
Horis Conuetis. Impressum. Cracoviae.
Typis Antoni; Ignati; Hebanowski, S.
R. M. Typog: & Bibl. fol., k. tyt. i k.
3 nlb.

Na odwr. tytułu ta sama rycina M. B. co
w „Trinum theol.“ Dedykacja: Sanctis-
simis Patronis. — Poczem 21 konkluzji
wedle św. Tomasza. Uniw. warsz.

— **Trinum Theologicum, Ex Summa**
Doctoris Angelici. Pro solvendo filiali
debito Enumeratum, nempe: Substantia
omnium spiritualium Fides. Fortuna
assequilibrium honorum Spes. Unio ani-
morum Charitas. Admodum Reuerendo
ac Eximio in Christo Patri, P. Con-
stantino Moszynski Sacrae Theologiae
Doctori. Ordinis Eremitarum S. Pauli
Primi Eremitae, per utramq; Poloniam,
Silesiam & Pomeraniam, Priori Provin-
ciali, Patri, & Benefactori Colendissimo
Oblatum. A Rupellano Studio Theolo-
gico, Per Defendentem. P. Mathaevm
Switalski, Sac. Theologiae Auditorem,
eiusdem Ordinis, Praesidente Rudo P.

Chrysostomo Kozbialowicz, Sacrae Theologiae Doctore & Professore. Anno Domini 1711 Mense Octobri. Typis Marianis Clari-Montis Częstochoviensis. fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwr. tyt. rycina M. B. ponad kościołem częstochowskim (z Chrystusem i św. Pawłem); a podp.: f Maman(?). — Ded. prowincjałowi. — Poczem 20 konkluzji wedle św. Tomasza.

Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

SWITKOWSKI Gabryel. Roku 1790, września 4. na sessyi sądów Kommissyi porządkowej y cywilno-wojskowej ptu Rzeczyckiego, stanawszy osobiście W JP. Gabryel Switkowski Łowczye W. Brzesk. takowe pełnomocne Polecenie do akt Kommissyi powiatowej Rzeczyckiej podał... fol., k. 2.

Dotyczy przesłuchania projektów do reformy rządu przez Deputacyą ułożonych i do deliberacyi Sejmującym Stanom poddanych. Kraśń.

SWITKOWSKI Piotr X., były S. J. (1744 † 28 grudnia 1793). Budowanie Wieyskie Dziedzicom Dobr Y Possesorom toż wszystkim iakżkolwiek zwierzchność po wsiach i miasteczkach mającym Do Uwagi y Praktyki Podane. Z Figurami. [Tu winjetka]. Za Przywileiem. w Warszawie y Lwowie 1782. Nakładem i Drukiem Michała Grölla, Księgarza Nadwornego J. K. Mei. w 8ce, k. tyt., str. XXXVIII, k. tyt. i str. 488, oraz tablic XI lb.

Dedyk. do Stan. Augusta. Tu podnosi jego zainteresowanie dla spraw budownictwa wsi i miasteczek. — Poczem: przedmowa, w której wyklada pożytki z książki. — Wreszcie: Regestr rozdziałów i art.

Dzieło liczy XX rozdziałów: O materjach do budowania. — O czasie. — O ułożeniu podwórza folwarcznego. — O folwarku. — O trwałości budynków. — Fundamenta. — Sufity, podłogi. — Kuchnie, piece, kominki. — Dachy. — Okna, bramy. — Browar. — Pralnia. — Pivnice. — Słodnie. — Kanały. — Stawy. — Rury, mostki. — Drogi. — O chłopskich budynkach (i plebańskich) — O zakładaniu wsi. Powołuje się na Rittera, Glasera, Hartleya, lorda Mahona, Herzberga i innych autorów zagr. — Ale uwzględnia często stosunki polskie, np. o zakładaniu osad na Ukrainie i Podolu. — Chce uporządkować nietylko budownictwo ale i gosp. wiejskie, a zwłaszcza rozkład ulic, chałup i innych zabudowań wiejskich.

Na końcu tablice z planami i rysunkami budynków.

Ob. Architekt wiejski (1798) — Rausch i Aigner (z cegły).

Bardzo sumarycznie wspominał w tem dziele Lauterbach Pierścień sztuki 1929, nie uwzględniając innych prac zbliżonych.

Akad. — Chrept. — Czartor. — Kujów — Kraśń. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Toż... Edycya druga. Za przywileiem. W Warszawie 1793. nakładem Michała Grolla księgarza nadwornego J. K. Mei. w 8ce, str. XXXVI, k. 1., str. 483 i tablic XI.

Ded.: do Stanisława Augusta.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Zielń.

— Budownictwo Wieyskie Pożytkowi i wygodzie Dziedziców Zwierzchników Wsi naszych i Miasteczek. Poświęcone Przez X. Piotra Switkowskiego. Część I. Z Figurami. Edycya Nowa. [Tu winjeta: kosz kwiatów]. W Warszawie 1794. Kosztem Autora. w 8ce, k. tyt. i k. 11 nlb., str. 271, tabl. 4 lb.

Rozpoczynają omyłki druku. Poczem wstęp, w którym omówiono różnice od I wydania. Podzielił teraz — jak zapowiada — dzieło na 2 tomy a na trzy części. Cz. I zawiera: Zasady budownictwa; cz. II podaje sposób budowania z ogniotrwałego materiału; cz. III budowanie szczególnych części wsi i folwarku.

Tom ten I. jedyny jaki wyszedł, nie obejmuje więc całości materiału. Składa się z 12 rozdziałów, z których rozdział XI: O stawianiu folwarków, a rozdział XII: Ochracowanie kosztów na wystawienie folwarku i budynków. Ten ostatni rozdział jest świeżo dodany.

Świeżo dodanym jest również rozdział I (str. 1—22) p. t.: Prestrogi i wiadomości dla każdego zamyślającego bawić się budowaniem.

Żebrawski Bibl. matem. 469.

Czartor. — Czetwert.

— Książka dla Gospodarzy z rozkazem jednego Polskiego Patryoty przez J. X. P. S. napisana. z Figurami Kosztuie III: 3 Gr: 15. w Warszawie 1785 w Expedycyi Pamiętnika H. P. w Pałacu Rydzynie w tyle Pocztu czyli na Trębackiej Ulicy Nro 364. w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 257, tabl. 1.

Rozpoczyna: R-gestr.

Książka składa się z 4 części (zeszytów); niektóre artykuły ciągną się przez wszystkie 4 części np. „Katechizm obywatelski“.

Mieści z ważniejszych rzeczy:

1) Katechizm obywatelski. Są to rozmowy ojca z synem na tematy ekonomiczno-społeczne: potrzeba pracy, własność, warunki dobrobytu, potrzeba społeczności (— to słowo, jak mówi autor, jest tu pierwszy raz użyte —), szkody z niewoli, pożytki z wolności (właścian). Całe w duchu fizjokratycznym.

2) Artykuły przeciw pijaństwu, o zacności ludzi prostego stanu, o obowiązku ludzi wiejskich ku swoim panom.

3) Artykuły treści rolniczej (roboty gosp., łępienie gąsienic i t. p.).

Pisane z prostotą, w tendencji popularyzowania. — Wychodziło zrazu zeszytami, a każdy zeszyt miał osobny tytuł.

Toż samo dzieło podaje Katal. pijars. Sz. Bielkiego pod nr 141, ale pod wymyślnym przez się tytułem.

Bibl. Horodec. — Jagiell.

— Magazyn Warszawski, Pięknych nauk, kunsztów, i różnych wiadomości dawnych, i nowych, dla zabawy, i pożytku osób obojczy, wszelkiego stanu, i smaku. p. A. P. II. P. Roku Pierwszego. Część I. [Tu winjeta: pod drzewem dziecko ryjące; naprzeciw dziecka na płycie piejący kogut. Pod ryciną napis: Labor ipse voluptas]. w Warszawie 1784. Nakładem i Drukiem Michała Grölla, Księgarza Nadwornego J. K. Mci. Znajduje się też we Lwowie u tegoż samego, w 8ce, k. tyt., str. X i k. tyt., k. 2 nlb. (regestr), str. 230. — Część II.. k. tyt. i k. 2 nlb., str. 233—502, ryc. 1. — Część III... k. tyt. i k. 2 nlb., str. 505—770. — Część IV., k. tyt. i k. 3 nlb., str. 773—999, k. 1 nlb. (omyłki druku).

Toż... (za rok 1785). Tom I (część I i II) str. 261—518. — Tom II (2 części) od str. 519—768. — Tom IV (2 cz.) od str. 769—992.

Litery w tytule oznaczają: p (rzez) A. (ntora) P. (amiętnika) H. (ist.) P. (olit.).

We „Wstępnie” mówi, że Magazyn ma uzupełnić „Pamiętnik”. Prosi czytelników o nadsyłanie wiadomości dotyczących zjawisk nadzwyczajnych, chorób, informacji ekonomicznych, opisów okolic, nowych książek. — Także poeci mogą nadsyłać poezje, byleby te były krótkie, religijne i sławie osób innych nie nblizające.

Mieści dużo tłumaczeń, ale są i rzeczy oryginalne. Wymieniam niektóre:

W roczniku I na rok 1783, składającym

się z 4 kwartałów, pomieszczono w tomie I prócz tłumaczeń rzeczy obcych, Carosiego Podróż przez prowincje Polskie. — Babilony. — Meteorologia. — Zasadzanie lasów. — Poprawianie tabaki krajowej. — Robienie miodu.

W tomie II:

Karpińskiego Franc. Podróż z Warszawy na wieś. — Bania powietrzna w Kraskowie. (Są to doświadczenia J. Śniadeckiego, Szastera, Szajda i Jaśkiewicza — w nawiązaniu do Mongolfiera). — Na str. 490 wiersz: Pubudka do Polaków, wzywający do zrzucenia stroju francuskiego i oswobodzenia Polski. — Poczem inny wiersz o wążęcej się ze sobą dziewczynie. — Na str. 500 i 943 Obs. astron. Bystrzyckiego. — Na str. 498 o śmierci Bohomolca.

W tomie III wiersze: Zaloty, Do dam polskich (podp. L. J. L.). — List damy z odpowiedzią. — Tyrania rodziców (powiastka).

W tomie IV: Kalendarz (dowcipny wiersz Marewicza). — Dwie powiastki. — Nowe książki. — Błota pińskie (wiersz).

W roczniku II (za rok 1785): Szczęsne (opis wierszem, przez Teofilę Glińską). — Tejsze Hymn Perwianów (z Maruontela). — Obowiązek sędziów, wiersz do Fr. Jelskiego — Ekloga do króla. — Podróż przez Amerykę północną. — Poprawa podróży Carosiego po Kielcach. — Wiersz Jonina do Zygmunta III. — Rady lekarskie. — Myśli o kobietach. — Wiersz do Władysława króla Łun, z Jonina. — Kobieta która przestała jeść. — O przeczuciu. — Henryk IV. — Uwagi filozoficzne nad uciechą przez P. L. — Ekonomiczne wiadomości.

Artykuły tłumaczone są z franc., niem. i angielskiego (np z Sherloka, Chatellixa, Maruontela i t. p.). — Oryginalne przeważnie bezimiennie. — Przeważają nauki przyrodnicze, podróże, uwagi obyczajowe, belletrystyka. Politycznych artykułów nie ma. Z ekonomji tylko informacje faktyczne.

Na miejsce „Magazynu” zaczął od r. 1786 wychodzić „Wybór wiad. gosp.”

Bentk. H. lit. I, 130. — Jocher 2026.

Czartor. — Jagiell. — Kijów — Krasin. — Ossol. — Przeźł. — Uniw. warsz.

— Pamiętnik Polityczny Y Historyczny Przypadków, Ustaw, Osób, Miejsce i Pism wiek nasz szczególnie interesujących. [W linjach:] Homines hominum causa sunt generaturi, ut ipsi se alii aliis prodesse possint. Cicero. Tom I. 1782. Październik. Listopad, Grudzień Przedrukowany. [Tu winjeta: lilje wodne]. W Warszawie, u P. Dufour Drukarza J. K. Mci, i Rzpłtey.

M.DCC.LXXXIV. (1784). w 8ce, k. tyt. i k. 1 rlb, str. 364.

Z wyrażenia „przedrukowany“ należy wnieść, że były dwa odbicia.

Tom II. 1783... str. 685 i 20; oraz str. 699.

Tom III. 1784... str. 1204.

Tom IV. 1785... str. 2044.

Tom V. 1786... str. 1138.

Tom VI. 1787... str. 1096. [Tytuł zmieniony na: Pamiętnik historyczno-polityczny].

Tom VII. 1788... str. 1162. [Tytuł zmieniony na: Pamiętnik historyczno-polityczno-ekonomiczny Przypadków, Ustaw,... itd.].

Tom VIII. 1789... str. 1246.

Tom IX. 1790... str. 1458.

Tom X. 1791... str. 1148.

Tom XI. 1792... str. 804. [Ostatni zeszyt z sierpnia].

Bliższy opis powyższych tomów, wydawanych zeszytami miesięcznymi ob. w tomie XXIV. 40. — Na okładce każdego zeszytu podano spis treści. — Również co kwartał dodawano na czele zeszytu opis treści za ubiegły kwartał. — Czasami dołączano „kopersztychy“ odnoszące się do treści zeszytu.

Treść „Pamiętnika“ podałem już l. c. wraz z przyczynami jego zamknięcia. Tu charakteryzuję zawartość jego ogólniejszemi rysami:

Artykuły zamieszczone w „Pamiętn.“ mają swoją tendencję, nawet gdy chodzi o dobór artykułów tłumaczonych. Można je podzielić na następujące grupy:

- 1) Do pierwszej należą bardzo liczne artykuły ekonomiczne noszące naogół charakter bądź merkantylny bądź fizjokratyczny. Z pomiędzy nich wymieniam jako najbardziej charakterystyczne artykuły omawiające: Manufaktury wełniane w Polsce (1783), Potrzeba statystycznych danych o Polsce (1783, str. 342), Handel i manufaktury (1784), Niedostatek kapitału w Polsce (1784), Dzieje handlu polskiego (1784), Potrzeby gospodarcze Polski (1784), Handel na Czarnem morzu (1784), Dzieje banku londyńskiego (1784). — Bardzo wiele miejsca zajmują sprawy gdańskie i handlu Polski z zagranicą. — Dużo artykułów zamieszcza o postępie w technice rolniej, o splawności polskich rzek (1785), o budowie kanałów w Polsce. — Zajmuje go reforma podatków w Polsce (1787 i 1789). — Ogłasza także sumariusze ekspensy i intraty państwowej za lata 1784—8.

Program fizjokratyczny, dostosowany do potrzeb polskich, rozwinięty został w serji listów w roczniku 1787—8 „do E. P.“ (zdaje się oryginalnych) p. t. Maksymy rządu w kraju rolniczym. — Toż w r. 1789 marzec str. 238.

2) Do drugiej grupy należą artykuły popularyzujące znajomość obcych stosunków państwowych i kulturalnych. Obszerniej uwzględnia dzieje ostatnich kilkunastu lat oraz stan polityczny w innych krajach (często w formie oryg. „listów“ z obcych stolic, zwłaszcza z Londynu). — Uwzględnia także szeroko kraje pozaeuropejskie np. Indje, Kanadę, Amerykę, Algier (1783), Chiny, Japonję (1786). — Podaje syst. przeglądy rozwoju politycznego i gospodarczego w różnych krajach (r. 1783 i n.). — Drukuje chętnie życiorysy obcych mężów stanu i uczonych Franklina, Waszyngtona, Chathama (1786), Foxa (1783). — Wszędzie odzywa się sympatycznie o monarchach oświeconych (nawet Fryd. W. i Józef II) i o parlamentaryzmie (np. angielskim). — Zwraca zresztą uwagę nie tylko na stan polityczny, ale głównie na stosunki gospodarcze i finansowe opisywanych krajów. Zwłaszcza interesują go ich merkantylistyczne tendencje, które chętnie opisuje. Ale i stronę obyczajową uwzględnia (np. obyczaje angielskie 1786). Słowem stara się Switkowski wybić z Polski możliwie szerokie okna na resztę świata (a nie tylko samą Europę).

Bardzo pilną uwagę zwraca „Pamiętnik“ na politykę zagraniczną, np. wojna rosyjska zajmuje w r. 1789 wiele miejsca. Sprzyja polityce zbliżenia do Prus (1791), zwalcza wciąż Rosję (zwłaszcza w r. 1792 po ogłoszeniu noty Bulhakowa).

3) Do trzeciej grupy należą artykuły z tendencją zmierną bezpośrednio do zmian politycznych w Polsce. Sympatyzują one z reformami państwa oświeconego (np. pochwały dla M. Teresy, Józefa, Fryd. W.), ale także wychwalają demokrację i wolność angielską i amerykańską. Od chwili wybuchu rewolucji francuskiej (1789) zajmuje Switkowski wobec niej sympatyczne stanowisko. Już w r. 1784 charakteryzuje tendencje ustroju amerykańskiego (wedle Adama). — W r. 1784 pisze obszerniej o parlamentaryzmie angielskim. — W roczniku 1789 podaję tekst i komentarz do nowej konstytucji szwedzkiej; zaś we wrześniu 1789 tekst franc. Deklaracji praw człowieka oraz obszerny opis wypadków rewol. we Francji (w kilku artykułach). — Terrorowi rewol. oczywiście nie sprzyja, wciąż go nagania; bliżej określa swoje stanowisko w artykule: Co to jest rewolucja (listopad 1791). — Jakobinów krytykuje (Dziwne sceny rewolucji franc. 1.92).

Od r. 1789 coraz częściej artykuły o potrzebie reformy polit. w Polsce. Świtkowski stoi widocznie w porozumieniu z księżniczką Kollatają, a potem z Dekierem. W r. 1787 zamieszcza artykuł o potrzebie reformy wojaka i skarbu. W r. 1789 artykuły: Myśli względem sejmu gotowego; Życzenia z okazji Deputacji do ustanowienia nowej formy rządu; Życzenia i rady patriotyczne. — Artykuły te wyglądają jakby inspir. przez Kollatają. Ostatni z tych artykułów był rozsyłany (w odbite?) po miastach polskich kosztem magistratu warsz. — W r. 1790 zamieszczone uwagi o następstwie króla saskiego Fryd. Augusta. — W r. 1791 o potrzebie dziedziczości tronu (przekład „Avis aux Pol.“). — W lutym r. 1791 teoretyczny artykuł: Co to jest konstytucja, przemawiający za uchwaleniem trwałej i sżywej ustawy zasadniczej. — Prawo o miastach i konst. 3 maja są w „Pam.“ przedrukowane; ta ostatnia opatrzona pełnym zapętu komentarzem (Uwagi względem konst. narod., Dalsze myśli 1791). — W lipcu 1792 przedrukowuje uniwersał Konfeder. targ. oraz zamieszcza artykuł: Nadzw. odmiany w Polsce, donoszący o wkroczeniu armji ros. i cofaniu się polskiej.

4) Do czwartej grupy należą artykuły propagujące oświatę, higienę, reformy społeczno-stanowe. Tutaj należą liczne artykuły tej treści, jak np. kwestja żydowska (1782, 1789, 1790—1), uwłaszczenie chłopów w Badenji (1783), stan zdrowotny Polki i jego ulepszenie (1785), walka z pijanstwem (1788), szczepienie ospy (1788), popieranie filantropji (związek Oraczewskiego 1787), zniesienie poddaństwa chłopiego (akt Stan. Małachowskiego 1791), reforma stosunków czeladzi i służących (1791), walka z żebractwem (1791). Łączą się z niemi artykuły omawiające sprawy kulturalne i obyczajowe jak ograniczenie zbytku (pismo jakiejś kobiety 1784), walka z przesadami (czary 1784), krytyka Mesmeryzmu (1784), pilne zwrócenie uwagi na nowe techniczne wynalazki (balony Mongolfiera), na „kunszt piękny“ (rzeźby i obrazy) i t. p. — Zwraca uwagę, że „Pamiętnik“ pomija zupełnie sprawy kościelne i religijne, wysunięte poprzednio w życiu duchowym społeczeństwa na pierwszy plan. Wyrwicz w swoim „Promemoria“ zarzucał mu nawet propagowanie obojętności i tolerancji religijnej.

Belletrystyki „Pamiętnik“ nie zawiera. Przynosi natomiast krótkie sprawozdania z ukazujących się książek naszych i obcych, a czasem i przedruki z nich (np. całe ustępy z podróży Coxe'a).

„Pamiętnik“ Świtkowskiego jest w dużej części utworem jego pióra, choć obok

niego pisali i inni (np. Śniadecki Jędrz. 1785, Oraczewski 1787, gen. Poniatowski 1787, może Petrykowski? Adam Czartoryski? i Chreptowicz? a zapewne także zwolennicy stronnictwa patriotycznego). W każdym razie Świtkowski wypełniał go artykułami własnymi i tłumaczeniami i dlatego też na „Magazynie“ podpisał się A.(utor) P.(amiętnika). Z obcych współpracowników mogą wskazać tylko K. H. Roemera (ob. tom XXVI, 329)

W zasadzie bowiem nazwisk autorów nie wymieniono. Przeważała część artykułów, odnoszących się do obcych stosunków, jest widocznie tłumaczona z niemieckiego, dużo z francuskiego a także i angielskiego. Przy kilku artykułach powołuje się jako na swe źródła na „Historisches Portefeuille“ oraz „Polit. Corresp.“ Schlözera. Kilka artykułów polit. przełożono z pism Herzfelda. — Tłumaczem z niemieckiego bywa jakiś P. B. (r. 1786).

Często podaje listy (może niektóre fikcyjne?) pisane do „Pamiętnika“. W każdym razie pismo wzbudzało zainteresowanie i odgrywało rolę dużą w odrodzeniu narodowym. Wywoływało też ataki. Silnym jego przeciwnikiem był K. Wyrwicz, który ożłosił trzy pisma w latach 1783—85 zwalczające „Pamiętnik“. (Ostatnie pismo liczy aż 408 stron!). Obacz o tej polemice pod: Wyrwicz. — Świtkowski odpowiadał mu w „Pamiętniku“ kilkakrotnie (1783 str. 213, 392 oraz 1785 marzec str. 269).

Innym jego przeciwnikiem jest ka. Łuskiński w „Gazecie warsz.“ Obacz tegoż polemiki pod „Republika“ (1783). — W r. 1783 ogłosił jakiś francuz przebywający w Polsce: Desaveu au Pamiętnik (ob.), zarzucając mu niezłazliwość dla Francji.

Jak bliżej wskazałem na podstawie Gazety warsz. 1792 nr 74 (w tomie XXIV str. 41) konfederacja targ. we wrześniu 1792 zakażała dalszego wydawania „Pamiętnika“. Łuskiński odniósł triumf. Chodziło o całą tendencję pisma, a nie o jakąś wzmiankę niezłazliwą dla Szczecnego Potockiego (jak przypuszczał Korzon).

Na czele pierwszych tomów podawał Świtkowski listy prenumeratorów „Pamiętnika“ (nazwisko, godność, zamieszkanie). Można by na podstawie tego zżyć obraz grupy, na jaką rozciągał się wpływ „Pamiętnika“. Na czele tych prenumeratorów jest wpisane nazwisko Stan. Augusta.

Znaczenia i tendencji zawartych w „Pamiętniku“ artykułów dotykają zacytowane poniżej pod odsyłaczami prace Korzona, Grabkiego, Smoleńskiego, Szykowskiego i Grabowskiego.

W tomie XXIV, 43 podane biblioteki, w których „Pamiętnik“ się znajduje.

— O wielkim a łatwym oszczędzaniu drzewa w piecach, kuchniach, go-

rzelniach, browarach itd. z figurami. Warszawa 1788. Kosztem autora. Znajduje się w ekspedycyi Pamiętnika historyczno-politycznego i na poczęcie. w 8ce, str. od 725—897.

Jest to nadbitka z „Wyborn Wiadomości“ Nr VIII i IX. Ossol.

— Wybor Wiadomości Gospodarskich. Tom I. Przez X. Piotra Switkowskiego Znavdnie się w Ekpedycyi Pamiętnika Historyczno-Politycznego, a po Prowincyach w Księgarniach znaczniejszych. [Tu winjetka]. w Warszawie. 1786. w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 288. — Tom II. [Winjeta odmienna niż w tomie I. bo puhar obok niego grono winne]. w Warszawie. 1786. w Ekpedycyi P. H. P. k. tyt. i k. 1 nlb., str. 289—612, tabl. 1. — Część III. str. 613—897 (między str. 724 a 725 tablica i k. 2 nlb.) oraz na końcu 3 tabl.

Wychodziło zeszytami.

Zawiera artykuły treści rolniczej (oryg. lub tłumaczone np. z Kruzego, Borkego, Schuberta, Podevila i t. p.). — Na str. 131: Literatura ekonomiczna (Listy krytyczne). Część III od str. 725 poświęcona kwestyi pieców i palwa (propaguje węgiel ziemny). — Na str. 289 o pożyczkach z dzienienia pastwisk wspólnych.

Akad. — Jagiell. — Ossol.

— Zabawy Obywatelskie. Nro I. Przez Piotra Switkowskiego. [Tu winjeta: ornament roślinny]. Roku 1792. (Warszawa) w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. VIII, 88. — Nro II... k. tyt. i str. 89—184. — Nro III... k. tyt. i str. 185—280. — Nro IV... k. tyt. i str. 281—376. Roku 1793. — Nro V... k. tyt. i str. 96. — Nro VI... k. tyt. i str. 97—199. — Nro VII... k. tyt. i str. 200—296. — Nro VIII. k. tyt. i str. 297—392.

Zawiera z ważniejszych rzeczy:

- 1) Stan literatury angiels. (z Forstera). —
- 2) Recenzje z dzieł o Kozubkach (Grondzki i Hupela Nord. Miscellen). —
- 3) Stan koloniów angiels. —
- 4) Nauka i katechizm zdrowia. —
- 5) Uwagi Archenholtza o wojnie przeciw Francji i list z Paryża 14 sierpnia 1792 (o Zgr. Nar., La Fayette etc.). —
- 6) Statystyka Moskwy. —
- 7) O rewolucji 10 sierpnia (franc.) i zdanie Anglików o niej (Fox, Burke). —
- 8) Wojenne współczesne wypadki. —
- 9) Sprawy Belgji. —
- 10) List Dumouriera i jego zdrada. —
- 11) La Fayette.

Śmierć autora przerwała dalszy tok wydawnictwa.

Jocher 2032. — Brown Bibl. pis. 393. — Brown Bibl. Przewrót om. 1891 str. 240.

Jagiell. — Krasid. — Ossol.

— ob. Pamiętnik — Piramowicz Grz. — Wyrwicz.

Wójcicki Cment. powązk. III, 20. — Sobieszczański w Enc. Org. XXIV, 417. — Brown Bibl. pis. S. J. 393. — Bentkow. Hist. lit. I, 128. — Magier Estetyka Warszawy (wydał Kraushar 1903). — Bártoszewicz Gazeta ks. Łusk. w „Znak. męzowie“ I. — Grabski Zarys idei 1903 (rozbiiera zawarte w „Pamiętniku“ artykuły ap. łeczne). — Korzon Wewn. dzieje I (1897) str. 7 i VI, 385. — Smoleński Studja historyczne 1925 str. 178. — Tenże Przewrót umysł. 1891 str. 337 i n. (tu jego biogr.). — Tenże Kuźnica Kul. 1885. — Tenże Publ. anon. 1912. — Szykowski Génie du Christ 1908 str. 47. — Tenże Myśl J. J. Rousseau 1913 str. 106. — Tenże Osjan w Polsce 1912 str. 43, 47. — Grabowski Krytyka literacka 1918. — Czajewski Cza-op. 1896 str. 50. — Wojciechowski Wiek oświec. 1926.

Jego testament z r. 1793 ogłosił Smoleński w Przegl. hist. XIX. — Jego wiersze ogłosił tenże w Przegl. hist. XX, 192.

Finkel III, 1869. — Korbut II, 60.

Swoboda Janik Jadyka ob. Albruski Józ. (Żywot 1672).

Swobody polskie ob. Zebranie (krótkie 1587).

Swolczewski Mikoł. ob. Regulus Albert (Carmen 1618).

Swolyńska Teodora ob. Tołokoński Gabryel (Wińce liljowe 1643).

SWOLYŃSKI Adam. Carmina dua ad Joannein et Nicolaum Lopacinski, dum annum divi patroni sui diem obirent. Vilnae 1758—59. w 4ce, k. 8.

— ob. Propositiones selectae (1759).

SWOSZOWSKI Jan, pisarz ziemi lwowskiej († 1615). Postępek prawny skrocony przez Urodz. Jana Swoszewskiego Pisarza ziemskiego Lwowskiego Deputata na to obranego, do druku wydać rozkazaliśmy. Zygmunt III. z łaski bożej król Polski (1611). fol., str. 17. Branic(?).

— Toż... obranego na seymie walnym warszawskim r. 1611 pod nwangę seymniących z rozkazu Zygmunta III Króla Pols. do druku podanv. (Bez osob. tyt.) fol., str. 19 (sygn. B₄).

Jest to annex do Konstytucji z roku 1611 o czem obacz tom XX str. 42. — Przędruk w Vol. legum III.

Rękop. „Postępek prawny skrócony“ z roku 1611 jest w rękopisie Jag. 3520.

W nominacji na podkomorstwo z r. 1613 podniósł król jego zasługę położoną przez napisanie Skrócenia procesu.

Czacki O praw pol. i lit. I, 41. — Niemcewicz Dzieje Zygm. III tom I, 482 i II 72. — Siarczyński Obraz II, 244. — Kronika wíndom. kraj. Warsz. 1858 nr 14. — Sobieszczański w Enc. Org. XXIV, 418. — Święcki Hist. pam. II, 170. — Korytkowski Arcyb. gnieźn. III, 604. — Łoziński Lwów staroż. 1909. — Udziela Janów 1896. — Żółkiewski Pisma 1861. — Kutrzeba Hist. źródeł I, 227. — Prochaska w Gazecie lwowskiej 1919 (listopad) podaje jego biografię. — Tenże Hetman St. Żółk. 1909 str. 416. — Finkel III, 1869.

Sybeneycherowa Anna ob. Siebeneycherowa.

Syberia ob. Sibérie — Siberien — Sybir.

SYBILLA Dorota, księżna na Lignicy i Brzegu († 1625). Prosta rada dla niewiast ciężarnych (po polsku i po niemiecku).

Nieznane.

Gąsiorowski I, 354. — Maciejowski Piśm. II, 633.

Sybilla ob. Libanius G. (Erythraea 1535) — Ryza Kasper Jan (europejska 1704).

Sybillę wrożące czyli rozrywki zabawne dla płci obojey. Warszawa, Mich. Gröll. 1784. w 8ce, str. 72.

Katalog ksiąg.

Sybillińskie wiersze ob. Paszkowski Marcin (1609).

Sybillińskie przepowiednie ob. Bielski M. (Kronika 1550) — Brygida św. — Goski (1563) — Hincza (1631) — Leowicjusz (1565) — Libanius G. — Machtylda (Mechtylda) św. — Malachiasz św. — Metody św. — Nostradamus — Obietnice (1576) — Paszkowski Marcin (Koleśa 1609, 1610, Nowe lato) — Poniatowska Krystyna (Hist. revel. 1659, Histoire 1629, Offenbarungen 1711) — Prophezeyung (1558, 1571, 1662, 1698, 1759, 1795) — Rawy (z) Stan. (1564) — Ryxa (1704) — Śleszkowski (Vaticinia 1613) — Słlikowski Dymitr — Staats-Wahrsager — Stawicki Hey — Vati-

cinia — Wernyhora (Wieszczba) — Wieszczby.

Temat to zupełnie nieopracowany w naszej literaturze. — Encyki kość. XXVI, 301. — Ujejski Dzieje mesjanizmu 1931.

Sybilski Jan ob. Sibilski general — Wysocki Sam. (Praedicata 1739).

Sybir (Syberja) ob. Belcour (Relation 1776) — Benowski Maur. (1790) — Chojecki Karol (Pamięć 1709) — Condorcet (Un Polonais exilé 1793) — Dydziński (Sprawa 1785) — Dzielowski Fr. (Gościniec 1774) — Geller (Przypadki 1775) — Ładowski (Podróże 1791) — Łubiński Władysł. (Świat 1740) — Miechowita (Tractatus de duabus Sarmatiis 1517; tu najstarszy opis Sybiru) — Münnich (Heute mir 1742) — Opitz (Merk. Nachricht 1740, 1751) — Ortyński (ob. Dzielowski) — Polak patriota (tom II) — Schleissing (1692) — Siarczyński Fr. (Geografja 1790) — Siberien — Siennicki L (Dokument 1754) — Vonlaar Larski J. H. — Zaluski Józef (Przypadki 1773).

Ob Wierciński w Tyg. ilustr. 1898, 1902, 1909. — Janik Dzieje Polaków na Sybirze 1928 (tu zestawiona polska literatura tego przedmiotu). — Finkel III str. 2006.

Sycyiński Jan ob. Turnowski Teofil (Zwierciadło nabożeństwa 1594, 1599).

Sycylia ob. Relacya (1763) — Sicilia.

Syderowicz Fernand ob. Tentamen publicum.

Sydney Y Zenny. [Tu w linjach:] z Francuzkiego Przekładania K. L. O. C. E. B. E. [Tu winjeta: aniołek na obłoku bawi się pękami kwiatów]. w Warszawie w Drukarni Piotra Dufour J. K. Mci Typografa M.DCCLXXXVIII. (1778). w 8ce, k. tyt., str. 54.

Chociaż tłumaczone z francuzkiego, treść je-t pochodzenia angielskiego Rzecz dzieje się za Jakuba II. Sydney amant Zenny zostaje skazany na śmierć przez pułkownika za udział w buncie Montmoutha. Pułkownik za cenę cnoty Zenny gotów ratować Sydneya. Kończy się śmiercią Sydneya i Zenny.

Powieść p. t. „Sydney i Wolsan“ tłumaczył w r. 1792 z Arnauda Ign. Bykowski. — Może to w jakim związku z tą powiastką? — Ob. tom XII, 220.

Litery niemal te same, co podane na tytule powtarzają się w innym porządku na przekładzie powiastki Arnauda „Nancy“ (E).

K. C. L. E. O. B. G.) w r. 1778. — Zapewne więc ten sam tłumacz.

Jagiell. — Kijów.

Sydnaeus Phil. ob. Languetus H. (Epistolae 1633).

SYDOW. Dissertatio de trichomate (Rottun). Francoforti 1798.

SYDRY Benedykt X. Kazanie żałobne podczas nabożeństwa za duszę świętej pamięci W Antoniego Junoszy Bojanowskiego miecznika poznańskiego, klasztoru XX. Reformatów Konińskich Apostolskiego Syndyka przez X. Benedykta Sydrego Reformata w Kościele Konińskim XX. Reformatów dn. 17 lipca r. 1794, miane. W Warszawie w drukarni po-jezuickiej. w 4ce, k. 2 nlb. i str. 25.

Autor przypisał Helenie z Kretkowskich Bojanowskiej, żonie zmarłego. — Na końcu przydany jest opis pogrzebu i nabożeństwa.

Sydus ob. Cynerski J (Łobżyński?) (in unbra 1647) — Racki Jan. (inextinctum 1657) — Wiśniowiecki Mich. Fr. (musarum 1640) — Zbaraski Chr (1730).

Syeprcius (Syerpc) Feliks ob. Sierpki Fel. *

Syfert ob. Seifert.

Sygharmy ob. Skrobiszewski J. (1610).

Sydmaryngi (z) Fidelis ob. Łoziński Teolog (1747).

Sykstus, Sykst ob. Sixtus, Sixt.

SYKŁOWSKI Antoni. Głos Jmci Pana Antoniego Sykłowskiego przy otwarciu Sądowności policyiney in Pleno Komissyi porządkowej cywilno wojskowej Powiatów, Krakowskiego, Proszowskiego y Xięstwa Siewierskiego z podziękowaniem za wybór na Regencyą i urząd Prokuratora teyże Kommissyi Dnia 13 Kwietnia Roku 1792go miany. w 4ce, k. 3.

Same ogólniki, w których powiada, że z okrzykami przyjmowano uchwałę rewolucyjną ustawy rządowej trzeciego maja Jagiell. — Ossol.

Syl(veg?) Stefan, rytownik ob. Officium herbomadae (1642).

Sylburgius Fridericus ob. Dionysius (1728) — Martinus Joannes (1624).

SYLEN. Sylena Dydaski O Przywarach Rządu Krajowego Y Poprawie.

Czyli Nauki tegoż, z okoliczności Praw stanowić się mających. [W linjach:] Non nobis solis noti sumus, partem nostri Patria vindicat, partem Amici: Gr: na Klas: 1. [Tu winjetka: bukiet z gałązek drzew owocowych]. w Warszawie 1790. Roku, Miesiąca 7bra. w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 51.

„Dydaski“ oznacza tu tyle co „nauki“, stąd też błędnie mój ojciec zamieścił to w tomie XV pod Dydackim. Sylen jest to Satyr peripateticus: „Postać moja niezgrabna, kryć się zawsze káže... Mm prawo od przedsięwzięć mówić co należy... a Satyr bez nrazy i mówi i pisze“. Jest to więc ostatnie potomstwo Satyra Kochanowskiego (inne zestawilem w tonie XXVII str. 158).

Dedykacja wierszem do starościny winnickiej i guzowskiej Potockiej, z Xiążąt Lubomirskich (a więc żony Protą, a synowej Jana Potockiego).

Utwór składa się z 5 pieśni: 1) O władzy najw. narodowej. Powołuje się tutaj na kilku pisarzy francuskich (Voltaire, Lacombe) i na fakta historyczne, obficie cytowane w przypiskach. Autor wysławia wolność a zwalza obcych i naszych tyranów; do naszych zalicza Wależęgo!

2) O stanie kmiectwa Autor bardzo niechętnie odnosi się do „demokratów“ domagających się emancypacji chłopów: „Kmiotek niech przy swym pługu stoi“.

3) O stanie miejskim kupieckim. Wychwala Flor. Czakiego, maj. art. i marsz Stan. Lubomirskiego; wysławia też potrzebę handlu i ułatwień dla niego, Mieszczanin niech się dorabia handlem (a szlachciec do wojska).

4) O żydach i cyganach. Żydów charakteryzuje jako trutniów, narzeka na ich szalbierstwa — ale dają oni Polsce pewne zyski i nie trzeba ich prześladować.

5) O wewnętrznym rządzie w Jenerałności. Nawiązując do obrad 4 letniego sejmku wypowiada się co do sprawy obsadzania urzędów, sejmików, co do naprawy wychowania (wyśmiewa zakony). Ujmuje się za Przybylskim z okazji napaści Dmochowskiego (Zakus) Broni wyrazu „wzrochnica“. Całe piśmisko jest bezładne i złym wierszem napisane, ale jako objaw tendencji poczęści wolnomyślniej, a poczęści zacofanej — interesujące.

Na str. 49—51 dodane dwa wierszyki: Prawda i C.a.s.

Wyszło niewątpliwie spod pióra kogoś związanego z Protelem Potockim i Stan. Lubomirskim.

Pilat Liter. polit. str. 205.

Czartor. — Jagiell. — Uniw. lwow.

Sylla Mathias ob. Andreas (Constitutiones 1598).

Syllabaire (Nouveau) françois & allemand. a Varsovie 1787. w 8ce.

Katal. Gröbla.

Syllabus Marianus ob. Węgrzynowicz Antoni (1717).

Sylloge observat. ob. Wend G. (1698).

Sylogismon ob. Corona (Directorium albo raczej wprawowanie 1644).

Sylogismus ob. Grzybowski Theophilus (1604).

Sylogismsy ob. Korona Marek (Directorium 1639, 1644).

Sylogia ob. Ratułowski J. (1636).

Syloret ob. Potocki Wacław (1764).

Sylva ob. Chytraeus D. (cronice 1590—1) — Dantiscus Joannes (De clade 1515, De calamit. 1530) — Helduaderus N. (Chronolog. 1624) — Ovidius (sententiar. 1536) — Samborski (Dodonaea 1640) — Sylvula.

Sylvae ob. Eobanus Hessus (1514—1535) — Mudrzewski Fr. (quatour 1590) — Pastorius (1636) — Status Papinius (1527) — Trzycieski A. (1565—1574).

(Sylveria Gonzalvus P.) Sapientia divina promotrice divinae sapientiae Matre Virgine Augustissimâ Regno Manomopotapae per P. Gonzaluum Sylveriam Societatis Jesu olim illata, nunc pridie Calendas Augusti à Praenobili ac Magnifica Iuventute Literaria Collegii Resselensis Societatis Jesu in scenam data. Anno 1693. B. m. w 4ce, k. 2 nlb.

Program dialogu o Sylverii wzięty z Maffei Select. epist. s. 369. Jagiell.

Sylwester II papież ob. Bzowski Abr. (1629).

SYLWESTER (Silvestris) Joannes. Dictionarius latine, germanice, polonice et ungarice... (Cracoviae, Hieron. Vietor 1531) ob. Pannonius.

— ob. Donatus (1527) — Heyden — Status Papinius (Sylvae 1527).

Sylvestro (a S.) Franciscus ob. Lesniewski (Exemplum 1758).

(Sylwestrowicz), łowczy wileński. Przełożenie dowodów że processem od W. Sylwestrowicza na J. W. Moszyńskim w Trybunale nielegalnie otrzy-

manym szkodzić do funkcyi poselskiej niemożna. fol., k. 1. Czartor.

— Wywod sprawy W. Sylwestrowicza Łowczego Wileńskiego o należność summy z Berszady, wraz z odpowiedzią na drukowane pismo z strony JW. Moszyńskiego Sekr. W. X. Lit: sub tit: Przełożenie. (po r. 1785). fol., sygn. B₂.

W sporze o dług Piotra Potockiego Starosty Sniat który był winien kupcowi Ant. Botta dług w ilości 900.000 złotych, a co miał płacić Antoni Potocki. Jagiell.

Sylwestrowicz Aleksander i Ignacy ob. Łopaciński J. (1799) — Piłsudski Ign. (1798).

(Sylwestrowicz Ign.) Sprawa JWP. Ignacego Sylwestrowicza Sędziego Ziem: Xstwa Zmudz: z JWJP. Ignacym Podczaszym Nadwor: Litt: Kawal: Orderu S. Stanisława, Jozefem, Jerzym i Janem Piłsudskimi, tudzież WW. Janem i Barbarą z Piłsudskich Jwanowiczami Sędz: Ziem: Powiatu Szawelskiego (1798). fol., k. 5 nlb.

Dup.: Leopold Lipnicki. Uniw. wileń.

— Sprawa W. Jmci Pana Ignacego Sylwestrowicza Sędziego Ziemskiego Rosieńskiego. z Wn Jmć Panem Wincen-Protasowiczem Sędzią Ziemskim Stwółow: (po 1796). fol., k. 5 nlb.

Uniw. wileń.

SYLWESTROWICZ Józef Dowoyna X. Chwała z rodowitości cnót i zasług nieograniczona... Michala Kazimierza... Czartoryskiego. na dniu uroczystym imienia... iasniejąca... wierszem polskim nieśmiertelney pamięci poświęcona roku 1774. w 4ce. Uniw. wileń.

(Sylwiński Tomasz). Epilogus Mortis In Exordio Vitae, Excellentissimi Olim & Doctissimi Domini, D. M. Thomae Sylwinski, Philosophiae Doctoris. & in Alma Universitate Cracoviensi Professoris. Praeocci fato in ipso aetatis vere è vivis sublati. Dùm Ei Ivsta Parentalia In Ecclesia Archipresbyterali B. M. Virginis in Circulo Cracoviēsi magno omnium Comprofessorum dolore persolverentur, In vim fraterni etiam post Fata affectus Dolenti Magis Obsequio, quàm Oratorio Cothurno ab Amico De-

Syllabus dominorum confederatorum...
 deturatum...
 habemus...
 colligere...

monstratus. Anno, quo Verbum aeternum à Cruce peroravit 1698. Die 6ta Mensis Martij. Cracoviae, Typis Francisci Cezary S. R. M. ac Illustri: & Reverendiss: Dñi Episcopi Crac: Ducis Severiae; necnon Scholarū Novodvorscianarū Typographi (1698). fol., k. tyt. i. k. 1 nlb.

Wierszem nakamiennym. Czart. — Ossol. — ob. Piskorski Sebast. (1696).

Sylvius ob. Silvius.

Sylvula ob. Schreckius Val. (Locutiones 1580).

Symach **Mikołaj** ob. Jascius Ambroży (1619).

SYMAN **Michał**. Thesaurus Animae, In Qvo Quilibet Christianus iucundo, pariterq; amano colloquio imhuitur, instruiturq; Deum cognoscendi, timendi, nec non toto corde diligendi, Insuper per eiusmodi pia media aeternam salutem nanciscendi. Proverbiorum I Sapientiam, & doctrinam stulti descipiunt. Ex antiquo (Anno 1551) exemplari Gallico in lucem editus in Germanicum idioma, nunc verò è Germano in latinum transpositus. 1683. Cum licentia Superiorum. Varsaviae, excudebat Carolus Ferdinandus Schreiber. w 8ce, k. tyt. i. k. 5 nlb., str. 193 i. k. 1 nlb.

Na odwr. tyt. herb i wiersz. Dedykacja Francisco Wessel, palatinidae plocensi. Podpisany pod nią: Lucellanus Fr. Mich. el. W przedmowie tej powołuje się na Hugona kardynała. — Poczem Praef. auctoris (tj. autora francuskiego oryginaln) i Ave Lector. Wreszcie aprobat, w której wyjawione nazwisko tłumacza. — Na końcu dzieła Errata.

Na treść składają się rozpamiętywania na temat cnót chrześcijańskich.

Jagiell. — Uniw. warsz.

SYMANOWICZ (Symonowicz) **Tymoteusz**. Proba Verificathey Omylney. Y Dowod swowoleństwá máłoslychánego Czerncow, y Iedynomyślnych Bráctwá Wileńskiego. Chrześciańskiem Kátholickiem wważeniem. Przez Timothevsza Symanowicza, Zakonniká S Bázylego, D. E. W. napisána. W Zamosciv, Drwował Simon Nizolivs Roku Páńskiego 1621. w 4ce, k. tyt. i. k. 25 nlb.

Na odwr. k. tyt. wiersz polski: Do Verificatorow, podp.: Theod. Meletii. W wierszu

tym wzywa autor szyszmarka do zrzucenia ma-zkary i do pokoju w braterskiej miłości. Pisze to „pod straszna y hrnbą (sic) z poganem teraz wojnę”.

Poczem na str. 5 dedykacja: Jerzemu Czartoryskiemu, memu Panu i patronowi, dat. ze Włodzim. 10 Aug. 1621, a podp. P. S. — Tu podnosi jego pobożność w nabożeństwie katolickiem greckiem, wierność królowi i hojność.

Od k. B: Do łaskawego Czytelnika (4 strony). Tu gani „pobratymowstwo wileńskie, których Naliwajkami zową”. Wylicza ich winy: podmawianie do buntów i roztrypek, potwarze, zamordowanie ojca Antoniego Hrekowicza. „Niech wielebny pseudo metropolit Złotowierchy włoży rękę w zadnicza i spróbuje serca z drżenia Kaimowego”. Wymienia „Weryfikację niewinności pod imieniem czołmców wydaną”. Ma więc na myśli dziełko Smotrzyckiego, wyszłe w dwóch edycjach w roku 1620, o którym obacz tom XXVIII, 332—3. Tam wskazana literat. wywołana „Próbą” Symanowicza.

Rzecz podzielona na 4 rozdziały, w których najprzód opowiada, co się działo w r. 1620 i 1621 (tu atakuje Trefana patryjarchę). Dalej polemizuje z Weryfikatorami (t. j. ze Smotrzyckim) co do początku prawosławia (cytuje kroniki ruskie). Wreszcie mówi o prawach i przywilejach narodowi ruskiemu nadanych (Sejm 1607, przyw. 1443). W „Epilogu” jeszcze raz wylicza morderstwa popełnione przez nie umiałow t. j. oderwańców.

Jocher 9471 (odsyla do not, ale tych nie dał, bo cenzura zabroniła). — Barącz Żywoty II. — Leleweł Bibl. ka. II, 210. — Maciejowski Piśm. III, 664. — Siarczyński Obraz II, 245 (podaje za Jabłon. Mus. błędny tytuł) — Brückner w Kwart. hist. 1916 str. 616.

Przedruk w Archiw jngo zap. Roseji VIII. Czartor. — Zamoj.

Symbola divina et humana pontificum imperatorum regum; acc. Jacobi Typotii facilis isagoge (2 tomy). Arnhem. 1676—79. w 16ca.

Obejmuje także herby królów polskich.

[**Symbola** Immaculatam Virginem declarantia]. w 4ce, k. 600(?) lb. i sztychowanych po jednej tylko stronie.

Żaden ze znanych mi egzemplarzy nie posiada karty tytułowej. Wszystkie trzy rozpoczynają się od k. 1, poczem idzie liczbowanie do 300; od str. 300 brakuje kart, które powinnyby nosić cyfry 301, 306, 308—19, 323, 326—7, 329—337, 340—343, 345—7, 350—3, 357, 359—373, 374—6, 378—9, 381—3, 387—8, 391—2, 394, 396, 398, 400, 402—85, 436—54,

456—64, 465—469, 471—83, 485—494, 497—504, 506, 508—9, 511—519, 541, 543—60, 564, 566, 568—576, 578, 580—599.

Dzieło jest albumem sztychów, przedstawiających węzła w formie obręczy (koła) na tle jakiejś alegorycznej sceny. U góry sztychu wierszyk polski, u dołu łaciński. Przeważnie przedstawiony tryumf Marji nad węzłem. Postacie występujące w sztychach noszą cudzoziemskie ubiory (często np. widać indjan i murzynów, jako wyobraźnieli pogan t. j. czcicieli węzła-szatan). Tytuły obrazków brzmią np.: Wąż zwyciężony, Wąż zawstydzony, Wąż pokonany, Wąż dziewosłab, Wąż lekki, Wąż przepaścisty... i t. p. Ani nazwisko sztycharza ani nazwisko autora wierszyków nie są wymienione.

Sztychy były rytowane w Polsce, bo tekst polski oddany bez błędów, ale zapewne wedle jakiegoś zagranicznego wzoru; a tak samo tekst łac. wierszy musi być zagr. pochodzenia (np. na k. 237 powołany jakiś hiszpański poeta: Surgite jam pueri, vendit jentacula pistor, Hispanus vates dixerat ista jaco). Na k. 72 przedstawieni aktorzy z maskami scenicznymi.

Charakter rycin wskazuje na drogą połowę XVII wieku. Łączy się ono przeto z dewocyjną literaturą płynącą do nas z zagranicy (z Hiszpanji?) w tym czasie. Na Hiszpanję wskazywałyby też postacie indjan tak częste na sztychach. Autora wierszy możnaby szukać wśród Jezuitów. Egz. Akad. był niegdyś inscriptus Collegio praenial.

Ma więc dzieło swoje znaczenie dla historii kultury, choć nie dla poezji, bo wiersze są nędzne. Dlaczego go nie wykończono i nie zaopatrzone w tytuł, tego wyjaśnić nie umiem.

Akad. — Dzików — Uniw. warsz.

— ob. Bujalski A. B. (fidei 1761) — Castelli D. (boni affectus 1665) — Cnogler (Knogler) Q. (tria catholic. calv. 1595, 1601—1607) — Czosnowsky M. (Czosnowski) (virorum 1687) — Czyczliciecki St. (conjugis 1628) — Herbinus (fidei christ. 1615) — Leopoliensis Dan. (boni affectus 1665) — Przyłkowski Sam. (Apostolorum) — Retelius M. (Christ. fidei 1566) — Sędziwoj Mich. (Flensburgo Molleriana 1674) — Suslyga Laur. (amoris 1605) — Wojna Abr. (ad gratulatoria 1613).

Symbolica vitae ob. Treter T. (1612).

Symbolis (De) tribus ob. Vossius G. (1642).

Symbolos mysticos ob. Gverrero (1683).

Symbolvm Apostolico-theologicvm in sexdecim distributum articulos, in quibus selectiores universae Theologiae polemicae et speculativae questiones continentur, Quod sub faventissimis auspicijs Nobilis, & Magnifici Domini D. Christophori Avgustynowicz Nationis Armenae Directoris publicè defendendum exponnt Alumni Armeni. Collegij Pontificij Leopoliensis sub directione Clericorum Regularium S. Sedis Apostolicae Missionariorum in Regno Poloniae. Anno Domini 1722. Mense... Die... Leopoli Typis Confraternitatis SSS. Trinitatis. 1772. fol., str. 98 nlb.

Dedykacja: „Nobilis, & Magnifice Domine Maecenas Faventissime“.

A. Wolański — Uniw. wileń.

— ob. Buski Fr. (wiary 1682) — Czolhański J. (virtutis 1631) — Foltynowicz M. (amoris 1644) — Kazimierz Mik. (L. Gębicki 1622, Amoris 1620) — Knogler Kwir. (lutheranum 1604) — Mirowski P. (epithalamicum 1630) — Plus (Caroli V 1722) — Schober (J. Moravii) — Sidus Hiac. (amoris adolesc. 1632) — Żelechowski (amoris acad. 1644).

Symon z Browic ob. Browic (Mądre panie 1643).

Symon Jan Krystjan ob. Simon J. Chr. (Informacja o paleniu wódek 1774, 1796; Inform. prakt. względem gospodarstwa 1775).

Symon z Lipnicy ob. Lipnicy (z) (1563).

(Symonolewiczowie Jan i Krystyna). Sprawa WW. JPP. Jana i Krystyny z Eysymontow bywszey Kolesińskiej, a teraz Symonolewiczow Komor: Braśl: z WW. JPP. Ludwikiem Sobolewskim bywszym ex Sędzią Ziemskim qua Motorem sprawy, i zle exekwującym Urząd, a Stanisławem Gzowskim Sędzią, Józefem Szyszka ex Sędzią, Urzędnikami Lidz: i Jgnacym Sobolewskim Regentem Sądu Głównego Litewskiego Kuratorami onego, oraz z WW. JPP. Adamem Narbutem Pisarzem Ziemskim Lidzkim, Franciszkiem i Antoniną wprzód Narbu-

ową, a dopiero Muczyńskiemi Mieczn: Grodzien: dzierżącemi majątek po zeszyłym Ignacym Narbucie bywszym Prezydencie Sądu Ziem: Lidz: a WW. Symonolewiczom po odpowiedzi uległy. (1798). fol., k. 2 nlb.

Dop.: Stan. Sikorski. Uniw. wileń.

— Sprawa WW. JPP. Jana i Krystyny z Eysymontow pierwey Janowey Kolesińskiej teraz Symonolewiczowey rotm. Brasław. z WW. JPP. Dominikiem Kolesińskim, Piotrem i Katarzyną z Kolesińskich Eysymatami, pisarstwem magistratu Lidz. Jozefem i Konstancją Mickiewiczami, Hippolitem Lurgontem oraz z JWW. JPP. Tadeuszem Podkomorzym. Jozefem Chorażym ptu Lidzkiego Narhuttami, oraz dalszemu (1790). fol., k. 2 nlb. Zieliń.

— ob. Sagajło Jan.

Symonowicz Jerzy ob. Tomaszkiwicz Paul. Józ. (1706).

Symonowicz Timoteusz ob. Symonowicz.

Symonowiński Georgius ob. Samboritanus Gregorius (Ecloga I 1566).

Sympatia ob. Lubomirski Stanisław (1694) — Ochocki Gabrjel (1629) — Woniejski Matthias (Quaestio 1629).

Symphonia ob. Ciechanowicz Albertus (nuptialis 1636) — Kościelski T. (nuptialis 1641).

Symphonie Anielskie ob. Dachnowski J. K. (1631) — Symphonie — Zabczye Jan (Symphonie 1642).

Symplician Paweł ob. Simplician.

Sympozjusz ob. Załuskiego Zbiór (T. V. str. 198).

Syn wdzięczny Myrtyl. Sielanka. Impium habetur, non semper patri ac matri, ea dicere ac facere, quibus laetentur. Plutarchus. w 8ce, k. 4.

Wiersz z końca XVIII w. — Ob. Sanguszko Anna (1782). Jagiell.

— koronny ob. Birkowski Fab. (1612).

— korony ob. Trembecki M. (1641).

Synagoga ob. Kobielski Fr. A. (Brodzka 1746) — Pinamonti Jan Piotr (1792) — Prośba 1791) — Sławosz Gabrjel Wojciech (Vox catelli 1679) — Sułkowski Aug. (Wir 1783).

Synagogi żydowskie ob. Kobielski F. (Światło na oświecenie narodu 1746).

Synagogis (De) Novi Testamenti. Carmen apologeticum. 1646. w 4ce.

Jest to paszkwil na ministrów protestanckich, wedle Jaszyńs. Dykc. II.

Synai ob. Breidenbach B. (Peregrynacya 1610).

SYNAKIEWICZ Feliks, Reformat. Carmen Carolo de Hohenzollern Episcopo Culmensi A^o 1786 oblatum. w 4ce.

— Ecloga Super Reditum ex Ukraina ad Sedem Regum Subjectissimosque Suos Serenissimi Stanisłai Augusti Regis Poloniarum, Ducis Magni D. Lithuaniae &c. Domini Clementissimi Mense Julio, Annō 1787. Per Patrem Felicem Synakiewicz Reformatum Sae Maiestatis Regis Poloniarum Actualem Theologum, Provinciae Prussiae Ex-Definitorem, Gvardianum Gedano-Stolcemburgensem Decantata. (B. m.) w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tyt. wiersz do Stan. Ang., poczem sielanka zatytułowana: Tityrus et Jola. Pod tekstem sielanki, poświęconej zjazdowi kaniowskiemu, objaśnienia historyczne. Jedno z nich poświęcone J. Becklerowi lekarzowi króla.

Akad. — Uniw. warsz.

— Hołd attencyj w dzień 29 Września Imienin J. O. Xiąż. Imci Michała Jerzego (Poniatowskiego) Arcyb. Gniezn. Korony Pols. y W. X. Litew. Prym. v pierwszego Xiążęcia od Prow. Prusk. X. X. Reformatów przez X. Feliksa Synakiewicza J. K. Mei Teologa r. 1787 złożony. w 4ce, k. 4.

Składa wierszem życzenia.

Uniw. warsz.

— Kazania Na Niedziele Całego Roku w Katedrze Włocławskiej Przez X. Feliksa Synakiewicza, Prowincyi Pruskiej Reformata w Roku 1779 Miane. [W linjach] Praedica Verbum. insta oportune — obsecra — in patientia & doctrina. 2. Tim. 4. v. 4. Tom I. [Turycina: na obłoku chmur niewiasta z zakrytymi oczyma; o nią wsparty krzyż z prawej, z lewej kotwica. Na planie dalszym, na tle promieni, dekalog i otwarta księga z napisem Evangelium]. w Warszawie 1785. w Dru-

karni J. K. Mei y Rzeczypospolitey uprzywilejowanej Gröllowskiej. w 8ce, k. tyt. 2, str. XVI i 310, k. 7 nlb. — Tom II.. k. tyt. 2. str. 366 i k. 9 nlb. — Tom III... k. tyt. 2 i str. 296, k. 8 nlb.

W t. I na odwr. tytułu wierszyk łac. na herb Leszczyc; potem dedykacja do Woje. Skarszewskiego, prob. kujaw Tu wspomina jego pisma (Prawdziwy Stan 1776, Uwagi polityczne 1778, Mowa 1785) i cytuje o nim urywek z jakiejś sielanki p. t. Bolechowice (pewno pióra Woronicza). Poczem przedmowa: Do Czytelnika i Censura theologorum ordinis, oraz Facultas ord. Węga. bibl. uniw. wil. jest ta karta podwójnie dana (raz z sygn. 3, drugi raz A.).

Tom I obejmuje Kazania od Boż. Nar. do niedz. V postu. — Tom II od Wielkanocy do niedz. XII po Świątkach. — Tom III od niedz. XIII po Św. do niedz. IV Adwentu, oraz Kazanie na poświęcenie kościoła (kat. włocław.).

Na końcu każdego tomu jest podany rejestr zawartych kazań, przy każdym podane „Propozycje“ czyli tezy autora oraz rozkład treści danego kazania.

W kazaniach zwalcza bezbożność i deizm (Russa, Woltera, Beyla, Hobbesa), zaleca poszanowanie kapłanów, posty, spowiedź, modlitwy, jałmożny i t. p. Powołuje się na kazania Boschiera. Pytań politycznych i społecznych nie dotyka.

Jocher 4559.

Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Kazania na święta uroczyste w katedrze włocławskiej. Przez .. r. 1779 miane. Warszawa, w drukarni Nadwornej... 1785. w 8ce. Uniw. wileń.

— Kazania na święta ^{Jagiell.} uroczyste w katedrze włocławskiej Przez X. Felixa Synakiewicza Kaznodzieie Reformata Prowincyi Pruskiej Roku 1779 miane. Edycya Druga. w Warszawie w Drukarni Nadwornej J. K. Mei Prześw: Kommissyi Eduk. Narod. R. 1793. w 8ce, str. 349. Krasin.

— Kazanie w dzień S. Stanisława Biskupa i Męczennika w Kościele Kolegiackim Pułtuskim podczas uroczystego nabożeństwa za szczęśliwe Prowadzenie N. Stan. Augusta przez JX. Felixa Synakiewicza Reformata J. K. Mei Teologa, Konwentu Pułtuskiego Prezydenta miane. w Warszawie 1786. w 8ce. Jocher 5108. Akad.

— Kazanie na pochowanie kości w kościele pirańskim dyecezyi kuiaw-

skiej 18 paźdź. 1787 miane przez X. Felixa Synakiewicza reformata prowincyi pruskiej kustosza, Teol. lekt. katedry kuiawskiej kaznodzieie. (Warszawa) w drukarni nadw. I. K. M. i kom. eduk. narod. w 4ce. str. 38 i k. 2. Kijów — Krasin.

— Kazanie na pogrzebie Iasnie Wielm. Imci Pana Ignacego z Kościoła Kościelskiego Kasztelana Bydgoskiego, kawalera polskich Orderów miane przez Xiędza Felixa Synakiewicza, prowincyi pruskiej XX. Reformatów Kustosza, I. K. Mei Teologa S. T. L. i Kaznodzieie Katedry Kuiawskiej w kościele Podgórkim przy Toruniu mówione roku 1792 dnia 20 miesiąca lutego. W Warszawie w drukarni uprzywilejowanej P. Zawadzkiego. w 4ce, str. 34 (rzczywiście 35)

W kazaniu jest genealogja Kościelskich. Są tu wspomniane: Rybińska, Mirecka, Niemojewska, Wolska, Osinńska, Słubicka. Jagiell.

— Mowy dwie do Najjaśniejszego Stanisława Augusta Krola Polskiego Pana najmiłościwszego roku 1784 dnia 27. Sierpnia i dnia 1. Grudnia miane. (Warszawa 1784). w 8ce, k. 4. Branic. — Jagiell.

— Nowenna czyli nabożeństwo dziewięciowtorkowe na honor ś. Antoniego z Padwy. Warszawa 1786. w 4ce. Jocher 6967.

— Obraz Pana Ziemskiego y Niebieskiego Wysokim Honorem przed Ludźmi, Cnotą pobożnością przed Bogiem Szacowny w Wielmożnym Imci Panu Michale Pruss Słubickim Chorałym. Bydgoskim Podgorskiego konwentu WW. OO. Reformatów Apostolskim Syndyku Widziany Kazaniem Pogrzebowym przy uroczystym do Grobu; Pańskiego Ciała złożeniu w kościele Tegoż Zakonu y konwentu Prowincyi Pruskiej Przez X. Felixa Synakiewicza zakonu S. O. Franciszka Reformatów w wspomnionym Konwencie pod ten czas S. T. Lektora. Pokazany Prześw. Domom, krwi, powinowactwa, przyjaźni związkim sprzymierzonym na zaszczyt, wiekom potomnym na przykład Wystawiony Roku

Jak Słowo Boskie Obraz Człowieka przyeło 1770 Dnia 20 Sierpina (sic) w Gdańsku, w Drukarni Jana Emanuela Frvderyka Millera. fol., k. tyt. i k. 3 nlb., str. 32.

Na odwołanie tyt. herb Prus i Topór. Dedykacja Rozalii z Umiańskich Słubickiej chorążynie Bydgoskiej. Poczem po kuzaniu mowy pogrzebowe (Słubickiego Wojciecha i Ignacego chorążyców Bydgoskich). — W kuzaniu dużo wiadomości o Słubickich. Wreszcie nagrobek wierszowany.

Akad. — Ossol. — Un. warsz. — Zielif.

— Oda na dzień Imienin W. P. Szczepana Trembeckiego d. 26 Grudnia 1780 r. w 4ce.

— Oda do Jaśnie W. P. Kickiej Łucyi złożona w dzień Imienin 13/12. 1784. w 4ce.

— Oktawa Świętego Franciszka Czyli Odpis Na Świętokradzką Satyrę Przeciw Temu Świętemu Rzuconą w Roku 1784. Dnia 4. Września pod Tytułem w Dzień S. Franciszka Dla lepszego poznania bezwierności Ducha w nieprawość mocnego. Pod tymże samym spadkiem Wiersza wraz z Świętem: z przydaniem not i uwag, Świętą Religiją umacniających Połączoną. Przez F. S. który jest nayobowiązańszy swojemu Świętemu Patronowi. [W linjach:] Depromsit jaculum quo Divos fixerat omnes D. Ennodius. Invenient haec Arma manus Lucanus I. 5. Dare vulnera possumus hosti Ovid 3 Met. w Warszawie. MDCCLXXXV. (1785). w 8ce, k. tyt., str. 106 i k. 1 nlb.

Na egzempl. Jag. poprawiono atramentem datę z 4 września na 4 października.

Na odwr. tyt. „Przestroga dla czytelników“ prozą. na nast. karcie „Do czytelnika“ wierszyk.

Rozpoczyna wiersz „W Dzień S. Franciszka“, będący ową świętokradzką satyrą, na którą Synakiewicz całem dziełem odpowiada. Wiersz ów zajmuje str 4, 6 i 8 — a synoptycznie z nim drukowana jest „Odpowiedź na satyrę“ p. t. Oktawa S. Franc. Satyra „W Dzień S. Franc.“ zaczyna się: Czemu na miysce tak licznych świątyni, Do których ludzi zabobonność woła... Zarzeka zakonowi próżniactwo, wielbi deistów i filozofów, sławi rozum i miłość ludzi-braci. Słowem jest to typowy wiersz dla Oświeceni (wedle Bernackiego pióra Trembeckiego).

Odpowiedź Synakiewicza zarzeka satyrze li-

bertyństwo i bluźnierstwo, a jeszcze dotbitniej wyraża to drugi wierszyk na str. 10 „Do Satyropisa“.

Poczem idą „noty na teksty“. Są to uwagi Synakiewicza, wymierzone przeciw Wolterowi, Rousseowi i wszystkim deistom. Polemizuje z Emilem Jana Jakóba. Powołuje się na książkę „Filozofka czyli rozmowa damy z filozofami“. Woltera nazwya hersztem rokoszanów i podaje fakta ośmieszające go (str. 76—9). — Na końcu wiersze: Ośara dzieła św. Franc. w których wspomniani Katarzyna i Florjan C. S. K. jako nakładcy druku. (S. K. to może Szymon Kicki?).

O podanym tu wierszu Trembeckiego ob. Bernacki w Księdze dla Balcera str. 39 i n. Branic. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Powinszowanie Imienin, i Krzesła w Senacie, Jaśnie Wielmożnemu Adamowi Naruszewiczowi Biskupowi Smolenskiemu, Kawalerowi Orderow, Orła Białego i S. Stanisława Przez X. Felixa Synakiewicza Reformata, J. K. Mei Teologa, Roku 1788 Dnia 24. Grudnia Złożone. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Twierdzi, że Długosz z Kromerem dziejopisy dawne, Nie są tak sławne. — Życzy mu: Niech cię przybliży Pan (Król) do swego bokn Gdby! — w tym roku.

Akad.

— Nayiaśniejszego Stanisława Augusta Króla Pols. W. X. Litew. Rusk. Prusk Mazowiec. etc. pana miłosciwego. Rozmowa Muzy i Janusa w dzień Nowego Roku przez X. Feliksa Synakiewicza prowincyi pruskiej Reformata J. K. Mei Teologa d. 1787. w 4ce, k. 4.

Króli rozmowę ową winaszując królowi. — Wiersz. Uniw. warsz.

— Nayiaśniejszemu Stanisławowi Augustowi Królowi Polskiemu Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu, Ruskiemu, Pruskiemu &c. Panu Miłosciwemu Prowincya Pruska X. X. Reformatów Hold składa i życzenia. W Dzień Nowego Roku 1792. w 4ce, k. 6 nlb.

Uniw. warsz. — Zielif.

— Uwagi zbawienne kaznodziejom, nauczycielom ducha i każdemu do doskonałości Chrześcijańskiej dążącemu pożyteczne w włoskim ięzyku do druku podane, a teraz na polski przez X. Felixa Synakiewicza Reformata Prowincyi Polskiej aktualnego Teologa J. Kr. Mei

przełożone. w Warszawie w druk. nadwornej J. Kr. M. i prześw. Komm. edukacyi narod. 1786 w 12ce, str. 187.

Wstęp obejmuje sposób odprawiania Medytacji, dalej uwagi o Męce Pańskiej, uwagi wieczorne na dni całego tygodnia, uwagi na dni całego miesiąca.

Jocher 6146.

— Wdzięczność W. P. Ign. Trembickiemu w dzień godn. Imiennin. Dnia 26 i 31/6. r. 1787. w 4ce.

— Wiersz do W. P. Szymona Kiekiego w dzień jego imiennin r. 1786. w 4ce.

Syncharma ob. Alembek A. J. (gratulatorium 1641) — Bidzinski Krz. (Corvinowi 1608) — Buczkovius M. (in A. Kozubski 1615) — Canevesi T. (T. Ogiński 1635) — Dropczyński Bl. (labore 1664) — Gembicki L. (J. Gniński 1620) — Golembki Jak. (Syna Bożego 1625, B że narodz. 1626) — K. St. (Syna Bożego 1626) — Kathay Fr. (in vellus 1597) — Konopnica S. (A. Samborski 1637) — Litzner N. (M. Burszowie 1624) — Łukaszowie T. (P. Opaliński 1620) — Mieczyski Seb. (na Boże narodz. 1626, 1633) — Slachetka St. (gratulatoria 1658) — Tarłowski W. (F. Kos 1618) — Żarski Piotr (in adventum 1628).

Syncharmata ob. Cruger (1606) — Lichtfuss Ern. (1663) — Schelguig Sam. (nuptialia 1670) — Wildenfeuer Joh. (1663).

Syncharmaticus applausus ob. Buczowski Mathias (1621).

Syncrisis ob. Mikołajewski Daniel (1609) — Sententiae (1610).

SYNESIUS Cyrenaeus. Synesii Cyrenaei Oratio Ad Arcadium Theodosii F. De Regno, Id Est, De officio Imperatoris seu Regis: Continens praeepta salutaria rebus communibus & priuatis. Conversa In Latinum Sermone. Addita Historiola De Avtore. A Ioachimo Camerario Pabeperg. Lipsiae. In Officina Valentini Papae. Anno M.D.LV. (1555). w 12ce, k. tyt. i k. 46 nlb. (sygn. A—F₇).

Dedyk.: Magn. Johanni Bonar (synowi Seweryna) libero baroni, magno procur. generali, datow. Lipsiae CL. Septemb. Wspo-

mina tu Georgii Joachimi nostri epistolam praedicatricem... munificae erga se voluntatis tuae. — Poczem idzie „Narratio de autore“ (rozprawka o Synesiusie na 12 stronach). — Dalej tekst traktatu o obowiązkach monarchy. Wreszcie noty Camerariusza i dwie cytaty treści biogr. po grecku (ze Suidasa i z Euagria).

Jagiell. — Lipska uniw.

— Synesii Episcopi Cyrenes. Ad Arcadium Imperatorem Liber, De Regno Bene Administrando, Stanislao Iluio Polono Interprete, Ad Amplissimum Regni Poloniae Procellarium Petrum Miscouium. [Tu rycina: centaur w skoku z łukiem w ręce lewej, na prawej okreczony wąż; w górze wstęga z napisem Viribus Invengenda Sapientia] Venetiis. Apud Io. Baptistam Somascum. M.D.LXIII. (1563). w 4ce. k. tyt. i k. 3 nlb., k. 20 lb.

Rozpoczyna dedyk. Petro Miscovio procellario. Powołuje się na swoje studia w Krakowie. Wspomina o śmierci J. Przemyskiego arcyb. gn swego mecenasa. Prosi o opiekę Dat. Idibus Febr. 1563.

Na l k te same wyjątki ze Suidasa i Euagria o życiu Synesiusa, co w edycji Camerariusza. Przekład od Camerariusza różny. Na końcu ten sam Centaur co na tytule.

Wierzbowski I. 243. — Jocher 180 a. — Wiszniewski VI (z mylną datą 1543). — Barycz w Silva Rerum 1928 str. 68. — Piekarski Katal. kórń. 1929 nr 1458.

Akad. — Boloń. un. — Dzieł. — Jagiell. — Kórń. — Kras. — Ossol. — Un. warsz.

— Toż... Venetiis 1633. w 8ce.

Tak podaje Jocher 180 b, ale to zapewne myłka?

(Synhajewski Ambroży). Sprawa... z JWJX. Jerzym patriarchą Jerozolimskim i z Laskarysami. (Bez r.). fol. Bibl. nar. warsz. (rappersw.).

SYNHAJEWSKI Wojciech, kanonik pultuski. Kazanie w kościele farnym Przasnyskim, circa exportationem obrazu y relikwij S. Stanisława Kostki do kościoła Rostkowskiego, miane przez Wielm. Jmci X. Wojciecha Synhajewskiego kanonika pultuskiego. Anno 1744. w 4ce, od str. 1—12.

Ob. Kostka Stan. (Gość domowy 1744).

Synkowicz Joannes ob. Rubricella (1723).

Synod Klechow Podgorskich. Dla niewstąwiczności porządku między nimi, w Krakowie złożony y wczyniony. Roku 1607 10. Januarii. Psalmus. Si aliquis

tibi quid operatus fuerit, redde ei mercedē, quia pauper est, & ex eo sustentat animam suā. Ne forte clamet ad Dñum, & reputet tibi in peccatum. [Tu gotykiem:] Jeśli chowasz robotniká Niechże z ciebie ma płatniká Niezwłoczno bo on sobie Zdrowie trapi robiąc tobie By nie żądał pomsty ná cię Przed Bogiem obacz się bracie. (1608?). w 4ce, k. 20 nlb. (sygn. E₂).

Na karcie A₂ wiersz: Do Czytelnika. Autor mówi, że kościelnym sługom nie obmyślono w Polsce chleba. Wie, że o ten synod będą się liczni gniewać, ale pobożnemu nie będzie on wadził. Bądź więc czytelniku łaskawy.

Na nast. karcie: Synod Klechów podgórskich (wierszem). Kantor, klecha Matyj i sługa Walenty rozmawiają z plebanem o niedoli klechów i diałdów. Uchwalają rozsłać „formam processus” (po łacinie) zwołującą klechów na synod. Ostatnie schodzi się kilkunastu klechów i przemawia na temat swych ucisków (m. i. Albertus, co na wojnie był i Sowizdrzał) Poczem nechwalają „Constitutie walnego synodu klechów podg.”. (te ułożone prozą) z 25 artykułów. Na ich końcu: Conclusio (o krzywdach klechów). Na k. E₂: Stary Klecha i młody Pleban... (rozmowa ich ze sobą); Gadka o błazniech...

Rzecz powstała w Krakowie (lub na podgórzu karpackim) w r. 1607—08 i była drukowana w Krakowie. Drukarz zafajony. We wrześniu 1607 odbywał się w Krakowie synod diecezjalny Tylickiego; jest to więc zapewne nawiązaniem do tego synodu a poczęści krytyką nechwał synodałnych, które dużo mówiły o zaopatrzeniu kleru a nie poruszały sprawy usług parafjalnych. Cały ton jest satyryczny w stosunku do proboszczów. — Synod ministrów heretyckich (opisany poniżej) wykazuje z „Synodem klechów” duże podobieństwo co do druku.

We „Fraszkach Sowizdrzała Nowego” (1614, a tak samo w ich przeróbce z r. 1615) jest na k. B, verso: „Respons na Synod Klechów podgórskich”. Zaczyna się: Z zyskiem że co Domini po waszym synodzie? [Zysk polega na tem, że „każdy swemu dał kijem, ba dostałem i ja”].

Badecki Liter. mieszcz. 1925 nr 148. — Kraszewski w Przyjacielu ludu 1841 VII str. 366, 371, 382, oraz w Powiastkach i obrzaskach 1843. — Wiszniewski VII, 164.

Badecki uważa za pierwodruk egzemplarz J. Michalakiiego, zresztą mało się różniący od nast. przedruków. Na ost. jego karcie wpisana współcześnie: Ave Maria Stella. J. Mich. w Warszawie.

— Toż... w 4ce, k. nlb. 20.

Sygn. B pod S, B₂ pod ani, C pod y, D pod ro. Akad. (?) — Bran. (fragm.).

— Toż... Roku 1607. 10. Januarij... w 4ce, k. nlb. 20 (sygn. E₂).

Mam przed sobą notatę J. I. Kraszewskiego (zapewne z bibl. Horod, bo stamtąd pochodzą wszystkie jego notaty). Egzemplarz miał kart nlb. 20 (sygn. E₂), a więc różnił się tem od następnego odbicia; ale tak samo jak ono miał na tytule „Januarij” a nie „Januarii”. Również w tekście wierszyka na tytule są dwie maleńkie różnice, mianowicie „płatniká” oraz „bracie” (a nie: płatniká i bracie). Bibl. Horod. (?)

— Toż... Roku 1607. 10. Januarij w 4ce, k. nlb. 18 (sygn. E₂?).

Sygn. B pod z, C pod dz, E pod h...

Opisuje bliżej Badecki l. c. str. 388. — Sądzi on, że to przedruk najpóźniejszy (około 1646 u Piątkowskiego? równocz. z Potkaniem Janasa). B.b.l. miej. gdań.

Synod Ministrów Haeretyckich Ná którym rządzá o zgodzie z Kátholikámi y o Pátronie. Nolite timere pusillus grex. Nieboycie sie trzodko choc was malo, Azaby was co rychley nie stalo. Nie przestal ci Pan Bog o was radzic, Obiecal was do Piekla wprowadzic. [Tu winjetka]. Roku Páńskiego 1611. w 4ce, k. tyt. i k. 19 nlb. (sygn. E₂).

Czartor. — Jagiell.

— Toż... 1612. w 4ce, k. tyt. i k. 19.

Różnica w tytule polega na tem, że w tem odbiciu jest: Kátholikami. — Także winiety są różne. — W tekście różnica niema poza błędami druku.

Rozpoczyna wierszyk: Nolite timere pusillus grex... Tu pisze autor, że na to bawi się z Muzą, żeby się kto czytając mógł z tego poprawić.

Poczem wierszem: Do Czytelnika... i odtąd już właściwy poemat. Mówi, że knsi się rozeznają, gdzie jest właściwa prawda, czy przy heretykach czy przy kościele. Zda mu się, że lepsza w Rzymie niżli w Wilnie. Lutrzy nigdy nie mówią o niebie tylko o papieżu, o mszej, o złym żywocie księży etn. Mówią, że człowiek niema duszy jedno po kęsu psiej pary. Na ich synodach niema zgody. Tu przedstawia taki rzekomy synod heretycki odbyty nibyto z powodu śmierci Wolana. — Ministrowie radzą, kim zastąpić patrona ruchu. Przemawiają pokolei ministrowie: Gilowski, Grzegorz stary z Żarnowca (który był przedtem w Wilnie organistą). Joannes Petrycy, Stanisław, ix (sic) Krzysztof, Walenty, Błażej, Filipus, ix Jan minister młody, Mikołaj stary, Hieronim ale nie

święty, Tyburcy, Laurenty, Maciej M. święc. Kowal Jurek, Jakobus Bethner (z Bytomia), Jacieński, Wojciech, Bartłomiej, Piotr minister. — Od k. D₃: Kazanie luterskie na Synodzie (w niem piosnka satyryczna na Lutrów); od k. verso D₄: Pieśń... i Piosnka luterska. Wreszcie: Conclusio Synodu, podczas której przemawia czterowierszami 10 ministrów; a wreszcie mówią „Omnes”, jak to ich będą wałaszyć i jak nieprzyjemnie nurząć się w Donajcu (zapewne chodzi o luławickich socynjan). Całe jest parodją synodów luterskich

Autorowi chodzi nie o walkę dogmatyczną, ale o oświecenie rochu, w którym rzemieślnicy (szewcy, kowale) odgrywają przewodnią rolę. Ma na oku czytelników ze szlachty.

Pod imionami „ministrów” kryją się osobistości prawdziwe, choć nie zawsze rozpoznąć je można. W przemowach ich dużo szczegółów biograficznych i obyczajowych (np. o zburzeniu zboru lutersk. w Krakowie). Całość jest panfletem, obliczonym na gust szerokiej masy. Autorem jest być może któryś z Jezuitów, gdyż przypominają ich sposoby polemizowania z heretykami, używany we współczesnych popularnych panfletach przeznaczonych dla szerokiego ogółu szlachty.

Maciejowski III str. 78. — Juszyński II, 455. — Wiszniewski VII, 184. — Grabowski Tad. Skarga 1913 str. 627. — Brückner Dzieje kultury II, 480. — Tenże w Reformacji w Polsce IV, 243. — Tenże w Przewodn. nauk. i lit. 1902 XXX, 599. — Tenże w Liter. pięknej (Encykl. Polska Akad. Um.) I, 261. — Windakiewicz Teatr ludowy str. 193. — Tenże w Przeglądzie współczesnym 1932 luty str. 252 (porównuje ze sztuką jezuitką ręk. p. t. Franciscus z r. 1618). — Badecki Literatura mieszc. (1925) nr 151 i 152 (podaje dokładne streszczenie dziełka).

Dzików (spalone?) — Jagiell.

— Toż:.. W Krakowie. Roku Pánskiego. 1616. w 4ce, k. tyt. i k. 19.

Jest to przedruk edycji z r. 1612, ale skątony nowymi błędami druku Badecki l. c. nr 153 przypuszcza, że druk Sybeneichera.

Bibl. miej. gdańs. — Jagiell. (?)

Synod (Sobór) florencki ob. Broński Krz. (1599) — Fiedorowicz Piotr (1603) — Istorija (1598) — Kleryk Ostrogskiej cerkwi (1598) — Pętkowski G. — Russowski Gel. (1603) — Smotrycki M. (Istorija) — Sobór (w t. XXVIII, 376).

Finkel nr 32648 (tu podana liter.).

Synodalis congregatio ob. Siestrzeńciewicz (1794—5).

Synodus Avium Depingens Miseram Faciem Ecclesiae Propter Certamina Qvorvndam, Qvi De Primaty Contentvdnt, Cvm Oppressione Recte Meritorvm. [Na końcu:]. 1557. (B. m.) w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb. (sygn. A—C₄).

Druk obcy, a nas obchodzący tylko o tyle, że na k. C i nast. są 3 wiersze przeciwko Fryd. Staphylusowi, który w dziejach polskiej kontrreformacji odegrał dużą rolę (ob. tom XXIX str. 179). Akad.

Synodus Diaecesana Caesenatensis ab Eminentissimo ac Reverendissimo Domino D. Joanne Casimiro S. R. E. Denhoff Episcopo Caesenatensi in Ecclesia Cathed. sub diebus 30 Junij et I ac II Julij celebrata Anno a reparata Salute 1692. Innocentio XII. rem Christianam feliciter moderante. Caesenaë 1695. apud Petrum Paulum Recept. Episcop. Typographum. w 4ce, k. 6, str. 486.

Ob. Denhoff J. Cas. (1695). Oasol.

(Synody prowincjonalne polskie). Statuta provincialia... episcopatus sub Archiepiscopatu contentis valentia (z r. 1420).

Jest to t. zw. zbiór Mik. Trąby. — O jego drukach s XV i XVI w. ob. tom XXIX str. 245—249, gdzie opisano wydania z lat 1490, 1512, 1518, 1527, 1528. Tam też zestawiono literaturę przedmiotu.

Fabisz Wiadomość o synodach 1861 str. 85 i 133. — Korytkowski Arcyb. gnieźń. II, 65 i 728. — Kotula Właśc. ręk. 1929.

— Decreta sinodi prov. in Peterkaw (Jana Łaskiego) Anni 1510—1511... ob. tom XXIX str. 245.

Opracował Fijałek w Księdze psm. ku czci Abrahama 1930 (i odb.). — Fabisz l. c. str. 114. — Korytkowski Arcyb. II, 601.

— Statuta nova inelytae prov. gnesn... J. a Lasko (1527)... ob. tom XXIX str. 248.

Jest to t. zw. zbiór Łaskiego (reformacja zbioru Trąby). — Fabisz l. c. str. 133. — Korytkowski Arcyb. II, 728.

— Statuta prov. gnesn. antiqua et nova (1528)... ob. tom XXIX str. 249.

Fabisz l. c. str. 134. — Korytkowski Arcyb. II, 729. — Kotula Właśc. ręk. 1929.

— Constitutiones et articuli Synodi Lancienensis A. D. 1527. Item Synodi Piotrkoviensis A. D. 1530... Item Synodi Piotrk. A. D. 1532... ob. tom XIV str. 382.

Obacz o tych synodach Ulanowski Materiały str. 365-378. — Korytkowski Arcyb. II, 687. — Fabisz I. c. str. 155. — Kakowski Zbiór konstyt. synod. 1913 str. 18.

— *Decreta et Constitutiones Synodales: tempore felicis presidentie Ruerendissimi in cristo patris et domini domini Petri dei gratia Archiepiscopi Gnesnei et Episcopi Cracouien Legati nati et primatis Regni Poloniae editis et factis. Piotrkowie. Anno domini. M.D.XLII. (1542).* [Tu drzeworyt: w prostopadłości dwa aniołki podtrzymują laurowy wieniec; wewnątrz wieńca herb Sulima, nad nim infuła biskupia]. [Na końcu:] *Gracehouiae Matthias Scharffenberg. Anno. M.D.XLIII. (1544).* w 4ce, k. tyt. i k. 23 nlb. (sygn. A—Fiiiij).

Na odwr. k. tyt. drzeworyt przedstawiający ukrzyżowanie Chrystusa.

We wstępie podany wykaz obecnych (nazwisko jednego z opatów opuszczono i pozostawiono na jego wpisanie miejsce puste).

Poczem uchwały synodu: *Inquisitores constituendi; Hereses extirpande; Libri in parochiis tenendi; Scholae visitandae (tu kilka postanowień o szkołach); De impressoribus; Scholares a Vitenberga reuocandi; Contra insordescentes; Iudeorum numerus restringendus; Ne iudei et scismatici suo ritu abutantur; Libelli hereticorum (tu o książkach J. kóba z Iłży i And. Samuela, którzy drukują książki luterskie po polsku); Libertates et privilegia ecclesiastica; Abbatum electio; postanow. o sądown. kościelnem; Plebani ad Cathedralia non admittendos; Canonici designandi pro doctoribus; Doctores in collegiatis non ponendi; A cohercione non provocandum; Jurisdictio legationis; Funus dom. episc.; O klasztorach; Reformationes morum et vitae; Curiae episcoporum; Pene pecuniariae; Clerici in iudiciis secularibus; De archidiaconis; Ecclesie Rutenice (przeciw kościołom prawosławnym w diecezji wileńskiej); Univ. studii Crac. (o uchw. katedry w Akad. krak.); Contra exemptos; Canonici plocensis Gumnino; Episcopus Culmensis (o tem, że biskup chełmski nie zjawił się na synodzie); dodatki do poprzednich kilku uchwał; Citatio per edictum; Contra predicatores; Vicarii; Officiales foranei; Collectores contributionum; Beneficiorum reuocatio; Pena canonica horas non dicentium; De usuris.*

Synod Gamrata zawiera dużo uchwał odbiegających od dotychczasowych synodów a powtarzanych przez następne.

W tomie XV str. 109—110 błędnie podano, jakoby w roku 1544 wyszły dwie różne

edycje. Wyszła tylko jedna. Tytuł podany przez Janockiego, a za nim przez Juchera i mego ojca, jest — jak często u Janockiego — sfigowany. U Czartor. jest egz. z tym samym tytułem co u Ossol. i Kraśń. — Egz. Jagiell. zakupił mój ojciec w r. 1888 za 10 rs.

Mowę na tym synodzie wypowiedział M. Kromer (ob.). On też był zapewne redaktorem uchwał.

Jocher 7491 i noty (str. 373). — Janocki II, 102. — Korytkowski Arcyb. gnieźń. III, 111 (streszcza uchwały obszerniej). — Dzieduszycki w Przegl. lwowskim 1880 str. 288.

— *Acta Et Constitutiones Synodi Provincialis Gneznensis Provinciae. Anno Domini M.D.LXXVII. (1577). Die XIX. Mensis Maij habitae & celebratae. Cracouiae, M.D.LXXVIII. (1578).* w 4ce, k. tyt. i k. 23 nlb. (sygn. A—Fiiiij).

Ob. opis w Bibl. tom XII, str. 29.

Rozpoczyna wstęp, w którym opisane otwarcie i wyłezeni obecni (m. i. Wine Laureo; biskupi J. Uchański, Stan. Karnkowski, P. Myrzykowski, L. Kościelicki, M. Biało-brzeski oraz delegaci biskupów wileńsk. i łuckiego). Potem wzmianka, że arcyb. lwowski Sieniński, wrocławski biskup Gerstman, miednicki Gładroyć usprawiedliwili swą nieobecność.

Rozpoczyna caput I, zawierający wyznanie wiary, na którego koniec ostry protest przeciw konfed. warsz. Potem idą dalsze capita (razem 37). Ważniejsze: o przyjęciu uchwał sob. tryd. (z zastrzeżeniem, że niektóre moderatione ex parte hujus prov. indigent); o zebraniu uchwał synod. w jednym zbiorze (wyznaczenie redaktorów i rewizorów ich pracy, o czem ob. pod synodem z r. 1579); o suplikacjach, proc. i wizytacjach; o odbywaniu synodów co 3 lata; jurisdictio spiritalis; vita et honestas cleric.; o ucisku kmieci w dobrach duch.; immun. eccl.; uczestnictwo bisk. w sejmie; bisk. samb. i pomez.; elekcje opatów; sprawy klasztorów; decimae; adm. sacrum.; muzyka kościelna; spadki i test. duchownych; sprzęt kościelny; spowiedź (zalecone Directorium J. Polanci S. J.); walka z herezją; bibliopola i sąd. rektora krak.; egzaminatorowie synod.; bulla C. Dom.; matrimonia clandest.; o małż. księży (ustęp w tejże sprawie ob. w instrukcjach krak. na synod); seminaria; polepszenie bytu Akad. krak. (powtórzone i rozszerzone uchwały synodu z r. 1542); reformacja tego Studium i wizytacja; bulla Piusa IV super ordin. doctorum; wyznaczenie sędziów synod.; sprawa G. Edena; wyhör posłów do papieża (J. Braeński)

i do króla Stefana (J. D. Solikowski i H. Powodowski); sprawa publikacji uchwał.
Na k. Eijj: Jacobus Uchanski... reverend... Leop Archiepiscopo aliisque episcopis provinciae... (tu donosi o potwierdzeniu uchwał przez breve Grzeg. XIII przytoczone w całości. Na końcu: Datum in arce lovic. 19 febr. 1578).

O zatwierdzeniu uchwał tego synodu przez Grzeg. XIII obacz także niżej przy opisie zbioru Karnkowskiego.

Propozycje Karnk. obejmujące treść przyszyłych obrad, ogłoszone były drukiem i rozesłane przed zjazdem (dziś druk nieznanymi).

Genezę i przebieg tego synodu opracował Pawiński w *Źródła dziejowe* IV (1877); tu wyjaśnił udział Uchańskiego, Karnkowskiego i Commendoniego w zwołaniu synodu; kwestję przyjęcia przez synod uchwał soboru tryd. (nie bez zastrzeżeń); przebieg obrad i treść głównych uchwał (zwłaszcza potępienie konfed. warsz. z r. 1573); stosunek Batorego do uchwał — Ogłosił też Pawiński kilka nieznanych dotąd aktów w sprawie tego synodu. Głównie jednak oparł się na Theinera *Annales eccl.* II.

Ulanowski w *Arch. kom. praw.* I (1895) str. 312 i 493—508 ogłosił tekst uchwał w pierwotnem ich brzmieniu t. j. przed zatwierdzeniem ich w Rzymie. Różni się on dość znacznie od tekstu tu drukowanego (zwłaszcza protest przeciw konfed. warsz., ale i w kilku innych punktach). Zarazem ogłosił Ulan. i inne akta odnoszące się do synodu prow., np. instrukcja dla delegatów kap. krak. z r. 1565, list bisk. z r. 1564, oraz list pap. do Uchańskiego z 29 dec. 1577 w sprawie zatwierdzenia uchwał (inne jak breve z r. 1578, cytowane na czele Constit. z r. 1579).

Jocher III, 7494. W notach podaje Jocher treść uchwał. — Fabisz I. c. str. 175. — Wierzbowski *Bibl.* II, 1535. — Tenże Uchanciana I—IV. — Tenże Otnoszenije Polszy k' trid. soboru w *Żurnale min. Nar. prosw.* 1893. — Korytkowski *Archy. gnieźn.* III str. 399 i nast.

Materiały do synodu piotrk. z r. 1577 i 1587 są w rek. Jag. 2714.

Akad. (z bibl. H. Juszyń.) — Czarn. (Baw.) — Czart. — Dzied. — Jęgiell. — Krulj. — Muż. Nar. (Сярпа) — Przeźdz. — Sem. włocł. — Szembek — Uniw. warsz. (?) — Wilan.

— Constitviones Synodorvm, Metropolitanæ Ecclesiæ Gnesnensis, Provincialium, tam vetustorum quam recentiorum, vsq; ad Annum Domini, M.D.LXXVIII. (1578). Studio Et Opera Reverendissimi In Christo Patris, Do-

mini Stanislai Karnkovvski, Dei gratia Episcopi Wladislauicæ & Pomeraniæ, collectæ, & ad præscriptum sacrosancti Concilii Tridentini, & S. Sedis Apostolicæ, correctæ, & in vnum volumen redactæ. [Winjetka]. Cracoviæ, Andreas Petricouius impressit. Anno Domini, 1579. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb., k. 192 lb. i k. 8 nlb.

Pierwszych 8 kart sygnowanych u dołu litera i—i₄ (dwukrotnie); potem sygn. A—Ziijj, Aa—Zziijj, Aaa—Dddiijj.

Na odwrocie tytułu orzeł polski z wilezemi kłami na piersiach. Dedykacja St. Batoremu przez Stan. Karnkowskiego, dat. Wladisl. Cal. Junii 1579. Tu wyjaśnia, czym jest synod prow., kto w nim uczestniczy i dlaczego zaszła potrzeba zjednoczyć ustawy synodów prow. gnieźnieńskich i lwowskich w jednym zbiorze.

Poczem: *Litteræ Pontif.* (Grzeg. XIII) ad Regem z daty 29 dec. 1578; tu winażuje królowi uchwał synodu z r. 1577 i mówi o poselstwie Jakóba Brzeznickiego kan. pozna., który przywiózł akta synodu do Rzymu); oraz *Executores horum stat. a S. Ap. delegati* (breve pap. z 8 apr. 1578 zatwierdzające uchwały). — Wreszcie: *Ad Clerum de const. syn. Paraenesis* (wiersz łac. ku chwale Karnkowskiego).

Dalej następuje: *Index præc. capitum* (na 2 k. nlb.) i krótki cytat z *Celest. papa* (*Nulli sacerdotum liceat const. ignorare...*).

Od k. 1—189 idzie zbiór ustaw synod., podzielony na 5 ksiąg. Księga I zawiera postanowienia o wierze, o źródłach prawa (const. i consuetudo), o różnych godnościach kościelnych, o wyświęcaniu duchownych, szpitala, capitula, synody, prokuratorowie — Ks II: o sądownictwie kościelnem. — Ks III: de vita et honestate clericorum, beneficja, de sede vacante, de rebus ecclesiæ, de testamentis et succ. ab intestato, de decimis, novatibus, jure patronatus, contributio, census, consecratio ecclesiæ, szafanek sakramentów (m. i. de comm. sub una specie), posty, immunitas nowe kościoły. — Ks IV: de simonia, reformatio Acad., szkoly, żydzi, heretycy, dysputacje, usura, czary, inne przestępstwa, kary, medicorum officium, poenitentiarj, de sacr. matrim. ex Decretis C. Trid. — Ks V: obejmuje ustawy syn. prow. z 19 maja 1577 w Piotrkowie.

Tekst zamieszczonych tu uchwał z r. 1577 różni się od druku z r. 1578 pod trzema względami: 1) Zostały tu one zaopatrzone na czele swoim w rubryki, których w wydaniu z r. 1578 braknie. — 2) Na k. 174 *litteræ* Grzeg. z r. 1578 (*Coenæ Domini*). — 3) Na końcu (k. 188 verso) dodano uchwałę

IV synod. piotrsk.: Statuta prov. debitae exec. demandanda.

Od k. 189 idg.: 1) Reductio lit. et const. Pii V pro Mendicantibus (breve Grzeg. XIII z r. 1572). — 2) Literae Nuncii ap. (Caligari) ad abb. ord. Cisterc. z r. 1578.

Od k. 189 verso: Index omnium... locupletissimus (rzeszowy). Na jego końcu: Sit nomeu Domini benedictum.

Zawarty tu zbiór uchwał synod. (trzeci skolei po zbiorze Trąby i Łaskiego) jest owocem dłuższej pracy redaktorów wyznaczonych przez synod. piotrsk., a mianowicie Stan. Dąmbrowskiego i Franc. Krasńskieo oraz dwóch rewizorów tej redakcji t. j. Stan. Krasieńskiego i Marc. Izbińskiego, wybranych również przez synod z r. 1577 (caput IV). Układ tego zbioru nie jest ściśle systematyczny, trzyma się zresztą zbiorów poprzednich. Przy poszczególnych artykułach zaznaczono, z jakich synodów je zaczerpnięto (czasem s datą synodu, czasem ogólnikowo: „ex antiquis“ albo „ex novis“). Wyjątkowo wcielano obce źródła np. na k. 96: Decretum S. C. Constant. Myśla przewodnią przy doborze uchwał było widocznie, aby te tylko uwzględnić, które są zgodne z uchwałami Soboru trydenckiego.

Podstawą dla układu i zawartości były zbiory Trąby i Łaskiego, ale wprowadzono w nich zmiany: 1) Stare i nowe uchwały (rozdzielone u Łaskiego) złącono tu organicznie. 2) Wprowadzono zmiany stylistyczne. 3) Opuszczono to, co nie stało w zgodzie z Soborem tryd. (np. przepisy o zawieraniu małżeństw). 4) Uzupełniono zbiór uchwałami synodów z ostatnich lat 50. 5) Pominięto przytem niektóre przepisy jako przestarzałe Wężyk wydając następny zbiór uchwał synod. uważał za potrzebne wiele pominiętych tu uchwał przypomnieć na nowo.

Ks. Karkowski w dziele: Congregatio synodalis prov. gnesn. 1913 str. 55 ogłosił uchwały nieznanego przedtem synodu prow. z 1 oct. 1578, na którym przewodniczył Karkowski (w zast. Uchańskiego), wydobycy z arch. konsy. t. warszawskiego. — Tenże w dziele „Zbiór konst. synod. Stan. Karkowskiego“ (Wrocław 1912) twierdzi, że właściwym autorem Zbioru należy uznać Karkowskiego (a nie wymienionych wyżej prałatów, którzy tylko materiał przygotowali). Wreszcie mówi o kwestji apr. papieskiej i o powadze prawnej zbioru. Rozbiera też źródła zbioru (stos. do zbioru Trąby, do konst. Drzewieckiego, do uchwał Sob. tryd.).

Korytkowski Arcyb. gnieźn. III, 430. — Jabczyński Wiadom. o synodach 1849. — X. Chodyński w Encykl. końc. XXVII str. 407. — Kwartalnik histor. 1913 (recensja Zachorowskiego s pracy ks. Ka-

kowskiego). — Gołąb w Sprawozd. Akad. 1915 (Projekt zbioru Dąbr. i Kras.). — Kotula Właściciele ręk. i star. 1929. — Ulanowski w Arch. praw. I (1895) (porównuje statuty Karnk. z uchwałami dawniejszych synodów). — Fabisz Wiadom. o synodach 1861 str. 181. — Kutrzeba Hist. źródel II, 116.

Bibl. tom XIV, 380. Tu wyliczone biblioteki.

— Constitvtiones Et Decreta Conditata In Provinciali Synodo Gnesnensi. Qvam Ill.^{mus} Et Rever.^{mus} D. D. Stanislaus Karnkousky, Dei gratia, Archiepiscopus Gnesnen. Legatus Natus, & Regni Poloniae Primas, ac Primus Princeps, Petricouiae habuit. Anno M D. XIC. (1589). Sixto V. Pont. Max. [Winjetka]. Praga. Typis mandabat Ioan. Othmarvs, Anno M. D. X. C. (1590). w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. lb. 125 i str. 9 nlb. (sygn. A—Rijj).

Na czele (na karcie nieobjętej sygnaturą): Index titulorum.

Rozpoczyna: Litterae Sixti V ad Arch. Gnesn. (z 5 marca 1590). Tu mówi, o pobyciu w Rzymie Wincentego Seve prepozyta łask., wysłanego z synodu (sermonibus eius aures benigne accomodavimus).

Na str. 3: Litterae indictionis... z dnia 24 Aug. 1598 i Articuli ad loci ordinarios ante synodum missi (jest ich 15).

Na str. 6: Acta et const. synodi die 2 Oct. 1599. Poczem wykaz obecnych i opis przebiegu.

Na str. 9: Sessio I 2 Octobris... Tu opis zagnjenia. Przemawiał L. Artur Fauntens S. J. (de haeresum causis — jego mowa jest na końcu dziełka drukowanego); potem nastąpiła „Cohortatio primatis“ (str. 10—14); wreszcie prymas przedłożył zasady przyszłych uchwał synodu, ujęte w 4 capita: 1) quae ad arch. officium pertinent; 2) communia quae ad arch. et episcop. officium spectant; 3) necessaria ad cleri reformationem; 4) quae ad abb. et monast. restaurationem fuerint opportuna. Na str. 15—28 są te cztery capita bliżej rozwinięte. Tendencją ich jest wzmocnić władzę prymasa, określić obowiązki biskupów, podnieść poziom duchowieństwa i poddać klaszory pod ordynariuszy. To wszystko poparte odwołaniem się do Soboru tryd. Nad temi propozycjami rozwinęła się w d. 3—6 oct. debata, w której ścierano się zwłaszcza duchowieństwo zakonne z biskupami. Druk niniejszy atreższa (choć pokrótce) wywody sporne, czego inne „synody“ nie zwykły czynić. Przemawiali Antoni przeor płocki, J. Brzezniński, Stan. Kiszewski, prymas, M. Tomalewski, Arnold Uchański, S. Blonius. — Nadto od-

bywały się w tych dniach nabożeństwa, a także wypowiedzieli mowy An. Arias S. J. (mowa jego jest na str. 108 drukowana) i Jan Ossowski delegat ze strony króla. — W dniu 6 oct. przyjęto konstytucje, podzielone na 25 rozdziałów (str. 15-76; z tego pierwszych XIV numerowanych a reszta nie). Uchwały synodu obejmują: De prof. fidei (tu na str. 34 nakaz, aby librum Statutorum prov. na nowo przedrukować po przeprowadzeniu uzupełnień i poprawek — oraz aby wydać zbiór bulli papieskich dla Polski). — De libertate et jurid. eccl. (ostre uchwały w obronie swobód duchowieństwa oraz przeciw władkom i patryarsze) — De episcopis et eorum muneribus. — De suffraganeis. — De sacerdotibus. — De scholis, bibliotecis et libris. — De eccl. fabr. — De tribunaliibus. — De hereticis et judeis (nowe synagogi trzeba zburzyć). — De concubinariis. — De bonis temporalibus. — De canonicis. — De vicariis. — De ordinandis. — De off. exam. — De imp. ordinandorum. — De provisionibus. — Simonia. — Parochi. — De vita et hon. cler. — Confessarii. — Concionatores. — De scholis.

Uchwały te stały się w dużej mierze wzorem dla wielu synodów prow. i djec.

Na str. 75-6 zamknięcie synodu i pismo kard. Carafy z dnia 6 marca 1590 zatwierdzające uchwały imieniem kongr. C. Tr. Na str. 77-9: Quae generatim ad haec decreta et constit. pertinent (wyjaśnienia co do mocy, publikacji, trudności w zastosowaniu i t. p.).

Na str. 80-82: Litterae confirm. Sykstusa V z 11 marca 1590 i Litt. Congr. C. Trid. z 31 stycznia 1590, wyjaśniające pewne wątpliwości co do niektórych pytań poruszanych na synodzie (a przywiezionych przez W. Sewego). Z tego widać, że Sewe przeprowadzał z kardynałami i z papieżem rokowania co do rozstrzygnięcia niektórych takich punktów. Są one bliżej wyszczególnione w następnym piśmie.

Na str. 82-5: Postulata synodi gnesn. per V. de Seve exhibenda (m. i. co do ścigania karnego zbrodniarzy przez duchownych; co do absencji w razie sztucznego abortus nader często popełnianego w Polsce; co do sporów biskupich z zakonami; co do małżeństw mieszanych na Kusi i w Prusiech).

Na str. 86: Ex bulla Coenae Domini quaedam observata difficilia in R. P. petitur dispensatio.

Na str. 87: Oratio Art. Fauteusa de causis haeresum et remediis.

Na str. 108: Concio Antonii Arias S. J.

Na str. 117: Admonitio Arch. gnesn. in ipso initio facta (list Stan. Karnkowskiego do

biskupów i kleru, dat. w Łowiczu, zapewne z r. 1582; wyszedł także osobno). Na ostatnich 5 stronach ulb.: Index rerum et verborum.

Przeciwko zmianom, jakie do uchwał tego synodu wprowadził na własną rękę Karnkowski, protestowali niektórzy uczestnicy np. biskup włocł. Rozdrażewski (ob. akta kap. włocł. tom XXVIII i XXX.)

Ważną dla oceny uchwał tego synodu bullę Sykstusa V z r. 1589 ob. pod Sixtus V. Obacz Bibl. XIV str. 380 (pod Constitutiones). — Janocki Nachr. II, 6. — Jocher 7495. — Wierzbowski III, 1721. — Fabisz I, c. str. 189. — Korytkowski Arcyb. gnieźn. III, 468-473 (tu opis przebiegu synodu). — Kotuła Właściciele 1929 nr 505.

Akad. — Czapski (M. Nar.) — Czarn. (Baw.) — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Kras. — Ossol. — Raczyń. — Szembek — Uniw. lwow. — Włocł. semin.

— Concilium provinciale Regni Poloniae, quod Paulo V Pontifice Bernardus Maciejowski A. D. 1607. habuit Petricoviae... (1609)... ob. t. XXII str. 11.

Na początku list W. Boranowskiego z roku 1609. Potem uchwały synodu p. t. Acta et constitutiones. Kolejno idą z ważniejszych uchwał: De doctr. fidei. De cleri moribus. De luxu vitando. De invandis pauperibus. O wolnościach kościoła. De compos. cum statu saec. De statutis prov. antiquis (zbiór Karnk.). De bonis eccl. De decimis. De iudiciis ad Tribunal. De regularibus. De vener. sanctorum (o błog. St. K.). De unione Ruthenorum. De stipendio Acad. Crac. solvendo. De reform. Coll. Posn. (szkoła Lubrańskiego). De nuntio ad sedem apost. — Kończy Epist. past. B. Maciejowskiego ex synodo prov. Petricoviae idibus Octobris Anno Domini M.DC.VII.

W obszernym tym liście wyszłym niewątpliwie z obrad synodu omawia pokolei nast. sprawy: Ordin. clericorum; Bona eccl.; De patr. eccl.; De suppellectili sacra; De resid. parochorum; De vicariis; De scholaribus (ważne post. o szkołach paraf.); De praedicatione; De promulgationibus; o sakramentach; o procesjach; o małżeństwie; o nadużyciach przy ceremoniach (o procesjach, o rzucaniu simulacra daemonum, o sobótkach); de visit. parochiarum; o szpitalach; de vita clericorum; de cons. jur. eccl.; de funeribus; de congr. cleri per decanos rurales. Wszędzie dużo wiadomości do dziejów kościoła i kultury. List ten wyszedł także wielokrotnie osobno (tom XXII, 12).

Przedruk w zbiorze Weżyka (Const. synodorum 1630). — Inny przedruk znajduje się w Synodus dioec. Chefmensis Szem-

beka (1717), o którym niżej — Przedruk również w Const. plockich Karola Ferd. (1642).

Jocher 7496 a i noty (podaje wyciąg). — Fabisz l. c. str. 190 (podaje wyciąg). — Korytkowski Arcyb. III, 607.

Biblioteki wymieniono w t. XXII, 11.

— Toż:... 1630. w 4ce, k. 11.

Obacz tom XXII, 11.

— Toż:... In officio: Andreae Petricovii S. R. M. Typographi. Anno Domini, 1630. w 4ce, k. 11 (sygn. C₃).

Sygn. A₂ pod *utem*; B pod *an*; C pod *atr*. Data 1630 jest pozoraz, w istocie jest to odbitka ze zbioru, pochodzącego z r. 1761, o którym ob. w t. XIV, 381. Jagiell.

— Constitutiones Synodi prov. Gnesnensis, 1612 die 5 Julii.

W t. XIV, 380 niema podanego ani tytułu ani biblioteki.

Zaśluski Consp. 11 mówi: „Zamosiej in Bibl. vidi“. Mimo to przypuszczam, że się myli.

Zapewne omyłka powstała stąd, że dnia 9 maja 1612 odbył się synod djec. gnieźn.

— Synodus Provincialis. Gnesnensis Provinciae: Svb Illmo & Rúdo Domino, D. Laurentio Gembicki, Dei & Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato, Regni Poloniae Primate, Primoq; Principe, Petricouiae Anno Dñi Millesimo Sexcentesimo Vigesimo primo. Die vigesima sexta, Mensis Aprilis, celebrata. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXIII. (1623). w 4ce, k. tyt. i k. 34 nlb. (sygn. A—I₃).

W tytule zaszła myłka: jako datę podano 26 mensis julii, zamiast 26 aprilis. — Myłke tę sprostowano w dwóch następnych odbiciach z r. 1624.

Rozpoczyna list Gembickiego: episcopo Leopold. alisque prov. Gnesn. episcopis, datow. 21 Aug. 1623 (a w nim inserowane breve Grzeg. XV oraz kard. Ubaldiniego). Ubaldini donosi, że uchwały ostatniego synodu (z r. 1621), przesłane do Rzymu, zostały przez koll. zw. Interpretes Trid. Conc. poprawione a teraz przez Jana Madalińskiego odesłane celem ogłoszenia.

Od ark. B idą: Acta et constit. Synodi z kwietnia 1621. Rozpoczyna spis uczestników; Professio fidei; De arch. et episcoporum officio (tu ustęp o nieobecności biskupa wrocł. na synodzie, chociaż on do prowincji należał); De jurid. spirituali; De immn. et libertatibus ecclesiae; De vita et honest. cleri; o prawach kapituły; o księgach kość. (antyfonarze, psalterze

etc.); De statutis prov.; o mszy; o święciach (tu o kanonizacji Stan. Kostki); De Acad. Crac. (powtórzenie uchwał dawn.); De coll. ordinum; De indulg.; De decimis; De regularibus; De jud. trib.; De proc. judiciorum; De oratione pro mortuis; De testamentis (chodzi o test. duchownych); De usuris. — Na końcu podp. Jan Ługowski.

Poczem: apr. Ubaldiniego; nstęp z Conc. Trid. De reform.; Exhortatio Archiepiscopi; Sermo in Synodo (jest to mowa Laudańskiego, ale mowca tu nie nazwany; w mowie są aluzje do wyprawy tureckiej); Gregorius XV ad perp. rei mem. i Greg. XV ad venerabiles fratres (dwa pisma z 23 czerwca 1623, oba ku chwale Zyg. III i Wład. syna za odparcie tureckiej nawały) — Ob. pod Laudański Wojciech.

W związku z powyższym synodem piotr. pozostaje wydane dopiero w r. 1631 „Rituale“, opracowane przez komisję tegoż synodu (obacz t. XXVI, 310). — O pracach tej komisji obacz Fulman Rytuał rzymski a piotr. 1906.

Biblioteki zostały poniżej podane dla 3 wydań łącznie.

— Toż:... Petricouiae Anno Dñi. Millesimo Sexcentesimo Vigesimo primo: Die vigesima sexta, Mensis Aprilis, celebrata. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXIII (1624). w 4ce, k. tyt. i k. 34 nlb.

W wyd. poprzedniem kustosz C pod *u*; tutaj pod *en*. Tam kustosz D pod *P*, tu pod *im* i t. p.

— Toż:... Cracoviae, In officina Andreae Petricouij (sic) S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXIII (1624). w 4ce, k. tyt. i k. 34 nlb. (sygn. A—I₄).

Tu kustosz C pod *nt*; D pod *Pr*.

Jocher 7500, 7501. — Fabisz l. c. str. 207 daje wyciąg z uchwał synodu. — Korytkowski Arcyb. III, 665.

O przedruku z 1761 r. ob. niżej.

Akad. — Branic. — Czartor. — Czetw. — Drohob. — Jagiell. (dwa wyd.) — Kras. — Narod. warsz. — Ossol. — Uniw. wil. — Wileń. semin. — Zieliń.

— Toż:... Cracoviae, In Officina Andreae Petricovii, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXIV (1624). w 4ce, k. tyt. i k. 34 (sygn. I₃).

Sygn. A₂ pod *wic*, B pod *pe*. C pod *unt*, D pod przecinkiem. — Marginesy szerokie.

Mimo pozostawionej daty 1624 na tytule jest to odbitka ze zbioru 1761 r., o którym ob. tom XIV, 381. Jagiell.

— Synodus Provincialis, Gnesnensis Provinciae: Svb Illmo et Rnd^{mo} Domino, D. Joanne Węzyk, Dei & Apostolicae Sedis Gratia, Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato, Regni Poloniae Primate, Primoq; Principe. Petricoviae Anno Dni, Millesimo, Sexcentesimo, Vigesimo octavo. Die vigesima secunda, Mensis Maij. celebrata. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXIX. (1629). w 4ce, k. tyt. i k. 60 nlb. (sygn. P₄ nadto ost. karta bez sygn.).

Sygn. A₂ wypada pod *ardi*; sygn. B pod *cen*; sygn. C pod *ui...* i t. d. — Na odwrocie tytułu herb Węzyka.

Rozpoczyna list Węzyka z 11 nov. 1629. a w nim inserowane breve Urbana VIII i pismo Ubaldiniego (o zatwierdzeniu uchwał przez Congr. Trid. Conc. int.).

Od k. B: Acta et Constitutiones. Spis obecnych; prof. fidei; De Sacramentis... (Tu na k. B₃—₁ wcielona do uchwał synodu obszerna Epistola pastoralis ad parochos kard. Maciejowskiego, datowana ex synodo provinciali 1607, a streszczona już powyżej).

Od k. I₃: De celebratione missarum (z rozwiązaniem trudności przez Congr. Conc. Trid. interpr.) oraz przepisy De ordinandis, De const. ant. recuendis, De sede vacante, o dobrach kościelnych, o zakonach, o konserwatorach z inserowanym breuem papieskiem), konstyt. pap. de exempt. privileg. z r. 1622, de examine ad paroch., o patronach, o świętach i kanon., de Acad. crac. et patribus S. J., de libris eccl., de ministris haeret. (aby nie pozwalano im bluźnić), de deput. ad Trid., de nuntio ad Sed. Ap. (Fox, arch. krak.).

Na końcu podpis 5 biskupów (gnieźn., włocł., pozn., płockiego, wendońskiego).

Wreszcie aprobaty Ubaldiniego; Sermo Archiepiscopi; Oratio Foxii. (Mowa ta wyszła też osobno, obacz pod: Fox).

Jocher 750². — Fabisz l. c. str. 214 (podaje wyciąg) i 221. — Korytkowski Arcyb. III, 705.

Akad. — Branice. — Czartor. — Drohob. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Przeźdz. — Uniw. wileń. — Zieliń.

— Toż:... Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XLI. (1641). w 4ce, k. tyt. i k. 60 nlb.

Na odwrocie tytułu herb Węzyka.

W tej edycji są różnice od edycji z r. 1629 dopiero od sygn. I. — Sygn. I₁ wypada

pod *nat*, K pod *it*, M pod *pro*; sygn. N₃ znaczone błędnie jako N.

Jocher 7502 b.

Akad. — Branice. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Toż:... [wydanie odmienne].. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXIX. (1629). k. tyt. i k. 62 nlb.

Data właściwa 1761, gdyż jest to odbitka ze zbioru ogłoszonego w r. 1761, o którym obacz w tomie XIV str. 381 p. t.

„Constitutiones synodorum metr. eccl.“ — toteż rok druku 1629 utrzymany na tytule nie powinien wprowadzać w błąd.

W tem wydaniu sygn. A₂ pod *din*; B pod *ne*; C pod *den...* i t. d. — Na odwr. tytułu niema herbu Węzyka. — Marginesy duże. — Druk większemi czcionkami.

Ostatnie dwie karty zajmuje: Breve Apostolicum in quo clericis R. P. facultas datur causas in criminalibus per procuratorem promov. (z r. 1577 Grzeg. XIII). Jagiell.

— Constitvtiones Synodorum Metropolitanae Eccl: Gnesnen: Provinciae. Autoritate Synodi Prouincialis Gembiciana, per Deputatos recognita; Jussu verò & operâ Ill^{mi} Ac Rnd^{mi} Domini, D. Ioannis Węzyk, Dei & Apostolicae Sedis Gratia, Archiepiscopi Gnesnen: L. N. R. P. P. editae. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Dni, M.DC.XXX. (1630). w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb., str. 417, k. 12 nlb.

Jest to t. zw. zbiór ustaw synod. Węzyka (czwarty z rzędu, po zbiorze Trąby, Łaskiego, Karnkowskiego), który ma układ następujący:

- 1) Rozpoczyna list Węzyka dat. w Łowiczu die transl. S. Adalberti 1629 (na 3 k.). Tu powołuje się, że już dawniej ze synody (1621) uchwalaly potrzebę nowego zbioru konst. „ad ordinem juris canon. redactarum“.
- 2) Dedykacja Karnkowskiego (na k. 3) z r. 1579 do Stefana Batorego (ob. wyżej opis zbioru Karnkowskiego).
- 3) Dekret synodu prow. z r. 1621 (na 1 str.) de recogn. et imprim. constitutionibus (wzywający do przedruku: 1) zbioru Karnk. 2) synodów Karnk. z r. 1577 i Maciej. wraz z jego Epist. pastoralis — oraz powierający pracę nad ich zrewidowaniem arch. J. Foxowi, Fr. Zajerskiemu, M. Kłoczynskiemu i Mik. Skierniewickiemu).
- 4) Regulae in emendatione servatae na 1 stronie (dostosowanie tytułów do Dekretów, przystosowanie przepisów do Sob.

- Tryd., wygładzenie stylu, podanie źródeł, usunięcie statutów zniesionych). Podpisani Fox, Skiern i Kłoczyński zawiadamiają przytem, że przedruk konst. Karnk. z r. 1577 został odłożony in aliud tempus.
- 5) Parænesis ad Clerum (wiersz ku czci Wężyka, podp. M. Iacobus Vitellius) na 2 k. — Tego brakuje w niekt. egzempl.
- 6) Index titulorum (spis porządkowy rzeczy) i Celestinus Papa... na 2 k.
- 7) Od str. 1—417 zbiór Wężyka, podzielony na 5 ksiąg.

Zawarty tu zbiór Wężyka jest przeróbką zbioru Karnkowskiego z dodanemi licznymi uzupełnieniami, ale z zachowaniem jego systematyki. Redaktorowie porównali zbiór Karnkowskiego z poprzedzającymi synodami (np. Przerambskiego 1561) i przejęli z nich niektóre postanowienia, motywując to „ut que in usu non sunt, sed utilia in posterum esse possunt, relinquere-ntur“. Z synodu Uchańskiego z r. 1578 wprowadzono tu na sam początek niekt. post. (np. De profess. fidei na str. 2). Na marginesie dodano odcyłańcze do źródeł *juris communis* (a zwłaszcza do Conc. Trid.). Pewne postanowienia usunięto. — Pewnym przeróbkom uległ też tekst ks. V, zawierający postanowienia synodu z roku 1577. Zmieniono jego początek. Opuszczono w nim list nuncjusza Callig. w sprawie Cystersów z r. 1578, a na końcu dodano: bulle Jana XXIII i Marcina V w sprawie aprobaty dawnych ustaw synod. oraz o aprobacie synodu z r. 1577; dalej: *Litterae Greg. XIII* do króla Stefana z r. 1578; *litterae Greg. do nuncjusza* z 8 kwiet. 1578 p. t. *Executores horum statutorum*; *nudto* na str. 415; *Clemens VIII Sigismundo III* (list z 9 Aug. 1603 w sprawie udziału biskupów w pracach senatu i sejmu) — Wreszcie na str. 417 dekret S. R. Congr. z r. 1622 w sprawie *benedicendi res sacras*.

Kończy całe dzieło:

- 8) *Index titulorum secundum ord. alph.* (na 1 k.) i *Index... contentorum completissimus...* na 11 k. (spis rzeczowy).

Równocześnie ukazał się przedruk: 1) *Concilium prov. B. Maciejowskiego* z r. 1607 oraz 2) tekst synodu Wężyka z r. 1628 (z inserowanym wewnątrz listem Maciejowskiego). — 3) Natomiast zamierzony przedruk zbioru Karnk. nie doszedł do skutku. *Fabriz I. c.* str. 221. — *Kutzreba Histor. źródła II.* 117. — *Joher* 7503 a i III str. 375—6. — *Korytkowski Arcyb.* III, 710. — *Obacz: Bibl. XIV, 381.*

Akad. — *Branic. Drohob. — Jagiell. Krasin. — Ossol.*

— *Constitutiones synodorum metrop. ecclesiae Gnesnensis... jussu J. Wężyka... 1761... ob. tom XIV, 381.*

Tu podany tytuł, opis i biblioteki.

Zawiera przedruki synodów z lat 1628, 1643, 1634, 1621, 1607 — o czym bliżej l. c.

— *Synodus Provincialis Svb Illmo et Rnd^{mo} Domino, D. Joanne Wężyk, Dei et Apostolicae Sedis Gratia, Archiepiscopo Gnesneni, Legato Nato, Regni Poloniae Primate, et primo Principe, Warsaviae Anno Dñi. Millesimo, Sexcentesimo, Trigesimo, Quarto (1634), Die decimaterciâ Mensis Nouembris, celebrata. Cracoviae, In Officina Andree Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, MDCXXXVI. (1636). w 4ce, k. tyt. i k. 31 nlb. (sygn. H₄).*

Kustosz A, wypada pod *erat*; B pod *z*; C pod *ss*; D pod *dm...* i t. d.

Na odwr. tyt herb Wężyka (inna rycina niż przy synodzie z r. 1628).

Na początku list Wężyka z daty Lonicij 26 marca 1636 donoszący o aprobacie ze strony koncgr. Conc. Trid. (z inserowanym breve Urbana VIII i listem kard. Verospiego).

Od ark. B: *Acta et constitutiones synodi... in ecclesia colleg. S. Joan. Baptistae, Warsaviae de Lunae, XIII Nov. et duobus seq. A. 1634 celebratae.*

Na czele lista obecnych. Potem uchwały (razem 24). Zaczyna: *De doctrina Christiana* (tu odezwa Wężyka datow 1635, w której zakazuje Biblii polskiej wydanej w r. 1633 w Gdańsku, a przeciwstawia jej przekład Wujka; skarży się także, że przekład gdański dedykowany został królowi, co może w błąd wprowadzać; bibliopolom nie wolno go sprzedawać). — *Poczem: De missis; de eccl. prophanatis; o procesjach; o bractwach; de casibus reservatis; de synodis* (tu o nie przybyciu bisk. wrocł. Karola Ferd. na synod); *de iudicibus Trib.; o wójtostwach kościeln.; o konserwatorach; o opactwach; de taxa processuum; o świętach; de unione Ruthenorum; de decanis; de absentibus in synodo; de nuntio ad S. A.* (Posłem do papieża wyznaczony Stan. Zychowic). — *Poczem podpisy 5 biskupów* (gnieźn., lwow., włocł., płockiego, kamienieckiego) i klauzula not. Ceynarowicza. Wreszcie aprobaty Verospiego z r. 1635.

Powyższe uchwały odwołują się często do synodu Gembickiego.

Od k. E, verso: *Brevia Apostolica* (z r. 1634); dotyczą one zredukowanych mszy, komuaji, sąd. krym. kościelnego (tu wspomniane poselstwo J. Ossolińskiego), dziesięcin, zakazn kupowania dóbr przez zakony, obchodzenia świąt w czasie żniw. — U dołu k. F₃ verso podpis notarj. W. Ceynarowicza, stwierdzający prawdziwość *breviów*.

Od k. F₄: Sermo Archiepiscopi; Oratio J. Foxii (z pochwałą Wład. IV na końcu). Są 2 odbicia, z tego samego roku, różniące się nieznacznie, oba mające po 31 kart. Jocher 7504 b cytuje odbicie o 28 kartach (t. j. 7 ark.), a więc bez mowy areyb. i Foxa. Ale to może fragment?

Jocher 7504 a. — Fabisz l. c. str. 217. — Korytkowski Arcyb. III, 739.

Akad. — Branic. — Czartor. — Czetw. — Jagiell. — Krasin. — Narod. warsz. — Ossol. — Uniw. warsz. — Uniw. wileń. — Toż... Vilnae.

Tak podaje Załuski Consop. str. 10 a za nim Jocher 7504 i 7574 (z datą 1636, której Załuski nie podał) oraz Krasz. Wilno IV. Ale wiadomość to mylna? Przedruku wileńskiego nikt nie widział.

— Toż... Cracoviae. In officina Andree Petricovij, S. R. M. Typographi Anno Domini, M.DC.XXXVI. (1636). w 4ce, k. 16 (sygn. D₄).

Kustosz A₂ pod *avis*, B pod *ent*, C pod *Ap*. Brevia Apost. idą od str. C₄. — Mów końcowych niema.

Jest to odbitka ze zbioru z r. 1761 (o którym ob. w tomie XIV, 381. — Data druku 1636 nie powinna nikogo zmtylić. Jagiell.

— Synodus Provincialis Gnesnensis Provinciae. Svb Illustrissimo & Reverendiss: Domino, D. Matthia Łubieński Dei & Apostolicae Sedis Gratiâ Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato, Regni Poloniae Primate & Primo Principe. Varsaviae Anno Domini, Millesimo Sexcentesimo Quadragesimo Tertio (1643). Die Octauâ Mensis Nouembris Celebrata. Ibidem. In Officina Petri Elert S. R. M. Typographi, Anno D. 1646. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 69, k. 8 nlb. (sygn. A—M₄).

Na odwrocie tyt. herb Pomian (liczy drzeworyt).

Zaczyna: M. Łubieński... Arch. leopol. alisque prov. Gnesn. episcopis (list datow. ex arce Uniejov. 12 Aug. 1646). W liście tym inserowane są: 1) breve Innoc. X z 18 Dec. 1645 o zatw. uchwał synodu, 2) list kard. Carafy z 24 Febr. 1646 (tu wspomina o pobyście M. Judyckiego kan. gnieźn. w Rzymie w powyższej sprawie).

Od k. B₂ idą: Acta et Const. (razem 40 uchwał). — Najprzód spis obecnych, potem: De prof. fidei; De reser. S. S.; De festis; De redim. captivis et ministris haeret. reconciliandis (tu o zapisie biskupa Lipskiego i S. Targowskiego na wykupno więźniów; potem o zaopatrzeniu ministrów rewokujących błędy z zapisu Zadzik);

o uposażeniu wikarych; o soltysach w do-
brach biskupich; De pens. iudicum; De
procuratore; De clericis fugit.; De musica
docenda; De habitu; presbytericidia; egzor-
cizmy; dobra kościelne; De temere litig.;
De suffragiis; De unione Ruth.; De regu-
laribus; Calices aurei; Bona eccl. iudeis
non arendentur; De correctione cleri;
praelati inferiores; postan. procesowe; in-
corporationes eccl.; sprawy między dje-
cezjami; decimae; usura; lihrorum appro-
batio et bibl. revisio (zakaz druków na
niekorzyść Piotrkowczyka); clerici saecul.
et regulares; De absentibus a synodo;
Deputati ad corrig. constitutiones (naz-
wiska 6 osób wyznaczonych do ostatecz-
nego opracowania uchwał tego synodu). —
Nast. klauzula notarialna Ad. Oporowicza,
zaświadczenie Łubieńskiego i aprobatą
Carafy z dnia 10 grudnia 1645 (na k. G₂
verso czyli str. 44).

Od str. 45—69: Sequuntur Brevia Apostolica
et Decreta, Episcopos et Clerum R. Pol.
et M. D. L. concernentia. Następuje
6 aktów z lat 1642 46 pap. Innoc. X
i Urbana VIII oraz kard. Carafy: de solv.
decimis per regulares; de pnbl. S. S. ex-
positione; de Metrop. per Episc. Varm.
eligendo; de gratiis personis capitularibus;
constit. circa formam sacrarum imaginum
(przypomina przepisy sob. tryd. o obra-
zach); in causa beati Jozaphat arch. poloc.
(przedruk dekreta, druk w Rzymie 1642).

Od k. L: Sermo Archiepiscopi i Oratio Andr.
Trzebiecki. — Na ost. str. Errata.

Katalog bibl. uniw. wil. notuje z datą 1645,
ale to nieprawdopodobne, skoro zatwier-
dzenie nastąpiło w grudniu 1645.

Janocki Nachr. II, 28. — Jocher III, 7505
oraz noty (tu podaje treść uchwał). —
Fabisz Wiadomości 1861 str. 235 podaje
wyciąg uchwał tego synodu. — Koryt-
kowski Arcyb. IV, 23—28.

Przedruk z r. 1761 ob. poniżej.

O liście wysłanym z tego Synodu w spra-
wie koll. tor. ob. pod: Łubieński M. —
Epistola (w tomie XVI, 73) — Radsiwill
Janusz (t. XXVI, 71) — Responsio.

W związku z tym listem stoi zapewne u-
chwała o zaopatrzeniu ministrów rewo-
kujących.

Akad. — Branic. — Czartor. — Jagiell. —
Kras. — Ossol. — Uniw. wil. — Zielin.

— Synodus Provincialis Gnesnensis
Provinciae. Sub Illustrissimo & Reve-
rendissimo Domino D. Mathia Łubieński
Dei & Apostolicae Sedis Gratiâ Archi-
episcopo Gnesnensi, Legato Nato, Regni
Poloniae Primate & Primo Principe.
Varsaviae Anno Domini, Millesimo Sex-
centesimo Quadragesimo Tercio Die
Octava Mensis Novembris. Celebrata.

Ibidem. In Officina Petri Elert S. R. M. Typographi, Anno D. 1646. w 4ce, k. tyt. i k. 19 nlb.

Sygn. A pod *poe*; B pod *pli*; C pod *mi*.
Jest to odbitka ze zbioru drukowanego w r. 1761 (obacz jego opis w t. XIV, 381), toteż utrzymana na tytule data 1646 nie powinna w błąd wprowadzać. Jagiell.

— ob. Drozdowicz Ign. (Index quae in synodis prov. constituta sunt 1791) — Naruszewicz Ad. (Index omnium quae in synodis prov. eccl. Gnesn. constituta 1789).

Synody prow. gnieźn. wylicza X. St. Chodyński w Enc. kość. XXVII str. 399-407. Porównaj zbór Krz. Żórawskiego p. t.: Decretales summ. pont. et Constitutiones synodorum prov. et dioec. collectae. Poseninae 1879—1883 (wydali w 3 tomach ks. Chodyński i Likowski).

(Synodus dioecesis Chelmensis).
Constitutiones Dioecesanæ Sacrae Synodi Chelmensis. Quae Illustriss. Et Reverendis. Domino D. Georgio Zamoycki Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopo mandante & praesidente. Nonis Julii. Anno Domini M.DC.IV. (1604). Crasnostavi Coacta & triduo celebrata est. Zamosci Anno Domini M.DC.IV. (1604). [Na końcu:] Cum gratia S. D. N. Sacrae Regiae Maiestatis. Martinus Lenscius Typ. Acad. Excudebat. (1604). w 4ce, k. tyt. i k. 54 nlb. (sygn. ?i—???) oraz A—L₄).

Na odwr. k. tyt. herb Jelita i 12 wierszy: Ad Georgium Zamoycki episc. Chelm.; podp. Simon Simonides.

Rozpoczyna odezwa Ben. Dembowskiego offic. chełmskiego z datą: in Uchanie pridie non. Decembris 1604. Tu podnosi, że konstytucje te otrzymały aprobatę nuncjusa. Wydaje je z polecenia biskupa.

Potem idą: Litterae indict. z czerwca 1604; oraz Oratio wstępna Zam. — Poczem od ark. A następnje: Sessionis primae... Const. I. Sessji było trzy. I przyniosła 8 uchwał, II pięć, III dziewięć.

Treść obejmuje: De fide, de vita, de rectoribus eccl., de vicariis, de capellanis, de hospitalibus, de regularibus, de ordinandis, de examineribus, de commissariis causarum S. Ap., de decanis ruralibus (tu o podziale djecezji na dziekanaty), de Acad. et scholis par., de libris prohibitis, de festis, de jejun. obs., de dist. paroch., de judaeis, de approbatione const.

Od k. I: Aprobata Kl. Rangoni nunej. Poczem: Sermo de disciplina eccl. a Melchioro Stephanida (dr. goc.).

Wreszczie: Nomina et cognomina uczestników.

Obacz opis w tomie XIV, 378.

O zawartym tu wierszu Szymonowicza ob. Heck w Rozpr. Akad. Umiejęt. filolog. XXXVII, str. 82. Czartor.

— Acta Synodi Dioecesanæ Chelmensis, Ab Illustrissimo & Reverendissimo Dno, D. Matthia Łwbienski, Dei & Apostolicæ Sedis gratiâ Episcopo Chelmensi, Ordinis Canonice Regularium Custodum Sepulchri Domini Hierosolymitani Generali Praeposito Miechowiensi, Crasnostaviae habitae Anno a Christo nato, M.DC.XXIV. (1624). die XVIII. Mensis Iunii. Urbano VIII. Summo Pontifice Ecclesiae Dei feliciter praesidente. Zamosci, In Typogr. Academiae excudebat Simon Nizolius. (1624). w 4ce, k. tyt. i k. 51 nlb. (sygn. N₄).

Na odwr. k. tyt. herb Lubieńskiego.

Rozpoczyna jego odezwa z lipca r. 1624, w której opowiada, jak napad Tatarów przeszkadzał w odbywaniu synodu. Zarządza modły z powodu zwycięstwa.

Poczem: Indictio synodi z 26 maja 1624; Oratio biskupa na zagajeniu; praefatio i uchwały.

Regulują one nast. kwestje (z ciągiem odwoływaniem się na marginesach do soboru tryd.); De fide, de vitae honest., o plebanach i wikarych, de capellis, xenodochiis, regularibus, de sacramentis (const. 8—15), de provisione ecclesiarum, de bonis eccl., o spadkach po duch., de novis eccl., o parzeczach, de Academia Zamoscen. et scholis et seminario (tu wspomniany L. Star-nigel), de festis, de judaeis, de decanis rural., de tempore obligationis constit. praes. synodi.

Ob opis w tomie XII, 34.

Jocher 7558 i Załuski Conspectus str. 14 (podają z tytułem: Constitutiones, co błąd). Czartor. — Ossol.

— Constitutiones Synodales Chelmenses. Cracoviae 1676. fol.

Fabisz l. c. str. 296. — Jocher 7559. —

Jest to jednak zapewne błąd? W każdym razie egzemplarz druku nie znany. — W r. 1644 odprawił synod dla djecezji chełms. Paweł Piasecki, ale uchwały jego znamy tylko z rękopisu (w bibl. semin. włocław.).

— Synodus Diaecesana Chelmensis Ab Illustrissimo & Reverendissimo Domino, D. Christophoro Ioanne in Słupow Szembek, Dei, & S. Sedis Apostolicæ Gratia Episcopo Chelmensi, No-

minato Premishensi, Praeposito Generali Miechoviensi, Crasnostaviae, In Ecclesia Cathedrali Praesente Vniuerso Dioecesis Clero Celebrata Die decimâ octava Mensis Julij, & aliis duobus sequentibus diebus, Anno Domini M.D.CCXVII. (1717). Zamoscii Typis Vniuersitatis. fol., k. tyt. i k 68 nlb.

Na odwrocie herb Szembeków i wierszyk Walentego Wcisłowskiego, prof. zamojs. Rozpoczyna: Mowa Szembeka. Potem: Acta et constitutiones... Kolejno idą. De fide, de vita cleric., Officia decanorum, Ordo decanatum (opis i wyliczenie parafji), o seminarjum w Krasnymstawie, de ordin., o sakramentach, de residenciis praelatorum, o sędziach, o zakonach, de immun. eccles., de decimis, de testamentis, de iudaicis, de obser. decretorum. Razem XXII rozdziałów. Często powoływane są dawne przepisy.

Poczem mowa And. Karłnickiego i Epistola Bern. Maciejowskiego ad parochos prov. Gnesn., zawierająca uchwały synodu piotr. z r. 1607. — Wreszcie list Krz. Szembeka do kleru.

Porównaj: Szembek Krz. J.

Janoc. Pol. I, 131. — Jocher 7561.

Branic. — Jagiell. — Ossol. — Zamoj. — Zieliń.

— Synodus Dioecisana Chelmsensis Per Illvstrissimū & Reverendissimvm Dominvm Dominvm Stanislaum Hycacanthum In Święcice Święcicki Dei & Apostolicae Sedis gratiâ, Episcopum Chelmsensem, Abbatem Lubinensem &c. Crasnostaviae In Ecclesia Cathedrali, in praesentia Cleri Universae Dioecesis Celebrata. Anno Domini M.DC.XC.IV. (1694). Die verò XV. Mensis Septembris. Varsaviae, Typis S. R. M. in Collegio Scholarum Piarum. Anno Domini 1696. w 4ce, k. tyt. i k. 19 nlb.

Rozpoczyna list biskupa do kleru, wzywający na synod z daty 8 Aug. 1694 oraz Sermo brevis Illustrissimi.

Poczem idą postanowienia synodu. Między innymi: De doctrina (o odmawianiu modlitw codziennie), De residentia, praelat., De vicariis eeccl. cath. Zam., De parochis, De decanis, De ordinandis, De semin. Zamojs. (nakazują czytać kleryków śpiewu), De regularibus (spór z Dominik. o jurysdykcję biskupa), różno przepisy odnoszące się do kultu, De Academia Zamoscensi, De parochis ad dec. pertinentibus, De confessionibus, De nsuris... — Od k. C₂: Grzechy y Kłatwy Bisk. zachowane (po polsku) oraz Casus, w których Kanony

bronią pogrzebu chrześc., poczem: Instrukcja dla spowiedników. — Od k. E₂: Examen poddanych y sług, Examen posłów na seym, poborców i egzekutorów. — W tych „egzaminach“, będących wskazówkami dla spowiedników, dużo ciekawego materiału do dziejów moralności publicznej. Spowiednicy mają posła pytać o konstytucje szkodliwe, o przeciąganie sejmów, o ich zrywanie, o korupcję i t. p. Załuski Consp. 14. — Jocher 7580.

Ossol. — Uniw. wileń.

— ob. Łubieński M. (1624) — Święcicki St. (1696) — Szembek Krz. (1717).

Synody djec. chełmskie wylicza X. Chodyński w Encykl. kośc. XXVII str. 415

(Synodus dioec. Cracoviensis). Synod diec. krak. z r. 1478(?).. ob. Callimachus Ph. (Oratio 1584).

Jest to mowa wzywająca do wojny z Turkami. — Wydał ją Jakub Górski.

— Synod z r. 1512 ob. Statuta

— Synod diec. krak. z r. 1550...

ob. Kromer M. (Oratio 1550).

— Constitutiones Synodi Dioecisanae Cracovien: Die XX. Nona Mensis Martii Celebratae, Anno Domini, M. D. Nonagesimo Tertio. (1593) [Tu rycina: na tarczy herbowej orzeł, zwrócony głową w prawo, na jego piersiach mała tarcza herbowa podzielona linjami na 4 pola, w których mieszczą się m. i. herby Radziwiłłów. Nad tarczą czerwono kapelusz kard.] Cracoviae, In Archityp. Regia & Ecclesiastica Lazari, Anno Dni, 1593. w 4ce, k. tyt., str. 29 (sygn. A—D₃).

Na str. 3: Synodus Dioecisana cracovien. Autoritate... G. Radziwiłł... (tu wzmianka, że... decreta... ut ad futuram rei memoriam typis excuderentur, domandatum etc.).

Zbiorek ten zawiera:

- 1) Uchwały synodu (od str. 3—8) w liczbie 19 (bez rubryk): o aliancjach dóbr kośc., tonsura i ubiór, concubinatus, missae, poenitentiarum i kapelani, śpiew i księgi kościelne, proc. inform., obsadzanie rychle probostw wakujących, absolucje wikarzy, beneficja, prokuratorowie, obchodzenie chrzcielnic, scholares vagi, loca devotionis, sędziowie deputaci (M. Izdbieński, J. Krasniński, Hier. Powodowski, P. Gorenius, M. z Radomska, M. Bech, J. Wielicki).
- 2) List J. Radziwiłła ad parochos z 29 marca 1593 (na str. 9—29). List ten poświęcony jest kwestjom kultu, księgom kośc. (załączone Postylla Wujka), kaznodziejstwu, obowiązkom proboszczy, szafowaniu sa-

kramentów, dziesięcinom, ekskomunikacji, postom, nauczaniu w szkole, pokutom kościelnym. (Między innymi zakaz, aby rodzice nie sypiali w łózkach z małemi dziećmi propter suffocationem). Od str. 25: Casus nobis reservati.

W późniejszych czasach postanowienia powyższej treści włączano do uchwał synodalnych prow., ale niektórzy biskupi (jak tu Radziwiłł, lub jak w najważniejszym z tego rodzaju listów B. Maciejowski) uważali za stosowniejsze regulować je osobnemi pismami, nawet wtedy kiedy one niewątpliwie wyszły z obrad synodalnych.

Uchwały tego synodu zostały przedrukowane w obu zbiorach Tylickiego (p. t. Constitutiones 1608 i 1612) opisanych w t. XIV, 378 i 379. — Nadto w zbiorze Gembickiego p. t. Synodus (1643), o którym zaraz niżej.

Joher 7030 a. — Załuski Consp. 11. — Wierzbowski 11, 1762. — Fabisz 1. c. str. 290.

W tomie XIV, str. 378 podano biblioteki, w których się ten druk znajduje.

— Constitutiones Synodi dioec. Crac. A. D. 1601 X Kal. iunij celebratae Praesidente Bern. Maciejowski... ob. tom XIV, 378.

Przedruk w obu zbiorach Tylickiego (1608, 1612) oraz w „Synodus“ Gembickiego (1643), jak niżej. — Ob. o tym synodzie pod: Birkowski Fab.

W związku z tym synodem stoi list pasterski B. Maciejowskiego z r. 1601 (ob. tom XXI, str. 12).

— Constitutiones Synodi Crac. 1607 die XVIII Sept. celebratae... ob. tom XIV, 378.

Przedruk w obu zbiorach Tylickiego (1608, 1612) oraz w zbiorze Gembickiego p. t.: Synodus (1643).

— Constitutiones dioec. crac. (1593—1607)... jussu Tylicki (1608)... ob. tom XIV, 378.

Jest to zbiór Tylickiego. — W tomie XIV, 378 mylnie podano liczbę kart 24.

Jest kart 22.

— Constitutiones Synodi dioec. Cracov... die 3 Maii 1612 praes. P. Tylicki... (1612) ob. tom XIV, 378—9.

— Constitutiones dioec. Crac. in diversis synodis (1593—1612)... ob. tom XIV, 378.

Jest to II zbiór Tylickiego.

Przedruk ob. niżej pod Synodus (Gembickiego 1643).

— Reformationes Generales ad Clerum et populum Dioecesis Cracouien.

pertinentes. Ab Illustrissimo et Reuerendissimo Dño D. Martino Szyszkowski Dei & Apostolicae Sedis Gratia Episcopo Crac. Duce Sever in Synodo Diocesana sancitae et promulgatae. A^o M.DC.XXI die decima Februar Typogr. S. R. M. (1621). fol., k. tyt. i k. 5 nlb., str. 176 — oraz k. tyt., kart 5 (z tych pierwsza ma recto liczbę 177, dalsze strony nlb.), str. 1—163 (ostatnia strona błędnie liczb. 263).

Karta tyt. cała sztychowana. Tytuł wśród miedziorytu z herbem biskupa u góry, z postaciami św. Stanisł. i św. Wacława (podobnemi jak na k. tyt. Synodu z r. 1643), zaś u dołu pięknie stylizowane wyobrażenie synodu (biskup i kilkudziesięciu uczestników dookoła niego siedzących).

Na odwrocie tytułu: His accessere Doctrina Christiana, Catechesis. Modus tradendi doctrinam Christianam, Descriptio officiorum archiconfraternitatis Compassionis Christi, Modus visitandi septem ecclesias. — Jest to więc spis rzeczy całego zbioru Szyszkowskiego.

Odezwa Szyszk. rozpoczynająca zbiór zajmuje 5 kart. W niej wyjaśnia znaczenie zbioru i swoje intencje. — Poczem Index capitum na 1 k.

Rozdziałów jest 62. Rozpoczynają się od kwestji wiary (szczególnie charakterystyczna obrona dogmatu św. Trójcy); potem idą: De constit. synod. (tu przepis, aby konst. synodalne drukowane przechowywać po kościołach). O obowiązkach duchownych. O archid. i wizytatorach. O synodach dekanalnych (z powołaniem się na synody prowincjonalne i ich uchwały). O sądach duch. i taksa procesów. O wizytach. Ordo et numerus ecclesiarum et monasteriorum. (W samym Krakowie 33 kościoły paraf.). De vicariis et mansionariis. De scholis et seminario. O zarządzie parafji. O zakonnikach. De divino cultu. O mszy. O sakramentach (tu na str. 69 walka z Postyllą Rejową, z biblią brzeską). Casus reservati. De ordinandis. De hospitalibus. De bonis ecclesiae (obszerne przepisy). Konstytucja Piusa V z roku 1568 super forma creandi census (widerkafy). De anno gratiae. De sepultura... De decimis. De processionibus. Modlitwy in Regni necessitatibus. De confraternitatibus (tu ważne przepisy o cechach, którym synod jest nieprzychylny „maxime propter monopolii crimen“; dużo też o bractwach kościelnych, a głównie o bractwie meki pofskieji. De indulgentiis. De reliquiis. De imaginibus (tu ciekawe przepisy o zakazie obrazów Adama i Ewy, św. Anny

samostrzecciej, M. Magd., zakaz wizerunków na papierze z wierszykami niem. i t. p. i t. p. — natomiast nakaz stawiania krzyżów przydrożnych). O kaznodziejach. Collegium Musicorum in eccl. cath. erac. O procesie. De bibliopolarum et impr. excessibus (tu edykt Zygm. Ang. z r. 1556 o książkach heretyckich oraz dekret bisk. Szyszkowskiego z r. 1620, dotyczący zakazu drukowania i sprzedaży pewnych książek, jak Szkatuła Kupidyna, Frant, Obrona listów toruńskich, Judicia astrologica). De Acad. rectoribus (tu ważne dla nich uprawnienia w sprawie kalendarzy i prognostyków). De duellis. De disput. publicis. De libertatis eccl. violatoribus. De usuris (ważne przepisy o lichwie). De judaeis (tu o drukowaniu Talmudu). De sententia excommunicationis.

Niemal wszędzie odwołuje się synod do ustawodawstwa powszechnego i do uchwał synodów prowincjonalnych. Ale dużo jest przepisów odnoszących się do stosunków diec. krak. a przynoszących sporo rysów charakt. dla kultury i kościoła ówczesnego. Stosownie do zapowiedzi podanej na odwrocie tytułu następują teraz traktaty, ściśle z synodem związane:

- 1) Compendium Doctrinae Christianae (k. 5 oraz str. 1—13). Ułożone w formie rozmowy między mistrzem i uczniem.
- 2) Doctrina Christ. seu admonitio populo in eccl. tradenda et proponenda... oraz Instructiones spirituales a sacerdotibus proponenda (str. 14—46).
- 3) Catechismi seu doctr. christ... practicus modus... str. 47—81.
- 4) Descriptio officiorum Archieonfr. Comp. Christi (założonej przez Szyszk., gdy był jeszcze kanonikiem; z listem biskupa Szyszk. na czele)... str. 82—147.
- 5) Instructio ad visitandas septem eccl. Cracoviae (z osobnym tytułem) z listem Szyszk. i bullą Pawła V z r. 1620 na czele oraz z dodatkiem De jubileo... (str. 148—162, błędnie liczb. 262).

O synodzie powyższym z r. 1621 ob. pod Fox (Oratio).

Fabisz l. c. str. 292. — Jocher 7533. — Skrudlik Królowa Korony polskiej 1930 str. 11 (o nakazanym przez ten synod typie M. Boskiej).

Branic. — Chrept. — Drohob. — Dzików — Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz. — Wileń. — Zieliń.

— Synod djecezji krak. z r. 1634... ob. Nucerinus Seb.

Zański Consp. str. 11 zna jego uchwały z rękopisu (?).

— Synodus Dyocesana Ab Illustrissimimo Et Rndissimo Dno Dno Petro Gembicki Episcopo Cracovien: Duce Seueriae Celebrata Anno Dni

MDCXLIII. (1643). [Tytuł sztychowany, umieszczony w górnej części obrazu przedstawiającego obrady synodu w kościele N. P. Maryi na tle ołtarza Wita Stwosza]. [Poczem idzie druga karta tytułowa:] Synodus Dioecesana Ab Illustriss: & Reuerendiss: Domino, D. Petro Gembicki, Episcopo Cracovien: Duce Severiae, Celebrata Cracoviae, in Ecclesia Archipresbyterali, Anno M.DC.XLIII. (1643). Cui accessere Constitutiones in diuersis Synodis Sub Illustrissimis & Reuerendissimis Dominis, Georgio Cardinali Radziwil. Bernardo Maciejowski, Petro Tylicki, Martino Szyszkowski, Episcopis Cracovien: sancitae, & promulgatae. Ex Officina Andree Petricouij, S. R. M. Typographi. fol., k. tyt. 2, k. 1 nlb., str. 40; k. tyt. i k. 1 nlb., str. 30 (właściwie 32, bo str. 3/4 dwukrotnie).

Ryciny tytułowej nie opisuje bliżej, gdyż jest ona reprodukowana w Kalendarzu Czecha z r. 1890 przez Karczewskiego, a odbitki tej reprodukcji spotykają się często osobno. Por. o niej T. Szydłowski w Pracach Kom. hist. sztuki, t. II, str. 7.

I) Na odwrocie drugiej k. tyt. sztych herbu Łubieńskiego w rycinie, na której przedstawiony św. Stanisław z Piotrowinem i św. Wacław. Poczem przedmowa Gembickiego i na str. 1—23 konstytucje synodu, ujęte w 30 capita, a drukowane w dwie kolumny. Treść ich: De professione fidei, de constitutionibus (o dawniejszych synodach), de rescriptis (papieckie), de aetate et ordine praeficiendorum, de clericis peregrinis, de procuratoribus, de jurisdictione, de sepulturis, de decimis, de capellis, de legatis, o mszach, seminarjach, de vita et hon. clericorum, sakramenta, egzorcyzmy, de bibliopolis et typogr. (powołuje się na dekret Szyszkowskiego), o zakonach (z bullą Urbana VIII), de iudicibus et exam. — Poczem idzie Sermo Episcopi i bulla z r. 1627, dotycząca przypadków zagrożonych ekskomuniką.

II) Poczem z osobnym tytułem przedruk konstyt. synodalnych dawniejszych: Constitutiones dioecesanae Cracovienses in diuersis synodis sub... Georgio cardinali Radziwil, Bernardo Maciejowski, Petro Tylicki, Episcopis Cracovien. sancitae, et promulgatae. Iussu... Petri Tylicki Episcopi Cracovien: Praelo mandatae. Pagi-nacja idzie od str. 1—30 z 1 kartą nlb. na przedzie, zawierającą odezwę Tylickiego do kleru.

Jest to więc przedruk drugiego zbioru Tylickiego, wydane w r. 1612 (t. XIV, 378) a zawierającego:

- 1) Constit. synodi dioec. Crac. z r. 1593 (Jerzego Radziwiłła)... str. 1—4.
- 2) Const. synodi... z r. 1601... praesidente Bernardo Maciejowski... str. 5—12.
- 3) Const. synodi... z r. 1607... praes. P. Tylicki... str. 13—18.
- 4) Const. synodi... z r. 1612... praes. P. Tylicki... str. 19—26.
- 5) Modus instituendae juventutis ex decreto synodi ab Academia Cracoviensi praescriptus, quem in scholis obs. praecepit Tyliciana Synodus Anni 1612... str. 27—30. (Ważny to przyczynek do dziejów szkolnictwa, gdyż obejmuje przepisy dla szkół Akad. krak.).

III) Konstytucje synod. Gembickiego są w egz. Jagiell. (a taksamo i w niektórych innych) poprawione współcześnie z drukiem p. t. Reformationes generales... Druk ten wydany w roku 1621 w oficynie Piotrkowczyka ma tytuł wśród ozdobnej ryciny, podobnej do ryciny ze św. Stanisławem i Wacławem (a opisanej powyżej) a więc być może tego samego rylca. Widocznie pozostała pewna ilość egzemplarzy edycji z r. 1621 (Szyzkowskiego) i dlatego konstytucji Szyzkowskiego nie przedrukowano w r. 1643 na nowo, tak jak to uczyniono ze zbiorem Tylickiego. — Porównaj wyżej pod: Reformationes (s. 136). Jocher 7529. — Niesiecki II, 191. — Fabisz I. c. str. 291.

Chrept. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń. — Zieliń.

— Synodus Dioecisana, Ab Illustrissimo & Reuerendissimo Domino, D. Casimiro a Lvbna Lubieski, Dei, & Apostolicae Sedis gratiâ, Episcopo Cracoviensi, Duce Severiae Celebrata, Cracoviae In Ecclesia Archipresbyterali, Anno Domini, M.DCCXI. (1711). Die Sexta Mensis Octobris, & alijs duobus sequentibus diebus. [Winjetka]. Typis Francisci Cezary, S. R. M. Illustriss. & Reuerendiss. Dni Episcopi Cracov. Ducis Severiae; necnon Scholarum Novoduorsianarum Ordinarij Typographi. (1711). fol., k. tyt. i k. 1 nlb., str. 56 i k. 1 nlb.

Na odwr. tyt. herb Lubieńskiego. Poczem jego „Sermo in initio Synodi ad Clerum“ oraz Constitutiones. Rozpoczyna je Praefatio, w której powiedziano, że to jest wznowienie i zreasumowanie dawniejszych konstytucji. Istotnie na marginesach często odwoływanie się na Const. Szyzkow., Maciej., Gembic., Radziwiłła.

Rozdziałów jest 41: o obow. duchownych, o kazaniach, o archidjakonatach (tu opis 10 arch. diecezji krak. poprawiony w stosunku do konst. Szyzkowskiego, oraz wyliczenie kość. paraf. i kaplic krakowskich), o egzam. i sądach kościelnych, o seminarjum, o szkołach (z powołaniem się na Tylickiego), o ordynowaniu kleryków (rozp. Małachowskiego z r. 1690), o beneficjatch, o sakramentach, szpitalach, testamentach i majątku kościelnym, o kaplicach, pogrzebach, o heretykach, żydach, czarach... Na końcu: Exhortatio ad clerum; sermo Petri Praczelw; odezwa Lubieńskiego (z podp. J. Siwertta, kan. kielec.). Ob. Lubieński Kaz. (Litterae pastorales 1711). Jocher 7534. — Załuski Progr. lit. 1743 s. 33. — Tenże Conspect. 11. — Fabisz I. c. str. 291.

Akad. — Jagiell. — Ossol.

— ob. Turski J. (Edictum o synodzie dekanalnym diec. krak. 1796).

Synody djec. krak. zestawia X. Chodyński w Encykl. kość. XI, 387 i XXVII, 411.

(Synodus dioec. Culmensis). Constitutiones Synodi dioec. Culmensis 1605.

Egzemplarz tego pierwodruku nie jest znany, ale że druk taki istniał, o tem świadczą słowa Perrenota w wydaniu z r. 1614. Czytamy tam mianowicie na k. A₂: L. Gembicki... „in synodo dioec. 1605 Culmae celebrata, nonnullas (constitutiones) adiunxit, quas typis excussas in lucem ediac vulgarari curavit“. Wyrażenie „adiunxit“ oznacza, iż konst. z r. 1605 były uzupełnieniem do (niedrukowanych) uchwał synodu z r. 1583. — Oba synody (1583, 1605) znamy dzisiaj z edycji Perrenota, o której niżej.

Ob. tom XII, 34 (pod Acta).

— Constitutiones Synodales Ecclesiae Culmensis. A Reverendissimo Dno Petro Costka Episcopo Culmensi Emendatae Et Avetae Anno Dni 1583. Opera & impensis R. D. Odineti Perrenot, Canonici & Officialis Generalis Culmensis in lucem editae. [Tu winjeta: zdobna lwia głowa]. Anno Domini M.DC.XIII. (1614). w 4ce, k. tyt. i k. 34 nlb. (sygn. A—I₃).

Od k. 35 idą:

Acta In Synodo Dioecisana Culmensi Et Pomesaniensi Habita a Reverendissimo in Christo Patre Domino Lavrentio Gembicki, D. G. Episcopo Culmen. Et Pomesanien. Die XXI. Mensis Iunij. Anno Domini M.DC.V. (1605). w 4ce, k. tyt. i k. 24 nlb. (sygn. I₄—O₅).

Ob. tom XIV, 379.

Dedykacja całego tego zbioru, druk w r. 1614, jest wystosowana: Ill. Joanni Kucborski, episcopo Culmensi. Data: 19 sept. 1614, a podpis: Odinetus Perrenot. — Na karcie A₄: Venerabilibus archipresbyteris, parochis... totique clero... gdzie Perrenot tłumaczy potrzebę ogłoszenia drukiem uchwał obu synodów.

Zbiorek ten dzieli się na 2 części. Pierwsza obejmuje uchwały z r. 1583. Rozpoczyna je list Kostki, odwołujący się do uchwał synodu piotrkowskiego, oraz do starszych synodów chełmińskich, które należy uzgodnić z soborem trydenckim. Dat. ex arce Starogardensi 1583.

Pokolei idą uchwały o życiu kleryków, o nabożeństwie, o mnichach, o nauczaniu przez parochów, o sakramentach, o cmentarzach, o sądownictwie duchownem, excommunicatio, sigilla, beneficia, festa, usurae, sprzęt kościelny, scholae, o zachowywaniu statutów.

Od k. I₄ idzie druga część, zawierająca uchwały z roku 1605. Rozpoczyna się od edyktu Gembińskiego, w którym wyjaśnia, że w poprzednich latach nie mógł odbyć synodu z powodu zarazy. Poczem idą: Litt. indictionis z 14 maja 1605, oraz zagajenie przez biskupa.

Od k. L₂ uchwały synodu: De fidei professione, o obowiązkach kanoników, archipresbiterów, officiali, parochów, wikarych, de vita et honestate clericorum, de provisionibus, de scholis, de seminario, de matrimonio, de testamentis. Kończy: Forma absolutiois.

Przedruk w Hartzheima Concilia Germ. VII, 971—990, względnie VIII, 655—699. — Hipler Constitutiones synodales Warmienses 1899 str. 293 i 295 (podaje przedruk rubryk). — Fabian l. c. str. 288. — Jacobson Gesch. der Quellen des kanon. Rechtes 1837. Krasin.

— Synodus dioecesana Culmensis et Pomesaniae ab Ill. et Reverendissimo Dno D. Gasparo a Działyu Działyński D. et A. S. Gratia Eppi Culmensis et Pomesaniae Lubaviae in Ecclia Parochiali A. D. Millesimo Sextencesimo Quadragesimo primo (1641) die XII mensis Junij et sequen. celebrata. w 4ce, k. 65 nłb. (sygn. S₁).

Zawiera 30 postanowień synodalnych i na końcu wyjątki z uchwał soborów z dekretu S. Congr., z uchwał synodu prow., z Breve apost. 1677 i Epistola pastor. Maciej. 1607.

Jocher 7590. — Hipler Const. synod. Warmienses 1899 str. 296. — Hartzheim Conc. Germ. IX, 602—619 (przedruk). — Jacobson Gesch. der Quellen des kan. Rechtes 1837. Bibl. horodecka.

— Constitutiones Synodales Editae & promulgatae ab Illustrissimo Excellentissimo & Reverendissimo Domino, D. Andrea Stanislao Kostka Comite In Załuskie, Załuski Dei & Apostolicae Sedis gratiâ, Episcopo Culmensi & Pomesaniensi, Abbate Commendatario Czervinensi & Paradisiensi, Supremo Regni Cancellario, in Dioecesana Synodo celebrata in Ecclesia Archipresbyterali Lubaviensi Diebus XVI. XVII & XVIII. Mensis Septembris Anno Domini MDCCXLV. (1745). Ex omnibus Synodis retroactis Dioecesanis tribus collectae Summorum Pontificum, Sacrorum Conciliorum & Canonum Decretis vallatae, Sacrae Scripturae Sanctorumq; Patrum testimoniiis adornatae. Brunbergae Typis Collegii Societatis Jesu. MDCCXLVI. (1746). w 4ce, rycina, k. tyt., k. nłb. 2, str. 211, k. 14 nłb., str. 52.

Przed tytułem karta z napisem: Synodus Culmensis et Pomesaniensis. Obok tytułu na osobnej karcie in folio rycina przedstawiająca ołtarz przyozdobiony księgami i aparatami kościelnymi z napisem: Concilium Oecum. Nicaenum, Concilium Oecum. Ephesinum, (w środku na otwartej księdze: Biblia Sacra), Concilium Oecum. Constantinopol., Concilium Oecum. Chalcedonense. Na cokole ołtarza: Synodus Culmensis. Podpis: J. S. Mock Inv. et del. L. Zucchi sc.

Na 1 karcie nłb. idącej po tytule znowu na doklejonej u góry osobnej karteczce herb Załuskiego. Poczem Oratio dedicatoria, przypisana przez Pawła Dom. Dromlera synodi promotora. Wychwała tu bisk. Działyńskiego i Załuskiego i żegna Krakowa (2 k.).

Na str. 1: Edictum convocationis z daty 13 aug. 1745. Poczem: Sermo Zał. in initio synodi oraz Sermo Fabiani Płaskowski, per dioec. Pomes. vicarii generalis.

Od str. 22—202 idą Constitutiones Synodales (bez osobnego nadpisu). Dzielią się na XLIII capita.

Zawierają: De fide cat., De disputationibus, De fidei unitate, De conversis, De sagis (tu powołane dekrety sądu ass. z lat 1672 i 1713), De iudaeis, De erud. populo, De praed., De vita et honest. clericorum, De juniis et festis, o różnych dygnitarzach kośc. (na str. 85 o zwolwaniu organistów, kantorów i bakałarzy szkolnych raz na rok), o szafnw. sakramentów, De presb. deserventibus, De seminariis, De iudiciis

et exam., De matrimonio, De reliquiis, De sanctis imag., De indulg., De off. paroch., De pluralitate benef., De eccl. desolatis, De hospitalibus, De regularibus, De monialibus, De sepulturis, De decimis, De immunitate, De testamentis, De conserv., De taxa, De missionibus, De obs. const. synod. Kończą: Acclamations (tekst śpiewu djakona i chóru z okazji przyjęcia uchwał); wreszcie Rogitus notarii (klauzula not. J. Groszewskiego).

Na str. 203—7: Gratiarum actio a Const. Piwnicki. — Wreszcie Index capitum et titulorum.

Postanowienia synodu, stylizowane nader rozwiekle, nie wychodzą w treści poza ustalone przez dawniejsze synody normy i są dowodem (podobnie jak konst. innych synodów XVIII w.), że twórczość na tem polu już ustała.

Dodane do dzieła (z osobną paginacją ale z bieżącą dalej sygnaturą u dołu): Appendix tum eorum quae in synodo dioec. enuntiantur et publicari iubentur, tum etiam nonnolorum, quae scire omnium interest (na 52 str.).

Zawarte tu są: reskrypt Aug. III z r. 1745 o czarownicach; lauda terr. Prussiae de non tolerandis in terris Prussiae iudaeis z lat 1616, 1647, 1680; decretum castr. Koval. w tej samej sprawie z r. 1733; lit. S. Congr. C. T. Int. de praedicatione z r. 1680; Puncta de jejuniis et festis (po polsku, dla czytania ludowi); akty przed i po komunji; klątwy papieskie po pol.; zapowiedź stanu kapł.; konst. Inn. XII z r. 1694; imp. matr.; examen puellae; trzy wyjątki z konst. piotr., z bulli C. Dom. i z Clement. — Na ostatniej karcie Corrigenada.

Ob. w tomie XIV, 379 (pod Const.). — Jocher 7871. — Hartzheim Conc. Germ. tom X str. 491—574. — Hipler Const. synod. Warm. 1899 str. 298. — Jacobson Gesch. der Quellen des kan. R. 1837. Jagiell. — Ossol.

— ob. Działyński Gasp. (1641).

Synody chełmińskie zestawia X. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 415.

(Synodus dioec. Gnesnensis). Statuta Dioecisana pro dioesi (sic) Gnesneñ... Impressum Cracoviae... 1513... in edibus Joh. Haller... ob. tom XXIX str. 241—2.

Tu podany bliższy opis, literatura i biblioteki. — Kotula Właściciele ręk. 1929 (egz. Czarn.).

— Synodus Dioecisana Gnesnensis, celebrata Louicij, Anno Christi, M.D.XCIII. (1593). Die XXIX. Mensis Martij [Tu winjetka]. Excvsa Posnaniae, In Officina Typographica, Viduae

& haeredum Ioannis Wolrabi, eodem anno cIoIo.XCIII. (1593). w 4ce, k. tyt. str. 50.

Tytuł w ozdobnej ramce. Druk całego dzieła antykwa (przez pierwszych kilku stron kursywa).

Na odwr. tyt. list Stan. Karnkowskiego do kleru, w którym oznajmia, dla czego kazal Acta synodu wydrukować.

Od str. 5: Acta Synodi, który się odbywał w Łowiczu w kościele Franc. post synodum provinc. Petricoviae 1590.

Rozpoczyna lista obecnych i mowa wstępna Karnkowskiego, poczem idą uchwalone artykuły. Jest ich 25: De publ. synodi prov. (z r. 1590), de provisione iudicium Tribunalis Regni, o organizacji seminarjum duch. gnieźn. (str. 17—34), de vicariis, de breviariis et missalibus, Extrav. Pij V z r. 1571, de metricae libris, de synodis per decanos rurales habendis, de off. decanorum, de capitulis, de sacer. concubinariis, de mensa communi sacerdotum, de clericis et scholaribus vagis. — Na końcu klauzula zamknięcia synodu.

Do egz. Jag. doprawione są wespółzeanie 3 karty ręk., zawierające uchwały synodu djec. gnieźn. z r. 1602 — oraz, co ważniejsze: Articuli in Synodo Rurali Cuthuensi Anno Dni 1598 mensis Junii conscripti et per Dnum Arch. approbati (zawierają kilka ciekawych postanowień np. o szkołach po wsiach; a w każdym razie są czerem rzadkiem jako okaz uchwał synodów dekanalnych).

Joher 7520. — Wierzbowski II, 1771. — Fabiaz I. c. str. 189. — Korytkowski Arcyb. gnieźn. III, 491—2.

Czart. — Jagiell. — Krasin. — Szembek.

— Synodi Archidioecesis Gnesnensis Ordinationes quaedam, omnibus curam animarum gerentibus vtilis & necessariae. Anno Domini, 1602. in conventibus, Gnesnae, Calisii Et Louicii celebratis, propositae Et obseruari decretae. Per Illustrissimum & Reuerendissimum Dominum, Dominum Stanislavum Karnkowski, Dei gratia Archiepiscopum Gnesnensem, Legatum natum, Regni Poloniae Primatem, primumque Principem. His in fine adiunctae sunt aliquot vtilis & necessariae Constitutiones ex Synodo Gnesnensi, Anno 1593 Louicii celebrata. Cracoviae Typis Andree Petricouij. Anno Domini, 1602. w 4ce, k. tyt. i k. 10 nlb.

Rozpoczyna list Karnkowskiego do kleru z Łowicza 3 listopada 1602. Potem idą ordinationes quaedam, a mianowicie: De

ornatu Templi, De admin. Sacramentorum, De reliquis muniis pastorum et vita cleri; wreszcie przedruk niektórych postanowień z r. 1593.

Zawarte tu „ordinationes“ są inne aniżeli rękopis uchwał z r. 1602, wspomniany wyżej przy opisie post. synodu z r. 1593. *Zafuski Cons. 11. — Jocher 7521. — Fabisz l. c. str. 190.*

Czartor. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Synodus Dioeciesana Gnesnensis, Ab Illmo & Rnd^{mo} Alberto Baranowski, Archiepiscopo Gnesnensi, L. N. Regni Poloniae Primate primoque Principe. Habita Lovicii, Anno Domini, M.DC.XII. (1612). Die IX. Maij. Pavlo V. Summo Pontifice, Ecclesiae Dei feliciter praesidente. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, Anno Domini, 1612. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na czele list Baranowskiego do kleru z 5 Julij 1612. — Poczem idą Decreta: De sacer. matrimonii (śluby winny odbywać się w kościołach), De indulgentiis, De div. officis, De tollendo bombardarum usu (nie wolno przybywać do kościoła ze strzelbą), bulla Coenae Domini, casus reservati, reconciliatio publica poenitentium, vicarii, zakonnicy, sędziowie trybunalscy, examinatores parochorum. — Poczem z osobną sygnaturą:

Casus Reservati Albo Summarivsz Przypadków Duszných, Grzechow y Klątew, zachowanych do rozgrzeszenia starszey zwierzchności Kościoła powszechnego. [Na końcu:] W Krakowie, W Drukarni Andrzeia Piotrkowczyka. Roku Pańskiego 1612. w 4ce, k. 7 (sygn. A—B₃).

Druk ten formalnie nie tworzy całości z poprzednim, ale wyszedł z okazji synodu i uzupełnia jego uchwały. Wylicza casusy zastrzeżone papieżowi oraz biskupom (te ostatnie bądżto z prawa powsz. bądżto wedle agend prow. polskiej). Poczem grzechy Arcybiskpowi na synodzie zastrzeżone; wreszcie Przestrogi dla spowiedników i casus, w których zabrania się pogrzebu chrześcijańskiego.

Jocher 7497, 7522 (z pewnemi odmianami w tytule, ale wątplię, aby były dwa odbicia — raczej odmiany wynikły z niedokładności przy kopjowaniu tytułu). — *Fabisz l. c. str. 201. — Korytkowski Arcyb. III, 615.*

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz. — Zieliń.

— [Synodus arch. gnesn. ab... L. Gembecki... Louicij... Anno 1620 mense Octobri]... Calisii, 1621. w 4ce.

Egzemplarz tego 1 wydania nie dochował się, stąd dokładnego tytułu nie znam.

Jocher 7498 podaje tytuł: „Acta synodi...“ ale nie wiadomo, skąd go wziął, bo i on nie znał egzemplarza. Za nim inni, między nimi mój ojciec w tomie XII str. 34; co błędne, bo ojciec mój miał przed sobą egz. Jag. II wydania z dopisanym tylko ręką Żeg. Paulego tytułem Jochera, ale nie edycję pierwszą. Edycja ta wyszła w Kaliszu, oszpecona błędami, a egzemplarze zostały wycofane i zapewne zniszczone.

— Synodus Archidioeciesana Gnesnensis Ab Illmo & Rnd^{mo} Domino, D. Lavrentio Gembecky, Dei & Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopo Gnesnensi, L. N. Regni Poloniae Primate, Primoq; Principe Habita Louicij Anno Dni. M.DC.XX. (1620). Mense Octobri. Pavlo V. Summo Pontif: Ecclesiae Dei feliciter praesidente. Cracoviae, Ex Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typogr. Anno Domini, 1621. w 4ce, k. tyt. i k. 39 nlb. (sygn. B—L₂).

Na odwr. tytułu cytat z Acta Apost.

Poczem na karcie drugiej odczeka Gembeckiego z Łowicza 30 sept. 1621, w której oświadcza, że akta synodu wychodzą powtórnie drukiem „et simul emendatiors“ w drukarni Piotrkowczyka. Poprzednią edycję wydaną w Kaliszu kasuje i zakazuje jej użytku.

Odłącz z sygnaturą B idą: Acta Synodi arch. Gnesn.; a więc najprzód: Literae processus convocationis z 8 aug. 1620 podp. J. Ługowski; potem zwięzły opis otwarcia synodu wraz ze spisem artykułów, proponowanych zgóry ad tractandum in synodo (jest tych art. 19).

Od ark. C postanowienia synodu: De fide doctrina; De exam. parochorum; De officis decanorum ruralium; De vita et honestate cleri; De Dispens. et casibus reservatis; De administr. sacramentorum (wymieniony m. i. podręcznik Povodouii de sacramentis, pozatem zagraniczne); zakaz przybywania do kościoła cum bombardis, canibus et volucris; De vicariis; De canon. B. Kostka; De funeribus; De xenodochis infirmorum sac.; De seminario Calisiensi (założył je Karnkowski); De deputatis.

Od k. G₃ verso idą postanowienia: Ex synodis praeteritis, Ex Conc. Lateranensi, Ex Conc. Tridentino.

Od k. I: Oratio Illustrissimi (Gembecki); Oratio per Thom. Cissouium habita; wreszcie Ode parennetica ad clerum M. Laur. Smieszkowic, orat. Tylic.

Zwraca uwagę, że tekst uchwał zaczyna się od karty sygn. B₁ a poprzedzają go tylko dwie karty. Widocznie zapierśnionem było

— dodrukować coś na początku, czego później zaniechano.

Joher 7499, 7523. — Fabisz l. c. str. 201 podaje wyciąg z uchwał. — Korytkowski Arcyb. gnieźn. III 662.

Jagiell. (bez tyt.) — Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Constitutiones Synodi Archidioecesis Gnesnensis Presidente Illustrissimo & Reverendissimo Domino, D. Ioanne Wężyk, Dei & Apostolicae Sedis Gratia, Archiepiscopo Gnesnen: Legato Nato, Regni Poloniae Primate, Primoq; Principe; Lovicii Anno Domini, 1628. Die 10. Mensis Maij, celebratae. [Winjetka]. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi, Anno Domini, 1630. w 4ce, k. tyt., k. biała i k. 49 nlb. (sygn. A—P₁).

Na odwr. tytułu herb i 2 wiersz łac., poczem 1 k. biała (niesygn.).

Od k. B: Synodus arch. gnesn. Zaczyna wykaz obecnych, poczem uchwały: De erud. populo, De ord., De examinac., De vita et honest., De modo occurrendi contemptui cleri, De off. dec. rur., Ordo et num. eccles. (wykaz dek. i parafji), De novis capellis, De fundacionibus, De hospitali Lovicij, De excomm., De publ. bullarum Greg. XV (tu dwie bulle Grzeg. de exemptorum privilegiis i de conservatoribus), De iudicibus dioec.

Od ark. H: Epistola past. card. Maciejowski... (z r. 1607; obacz wyżej str. 129). Kończy: Sermo Archiep. ad Synodum... (na 2 k.).

Obacz tom XIV, 380—1. — Korytkowski Arcyb. gnieźn. III, 704.

Czartor. — Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Acta Synodi archidioecesis Gnesnensis praes. M. Łubieński... Uniejo-viae... A. D. 1643 die 7 Julii celebratae. Varsaviae, Elert, 1644. w 4ce, str. 72.

Oh. w t. XII, str. 34 oraz w t. XXI, 347, gdzie podano dokładniejszy opis.

Joher 7626. — Fabisz l. c. str. 231 (podaje za Jocherem tytuł: Statuta Synodi dioec. Gnesn.). — Korytkowski Arcyb. IV, 19. — Załuski Consp. 11.

Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Acta synodi particularis in ecclesia Camenensi (1648) ob. Łubieński Maciej (w t. XXI, 437).

O wcześniejszych synodach archidjako-natu w Kamieniu podaje bliższą wiadomość arcyb. Kąkowski Congregatio synodalis prov. Gnesn. 1913 str. 33 i nast.

— Constitutiones Synodi Archidioecesis Gnesnensis, Sub Celsissimo & Re-

verendissimo Domino, D. Stanislao In Słupow Szembek, Dei, & Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato Regni Poloniae & Magni Ducatus Lithuaniae Primate, Primoque Principe, Lovicij, Anno Domini, MDCCXX. (1720). Die XXVI. Augusti, Celebratae. Varsaviae Typis S. R. M. Scholarum Piarum. w 4ce, k. tyt. i k. 101 nlb. (sygn. Bb).

Na odwr. tytułu herb i 6 wiersz; poczem od k. A.; Acta synodi.

Rozpoczyna wykaz obecnych. Poczem uchwały: De fide; De doctrina Christ.; o egzam., sędziach, o konserw.; o odprawianiu naboż.; De vita et honest. cleri (dużo rysów obyczajowych, np. o noszeniu halsztuchów, o trzymaniu muzykantów i t. p.); De ordinandis; De seminariis; o szafowaniu sakramentów; o kościołach i kpicach; De patronis; De festis; De hospitalibus; De exec. testam.; o zakon-nikach i zakonnicach; De congr. decanalibus; De visitationibus; De casibus reserv.; De haeresi (tu o restytucji ko-ściołów zabranych przez dysydentów); De judaeis; De excommunicatione.

Od ark. Q₄: Ordo et numerus ecclesiarum (opis dekanatów i parafji). — Od ark. T₁: Intimatio synodi; Allocutio Celsissimi; Sermo Gvilb. Robertson canon. gnesn.; Sermo Andr. Kwapiszewicz in secunda sessione.

Joher 7506 oraz noty (podaje treść). — Fabisz l. c. str. 240 (podaje wyciąg). — Korytkowski Arcyb. gnieźn. IV, 407.

Bibl. podane w t. XIV, 381.

— ob. Łubieński M.

Synody djec. gnieźn. zestawia X. Stan. Chodyński w Enc. kośc. XXVII str. 409—410.

Neogłoszone współcześnie drukami uchwały synodu djec. gnieźn. Karnkowskiego w Łowiczu 1583 opublikował X. Chodyński p. t. Synodus Arch. Gnesn. (Warszawa 1871).

Synodus dioec. Kamenecensis ob. Hosius St. (Ordinatio 1724) — Krasieński Adam (Epist. past. 1742) — Sierakowski Waclaw (Edicta et ordin. 1742).

Na miejsce nieodbywanych już synodów i ich uchwał wstępuje w w. XVIII zwyczaj wydawania edyktów biskupich, dla których typowym jest zwłaszcza edykt Sierakowskiego (t. XXVIII, 69).

Wcześniejsze synody djec. kamien. wylicza X. Stan. Chodyński w Encykl. kościelnej XXVII, 416.

(Synodus dioec. Kijoviensis). Statuta dioecesis orthodoxae Kijoviensis, cele-

bratae Żytomiriae a. 1762... ob. Statuta (w t. XXIX, 242).

Tu podano bliższy opis tego zbioru, oraz literaturę i biblioteki.

Obacz Fabisz Wiadomość str. 302. — Chodyński w Enc. kośc. XXVII str. 416.

(Synodus dioec. Leopoliensis). Acta et constitutiones Synodi dioec. Leopoliensis... 1584. w 4ce.

Tak podał mój ojciec w Bibl. XV—XVI w. (1875) str. 121; zaś w Bibl. tom XII str. 29 powtórzył to samo ale z omyłką druku 1854.

Oczywiście obie daty są mylne, a chodzi o druk z r. 1594 (to znaczy byłby to synod Solikowskiego, poniżej opisany).

— Acta Et Constitvtiones Synodi Dioecesanæ Leopoliensis. Anno Domini Millesimo quingentesimo tertio. (1593). die decima quarta mensis Februarii, quae fuit Dominica Septuagesimae, celebratae. Leopoli M.D.XC.III. (1593). [Na końcu:] Matthias Bernarth. Excudebat. w 4ce, k. tyt. i k. 25 nlb. (sygn. A—Gij).

W tomie XXIX str. 36 mylnie podano liczbę kart na 22.

Na odwrocie tytułu herb Solikowskiego (jednoróżec pod infułą bisk., napis dookoła: Veritas et iudicium opera manuum Domini, u dołu godło: Sic currite, vt comprehendatis). Tytuł i herb są repr. w pracy Jędrzejowskiej Książka polska we Lwowie 1928 str. 37. Wedle niej Bernart był typografem arcyb.

Od k. A₂: Acta et constitutiones Synodi dioecesanæ leopol. A. D. 1593 Dominica Sept. celebratae.

Rozpoczyna opis przebiegu synodu; wykaz uczestników; treść zagajenia Solik., gdzie usprawiedliwia, dlaczego tak nierychło synod swołuje oraz rozbiera bliżej sposób inkwizycji, czy to co uchwalił synod poprzedni zostało wypełnione (badanie to jest ujęte w 3 capita); wreszcie zdaje sprawę z wizytacji odbytych i wskazówki dla dalszych wizytacji, celem zbadania braków w organizacji kośc. djeczej. Zakończono pierwszy dzień złożeniem profess. fidei.

Od ark. B₂ opis drugiego dnia. Rozpoczęto go kazaniem Laterny (drukowanym na końcu). Poczem nastąpiło sprawozdanie M. Perlickiego o wizytacji kościołów lwowskich. Wreszcie idzie streszczenie mowy Solikowskiego poświęconej różnym brakom i potrzebom (a zwłaszcza w stosunku do szysmy). Odpowiadał mu Stan. Stryjski, przemawiali zaś in medium ingressi plerique sacerdotes et parochi, wypowiadając różne żale.

Od k. C₁ verso idzie: Capvt primvm de ordinatione ecclesiae metropolitanae. Regulae generales. Są to przepisy dotyczące kanoników, wikarych, mansjonarzy, księży zwykłych, nabożeństw, szkół i scholarów, Jezuitów (tu o ich stosunkach z rodziną Mieleckich i z Zofją Handlową — oraz o pierwszych jezuitach lwowskich), bractw kośc.

Od k. D: Caput II. De ordinatione eeccl. per totam diaecesim. Tu przepisy dla parochów.

Od k. Dij: Caput III. De reformatione... (zabobony, święta, śpiew „O Marya cznaś dziewicza“, obrazy niewłaściwe, kolendy chłopców w natali Domini, sprzęty kośc., zakaz bachanaljów).

Od k. D₃: Caput IV. Vicariorum foraneorum designatio... (podział djeczej na 7 wikarjatów).

Poczem od k. D₄: Contio M. Laternae, superiora lwow. rezyd. S. J. (tu m. i. pochwały Solikowskiego). — Od k. F₄: Oratio Valent. Vargoczki in ipsa conclusionē synodi recitata. — Na ost. k. u dołu: Soli Deo honor et gloria i nazwisko drukarza. Jocher III 7550. — Fabisz l. c. str. 297. — Fijałek w Gaz. kośc. 1907. — Saydelski Arch. lwowska (1910) str. 2. — Kotula Właśc. rękop. 1929.

Akad. — Bawor. (Czarn.) — Bibl. Barber. w Rzymie — Ossol.

— Acta Et Constitvtiones Synodi Dioecesanæ Leopoliensis. Anno Domini Millesimo Quingentesimo Nonagesimo Tertio. Die decima quarta mensis Februarii, quae fuit Dominica Septuagesima, celebratae. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij. M.D.XC.III. (1594). w 8ce małej, k. k. tyt., k. 43 nlb. (sygn. F₄).

Na odwr. tyt. herb i godło, jak w edycji poprzedniej.

W wydaniu tem przemilczano nazwisko Laterny na k. D₂, gdzie jest ogłoszona jego Concio in ecclesia metr... sub initium Synodi... habita. Na końcu: Soli Deo honor et gloria. — (Obacz pod Solikowski J. D. (tom XXIX str. 37).

Czartor. — Dziedusz. — Uniw. warsz.

— Synodus Dioecesanæ Leopoliensis Praesidente Illustrissimo ac Reuerendissimo Domino, D. Stanislao à Grochowce Grochowski, Dei & Apostolicae Sedis Gratiâ Archiepiscopo Leopoliense Abbatiae Sieciechoviensis Perpetuo Administratore. In Ecclesia Metropolitana Leopoliensi. Anno Domini, M.DC.XLI. (1641). Die 3. Mensis Iulij. inchoata,

& Quinta eiusdem finita. Leopoli, In Officina Michaelis Sloska, Archiepiscopalis Typographi. Anno Domini, 1641. w 4ce, k. tyt. i k. 43 nlb.

Na odwrocie tytułu herb, ujęty z 3 stron w ozdobną ramkę, a pod nim cytat z listu 2, ad Timoth. — Na następnej kartce cytata z uchwał C. Trid. i z breve Celest. Papae.

Od k. A₂: Acta et constitutiones. Rozpoczyna wykaz uczestników. (W egz. bibl. Jag. dopisał ktoś współczesny przy kilku nazwiskach ciekawe informacje biograficzne, nie zawsze wychodzące na pochwałę danego dygnitarza). — Po opisie zagajenia synodu następują uchwały w XV rozdziałach: De examinatoribus; De iudicibus; De poenit.; De vicariis; De ord. sacrarii; De altaribus desolatis; De domo pro infirmis et hospitalibus; De schola; De impr. librorum; De decanis ruralibus (tu wykaz dekanatów i parafji); De off. decanorum et parochorum (tu dużo o stos. wyznania greckiego); De public. ex Ambona (tu o cudach fałsz. przy obrazach, o profanacji kościołów); De executione — Wciąż synod powołuje się na C. Trid. i na uchwały synodu prow. gnieźn. z r. 1630. — Na końcu klauzula not. Ad Terleckiego.

Od k. I₁: Sermo Val. Skrobiszewski 3 Julii 1641. — Kończą: Errata.

Egz. Jag. obficie po polsku glossowany. Jabłon. Museum 70. — Bentk. I, 282. — Niesiecki II, 308. — Jocher 7551. — Fabisz l. c. str. 297. — Szydelski Arch. lwowska na synodzie r. 1641 (1910) podaje obszerny rozbiór uchwał tego synodu i kreśli na ich podstawie stan djecezji. Akad. — Drohob. — Jagiell. — Osnol.

— Synodus Diocesana Leopoliensis Sub Celsissimo, ac Reverendissimo Domino, Domino Venceslao Hieronymo De Boguslawice Sierakowski Dei & Apostolicae Sedis Gratiâ Archiepiscopo Metropolitano Leopoliensi. Anno Domini Dieb. XX. XX, & XXII. Maji. in Ecclesia Metropolitana Leopoliensi Celebrata. Leopoli Typis S. R. M. Academicis. Anno Domini 1765. fol., k. tyt. i k. 76 nlb. (sygn. Qq).

Wydanie w wielkiem folio, z szer. maginesami, na welinie.

Rozpoczyna Indictio prima synodi, z daty 26 maja 1764. — Poczem: Prorogatio synodi... oraz: Secunda Indictio (odroczone synod z powodu bezkrólewia), dat. 11 marca 1765.

Poczem: Ordo proc. et Nomina (uczestników). Od k. C₂: Constitutiones synodales. — Dzieli się one na 3 części (sessio I, II, III), każda z nich na rozdziały.

Sessio I: De fide, Ep. past., De vita cler., De doctr., De praedic., o sakramentach, o spowiedziach, De casibus reserv., De decanis, De clericis vagis, o beneficjach, testamentach, o ówicz. pobożnych, o zakonach i pannach zakonnych (ten rozdział po polsku!), De capellis, De impr. librorum, De iudaeis (tu obszernie postan. po łacinie i po polsku w sprawie Żydów oraz list. Bened. XIV z r. 1751 o żydach). — Poczem: Conclusio, podp. przez M. Pruskiego.

Od k. S₂, verso: Sessio II. Tutaj o podziale parafji, De ampliatione Decanatum (opis djecezji) i o nowych dekanatach, o szkołach, De conserv. honorum eccl., De compactatis cum magistratu leop., De festis oraz interdictis, De sepulturis.

Od k. Y, verso: De iudicibus, De exam., De censoribus libr., De seminariis, De hospitalibus, De usuris, De Monte Pietatis, De cathedratico (opłaty na rzecz biskupa). Poczem idą Appendices, dotyczące niektórych postanowień synodu.

Kończą: Sermo Lucae Godurowski, Antonii Alexandrowicz, Laur. Opeydowicz, Archiepiscopi Metr. (dwie mowy Sierak., jedna po łacinie, druga po polsku ad populum). Są podobno dwa różne odbicia?

Jocher 7582. — Fabisz l. c. str. 297. — Obacz Bibl. XXVIII str. 73.

Branic. — Drohob. — Horod. — Jagiell.

— ob. Sierakowski W. (Epist. pastoralis 1761).

Epistola powyższa zawiera postanowienia najaje zastąpić uchwały synodów.

Synody lwowskie zestawia X. St. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 411. — Ob. też Wysocki Wiadomość o zbiorach synod. archid. lwowskiej (w Gazecie kośc. 1908).

(Synodus dioec. Luceoriensis). Synodus Diocesana Lyceoriensis. Celebrata Anno Domini M.D.C.VII. (1607). XVII. Kal. Octob. & Ab Illustrissimo & Reuerendissimo Domino D. Francisco Simoneta Episcopo Fulginatensi, S. D. N. ac S. Sedis Apostolicae Nuncio approbata. [Tu winjetka]. Zamoscii Martinus Lencius Typographus Acad. ex-cudebat. Anno Domini. M.DC.VII. (1607). w 4ce, k. tyt. i k. 37 nlb.

Na odwr. herb Szyszkowskiego, pod pastorałem i mitrą cyfry M. S. (zyszkowski) D.(ei) G. E. L.(uceor.).

Rozpoczyna: Proemium. Martinus Szyszkowski... (List na 3 k. dat. Janoviae 1 Nov. 1607). Tu wylicza, co zrobił dla podniesienia wiary w swej djecezji

Od k. A: Decreta, Declarationes et Monita ex Jure canon... in Synodo Janoviensi

A. D. 1607 die XV sept. et sequent... accomodata.

Następują uchwały synodu: De scientia curatorum, De doctrina, De Romano Catech. (tu poleca Żywoty Skargi i dzieła Possewina), De fidei profess., o admin. sakramentów, De divinis off. et missis, De exam., De vita clericorum, De reform. ecclesiarum, De sacra Ruthenorum unione promovenda (tu o dziełach H. Pocięja i Skargi), De decimis, De foro competenti, De ordine clericorum, De honis et jure patr., o wikarych, o kapelanach pryw., De scholarum rectoribus (mają być polececi przez Akademię), De syn. decanal. (powołuje się na Maciejow.), De rapientibus bona, De residentia, De ephemeridum scriptoribus (ostrzeża przed astrologami), De iudicibus et exam. — Kończy: Conclusio et publ. syn. Wcześniejszy synod łucki z r. 1589 wydał ka. Chodyński (Acta synodi 1875). Niesiecki IV, 297. — Jocher 7562. — Fabisz I. c. 301.

Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Synodus Dioecesis Luceoriensis, In Anno Domini M.DC.XXI. (1621). celebrata: Sub Illustriss. & Rndiss. in Christo Patre, D. Andrea Lipski Episcopo Luceoriensi, Cancellario Regni. [Tu w wieńcu tarczy herbowa, popod odznakami władzy biskupiej, z herbem Lipskich Grabiej]. Cracoviae, In Officina Typographica Francisci Cesarij. Anno Domini, M.DC.XXI. (1621). w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na k. A₂ napis: Synodus Dioecesis Luceoriensis. De sermone synodali (tu mowa biskupa, które poleca proboszczom przybić in propatulo na tablicy). Następną uchwały: De concionibus, De confess., De schrietate, De mutuo, De propinquis, De proc. honorum, De percuss. clericorum, De vicariis, De matriculis, De sac. def., De mercatibus, De judaeis, De ord. dec., De exam., De regularibus, De censuris, De statutis et poenis. — Powoływany wciąż sobór tryd. orsz często syn. prow. Synod włocław. Lipskiego z r. 1628 nie powołuje się na uchwały niniejszego synodu. Janoc. II, 149. — Jocher 7563. — Fabisz I. c. str. 301. — Finkel Bibl. hist. nr 3599—3601. Ossol.

— Constitutiones Synodi Dioecesis Luceoriensis A. D. 1641... jussu Andrea Gembiicki (1651)... ob. tom XIV, 381—2.

Tu podany dokładniejszy tytuł.

Por. Brocius Jan (sermo 1641).

Jocher 7564 — Fabisz I. c. str. 301.

Jagiell. — Ossol.

— Synodus Luceoriensis & Brestensis Per Illvstrissimvm ac Reverendissimvm Dominvm Dominvm Stanislavm In Magna Witwica Witwicki Dei & Apostolicae Sedis gratia Episcopvm Luceoriensem Et Brestensem Celebrata Die Diuo Hieronymo Sacra Trigesima Mensis Septembris. Anno Domini Millesimo Sextentesimo Octuagesimo Quarto. (1684). Varsaviae, Excudebat Carolus Schreiber. w 4ce, k. tyt. i str. 61.

Na odwr. k. tyt.: Assistebant huic Synodo (wykaz obecnych).

Na karcie A₂: Sermo Episcopi (tu o trjumfach. woj. Sobieskiego).

Od k. B idą uchwały, podzielone na dwa capita. Caput I: De spiritu ecclesiasticorum; De lectione S. Script; De abst. a conviciis; contra venationes sacerdot.; comm. cum judaeis; congreg. per decanatus rurales; o rekolekcjach; nakaz czytania listu B. Maciej.; brevia Grzeg. XV, Gratitude erga Inn. XI et Joannem III; o cnotach pożądanych u kleru; de ordinandis; de seminario.

Caput II: De cura animarum, de catechesi, de praemonendo populo, de instructione puerorum, de non exig. pretio pro sepultura et adm. sacram., de inventariis parochiarum. Na końcu uchwała o odpraw. mszy za zmarłych kapłanów.

Kończy: Exhortatio... a Patre Chrys. Gołembowski Augustiniano... Tu znowu dużo o wyprawie wiedeńskiej.

Synod ten posłużył za wzór dla niektórych uchwał synodu pozn. z r. 1689.

Janoc. Nachr. II, 40. — Jocher 7565. — Fabisz I. c. str. 301.

Czart. — Jag. — Kras. — Uniw. warsz.

— Constitutiones Synodales Dioecesis Luceoriensis et Epistola Pastoralis Maciejoviana. Varsaviae 1720. w 4ce.

Tak podaje Jocher 7566 (za Załuskim?).

Egzemplarz nie miał w ręce, bo byłby dał dokładniejszy tytuł. — Biskupem łuckim był w roku 1720 Joachim Przebendowski (ob.). — Za Jocherem idzie Fabisz I. c. str. 301.

— Constitutiones Synodales Dioecesis Luceoriensis & Brestensis Ab Illustrissimo Excellentissimo & Reverendissimo Domino D. Stephano Boguslao à Rupniew in Januszowice Rupniewski Dei & Apostolicae Sedis gratia Episcopo Luceoriensi & Brestensi Luceoriae In Ecclesia Cathedrali Praesente Universó Dioecesis Cleró & Populó Latae Cele-

bratae & Promulgatae Anno Domini 1726. Die 21. Mensis Octobris & alijs duobus sequentibus. Varsaviae Typis S. R. M. Scholarum Piarum (1726). fol., k. tyt. i k. 62 nlb.

Na odwr. tyt. herb Sreniawa i 6 wiersz Jac. Rozpoczyna Sermo Steph. Rupniewski initio synodi (na 3 str.). Poczem: Actorum et const. synod. dioec. Luceoricensis et Brestensis caput I.

Rozdziałów jest 51: De fide, De doctrina, De festis, De haereticis, De iudaeis, De maleficijs, De sagis, De reliquijs, De scholis, De excom., De missionibus, De indulgentiis, De jubileo, De vita et hon. cler., De provisoribus, De residentia et benef., De resignationibus, De vicariis, De vice praep. brestensi, De recollect., De clericis, De seminariis, De sepulturis, De testamentis, De decanis, De censibus, De abusu osculi patenae, De eccl. ritus graeci uniti, De consec. eccl., De Reformatis in Bocki, De Missa, De xenodochio, De visitatione, De patronis, De decimis, De regularibus, De mon. monialium, De jud. syn. et exam., De commissariis, De archivo, De eccl. desolatis, De reduct. missarum, De sacr. poenit., De ordine decanatum, De paroch. divisione. — W tem miejscu inserowany od k. U: wykaz dekanatów i parafji djec. łuckiej, oraz djec. brzeskiej. — Poczem ostatni caput: De observ. statutorum... oraz: Conclusio i podpis: Steph. episc. Postanowienia powyższe odwołują się na dawniejsze synody prow. i djec., na edykta poprzedników i na jus commune, mało przynosząc — jak zwykle w XVIII w. — nowego.

Od k. Gg: Sermo Vinc. Suchocki. Ob. w tomie XIV, 382. — Fabisz l. c. str. 301. — Jocher 7667. Akad. — Czartor. — Ossol. — Zieliń.

— ob. Broscius J. (1641) — Gembicki And. — Lipski And. — Rupniewski (Epistola past. 1722) — Witwicki St.

Synody łuckie zestawia X. Stan. Chodyński we wstępie do wydania synodu łuckiego z r. 1589 (Acta synodi dioec. Luceor. Vars. 1875) — Tenże w Enc. kośc. XXVII, 414.

(Synodus dioec. Mednicensis et Samogitiae). [Synodus dioec. Mednicensis et Samogitiae]. (1636). w 4ce, k. 50 nlb. (sygn. A—N₂).

Karta M₁ sygnowana błędnie jako A₂. Egzemplarz Uniw. wil. bez tytułu; był on niegdyś własnością gymnasii Crosensis, jak świadczy zapiska na końcu. Rozpoczyna: Georgius Tyszkiewicz... Episcopus Mednicen: et Samogitiae... (odezwa

wydana po odbytych synodzie, dat. Vornis die 25 Martij A. 1636).

Na k. A₂ rozpoczynają się (bez zwykłego wstępu opisującego przebieg synodu) uchwały: Caput I. — Na karcie C₄: Caput II. — Na k. K₂: Caput III. — Na karcie M₁ verso: Caput IV... Każdy z tych rozdziałów podzielony na artykuły.

Caput I: De iis quae ad fidei integritatem conservandam sunt necessaria. — Traktuje pokolei: De fide et sacra doctrina (o katechizacji ludu qui gentilicis reliquit superstitiones, o szkołach, o bractwach, o kazaniach). De fidei prof. O małżeństwach mieszanych. O ogłoszeniu dekretów Syn. Tryd. w r. 1620 przez Kiszkę i statutów prow. gnieźn. Bulla Coenae Domini z r. 1629. Casus reservati.

Caput II: De iis quae ad rituum Eccl. spectant conservationem. Tu inserowana Epistola pastoralis B. Maciejewskiego z r. 1607 (na k. K₂—I₂). Poczem: De sacr. administratione. De Eucharistia. O nabożeństwach, pogrzebach, modlitwach i mszach za zmarłych, o świątach i postach (wykaz świąt uroczystych).

Caput III: De iis quae ad debitam officiorum et munerum admin... pertinent. — Tutaj o archidjakonach, wizytatorach, dziekanach. Podział djeczej na dziekanaty i parafje. Egzaminatorowie i sędziowie djeczalni. Vicarii. Szkoły. Bona eccl. Testamenta. Citationes. Fines parochiarum. Contractus simulati.

Caput IV: De vita et honestate cleri. Kończą przepisy: De absentibus in praes. synodo. — Poczem: Acta, lecta, publicata, die 15 Mensis et Anni supradicti (15 Martij 1636).

We wszystkich tych postanowieniach synod odwołuje się do soboru tryd. i synodów prowincjonalnych.

Od k. M₁ verso rozpoczynają się Brevia i dekryty z lat 1634 i 1631 (de reductione missarum, de communionem, de foro in criminalibus, de decimis, de transl. festorum temp. messis, circa beat. sanctorum).

Zalński Consp. — Fabisz l. c. str. 300. — Jocher nr 7579. Uniw. wileń.

— [Synodus II. Dioecesis Samogitiae. Anno 1639... Diebus, 16, 17 et 18, Mensis Januarij, Mednikis in Ecclesia Cathedrali... celebrata... praes. Georgio Tyszkiewicz]. w 4ce, k. nlb. 30 (sygn. B—I₂).

Egzemplarz bez tytułu i bez arkusza A na początku.

Rozpoczyna się na k. B: G. Tyszkiewicz... universo clero... dat. Mednikis die 10. (popr. na 19) Mensis Jan. 1639. Jest to odezwa do kleru zalecająca przyjęcie na synodzie uchwały i zapowiadająca ogłoszenie ich drukiem.

Na k. B₂: Indictio Synodi, dat. Olsiadis 7 Dec. 1638 (tu zapowiada swój wyjazd do Rzymu); poczem indulgentia Urbana VIII dla biorących udział w uroczystościach synodalnych.

Na k. B₂: Synodus II. Dioecesis Samogitiae. Są to uchwały synodu, ujęte w 25 capita: De erudiendo populo (tu o zwyczaju obchodzenia parafjan przez księdza czyli t. zw. strena, co powinno być wyzyskane w celach nauczania ludu). Modus visitandi parochias (o używaniu lingua vernacula z parafjanami). De eccl. non deserendis. De modo occurrendi contemptui cleri. Litterae demissoriae. Jura et bona ecclesiae. Beneficia. Archivum. Residentia. Pines parochiarum. Decani (tu formularz dla dokonywania wizytacji; pytania dotyczą także szpitala, szkoły, uczenia gramatyki i muzyki). O synodzie dziekanatu Wirzbołowskiego. De poenis (na zaniedbujących divina officia). O szaf. sakramentów. De capellis. De processu judiciali. De vigilia S. Joannis (przeciw sobótkom). De festo S. Ignatii i o innych świętach. De iudiciis. De examinandis. De prov. iudicis ad Tribunal M. D. L. De nuntio ad synodum prov. (J. Kozakiewicz). De hacc. decenti habitu.

Wszystkie niemal postanowienia odwołują się do ustaw soboru tryd. i synodów prow. albo do brevii i bull papieskich świeżo wydanych. Samodzielnej twórczości prawnej nie widać. — Na k. H₂: Acta, lecta, publ. die XVIII mensis et anni supradicti. Od k. H₂ verso: De Ecclesiis in Ducatu Curlandiae noviter acquisitis, absoluta synodo, nonnulla apponuntur. Chodzi o 3 kościoły odzyskane na heretykach. Przyznał je katolikom ks. Jakub Kurlandzki, pismami z lutego 1639, które to pisma zostały przesłane biskupowi J. Tyszkiewiczowi za pośrednictwem kancel. królewskiej (die 5 Martii 1639). Oba pisma ks. Jakuba są tu ogłoszone; z tego widać, że druk dziełka był ukończony najwcześniej w końcu marca. Uniw. wil.

— Synodus Diaecesana Mednicensis, Seu Samogitiae, Sub Auspiciis Illustrissimi, Excellentissimi, ac Reverend: Domini, Domini Antonii Dominici Comitis in Łohoysk & Bardyczow Tyszkiewicz Dei & Apostolicae Sedis Gratia Episcopi Samogitiae, Equitis Albae Aquilae in Regno Poloniae &c. &c. &c. In Ecclesia Sua Cathedrali Vornensi Annō Dni MDCCLII. (1752). Diebus 4. 5. & 6. 7bris. Celebrata. Typis mandata Vilnae S. R. M. Academ: Societ: Jesu. w 4ce, k. tyt. i k. 17 nlb., str. 242, k. 6 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb i wierszyk łac. — Potem dedyk. biskupowi, podp. Cas. Giec, canonicus Samog. (Tu podnosi, że Korff choć wyznania augsb. ufundował kościół katol. w Łaukaż). — Potem: Ad lectorem i Sermo biskupa.

Od str. 1 uchwały synodu. Podzielone na 3 sesje, każda na eapita.

Pokolei idą: De fide, De haer. et judeis (przeciw ministrom kalw.). De reliquis et imag. De indulg. De praedicatione. De doctrina. O sakramentach. — Sessio II. De eccl. et immunitate. De locato et cond. De sepulturis. De testam. De anno gratiae. De parochis (także o prob. zakonnych). De jure patronatus. De altaristis et vicariis. De recollectionibus. De exorcistis (przeciw nadużywaniu egz.). De jud. maleficiorum (zakaz, aby sądy świeckie do spraw czarów się nie mieszały). De seminario. De xenodochiis. — Sessio III: De decanis (tu opis djecezji). De confrat. laicorum. De regularibus. De hospitali. De monialibus. De jejuniis. De foro eccl. De taxa cancell. De excomm. De maleficiis. De oratoriis privatis. De archivo. De modo inq. De examin. et iudiciis et testibus synod. De constitutionibus synodalibus.

Poczem wykaz sądziców synod. i świadków (Officialia synodi).

Od str. 159: Appendix ad synodum. Tutaj:

- 1) Przedruk encykliki Ben. XIV w sprawie żydów (obacz pod Benedykt XIV). —
- 2) Dekret Klem. XI z r. 1703. —
- 3) Konst. Ben. XIV w sprawie ind. in artic. mortis, tegoż dekret, Konst. Piusa V, reskrypt Augusta II w sprawie sądenia czarownic (z r. 1703), bulla Grzeg. VIII. —
- 4) Od str. 216 mowy L. Frąckiewicza, Wikt. Hryncewicza, J. Ciechanowieckiego i biskupa, miane na synodzie. —
- 5) Na końcu na 6 k. nlb.: Ordo ecclesiarum et Catalogus univ. cleri (schematyzm).

W tekście ustaw powołuje się nieustannie na synody swych poprzedników, a zwłaszcza J. Tyszkiewicza.

Zański Cons. — Jocher 7579 i noty (tu streszczenie). — Fabian l. c. str. 300.

Ob. też Giec Kaz. (w tomie XVII, 131).

Jagiell. — Pijarzy w Wilnie.

— Collectanea. Constitutionum Synodaliū Dioecesis Samogitiensis Vilnae Typis Accad: (sic) Soc: Iesv Anno Dni. 1690. [W górnej i dolnej części karty tyt. ozdoby]. w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 151.

Ob. tom XXVI, str. 4.

Na odwr. k. tyt herb Paców. — Rozpoczyna list Paca z 21 nov. 1689, w którym oświadcza, że pragnie wznowić uchwały 4 synodów odbytych za J. Tyszkiewicza, gdyż „in diligenti lustratione“ doszedł

do przekonania, że one wystarczają. —
Poczem rozpoczynają się:

- 1) Od str. 1—76: Constitutiones ex synodo Ima... Año 1636 (zgodne z drukiem powyżej opisanym, brak tylko tutaj listu do duchowieństwa).
 - 2) Od str. 76—105: Sequuntur Constitutiones ex secunda synodo Anno 1639 diebus 16. et 17. 18 mensis Januarii (zgodne z drukiem wyżej opisanym; brak jednakże tutaj listu do duch. oraz Indictio synodi, a także indulgencji papieża Urbana VIII i wstępu wyliczającego uczestników. Także dodatków na końcu: De eccl. in Duc. Curl., i dwóch listów Wład IV).
 - 3) Od str. 109—128: Sequuntur Constitutiones ex Tertia Synodo Olsadiensis Anno 1643. Die 20: 21: et 22. Septembris Celebrata ab eodem vt supra Illustr. Dni praedec. nostro.
- Osobnego druku tego synodu, tak jak i następnego nie znam, choć zapewne istniały, skoro dwa poprzednie drukowano.
- Obejmuje postanowienia: De regularibus; De oratione pro def.; De prolixitate capillorum (zwalcza tu biskup zapuszczanie długich włosów n. świeckich i duchownych, co oznacza moribus patriae contraire); De salario vicariorum; De maleficiis (z bullą Grzeg. XV); De censoribus librorum... — Poczem obszernie: „Monita Caroli Boromaei“.
- 4) Od str. 128—151: Sequuntur Decreta ex Synodo Quarta per Eundem Ill. D. Tyszkiewicz in Eccl. Cath. Mednikis Anno 1647. die 14: 15 et 16 mensis Julij celebrata.

Zawiera postanowienia: De sacr. missae; de reliquiis; de cathedratico; de sepulturis; de libellis famosus (przeciwko paszkwiłom przeciw sędziom tryb.); de conviviis; de scholis et musicis; de vicariis; de salario; de xenodochiis; de titulis, de libris beneficiariorum (z bullą Grzeg. XIII); de off. gen., taxa processuum etc; de wyderkaff; de caerimoniis; de exorcistis. — Od str. 137 idą: Supplementa, czerpane z synodów prow. (de exam, de foro competentis, de libertate clericorum, de communione paschali). — Na str. 143: Ordo ecclesiarum nostrae dioec. — Na str. 146: De publicatione Coenae Domini. Tu bulla papieska Urbana przetłumaczona na język żmudzki (zajmuje 3 karty).

Na końcu ozdoba drukarska.

Znam tylko jeden egzemplarz tego dzieła t. j. Jagiell. — Został on zakupiony w r. 1889 od antykwarza Maur. Stankiewicza, a przedtem był własnością Bibl. publ. wileń. — Egzempl. Akad. nie udało mi się odszukać. Oprócz tego znał mój ojciec egz. bibl. Zieliń. (obecnie w Płocku?).

Jocher 7681. Jagiell. — Zieliń.

— ob. Giec Kaz (1752) — Tyszkiewicz Jerzy (1636).

Synody diec. żmudzkiej (miednickiej) wylicza X Stan. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 415.

(Synodus dioec. Mohileviensis). Diarium congregationis synodalis (1793, 1794) ob. tom XXVIII str. 78.

(Synodus dioec. Plocensis). Synodus Dioecesis Praesidentis Reverendissimo D. Alberto Baranovvski D. G. Episcopo Plocensi. Cracoviae, Typis Andreae Petricouij Anno Dni M.D.XCIII. (1593). w 4ce, k. 30 nlb.

Na końcu: Acta haec sunt Plociae 28 Aprilis et Pultoviae 26 Iunii 1593.

Opis przy nast. wydaniu, przy którym dodano na początku listy bisk. Baranowskiego i kard. Matthaeiusa, tutaj nie zamieszczone. — Edycja ta bowiem wyszła przed zatwierdzeniem uchwał Synodu przez Stoлицę apost.

Za czasów bibliotekarstwa mego ojca był egzempl. w bibl. Uniw. warsz.

Niesiecki I, 40. — Jocher 7535. — Wierzbowski III, 2926.

Czarn. (Bawor.) — Uniw. warsz. (?)

— Synodus Dioecesis Praesidentis Reverendissimo D. Alberto Baranovvski D. G. Episcopo Plocensi. [Tu winjetka]. Cracoviae, Typis Andreae Petricouij. Anno Domini, M.D.XCVII. (1597). w 4ce, k. tyt. i k. 29 nlb. (sygn. A—H₂).

Na odw. tyt. i na k. A₂ verso: Albertus Baranowski Episcopus Plocensis universo clero... Tu mówi, że po zatwierdzeniu uchwał wydaje je sub novis typis in lucem. — Na k. A₂ verso list Hier. Matthaeiusa z daty 29 Aug. 1596, w którym donosi, że zwraca Synod zatwierdzony a zarazem notis aptatam et emendatam.

Na k. A₂ opis zagajenia synodu (bez osobn. tytułu). Zaczyna się ten opis od przemowy biskupa.

Na k. A₂ verso: Articuli propositi (tu o przyjęciu uchwał soboru tryd. in synodo dioec. 1586). Takich artykułów mających być podstawą uchwał synodu przygotowano sześć. (Wskutek tego i uchwały synodu odpowiadają swojej treścią i kolejnością tym VI artykułom). Po przyjęciu 6 artykułów odczytano te dekrety tryd., które synod miał rozwinąć.

Od k. B₂ verso idą uchwały synodu, opatrzone na marginesach odsyłaczami do

Conc. Trid., do katech. rzymskiego lub do Pisma św. oraz do synodów prowinc. Z ważniejszych uchwał przytaczam: Zakaz czarów, astrologji, pism o geomancji itp. — Nakaz czytania dzieł katol. (Wujek, Polancus) i ksiąg liturg. — Ohowiązki kanonodziejów. — Przepisy o adm. sakram. — O odprawianiu mszy. — De ordine sacro. — O seminarjum w Pułtusk. — O życiu kleru. — O kollegjacie św. Michała w Płocku. — Wizytacja parafji. — Wykaz decanorum ruralium. — O zakonach. Na końcu: Acta haec sunt Plociae die XXVIII. Aprilis, et Pultoviae die XXVI Junii Anno quo supra (1593). Wierzbowski III, 3036.

Akad. — Pułow. — Zamoj.

— Synodus Dioeciesana Plocensis II. A R^{mo} D. Alberto Baranowski Episcopo Plocensi, Habita, Anno Domini, M.DC.III. (1603). Mense Septembri, per Sedem Apostolicam approbata. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij. Anno Domini, 1604. w 4ce, k. tyt. i k. 6 nlb. (sygn. B₃).

Rozpoczynają na k. A₂: Decreta Synodi Dioec. Plocensis II.

Składa się tylko z 4 postanowień: 1) De his quae ad reformationem cleri pertinent. — 2) De Diuinis officiis. — 3) De immunitate Ecclesiarum. — 4) De inuasoribus et occupatoribus bonorum eccl. post mortem clerici defuncti.

Na marginesach odsyłacze do odpowiednich miejsc I synodu, oraz do syn. prowinc. i do soborów powsz.

Na końcu: Judices deputati (J. A. Grochowicki, J. Górski, Piotr Grochowicki, Sebastian. Posnan.) oraz Examinatores ordinarii parochorum.

Egzempl. uniw. warsz. pochodzi z klasztoru w Sulejowie. Uniw. warsz.

— Synodus Dioeciesana Plocensis Ab Illustrissimo & Reuerendissimo Domino, D. Stanislao Lubienski, Dei Et Apostolicae Sedis Gratia Episcopo Plocensi, In sua Ecclesia Cathedrali. Anno Domini, Millesimo Sexcentesimo Trigésimo Secundo (1632). Tribus diebus vltimis Aprilis cum vniuerso Dioecesis eiusdem clero Celebrata. [Tu winjetka]. Varsaviae, In Officina Ioannis Rosowski, S. R. M. Typographi. Anno Domini, 1632. w 4ce, k. tyt. i str. 42.

Rozpoczyna Intimatio Synodi... z datą Brocovii die 24 Julii 1631, oraz z dodatkiem, że synod został potem odroczoney do 27 kwietnia 1632. Wzięło w nim udział 220 uczestników.

Na str. 5: Sermo Episcopi (kart 6). Od str. 17: Acta seu Decreta et statuta. Idą po sobie: De prof. fidei, De prom. ord., De seminario, De scholis paroch. (tu ubolewania nad niskim stanem szkół), De resid. par. et praelatorum, De decimis, De casibus reserv., De capellis, De legatis, De mutuo, De iudic. et exam., De conserv., De beatificatione SS. (dekret S. R. Cong.), De officio dec. ruralium.

Od str. 31: Partitio antiqua decanatum (podział djec. na parafje). — Od str. 37: Conclusio i Exhortatio per Reverendissimum. — Na końcu podpis notaryj. J. Krajewskiego oraz Publicatio Synodi cum Decr. observ. (z datą 25 oct. 1632).

Jocher 7536. — Fabisz l. c. str. 295.

Czartor.

— Constitutiones et Decreta in dioec. synodo Plocensi... quam pro Carolo Ferdinando... Simon Koludzki (1643). w 4ce, kart sygn. M₃.

Tytuł i opis podano w tomie XIV, 383 (za Jocherem 7537).

X. Chodyński we wstępie do swego wydania zbioru Żórawskiego (Decret. summ. pontificum 1869) na str. 6 omawia to wydanie i przedrukownje z niego litteras indictionis oraz końcową publikację z r. 1652, dat. w Nissie. Egzemplarza jednak nie wskazuje.

Ob. Carolus Ferdinandus (Processus de doctr. christiana 1643), który to druk stoi zapewne w związku z odhyciem synodu.

Jocher 7537. — Fabisz l. c. str. 295.

— Synod płocki (1698) ob. Mansi Józef (Pamiętka 1699; tu mowy Załuskiego na synodzie w r. 1698) — Załuski And. (Mowa 1698, Instr. decanorum 1693).

— Constitutiones et Decreta Synodi Dioec. Plocensis sub... Andrea Stan. Kostka... Załuski... Anno Domini MDCCXXXIII (1733) Die 4 Augusti celebratae. Varsaviae, S. J., 1735. w 4ce, k. 11, str. 264 i indeksu k. 8.

Dokładniejszy tytuł, opis treści i biblioteki ob. w tomie XIV str. 383.

Jocher 7538 i noty. — Fabisz l. c. str. 295. Bran. — Czartor. — Czetw. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń. — Zieliń.

— Processus ad observandam synodum dioc. płoc. (1738) ob. t. XV, 132. Druk zawierający uchwały tego synodu, o ile istniał, nie jest znany.

— Statuta synodu z r. 1756(?) ob. Dembowski (w t. XV, 132).

Synody djec. płockie omawia X. Stan. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 620.

(Synodus dioec. Posnaniensis). Synodus Ad. Konarskiego z r. 1564 ob. Herbest B. (Synodica oratio 1564).

W Bibl. tom XVIII str. 123 podany rok 1564 jako data synodu, co mylnie.

— Constitutiones et Decreta Synodi Dioecesanæ Posnaniensis Praesidente Illmo ac Rmo D. D. Andrea de Szoldry Szoldrski D. et A. S. G. Episcopo Posnan. An. D. MDCXLII die IX Mensis Septembris Inchoatae et triduo celebratae in Cathedrali Ecclesia. Posnaniae Anno Domini 1642. w 4ce, kart 15 (sygn. R₃).

Obacz tom XIV str. 383, gdzie podano opis i biblioteki.

Na drngiej karcie jest herb Łodzka a pod nim 4 w. łacińskie. Poczyna list pasterski Biskupa do duchowieństwa wzywający na Synod. Dalej mowa Biskupa miana na Synodzie.

Na końcu jest także umieszczona mowa X. Jerzego Gowarszewskiego, kanonika pozn. miana na tymże Synodzie.

Janocki Nachr. II, 35. — Jocher 7545. — Fabisz I. c. str. 275. Raczyń.

— Synodus Posnaniensis, Post gloriosam Alexandri VIII. Pontificis Maximi ad Vicariatum Dei Homini exaltationem vigesima die inchoata, Sub Protectione Joannis III. Poloniarum Regis Orthodoxi Celebrata, Per Nos Stanislaum in Magna Witwica, Dei, & Apostolicae Sedis gratiâ Episcopum Posnaniensem, ejus Nominis Tertium, In Ecclesia Cathedrali Convocata, Anno ab Incarnato Verbo 1689. Varsaviae, Typis Collegij Scholarum Piarum. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 68.

Na odwr. tyt. cytat z C. Trid. — Po tytule rycina na blasze, która przedstawia zebranie Synodu, z podpisem Car. de la Haye fecit Var.

Rozpoczyna: Sermo S. R. Celsit. (na 5 stronach, a na szóstej:) Acta et Const. synodales juxta Canones Oec. Conc. ac praecipue Conc. Tridentini.

Na str. 1: Proemium, poczem uchwały synodu, podzielone na capita. Układ i treść przypominają synod łocki tegoż samego bisk. Witwickiego z r. 1684. (Niektóre artykuły np. De humanitate necessaria clero — są nawet stamtąd prawie całkiem przejęte).

Caput I: De sobrietate sacerdotali seu de abstinentia a mundi vanitatibus. — Tutaj De fide; De obedientia; De cohabitatione et conversa.; De ordinandis; De lectione

Sacrae Script. (zakaz czytania autorów staroż.; comedias legere, Bucolicorum a-matoria verba canere; nakaz czytania książki Wittenfelda, Hackiego, Tytkowskiego); De charitate et humilitate; De ebrietate; De polygamia spiritali (łączenie beneficjów); De scientia sac. (o niskim wykształceniu księży; niektórzy ukończyli tylko gram. lub poetykę); o do-brach duch.; o rekoll.; De regularibus; De sanctimonialibus.

Caput II: De vigilantia pastorali. A więc: De residentia; De praedic.; De missis; De sacris imaginibus; De catechesi; De instruendo populo; De instructione puerorum; przeciw pieniactwu, opłatom za pogrzeby i sakr.; De decimis; o sakramentach; De duellis (przeciw pojedynkom, za wzorem C. Trid.); o świętach; De casibus reservatis; De absol. haeret.; De vestitu sacerdotali; konserwatorowie, egzaminator, cenzorowie; Misjonarze warsz.; seminarjum warsz. i t. p. — Na str. 51—5 po polsku: O obrazach, o kollatorach, o zapowiedziach stanu kapł. i ślubnych. — Kończy na str. 55: De observ. decr. syn. — Od str. 56: Sermo Cas. Ossowski i Conclusio Illustrissimi. — Na str. 66—8: Ordo praesentium in synodo.

Jocher 7546. — Fabisz I. c. str. 285.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Synodus Dioecesana Posnaniensis. Svb Illvstrissimo & Reverendissimo Domino, D. Christophoro Antonio In Słupow Szembek, Dei & Apostol: Sedis Gratiâ Episcopo Posnaniensi Nominato Vladislaviensi, Abbate Commendatario Clarae Tumbae. Per Biduum Varsaviae in Insigni Ecclesia Colleg: S Joan: Baptistae Celebrata. Anno Domini M.DCC. (1720). XX. Diebus 27. & 28. Mensis Feb. Varsaviae, Typis S. R. M. Scholarum Piarum. w 4ce, k. tyt. i k. 72 nlb. (sygn. P₂) oraz k. nlb. 8 (sygn. a—b₄); wreszcie: Additamenta ad Synodum... k. 52 nlb. (sygn. N₄) i 1 k. Errata.

Na odwr. k. tyt. herb biskupa i 4 wiersz łac. Rozpoczyna: Actus celebr. synodi (tu opis przebiegu synodu; dokładniej niż wszędzie gdzieindziej przedstawiono tu formę zewnętrzzną, w jakiej synody się odbywały). Poczem: Sermo Ep. Posn., a od ark. C: Constitutiones synodales.

Konstytucji tych jest 34: De fide, De haeretici (tu nader obszernie powtórzone postanowienia juris communis i synodów pol. prow. o heretykach — z tendencją niesłychanie ostrą i zachęcają do walki z heretykami; a do tego dodano „Reflexio ex praemissis de haeret.“, potępiającą poja-

wiające się prądy co do tolerancji wobec herezyków: nie wolno im po miastach wynajmować mieszkań i wogóle należy ich tępić). Potem idą zwykłe postanowienia: De doctrina, De concionibus, De festis, o ceremoniach kościelnych; de vitricis; de provisio; o rekolekcjach; o dobrach kość. ; de vita cleric.; o dziekanach; archiwach; beneficjach; regulares; szpitale; testamenta; malefici et incantatores (zastępuje się, że to należy do sądów dñch. i potępia się zbyt pochopne oskarżanie czarownic); o żydach (narzekanie na zalew WPolski i Mazowsza, przez Żydów; cytowane obszernie jus commune, statuty polskie i ustawy sejmowe, synody prow., akta grodzkie ciechanowieckie pod r. 1717); iudices et exam. synodales; de exec. statutorum. — Poczem Oratio J. Aloys. Humański in concl. synodi. — Wreszcie Index Const. synod. (na 3 str.) oraz Index materialium in hac synodo contentarum (k. 8).

Teraz rozpoczynają się: Additamenta ad Synodum. Collectio nonnullorum iurium Regni Poloniae contra haereticos. — Jest to zbiorek 27 dawnych aktów, stojących w związku z uchwałami synodu; większość ich odnosi się do zwalczania herezyków (zgodnie z tem, co mówi tytuł, ale są i takie, które odnoszą się do innych przedmiotów.

Akty najstarsze (z w. XV i XVI) czerpane są z Herburta i Zalasowskiego; inne z uchwał synodów prow.; przy jednym podane jako źródło Metrica ducalis (maszowiecka); przy reszcie źródło nie jest wskazane. Kilka z tych aktów odnosi się do sprawy konfed. warsz. z r. 1573; trzy dotyczą nie tolerowania herezyków w mieście Poznaniu (1568, 1658) i w Warszawie (1719). — Od nr. XXIII zawiera zbiorek dokumenty innej treści: 1) Reskrypt Augusta II z r. 1703 w sprawie czarownic; 2) Examen testium ind. pro contrab. matrimonii z r. 1670; 3) Priv. ducis Masoviae 1446 de decimis; 4) Formulae constit. promotorem boni regim. et bonae oeconomiae z r. 1720.

Kończą: Errata (na 2 str.).

Uchwały synodu przeciw dyssydentom i zbiorek aktów zawierających postanowienia antyheretyckie i antytoleracyjne stoją zapewne w związku z pracą D. E. Jabłońskiego: Jura et libert. dissid. in Regno Poloniae, kilkakrotnie w tym czasie w różnych językach publikowaną — a wydaną (jak dziś wiadomo) z inicjatywy rządu berlińskiego. Cała ta polemika znalazła swój epilog w sprawie toruńskiej 1725 r. Jocher 7547. — Fabisz l. c. str. 280 (tu wyciąg z uchwał).

Czart. — Drobob. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. wileń. — Zieliń.

— Synodus Dioeciesana Posnaniensis Sub Illustrissimo et Reverendissimo Domino D. Stanislao de Bezdán Hosio, Episcopo Posnaniensi abbate Commendatario Czervenensi Posnaniae in Ecclesia Cathedrali A. D. 1738. w 4ce, k. tyt., str. 7 nłb. (sygn. a₂ i A—B₂) str. lb. 1—297 i k. nłb. 9.

Unikat bibl. Jag. niema tytułu; dopisano go tylko współcześnie na egzemplarzu. Natomiast Jocher 7548 (za Janoc. Lex. I, 111) podaje tytuł: Constitutiones et Decreta Synodi Dioec... per Stan... Hosium... abbatem perpetuum... A. D. 1738 feria secunda post festum visitationis B. Virginis Mariae celebratae. — Ponieważ Janocki przerabiał tytuły, przeto zapewne nie jego tekst ale tekst tytułu wpisany do Jag. jest zgodny z prawdą. Por. t. XIV, 383 i t. XVIII, 294.

Rozpoczyna: Intimatio synodi z 14 maja 1738. — Potem Ordo praesentium (na 2 k.) i mowa pro synodo. Od str. 1—225 idą uchwały synodu njęte w 56 capita. Rozpoczyna jak zwykle de fide, de vita cler., de praed., de adm. sacr. (od str. 28—82), de recollectionibus, de festis, o dygn. kościelna, de residentia et beneficiis, o majątku i dochodach kościoła, de oratoriis privatis, o bractwach i cechach, o szpitalach, de vitricis, de imm., de seminariis (pozn. i warsz.), o szkołach, de conservatoribus et iudicibus, de regularibus et monialibus (to po polsku), de deputatis, de sepultura, de duellis, de haereticis, de judeis, de sagis et maleficiis, de excom., de obser. statutorum.

Od str. 226—266: Ordo ecclesiarum (dokładny opis diecezji i schematyzm).

Od str. 267: Appendix synodi (brevia Innoc. X, Innoc. XII, Klemensa XII i XI; Decretum Capturale z r. 1733 w sprawie Anny z Nieżuchowakich Zaydlcowej o apostazję). — Na końcu: Sermo L. Morawski oraz sermo Joan. Krall in concl. synodi. — Poczem na 3 stronach: Index capitum.

W związku z tym synodem stoi Epist. past. Teod. Czartoryskiego z r. 1739 (ob. tom XIV, 546), następcy zmarłego Hosiusa na katedrze biskupiej.

Ob. tom XIV, 383. — Fabisz l. c. str. 282 (tu wyciąg z uchwał). Jagiell.

— ob. Constitutiones — Hosius Stan. — Szembek Krz. — Szodrski And. — Witwicki Stan.

Synody pozn. wlicza X. Chodyński w Enc. kość. XX, 574.

(Synodus dioec. Premisliensis). Synodus dioeciesana Praemisliensis a. 1554

Joan. Dziaduski Episcopo. Cracoviae, Lazarus Andreae excudebat 1554. w 4ce.

Taką notatkę Haana z pocz. XIX w. znalazłem w materiałach zostawionych przez ojca. Haan znał istotnie dużo druków dzisiaj niedochowanych, choć spisywał je niedbale. Być więc może, że znał druk z takim lub podobnym tytułem; ale być też może, że popełnił pomyłkę wzięwszy rękopis za druk (rękopis uchwał synodu przemyskiego z r. 1554 jest w bibl. uniw. lwowskiego).

Pawłowski Premisla sacra 1870 str. 257 podaje za Alembkiem wzmiankę o odbyciu synodów przem w r. 1546—7, ale nie zna synodu z r. 1554

Finkel 2886 (powtarza za Bibl. Estreichera w układzie chronolog.).

— Synodus Dioecisana Praemisliensis. Anno Domini M.DC.XXI (1621). die III. Mensis Martij in Ecclesia Cathedrali Praemisliensis: Habita Praesidente Illmo & R^{mo} Dno: Ioanne Wężyk Dei Et Apostolicae Sedis Gratia Episcopo Praemisliensis: Administratore Abbatiae Clarae Tumbae. [Tu herb rodu Wężyków: Wąż. Zamiast na tarczy herbowej mieści się wizerunek węża w polu, przybranem odznakami godności biskupiej]. Qvod fert orbitenens in Coelo dextera Christi, Hoc signum Serpens vt ferat ore sinit, Praesulis hoc litum est; Mosys quod virga notauit Hunc & ferre vices, & sua signa facit. V. C. Iaroslaviae, Anno 1622. w 4ce, str. 104.

Litery V. C. oznaczają autora czterowersza. — Tytuł w ramce. — Wliczbowaniu pomyłka, bo po str. 91 idą mylnie 98, 99, 94, 95.

Rozpoczyna na str. 3 list Wężyka wzywający kler na synod. — Od str. 5: Synodus Dioec. Praem... Na czele tłumaczy biskup, dlaczego dołącza do druku Epist. pastor. Maciejowskiego omawiającą vitam et honestatem clericorum i powołuje się na polecenie swego poprz. Stanisława Siecińskiego. — Potem postanowienia de sacr. poenit., de missa, de matrimonio, de negatione sacr. et sepulcorum, de ordinandis, de priv. et fund. eccl. parochialium, decani, iudices et exam.

Od str. 17: Epistola pastoralis B. Maciejovii, poprzedzona odezwą Wojc. Baranowskiego, z r. 1609. — Na str. 96: Index eorum quae tam in Synodo quam in epistola past. continentur.

Od str. 97: Casus reservati... (według bulli Coenae Domini i zwyczaju prow. polskiej, w języku polskim).

Jocher 7553. — Pawłowski Premisla sacra 1870 str. 377. — Fabisz l. c. str. 298. Czartor. — Jagiell. — Krasiań. — Uniw. warsz.

— Synodus Dioecisana Praemyliensis, Praesidente Illmo et R^{mo} Domino, D. Joanne Wężyk, Dei et Apostolicae Sedis Gratia, Episcopo Praemyliensi, Administrat: Abbatiae Clarae Tumbae, In Ecclesia Cathedrali Praemyliensi, Anno Domini, M.DC.XXI. Die 3. Mensis Martij, habita. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini M.DC.XXXVI. w 4ce, k. tyt. i str. 45—64.

Ob. niżej przy synodzie z r. 1636.

— Synodus Dioecisana Praemyliensis, Praesidente Illmo & R^{mo} Domino, D. Andrea Szoldrski, Dei & Apostolicae Sedis Gratia, Episcopo Praemyliensi, Nominato Posnaniens: In Ecclesia Cathedrali Praemyliensi, Anno Dni, Millesimo, Sexcentesimo, Trigesimo Sexto (1636), Die vigesima sexta Mensis Augusti, Celebrata. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXXVI. (1636). w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 64.

Na odw. k. tyt. herb Łódzia i pod nim 6 wiersz łac.: In stemma Illustrissimi. — Poczem na k. A, odezwa biskupa Szoldrskiego do kleru, dat. Praemysliae ipso die Decoll. S. Joan. Bapt. 1631.

Od str. 1: Acta et constitutiones Synodi... (od str. 1—26). Obejmują uchwały: De eccl. cathedrali; De stat. synodi Wężyk, De rituali novo (chodzi o t. zw. rytuał piotrkowski); De constitut. synodalibus (święto wydanych po syn. warsz.); De reductione missarum; De causis criminalibus; De numero cleri augendo; De congr. decanatus; Usurpatores honorum eccl.; De famulis iudeorum; De bonis eccl.; De reservatis casibus; De tribus missis; De unione Ruthenorum; o naboż. i o szafowaniu sakr.; De claustra monast.; De hospitalibus; De confr. sacerd.; De festo S. Ign. Loj.; De visitatione generali; De priv. advitalitatum; De conservatoribus; o sędziach i egzam.; De regularibus. — Na końcu klauzula not. Jana Miklaszowskiego.

Od str. 27—38: Sermo Episcopi.

Od str. 39—42: Breve apost. Greg. XIII (z r. 1577).

Na str. 43: wyjątek z uchwał soboru tryd. — Str. 44 pusta.

Poczem na 1 k. nlb. idzie tytuł: Synodus dioeciesana Praemysliensis Praesidente... Joanne Węzyk... i t. d. (jak podano powyżej).

Na odwr. tyt. herb Węzyka i 4 wiersz łac. Tekst uchwał tego Synodu zajmuje str. 45—64. Jest to przedruk wydania poprzedniego. Jocher 7555. — Pawłowski Premisla sacra 1870 str. 432 nie cytuje tego druku.

Ossol. — Uniw. Warsz.

— Synodus Dioeciesana Praemysliensis, Praesidente Illustrissimo ac Reverendissimo Domino, D. Petro Gembiicki Dei & Apostolicae Sedis Gratiâ Episcopo Praemysliensi; Decano Cracoviensi; Plocensi, & Miechowiensi Generali, Praeposito, Svpremo Regni Cancellario; In Ecclesia Cathedrali Praemysliensi, Anno Domini, M.DC.XLI. (1641). Die XIII Mensis Maij inchoata. Et triduo celebrata. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, 1642. w 4cc, k. tyt. i k. 37 nlb.

Na odwr. tyt. herb biskupa i 4 wiersz łac. — Rozpoczyna list biskupa do kleru datow. die XV maij, 1641

Od k. A₄: Acta et constit. synodi.

Idą po sobie postanowienia: De fide. De praedicatione. De scholis. De reliquis. De festis et jejuniis. De representatione Passionis Dom. et SS. Martyrum (tu przeciwko misterjom o mece pańskiej). De abusu S. Script. De unione Ruthenorum. De admin. sacramentorum. De missarum reductione. De div. off. De exorcismis. De funeralibus. De reparatione eccl. et violatione eccl. De visitatione generali (o wizycie Fryd. Alembeka). Sprawy majątkowe kościołów. Immunitas. De eccl. Jaroslaviensi. De aerario. De eccl. et monasteriis noviter edificandis. De vita et honestate. De contractibus. De foro (i de taxa). De poenis et censuris. De beneficiis. De iudeis (zakaz handlowania w święta i trzymania służby chrześc.). De adulteris. De concubinato clericorum. De decanis. De eccl. Siennow. De conservatoribus, iudicibus, examineribus. De regularibus. — Na końcu klauzula not. Fil. Huttina.

Kończy: Sermo ab Episcopo habitus.

Często powołuje się na synod z r. 1621.

Ob. Gembiicki Piotr.

Niesiecki II, 191. — Jocher 7554. — Fabisz I. c. str. 298. — Pawłowski I. c. str. 442.

Branic. — Czartor. — Drezd. publ. — Jagiell. — Ossol.

— Synodus Dioeciesana Premisliensis Ab Illustrissimo, Excellentissimo, & Reverendissimo Domino, Domino Chri-

stophero Joanne In Słypow Szembek, Dei, & Apostolicae Sedis gratiâ, Episcopo Premisliensi, Nominato Varmiensi, Praeposito Generali Miechowiensi, Praesente Universo Dioecesis Clero, Celebrat., In Ecclesia Praepositurali Brzozoviensi, Dominicâ Octavâ post Pentecosteu. Die Vndecimâ. & sequenti Duodecimâ Mensis Iulij. Annô Domini. Millesimô, Septingentesimô, Vigessimô Tertio. (1723). Cracoviae, Typis Iacobi Matyaskiewicz, S. R. M. Typographi. fol., k. tyt i k. 45 nlb

Na odwr. tyt. herb Szembeka i 4 wiersz łac. Rozpoczyna: Sermo Krzysztofa Jana Szembeka in initio synodi (2 karty).

Poczem od ark. B: Acta et const. synodales. Składają się z XXXV capita: De puritate fidei, De doctrina, De adm. sac., De abusu (tu powołuje się na synod Węzyka), De ordinandis, De inser. provisionibus, De vicariis, De vita et honestate, De div. off., De vagis sacerdotibus, De residentia, De concionibus, De conf., De cas. res., De exp. SSmi, De missa. reductione (tu powołanie się na synody przem. z lat 1641 i 1636), De iudicibus, examin., De imm., De reliquis, De exercitiis, De nosocomio clericorum, De test. et sepulturis, De cons. regularium. De contract. arendae, De eccl. Brzoz., De archie. sacerdotali san. et crosn., De eccl. ritus graeci (o stosunku do unitów), De seminario, De scholis, De monte piet. in eccl. Ressoviensi (założył Łukasz Doctorius 1635), De dec. foraneis (tu: Ordo decanatum t. j. spis parafji), De simonia, De iudeis (ostre przepisy przeciw żydom z powołaniem się na marg. na przepisy syn. prow. i na jus commune). — Na końcu: Decretum de observ. praes. synodi.

Poczem od k. T: Zebranie klątw bullae C. Dom... Święta kościelne... Expozycya Dekretu Conc. Trid. de Imm. Eccl. (to wszystko po polsku).

Na karcie V₂ verso: Sermo Andr. Pruski... oraz T. Lięgza Kurdwanowski. — Na ost. str. Errata.

Jocher 7556 (podaje mylnie: snb Christophoro Andrea Juanne Szembek). — Fabisz I. c. str. 298. — Pawłowski I. c. str. 549. Drohob. — Ossol.

— ob. Gembiicki P. (1642) — Węzyk J. — Wiunicki (1694).

Synody przemyskie omawia Pawłowski Praem. sacra (1869) a wylicza je X. Stan. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 414.

(Synodus dioec. Varmiensis). Constitutiones synodales Rev. D. Episcopi

quondam Lucae publicatae die 20 Febr. 1597 (sic, zamiast: 1497). w 4ce.

Tak podaje Kamptz Provinzial Rechte I, 1826 str. 173. — Ale to błąd.

Osobno nie wyszły, tylko były drukowane razem z innymi w r. 1612. Przedrukowane w roku 1899 przez Hipplera Const. synod. str. 25—34, o czem niżej.

— Statuta Ecclesiae Varmiensis. 1594.

Zebrał Tomasz Treter.

Przytacza Jocher 7586 za Siarczyńskim jako druk. — Ale druk taki nie jest znany.

— Constitvtiones Synodales Diocesis Varmiensis. [Na tarczy przyozdobionej infułą biskupią „Lis“ Rudnickich]. Brvnsbergae Apud Georgium Schönfels. Anno M.DC.XII. (1612). [Tytuł w prostokątnej ramie]. w 4ce, str. 350 i k. 15 nlb.

Karta tyt. liczona jako str. 1—2. Str. 121 dwukrotnie policzona.

Na odwr. tyt.: Summa privilegii. Jest to wyciąg z przyw. Zyg. III zakazującego przedruku dzieł wydawanych przez J. Schönfelsa; dat. 10. oct. 1611.

Poczem od k. A₂ (t. j. od str. 3): Simon Rudnicki... in arce Heilsberg. Cal. Majj 1612. Tu mówi, że pojawiły się na synodzie z roku 1610 narzekania na brak druku, któryby uprzystępniał statuta antiqua, zwłaszcza, że ich rękopisy są albo zniszczone albo pełne błędów. Stąd zarządził druk ich wraz ze stat. uchwalonemi w r. 1610.

Na zbiór ten składają się: 1) Konst. biskupa Łukasza Wutzelrodego z 20 febr. 1497 (str. 7—28). — 2) Konst. Stan. Hosiusza bez daty (ale z r. 1565), (str. 29—77). — 3) Konst. M. Kromera z r. 1575, 1577 i 1582 (od str. 78—121). — 4) Konst. Sz. Rudnickiego z r. 1610 (od str. 121—339). — Na marginesach synodów w lat 1497—1582 krótkie tytuły poszczególnych artykułów; w tekście synodu Rudnickiego tytuły ponad artykułami.

ad 1). Konstytucje Łukasza (z r. 1497) od str. 7 mają tytuł: Const. synodales... Episcopi quondam Lucae publ. Anno Dn M.CCCC.XCVII die 20 febr. Zawierają one: De celebr. missae, De sepulturis, De J. Chr. et aliis sacr., De matr., De freq. ecclesiae, De poenitentia, De officio patronum et apost. (chrześni ojcowie), De parochis, De oblationibus, Casus reserv., De praedic., De jejuniis, De vita et hon. cler., De inventariis, De testamentis, Seruientes parochis, De inventario, De mand. exec., De collectis, De statutis legendis in fraternitatibus.

ad 2). Konst. Hozjusza od str. 29 mają tytuł: Constit. synod... Stan. Cardinalis et Episc. Varm. — Rozpoczyna odezwa biskupa (bez daty, ale z roku 1565), w której gorąca wzmianka o Commendonim; potem idą: Prof. fidei; przyjęcie konc. tryd; Libri haeretici (nakaz sprawienia ksiązek: J. Ecka, Hoffmeistera, Poligrana Postylli, Conf. fidei Petricoviae factae); De constitutionibus; o wyświęcaniu na księży; o archid.; o proboszczach; de off. decani et canon.; de vita et honestate; o sakr. szafowaniu (tu uchwały tryd. o małżeństwie); o ceremonjach; de festis et jejuniis (nakaz święta św. Stan. i innych); de inventariis; de sepulturis; de scholis; de poenis.

ad 3). Od str. 78: Konst. Kromera z r. 1575 mają tytuł: Synodicae Constit. ecclesiae ac Dioceseos Varm. praes... M. Cromero, coadjutore et episc. designato promulgatae, A. D. M.D.LXXV. mense Junio. — Rozpoczynają się od odezwy Kromera; tu oświadcza, że są to postanowienia z czasu Hozjusza poczęści powtórzone, poczęści rozszerzone. Razem jest tych postanowień 51. Wbrew zapowiedzi nie powtarzają one uchwał synodu Hozjuszowego, lecz zwięźle a surowo formułują nowe żądania co do prowadzenia przez kler walki w obronie wiary: o zwalczaniu herezji, o małż. mieszanych, o książkach heretyckich i podejrzanych (za podejrzane uważa się te, co wychodzą bez nazwiska autora lub drukarza), o wizytacji szkół, o bibliopolach sprzedających książki heretyckie, de concubinato, publica concubina, o edykcje swoim de freq. templo (ob. w dodatku do zbioru niżej), o katech. Canisiusa, o wynagrodzeniu nauczycieli, o kupowaniu wina bishp. przez proboszczy, o dochodach proboszcza, o inwentarzach paraf., decima, semin. braunsb., examinatoras. Na końcu: Datum Heilsb. die 18 Junii 1575.

Od str. 101: Konst. Kromera p. t. Statuta synodalia promulgata A. D. M.D.LXXVII die XV Julii. — Rozpoczyna odezwa Kromera, z którą złączono w całość 12 postanowień: o karach na kleryków, o konkubinach kleryków, liberi parochorum, de oppressione puerorum (o duszeniu dzieci w łóżku przez śpiące z niemi matki), poena stupri o uchwałach sob. tryd.

Od str. 110: Konst. Kromera z r. 1582 p. t.: Constitutiones synodi Heilsbergae celebratae A. D. 1582 die 28 Junii. Składają się z 29 postanowień, regulujących: konkubinaty duchownych, liberi parochorum, katechizacja ludu, spowiedź, agenda, święta, sprawy kultu, cantiones vulgares ex recentioribus non admittendae, Kirchgang, sepulturae, decimae, dochody parafji, o stosunkach proboszczów do wikarych, vestes

sacrae, o znajomości statutów i edyktów biskupich.

Blizsze szczegóły o tych ustawach Kromera ob. w dziele Eichborna M. Kromer Braunschweig 1864 str. 187 i 358.

ad 4). Od str. 121 idzie list Rudnickiego z r. 1610 z napisem: Simon Rudnicki... salutem, dat Cal. Maij 1612. (str. 127—128 białe). — Konstytucje idą od str. 129 (bez tytułu). Regulują one nast. sprawy: De fidei cura; De fide promovenda; De praedicatoribus; De promulgationibus; o świętach i postach; o szaf. sakram.; De sacr. misae; De processione cum SS. Sacr.; De octava Corporis Christi i o innych urocz. kośc.; De matrimonio; De vita et honest. clericorum; o beneficjach; o dygnitarzach kośc.; De confessariis; De parochiis (tu o ksiązkach, jakie winni posiadać); De aedibus paroch.; De inventariis; spadek po prob.; De visitatione paroch.; De vicariis; De scholis; o organistach, dzwonnikach etc.; De matutinis concionibus; De sodalitatibus et frat.; De fabrica eccl.; o majątku kośc.; o szpitalach; o cmentarzach; o pogrzebach i egzekwjach. — Na końcu: Actum Heilsb. 1610 XVII, XVIII, XIX Novemb.

Uchwały te powołują się niustannie na Hozjusza i Kromera. Są stylizowane daleko rozwlekaj. Na marginesach częste odwołania się do soboru tryd. jako do źródła.

Weszło do nich nieco postanowień przejętych z listu pastersk. Wojc. Baranowskiego 1609 i Bern. Maciejowskiego (ob. tom XXII. 11).

Od str. 340 idzie dodatek (znowu bez osobnego tytułu), zawierający:

- 1) Ein Kirchsordnung den Kirchgang betreffend (rozp. M. Kromera z roku 1570 w tekście niem.). Nakazuje władzom miejskim i wiejskim (ciwonom) pilnować, by mieszczanie i chłopci odrywali praktyki religijne — i naznacza kary pieniężne. —
- 2) Ustawy kośc. z strony ugeszczania (sic) do kościoła (to samo co wyżej po polsku, zatwierdzone 28 febr. 1613). —
- 3) Mandat pap. z r. 1564. —
- 4) Confessio fidei (po niem.). —
- 5) Casus in quibus Eueh. admin. non debet (po niem.). —
- 6) Forma qua sacerdotes suspecti iurant. —
- 7) Canon 21 later. (po niemiecku i łacinie).

Ob. tom XIV, 383. — Fabisz l. c. str. 289. — Jacobson Gesch. der Quellen 1837. —

Hartzheim Concilia Germaniae 1759 t. V. Hipler w swoim wydaniu uchwał synod. warm. p. t. Constitutiones synodales Varm. 1899 przedrukował wszystkie powyższe teksty na str. 25—167.

Ob. Leo Index rerum in const. syn. Varm. (1614). Jagiell. — Ossol.

— Constitutiones Synodi Dioecesanæ Varmiensis Gutstadii in Ecclesia

Collegiata Anno M.DC.XXIV (sic) 17. Maii celebratae. In officina Schönfelsiana. Anno M.DC.XXIV. w 4ce, k. 8.

Druk w Brunsberdze u Schönfelsa. Data synodu w tytule mylnie podana, bo odbył się w r. 1623.

Rozpoczyna list Jana Alberta, administratora bisk. warm. z 20 oct. 1623; poczem odezwa Mich. Działyńskiego kanon. do kleru. — Zawiera 14 postanowień: de obser. statutorum, de prof. fidei, de prop. fidei, de vita et honest., de vener. sanct., de vindic. date, de paroch. admin., de archipr. munere, de pulsu campanarum, de novorum librorum editione (powierza cenzurę Jezuitom), de concionibus, de haereticis, de suffraganeo, de remedio contra quarelas. Przedruk u Jacobsona Gesch. der Quellen 1837 str. 226 oraz u Hiplera Constitutiones 1899 str. 168—175. (Gdzie się znajduje egz. druku nie podano).

— Synodus Dioecesaana Varmiensis Auctoritate Celsissimi Et Reverendissimi Principis D. D. Christophori Joannis, Comitis in Słupow Szembek, Dei & Apostolicae Sedis Gratiā Episcopi Varmiensis & Sambiensis, Sacri Russiae Imperij Principis, Terrarum Prussiae Praesidis; Cum consilio Reverendissimi Capituli Cathedralis, in Archipresbyterali Ecclesia Heilsbergensi celebrata, & cum Actis atq; Statutis promulgata. Anno Domini MDCCXXVI. (1726). die 14. & sequen: Mensis Julij. (B. m. i r.). w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 117 i k. 11 nlb.

W liczbowaniu pomyłka, bo strona 126 znaczone 129.

Na odwr. tyt. dwa cytaty z Proverb. i Eccl.; na nast. karcie herb Szembeka i na odwrocie dwa wiersze „In stemma“.

Rozpoczyna list Szembeka z 4 junii 1726 z wezwaniem kleru na synod; poczem podane nazwiska obecnych na synodzie i o przyjęciu przez nich uchwał słowem „Placet“. — Od str. 5: Sermo loci ord. — Od str. 8: Acta et statuta.

Dzielią się one na XXXIII capita: De fide, De vita et honest., De archipr. et curatis, De festis, De sacramentis (tu przedruk. breve Innoc. XII o ordynacji), De catechesi et praed., De puritate religionis (tu powołuje się na stat. z XVI w.), De div. off., De sacramentalibus (tu zalecone Rituale Radziejowskiego), De regularibus, De poenitentia et oppressa pnerorum (przeciw pijaństwu, przeciw zabobonom, a pokucie kościelnej, o złem obchodzeniu się z dziećmi), De indulgentiis, De S. Floriano, De custodia eccl., De bonis eccl.,

De decimis, De pratis et aedificiis et sepimentis, De iudiciis, De testamentis, De monialibus, De eccl. Crosensi, De sepulchris, De exec. statutorum.

Nieustannie powołuje się na synody swych poprzedników zwłaszcza Rudnickiego.

Od str. 90 mowy biskupa i M. Rem. Łazewskiego. — Na str. 116—128 Index (rzeczewy).

Poczem dodane: 1) Binae pastorales epistolae (Szembeka) z r. 1724. Druga z nich zawiera 13 postanowień, wydanych po ingressie na biskupstwo. List ten wyszedł także osobno drukami (ob. Szembek).

2) Processus card. Mich. Radziejowski ratione rep. aedium paroch relatus in his statutis (z r. 1685).

Przedruk w Hartzheima Conc. Germ. t. X, 429; a także w Hipler Constituciones 1899 str. 176—259.

Ob. tom XIV, 344. — Jocher 7587. — Fabisz l. c. str. 289 Jacobson Gesch. der Quellen 1837.

Bibl. Ponińsk. (obecnie w Warszawie) — Uniw. wileń

— ob. Szembek Krz. And. Jan.

Synody warm. wylicza X. Stan. Chodyński w Encykl. kośc. XXVII, 413.

Wydł wszystkie Hipler Constituciones synod. Warm., Pomer., Culmensis, 1899. — Niektóre przedruk. w dziele Jacobsona Geschichte der Quellen 1837.

• (Synodus dioec. Vendensis). Visitationes et constitutiones... impressae jussu Schenking (1611). ob. Belletus J. M. (tom XII, str. 451).

Jocher 7582 przytacza za Janoc. II, 246 następujący tytuł tego zbioru: Synodus Dioecisana Vendensis et Livoniae. Celebrata Rigae per III et Rev. in Christo Patrem et Dominum, D. Ottonem Schenking, Dei et Apostolicae Sedis Gratia Episcopum Vendensem Livoniaeque et absoluta die IV Martii, anno Millesimo sexcentesimo undecimo. Adstante Rev. D. Joanne Maria Belletto J. U. D. Clerico Vercellen. Protonotario Apostolico, nec non eiusdem Ecclesiae Apostolico Visitatore. Vilnae apud Joannem Karcanum 1611. w 4ce.

Nie nęga dla mnie wątpliwości, że dzieło z takim tytułem nie istnieje, Janocki miał zwyczaj parafrazować tytuły, toteż ten tytuł jest zapewne parafrazą rzeczywistego tytułu, który zdał się Janockiemu nie dosyć odpowiadać treści.

Fabisz Wiadom. str. 302.

Bibl. publ. petorsb.

— ob. Belletus — Schenking Otto (Synodus dioecisana Vendensis 1611). X. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 416.

(Synodus dioec. Vilnensis). Statuta Vilnensis diocesis... (1528)... ob. Statuta (tom XXIX str. 243)

Tu podany bliższy opis i biblijoteki.

— Synodus Viluensis (1582)... ob. Radziwiłł Jerzy (Epistola ad parochos, tom XXVI str. 72).

— Synodus Dioecisana Episcopatus Vilnensis Celebrata Vilnae Per Illustrissimum Et Reverendissimum In Christo Patrem ac Dominum D. BE NEDICTUM VVOYNAM, Dei & Apostolicae sedis gratia Episcopum Vilnensem, tertia Martij, Anno Domini millesimo sexcentesimo secundo. (1602). [Tu winjetka]. Vilnae In Officina Academiae Vilnensis Societatis Iesu, 6. Maij, Anno Domini, 1602. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nb.

Rozpoczyna list Ben. Woyny, dat. Vilnae 1602 Martij 14. — Początek uchwały: De praed. et sac. administratione... (Tu załącza dzieła Stapletona, Osoriusa, Wujka, Skargi, Powodow.; zaś in lingua lithuanica loco Catechesium et interrogationum germanicarum poni curabimus Compendium Navarrai aut Aphorismos conf. Emmanuelis Sa, Missale Romanum, Catechismum Canisii vel Ledesmae lithuanice translatum). — De ordinatione — De residentia. — De decanis ruralibus. — De vita et honest. — De bonis eccl. — De feriis. — De scholis. — De abusibus (tu o obchodach zaduszek po cmentarzach, o stypach i nadwyżkach przy tem). — Na ost. karcie: Causa reservati.

Jocher 7573. — Fabisz l. c. str. 298.

Czartor.

— Constituciones Synodorum Dioecesis Vilnensis Per Illustrissimum Et Reverendissimum In Christo Patrem Ac Dominum D. Benedictum Woyna, Dei & Apostolicae Sedis Gratia Episcopum Vilnensem duersis temporibus in sua Metropoli celebratae. Vilnae In Officina Iosephi Karcan. Scriptoris eiusdem Illustriss. ac Reuerendissimi Domini loci Ordinarij. Anno 1613. [Tytuł w prostokątnej zdobnej ramie]. w 4ce, k. tyt. k. 1 niesygn. i k. 24 (sygn. A—M₂).

Na pierwszej po tytule karcie (nie mającej sygnatury) list Bened. Woyny, datow. 1603 (sic, zam. 1613) aprilis 14. Tu wiadom, że zbiera w całość uchwały 3 synodów, odbytych za jego rządów. Próbował

to już dawniej uczynić, ale boz pomyślnego skutku. (Nie było więc, jak z tego wynika, w r. 1613 synodu wiloń.).

Na karcie A: Officium parochorum in praed. et adm. sacr. (Tu polecone kazania Stapletona, Granady, Osorii, Skargi, Wojka). — Dalej przepisy o szafowaniu sakrament. (z przytoczeniem co do małżeństwa uchwał tryd.); De institutione; De vicariis foraneis; De vita et honestate; De bonis (i o granicach parafji); De scholis; De funeribus; De abusibus (tu o obchodzie kultu umarłych i stypach na cmentarzach); o świątach i postach; casus reservati.

Ob. tom XIV, 384. Tu podany tytuł i biblijoteki.

Ks. Przytykowski Żywoty bisk. wil. II, 56

— Toż:.. Abrah. Woyna. 1633...

ob. tom XIV, 384.

Tu podany tytuł i biblijoteki.

Ks. Przytykowski Żywoty bisk. wil. II, 114. — Fabisz l. c. str. 298 cytuje przedruk z r. 1636 (?).

— Acta Synodi Diaecesis Vlnensis. Praesidente. Illvstrissimo ac Reverendissimo Domino D. Alexandro In Macieioŵ Sapieha Dei & Apostolicae sedis Gratiâ Episcopo Vlnensi. Vlnae Anno Dni. Millesimo, Sexcentesimo Sexagesimo Nono (1669). Die 11. 12. & 13. Mensis Martij Celebratae. Ibidem. Typis Academicis impressum Anno vt supra. w 4ce, k. tyt. i k. 37 nlb.

Na odwr. tytułu herb i 4 wiersz łac.

Poczem dedyk. Al. Sapiesze, podp. przez J. Woronowicza, mag. caerem. eccl. Vln. z datą 14 Oct. 1669. Na k. a₂ verso: Acta et constitutiones... Zawierają postanowienia co do nast. spraw: De officio curatorum; De vicariis parochorum et prov. vicariorum (z powołaniem się na ep. past. Maciej. oraz na synod prow. Lubieńskiego); De sacr. missae in priv. aedibus non celebr.; De matrimonio et divortijs; De residentia in benef.; De conf. paschali; De bonis; De jejunijs; De celebr. festorum; De suffr. pro defunctis; De funeribus; De cantu; De congr. cleri; De vita et honestate; De non admitt. ad benef. alienigenis (ponieważ obcy duchowni nie znają języka litewskiego i polskiego — chodzi więc widocznie o Niemców?); De iudicibus, examinatoribus, censoribus, processibus; De casibus reserv.; De conservatoribus. W tem miejscu wstawiono kilka bull i brewiów pap. z lat 1571—1666 (w sprawach dla Polski inaczej uregulowanych). — Poczem dalsza z konstytucji synodu z r. 1669, a mianowicie: De ministris hereticorum, ne utantur habitu clericali. — Tu znowu wręć, a mianowicie na k. F₄: De-

kret sob. tryd. o małż. po polsku i skrót bulli Coenae Domini (casus reserv.) (po polsku). — Na k. G₂ verso: Ordo et num. ecclesiarum (podział diecezji na dekanaty i parafje). Wreszcie ostatnia z konstytucji synodu z r. 1669, a mianowicie: De causidicis alienae relig. in quovis foro non admittendis...

Kończą: Sermo Nic. Słupski oraz Eust. Kotowicz.

Jocher 7575 (oraz noty). — Fabisz l. c. str. 298. — Obacz tom XII, 34—35.

Czartor. — Jagiell.

— Modus Et Ordo Boni Regimini In Dioecesi Vlnensem Introducendi Sancitus & ex Mandato Illustrissimi Reverendissimi & Excellentissimi Domini D. Nicolai Stephani Pac Episcopi Praeconisati & Administratoris Ecclesiae & Episcopatus Vlnensis. Traditus Typo. Anno 1682 Die 13. Februarij. Vlnae Typis Academicis Soc: Iesu. w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 6 wiersz łac.

Rozpoczyna odezwa Mik. Stef. Paca. Tu mówi, że wydaje postanowienia inito cum capitulo Vln. uti dieec. senata ac cum nostris fratribus consilio (a więc był to synod diecezjalny, choć tego tym terminem nie określono). W każdym razie nadano jego uchwałom formę listu pasterskiego, jak zresztą i gdzieindziej czasem bywało.

Postanowienia podzielone na 113 artykułów: o szaf. sakramentów, o kulcie, o obow. proboszczów, o wikarych, o mszach i procesjach, o małżeństwach, o zabobnach (w art. 74 o święceniu ziół), o szpitalach, o ubiorze kleru, o pogrzebach (zakaz kruszenia włóczni i zrzucania z koni), o misjenarzach, o kazaniach (zakaz subtelnosci i konceptów politycznych i rubasnych), o egzaminatorach, o majątku kościelnym; na końcu rozkazuje ogłosić te postanowienia drukiem.

Por. niżej synod pod r. 1717. — Ob. tom XXIII pod Pac M. St. Akad.

— Acta, Constitutiones, & Decreta Synodi Diaecesis Vlnensis, Praesidente Illvstrissimo Ac Reverendissimo Domino Domino Alexandro Michaele Kotowicz Dei & Apostolicae Sedis Gratiâ Episcopo Vlnensi Almae Vlnensis Academiae Cancellario, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Octogesimo Quinto, (1685). Die 1ma, 2da, & 3tia Mensis Septembris, Celebratae. Ibidem Typis Academicis Impressa, Anno vt supra. (1685). w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 54.

Na odwr. k. tyt. herb Kotowicza i 4 wiersz łac. — Dedyk. Alex. Michaeli Kotowicz, podpisana przez Jana Woronowicza, dyrektora synodu (na 3 str.). Od str. 1—37 idą Decreta Synodi seu constit. diaec. Viln... Rozpoczyna lista obecnych, potem de miraculosis imaginibus, de patronis et festis, de protonotariis, o obow. duchownych, de missis, de exam., de censoribus, de rev. librorum, de conservatoribus, de schola et cantu, de oleis et comm., o testamentach, de suffr. pro defunct., o kościołach na Antokolu i w Piwozunach, dobra, casus reserv., egzorcyzmy, wywóz drzewa z lasów paraf., decani, contributio, regulares, sklepy w niedzielę otwierane, cechy rzem., turpes cantilenae, habitus clericalis, matrimonia, judei, dislimitatio parochorum.

Poczem: Oratio synod. a... Eust. Kotowicz. — Oratio secunda... a... Joanne Piątkowski. Jocher 7576. — Fabisz l. c. str. 298.

Kijów — Ossol.

— Decreta Sanctiones Et Universa Acta Synodi Dioecesanæ Ab Illvstrissimo, Excellentissimo, ac Reverendissimo Domino D. Constantino Casimiro Brzostowski Dei & Apostolicæ Sedis Gratiâ Episcopo Vilnensi. Sanctissimi Domini Nostri, D. Clementis Divinâ Providentiâ Papæ ejus Nominis. XI. Praelato Domestico, & Pontificij Solij Assistente Anno salutis MDCCXVII. (1717). Sub diebus 3tia, 4ta, & 5ta, Mensis Februarij, in sua Cathedrali Ecclesia Vilnae. Celebratae Et per me Alexandrum Joannem Zebrowski S. Theol. & J. U. Doctorem, Archidiaconum Albae Russiae Praesentis Synodi Secretarium Connotata. Vilnae Typis Academicis Societatis Iesv. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb., str. 157 [str. 60 dwukrotnie].

Na odwr. tytułu Stemma Brzostowskiego i 2 wiersz łac.

Rozpoczyna dedykacja biskupowi, podpisana przez Aleks. Zebrowskiego, sekretarza synodu. Tu mówi, że biskup rządzi już lat 30. — Poczem: Ad lectorem (z wyjaśnieniem o nazwie, powstaniu i znaczeniu synodów diec.). — Poczem: Index synopticus (na 2 k.).

Synod ten dzieli się na 3 części: 1) De actis synodum antecedentibus. — 2) De ordine sessionum synod. — 3) Decreta et constit. W części I podane są dwa listy Brzozows. z r. 1716 i 1717 (zwołanie synodu). Po tem idą informacje: De officialibus synodi (promotor, secretarius, notarius, officiales

synodi); Tabella scrutinii (instrukcja dla badań o stanie parafji); De iudicibus querelarum; De proc. cleri; De magistris sacrem.; De ostiariis. — Wreszcie: De iis quae imm. synodum antecedeabant (opis procesji, co się działo w przedzień otwarcia). — Dużo tu wiadomości rzucających światło, w jaki sposób synody diec. bywały u nas w tym czasie organizowane, składaną nieznaną.

Część II (od str. 29): De ordine sess. synod. — Zawiera opis przebiegu synodu od 3 lutego 1717, ogłoszenie nominacji urzędników synodalnych, opis przebiegu z 4 i 5 lutego. Wreszcie decretum de synodi dimissione.

Część III: Decreta et sanctiones. — Na czele edykt Brzozowski (tu o stos. do synodu z r. 1682), poczem 29 capita. Pokolei uregulowane nast. kwestje: De exec. epist. pastoralis, szafowanie sakr., praed. i doctrina, cantus, officia, libri, opisy parafji i granice, bona, beneficia, zatargi między duchownymi, vita et honestas, regulares, jejunia, librorum censura (tu nazwiska cenzorów: Ancuta, Żebrowski, Cyboni, Schenfelt, Horn), archivum, seminarium, kult błog. Giedroycia, fana diss. i synag. infidelium, sagae, taksy kanc., casus reservati, przeszkody małż., praxis publ. bullam C. Dom., praxis exp. inquisitionis, observatio constit.

Od str. 104: Sermo loci ordinarii; Oratio Jacobi Szczuka can. viln.; Allocutio loci ordin.; Ordo ecclesiarum (tu podział diecezji na dekanaty i parafje wraz ze schematyzmem kleru). Na końcu winieta (dzieciątka Jezus).

Jocher 7577. — Fabisz l. c. str. 298.

Czartor. — Krasin. — Ossol. — Wileń. — Zielin.

— Dioecesana Vilnensis Ab Illvstrissimo, Excellentissimo ac Reverendissimo Domino D. Michaeli Joanne Zienkowiec Dei & Apostolicæ Sedis Gratiâ Episcopo Vilnensi in Ecclesia Cathedrali Sua. Anno Dni MDCCXLIV. (1744). Diebus 10. 11. 12. M. Febr. Celebrata. Typis Mandata Vilnae Sacr. Reg: Majestatis Academ: Soc: Jesu. w 4ce, k. tyt. i k. 6 nlb., str. 194.

Na odwr. tyt. herb i 2 dwuwiersze łac. — Dedyk. na 3 stronach bisk. Zienk. podp. przez Wiktoryna Al. Hryncowicza, sekr. kurji. — Poczem: Accessus ad Synodum t. j. krótki opis jego otwarcia.

Na k. A₂: Sermo Pastoralis (mowa biskupa). Od k. B₂: Actus celebr. synodi (nazwiska uczestników).

Od str. 1: Constitutiones synodi... (o wierze, o heretykach i żydach, o czarownicach, o sakramentach, o seminarjum, o obow.

klern, o ceazurze, o zakonnikach, o ołtarzach, pogrzebach, szpitalach etc.). Razem jest uchwał XXXII, po łacinie (czasami z polskimi objaśnieniami).

Na str. 35 uchwała: De parochiarum dislimitatione, w środek której jest wstawiony (od str. 37—149) obszerny opis diecezji p. t.: Ordo et numerus decanatum, ecclesiarum, urbium et villarum. Rozpoczyna go opis parafji wileńskich.

Na str. 150—1: idą jeszcze dwie konstytucje (De dublis in limitatione, de observatione statutorum); poczem podpis biskupa i Hryniewiczza.

Od str. 153: Sermo A. J. Żółkowski, Oratio Synodalis Ad. Kołłątaj, Allocutio loci ordinarii in conclusione synodi.

Od str. 171—194: Status eccl. dioecesis Vilm. (schematyzm klern).

Jocher 7578. — Leipziger N. Zeitungen von gelehrt. Sachen 1747 str. 144. — Encykl. Org. XII, 230. — Fabisz l. c. str. 298.

Czartor. — Jagiell. — Krasiń. — Przeźdź. — Uniw. wileń. — Zieliń.

— ob. Ginkiewicz Michał (Rationes septem 1652) — Radziwiłł Jerzy (Epistola 1582).

Synody wileń. wlicza X. Chodyński w Enc. kośc. XIX, 620 i XXVII, 413.

(Synodus dioec. Vladislaviensis et Pomeraniae). Statuta Sinodalia pro dioecesi Vladislaviensi. Clerice, si nescis, quid lex et quid sit honestas, Aptius est rastrum, quam sacer ordo tibi.. [Na końcu:] Impressum Cracoviae Anno Salutis Millesimo Quingentesimo decimo septimo (1517) tredecimo die Maij In edibus spectabilis viri dñi Joannis Haller. w 8ce, k. tyt. i k. 8 nlb.

W jedynym znanym dziś egz. (Kórnik) brak karty tytuł. Biorę przeto tytuł ze współczesnego odpisu uchwał (odpis z druku) znajdującego się w ręk. Jag. 2854.

Na k. 2: Mathias Dravicius, Dei et aplice Sedis Gratia Epus Vladislavien. Universis et Singulis. Jest to list pasterski Drzewickiego, komunikujący uchwały synodu diec. odbytego we Włocławku dnia 21 sept. 1516.

Po wstępie idzie 50 uchwał tego synodu, bez osobnych rubryk, rozpoczynających się od: Item... Poczem jedna uchwała „Volentes“ i ostatnia „Preterea intelleximus“... Uchwały dotyczą spraw kultu, vita clericorum, sakramenty, lichwa, pogrzeby, obśadzenie beneficjów, clerici peregrinantes, kaznodziejstwo, zapowiedzi i śluby, kłatwy, sądownictwo duchowne, wizytacje, luczne obchody świąt (przez fraternitatum congregationes) i t. p. Jak z porównania treści wynika statut ten —

poza wstępem — odpowiada statutom gnieźń. Łaskiego z roku 1512 (o których ob. tom XXIX str. 242).

Przedruk znajduje się w dziele ks. Zenona Chodyńskiego Statuta synod. dioecesis Vlad. et Pomer. 1890 str. 28 i nast. Wydawca zużytkował obok druku dwa rękop. teksty. Od str. 34 dodane: Mandatum sive decretum in synodo 1516 ult. Oct. celebrata contra presbyteros intra et extra muros Gedan. immorantes. We wstępie na str. XXIV podał wydawca bliższe objaśnienie o obu tych synodach. — Piekarski Kat. kórnik. (1929) nr 1429. — Fabisz l. c. str. 293.

Por. tom XV, 345.

Kórnik.

— Constitvtiones In Dioecesana Synodo Vladislaviensi, Praesidente Reverendissimo in Christo Patre atque Domino, D. Stanislao Carncoio, Episcopo Vladislaviensi editae Sub Pontificatu S. D. N. Pii Papae V. ad Sacrosanctae Sedis Apostolicae, et vniuersalis Ecclesiae Romanae gubernacula sedentis. Cum Indice verborum et rerum locupletissimo. Accesserunt Admonitiones quinque circa Sacramenta faciendae, eodem Reuerendissimo D. Stanislao Carncoio Episcopo Vladislaviensi auctore: lucubratio pietatis et sanctitudinis plena, lectu cognituque dignissima. Colonię, Apud Maternum Cholinum. Anno M.D.LXXII. Cum Gratia et Priuilegio Cæsareę Maiestatis (1572). w 8ce, str. 172 i 21 k. nlb.

Opis druku, herbu Karnk., wiersze Goryckiego i Roysinsza — ob. w tomie XIV str. 384.

Na czelo breve Piusa V, z zatwierdzeniem uchwał synodu, poczem Index titulorum i tekst konstytucji.

Rozpoczyna opis przebiegu synodu: zagajenie, mowa Andreae Pliscii lib. artium baccal. (ob. o przedruku t. XXIV, 383), tekst mandatu biskupiego z r. 1568 (zwołującego synod), mowa Stan. Karnkowskiego — głównie o zwalczaniu herezji i o założeniu seminarjum — dalej Fidei professio, odczytanie gravaminów i próśb klern, spis obecnych, klanzula notariusza. Poczem następuje tekst uchwał p. t. Constitvtiones. Dzielią się one na 3 części, każda z kilku tytułów. Część I poświęcona stosunkom klern (canonici, vicarii, parochi, ordinandi); część II sprawowaniu sakramentów; część III: de vita et honest. clericis, spowiednictwo, kaznodziejstwo, szkoły, jejunia, de festis, pogrzeby, bractwa duchowne. — Wreszcie aprobata sy-

nodu Fl. Lavellina z r. 1568. Zawoził uchwały do Rzymu Jerzy Tyczyń.

Na końcu obszerny rejestr verborum et rerum (k. 21).

Tekst tych uchwał oddziałł silnie na konstytucje gnieźn. synodu prow. z r. 1589.

W związku z tym synodem stoi wydanie prz. z Karnkowskiego w tymże r. 1572 dwóch dzieł: 1) Admonitiones circa sacer. admin. 2) Agendorum liber — o których obacz tom XIX str. 117.

List Karnkowskiego zalecający klerowi powyższe Constitutiones ob. w t. XIV, 118.

Przedruk uchwał w Zenona Chodyńskiego Statuta synodalne (1890) str. 38 i n. — We wstępie na str. XXIX opisuje wydawca genezę tego synodu (wedle Karnk. Epistolae ill. vir.) i trudności z jego zatwierdzeniem. Podaje także dokładny opis druku wraz z przedrukiem wierszy Garyckiego i Roysiusza oraz breve Pawła V. Na str. 241 i nast. podaje przedruk „Admonitiones“ Karnkowskiego, dołączonych do dzieła.

Korytkowski Arcyb. gnieźn. III, 426. — Wierzbowski I, 322. — Fabisz I. c. 293. — Piekarski Katalog (1927) nr 303. — Kotala Wykaz ręk. 1930.

Bawor. — Czartor. — Jagiell. — Kap. gn. — Kórń. — Krasień — Uniw. warsz.

— Synodus Dioecisana VVladisla viensis Celebrata Anno 1586 Mense Septembri. Praesidente Illustrissimo ac Reuerendissimo D. Hieronymo Comite à Rozrazovv D. G. Episcopo VVladislaviensi & Pomeraniae. [Tu w wieńcu Doliwa Rozrazewskich, nad nią insygnja władzy biskupiej]. Posnaniae. In Officina Typographica Ioannis VVolrabi. M.D.LXXXVIII. (1588). w 4ce, k. tyt., str. 45 (sygn. A - F₈).

Druk kursywą. — Na 1 karcie nadpis: Acta et Constitutiones Synodi Dioec. VVladislaviensis... A. D. 1586 Tertia mensis Septembris... i t. d.

Rozpoczyna list biskupa, dat in arc. Raciąż 16 julii 1586, w którym wzywa kler do stawienia się na synodzie. Poczem opis przebiegu synodu otwartego 3 września. Na k. A₃ verso: Sessio I die XI septemb. (Jest to błąd druku, powinno być III septemb.). — Na k. C₃ verso: Die 4 sept. Sessio II.

Po otwarciu przeczytano 18 artykułów zaproponowanych przez biskupa jako podstawa narad, a następnie uchwalono konstytucje. Na pierwszej sesji w d. 3 września uchwalono ich 16; na drugiej w d. 4 września uchwalono Caput penultimum oraz nowych 15.

W tekście druku dużo błędów, a fakt, że został on ogłoszony przed nadejściem zatwierdzenia z Rzymu, skłonił biskupa do rychłego przedruku.

Egz. Jag. pochodzi z domu profess. ad S. Barb. Ks. Zenon Chodyński I. c. XXXI (tu opis druku) i str. 95 (tu poprawny tekst uchwał). — Wojciechowska Z dziejów książki 1927 str. 205 nr 60. — Fabisz I. c. str. 293. — Piekarski Kat. kórń. 1929.

Bawor. — Czart. — Jagiell. — Kórńuk — Kap. gnieź. — Pawlik. — Uniw. lwow.

— Synodus Dioecisana VVladisla viensis Celebrata Anno 1586. Mense Septembri. Praesidente Illustrissimo ac Reuerendissimo D. Hieronymo Comite à Rozdrásov D. G. Episcopo VVladislaviensi et Pomeraniae. Assensu et approbatione S Sedis Apostolicae edita. [Tu herb Dohwa w wieńcu z liści, pod insygnjami biskupiem]. POSnaniae, In Officina Typographica IOannis VVolrabi, Anno D. M.D.LXXXIX. (1589). w 4ce, k. tyt., str. 63 (sygn. A - H₄). Druk antykwą.

Po tytule idzie na 1 k. sygn. A₂ list kard. Carafy, donoszący iż Congr. interpr. C. Trid. zatwierdziła uchwały, wprowadzając tylko nieznaczne zmiany (z datą 5 oct. 1588). W przedruku tym, który ukazał się po nadejściu zatwierdzenia uchwał z Rzymu dodano: 1) Tenor reform. Collegiatae Crusficien. z r. 1586 (str. 51 - 56). — 2) Tenor incorp. canon. Crusif. pro praedicatoro z r. 1586 (str. 57 - 9). — 3) Tenor inhib. contra notarios (z r. 1586).

Tekst przedruku wykazuje różnice od pierwodruku. — Ale błąd druku w oznaczeniu dnia I sesji (XI sept. zamiast III sept.) i tu nie poprawiono.

Jocher 7540. — Janocki II, 233. — Fabisz I. c. str. 293. — Wojciechowska Z dziejów książki (1927) str. 209 nr 67. — Wierzbowski III, 2863. — Piekarski Katalog nr 1459. — Ks. Zenon Chodyński I. c. str. XXVI i str. 115 - 121.

Celiń. (egz. niegdyś Załusk.) — Czartor. — Kórńuk — Pułtow. — Upsal. uniw. — Zamoj.

— Constitutiones dioec. VVladisla viensis die XVII septembris anno 1607... ab Alberto Baranowski... Cracoviae, Petricoviae, Anno 1607. w 4ce.

Ob. w tomie XIV, str. 384 za Jocherem 7541. — Ale i ten nie znał egzemplarza, skoro nie podał liczby stron.

Ks. Zenon Chodyński Stat. synodalna 1890 str. 152 - 161 podaje tekst uchwał powyższego synodu z rękopisu, gdyż druku także nie odszukał. — Fabisz I. c. str. 293.

— Synodus Dioeciesana Vladislavien. Praesidente Illustrissimo & Reuerendissimo Domino, D. Pavlo Wołwecki, Dei & Apostolicae Sedis Gratia, Episcopo Vladislav: Et Pomeraniae, Anno M.DC.XX. (1620). Die XI. Junij celebrata. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij S. R. M. Typogr. Anno Domini 1621. w 4ce. k. tyt. i str 18 lb.

Rozpoczynają na str. 1: Constitvtiones Synodi. Najprzód: De prof. fidei. Potem: De cultu; De vita et hon. clericorum; o sakramencie chrztu i innych; De ordinandis; De concionatoribus; o beneficjach; De studio paroch.; De peregrinis et vagis sacerdotibus; o sprzętach kości.; De sepulturis; De Decanis rnr.; De seminario; De infirmis; De jud. delegatis; o publ. dekr. S. Tryd. Kończy: Distinctio Decanatum.

Od str. 14—18: spis archidjakonatów, dekanatów i parafji — mający znaczenie dla geografji historycznej. Kilka parafji w dekanacie puckim nazwane są „haereticae“ (Radłowo, Bulszewo, Chylona, Rheda, Ramel, Okszewa).

Ks. Zenon Chodyński Statuta synod. (1890) str. XXXIV opisuje druk, a na str. 171—180 podaje przedruk konstytucji, dopelnwszy go z ręk. listami zwolującemi i porównawszy tekst z rękopisem uchwały. Stąd są w jego tekście pewne różnice od druku, n. p. także w dekanacie Laumb. są 2 wsi nazwane u niego „haereticae“. Ossol.

— Synodus Dioeciesana Vladislavien. Anno Domini M.DC.XXVIII die IV Maii celebrata Praesidente Illmo et R^{mo} Domino D. Andrea Lipski a Lipe Dei et Apost. Sedis gratia Episcopo Vladislavien. et Pomeraniae. Cracoviae in Officina typographica Francisci Caesarij Anno Dom. M.DC.XXVII. (1628). w 4ce, k. 14 nlb.

Na odwr. karty tyt. herb Grabie Lipskiego z mitrą biskupią. Pod herbem 4 wiersz łaciński S. S. Jagodyńskiego.

Rozpoczyna opis zagajenia i spis artykułów (12) przedstawionych klerowi jako podstawa do narad. Potem uchwały, m. i.: De prof. fidei; De publ. suppl. (z powodu napadu Gust, sudern, pustoszącego Polskę); De char. subsidio; o sędziach; o egzam.; De vita cler.; o dziekanach wiejsk. (tu w tekście zostawiono kilka miejsc pustych na wpisanie nazwisk); o seminarjum; o wikarych; o różnych sakramentach; De doctrina cat. et praedicatione. — Potem opis zakończenia synodu.

Tenże sam And. Lipski odbył synod łucki w roku 1621, o którym obacz wyżej pod synodami łuckimi.

Janocki II, 149. — Jocher 7542. — Opis druku podaje ks. Zenon Chodyński Stat. synod. (1890) str. XXXV, a przedruk jego uchwał na str. 185 i n. (na podstawie egz. Bawor, niegdyś Stadnickich ze Żmigroda). — Fabisz I. c. 293. Bawor.

— Synodus Dioeciesana Vladislavien. Ab Illmo et R^{mo} Domino, D. Matthia Łubienski, Dei et Ap. Sedis gratia Episcopo Vlad. et Pomeraniae in sua Ecclesia Cathedrali, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Trigesimo Quarto. Die XVI Maii cum universo Clero Dioeciesi eiusdem celebrata. Varsaviae apud viduum Joannis Rossowski, S. R. M. Typ. Anno Domini 1634. w 4ce, k. tyt. i k. nlb. 64 i k. 30 nlb. (Epist. Maciej.).

Na odwr. tyt. herb Pomian z napisem: Insignia Illmi... oraz pod nim 6 wiersz łac. Rozpoczyna Indictio synodi..., potem: Praefatio... synodo praemissa.

Poczem: Acta seu decreta et statuta synod. Vlad. dioeciesi. Kolejno idą: De div. officii; o sakr.; De doct.; De publ. Bullae C. D. et casuum ros.; De regularibus; De dotibus; De eccl. desolatis; De eccl. ad dioec. noviter adjunctis; De hospitali; De sem. novi erectione in Szotlant; De legatis; De vita cler.; o deputatach, sędziach, egzaminatorach; De publ. decreti S. R. C.; De publ. synodi prov.; De dispensationibus; De praelectione decretorum C. Tr.; De exc. decr.; De oblig. constit.; De supplicat. — Kończy mowa biskupa in conclusione Synodi.

Poczem idzie dodana: Epist. past. card. B. Maciejowskiego z r. 1607 (ob. tom XXII str. 11).

O przedruku Szaniawskiego z r. 1711 obacz niżej.

Inne synody Łubienskiego (gnieźn. 1646 i 1647 — oraz chełmski 1624) ob. wyżej. Załuski Conspectus str. 12. — Jocher 7543. — Ks. Z. Chodyński Statuta synodalia (1890) na str. XXXV (podaje opis druku, bez wymienienia biblioteki, w której go znalazł) — oraz str. 196 i n. (tu przedruk uchwał). — Fabisz I. c. str. 293.

— Synodus Dioeciesana Svb Illustrissimo ac Reuerendissimo Domino, D. Matthia Łubienski, Dei & Apostolicae Sedis Gratia, Episcopo Vladislavien. Et Pomeraniae. Vladislaviae Anno Domini, Millesimo, Sexcentesimo, Quadragesimo Primo (1641), Die Nona

Mensis Iunii, celebrata. Cracoviae, In Officina Typographica Francisci Caesarij, Anno Domini, 1642. w 4ce, k. tyt., str. 71.

Na odwr. tyt. herb Pomian i 6 wiersz łac. „In arma Illustriss.“, podpisany M. I. C. R. Rozpoczyna Sermo M. Łubiński in synodo, poczem od k. A₁: Acta et const... die decima Junii A. 1641 et sequentibus. W „Proemium“ powołuje się na Karnkowskiego. Uchwały dzielą się na 3 capita: I. De officiis divinis rite peragendis et caerimoniis ad cultum div. spectantibus (tu o sakram., kazaniach, katechizacji, o śpiewach w kościele i t. p.). — Caput II: De conservatione ecclesiarum et juribus ipsarum. (Tu o subsydjach parochis Pomeraniae per Leoborg. et Biton. decanatum, hospitale, seminarium, mnsiici instrumentales fundantur). — Caput III: De vita et honestate cleri (o ubiorach, polowaniu, ludi magistris, officia decanorum i t. p.). — Na str. 69: Conclusio.

Układ przypomina więc synod Karnkowskiego z r. 1572.

Jocher 7544 a. — Ks. Z. Chodyński Statuta synod. (1890) str. XXXVI (opis druku) i str. 222 (przedruk uchwał). — Fabisz l. c. str. 293.

O przedruku Szaniawskiego z r. 1711 obacz niżej. Akad. — Jagiell.

— Dioecisana Vladislaviensis. Ab Illustrissimo & Reverendissimo Domino, D. Mathia Łubiński, Dei & Apostolicae Sedis Gratiâ Episcopo Vladislaviensi Et Pomeraniae In sua Ecclesia Cathedrali Anno Domini, Millesimo Sexcentesimo Trigesimo Quarto, (1634). Die XVI. Maij cum universo Clero Dioecesis ejusdem celebrata. Varsaviae, Apud Viduam Joannis Rossowski, S. R. M. Typ. Anno Domini 1634. Reimpressa Varsaviae, Typis Coll: Scholarum Piarum, Anno Dni 1711. w 4ce, k. tyt. i str. 116, k. 1 nlb.

Jest to przedruk wierny poprzedniej edycji z r. 1634 — ale z opuszczeniem „Epistola pastoralis“ Maciejewskiego z r. 1607.

Od str. 69 idzie z osobnym tytułem (ale z nieprzerwaną paginacją): Synodus Dioecisana Svb Ill. ac Rev... Mathia Łubiński... Vladislaviae A. D. 1641 Die Nona Mensis Junij, celebrata. Cracoviae in Officina Typographica Francisci Caesarij, Anno Domini 1642 (sic, zam. 1642), Reimpressa Varsaviae, Typis Coll: Schol: Piarum, Anno Dni 1711.

Bentkowski II, 193 nr 4. — Jocher 7544 a i III, 312. — Ks. Z. Chodyński Statuta

synod. (1890) str. XXXVI. — Fabisz l. c. str. 293.

Czartor. — A. Wolański (Muz. N.).

— ob. Łubiński Mac.

Statuta synodów diecezji włocławskiej ogłosił ks. Z. Chodyński p. t. Statuta synodalia dioec. Vladislav. et Pomeran. Varsaviae. 1890. — X. Stan. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 413.

(Synodus dioec. Vratislaviensis).

Synodalia statuta Epi Conradi (1475) ob. tom XXIX, 243.

Oprócz literatury tam podanej ob. Hartzheim Concilia Germaniae 1759. — Fabisz Wiadom. str. 286-7. — X. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 417.

— Statuta sinodalia et prov. (1512)

ob. tom XXIX, 245.

— Breves Constitutiones dioec. synodus Vratisl. 1580. Nissae Siles., Cruiger 1580. w 4ce.

Ob. tom XV, 384 (z tytułem niedokł.).

Kraśń.

— Cathedralis ecclesiae Vratisl. statuta (1585) ob. tom XXIX, 244.

W bibl. Bawor. jest egzemplarz z bibl. ord. minorum w Głogowie. — Ob. Kotula Wykaz rękop. 1930 nr 61.

— Acta Et Constitutiones Synodi Dioecisanae Quae Fuit Celebrata VVratislaviae in Insula S. Ioannis, Anno M.D.XCII. (1592). mense Octobri. Praesidente Illvtrissimo Et Reverendissimo Principe Ac Domino, Domino Andrea Episcopo VVratislaviense, Coronae Regni Boëmiae Principe Ligio, superioris & inferioris Silesiae Capitaneo supremo. [Tu winjeta]. Impressa Nissae per Andream Reinheckel. M.D.XCV. (1595). w 4ce, k. tyt., k. 3 nlb. i k. 89 nlb. (sygn. A—Z₁).

Na odwr. k. tyt. herb biskupa z napisem: Andreas Eps Vratislaviae.

Na k. 2giej: Nos Andreas, ep. Vrat... W liście tym, dat. 28 sept. 1595 donosi o zatwierdzeniu uchwał synodu przez S. Congr. Trid Conc. Poczem idzie list kard. Mathaeusa z dnia 25 Ang. 1594, donoszący o tem zatwierdzeniu.

Tytuł i trzy karty idące zaraz po tytule mają za sygnaturę (:) z cyfrą. Poczem dopiero idzie sygn. A—Z.

Na k. A: Ordo et processus Synodi dioec. (opis zagajenia i przebiegu synodu). — Na k. G verso: Nomina praecipuorum qui convenerunt (z nazwisk polskich: And. Bogarsky, Alb. Petrycz, J. Kuna, And. Rosneeky, M. Opicz, Dom. Wansovita,

Alb. Tricesius, Stan. Podolsky, Jan Przisawsky, M. Maznreck, P. Zmarcky. — Jest więc jeszcze między prałatami garść polskiego pochodzenia).

Od k. H₂ idą: Constitutiones Synodi. Podzielone są na cztery części: I) De fide et religione cath. (cap. 15). — II) De cultu divino et ecclesiis (cap. 17). — III) De moribus (cap. 5). — IV) De temporalibus (bez podziału na capita).

Ob. Acta (w t. XII, 80).

Jagiell. — Kap. gnieźn. — Uniw. warsz.

— ob. Slepurnier (Oratio 1563).

Synody wrocł. wylicza X. Stan. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 417. — Herber Silesiae Sacrae origines 1821.

Drnk. w zbiorze Hartzheima Concilia Germ. 1759 oraz w zbiorze Montbacha 1855 (ob. w tomie XXIX, 243).

Synody diecezjalne, prowincjonalne, powszechne ob. Bujalski Ant. (Diss. de conciliis 1763) — Canones (1780) — Concilia (w t. XIV, 341) — Gothwald — Klugowski (1778) — Pogrecki M. (1638) — Siestrzeńcewicz (1794 5) — Sikorski — Starowolski (Épitome) — Szczerowski Tym. (1781, 1792) — Wężyk Wal. (1754) — Żaluski Józef (Kondycje synodów prow., Conspectus synodorum 1744).

We wszystkich niemal synodach polskich XVI, XVII i XVIII wieku zachowany jest stały schemat. Zawierają one pewien trzon powtarzających się przepisów: o wyznaniu wiary, o sposobie kaznodziejstwa, o nauczaniu w szkołach parafjalnych i katechizowaniu ludności, o szafowaniu siedmiu sakramentów (przyczem główny nacisk kładzie się na przepisy o sakr. kapłaństwa), o urzędowaniu (i odmawianiu) pogrzebów, o dobrach kościelnych i dzieścianach, o życiu kleru, o sądownictwie kościelnem i o taksach w proc. przed sądami duchownymi, o karach kościelnych, (ekskomuniki, cenzury), o podziale diecezji na dziekanaty i parafje (tu zwykle opis geogr. diecezji), o dziekanach i ich obowiązkach, o wizytacjach, o zakonach i ich stosunku do władzy biskupiej, o egzaminatorach, sędziach i konserwatorach diecezjalnych.

Obok tych niemal stale powtarzających się przepisów (podobnych w treści choć różnych nieraz formą) pojawiają się ale już nie tak stale przepisy: O żydach i herezykach, o unii z Rusią, o stosunkach lokalnych, o znobonach, o nowych kościołach, o akademji krak., o szpitalach i o pomocy dla chorych kapłanów, o testamentach kleru, o sprzeczce kośc., o relikwjach i obrazach, o lichwie, księgi kościelne,

o muzyce kośc., bractwa kościelne, wąganci i t. p.

Niemal każdy synod kończy się uchwałami w sprawie zatwierdzenia, publikacji i rozpowszechnienia konst. synod.

Bardzo wiele synodów odwołuje się do soboru trydenckiego, pragnąc z nim uzgodnić swoje przepisy, lub do synodów prowinc. Zwłaszcza późniejsze synody uważają za główne zadanie unifikację życia kościelnego w diecezjach z prawem ogólnem i prowincjonalnem. Lokalne próby twórczości prawnej ustają.

Od połowy wieku XVII uchwały synodów diec. stają się coraz więcej szablonowe — a synody przestają być swolna zwołwane — w drugiej połowie wieku XVIII zamierają. (Już wcześniej, bo od połowy w. XVII, ustały synody prowincjonalne). Zastępują ustawodawstwo synodalne listy pasterskie i edykta biskupów. Ob. takie listy n. p. pod Dembowskiego A. S. (1738) — Sierakowski Waclaw (1738) — Szembek Krz. (1738) — Szaniawski Fel. K. (1720) i t. p.

X. Z. Chodyński w przedmowie do wydania zbioru Żórawskiego (Decretales Summ. pontif. 1869) wyliczył wszystkie synody, z których Żórawski korzystał. — Zbiór ten wyzyskuje uchwały nowszych synodów prow. i diecezjalnych (polskich i ruskich) a tem samem dobrze orientuje w najważniejszych uchwałach naszych synodów z w. XVI—XVII (dawniejsze bowiem wyzyskuje tylko skąpo).

Tylko część uchwał synodalnych doczekała się ogłoszenia współcześnie drukiem. Inne pozostały w rękopisach, względnie zaginęły. Ale i z drnkowanych wiele zaginęło lub przechowało się w unikatach.

Głównie na podstawie drukowanych uchwał zestawił synody polskie prow. z lat 1420—1720 ks. Sosnowski (u Jochera III str. 378—9). Zarówno ten spis jak i spisy synodów prow. i diec. dokouane przez Fabisza (Wiadomość) i Finkla (Bibl. II str. 649—652) są mocno niedokładne. — Najbardziej wyczerpującem i krytycznem jest zestawienie synodów przez ks. Stan. Chodyńskiego w Enc. kośc. XXVII. — Artykuł jego poświęcony synodom przewyższa swą wartością dzisiaj już przestarzały analogiczny artykuł J. Bartoszewicza w Enc. Org. XXIV, 478—490.

Inne prace poświęcone synodom polskim a tu nie wspomniane obacz u Kutrzeby Hist. źródel II, 183

Synody dyssydenckie ob. Acta (1595) — Acta historica ecel. (1731) — Akty (1561) — Camerarius (Hist. narratio 1605; tu o synodach 1570—1586) — Consensus (1586; obok syn. sand. są tu uchwały krak. 1573, piotrsk. 1578,

włodzisł. 1583) — Franken Chr. (1584) — Gliczner Er. — Jabłoński D. E. (1731) — Konsens — Oliwiński (Pieśni 1550) — Paraeus (evangel. 1615) — Pogracki (1638) — Proszowic (z) Szymon (Akty 1559) — Ringeltaube (1733) — Scheidemantel (Entwurf Kirchenrecht 1780, Acta conventuum 1776; tu synody z lat 1565—95) — Staphylus — Strimesius — Sudrovius (Conclave 1591) — Thomas (synod gost. 1567) — Turnowski (Zboru 1614) — Ustawy synodu gener. (1782) — Vergerius (1556) — Wigandus (1578) — Zacius (Szym. z Proszowic).

Jocher III, 357—9 i 396, 398. — Sehling Die evang. Kirchenordnungen des XVI Jahr. Band IV. Leipzig 1911 (tu przedruk synodów sand. 1570, krak. 1573, piotrsk. 1578, włodzisł. 1583, toruńsk. 1595, gostyń. 1565, ksiąskiego 1560, pińczowsk. 1561). — Smend Die Synoden der augsb. Konf. in Grosspolen im XVI—XVIII Jahr. Posen, Lntnerverlag, 1930 str. 607. — Monumenta reform. Wilno 1908. — Dalton Lasciana 1897 (tu synody z roku 1555—1561). — Lubowicz Istor. reform. w Pol. 1883 (tu synody z lat 1551, 1556, 1557, 1559 i 1561). — Kutrzeba Hist. źródeł II, 197.

— Synod dysydencki miłosławski (1607) ob. Acta (w t. XII, 34)

Por. Jocher III, 398.

— Synod dysydencki piotrkowski ob. Genebrardus G. (De sancta trinitate 1569) — Gentilis J

— Synod. Zgodne rozumienie zobopolne w przedniejszych częściach wiary Krześciańskiej, między kościoły Ewangeljekymi Wielkiej y małej Polski, w Ruśi, w Litwie, y we Zmudzi etc. Ktore według Confessiey Augsburskiej, Braćiey Czeskiej... zdały sie mieć między sobą nieiaką rozność: Uczynione na Synodzie Sędmirskim Roku 1570. Dnia 14 Kwietnia. (1583?). w 8ce.

Po polsku i po łacinie. Na końcu: Stanislaus Comes à Gorka Palatinus Posnaniensis, manu propria.

Tak podaje Maciejowski III str. 11, dodając, że w egzemplarzu kórnickim, z którego korzystał, były tu i ówdzie wygnite słowa — zapewne w tytule polskim.

Jest to zapewne ten sam egzemplarz, który opisują Łukaszowicz Hist. braci czeskich 105 (ten podaje, że jest to edycja E. Glicznera, Gilowskiego Pawła i J. Laurencjusza) oraz Piekarski Kat. kórnicki

1929 nr 260. Ale ci dwaj znają już tylko fragment z tego egzemplarza, t. j. część łacińską, pozbawioną części polskiej (arkusza A) a więc rozpoczynającą się od strony 9.

Wzmiankę o tym fragmencie ob. w t. XIV, 369 i XVII, 167.

Obejmuje on: 1) Consensus Sandom. 1570. — 2) Consignatio observationum 1570. — 3) Cracov. synodi acta 1573. — 4) Petricov. synodi 1578. — 5) Włodzisł. synodi 1583.

Dalsze wydania są podane w t. XIII str. 369 oraz odsyłacze (na str. 370).

Ob. Jocher III str. 398. — Halecki Zgoda sandomirska 1915. — Jabłoński Historia consensus sandom. 1731. — Sehling (jak wyżej).

— Synod dysydencki skrzyński ob. Cikowski Stan. (1567) — Sobór (w t. XXVIII str. 377).

Morczyng Szymon Budny 1913 str. 32.

— Synod sielecki (1777) i węgrowski (1780—81) ob. Akty i uchwały (tom XII, 91) — Nachricht (Unparteiische 1783) — Scheidemantel — Uwagi nad powszechnym (1782).

Synod sielecki w r. 1777 zaprowadził unję obu wyznań ewang., ale wywołała to opór starszych wyznania augsb. Sprawa ta wywołała dłuższy spór, rozstrzygnięty na synodzie gener. węgrowskim 1780—1783. — Ob. zaraz niżej: Canones.

Ob. Otto Przyczynek do hist. zboru ewang. augsb. 1881. — Diehl Wiadomości hist. 1883. — Smoleński Mieszczanstwo warsz. 1917 str. 5—8.

— Canones, welche auf der General Synode... in Węgrów... 1780 ob. t. XIII str. 45.

— Beschlossene Canones von der General Synode... 1782 (w tomie XIII str. 45—6).

Tworzy dalszy ciąg poprzedniego.

— Ustawy Synodu Generalnego w zebraniu trzech prowincyi Krolestwa Polskiego Obovga Wyznania Ewangelickiego przez Delegatów w Węgrowie dnia 28 Miesiąca zaczętego a dnia 8 miesiąca Września roku 1780 zalimitowanego. w Warszawie w Drukarni P. Dufour drukarza J. K. Mei y Rzeczpltey (1782). w 8ce, str. 63.

Toż samo po niemiecku pod tyt. Canones (ob. wyżej).

Jocher 8011.

Branic. — Czartor. — Zieliń.

— Synod dyssyd. toruński (z r. 1594—96) ob. Camerarius J. (Historia 1605) — Consensus (1628) — Polus Tom. (Hist. confederationis 1596) — Śmiglecki M. (Absurda) — Strimesius — Turnowski Jan (1614).

— Acta Et Conclvsiones Synodi Generalis Torvnensis. Sprawy y Vchwały Synodu Generalnego Torvnskiego. An. Dn. 1595. Mense August. Torvnii. Excudebat, Andreas Cotenius. Anno Domini. M.D.XCVI. w 8cc, k. 48.

Ob. tom XII, 29.

— Synod dyssyd. toruński (z r. 1644—1645) ob. Acta (tom XII, 30) — Calixtus G. — Epistola synodi (tom XVI, 73) — Łubieński Maciej (1644, w t. XXI, 438 oraz pod: Synodus) — Meibom Fr. — Radziwiłł Janusz hetman (1644) — Responso (w t. XXVI, 261) — Scheidemantel Jac. — Toruński (synod).

— Synod dyssydencki wielkopolski (1640) ob. Gertich Marcin (1640) — Milius Jak. (Kazanie 1640).

(Synody szyzmatyckie). Synod wileński (z roku 1509) ob. Sobór (tom XXVIII, 376).

Finkel I nr 2529 (tu podana literatura). —

Joher nr 7987 (za Sopikowem I, 234).

— Synod w Kijowie (1628) ob. Smotrycki M. (Protest. 1628).

— Sinod w roku 1638, w cerkwi katedralnej Łuckoj otprawowanyj. Napieczat. w Kremieńcu w 1638. w 4cc, kart 4.

Z dodatkiem p. t.: O misterjach ili tajnach w pospolitosti. w 4cc, k. 16.

Karatajew 40.

— Sobór kijowski schizmatycki przez Mohiłę (1640, 1641, 1642) ob. Gembicki And. (w t. XVII str. 83) — Mohiła (t. XXII, 507) — Sakowicz K. (w t. XXVII, 29) — Sobór (w t. XXVIII str. 376).

Joher 7991.

— Sobór na jeretika Martina (1720) .. ob. t. XXVIII, 376).

— ob. Jan Złot. (O swiaszczestwie i soborach 1614) — Prokopowicz I. (Libellus synod. 1779).

Synody ruskie unickie ob. Kulczyński Ign. (1734).

Synodicon Ecclesiae ruthenae 1880 (obacz Bibl. VII, 189). — Strelbickij Uniatskije cerk. sobory z końca XVI w. 1888 (ob. Szarl. w Prz. pol. 1890 I) — Likowski w Przegl. kośc. 1907 maj i nast. (o statutach diecezji chełmskiej). — Finkel nr 14290—14301 i nr 28948.

— Synod brzeski ob. Arcudius (Antirhesis 1600) — Baronius (Annales) — Broński Krz. (1597, 1599) — Dubowicz (1644) — Ekthesis (1697) — Examen (1621) — Fiederowicz P. (1603) — Herbest (1586) — Jedność (1632) — Kiszka L. (1714) — Kojalowiec (1650) — Kreuza L. — Kulczyński Ign. (1733) — Morochowski Elj (1612) — Mużyłowski A. (1629) — Philalet — Pocij Hip. — Poselstwo (1605) — Rudzki — Skarga P. (Synod 1597 i inne pisma) — Skupieński T. (1634) — Śmiglecki Marcin — Smotrzycki — Skumin Tyszkiewicz — Sielawa A. (1622) — Stebelski — Susza J. — Synopsis — Wasili Ostrogski (1588?) — Żebrowski Szcz. — Żochowski Cypr. — Zizania (Plewy).

J. Bielski Dalszy ciąg Kroniki 1851 str. 287—292. — Likowski Hist. unii 1875. — Tenże Dzieje kośc. unickiego 1880. — Tenże Unia brzeska 1907 (na str. XIII—XVII bibliografja). — Franko Z dziejów synodu w Kwart. hist. 1895. — Pelesz Gesch. der Union 1878—80. — Joher III s. 380. — Finkel I nr 3320—9 oraz II nr 14137—14231 i nr 32555 (tu podana literatura).

— Synodus Ruthenorum Provincialis, quam Josephus Velaminus Rudzki D. G. Archiepiscopus Kiioviensis ac Metropolitae totius Russiae, una cum aliis Archiepiscopis et Episcopis Metropoliae Kiioviensi subiectis A. MDCXXVI. (1626) die VI Septembris in civitate Kobrynensi celebravit. Poczajowiae typis PP. Basilian. 1753 w 4cc.

Janozki Lex. I, 222. — Za nim Joher 7511. — Fabisz Wiadomość str. 303.

Egzemplarza nie znam.

Miał to wydać And. Bieniecki, bazyl. — Ob.

Bullae et brevia (w t. XIII, 447) z r. 1767.

Zapewne i to wydał ów bazyl. Bieniecki.

— Ustawy rządu duchownego na kongr. sobornej (przemyskiej) ob. Winnicki Innoc. (1694).

Ob. Przegląd kościelny 1902. (Tu Zbiór ustaw bisk. Skarbkę Ważyńskiego, r. 1791).

Synodus Provincialis Ruthenorum Habita in Civitate Zamosciae Anno MDCCXX. (1720). Sanctissimo Domino Nostro Benedicto PP. XIII. Dicata. [Tu obraz: Chrystus rozsyla swych apostołow, celem szerzenia nowej wiary. Postacie Chrystusa i apostołow w owalnej wstędze z napisem: *Omni Creatvrae † Evntes. In Vniversvm Mvndvm. Praedicate. Evangelivm*]. Romae, MDCCXXIV. (1724). Typis Sacrae Congregationis de Propagandâ Fide. Superiorum Permissu. w 4ce, k. tyt. i k 11 nlb., str. 143.

Dedykacja papieżowi, w której wydawca: Leo Arch. metrop. totius Russiae (t. j. Leon Kiszka) pisze, że wydaje dzieło dokonane z rozkazu Klemensa XI, a ukończone za Inn. XIII.

Poczem breve Benedykta XIII z r. 1724 z dnia 19 Julii (na 3 stronach). Tutaj opowiada papież, że synod odbył się w Zamościu przy pomocy legata Hieronima Grimaldi, arcyb. eden. w r. 1720. Kongregacje De prop. fide i S. C. Trid. badały potem uchwały tego synodu i uznały za zgodne z prawem kanon. — Poczem na 2 str. następują dekrety tych obu kong. z r. 1724 i 1722.

Na dalszych 4 stronicach Oratio Hier. Grimaldi habita ad Patres in Synodo congr... oraz: Taxa Cancellariae (opłaty dla kancelarii biskupiej, obliczone we florenach).

Wreszcie: Index Generalis... i Imprimatur. Od str. 1 idzie opis synodu. Najprzód zamieszczone wyznanie wiary i podpisy I grupy uczestników (bisk. Kiszka, Wyhowski, Hrebnicki, Lewicki, Szeptycki, Ustrzycki, Godebski; archim. Radzymiński, Piehowicz... i t. d.; dalej dziekani, hegumeni i superiorowie). — Potem toż wyznanie wiary i podpisy II grupy uczestników (Ant. Zawadzki, protoarchim. bazylijański i inni Bazylijanie). — Wreszcie toż wyznanie wiary z podpisem: Laur. Druchi (sic) Sokolinski arcyb. smol. siewierski. — Za każdym razem klauzula notaryj. Stef. Skwarczyńskiego.

Na str. 32 dekret kongr. de prop. fide zezwalający na zwołanie synodu, listy Kiszki zapraszające na synod, wykaz uczestników (w nazwiskach liczne błędy).

Na str. 41 opis sesji I z dnia 26 sierpnia i nast.; od str. 52 sesji II z 1 sept., od str. 54 sesji III z 17 sept. Rozpoczęto od przeczytania dwóch breve pap.; potem nastąpiło składanie prof. fidei; niektórzy uczestnicy (senjor bractwa stanopigji i arcyb. Sokolinski) przystąpili dopiero 6 września do tego wyznania wiary.

Na str. 55 rozpoczyna się tekst uchwał synodu, odczytany przy zakończeniu.

Składają się one z 19 tytułów, te znowu bywają podzielone na paragrafy. Pokolei idą: De fide catholica (tu potępienie różnych wierzeń i zwyczajów ruskich n. p. zakazu krzyżów arebrnych, potępienia dzieł drukowanych i t. p.). De praedicatione. De Sacramentis (8 §§). De reformatione. De metropolitano. De episcopis. De officialibus. De notario. De protopresbyteris. De parochis. De monasteriis. De monialibus. De ecclesiis et bonis. De simonia. De studiis et seminariis. De jejuniis et festis. De reliquiis. De deputatis ad Tribunal. De synodalibus constitutionibus.

Tu na str. 124 postanowiono, że uchwały mają być odczytane na synodach diec. a także ut libellus const. in linguam vernaculam (ruski) vertatur et imprimatur.

Od str. 128—142: Quaestiones in visitationibus indagandae. (O co należy się pytać podczas wizytacji parafji w myśl uchwał synodu). Na końcu znowu klauzula not. Skwarczyńskiego i legalizacja Grimaldiego. Uchwały tego synodu odwołują się wciąż do sob. tryd. i pragną do niego dostosować życie kośc. ruskie; wykazują też podobieństwo do stat. prow. polskich.

Przedruk wyszedł w Rzymie 1838.

Ob. w tom XIX str. 267 pod: Kiszka L. — O udziale Kiszki ob. Zagielski (Vita ac res gestae 1747).

Jocher 7152 a. — Kulczyński Specimen str. 221. — Ostrowski Dzieje i prawa III. — Encykl. Org. XIV str. 175. — Encykl. kośc. XXVII, 408. — Kutrzeba Hist. źródeł II, 190. — Lämmer In decreto Concili Ruth. animadversiones 1865 — Chruszewicz Istorja zam. sobora 1880. — Nedelskij Uniatskij Metropolit Kiszka 1895. — Sobór Zamoj. 1863 (w Bibliogr. Estr. IV, 305). — Finkel nr 14300.

Akad. — Czartor. — Czestw. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Toż:..... Reimpressa Vilnae MDCCCLXXVII. (1777). Typis Basilianis w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb. str. 183.

Częściowy przedruk jest w dziele: Bullae, brevia i listy, wydanem w r. 1799.

Jocher 7152 b.

Bran. — Jag. — Uniw. wil. — Zieliń.

— [Ustawy soboru Zamojskoho z r. 1720]. (Lwów 1744). w 4ce.

Znam tylko egz. fragment., bez tytułu, zaczynający się od odezwy metropolity unickiego Atanazego Szeptyckiego, w której powiada, iż chce szczególniej księżom unickim uprzystępnie uchwały soboru zamojskiego i corocznych diecezjalnych, rozkazuje wydrukować te uchwały „w krótkości zebrane i dyalektem ruskim dla lepszego zrozumienia napisane“.

Po tej przemowie następują zaraz „Ustawy św. Soboru Zamojskoho“. Na końcu zam.

knięcie promulgacji Szeptyckiego, datowane we Lwowie dnia 9 kwietnia 1744 r., z podpisem Szeptyckiego i sekretarza Antoniego Lewieńskiego.

Miejsce druku nie wskazane, ale niewątpliwie we Lwowie 1744.

Finkel nr 29951.

Krasiń.

— Synod Prowincjalny Ruski w Mieście Zamoyseiu Roku 1720. Odprawiony. a w R. 1724. za Rozkazem S. K. De Propag: F. Łacinskim Językiem w Rzymie z Druku Wydany. Potym Wkrótce Z Zalecenia J. W. J. X. Leona Kiszki Metropolity Całey Rusi na Polski Przez J. X. Policarpa Filipowicza Z. S Bazylego W. Opata Piskiego Na Leszczu Przewiedziony, w Tymże Języku dopiero z słow istnością i sposobem pisanja tamtych lat Pisarza i z krótkim od tegoż dla Spowiedników Pamiętnikiem Przedrukowany Roku Panskiego 1785. [Winjetka: ornament roślinny]. W Wilnie W Drukarni XX. Bazyljanow. w 8ce, k. tyt. i k. 11 nlb., str. 199 i k. 2 nlb., str. 226. k. 1 nlb.

Na odwr. tyt. aprobatą Sam. Nowickiego. Rozpoczyna przedmowa do Benedykta XIII (Kiszki), breve papieskie, dekrety kongreg., mowa Grimaldiego, taksa kancelar., regest. — Od ark. A (str. 1—109) idzie opis synodu i tekst uchwał.

Poczem z osobnym tytułem: Pamiętnik dla Kapłanow Spowiedników. Jest to traktat złożony z 4 części, zawierający instrukcję o spowiadaniu, o penitentach, o spowiednikach, o rozwiązywaniu przytłudniejszych przypadków. Część IV ułożona w formie pytań i odpowiedzi. Na str. 147 o greczynach albo rusinach szymatykach i ich rozgrzeszaniu.

Joher 7512 podaje z tytułem łacinskim i miejscem druku: Vilnae typis Basilianorum 1785 (ale może to ze względów cenzuralnych).

Akad. — Droh. — Jag. — Un. war. — Zieliń.

— Ustawy dyceezalne podczas Generalney Kongregacyi Dziekańskiej R. 1789 dnia 7 Miesiąca Lipca w Kamieńcu Podolskim... uchwalone... z rozkazu Piotra Bielańskiego Lwowskiego, Halickiego i Kamienieckiego Podolskiego Biskupa do druku podane. W Berdyczowie w Drukarni WW. OO. Karmelitów Bosych. w 8ce, k. 28 nlb.

Ob. tom XIII, str. 61 (pod Bielański Piotr).

Joher 7568. — Encykl. kośc. XXVII, 418.

Czartor.

Synogarlica jęcząca ob. Bellina Mich. (Rozmyślenia 1714).

Synometa Franciszek ks. ob. Pomorski Justyn (1627).

Synonyma ob. Brzezwicki Luc. (latina 1602) — Calagius (latina 1579, 1602) — Palentinus (De 1491) — Volkmar.

— Sev Dictionarium Polono-Latinum. In gratiam & usum Studiosae Iuventutis Polonae. Ex Thesauro Gregorii Cnapii Societatis Jesu. Collectum (1643, 1649 i następne, razem jest 36 edycji)... ob. Knapski Grzegorz (t. XIX. str. 332—4).

Synonimorum (Novus Thesaurus) ob. Knapski Grz. (tom XIX, 336).

Synopsis actorum in negotio Curlandiae. (Na początku:) Rationes contra praetensionem electionis et successionis eventualis novi Principis Curlandiae in secundaria conferentia cum principe Dolhoruki Datae Varsaviae die 13 Januarii 1726... ob. Bühlow.

Jest w bibl. Drezd. publ.

— disputationum philosophicarum. [Wraz z intymacją lekcji]. Kraków, Sem. Akad. 1767.

Notatka niezno. ręki.

Synopsis juris ecclesiastici publici et privati (1799).. ob. Rieger Józef. Jest to przedruk edycji wiedeńskiej, wydany z polecenia rządu pruskiego, dla naprawiedliwienia. iż rząd ten rościł sobie jus circa sacra w kraju tak katolickim, jak zabór pruski.

Synopsis iuris Canonici, & Bullarum Summarum Pontificum, Decretorum Sacrorum Conciliorum, & Constitutionum Prouincialium, Statutorum Regni & Diplomatum Serenissimorum Regum Poloniae, ad eum effectum, vt duntaxat Professi Regulares, in Abbates Monasteriorum eligantur: latorum, & in fauorem S. Ordinis Cisterciensis indultorum, & practicatorū; ex authenticis libris, & patentibus originalibus Scripturis, collecta. Anno Domini 1672. (B. m.) fol., k. 8 nlb.

Są to ekscerpty z przepisów, zawierających przywileje dla Cystersów. Bulle papieskie ekscerpowane od r. 1152—1666, potem synody polskie, statuta sejmowe (1538),

wreszczie dypl. Władysława IV, Jana Kazimierza i Michała Wiśniowieckiego.

Akad. — Jagiell. — Ossol.

Synopsis Inscriptionvm Circa Publicum Plausum Diei Anniversariae Felicis Coronationis Serenissimorum Augusti III. Poloniarum Regis & Mariae Iosephae Reginae Dominorum Clementissimorum Cracoviae In Publico Amphitheatro Peractum Collecta. Annô Domini 1745 Die 17. Ianuarij. Typis Dominici Siárkowski, S. R. M. Ordinarij Typographi. w 4ce. k. tyt. i k. 7 nlb.

Są to napisy ułożone stylem nakamiennym a umieszczone na łukach triumfalnych i piramidach, na starodawnej bramie m. Krakowa i pod herbami.

Synopsis rodzajów podatków do Skarbu litewskiego perceptować się mających. w Warszawie, Dufour (1776–80?). fol.

Kościałkowski w Ateneum wil. 1924 str. 408 (z Arch. wil.).

Synopsis ili kratkoje opisanie (1674, 1678, 1680)... ob. Giziel Innoc. (tom XVII, 152).

Synopsis (ΣΥΝΟΨΙΣ) albo krotkie opisanie praw, przywileiow, swiebod y wolności od Najaśniejszych S. pámieści Krolow Ich Miłości Polskich, y Wielkich Xiążąt Wiel. X. Lit. y Ruskiego &c. &c. Przewacnemu, Starowiecznemu Narodowi Ruskiemu, pod Posluszeństwem S. Oyca Patriarchy Konstántinopolskiego stale y nieodmiennie od okrzszczenia się swojego trwającemu nádanych y poprzyśiężonych. Naksztált rocznych dzieiow ruskich. W osobie obywatelow Koronnych y Wiel. X. L. Relligiey Starożytney Graeckiey, w Chrystusie Braci Duchownych y świeckich Bractwa Cerkiewnego Wileńskiego uprzywileiowanego. Nowo teraz na swiat wydane, z Drukarni tegoż Bractwa (1632). fol., k 16 nlb.

Dedykacja: Senatowi i posłom na generalną Convocacją warszawską, dat. 1632.

Jako autor, który zebrał w całość materiały zawarte tutaj, uchodzi episkop mściślawski Józef Bobrykowicz († 1635) o którym ob. w tonie XIII str. 185.

Odpowiedzią na to pismo ze strony unickiej są „Prawa i przywileje... religii greckiey

w jedności zostającey nadane“ 1632, o których ob. w t. XXIV, 218 oraz pod Rudnicki (Lubieniecki) Sylw.

Synopsis jest skopjowane w rękopisie Ossol. nr 1386. — Przedruk w Archiw Jugo zapadnoj Rosii cz. I t. VII.

Dalszy ciąg tego pisma tworzy Supplementum (ob. niżej). — Obacz również: Jedność (1632) — Obrona (1702) — Skupieński (Rusin) — Supplicacia (1623).

Jocher 9489. — Przegląd histor. III, 369. — Fijałek w Ateneum wil. II (1924) s. 142. — Kraszewski Wilno IV. — Brückner w Kwart. hist. 1896, X str. 627.

Kraśń. — Uniw. warsz.

— Supplementvm Synopsis: Albo Zpełnicysze Obiasnienie Krotkie^o Spisania, Praw Przywileiow, Swiebod Y Wolności: od Najaśniejszych S. pámieści Krolow Ich M. Polskich, y Wielkich Xiążąt Wiel. X. Lit. y Ruskiego: &c. &c. Narodowi Ruskiemu Przewacnemu, w Cerkwi S. Wschodniey pod Posluszeństwem S. Oyca Pátryarchi Konstántinopolskiego, nie odstępnie od Okrzszczenia się swojego znádującemu, nádanych y poprzyśiężonych. Tvdzież Manifestatio Prawdziwa Progressy Sprawy, Na przeszley Generalney pod Interregnum Conuocatiey Warszawskiej, ludzi Stárożytney Relligiey Graeckiey, z niektórymi PP. Vnitámi, przed wspomnianemi personami, miáne^o: z Reucłatią nie omylną Inszchey ieszcze niektórych processow strony Zuniowányey, nie koźdemu po te czáasy wiadomych. Przez Tychże Obywátelow Koronnych y Wiel. X. Lit: Bráci w Chrystusie Duchownych y Swieckich Bráctwá Wileńskiego vprzywileiowanego, Relligiey Stárożytney Graeckiey. [Tu winjeta: w kole przy stole 3 aniołów. z których srodkowy stoi w głębi. po jego bokach dwaj inni siedzą]. Nowo teraz ná swiat, wszystkim ku wiadomości, z Drukarni tegoż Bráctwa, podána. (B. m. i r.; ale Wilno 1632). fol., k tyt. i k. 3 nlb., k. 28 lb.

Na odwrocie k. tyt.: Imiona person tak z Senatu jako i z Koła poselsk. do... Wład. króla... jako najwyższego medjatora między rozróznonymi w religji greckiej na... konwokacjey deputowanych (J. Zadzik, L. Sapieha, St. Koniecpolski, R. Leszczyński, Stof. Pac — z senatu; znak Krz. Radziwiłł, J. Ossoliński, Jak. Sobieski, Aleks. Trze-

biński, Ad. Lychowski, Krz. Białozor — z koła pos.).

Potem idzie dedykacja od Bractwa wileń. uprzyw. do Senatu i posłów (na 3 k.). Tu zapowiada Bractwo, że Supplement przynosi dokumenty nie z jednego już Bractwa i z Monast. pieczarskiego, ale z całej Korony i z W. X. L. — W Supplementencie dołożono też polemikę z X. Korsakiem. Oba dziełka są wywołane przez wypadki zaszele na sejmie elekcyjnym.

Od k. B idzie: Supplementum Synopsis z Manifestacją y Revelacją. Zaczyna się od opowiadania, jak p. Michał Kropiwnicki za błogosł. P. Mobilę podał na sejmie krzywdy religji prawosł., w tym celu, aby nowy król wystąpił jako mediator. Następuje wyliczenie urazów narodu greckiego. Potem o prawach produkowanych od prawosławnych i o odpowiedzi X. Korsaka imieniem Uniatów. Polemika z Korsakiem. Przedruk przywilejów z r. 1563 i 1568 oraz komentarz. Przedruk dalszych przywilejów od Uniatów zamieszczanych. — Obacz: Prawa i przyw. 1632.

I to pismo jest również przedrukowane w Archiw. Jugo zapadnoy Rossii VII.

Kraszewski Wilno IV. — Jocher 9490.

Akad. (frag.) — Krasin. — Ossol. — Uniw. wileń.

Synopsis lectionum in coll. Vladisl. (1617—1774) ob. Ordinatio.

Dochował się tylko ostatni program z roku 1774, o którym ob. tom XXIII, 409.

— Divinae Oeconomiae (1699) ob.

Niklaszowicz Telesfor.

Synopsis ob. Bledzewski M. (philosophica 1645) — Boner Jerzy — Broudinus Ant. (hibernus 1670) — Bühlow J. G. (actorum Curland. 1726) — Crueger P. (trigonometriae 1612) — Franciszek Ksaw. (vitae) — Gerneth J. (physicae 1669) — Gonzales P. (tractatus 1697) — Grodzicki Jac. Ben. (foundationis alumnatus 1763) — Hoffman J. D. (histor. litt.) — Jan Kanty (brevis vitae 1767) — Jaworski Balt. (życia Słuszki 1702) — Junga (evangel. 1595—7) — Keckermann B. (discipl. 1610, oconom. 1613) — Kłopotcki A. (metaphys. 1620) — Lipczyński Aug. (assert. theolog. 1614) — Pocięj Hip. (1596) — Ring Konst. (humanae sal. 1611) — Rosen Val. (actorum coll. torun. 1646) — Schelguig S. (controversiarum 1701—3) — Seger G. (physicae 1684, musaei 1658) — Sinopsis — Skwarski J. (metaphysicae 1620) —

Słonkiewicz M. (grammaticae 1651) — Słuszka J. S. (ob. Jaworski B.) — Zierold Joh. (Veritatis 1706).

Syntagma Na Wroczyście przedwiecznego Syna Bozego Narodzenie z Matki Panny przed lat 1627. Ná Zbawienie Narodu Ludzkiego, przez grzech w wieczną niewolą dánego, W Bethleem Iwdzkiej Ziemi Vrodzonego. Kolędę, Nowe Lato, Y Szczodry Dzień, w sobie zamykające. przez St: K. S. S. A. K. uczynione, Roku tegoż Syna Bozego, 1626. [Tytuł w zdobnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Cyfry na tytule oznaczają zapewne: St.(an.) K.(ostka) S.(?) S.(tud.) A.(kad.) K.(rak.).

Na odwołanie tytułu dedykacja wierszem: Sławnie urodzonemu Panu... (tu zostawione puste miejsce na wpisanie odpowiedniego w miarę potrzeby nazwiska). Autor Z.(zdrowia) D.(obrego) Z.(yczy).

Potem idą: Kolenda (Wierny w swym słowie Rog, kto się do niego..). — Rozmowa Apollina Chrześcijańskiego z Chrystusem nowonarodzonym. — Nowe lato (Rzymianie starzy swoje obwieszczenia)... — Szczodry Dzień (Jabłko niegdy królowi perskiemu Xerxesowi...).

Tytuł przypomina zbiorek Kaspra Twardowskiego (1619, 1623).

Jocher 6807.

Ossol.

— processus ob. Czaradzki G. (Processus 1612) — Taczalski St. (1613).

Syntygmata ob. Kazimierz W. (tom XIX str. 212—213).

Błędy w opisie Bibl. prostuje Piekarski w Kwart. hist. 1923 str. 379. — Ob. Ulanowski Kilka przyczynków (tenże przygotował przedruk). — Kłodziński w Księdze dla Zakrz. 1908. — Kutrzeba Hist. źródeł I, 162 i n. i str. 232 i n.

Oba wydania są w Kórniku.

Syntagmata ob. Calovius Ab. (locorum 1698) — Jonston J. (medicinae 1652—1682, dendrolog. 1646) — Menius Fr. (historicum 1632) — Mycielski Rajm. (serti) — Rader Mich. (morientium 1604) — Smotrycki (Prawilne 1629) — Wigandus J. (Corpus doct. 1560—4).

Syntagmata juris ob. Corpus Confessionum (1612, 1654) — Miciński A. S. (juris 1702) — Zalasowski Mikoł. (po r. 1740).

Syntagmatis confessionum fidei. Pars illa quae habet: I. Confessionem Augustanam, II. Saxoniam seu Misnicam,

III. Wirtembergensem, IV. Illustriss. electoris palatini, V. Bohemicam, VI. Et Consensum in fide et religione Christ. inter ecclesias evang. maioris et minoris Poloniae, Lithvaniae etc. w 4ce.

Od str. 215—255: Consensus in fide et religione Christiana, inter Ecclesias Evangelicas Maioris et Minoris Poloniae... (dalszy ciąg, jak w t. XIV, 414). — Oprawne razem z Confessio et expositio simplex orthodoxae fidei...

Sprawozd. z poszukiwań na Węgrzech pod nr 289 (str. 342) z bibl. Budap. Akad. Um.

Syntaxis ob. Cervus Tuchol (1533) — Melancthon Philippus (1521).

Synthemata philosophiae ob. Boleslavus G. (1625).

Synu (O) bożym ob. Brzozowski (1567) — Goniądzka (z) Piotr (1580).

Syon ob. Hollacz Dawid (1745) — Sion.

Sypailto Józef ob. Ślęczkowski Andrzej (Vende 1775).

(Syrach Jezus). Xięgi Jezusa Syna Syrachowego **Eklesiastycus**: rzeczzone (1541)... w 8ce, kart 123 (sygn. Qij).

Opisalem już bliżej w tomie XXV, 99 pod Poznaniensis Piotr, więc opisu nie powtarzam.

Lelewel I, 110. — Wierzbowski II, 1185. — Jocher 2406. — Maciejowski Piám. Dod. str. 336. — Warmiński And. Sam. str. 276. — Korbut I, 117.

Oprócz podanych w t. XXV bibliotek jest jeszcze egz. w bibliotece Kamedułów na Bielanach.

— Jesus Syrach welcher in Latein Ecclesiasticus genennet wird. Zum Erstenmal in Deutscher neben der Polnischen Sprache im Druck verfertiget. Cum Privilegio S: R. M. Dantzick. In Verlegung Balthasaris Andreae, Buchhaendlers. Anno 1620. (Na końcu:) Koniec Książek Iezusá syná Syrachowego. w 8ce, karty nlb. (sygn. A—Bb₁₁).

Czy i w jakim stosunku stoi podany tu tekst polski do przekładu Piotra Poznańczyka? nie sprawdzono.

Collijn w Sprawozd. z poszuk. w Szwecji pod nr 70 z Strängnass.

— Sententiae Iesu Siracidiae graecae, textum ad fidem codicum et versionum emendavit et illustravit. Io. Gvil. Linde ecclesiastes ad aedem S. S. Gedani. Gedani sumptibus Ferdinandi Troschel 1795. w 8ce, str. 234.

SYRACH Kosmopolita (Glave ?). Epitre du vieux Cosmopolite Syrach à la Convention Nationale de France. Contenant l'examen du discours prononcé a la séance du 2. Pluviose III. par le citoyen Boissy d'Anglas représentant du Peuple sur les véritables intérêts de quelques unes des puissances coalisées et sur les bases d'une paix durable. Sarmatie 1795. w 8ce, str. 204.

Kraushar w Przew. nauk. liter. 1905 str. 277. Akad. — Branic. — Ossol.

— Sendschreiben des alten Weltbürger Syrach an Frankreichs Nationalconvent enthaltend eine Prüfung der Rede welche Boissy d'Anglas in der Conventssitzung vom 30. Jan. 1795. über das wahre Interesse der Coalisirten Mächte und über die Grundlinien eines dauerhaften Friedens gehalten hat. Aus dem Französischen übersetzt. Sarmatien 1795. w 8ce, k. tyt., str. 200.

— Toż... [z tego samego roku]. w 8ce, k. tyt., str. 135.

Ta edycja ma druk gęstszy (po 32 wierszy na stronie, podczas gdy w poprzedniej po 26) oraz marginesy mniejsze. Różnic nie zanważyłem wyjąwszy w pisowni (n. p. Representanten i Repräsentanten, Beifall i Beyfall).

Akad. — Jagiell. — Ossol.

— Weltbürger Sirach der Sohn vor Deutschlands Reichs Versammlung. Sarmatien, 1795. w 8ce, str. 25.

Tytuł wzięty z dawnego katalogu ksiąg. Egzemplarza nie znam. Sądząc po tytule i objętości nie jest to to samo, co „Sendschreiben“.

— Stary Kosmopolita Syrach Do Konwencji Narodowej. w Sarmacyi 1795. w 8ce, k. tyt., str. 122.

Wywołane mową Boissy d'Anglasy, mianą w konwencji w styczniu 1795 na temat francuskiej polityki zagranicznej. Boissy atakował Anglję, a przemawiał za przymierzem z Prusami. „Stary Syrach“ komentuje tę mowę i silnie krytykuje. Potwierdza wszystko, co mówił o przebiegłości i nieszczerości polityki angielskiej (str. 9—31). Potwierdza to, co mówił o Rosji i dodaje pełno szczegółów o brutalności, barbarzyństwie i imperjalizmie Moskwy w stosunku do Polski (str. 32—54). Ale zarzuca mowie francuskiemu, że nie przedstawił wiernie chytrłości i zgubności polityki pruskiej. Opowiada obszernie przewrotną rolę odegraną przez Prusy w epoce

przymierza z Polską. Oświeśla rolę Halesa, który za Prusy zarezczał i rolę Lucchesiniego. A mimo to Boissy przemawia za sprzymierzeniem się Francji z Prusami! Byłoby to krok szalony. — Poczem Syrach przedstawia pokrótce politykę innych państw wobec Polski. Prusy zdążają do „konfederacji teutońskiej“ z domem brandenburskim na czele, której gwarantką byłaby Rosja, a z której wykluczoną byłaby Austria. (Syrach trafnie przewiduje wypadki z epoki Bismarcka!). Polska powinna skończyć walkę, obejrzawszy się około siebie i wyszukać dobrego, meźnego i mądrego księcia, któryby ją obronił zdołał, oddać mu dziedzicznie koronę swoją i pod ojcowskim jego styrem szukać sobie sprzymierzeńców przeciw Moskwie i Prusom... „Cienie Sobieskiego mówić będą za Polskę w Wiedniu...“ (str. 113). Syrach myśli widocznie albo o arc. Karolu (meźny i mądry), albo o ks. Albrechcie saskim, stryju Fryd. Augusta. — Co do Francji, to winna ona jego zdaniem wbrew temu, co mówi Boissy, zawrzeć przymierze nie z Prusami ale Austrią. W tym celu należy „zagodzić“ Austrię pewnemi ustępstwami.

Broszura Syracha stoi w związku z faktem zawiązania w sierpniu 1795 t. zw. „Deputacji“ wśród emigracji polskiej we Francji. Programem politycznym Deputacji była nadzieja, że Francja porozumie się z Prusami i łącznie z nimi odbuduje Polskę. Syrach przeciwstawia się temu właśnie programowi. Z „Deputacją“ podzielał to zdanie Wybicki, który zresztą rychło Deputacji zaczął się przeciwstawiać (pomiędzy nim a Dmochowskim doszło nawet do polemiki w broszurach ogłoszonych po francusku w r. 1796). Spory te zakończyło przybycie Dąbrowskiego do Paryża i hasło Legionów (wrzesień 1796).

Dziełko bywa przypisywane bądź J. Wybickiemu, co absolutnie mylne — bądź K. Platerowi, co mocno nieprawdopodobne — bądź J. M. Ossolińskiemu. Pod tem ostatniem nazwiskiem zamieścił opis mój ojciec w tomie XXIII str. 487—8.

Wedle Kraushara na egz. znajdującym się w jednej z pryw. bibliotek warsz. (Zamoj. lub Krasin.) oznaczono autorem Ossolińskiego lub T. Mostowskiego, na innym dopisano: autor Kołontay. — To wszystko błędne.

Autora prawdziwego wykryła współcześnie pruska policja w osobie publicyisty polskiego, a później agenta Thugutta, Glave-Kolbielskiego (który używał nieraz pseudonimu bądźto Sirach bądźto Kosmopolita). Obacz o jego autorstwie Askenazy Napoleon i Polska I str. 98 i 234. — O Glawem obacz w tomie XVII str. 162 oraz Arnold Geschichte der Deutschen Polenliteratur

(1900), który nie wie, że Sirach jest pseudonimem Glavego.

Glave stał po r. 1794 na usługach grupy skupiającej się dookoła dworu saskiego (książe Albrecht) i budujących swe nadzieje na dworze wiedeńskim, a zwalczających ufnąć w porozumieniu z Prusami. W Wiedniu działali w tym duchu J. M. Ossoliński i Wal. Dzieduszycki (ob.). Zapewne „Syrach“ wyszedł w porozumieniu z nimi. Stąd to na egz. bibl. kijowskiej zanotowano jako autora J. M. Ossolińskiego i na tej podstawie mój ojciec umieścił tę broszurę pod Ossolińskim w t. XXIII, 487.

Nie sądzę, aby broszura ta, jak domyśla się Askenazy (Napoleon i Polska I str. 235) była płaconą przez Thugutta. Arcyksiążę Karol był wówczas w nielase u dworu wiedeń. a taksamo i osoba Albrechta saskiego nie wskazywałaby na pieniądze ze skarbu austr. Rząd austr. nie sprzyjał zresztą wówczas kombinacjom polsko-francuskim. stojąc w ogniu najostrejszej kampanji z rewolucją i szukając oparcia w Rosji. Raczej jest ona wyływem kombinacji politycznych pewnego odłamu polskiego. (Ob. bliżej pod Dmochowski Fr.).

Kto wie, czy Glave nie jest także autorem „Uwag o związku interesów polskich z interesami innych mocarstw“ 1795, przypisywanych Dzieduszyckiemu. Oba dziełka wyszły równocześnie w „Sarmacji“.

Istniał także w ówczesnych Niemczech publicysta Gottlob Schirach, który wydawał od r. 1781 pismo perjodyczne p. t. Hamburger Politisches Journal. O piśmie tem — zawierającem dużo artykułów odnoszących się do Polski — obacz Bailleu Preussen und Frankreich I, 91 oraz Arnold Gesch. der Polenliteratur 1900 str. 128. (Obaj ci autorowie przyjmują nazwisko Schirach jako rzeczywiste, a nie jako pseudonim). Czy pseudonim Syrach nawiązuje do „Syracha“ St. Testamentu czy do Schiracha niemieckiego, nie umiem wyjaśnić.

W każdym razie osobistość i działalność Syracha-Glavego i jego stosunek do Ossolińskiego i Dzieduszyckiego, a także i Kaz. Platara (O banku, Kosmopolita do narodu 1789) wymagają rychłego monograficznego zbadania.

W bibl. Czart. jest sporo materiału ręk. do jego działalności w epoce sejmu 4 letn. Bentkowski Hist. lit. II. — Kraushar I. c. (o prześladowaniu studentów krak. w r. 1830 za lekturę Syracha; za nim powtarza to Regorowicz Szkołnictwo krak. 1930). — Warta 1889 nr 755. — Smoleński Emigracja polska 1911. — Z współcz. głosów obacz Gazetę warszawską 1795 z 25 lipca (tu wychwalony Suwarow a naganiony Syrach).

Bran. — Jag. — Kras. — Ossol. — Un. lwow.

— ob. Dzieduszycki W. — Glave — Ossoliński J. M. (1795).

Syrena żaloszna ob. Nagawski Józ. Mich. (1736).

SYRENIUS (Syreński) Szymon (1540 † 29 marca 1611). Simonis Syrenii Philosophiae Et Medicinae Doctoris, Quaestio Pro incorporatione sui inter Professores Medicae facultatis, in Vniuersitate Cracouiensi, ad disputandum proposita. Decidetur atq; disputabitur in Collegio Maiori, in Lectorio superiori. Die V. Iulii, Hora IX. Cracoviae, Anno Domini, 1590, w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb. (sygn. A—Biiii).

Dedykacja: Martino Pilznensi... domino, patrono suo, dat.: Cracoviae ex aedibus Medicis. Tu mówi, że skończył studia med. i filozoficzne w Krakowie i że lat 11 zatrudnia się medycyną. Bawił we Włoszech będących „amplissimum Musarum domicilium” przez 3^{1/2} lat. W Padwie uzyskał doktorat medycyny. Potem praktykował we Lwowie wraz Pawłem Nowocampianem, Jac. Ustiensis, And. Mazentis (wszyscy byli prof. krak.). Marcin Fox, lekarz Zygmunta III (physicus primarius) wezwał go na uniwersytet do Krakowa. Dlatego celu musiał odbyć publ. disputationem (bo miał tylko gdzieś indziej uzyskany tytuł doktorski). Dziękuję mu za życzliwość. Potem następuje: Quaestio... Streszcza się ona w zdaniu: an certior sit curationis modus, qui ab experientia, quam qui a ratione proficiscitur, nec ne?

Aby to pytanie rozstrzygnąć udowadnia, że trzy są afekty: causae morbificae, morbi et symptomata (conclusio I); następnie, że trzy są instrumenta leczenia: dieta, farmacja, chirurgia (concl. II); wreszcie (concl. III), że doświadczenie lepiej wskazuje drogę, jak ratio. Każda conclusio podzielona na szczegółowe corollaria.

Exemplarz był niegdyś własnością (w poł. w. XIX) Dr Stammera.

Wierzbowski II 1733. — O promocji Syreniusza ob. Acta rectoralia pod r. 1589 d. 10 Julii. Krasin.

— Krótkie zebranie lekarstw domowych. Kraków 1706. w 8ce.

Wątpliwe.

— Zielnik Herbarzem z języka Łacinskiego zowią To iest Opisanie własne imion, kształtu, przyrodzenia, skutkow, y mocy Zioł wszelakich Drzew Krzewin y korzenia ich Kwiatu Owocow, Sokow Miasg, Zywiec y korzenia do potraw zaprawowania Takze Trunkow,

Syropow, Wodek Lekiarzow, Konfektow, Win rozmaitych, Prochow Soli z zioł czynioney, Masci, Plastrow Przytym o Ziemiach y Glinkach roznych: o Kruseach Perłach y drogich Kamieniach Tez o zwierzętach czworonogich czołgaiacych (sic) Ptactwie, Rybach y tych wszystkich rzeczach ktore od nich pochodzą od Dioscorida z przydaniem y dostatecznym dokładem z wielu innych tey materiey piszących, z położeniem własnych figur dla snadniejszego ich poznania y wzywania ku zachowaniu zdrowia tak ludzkiego iako bydlecego y chorob przypadłych odpedzenia, Z wielkim uwazaniem y porzadkiem Polskiem ięzykiem zebrany y na osmiero ksiąg rozłożony Ksiega lekarzom Aptekarzom, Cyrulikom, Barbirzom, Rostrucharzom Końskiem lekarzom Mastalczom Ogrodnikom Kuchmistrzom, kucharzom Synkarzom Gospodarzom Mamkom Paniom Paanom y tym wszystkim ktorzy sie kochają y obzierają w lekarstwach pilnie zebrane a porządnie zpisane przez D. Simona Syrenniusa. [Tytuł sztychowany w rycinie: sklepienie niebieskie; nad sklepieniem postacie Trójcy Świętej. O góry karty poziomo napis: Svnt Qui Testimonium Dant In Coelo Pater Verbum Et Spiritus. Pod tytułem mapa świata. U dołu karty na wstędze]: Cracoviae Anno D. 1613. [Na końcu]: Dokonczon ten Zielnik w Krakowie, w Drukarni Bazylego Skalskiego, w Marcu, Roku Pánskiego, 1613. fol., k. tyt. i k. 11 nlb., str. 1540, k. 12 nlb.

Mapa na tytule sztychowana zapewne przez Makowskiego przedstawia w nader prymitywny i jak na koniec XVI w. niedokładny sposób zarzys Ameryki, Europy, Afryki, Azji — a więc orbis terrarum. Europa jest wyspą. Półwyspu apenińskiego brakuje. Napisy krajów są porozmieszczane wprost fantastycznie.

Ponad mapą postać męża klęczącego z herbarzem w ręku ma zapewne wyobrażać Syreniusza? U dołu pod mapą dwie grupy: nauczyciel i uczeń (discipulus) — oraz trzy osoby rozmawiające. Ale kto wie, czy wzorem nie był jaki drzeworyt obcy?

Na odwrocie tytułu: herb z koroną i lwami, na jednej z tarcz Snopek Wazów — ma

to być herb Anny królowny szwedzkiej. Podpis: Thom. Makowski Sc.

Dedykacja na karcie 2giej i 3ciej recto: Naji. Pannie... Annie... szwedzkiej królownie... dobrodzieyce M. Datowana w Krakowie 1613, a podpisana przez wydawcę dzieła: D. Gabriel Joannicy. Tu pochwały Syrenjusza oraz wielkiej mądrości królowej (zna dobrze 5 języków, ma ostrość dowcipu niezwykłą). Podnosi jej miłość ku bratu, niemiłosierność stryja, jej litościwość dla biednych. Nie żądowała na to dzieło nakładu. Podnosi zasługi Akademii krak., powołuje się na słowa kan. Skarżyńskiego o Akademii, żali się na ubóstwo profesorów (a tacy jesteście wszyscy). Na odwrocie k. 3 wierszyk Jana Achac. Kmita.

Poczem idzie: Rejestr lekarstw y rzeczy, poprzedzony uwagą, że przedstawia on pewne braki, ale że gdy wynijdą drugie księgi nagotowane z druku, ponowić się będzie mógł ten rejestr z dokładem. Zajmuje ten rejestr kart 8 (ale rzadko w którym egz. dochował się w całości, toteż w niektórych egz. dorabiano niektóre karty później n. p. w Jag. Cim. 1162). — Na końcu rejestru: Przestroga..., poczem w otoku z napisem ręka trzymająca ziolo lekarskie (napis: Larga manu medica herba nube ministra vivens et moriens).

Potem od arkusza A idzie tekst dzieła. Stronice są liczone i opatrzone sygnaturami u dołu.

Na str. 1: D. Simona Syrenniosa Księgi pierwsze O Ziołach Rozmaitych.

Na str. 337: Księgi Wtore o prostych Lekarstwach z Dioszkorida y wielu innych zebrane.

Na str. 636: Księgi III. Zielnika.

Na str. 912: Księgi IIII. Zielnika.

Na str. 1247: Księgi V. Zielnika.

Na str. 1519: Przydatek do Piątych Ksiąg.

Każda księga dzieli się na rozdziały; prawie każdy rozdział poświęcony innej roślinie; niektóre zajmują po więcej rozdziałów. Tak n. p. rozpoczyna się od opisu rodziny „kosaćców“ (zajmującej 2 rozdziały), potem idzie opis oleńnika, ostrzyża, szpikarnardu i wardu, omylnika, kozika, omanu... i t. d. i t. d.

Na czele opisu każdej rośliny podany jest drzeworyt jej (i to w różnych jej odmianach). Obok drzeworytu nazwa łacińska i niemiecka rośliny. Potem opis, miejsce gdzie rośnie, czas zbierania, moc (lecznicza), skutki jej i pożytki, syropy, soki, olejki, konfekty. Kończy zwykle „rozszadek“, gdzie zbija błędne zdania rozpowszechnione o danej roślinie; prostuje wiadomości starożytnych n. p. Galenus, Philona, Dioscoridesa, Pliniusza, Varrona, Celsusa i t. d. ale i nowszych: Brasovollii, Ruelliusa, Manarda, Fuchsa, Camerariusa,

Matthiolusa, Vikanowy, Tarnera (angiel.) i t. p. Powołuje się też i na ziółpisów i lekarzy polskich (Ephorinus, Novicampianus, Petrycy, z Urzędowa M., Siennik, Fox, Latos, P. Słowacki, Zavadius, Ocellus, Fontanus i t. d.).

W związku z opisem podaje często „przestrogi“ praktyczne dla aptekarzy, lekarzy i gospodarzy co do korzystania z ziół. Ostrzega przed szalierzami.

Uwzględnia zarówno zioła polskie jak obce (egzotyczne). Czerpie widocznie dużo z obecnej literatury, ale powołuje się i na swoje doświadczenie. Dla przykładu cytuję n. p., że na str. 643 pisząc o goryczce (gentiana) wie, iż rośnie na Babiej Górze obficie, na Tatrach i około Sącza po górach. — W innych miejscach Zielnika (str. 861, 1140) wspomina o swoich poszukiwaniach na Pokociu i pod Lwowem. — Nawet w ks. II, opartej na Dioscoridesie, pisze wciąż o swoich spostrzeżeniach. Niektórych ziół dostarczał mu G. Grembacius, lekarz Zygmunta III (str. 1241).

Na marginesach glosy, ułatwiającej orientację w treści.

Główną uwagę zwraca na własności lecznicze, ale wspomina i o innych pożytkach; n. p. dla odżywiania. Tak n. p. na str. 936 o sposobie przyrządzania chleba pszenicznego i o robieniu kwasu. Na str. 982 o chlebie jęczmiennym i t. p.

Opisy zawarte w „Przydatku“ są o wiele pobieżniejsze; zaś na str. 1533 podali wydawcy 10 rycin bez tekstu z uwagą: Zostały po śmierci Autorowej niektóre figury opisanych ziół w tych księgach, które on dla starości, bo siedmziesiąt lat dobrze był przeszedł, nie dojrzał y opisał. Te się tu położyły y pozaczyły, aby ie mógł sobie każdy z opisaniem ich stosować.

Na str. 1536—1539 jest przydana jakby dla zapelnienia próżnego miejsca: O Zydziech rzecz krótka. O srogim okrocienstwie niewiernych zydów, którzy się na działkach Chrześcianskich, z dawnego y wćieckiego postanowienia, corok pastwią. Świadectwa, z poważnych y wiarygodnych pisarsow przez D. Symona Syreńskiego, Medyka Krakowskiego, zebrane. — Wydawca dodał od siebie kilka zdarzeń podobnych, a jego dodatek oddziela się temi wyrazami: To poty Syrenius y dobrze.

Na str. 1240: Omyłki... i Do rejestru przydatek. — Na ostatnich kartach ulb. trzy rejestry alfabetyczne t. j. Index latinus plantarum in hoc libro descriptorum; potem nazwy ziół po polsku; wreszcie po niemiecku. Na końcu ost. karty: Dokonczou ten Zielnik... (i t. d., jak podano już wyżej). Podobno mają istnieć egzemplarze z drobnymi odmianami na tytule od powyżej opisanego, ale takich nie widziałem (znam cztery, z tych dwa bez k. tyt.).

Druk rozpoczęty był w drukarni Loba już w r. 1610 lub 1611, ale ten go nie chciał kończyć. W Acta rectoralia pod dniem 1611 die 3 aug. zapisano: *Executores testamenti Dris Sireonii (Joannicius et Borovins) contrz Nic. Lob typographum proponunt, quod non satisfecerit contractui et non vult ulterius imprimere Herbarium inchoatum...* Rektor nakazał mu zwrócić egzemplarze. — Skończył przeto druk Skalski i jego nazwisko figuruje na końcu. — Inne zapiski odnoszące się do tego sporu ob. w Index lect. Univ. Jag. (z r. 1838). — Inny spór (Molendy, zięcia Syrenjusza) z okazji zapasów tego dzieła ob. Ambr. Grabowskiego Skarbniczka arch. (1854) str. 199.

Niektóre drzeworyty z tego „Zielnika“ odnił nowo Muczkowski w Zbiorze drzew. 1849.

Rozbiór treści „Zielnika“ podaje Szopowicz w rozprawie *De vita Sim. Syrenii Sacrani* 1841 str. 23—46. Na str. 43—5 zestawia autorów, z których korzystał, zarówno obcych jak polskich.

O dedykacji Joanniego Annie Wazówniej ob. Koczorowski w Reform. w Polsce 1922 str. 296. — O ustępie końcowym odnoszącym się do Żydów ob. Bartoszewicz *Antysemityzm w literaturze pols.* 1914 str. 124.

Chodynicki III, 24. — Bentkowski II, 396—398. — Janociana II, 257. — Sołtykowiec O akad. str. 51. — Cuvier Hist. nauk przyrodn. 1854 II 220—48 (dodatki Belkego i Kremera). — Rocznik wyd. lekarsk. Jag. II i III. — Index lectionum in univ. Jagell. 1838—9. — Arnold De monument. hist. nat. 1818. — Adamski *Dissertatio inaug.* 1826. — Maciejowski *Polska I*, 388—390. — *Przyjaciół ludu 1839* (O zielnikach) — *Lachs w Arch. hist. med.* I 279. — *Bednarski Okulistyka ziołopisów 1917.* — *Kołodziejczyk w „Ziemi“ 1927* (artykuł popularny).

Akad. — Czartor. — Chrept. — Jagiell. — Krasin. — Narod. warsz. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz. — Zieliń.

— ob. *Loeaechius Andreas (1607)*.
 Szopowicz *And. Vita Sim. Sireonii* 1841. — *Grabowski Starożytn. pol.* 1840 I, 404—413 (tu jego portret). — *Przyjaciół ludu VI* str. 170—185. — *Mrówka poznańska 1821* str. 78 (*Taxa rerum*). — *Muczkowski Statuta* 208. — *Wielewicki Diarium* (wydał ks. Chotkowski). — J. Majer w *Piśmie zbior. wileń.* 1862. — *Windakiewicz Padwa 1891.* — X. *Czaplewski Polacy w Ingolstadtzie 1914* str. 101. — *Wisłocki Katalog rękopisów* str. LXV. — *Lechicki Mecenat Zygm. III 1932* str. 87. — *Korbut Liter.* 3 I str. 258. — *Finkel Bibl.* III, 1869.

W bibl. hr. Tołstoja w Moskwie była kopja jego pracy „O prostych lekarstwach“ z *Dioskoridesa*. Jest to II Księga *Zielnika*.

Syreny (Poznańskie) nad brzegiem Warty swojej szczęśliwe Nałęcza z Kowicz związku wyśpiewują. fol., k. 2 nlb. — ob. *Cyboni Christophorus Joan.* (1680).

Syriaca Lumina ob. *Hentschel* (1756)

Syricius ob. *Orzechowski Stanislaus* (*De lege* 1551, 1783).

SYRKES (Sirks) Joel, syn *Samuela* († 1641). *Bait Chadosz* (po hebr.)... *Kraków*, ok. 1620 (?).

— [*Responsy rabinicznej*] (po hebr.).
 Miało być kilkakrotnie drukowane?

— *Meszib Nefesz* (po hebr.). [*Komentarz do księgi Rut*]. *Lublin*, 1616.
 Ob. o nim *F. Strauch* w *Encykl. Orgelbr.* XXIV, 508.

Syruc Bernard, Ludwik, Marcin, Szymon etc. ob. *Syruc* (tom XXVIII).
Brückner w *Pam. liter.* XXX (1933) str. 146 twierdzi, że właściwą pisownią jest *Syruc*.

SYRUS Efrem. *Prepodobnaho Jefrema Syryna* raznyja pouczytelnyja słowa monaszskomu i mirskomu stojanyju. *Perewod z greczeskaho. Wilno 1764.* w 4ce.

Jocher 4197.

— ob. *Kohlius Joan.* (1729).

SYRUS Publius Mimus. *Publii Syri Mimi Selectae sententiae. Opera & Studio Erasmi Sixti Leop. editae. Quid praeterea in hoc libro contineatur, sequens pagina te docebit.* [Tu winjetka]. *Cracoviae, In Officina Andraeae Petricouij. Anno Domini, cłoIcIc.* (1599). w 8ce, k. tyt., str. 89 (sygn. A—F₄).
 Na odwrocie tytułu spis rzeczy.

Rozpoczyna dedykacja: *Nobili et gen. juveni Nicolao Boguslawski Erasmus Sixtus Leop. S.; datov. ex Musaeo nostro A. D. Kal. Ianuar. 1599.* — *Mówi, że zapoznał się z Sententiami, gdy wykładał w Akad. krak. i już wtedy chciał je przedrknąć.* Powołuje się na *Senekę*, który je wysoko cenil. — *Poczem następuje przedmowa: Lectori benevolo, gdzie tłumaczy, czemu dodał komentarz Erazma, chociaż on posądzany jest o herezję (powołuje się na zasadę: quod verum est, meum est).*

Potem na str. 7: *Vita Publii Syri* (coll. ex *A. Gellio, Macrobio* etc.) oraz *Testimonia clar. virorum* (*Seneca, J. Scaliger* etc.).

Od str. 11—22: *Sententiae selectae*, ułożone alfabetyczne, częściowe prozą, częściowo trochejami.

Od k. 23 parafraza Erazma n. p. *Qualis fueris in alios, tales alii futuri sunt in te...* Takich sparafrazowanych sentencji nakształt przyszłów jest 363.

Od str. 40—43: *Josephi Scaligeri... Notae*. Poczem: wierszyki Jana Czechoviusa Leop., Adama Stefanidesa i Hieronima Dolińskiego.

Od str. 46: *Erasmi Sixti Leop. In Publici Syri Mimos Collectanea*. Jest to obszerny komentarz pióra Syxta, pełen erudycji klas. i powołujący się zarówno na pisarzy greckich jak łacińskich. I to zarówno starożytnych (Plato, Phaedrus, Antologia), jak nowożytnych (Lipsius, Maret, Erazm, Buchanan, Gyraldus, Pontanus, Ritter-schus). Na końcu na str. 86—7: *Excerpta de poetica Julii Scaligeri de Mimis*. Na str. 88: *Index scriptorum*. Wreszcie: wiersze Stefanidesa, H. Dolińskiego i epigramaty podp. J. Czechovius Leop. i Valentinus Ptarminus Lubominus... Kończąc: Errata.

Juszyński II, 182 i Jocher 299 podają edycje z datą 1590, co błędne. — Jocher 301 i Mecherzyński str. 149 notują odbicie z datą 1600, które wedle notaty mego ojca było podobno(?) niegdyś w Bibl. Jag. lecz zaginęło.

O przekładach późniejszych ob. Kozłowska Katalog rękop. petersb. (1929) str. 77 (przekład z r. 1766) oraz w Załuskiego Zbiorze (1755) V, cz. 2 str. 122 (przez Minasowicza).

Jagiell. — Krasin. — Ossol.
— ob. Erazm Rotterd. (*Aurea* 1528).

W dziele „*Aurea in isto libello contin. Opuscula*“ (ob. Erazm Roterd.) wydanem w r. 1528 w Krakowie u M. Szarf. w 8ce, k. 70 znajdują się między innymi pracami Erazma: *Mimi Publici cum ejusdem scholiis auctis recogniti*. (Egz. jest w bibl. Raczyń.).

Sysang ob. Kaneyonał (1742) — Łubieński Wład. (*Świat* 1740).

SYSSEGOOTHUS Constantinus. *Nuptiis Jaci Connerti et Elisabethae Wiederin. Dantisci* 1617. w 4ce.

Syssenbachia Anna Maria ob. Roge Jak. (*Eulogemata* 1669).

Systawski Mikołaj ob. Rubinkowski Jan (*Epigrammata* 1608).

Systema ob. Bacon F. (kształcenie ludzkich wiadomości) — Karczewski W. R. (*natury* 1791, *Prospekt* 1791) — Keckermann (*logicae* 1606, *mathemat.* 1621, *metaphys.* 1609, *mundi* 1602,

polit 1613, *physicae* 1617, *physicum* 1612, *Rhetor.* 1612, *theologiae* 1617, *systemorum* 1613, *geogr.* 1611, *ethicae* 1610, *astronom.* 1611, *discipl.* 1616) — Pawłowski J. (1674) — Węgierski A. (*ecclesiae slavonic.* 1652).

Système et conduite de la Prusse...
ob. *Systeme*.

Systowicz Joannes ob. *Rubicella Crac.* (1716—17).

Syxt Erazm ob. *Sixtus*.

Syxtus ob. *Sixtus*.

Szyzgia ob. Jagodyński S. (1613).

Sz. I. ob. Ignacy a S. M. Mercede (*Odpowiedź autorowi co jest papież* 1789).

Sz. J. ob. Schlag G. (*Korrespondencya* 1741).

SZAAREJ Dura. [Kodeks rytualny, po hebrajsku]. Kraków, Helicz, 1534.

Ob. Bałaban w „*Pam. zjazdu Kochanowskiego*“ 1930 str. 130. Bibl. Bodlej.

SZABEL Józef Tomasz, prof. i kanonik krak. († 1809). *De Diligentia & Assiduitate Oratio Academica Sub felicissimo Regimine Magnifici Perillustris & Reverendissimi Domini, D. M. Andreae Dominici Lipiewicz Utriusque Juris Doctoris & Professoris, Facultatis Juridicae Procancellarii ac Decani, Ecclesiarum; Cathedralis Cracoviensis Canonici, Collegiatae SS. OO. Cracoviae Custodis, Parochialium in Koniusza & Igołomia Curati, Judiciorum Consistorii Generalis Cracoviensis Assessoris, Librorum per Dioecesim Cracoviensem Ordinarii Censoris, Ordinandorum, & Approbandorum Examinatoris, Collegii Juridici Senioris Patris, Contuberniorum; Jurisperitorum & Regio-Iagelloniani, tum Academiarum; Posnaniensis & Tarnoviensis Provisoris, Geometrae Jurati, Studii Universitatis Cracoviensis, Generalis ac Amplissimi Rectoris, in publica Hospitum & Senatûs Academici frequentia à M. Josepho Thoma Szabel Philosophiae Doctore, ejusdemque Regio Professore, Collega Majore, Ecclesiarum Collegiatarum; Sandecensis Primicerio, S. Annae Cracoviae Archidiacono, Dum Primas in Artibus Liberalibus & Philosophia Laureas VI venerabilibus Do-*

minis Candidatis ritu solemniter conferret; Annō Domini 1776. Die 29. Martii. Habita. Typis Collegii Majoris Universitatis Cracoviensis. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwołanie tytułu wymienione nazwiska kandydatów: J. Mokrzewski, Aug. Filipowaki, J. Sadowski, Dyd. Woynarowski, Jan Tylkowski, M. Dębski.

Rozpoczyna wiersz łac. Bonif. Garyckiego prof. i seniora bursy. — Poczem Oratio. Wychwaleni w niej autorowie starożytni, nawet medycyna winna ich się trzymać (Hippocrates, Galenus). — Pozatem ogólniki. Żadnego odgłosu reformy. Na początku powołuje się na broszurę Śleczkowskiego: *Vende pallium, erne librum* (1775).

Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń.

— In Nomine Domini Amen. Dissertatio Astronomico-Physica de Natura & Affectionibus Luminarium, Per M. Josephum Thomam Szabel, Philosophiae Doctorem, Matheseos, & in Collegio Novodvorsciano Pódeos secundarum horarum Professorem, Geometram Juratum, Contubernii Philosophorum Seniore Pro Loco obtinendo in Minori Universitatis Cracoviensis Collegio Publicae Disputationi in Lectorio CC. DD. Theologorum Annō Domini 1765. Die II. Mensis Octobris Exposita. Cracoviae Typis Universitatis. w 4ce, k. tyt. i k. 12 nlb.

Quaestio dotyczy zaćmień słońca i księżyca i czy jedno i drugie ciało in eclipsibus realiter privetur lumine?

Powołuje się na Brabego, na astronomów XVIII w. i na Descartesa, na Acta Acad. Parisiensis z r. 1706—1722. — Także na obserwacje astronomiczne w Krakowie. W tekście kilka figur.

Bibl. paraf. w Szywnawdziej — Dzików — Jagiell. — Ossol.

— In Nomine Domini Amen. Dissertatio Politica De Natura & adjunctis Belli. Sub tertio, eoq; felicissimo Regimine Perillustris, Clarissimi & Admodum Reverendi Domini, D. M. Joannis Josephi Rygalski, S. Theologiae Doctoris & Professoris, Collegae Majoris, Ecclesiarum; Collegiatae S. Floriani Clepardiae ad Cracoviam Custodis, Parochialis in Antiqua Korczyn Curati Contubernii Geloniani, & Coloniae Acaemicae Neo-Corcinensis Provisoris, Studii Generalis Universitatis Craco-

viensis Magnifici et Amplissimi Rectoris. per M. Josephum Thomam Szabel, Philosophiae Doctorem, Matheseos Professorem, Ecclesiae Collegiatae Sandecensis Primicerium, Pro Loco obtinendo in Majori Universitatis Cracoviensis Collegio Publicae Disputationi in Lectorio CC. DD. Theologorum Annō Domini 1774. Die 5. Mensis Februarii Exposita. Typis Collegii Majoris Universitatis Cracoviensis. w 4ce, k. tyt. i k. 18 (sygn. E₄).

Rozpoczyna Quaestio: Bellum... non solum religionis propagandae sed etiam limitum ampliandorum causa possit legitime inferri finitimis? nec ne?

Rozpoczyna od tego, iż wojna odporna jest dozwolona. Potem udowadnia, że wojna jest dopuszczalna, ale pod warunkami wskazanemi u św. Augustyna i Tomasza. Tylko wtedy jest wojna słuszna. Ale nawet w czasie słusznej wojny nie wszystkie środki są dopuszczalne (n. p. zabijanie niewinnych, zatrucie broni, używanie magji). Nie jest wojną słuszną wojna zaboreza. Argumenta czerpie z Biblii i z teologów katolickich, nie powołując się na współczesny ruch naukowy, oparty na Grocjusz.

Jagiell. (brak końca) — Ossol.

— Kalendarz Polski y Ruski w którym święta roczne y Biegi niebieskie, Aspekty, Wybory, Czas siania, Szczepienia, Krwie puszczenia, Lekarstw zażywania, Wschód y Zachód słońca etc., należytem porządkiem położone y opisane. Na Rok Pański 1761. Który iest według Komputu Rzymskiego przybyszowy, a po przestępnym pierwszy, a według Greckiego Komputu po przestępnym y przybyszowym pierwszy... [Tu idą: Rewolucye roczne... kościelne...]. Przez M. Jozefa Tomasza Szabla Nauk wyzwolonych y filozofii Doktora tychże w Konwencie XX. Kanoników Regularnych Lateranskich aktualnego y w Przesławney Akademii Krakowskiej Mathematyki Professora, Szkół Kazimierskich Bozego ciała y Sw. Jakóba Seniora, z należyłą pilnością wyrachowany. w Krakowie w drukarni Akademickiej Kollegium Większego r. 1761. w 4ce, k. 11 nlb. (sygn. C₁).

Dedykacja św. Stanisł. Kazimirezykowi.

O kalendarzach Szabla ob. parę uwag w Smoleńskiego Pisma II, 82 — oraz Żebrawski Bibl. matem. str. 409—410. Ossol.

— Toż... na R. P. 1762. w 4ce. Uniw. warsz.

— Toż... Na rok Pański 1763 Który jest według komputu rzymskiego po przybyszowym drugi, a po przestępnym trzeci, według greckiego zaś komputu przybyszowy... [Tu idą Rewolucje roczne i Kościelne]... przez M. Józefa Tomasza Szabla w przesławney Akademii Krakowskiej nauk wyzwolonych y filozofii doktorá, Mátematyki, y w kollegium Nowodworskim Grammátiki Professorá, Szkół Kazimirskich Bożego Ciála y S, Jakóbá Seniora, z należytą pilnością wyrachowany. W Krakowie w drukarni Akademickiej Kollegium Większego. w 4ce, k. 9.

Na odwr. k. tyt. idzie tytuł rnski: Sobornik XII miesiacem...

Potem na każdej str. jeden miesiąc (święta, aspekty, wybory, wschody i zachody, przepowiednie pogody). Kończy: Koniektura astrolog. (zaćmienia, pan roku, urodzaje, zdrowie, ognie, powodzie i t. p.).

Cytuje Halego, Origannsa, Kardannsa, jako powagi, na których opiera swe przepowiednie. Jagiell. — Uniw. warsz.

— Toż... Na Rok Pański 1764. Który jest według Komputu Rzymskiego Przestępny y Przybyszowy, według zaś Komputu Greckiego po Przybyszowym pierwszy... [Rewolucje Roczne... Kościelne]... Przez M. Jozeta Tomasza Szabla... W Krakowie W Drukarni Akademickiej. w 4ce, k. 10 nlb.

Na odwrocie k. tyt. powtórzony tytuł po rnsku: Sobornik XII miesiacem syrycz Kalendar Ruskyi...

Każdy miesiąc zajmuje stronę (podane obok siebie święta polskie i ruskie); na marginesie przepowiednie meteorologiczne. — Na końcu na 3 k.: Koniektura Astrol. gener. z konstellacyi 12 asseryzmów... Tu mówi tak samo jak w roku poprzednim i w następnych o „panu rocznym“, o zaćmieniach, o 4 porach roku, o urodzajach, o zdrowiu i chorobie, o ogniu i powodzi — słowem są to takie same przepowiednie z gwiazd wyczytane, jak w prognotykach mistrzów krakows. z początku XVI w. — Dopiero Śniadecki starał się te „prognostyki“ odrzucić i kalendarze krakowskie zgodzić nieco z nanką.

Akad. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— Toż... na rok pański 1765 [Tu rewolucje roczne i kościelne]... przez... jeometrę przysięgłego, w Krakowie

w druk. Akadem. koll. większego. w 4ce, k. 10 nlb.

Na końcu prognostyk astrologiczny.

Akad. — Uniw. warsz.

— Toż... przez Jozefa Tomasza Szabla... Filozofii Doktora... wyrachowany. w Krakowie w Drukarni Akademickiej 1766. w 4ce, k. 10 nlb.

Akad. — Uniw. warsz.

— Toż... Na R. P. 1767. który jest według komputu Rzymskiego po przybyszowym pierwszy a po przestępnym trzeci... [Tu rewolucje roczne i kościelne]. Przez M. Jozefa Tomasza Szabla w Przesławney Akademii Krakowskiej Nauk wyzwolonych y filozofii Doktora Matematyki y Retoryki Professora, Geometrę przysięgłego Kolegę Mnieyszego, Bursy Philosophorum Seniora. Z należytą pilnością wyrachowany. W Krakowie w drukarni Seminarium Biskup. Akademic. (1767). w 4ce, kart 7.

Obok miesięcy jest Koniektura codzienna, po kalendarzu Koniektura astrologiczna generalna. Na końcu: Tabella do używania aspektów.

W egz. Akad. są na wlepionych między strony kalendarza kartkach zapiski rachunkowe jakiegoś mieszczanina krak.

Akad. — Ossol.

— Lenimentum Doloris luctuosum circa Obitum Perillustris olim Clarissimi & Admodum Reverendi Domini, D. M. Adalberti Joannis Cantii Biegaczewicz, Sacrae Theologiae Doctoris & Professoris, ejusdemq; Facultatis Decani, Collegiae Majoris, Ecclesiarum; Collegiatae S. Annae Cracoviae Decani, Parochialium Premycoviensis Praepositi, in Zielonki Curati, Librorum per Diaecesim Cracoviensem Censoris, Approbatorum Synodalis Examinatoris, Contubernii Regio-Jagelloniani, & Scholarum Vladislaviano Novodvorscianarum Provisoris. In Cordibus Ordinum Academicorum Concepti ex Virtutibus & Recte gestis Ejusdem Viri de Ecclesia Dei & Orbe Literario Meritissimi Desumptum. Cujus piis Manibus in Ecclesia Collegiata D. Annae justa cum persolverentur Parentalia; dolente simul ac consolante calamô M. Josephi Thomae

Szabel, Philosophiae Doctoris, ejusdemq; ac Matheseos, tum in Classibus Novodvorscianis Rhetorices Professoris, Collegae Minoris, Geometrae Jurati. Perennem Tanti Viri ad memoriam Expressum. Annô Domini 1767. Die... (dopisano: 13) Martii. Cracoviae Typis Academicis Collegii Majoris. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Stylem nakamiennym pochwały Biegacze-wicza. Wyliczone panegiryki jego pióra. Są wzmianki o jego działalności w szkole Nowodworskiego. Jagiell. — Ossol.

— Proportio Sapientiae Virtutum & Meritorum Sacrae Laureae Theologicae accommoda. in Perillustribus ac Admodum Reverendis Dominis D. Mathaeo Bûydecki, Sacerrimi Ordinis Canonico-regularium Sacrosancti Hierosolymitani Sepulchri Christi nuper Philosophiae, ac Sacrae Theologiae Professore, nunc ejusdem Licentiato, Ecclesiarum Charzoviensis, & Bythomiensis in Silesia Praeposito, Conventus Generalis Miechoviensis Consiliario. D. Ioanne Cantio Laskiewicz, ejusdem Sacerrimi Ordinis Canonico in Alma Universitate Cracoviensi AA. LL. & Philosophiae Doctore ejusdemq; nuper in Conventu Stradomiensi S. Hedvigis, nunc Actuali Sacrae Theologiae Professore & Licentiato, Ecclesiarum; Archipresbyteralis B. Virginis Mariae in Circulo Cracoviensi Concionatore Ordinario Vrociszensis Praeposito, Sacra Autoritate Apostolica Notario, dum à Perillustri ac Admodum Reverendo Domino D. M. Antonio Krzanowski, Sacrae Theologiae Doctore & Professore, Facultatis Juridicae Procancellario, Ecclesiae Collegiatae S. Floriani Clepardiae ad Cracoviam Praeposito, Canonizationis B. Joannis Cantii Procuratore. Contubernii Philosophorum Provisore, In Peraugusto CC. DD. Theologorum Lectorio praesente Illustrissima Magnorum Hospitum Frequentia Sacrae Theologiae Doctores ritu solemniter renuntiarentur, per M. Josephum Thomam Szabel, In Alma Universitate Cracoviae Philosophiae Doctorem Matheseos & Grammatices Professore Contubernii Philoso-

phorum seniore lucu publicae demonstrata. Anno quo In Meritis Christi Proposito ad Caelos nobis Inventa est. (1762) Die 16 Mensis Junii Cracoviae Typis Collegii Majoris. fol., ark. F₂ (kart 12).

Wierzem nakamiennym.

Dzików — Jagiell. — Ossol.

— X. Jozef Tomasz Szabel Świętey Teologii Doktor, Kanonik Katedralny Płocki, Wszystkich Szkół I całego Stanu Akademickiego w Koronie Rektor I Sędzia Ordynaryyny. (1790). [Na końcu:] Ordynacya Sądów Rektorskich Szkoły Główney Koronney. fol., k. 2 nlb.

Datow. 9 lipca 1790.

Oznajmia, iż objawszy godność rektora, musi przypomnieć przepisy Kom. Ed. odnoszące się do karności obowiązującej po szkołach Koronnych. Osoby należące do korp. uniw. mają się zgłaszać po sprawiedliwość do niego. Będzie prowadził trzy rejestra. Jak mają być pisane pozwy? O wydawaniu dekretów. O apelacji. O instygatorze. Współpodpisany: Seb. Czochron, archivi prefekt. Bez osobnego tytułu. Jagiell.

— ob. Decus literar. (1777) — Olechowski Józef (Documenta ad causas 1798) — Ordo praelect. (1791—96) — Putanowicz Józef (Actus doctoratus 1780) — Series.

Jego kuzanie jest w dziele: Pamiętka wprowadzenia obrazu na Jasną Górę w Częstochowie 1784 (od k. 15).

W ręk. Jag. 1767 jest jego wykład uniw. p. t. Elementa phil. Arist. Thomisticae. Muczkowski Statuta 411, 414, 429. — Łętowski Katalog IV, 100. — Encykl. Org. XIII, 661 i XXIV, 513. — Encykl. kośc. XXVII, 448. — Wiślicki Katalog rękop. nr 2547 i 3131. — Śniadecki Koresp. I. 1932 str. 132. — Finkel III. 1869.

Szablikiewicz Wojc. ob. Waleszyński Alb. Amazon (1701).

SZABLIŃSKI Gabrjel. Długa odpowiedź na krótkie uwagi jednego Anonimy. 1790. w 8ce, kart 2 nlb.

Krasid.

Szablowski Eljasz ob. Różanka (Corona aurea 1681).

Szablowski Ignacy ob. Malvasia (1796).

SZABRAŃSKI Bonawentura Stanisław (1745 † 2 kwietnia 1800). Historia kościelna przełożona z języka francuskiego z przydaniem do niej historyi

kościół polskiego poczynając od X. w. (Tomów 2). w Piotrkowie, druk. Piarów w 4ce.

Horanyj Scriptores Piarum II str. 704.

— Życie Pana i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa, przekład z francuskiego na język polski. w Piotrkowie S. P. 1793. r. w 8ce, str. 110.

Wydął pod imieniem Stanisława Wężyka, konwiktorą piotrkow.

Jocher 8198 III, 410. — Bielski Vita Piarum 172. — Horanyj Script. II, 704—5.

Szachin Jan ob. Proźba (1789).

SZACHNA Szloma († 1559). Pesakim [t. j. księga orzeczeń, po hebr.]. Kraków, Helicz, b. r.

Przedruk w r. 1904. Brit. Museum.

— ob. Pesakim.

Bałaban w Pam. Zjazdu Kochanow. (1930) str. 103. — Tenże Dzieje żydów I (1913) str. 414.

Szachownica ob. Jabłonowski Józ. Aleks. (1742).

Szachy (w Polsce) ob. Kochanowski J. (1585) — Ostroróg Jan (II) — Ryński P. (Proverbia) — Vida M.

Liczne wzmianki o szachach w liter. polsk. zestawiają: Dzieduszycki w Dodatku mies. do „Czasu“ 1856 zeszyt 7. — Maciejowski Polska do połowy 1842 str. 148. — Gołębiowski Gry i zahawy 1831. — Korotyński w przedmowie do „Szachów“ Kochanowskiego (Wyd. pomnik. II, 124). — Bibliogr. polska XIX w. tom IV str. 426.

Szacunek działu ob. Myśliński Fab. (1641).

SZADBEI Emeryk, prof. w konw. dominik. w Żółkwi. Dignitas Celsissimi & Excellentissimi Principis Adami Czartoryski Generalis Terrarum Podoliae, Camenecensis Latyczoviensis Capitanei Uno limitari nescia loco. Honorum auge & votorom (sic) omine in immensum gloriae Crescens Sub tempus felicissimi ingressus in Capitaneatum Latyczoviensem A Devinctissimo suo Nomini Conventu Latyczoviensi Fratrum Ordinis Praedicatorum Provinciae S. Hyacinthi in Russia Per R. P. Emericum Szadbei S. T. Lectorem, ejusdemq; Professorem inarium (sic) in Conventu Regali Żółkiewiensi Humili eloquentiae Stylo Adorata Anno quo increata dignitas nullis circumscripta limitibus, se toti Orbi

adoratum exhibuit 1762. fol., k. tyt. i k. 14 nlb.

Na odwrocie tytułu niedołączna rycina Pogoni, 4 wiersz łac. i cytaty z Okolskiego. Poczem Salutatio, zawierająca genealogię Czartoryskich (od Wład. Jagiełły).

Na końcu winjeta, która powtarza się w druku z r. 1745 Szczerbackiego (ob), choć wątpliwe, aby oba te druki wyszły z tej samej oficyny. Ossol.

Szadek Andrzej ob. Szadkowski And.

SZADEK (Sadecius) Gabrjel Eutropius. Apologia pro Coll. Posn. assertionibus... (1583)... ob. Sadecius (tom XXVII, 18).

— Assertiones theologicae de uno et Primo Deo (1581, 1611, 1618)... ob. t. XII, 253 i t. XXVIII (pod Socyn).

Socyn w swojej odpowiedzi p. t. Defensio — przypisuje ich autorstwo Eutropiuszowi. Ob. o nim Stan. Estreicher Acta rec. II, 378. — Barycz Conclusions (1933) str. 483.

SZADEK (Sadcoviensis), Szadek

Prokopiades Mikołaj (ur. 1488, w r. 1535 dokt. teol., w r. 1548 rektor, † 1564). Almanach auf das Jahr 1527. ark. rozł. (fol. tabl.).

Druk Wietora w Krakowie.

Formanowicz Katalog bibl. kap. gnieźn. 1930 str. 70. Kap. gnieźn.

— Parvus Catechismus Catholicorum Cracoviae, cum Gratia et Privilegio, Lazarus Andreae excedebat. M.D.LX. (1560). w 8ce, k. nlb. 28.

Mik. Szadek był tylko wydawcą tego dziełka już przedtem drukowanego, opisanego w t. XIV, 95.

Wierzbowski III, 2365. — Jocher 2773.

Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Warsz. Sem. duch.

— Nicolai de Shadek artium liberarium Magistri Cracoviensis studij Ephemerides. [Tu winjetka]. Super annum domini 1525. [Na odw. tyt.]: Anno a natiuitate saluatoris Jesu. 1525. Qui est primus post... [Tu cyfry kalendaryzowe]... [Na końcu:] In aedibus Hieronymi Vietoris. Pro anno Domini. M.D.XXV. w 8ce, k. nlb. 16 (sygn. B₈).

Ilość wierszy na stronie zmienna; tytuł i tekst pismem gockim, dwójakię kroju. Druk czarny i czerwony zarówno na tytule jak i w tekście.

Każdy miesiąc zajmuje dwie strony, kończąc się radami o spożywaniu potraw, przyjmowaniu lekarstw, kąpielach i t. p., ujętymi w czterowiersz i dodatkowy dwu-

lub trójwiersz; n. p. na czerwiec: In iunio gentes perturbat medo bidentes Atque nouellarum fuge potus ceruisiarum Ne noceat colera valet hec refectio vera: Lactuce frondes ade ieiunus hibe fontes. Cancer frigidum et humidum signum indiferens Pectus, pulmo, iecur in Cancro non minuuntur. Somnia falsa vides. Utilis sit emptio rerum, Potio sumatur secutus perge viator.

Kalendarz kończy się na k. 14 recto, poczem następuje Canon. Membrum ne plebotomes: Luna existente in signo illius membri... I tak dalej w dziesięciu rubrykach rady astrologiczne o kąpielach, sadzeniu drzew i sianiu, podróżach, kupnie, strzyżeniu się, polowaniu. „Canon“ kończy się na k. 15. Na jej odwrócenie dane astrologiczne o zaćmieniach księżyca. Na k. 16 recto dwa drzeworyty przedstawiające zaćmienia księżyca z nadpisami: In Capricorno. In Cancro.

Piekarski w *Silva Rerum* 1927. Jagiell.

— Nicolai de Shadek *Artium liberalium magistri Cracouien. studii Ephemerides Anno a Nativitate Salvatoris Jesu 1525.* ark. rozł. (fol. tabl.).

Na ramkach ornamentowych mieszające z polskimi nazwami obok. Jagiell.

— *Ephemerides...* (za lata 1526—30). Dzień nieznane.

— *Ephemerides ad a. 1531.* w 32ce. Druk Mar. Szarffenbergera w Krakowie.

Formanowicz j. w. str. 70. Kap. gnieź.

— *Judicium astronomicum Nicolai de Shadek artium liberalium magistri Cracoui. studij pro Anno Christi MDXXI. fideliter calculatum.* (Pod tem 8 wier. łac. Rudolfa Agrykoli. U dołu:) Venus domina anni Juppiter cum Marte dni. Veris et participes dnij Veneris. (Na końcu:) *Impressum per Hieronymum Vietorem expensis providorum Ioannis Haller consulis et Marci bibliopoli (sic) ciuis cracouien.* w 4ce, k. 8 nlb.

Druk tytułu częściowo gocki, częściowo antykwa. — Tekst antykwa.

Na odwrócenie tytułu dedykacja Piotrowi Tomickiemu, bisk. pozn. i podkanclerzemu. Bandtkie *Hist.* druk. krak. 181. Jagiell.

— *Judicium astronomicum Nicolai de Shadek artium liberalium magistri cracouien. studij pro anno Christi millesimo quingentesimo vigesimo primo fideliter calculatum.* (Pod tem 8 wier. łac. Rudolfa Agrykoli). Venus domina anni. Juppiter cum Marte dni. Ueris et participes dominij Ueneris. (Na

końcu:) *Impressum Cracouie per Hieronymum Vietorem anno supra (1521).* w 4ce, k. 8 nlb.

Druk gocki, tylko wiersze Agrykoli i ded. antykwa.

Dedyk.: *Petro Tomicio episcopo pozn. et reg. pol. procancellario.*

Kalendarz ten wyszedł zapewne nakładem samego Wietora; druk gocki tekstu odróżnia go od wydania kalendarza na ten sam rok, drukowanego także u Wietora, nakładem Hallera i M. Scharffenbergera. Bandtkie *H. dr. krak.* 181. Jagiell.

— *Judicium astronomicum: cracouien: ad annum domini 1522 Nicolai de Shadek arcium liberalium magistri: dedita opera elaboratum.* (Podłużna winjeta). Saturnus dns anni. Juppiter particeps. (Znowu podłużna winjeta). Stanisłai Hosz cracouiensis. ad lectorem decatostichon... (10 wierszy łac. a pod nimi znowu podłużna winjeta). (Na k. ost. recto u dołu:) *Impressum Cracouie per Joannem Haller anno dni. 1522.* w 4ce, k. nlb. 6.

Druk gocki prócz wierszy Hozjusza. — Na odwr. tyt.: *Mathie de Miechow philosophantium ac medicorum decantatissimo.*

Bandtkie *H. dr. krak.* 181. — Piekarski *Kat. kór.* nr 1461.

Jagiell. — Kórnik.

— *Judicium astronomicum magistri Nicolai de Shadek in studio cracouien. Ad annum domini 1523 editum.* (Kóło roku z jednej strony herb akademji krak., z drugiej miasta Krakowa). Mercurius dominus anni ex pluralitate dignitatum in loco et angulis eclipsis in Uirginis signo; cui participabit Mars cum Saturno et per hyemem atque per ipsum Juppiter eorum malitiam pro posse reprimet. Ex futuris vero coniunctionibus predixisse dnm anni et effectuum presentia non est naturale cum effectus non precedat causam. Habes candide lector pronosticon meum leuioribus ut optasti verbalibus. Quod vero cupis, ut quasi digito tibi futura ostenderem id nequaquam ars et imbecillitas ingenii humani admittet, neque enim ut prophete reuelata ore dei astrologi loquuntur, sed dumtaxat que ex astris ingenio suo concipiunt, prout diuinus spiritus interius pro meritis cuiusque et

prot vult inspirat. (Na końcu: 14 wierszy z podpisem: Christophorus faciebat, a pod tem): Impressum Cracouie per Florianum. w 8ce, k. 16.

Dedykacja: Joanni Conarski, Epis. Cracov. Bandtkie H. dr. krak. 181. — Morawski Hist. uniw. II, 269. — Piekarski Katalog kórn. nr 1462. — Podobiznę tytułu podaje Biegeleisen Dzieje liter. III, 328. Jagiell. — Kórnik.

— Judicium astronomicum magistri Nicolai de Shadeck in studio cracouensi ad annum domini 1524 editum. (Następuje ustęp jeden 10 wierszowy o planecie panującej i o wpływach innych planet w ciągu roku. Pod tem mały widok miasta w dwóch kółkach, u spodu stykających się. koło tego po lewej Orzeł polski, po prawej Pogoń a jeszcze niżej winjeta podłużna: smok z którego pyska wybiegają kwiaty). (Na końcu:) Impressum Cracouie in edibus domini Joannis Haller. Anno DCCCCXXIII. (Ta sama myłka jest i w drugim wydaniu z tego roku, w którym cyfry rzymskimi literami; tu zaś gockimi). w 4ce, k. 8 nlb.

Tylko dedykacja i tytuł prócz dwóch pierwszych wierszy antykwą, reszta gocka.

Dedyk.: Petro Tomicio episc. posn. et vicecancell. reg. Pol. — W tem wydaniu nie ma wierszy Hozjusza, zresztą tekst w obydwu wydaniach ten sam. Jagiell.

— Judicium astronomicum magistri Nicolai de Shadeck in studio Cracouien. ad annum Domini MDXXIII editum. [Następują w trzech ustępach zdania o planecie panującej i inne przestrogi. U dołu: Widok mały miasta w dwóch kółkach, a koło tego z lewej Orzeł polski, a prawej Pogoń] (Na końcu:) Impressum Cracouie in aedibus domini Joannis Haller, anno DCCCCXXIII (sic). w 4ce, k. 8 nlb.

Tekst, dedykacja i 2 pierwsze wiersze tytułu gockie, reszta antykwą.

Dedyk.: Petro Tomicio episc. posn. reg. Pol. procancell. a pod dedykacją 20 wierszy Stanisława Hozjusza do czytelnika.

Bandtkie H. dr. krak. 182. Jagiell.

— Judicium astronomicum coniunctionis minoris Saturni et Jouis super decimo gra. piscium continuativa triplicantis aqueae et super coniunctionibus alijs XV in eodem signo aggregatis.

In celebri studio Crac. per magistrum Nicolaum de Shadeck editum. (Pod tem półkole ze znakami niebieskimi, a pod tem w 5 wierszach tłumaczenie wskazanych w półkole połączeń ciał niebieskich w latach 1523 i 1524. U dołu widok miasta otoczony dwoma kółkami na których naznaczone położenie słońca i planet. Po lewej Orzeł polski, po prawej Pogoń). (Na końcu 12 wierszy łac. Piotra Risiniusa do czytelnika, a u dołu:) Impressum Cracouiae in aedibus domini Joannis Haller, anno domini millesimo quingentesimo uigesimo quarto (1524). w 4ce, k. 8 nlb.

Tekst gotykiem i 2 pierwsze wiersze tytułu; reszta tytułu, dedykacja i wiersze Rydzynskiego antykwą.

Ded. Joanni e principibus Lithuaniae, episcopo vilnensi.

Zachowane w dwóch warjantach w bibl. Kórnickiej — Wedle Piekarskiego l. c. nr 1463—4 jeden z nich ma na końcu wierszyk z tytułem „A A (sic) Lectorem“, drugi z „Ad lectorem“ (ten drugi jest defekt).

Bandtkie Hist. dr. krak. 182.

Jagiell. — Kórnik.

— Judicium astrologicum anni 1525 venturam eius dispositionem per quartas, menses et dies, hominum insuper affectiones, locorum status ac terrenascentium condiciones edocens, in celebri studio cracouien. per magistrum Nicolaum de Shadeck, pro laude gubernatoris celorum et providentia mortalium fideliter elaboratum. (Pod tem winjeta: podłużny czworobok, w nim po stronach kwiaty, w środku orzeł przewinięty literą S, Niżej:) Hermetis et recentiorum autoritate... colligentur (w 5 wierszach jak w wydaniu odmiennem z tego samego roku. Niżej, po jednej stronie na tarczy dwa berła, po drugiej herb Krakowa. W środku w dwóch wierszach: Venus domina anni. Mars particeps. Pod tem:) Petrus Risinnus (4 wierszy łac.). w 4ce, k. 8 nlb.

W egz. Jag. brak końca Zdaje się, że na końcu było: Cracouiae, per H. Viestorem (?). Druk gocki, tylko część tytułu antykwą. — Dedykacja Erasmo Crac. abbati Clarae Tumbae (na odwr. tyt.).

Bandtkie Hist. dr. krak. 182. — Piekarski l. c. nr 1465. Jagiell. — Kórnik.

— *Judicium Astrologicum anni. M.D.XXV. (1525). venturam eius dispositionē per quartas, menses et dies: hominū insup affectiones, locorū status ac terrenascentiū cōditiones edocens: in celebri studio Cracz. per Magistrū Nicolāū de Shadek, pro laude gubernatoris celorū et providentia mortalīū fideliter elaboratum. Hermetis et recentiorū autoritate in vulgū acceptissime introducta, anno memorato Venus dñabit. Est nāq; dña ascendētis introitalis figure, ex angulo quarte ipsūm trino irradians. Et siquidē eius gubernatio imbecilla: deo tñ ppicio; mala ex alior, Astrorū influxu ventura, magna in parte abiget & mitigabit. Ptholomei vero arte dñi singularū quartarū suis locis colligent. Venus dña Anni. Mars particeps. Tetrastichon Stanislai Hosii Ex Tempore Aeditvm Si iuuat aethereos lector cognoscere cursus. Haec abs te cuperem scripta subinde legi. Nam praeuisa minus possunt ut tela nocere Cognita sic non tam laedere damna solent. [Na końcu:] Impressum Cracouie per Hieronymum Vietorem: pro Anno dñi M.D.XXV. (1525). w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb. (sygn. A—Biiij).*

Druk gocki, tylko ded. antykwą kursywą. Ded.: Erasmo Crac. (Vitreatori) abbati Claretmbe alias in Mogyla, cons. priv. univ. — Odnajduje w nim przymioty mag. Joannis praedic. disertissimi, mag. Leonardi philosophi et matemat. (to oczywiście Leonard z Dobezye), mag. Stanislai juris pont. doct. et germani ejus Joannis, Nicolai medici, wreszcie Jacobi Zasanski Vitreatoris avunculi ejus. — Wreszcie dat. Nonis octobribus 1524.

Poczem idzie prognostyk. Rozpoczyna charakterystyka miesięcy ze stanowiska astronom. i astrolog. (pogoda, ciepłota, zaćmienia). — Dalej zwykłe przepowiednie: o urodzajach, o chorobach, o wojnach i zamieszkach, de statu ecclesiasticorum (nulla eis notabilis adversitas hoc anno ventura prognosticatur), de principibus, de statu vulgi, de martialibus, de venerois (puella matrimonia firmabunt, uiedarmo widać Venus była panią roku!), de mercurialibus, de judeis, de christicolis, de Turcis et Tataris, de regno Poloniae, Ung., Boh., Lithuaniae, de Russia, Prussia, Slesia; kończy jak zwykle przepowiednia de miseris.

Jest to więc ten sam schemat, jakiego uży-

wał w poprzednich, tylko opracowany nieco innemi zwrotami. Cechuje je ostrożność, brak precyzji w szczegółach i szablonowość. Tylko przepowiednie meteorologiczne są szczegółowsze.

Uwagę zwraca powołanie się w tytule na powagę Hermesa i nowszych, a nie tylko na powagę starożytnych.

Na przedostatniej i na ostatniej karcie zastrzega się, że przepowiednie jego należy rozważnie interpretować: tamquam principū quaedam diligenter resolutae veritatem ostendunt; są jednak niektórzy, co je krytykują: in artem astrologicam et in iudicantem mordaci dente prorumpunt. — Widocznie przerosł astrologji i prognostykarstwo, jakiego terenem zaczynał być wówczas Kraków, wywoływał reakcje. Tem dziwniejszym jest współudział Hozjusza.

Egz. Jagiell. gesto wólcześnie glossowany. Bandtkie Hist. dr. krak. 182. — Morawski Hist. nniw. II, 314. Jagiell.

— *Judicium cracouien. astronomicum magistri Nicolai Shadkouiani: vniuersalis studij cracouiensis astrologi ordinarij: super annum domini 1526. Venus domina anni: ex commissione Jouis. Celi enarrant gloriam dei Ps. 18. (Niżej wielki rak czarny jako znak niebieski, a koło niego z jednej: Eelipsis, z drugiej strony: Lune, u spoda: in cancro. Na k. O v. Hexastichon ad lectum, verso: M. Pyrserius Silesius in laudem prognostici huius Tetrstichon hoc ludebat. Niżej: Cracouie, apud Hieronymum Vietorem. Opera impensisque Joannis Sandecen.) [Pod tem:] Cautum est priuilegio regio eijdem cesso: ne aliquis bibliopolarum iudicia minutionesque in preiudicium ipsius imprimere, vel alibi impressa adducere audeat: sub penis in eodem expressis. (U dołu:) Venduntur in platea sancti Floriani. w 8ce, k. 16 nlb.*

Druk gocki, tylko wyraz *Judicium* na tytule antykwą, a wiersze na końcu kursywą. Ded. Matthiae Dreuićio episcopo cujaviensi. Bandtkie Hist. dr. krak. 182. Jagiell.

— *Judicium astronomicum ad annum dñi. MDXXVII. magistri Nicolai Shadkouiani, celebris Crac. litterarij studij astrologi: fidei diligentia elaboratum. (Następują dwa ustępy, jeden 7o, drugi 9cio wierszowy, o planecie panującej i wpływie innych planet. Niżej:) Leonardus Coxus lectori bene*

agere... (12 wierszy łac. kursywą). (Na końcu:) Cracouię per Hieronymum Vietorem (1527). w 4ce, k. 8 nlb.

Druk gocki, prócz dedykacji.

Dedykacja: Petro Tomicio episc. cracov.

Bandtkie Hist. dr. krak. 182. Jagiell.

— *Judicium astrologicum in celebri studio craco: ad annum dni 1528*, per magistrum Nicolaum Sadkouien. diligenter practicatum. (Tytuł zresztą jak w wydaniu z tegoż roku u Macieja Scharffenberga). (Na końcu:) *Impressum Cracouię per Ieronymum Vietorem 1528*. w 4ce, k. 8 nlb.

Tekst gockim, dedykacja kursywą, tytuł w części pierwszej gockim, reszta antykwą.

Ded.: Joanni Carnkowski episcopo premisl.

Bandtkie Hist. dr. krak. 182—183.

Jagiell.

— *Judicium astrologicum in celebri studio craco: ad annum MDXXVIII* per magistrum Nicolaum Sadcouien. diligenter practicatum. Iouem dominum anni, quia in gradu exaltationis sue gaudet, pronuncio. Cui Saturnum cum Marte in tauro in gradibus ipsis peregrinis iunctos, angulos tamen primos figurarum reuolutionis possidentes participes potenter malos, adiungo. Magister Anselmus Ephorinus Fridenbergus candido lectori S. [14 wierszy łac.] (Na końcu:) *Finis iudicii astrologici ad annum Christi MDXXVIII. Impressum Cracouię per Mathiam Scharffenberger. Impensis vero Marci ciuis ac bibliopole cracouien. w 4ce, k. 8 nlb.*

Druk tekstu gocki, dedykacja kursywą, tytuł gockim i antykwą.

Ded.: Joanni Carokowski episcopo premisliensi Jagiell.

— *Judicium astrologicum cracouiense: magistri Nicolai Shadkouiani ad annum gratiæ 1529. Venus domina anni. Mars et Jupiter participes. M. Anselmus Ephorinus Fridenbergus, amico lectori S. [14 wierszy łac.]* (Na końcu:) *Impressum Cracouię per Mathiam Scharffenberger, impensis Marci, bibliopole cracouiensis. w 4ce, k. 8 nlb.*

Wiersze Ephoryna na tytule i dedykacja antykwą, reszta gockim.

Ded.: Christophoro a Shydlovviecz, castell. crac. cancell. reg. pol.

Bandtkie Hist. dr. krak. 183. Jagiell.

— *Judicium Astrologicum in celebri studio cracov. Magistri Nicolai Sadkouiani ad Annum gratiæ, 1529. Venus anni dña. Mars et Juppiter participes dominii. Magister Anselmus Ephorinus Fridenbergus Amico lectori S. [Tu 14 wierszy łac. rozpoczynających się: Annus en redijt fructus tibi Schadkouiani...]. Cracoviae per Hieronymū Vietorem... w 4ce.*

Fragment tego prognostyku (odmiennego od druku Scharffenbergera) mocno zniszczony odnalazłem w r. 1911 w okładce rękopisu sygn.: Dep. Kolmar (Chodziesen) B. 1., w arch. państw. pozń. a zawierającego ortyle kościańskie. W prognostyku znajdują się też przepowiednie po polsku.

Arch. pozń. państw.

— *Judicium astrologicum in celebri studio cracouien. per magistrum Nicolaum Shadcouianum ad annum dni MDCCCCXXX editum. Mars dominus est anni eius coadiutor Saturnus: quibus Jupiter deblissimus a longinquo assistet. [Pod tem 12 wierszy łac. Benedictia Cosmyñ. do czytelnika]. (U dołu:) Cracouiae apud Hieronymum Vietorem. (Na końcu:) Impressum Cracouię, per Hieronymum Vietorem, anno dni millesimo quingentesimo vigesimo nono. (1529). w 4ce, k. 8 nlb.*

Druk gocki, tylko wiersze Koźminczyka na tytule i dedykacja antykwą.

Dedyk.: Nicolao de Zamosczie can. crac. praepos. tarnov. et woyñic. cantori sandom. regis Pol. referendario et secretario.

Bandtkie Hist. dr. krak. 183.

Jagiell. — Kap. gniezn.

— *Judicium astrologicum in celebri studio cracouiensi per magistrum Nicolaum Shadkouianum editum: ad annum domini 1531. Dominus anni Mars. [Pod tem 14 wierszy łac. Benedicti Cosminensis ad lectorem]. (Na końcu:) Mathias Saharfenbergius (tak) excudebat. w 4ce, k. 8 nlb*

Druk gocki, tylko wiersze Koźminczyka antykwą a dedykacja kursywą.

Ded.: Joanni de Verden capitaneo novensi, proconsuli civit. gedanensis.

Bandtkie Hist. dr. krak. I. c. Jagiell.

— *Judicium et significatio Comete visi Anno domini. 1531. per Magistrū Nicolau de Szadek diligetissime elaboratū. [Tu koła, przedstawiające kule*

ziemską z napisami: Apparitio Cometepolus mūdi-Zodiaci i t. p.]. Figura apparitionis ex parte occidentis et motus eius per signa. Habitūdines vero alias qui artis est gnarus, facile cōiectabit. [Na końcu:] Excussum Cracouie per Florianū Vngleriū: Anno domini: 1531. [W części górnej końcowej karty w wieńcu sygnet drukarni Unglera: na tarczy litera V a w niej litera F]. w 8ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Druk gocki.

Rozpoczyna na odwoicie tytułu dedykacja: Joanni a Lasco, gnesn. et lanc. praeposito... Tu wspomina arc. Jana i woj. Hieronima Łaskiego. — Poczem na k. 2 verso: Magistri Ben. Coominensis ad lectorem 10 wierszy i herb Łaskich.

Od k. Aij opis komety, de causis comete (za Arystotelesem), quis erit effectus; przepowiada, że Polska będzie wolna od skutków komety. Jagiell. — Kap. gnieźn.

— Judicium astrologicum in celebri studio cracouiensi per magistrum Nicolaum Sadkouianum editum. Ad annum domini 1532. Sol dominus anni. Mars particeps. [Pod tem 14 wierszy łac.] Michael Pannonius Zalay ad m. d. Michaellem Jeczy in regione Hungarię Zylag habitantem. (Na końcu:) Cracouiae per Mathiam Scharffenbergium, anno domini 1532. w 4ce, k. 8 nlb.

Tekst gocki, wiersze i dedykacja antykwą
Ded.: Michaeli Jeczy regis Hngg. Ioannis secret. — Na karcie ost. nad drukarzem 20 wierszy łac. Franc. Mymeri Silesii ad lectorem.

Bandtkie Hist. dr. krak. 183. — Piekarski l. c. nr 1467. Jagiell. — Kórnik.

— Naznamionowanie dzienne miesiaczow nowych, pełnych a przythym czasow dobrych ku krwie wypuszczeniu, Baniek, Lekarstwa, Sszczepienia y siania etc. Mistrza Mikołaiia Ssadka. Lata od narodzenia Jezu Krysta syna bożego 1525. poczytając. Który jest pierwszy po przestępnym. (Kalendarz ścienny z drzeworytami, herbami Krakowa, Orłem i Bonarowym). fol., 1 karta.

Podobizna w Dodatku do Nru 209 Tygodn. Ilustr. z r. 1887 z objaśn. Przyborowskiego. Wierszowski III, nr 2114. — Łoś Przegląd zab. str. 319.

Kap. gnieźn. — Kórnik — Zamoj.

— Practica deitsch magist: Nicolai von Schadeck der loblichen vniuersitet

Crakaw ynn Polen Astronomi, auff das 1531 Jar practicyrt, durch Franciscum Mūmern Bacca: vordentscht. Mars ein Herr dieses Jars. Czu dem getrewen Leser... [18 wierszy niemieckich]. (Na końcu:) Gedruckt ynn der königlichen Stadt Crakaw durch Mathiam Scharffenbergk. Im Jar 1231 (sic). w 4ce, k. 7 nlb.

Druk gocki.

Ded.: Hansen von Werden, Hauptman auff der Newburgk koni. Stadt Danck Burgermeister. Jagiell.

— Pronosticon Judiciaale (sic) futurorū euentū anno dñi 1519 in studio Cracouiensi per Magistrū Nicolaum Shadek collectum. [Tytuł w górnej części karty; resztę karty tyt. stanowi drzewor., wyobrażający Saturna i Marsa w zbrojach rycerskich. „Saturn“ w postawie siedzącej z podniesionym mieczem w prawej ręce, „Mars“ w postawie stojącej, lewą ręką przytrzymuje halabardę, prawa wsparta na biodrze. Na dalszym planie rzeka, za nią na skałach, zamek]. [Na końcu:] Impssum Crac. p. Hieronymū Victorē. Impensis Ioannis Haller. Sen. Crac. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Tylko część tytułu i niektóre tytułiki wewnątrz druku gotykiem, reszta antykwą.

Na odwr. tytułu dedykacja: Andree Critio secretario Regio omnium eruditorum hominum amico singulari Magister Nic. de Shadek Salutem dicit. — Tu powołuje się na Ptolomeusza i Galena, broniąc astrologji. Niesłusznie medycy potępiają astrologję. Wielu księży, gdyby radziło się astrologów, nie zostałoby panowania pozbawionych.

Poczem rozpoczyna się prognostyk. Tak w tym jak i w innym składają się na treść jego rozdziały z osobnymi tytułikami. Omawia coeli configurationes (na podst. Ptolomeusza). De hujus anni gubernatoribus praecipuis (byli to Mars i Saturn). O zmianach księżycy. — Na k. 6 rozpoczynają się przepowiednie: De fertilitate (jakie będą w tym roku urodzaje zboża, wina i t. p.). De bello. De salute (o zdrowiu). Wypadki polityczne i społeczne (de statu vulgi, judeorum populus non bonum habebit statum de Turcia); przepowiednie dla kupców, wojowników, kobiet. Kończą przepowiednie: De Regno Poloniae, Hungariae, Lithuaniae, Slesiae; De mineris (tu mówi o alchemji).

Przepowiednie są oczywiście nader ogólnikowe. Ponieważ panuje Mars, zapowiada wojny i niepokoje wewnętrzne. Inne prognostyki są do tego podobne, nie charakteryzując ich treści przeto bliżej. — Jako prognostykarz pozostawał pod wpływem Alcabitiosa.

Ob. bliżej o jego prognostykach: Seruga Krakowskie kalendarze 1913. — Celichowski Dwa kalend. 1874; a także literaturę niżej na końcu opisu jego dzieł podaną (Morawski, Wisłocki, Łopaciński i t. p.).

Jego prognostyki rękop. z lat 1517—1531 znajdują się w ręk. Jag. nr 582 i 2422. Bandtkie Hist. dr. krak. 181. — Piekarski Kat. kórń. 1929 nr 1460.

Jagiell. — Kap gnieźna — Kórnik.

— Pronosticom accidentium ex syderali dispositione anni dni. 1520 per magistrum Nicolaum de Szadek, in studio cracouiensi aeditum. [Pod tem w rzędzie 3 herby: Korab, dwa berła na krzyż i tarcza belką od lewej do prawej przecięta, w polu po lewej i prawej po jednej gwiazdździe a z gwiazdy dolnej wyrzela pióro strusie, sięgające przez belkę aż do góry tarczy; u spodu tego herbu dopisek czerwonym atramentem ręką dawną: Nicolai Szadek. Pod herbami rzędem stoją Mars, Venus i doktor w todzie i hirecie, mający przedstawiać zapewne autora, chociaż nad nim napis drukowany Jupiter particeps, nad Marssem: Mars dñs anni, nad Wenerą: Venus dña. particeps. anni]. (Na końcu:) Impressum Graccouiae per Hieronymum Vietorem anno virginei partus Millesimo quingentesimo decimo nono. (1519). w 4ce, k. 8 nlb.

Druk gocki, tylko dedykacja i tytuł, prócz pierwszego wiersza, antykwa.

Na odwr. tyt. dedykacja: Joanni de Lasco archiep. gneznen., a pod dedykacją 10 wierszy Jac. Rudolfa Agrykoli do czytelnika. (Na końcu:) Nicolaus Salomon Cracoviensis lectori (Causarum effectus); Erasmus Bethman Cracoviensis (Tu fata).

Dwa berła na krzyż jest to herb Uniwersytetu (t. zw. mniejszy). Jest to może najwcześniejszy okaz typograficzny posługiwania się tym „mniejszym“ herbem i dlatego zasługuje na uwagę.

Co do herbu (signum): pióro strusie z 3 gwiazdami ob. Wisłocki Incunab. str. 402.

O całym tym prognostyku obacz Wisłocki Wistna-Wistka (w Przegl. powsz. 1889 str. 341). Jagiell.

— Pronostyka Krakowska. Mistra Mikulasse z Ssadku. w vměni Hwězdarczkiem zkusseneho a Wysoce z chwáleno Astronoma: o Kometě nebo Hwězdě s ocasem. Genž se gt pri času Swateho wawřince Leta minulecho negodnostayně vřkazovala. Kteryž ogegem wyznamenawanij Přebod buducyeh, ted' k Roku paně Tisyciemu pětistemu XXXII (1532) duwodně wypisuge Ozpuosobu hwězdy s Ocasem kterak se gest Rozdzielně vřkazovala: [Tu drzeworyt, przedstawiający moment tuż przed zetknięciem się w bitwie rycerstwa konnego z Tartarami; w górnej części drzeworytu 3 komety na tle nieba, usianego gwiazdami. W górze dwie męskie pół postaci t. j. Saturn i Mars. Na tle dalszym zamek]. (B. m., Kraków 1532). w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwrocie rycina o 3 polach z datą 1521 (burza rujnuje miasto; miasto oświecone kometa; żołnierze płazują papieża, przy czym cesarz patrzy przez palce. Jest to zapewne Klemens VIII, żołnierze burbońscy i Karol V?).

Pierwsze 3 karty zajmuje opis komety i jej skutków. Jest to przeróbka „Judicium et significatio“ z r. 1531.

Na k. 5 recto: Pane Pawle Bysbich paa mnohem wieca takee obzwlasatne komu cim ta kometha brozij. Wszak zbraniłi gsau mi zprawcy swětskeho y duchownieho raadu. Obawagie se abyeh tudy nedal w waskliwost (yakož mi se w poděsta letho pħodilo) y sebe y kralowatwij naszego. Mistr Mikulass z Ssadku.

Bandtkie Hist. dr. krak. 187. Jagiell.

— Wyslowyeny zñaków nyebeskyeh prez Mystrza Mikoláyá z Ssadku pilnye ná rok látá božego. 1528. složone... Wybyiano Wkrákovéy przez Hieronyma Vietora. w 8ce, k. 8 (?).

Wierzbowski III, 2132. — Celichowski Dwa kalendarze 1874. — Żebrawski Dodatek do bibl. mat. (1888) nr 2690. — Łoś Przegład zabytków 1915 str. 317. — Piekarski Kat. kórń. 1929 pod nr 1466.

Czarn. — Kórnik (2 k.).

— ob. Zaborowski Stan.

Encykl. Org. XXI, 593. — Encykl. kośc. XXVI, 461. — Sołtykowicz O akad. krak. 245. — Bandtkie Hist. druk. krak. str. 180—9. — Morawski Hist. uniw. II. — Hippler w Pastoralblatt für Dioec. Erml. VI i IX. — Birkenmajer Mik. Kop. I, 447. — Hellman Beiträge zur Gesch. der Meteorologie 1914 (spór o potop). — Piekarski

Ex libris V, 54. — Wierzbowski Ma-
terjały II str. 74. — Ptaśnik Crac. im-
pressorum 1922 str. 153. — Franke Brożek
str. 302. — Stan. Estreicher Acta rect.
II, 375. — Hosii Epistol. I, II appendix
nr 66 i III. — Wiśłocki Liber dilig. (pod
r. 1512—64). — Tenże w Incunab. typ.
str. 401 (tu główne daty z jego życia.) —
Tenże w Przegl. pow. 1888—1889 (Wisna-
Wistka) na str. 341, 376 i pass. (o jego
wykładach astrol.). — Wielka Encyklop.
ilustr. pod Kalendarze (art. Łopaciń-
skiego). — Kuchta Nauki tajemne w Lu-
dzie 1929. — Giedroyć Źródła 1911 str.
782. — Finkel Bibl. hist. III 1869.

W bibl. Jagiell. jest kilka rękopisów do
niego się odnoszących: wypisy z pisarzy
starożyt. n. p. Enklidesa i Ptolomeusza
(nr 569); jego prognostyki z lat 1517—
1530 (przy najstarszym z nich zanotowano,
że autorem był Jakób z Ilży, a Szadek
tylko kopjował) pod nr 582, 2422; jego
traktat ex astrologia z r. 1520 (nr. 2489).

Przy egzemplarzu Jagiell. „Ordo missae“
Stan. Zaborowskiego (1512) wpisał Szadek
na końcu daty z życia Zaborowskiego;
widocznie był to człowiek mu bliski.

Szadkowski (z Szadka) Andrzej ob.
Gessner (De rerum 1565; w t. XVII
mylnie wydrukowano Szydłowski) —
Schneeberger (1566) — Schroetter Ad.
(Salinarum 1564) — Szepsius G. (De
vera 1562).

Wotshke Chr. Tretius str. 55. — Finkel
III, 1869.

Szadurski Jan ob. Dobszewicz Be-
nedictus (Placita 1760).

Szadurski Jędrzej ob. Władysław IV
(Apollo 1649).

Szadurski Ignacy (Assertiones phi-
losophicae 1753)... ob. Hempel (1753).

SZADURSKI Józef. Exercice Mate-
matique Sur La Solution Analitique
De Queques Problemes D'Algebre Par
Monsieur Joseph Szadurski à Vilna
Au College Des Nobles Le... Janvier
1771. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Są to zagadnienia rachunkowe, dające się
rozwiązać przy użyciu równań I i II sto-
pnia. Czartor.

Szadurski Klem. ob. Konczowie
(1798).

Szadurski Michał i Franciszek ob.
Dobszewicz Bened. (Placita 1760) —
Vitoldus (traged.).

SZADURSKI Mikołaj. Ithika jeropo-
litika ili filozofija nrawouczitelnaja,
simwołami i priudoblenii izjasnienna

Inohda w inostrannoj, nynie że w ti-
pografii stawropiegijalnoj Lwowskoj
bratstwa Uspienija Presw. Bohorodicy
tipom izdannna, roku 1760. w 8ce, k.
8 nlb. i 176 lb.

Na odwr. tytułu: Na herb Jasnie Wielmoż-
nych Szeptickich: rycina herbu, z pasto-
rałem, mitrą i kapeluszem kardynalskim,
a pod ryciną esterowiersz: Tocznich pra-
wów Kniżica pouczaeł sija Jakako doiti
Nieba carez dieła błagija: Cztnszczy ju uże
k niebu imiat put' hotowi Aszcze derżatsia
sliedi Szepticki podkowi.

Drugi tytuł w rycinie miedziorytowej: Ithika
jeropolitika so szediesiat' i siedm ikon
simwolicznych izjasnienna. Rakodzielim
Iwana Fielepowicza (rytownika).

Dedykacja Leonowi Szeptyckiemu metropo-
licie na 9 str.; na końcu podpisany: Ni-
kołaj Szadurskij, Protonotarij apostołskij.
Na ostatniej stronie aprobatę we Lwowie
podpisał Antoni Lewiński Protonot. apost.,
Official Jeneralnyi Lwowskij.

W tekście 67 rycin miedziorytowych.

Wiszniewski Hist. lit. VIII, 421.

Jag. — Kras. — Ossol. — Uniw. lwow.

SZADURSKI Stanisław S. J. (1726
† 1789). Positiones ex Philosophia mentis
et sensuum sub auspiciis Illustrissimi,
Excellentissimi Domini Joannis Comititis
in Końskie et Białaczow a Malachowice
Małachowski supremi Cancellarii regni,
Ostrołęccensis, Grodecensis etc. prae-
fecti explanandae, a Thadeo Burzyński
filio Castellani Smolencensis et Leone
Międzyński filio Castellani Podlachiae
in Collegio Nobilium Varsaviensi Soc.
Jesu hora 4. post meridiem. A. 1758.
mense Julio die XXI praeside R. P.
Stanisłao Szadurski Soc. Jesu ejusdem
Philosophiae professore. w 4ce, ark. 3.

Układał Szadurski, a odbywali dysputę dwaj
wymienieni uczniowie. Ob. tom XIII, 461
i XXII, 322.

Mitzler Acta 1756 str. 237. — Bednarski
Upadek i odrodzenie 1933 str. 321 zwraca
uwagę, że w słowach „mentis et sen-
suum“ przebija się wpływ J. Chrz. Tolo-
meiego, którego główne dzieło z r. 1696
ma tytuł: Phil. mentis et sensuum.

— Principia Ratiocinandi Variis
Dialogis atque exercitationibus tum Lo-
gicis tum Metaphysicis contenta Au-
thore R. P. Stanisłao Szadurski Socie-
tatis Jesu Philosophiae in Praeses Pro-
fessore. [Winjeta]. Annō Domini 1760.
w 8ce, str. 113.

Wydane staraniem ks. A. Jabłonowskiego wojewody Nowogrodzkiego, a drukowane w Warszawie.

Bednarski loco cit. (nie zaznaczając gdzie odnalazł egzemplarz) podaje reprodukcję k. tyt. i streszcza pokrótce tok wykładu. Odrzuca on teorię scholastyczną o pierwszej materji i twierdzi, że w przedmiotach fizycznych należy rozumowanie opierać na doświadczeniu. Zbija też teorię Locke'a o duszy ludzkiej i teorię Spinozy panteistyczną. — Rzecz ma formę dialogu.

— Scita philosophica. Anno 1762.

[Drugi tytuł:] Principia Ratiocinandi Variis Dialogis atque exercitationibus logicis contenta. Authore Stanislao Szadurski Anno Domini 1761. w 8ce.

Zarazem:

Scita philosophica ex physica generali sub auspiciis Illustr. Excellent. Comitiss et D. D. Josephi de Hylzen Castellani Livoniae... publico in consensu propugnata Praeside R. P. Stanislao Szadurski S. J. Philosophiae actuali professore. Novogrodeci An. 1761 Mense Novembri. w 8ce, ark. 2¹/₂ (dedykacja Hilzenowi) i str. 71.

Wreszcie:

Scita philosophica ex physica particulari, publico in consensu propugnata... Praeside Stanislao Szadurski... Novogrodeci Anno Domini 1762. w 8ce.

W dedykacji do Hylzena, rozpoczynającej drugie z tych dziełek, wspomina o biskupie Hilzenie i o jego kazaniach. Szadurski razem z kasztelanem Hilzenem uczęszczał w Paryżu na wykłady prof. Nolleta w Muzeum w Luwrze.

„Scita ex physica“ pokrywają się zapewne co do treści z rękopisem Szadurskiego „Physica sive philosophia naturalis“ z lat 1759—1762, któryto rękopis rewindykowano z Rosji w latach ostatnich.

Janocki Excerpta 81. — Kraszewski Wilno IV, 296. — Badurski l. c. str. 513. — Encykl. Org. XXIV, 525. — Brown Biblioteka S. J. 393. — Żebrowski Bibl. mat. 409. — Encykl. kośc. XXVI, 455. — Bieliński Uniw. wil. II i III, 348.

Uniw. kij. — Uniw. wileń. (?)

Szadurski Wład. ob. Sorokowie.

SZADZIŃSKI Paweł. Endoxia. Cracoviae in Officina Bertutovic a. 1640. w 4ce.

Panegiryk Stanisławowi Witowskiemu, Żupnikowi Bocheńskiemu.

Juszyński II, 225.

Dzików.

SZAFALKOWIC Andrzej, rajca krakowski. Mowa Do Najyasniejszego Y Niezwycięzonego Krola Iego Mosci, Pána N. M. Podczas Seymu Wálnego Warszawskiego przy Obecności Przeswietnego Senatu y Onego Rycerstwa Polskiego, od Stołecznego Miasta Krakówá, przez Iegomości Pána Andrzeia Szafalkowica I. K. M. Rádcę y Poslá tegoż Miasta Krakówá, Die Martis Mensis 31. 8bris A. D. 1724. (B. m.). w 4ce, k. 2 nlb.

Nazywa Kraków „spustoszałym. Prosi o zmiłowanie nad Krakowem. Ossol.

— ob. Goszkowski Alb. Jos. (1722).

Szafarnia obłoków ob. Symplieyan Paweł (1602—1610).

Musiało wyjść także około r. 1638, o czem świadczy przywilej u Wierzbowskiego Materjały II, 66.

Szafarz ob. Januszowski Jan (1589)—Sokołowski Stanisław (albo o pohamowaniu 1589).

Szafarzyński Jakób S. J. (1552 † 27 sierpnia 1601) ob. Ribadeneira Piotr (Żywot Lojoli 1593).

Brown Bibl. S. J. 394. — Encykl. Orgelbr. XXIV, 527. — Wiszniewski Hist. liter. VIII, 175. — Maciejowski Piłmien. III, 361. — Encykl. kośc. XXVI, 455. — Załęski Jezuita I. — Wielewicz II, 19 (pisze, iż zaczął także przekładać Indicas epistolas, lecz pracy nie ukończył).

Szafiannik ob. Duhamel (1770).

Szafirów ob. Schafrow.

Szafiarski Wojciech ob. Żelechowski Stan. (Botri 1646).

Szafrancowie ob. Białozor Stan. (Ludi equestres 1688) — Jankowski Grzegorz.

Szafraniec Andrzej, syn Stanisława ob. Kalwin Jan. (Zwierchn. 1599) — Philopolites (1588) — Perstenius (1606) — Zbylitowski Piotr (1601).

(**Szafraniec Hieronim**). Láment Jeronimá Szafránca Stárosty Chęcińskiego, o smierci Syná iego. Drukowano W Krakowie v Matheuszá Siebeneychéra (1558). w 8ce, k. 4 nlb.

— Láment Jeronima Szafránca Stárosty Chęcińskyeo o śmyerdy Syná yego. (B. r.) (1558). w 8ce, k. 4 nlb (sygn. A₄).

Są więc dwa różne odbicia, gdyż na drukiem nie wymieniono nazwiska drukarza. Szafranec nie jest oczywiście autorem; nazwisko autora nie znane.

Rozpoczynają napisy: Discantus... Bassus... Altus... Pierwsze 3 strony zajmują nuty dla tych 3 głosów. Dopiero na k. A₂ recto tekst pieśni: Ach Panye był nybył Bog co wszystko sprawuyesz... Tekst ten składa się z 10 czterowerszowych strof. Wreszcie: Konyec.

W latach około 1880 jedno odbicie posiadał Gieysztor, drogie J. Przyborowski. Z obu sporządzono przerysy.

Oloff Beyträge w przedm. 55. — Wierzhowski I 779 i 780. — Kopera Spis nr 220. Jag. (przerys) — Muz. Nar. w Krak. (Gieysz.) — Uniw. warsz. (przerysy).

Szafranec Stanisław († 1590) ob. Bielski Marcin (Sen majowy 1590) — Czechowicz Marcin (1579, 1581) — Farnovius Stan. (Libri) — Gilowski Paweł K. (1605) — Krucygieł — Lipomanus Alojsius (1559) — Morsztyn Florjan (1581) — Rej Mikołaj (Zwierciadło 1567, przemowa).

List jego pisany do Stanisława Taszyckiego z Lucławic jest wydrukowany w dziełku Gilowskiego: Odprawa przeciwko jadowitym Marcina Czechowicza potwarzom (1605).

Joher II, 237. — Maciejowski Piám, pol. II, 250. — Siarczyński Obraz III, 1828, II str. 246. — Niemcewicz Zygmunt III T. I. 37, 43, 62, 91. — Tenże Pamiętniki T. I. 140, 214, II. 82—127. — Świecki Hist. pam. II, 144. — Script. rerum Polon. I, 152 (Diarjusze sejm.). — Wotschke Gesch. der Reform. 1911. — Witanowski w Reform. w Polsce 1924 str. 132. — Brückner Mikołaj Rej str. 321.

Biblioteka jego miała być spalona na rynku krak. w r. 1556. Tak twierdzi Juszyński.

SZAFRĄŃSKI Wojciech. Rodian Tragedya. [Na drugiej k. tyt.:] Miłosc Skuteczna gdzie Stateczna W prawdziwey po części Awanturze Rodiana De Zynkanlicz Hrábi y Kranciszzy Xiężny de Rodwieiosk, Hołdowniczym piorem Domowey Muzy, WW. Ich MC Páństwá Jordanow Stárostow Siedmichowskich, Pokazana, Y ná publicznym w Dobrkowie Theatrum, w dzień przypadáiącego Festynu Zaślubin Páńskich, w przytomności Zacnego y Znácznego Spektatora, Scenicznym porządkiem Presentowana. A teraz: W Powadze Przeświętnego Boncezy ná powszechny idąca widok,

J. W. Jey MCi Páni Juliannie z Fredrow Zborowski. Kásztellánowy Czechowskiewy, W dokument prawdziwey Imienia Jordanowskiego, ku Przeświętnemu Jey Domowi przychylności, z po winnym respektem Dedykowana. Z Pózwoleniem Zwierzchności Duchowney. R. P. 1755. W Krakowie. w Drukárni Micháła Dyászewskiego J. K. MCi Ty-pografa. w 4ce, k. tyt. 2 i k. 45 nlb.

Na odwr. tyt. herb Fredrów i dwa wierszyki. Rozpoczyna: Koncert Muzy do Juljanny z Fredrów Zborowski, kasztel. czechowskiej (oktawami). Mówi, że synopsis tej tragedji dedykowana była Drohojowskiem, Wychwala Fredrów (syna zaślubin Jordanów. Napisana i ułożona nie przez żadnego z wytwornych rymotwórców lecz przez sługę Jordanów. Rezentacja była doskonała. Chciał, aby nie same włoskie lub francuskie dowcipy prym miały lecz i domowe. Dla ucieśnienia spektatora wprowadził figurę żartownego Zofeja zamiast komicznych aktów (charakterystyczne jest to, iż trzeba taką nowość usprawiedliwić). Nie kładł też chorów między akty lecz tekst ich śpiewów podał na końcu (były ariose do instrumentów komponowane). Z Jordann miał gust nie z Hippokreny.

W idącej potem: Informacji Czytelnikowi mówi, że sztuka uformowana „z praktykowanej awantury“. Grana była w Dobrkowie 16 kwietnia wśród kapeli, armat i fajerwerków w dniu zaślubin Jordanów. Napisana i ułożona nie przez żadnego z wytwornych rymotwórców lecz przez sługę Jordanów. Rezentacja była doskonała. Chciał, aby nie same włoskie lub francuskie dowcipy prym miały lecz i domowe. Dla ucieśnienia spektatora wprowadził figurę żartownego Zofeja zamiast komicznych aktów (charakterystyczne jest to, iż trzeba taką nowość usprawiedliwić). Nie kładł też chorów między akty lecz tekst ich śpiewów podał na końcu (były ariose do instrumentów komponowane). Z Jordann miał gust nie z Hippokreny.

Poczem argument sztuki, antyprolog i prolog (oba wierszem). Osoby występujące: Rodian de Zynkanlicz, Rotwik, Zofej jowialista, Krancisza de Rodwieiosk, Korszaty, Korywita, Jofez, pasterze i pasterki.

Rodian znaczy Jordan; Krancisza Franciszka; Zynkanlicz Zakliczyn; Rodwieiosk Drohojewski; Rotwik Wiktor i t. p.

Następuje teraz wierszowany tekst sztuki w 4 aktach z epilogiem, przeplatanej śpiewem chóru. Ma być ona rzekomo wzięta z istotnego zdarzenia (z praktykowanej prawdziwie wieku naszego awantury poczęści tylko poetyzmem zamieszanej). Księżna zamienia swój stan na pasterkie w arkad. pustyniach życie, pogardziwszy hrabię Rodjanem. Rodjan idzie za nią, koniec jest szczęśliwy.

Wątek sztuki przypomina więc typ sielanki, reprezentowanej przez Szekspirowskie „Jak wam się podoba“, ale w konwencjonalnym rodzaju z początku XVIII w.

Jak twierdzi Brückner w Rozpr. Akad. filolog. XXVII (1898) str. 363 ma to być plagiat

z Stan. Her. Lubomirskiego „Ermidy“
znanej tylko z rękopisów.

Janowski w Czasop. Ossol. 1830 II. — Wój-
cicki Teatr I. — Juszyński II, 225—6. —
Lelwel II, 225 (o druk. Dyasz.).

Akad. (?) — Ossol.

— Skarb żadną nieoszacowany ceną,
bo zawsze y każdemu potrzebny bło-
gosławieństwo Rodzicielskie do Boskiej
przyłączone łaski... 1754. w 8ce, k 17
(sygn. B₉).

Powiniszowanie z wierszem na wesele Bo-
brownickiego z Jordanówną.

Dedykacja Państwu Miecznikom Radomskim
(Bobrownickim), podpisana: imię WióśnY
część drugą y nCIECH czas głosi, kSZtAlt
stołom FaRbę zApach NazwiSKo przy-
nosł. — Oznacza to: Wojciech Szafrąski.
Nazywa się tutaj jednym z domowych
sług pańskich (t. j. Jordanów). — Potem
idzie: Do łaskawego czytelnika. Donosi,
że pisze z okazji zaślubin Antoniego i Sa-
lomei z Jordanów Bobrownickich. Zebrzał
teksty z pisma św. i pododawał pod każdy
punkt wiersze polskie.

Wreszcie: Do Zoila: Cudzym defektem chcia-
ł być medykem... (6 wiersz).

Jest to XII zwiezłych nauk moralnych; na
końcu każdej czterowiersz polski. Na k. B₈
verso: Wotum nabożne tychże Mieczn.
Radom. w kościele Zawadzkiem (wierszem).
Jagiell. (def.).

— Proba Wyrokow Boskich Zadną
złości ludzkiej niezłamanych siłą,
W prawdziwey po części Awanturze,
Rodiana de Zykanlicz Hrabi, Y Kranc-
fiszy Xiężny de Rodwiosk. Chołdowni-
czym (sic) piorem Domowey Muzy, W.
IMCi Pana Kazimierza Na Zakliczynie
Jordana, Stárosty Siedmichowskiego,
Woysk I. K. MCi, y Rzeczypospolitey,
Pułkowniká. Pokazána. Y ná publicz-
nym w Dobrkowie Theatrum w Wielko-
nocny Wtorek, To iest: W dzień przy-
pádającego Festynu Zaślubin, Tychże
W. W. Ich MC. Państwá Stárostwá
Siedmichowskich w przytomności Zá-
cnego y Znącznego Spektatora Sce-
nicznym przádkim Ogłoszona. Y zá-
ráz: Pod Sąd y Uwagę W. W. Ich MC.
Państwá Drohojowskich Sędztwá Zię-
skich Przemyskich. W záwdzięk łá-
skáwego Ich w Dom Bráterski przy-
byćiá z powinnym respektem Oddana.
Permissu Superiorum. (1755). fol., k. tyt.
i k. 3 nłb.

Anagramaty: Rodiana, Zykanlicz, Rodwiosk,
Krancfiszy... oznaczają: Jordana, Droho-
jowsk, Zakliczyn, Franciszki.

Na odwr. tyt. herb Drohojowskich i Zbo-
rowskich oraz 2 czterowiersze. — Poczem
dłuższy wiersz polski: Koncert Muzy. —
Następuje: Argument... i Osoby sceny te
prezentujące (9 osób).

Jest to argument, o którym ob. wyżej:
Rodian. Jagiell.

SZAJNOWSKI (Szaynowski) Andrzej.

Scientia sacra Theologiae, S. Scripturae
oraculis, conciliorum definitionibus con-
formis ac in publicis Regni scholis Coll.
leopoliensis Soc. Jesu propugnata per
M. D. Andream Szaynowski Marianae
Academiae Secretarium. Typis Colleg.
Leopol. S. Jesu. 1750. fol., k. 3.

Porównaj Wołkowicz St. K.
Jocher 2671.

**SZAJNOWSKI (Szaynowski) Stani-
sław Józef.** Aura Favens Post gras-
santem pene biennio pestem; Craciis
Musis Caelitus Restituta: ac dum Sub
Speciali Favore, & Protectione Illustris-
simi, Excellentissimi & Reverendissimi
Domini, D. Casimiri à Łubna Łubiński,
Dei & Sanctae Sedis Apostolicae Gratiá,
Episcopi Chelmensis. Sede vacante Epi-
scopatús Cracoviensis & Ducatús Seve-
riensis, Generalis Administratoris, Com-
mendatarij Abbatis perpetui Czervi-
nensis; Totiusquè Peraugusti Capituli
Cracoviensis. Perillustris Reverendissi-
mus Dominus D. M. Petrus Praczelewic,
Sacrae Theologiae Doctor & Professor,
Ecclesiarum, Cathedralis Cracoviensis
Canonicus, Collegatae SS. Omnium
Cracov: Praepositus, Contubernij Hiero-
solimitani Provisor, Almae Universitatis
Cracoviensis Procancellarius VV. DD.
VIII. Viris Secundae Laureae Candi-
datis, Post rigidum Examen, Licentiam
in Artibus Liberalibus, Magisterij, &
Doctoratús in Philosophia prensandi,
In frequentissima Illustrum Hospitum
Coroná, ritu Solenni concederet. à Sta-
nislao Iosepho Szaynowski, Ejusdem
Laureae Candidato, In fraterni affectús
gratulationisq; contestationem, Ad alli-
ciendos ad studia animos, uná cum
Tesseris Stemmaturum Consignata. Anno
Salutis Aurá demissá ab alto reparatae

1710. Die 8. Aprilis. Cracoviae, Typis Academicis. fol., k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwrocie tytułu miedzioryt herbu Szembeków i 10 wierszy z podpisem Alex Łętowski Thesaurides Cracov. — Dedykacja Franc. Szembekowi Dapifero Regni Capit. Recensi. — Dalej idą wiersze: Joanni Cantio, Petro Praczelewicz, Sig. Lisowicz, Sam. Podgurski. — Od ark. C wiersze na kandydatów z ich herbami miedziorytowymi. Są to: Hyac. Łopacki, Joh. St. Miskiewicz, Matt. Jarnundowicz, Joann. Nagel, Marc. Bombiński, Fr. Mich. Omański, Seb. Fab. Kozubski, Joann. Bombiński; kończy wiersz Jana St. Miskiewicza na cześć St. Józ. Szajnowskiego. Juszyński II, 230. — Jocher 1493, 2177. Jagiell. — Ossol.

Szajnowski Wojc. ob. Drużbicki Ant. Gasp. (Considerationes 1755).

SZAJÓWSKI Kasper z Bożey y Stoicy Apostolskiej Łaski biskup Larandeński, Suffragan Łowicki, kanonik metropolitalny y administrator generalny Gnieźnieński, archidyakon Sandeckki, proboszcz Skalimierski. Wszystkim Ichmś X. X. proboszczom, Plebanom świeckim y zakonnym, oraz wszelkim kościołów farnych Archi-Diecezyi gnieźnieńskiej rządcom lub ich namiestnikom zdrowie od Boga. Dan w Skierniewicach d. 18 Października 1783. fol., k. 4.

Mieści: Proces nakazujący opisanie położenia wszystkich parafij Archi-Diecezyi gnieźnieńskiej dla ułożenia mapy geograficznej. Jagiell. (?)

Szala Do Rozważenia Kto Godnieyszy Krolować Polakom, Czy Xiążę Iegomose Kvrfirstrz Saski. Czyli Konty. (B. m. i r., 1697). fol., k. 2 nlb.

Rozważa to pytanie ex parte genealogiae, potentiae, magnificentiae, pauperationis nostrae, indignitatis żony X. Contego, metus electionis et possessionis. Jest to broszura agitacyjna za Sasem.

Akad. — Branic. — Czartor. — Ossol. — Uniw. warsz. — Zieliń.

— albo odgłos ob. Działyński Mich. (1713).

SZALAJSKI Maciej X. Okwłary Wtore, Ną ciemné y ślepé oczy Ministrów, Przez Księdzǎ Mácięiǎ Szalǎyskiego, Plebanǎ w Zadźwiniu nǎ Podlǎszu, wydǎné. Przydǎna jest disputǎcya, ktorǎ miał Luther z Dyablem. Coeci sunt, & duces coecorum: Coecus autem si

coeco ducatum praestet, ambo in fo-ueam cadunt. Matth: 15. Weźmi brǎcie Ministrze, nǎ nos okulary, Niedowierzay swym oczom, iak młody, tǎk stǎry. [Tu winjetka]. Roku Pǎnskiego, 1605. w 4ce, k. tyt., str. 82 i k. 2 nlb.

Autorem jest zapewne Marcin Łaszcz (Tworzydło), używający chętnie rozmaitych pseudonimów. Dlatego też ojciec mój opisał to w t. XXI, 105 pod Łaszczem. — Ob. Turnowski Szymon.

Szalapski Jakób ob. Radziwiłłowa Regina (1637).

SZALAPSKI Stan., S. J. Przenosiny Iǎśnie Wielmożnego Pǎnǎ, Iego Mosci P. Thomasza Zamoyskiego, Wielkiego Kǎnclerza Koronnego do Grobu. Abo Kazanie Krotkie. Miǎne, gdy Ciǎło Iego Mści z Pǎlacu Zamoyskiego do Grobu niesiono, 9. Dniǎ Lutego, Roku Pǎnskiego. 1638. Przez X. Stanisława Szalapskiego Societatis Iesv. Za dozwole-niem Stǎrszych. W Lvblinie, w Drukǎrni Anny Wdowy. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. tyt. herb Zamojskich. — Poczem 4 wiersz z Seneki.

Ded. Gryzeldzie Constantey i Joannie Barb. Zamoyskim, dat. 9 marca 1638 w Lvblinie.

Kazanie bez treści historycznej.

Maciejowski Piǎm. III, 809. — Brown Bibl. str. 394.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasin.

— Toż... w Zamościu w drukarni Akademii Zamoyskiej. 1638. w 4ce, k. 8. Branic. — Ossol.

Szalawic C. L. ob. Nabywanie (1788).

Szaleństwa (Łagodnego) wizerunek w sławnym pobożnością Eryku, królu Duńskim dla osobliwego w muzyce upodobania o okrucieństwo y zabójstwo nieznaczenie przywiedzionym świeżo na scenę publiczną od szlachetney młodzi Collegium Poznańskiego Societatis Jesu wystawiony. (Poznań) 1698. fol., k. 2. Obejmuje treść trzech aktów. Jagiell.

Szaleństwach (o) ob. Friz Er. N. (1576).

Szaleństwo (Zmyślone dla miłości) Opera w dwóch aktach z włoskiego tłumaczona pierwszy raz na Teatrze Warszawskim dnia 25 Września 1779 r. przez Aktorów polskich grana. w War-

szawie 1779. w Drukarni Michała Grölla. w 8ce, str. 96. Uniw. warsz.

SZALEWIC Ambroży, senior szkoły P. M. Clypevs Animatvs D. Thomas Aqvinas Doctor Angelicus. Qvem Contra Hostes humani generis, Ignorantiam scilicet & vitium, inexpugnabilem Deprehendit, Et Anniversaria Die illius In Ecclesia Sanctissimae Trinitatis Ordinis PP. Praedic. Frequentissimo Magnorum Virorum concursui Panegyricę Delineavit. M. Ambrosivs Szalewic, Philosophiae Doctor, Senior Scholae B. M. Virginis, in Circulo Cracouiensi Anno Dni M.DCLXIX. (1669). Die VII. Mensis Martij. Permissu Superiorum. In Officina Schedeliana S. R. M. Typograph. fol, k. tyt. i k. 8 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 6 wiersz łac. in stemma Słowikowskich, podp. przez Jakóba Zazreckiego.

Dedyk. Mikołajowi Słowikowskiemu archiepzb. — Poczem: Oratio na uroczystość św. Tomasza u św. Trójcy.

Juszyński II, 226. — Jocher 5310.

Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Zamoj.

— **Trugetos Sive Vindemia Academica.** Ex Maturis Iagellonianaе Vineae botris accessu auspiciata Autumni Confecta. Et VV. DD. Primae Lavreae Candidatis. Dum Per Excellentissimum ac Doctissimum Dominum M. Martinvm Vinkler. Philosophiae Doctorem & Professorem Collegam Minorem ac Eloquentiae Ordinarium Professorem. In Frequentissima Hospitum Nobilissimorum Corona ritu Solenni ad primam in Artibus & Philosophia Lauream. promouerentur. Ab Ambrosio Szalewic Eiusdem Laureae Candidato. Promptae & propensae voluntatis ergo Praesentata Anno Domini, M.DCLXIV. (1664). Die 13. Octobris. Casimiriae ad Cracoviam, In Officina Typographica Baltasarari (sic) Smieszkwic Typographi. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tyt. herb Krakowa (brama, ale bez orla) i wierszyk Hier. Zawadzkiego. Dedyk. ad proconsulem, consules et magistratum; tu pochwały Krakowa; jak walczył ze Szwedem i Transylwaninem.

Potem wiersze dla egzaminatorów, promotora, kolegów: 1) Joanni Kropicki Crac. 2) Stan. Jastrzębski. 3) Joan. Karwowski. 4) Seb. Rączkiewicz. 5) Alb. Lesiowski.

6) Stan. Skrzydłowski. 7) Seb. Baczkowski. 8) Alb. Fabianowic. 9) Seb. Leszczyński. 10) Gasp. Cedrowski. — Dalej Jan Kropicki pisze wiersz: Ambrosio Szalewic. — Na końcu sub auspiciis Andr. Kucbarski Rectoris.

Joher 1433.

Czartor. — Dzików — Jagiell. — Ossol.

(**Szalewiczowie**). Sprawa W. J. Pana Dominika Szalewicza Sędziego Ziemskiego Powiatu Lidzkiego. z JWW. JPPmi Ludwikiem, Teresą i Brygidą nieletniemi Alexandrowiczami Koniusz: W. X Litt: z dokładem JWW. i WW. Opiekunow. (1798). fol, k. 4 nlb.

Dop. M. Zaleski (wnosił). Uniw. wileń.

— Sprawa W. J. P. Michała Szalewicza Komornika Pttu Lidzkiego Przeciwno WW. JPP. Maciejowi i Teressie z Siemaszkow Szalewiczom Łowczym Pińskim. (1798). fol, k. 2 nlb.

Uniw. wileń.

— Sprawa W. Jmć Pani Angeli z Kwintow Szalewiczowey Sędziny Ziemskiej Powiatu Lidzkiego, z JWW. Alexandrowiczami Koniuszycem i Koniuszankami Litewskimi z dokładem Opiekunow pozwanemi. (1798). fol, k. 7 nlb.

Uniw. wileń.

— Sprawa WWJP. Macieja i Teresy z Siemaszkow Szalewiczow Łowczych Pińskich z WJP. Michałem Szalewiczem Komornikiem Lidzkim. O utwierdzenie Dekretu Ziem: Lidz: w Ru. 1796. Julii 3. d. VS. zapadłego a z tąd o ukaranie JP. Komor. winami Appellacyinemi i Expensami Prawnemi (1798). fol, k. 2 nlb.

Dop. Stan. Sikorski.

Uniw. wileń.

SZALONKOMENI Jan. In obitum Stephani primi potentissimi Poloniae regis oratio. Bononiae, apud Benatium. 1587. w 4ce.

Ded. kard. Batoremu.

Wspomina zachęte Fel. Krzyckiego, wojewódzica mazowieckiego.

Na końcu: in obitum Nagij epigrammata Joannis Czerniakowski, ode Alberti Kricky, carmen J. Czerniakowski in Zeilos.

Marc. w Wenecji.

Szaltszewicz Wawrzyniec Józef ob. Szaltszewicz.

Szamocki Adam ob. Decisio (1743).

SZAMOCKI Andrzej. Dispytatio Pvblica, Ex Vniuersa Philosophia Ratio-

nali. Pro renouatione Studiorum aestiva in Almâ Academiâ Zamosceñ Institutva Ab Andrea Szamocki Philosophiae & Iuris Auditore. Praeside M. Martino Foltinowicz Philosophiae Doctore, eiusdemq; Ordinario Professore. Anno Domini, 1635. Mense Maio Die 31. Hora 8. [Tu winjetka]. Zamosci, Excudebat Andreas Lob Academiae Typographus. [Na ostatniej stronie sygnet drukarni: Husarz na koniu w skoku]. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb a pod herbem Beżeckich wiersz Jak Siestrzewitowskiego stud. Akad. — Dedykacja Janowi Beżeckiemu kurator. Haliskiemu. Tezy są z logiki Arystotelesa. Zamoj.

(Szamocki Franciszek). Produkt JJXX. Dominikanów klasz: Połońskiego przeciwko JJPP. Franciszkowi Oycowi, Adamowi Synowi Szamockim tudzież WJP. Franciszkowi Kobylińskiemu sędz. ziem. Powiatu Słonimskiego. (1786). fol., k. 2. Jagiell.

SZAMOCKI Wojciech, poseł ziemi warsz. Głos J. W. Jmci Pana Szamockiego chorążego y posła ziemi warszawskiej na delegacyi d. 2. septembris a. 1774 miany. 1774. fol., k. 2.

Akad. — Branice. — Czartor.

— Głos Jasnie Wielmożnego Jmci Pana Szamockiego Chorążego y Posła Warszawskiego seymować a nie delegować radzący dnia 17 listopada 1774. Roku na seymie ex Turno miany. w 4ce, 2 kartki.

Powiada, że delegacja przeszło ze stu głów złożona, nowe prawa płodząca, zostaje pod przemocą cudzoziemskich ministrów. Akad. — Jagiell.

— Głos... do zapłacenia długów królewskich ex Aerario publico pobudzający na Delegacyi d. 1. Xbris 1774 r. ex deliberatione miany. fol., k. 2.

Krasiń.

— Głos J. W. Jmci Pana Szamockiego chorążego y posła warszawskiego w materyi oppressyi civis liberi miany na delegacyi dnia 6 lutego 1775 roku. fol., k. 1.

Wzywa Stany o zabezpieczenie oppressyi. Wywodzi historycznie jak dokonywano wileczą samojedź na Wychowskim, Krzyszt. Zbo-

rowskim, Lubomirskim marszałku. — Ob. Projekta.

Akad. — Branice. — Czartor. — Jagiell. — Toż... 7 Martii 1775. fol.

Czartor.

— Głos JW. Jmci Pana Szamockiego Chorążego y posła warszawskiego dnia 8. Kwietnia 1775 r. ex Turno na Seymie miany. fol., k. 1.

Branice. — Czartor. — Uniw. warsz.

— Głos J. W. Jmci... chorążego y posła Warszawskiego d. 10 kwietnia 1775. na Seymie ex Turno miany. fol., k. 1.

Przeciwko kupnu pałacu dla posła rosyjskiego za 50.000 dukatów. Cytuje konstyt. z 1764, na mocy której posłom zagranicznym nie wolno stale rezydować, lecz powinni po załatwieniu ekspedycji w 3 niedziele kraj opuścić.

Czartor. — Jagiell.

— Interstitium Między Seymami za Projekt przez J. W. Szamockiego Posła Warszawskiego podane. fol., k. 2.

Ob. niżej: Projekt. T. P. N. w Poznaniu.

— Mowa J. W. Jmci P. Szamockiego Chorążego y Posła Ziemi Wars: oraz y Delegata od Rzepltey do Traktatów z trzema Dworami Dnia 30. Augusti 1773. R. miana. (B. m.). fol., k. 1 nlb.

Dwory sięgają do naszej wolności. Przy każdym traktacie należy pilnować, aby „stan dawny arystokratyczny“ w niczem nie był naruszony.

Zarazem:

Mowa Tegoż Jmci na teyże Delegacyi. Dnia 3. 7bris 1773. Anno Miana. (B. m.). fol., k. 1 nlb.

Jest przeciw przyjęciu gwarancji od potencji rosyjskiej, więc bez referencji do Stanów Rzeczypospolitej traktatów podpisać nie może.

W rękop. Akad. 323 dużo materiałów do powyższej kwestji.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasiń. — Uniw. warsz.

— Mowa J. W. Jmci Pana Szamockiego Chorążego y Posła Ziemi Warszawskiej, na Seymie zaraz po approbacyi Traktatów. Die 30. 7bris Anno 1773. Miana. fol., k. 1 nlb.

Z okazji odcięcia ziomek naszych z Królestwa wyroki w Stanach aprobowane, podpisać jest zmuszony. Kzeczpospolita na tym despotyzmu stanęła stopniu, iż sprzymierzonych dworów groźne edykta poniewolnie dopełniać musi.

Akad. — Czart. — Jag. — Uniw. warsz.

— Mowa J. W. Jmci Pana Szamockiego Chorążego y Posła Ziemi Warszawskiej na Delegacyi do Traktatu z Trzema Potencjami wyznaczoney Dnia 27. Kwietnia 1774. Roku miana. (B. m.). fol., k. 2 nlb.

W sprawie Rady Nieustającej. Powołuje się na planę „ziomka naszego miłością narodu na tron wyniesionego... przed lat 40 in lucem publicam wydaną, zawierającą formę rządu nowego a w nim nieust. radę”. — Widocznie chodzi o planę Stan. Leszczyńskiego z r. niby 1734. — Ob. niżej: Projekt ad Consilium.

Konopczyński Geneza i ust. Rady Nieustaj. 1917 str. 290 (tu o tej i innych jego mowach).

Akad. — Czartor. — Krasin.

— Mowa J. W. IMci Pana Szamockiego Chorążego y Posła Warszaw: przeciwko stanowieniu Podatkow na Delegacyi Traktatowej die 20. Majj 1774. Anno miana. fol., k. 1 nlb.

Powołuje się zakaz traktatu z r. 1768. Podnosi zniszczenie kraju, nie zdolnego do płacenia nowych podatków.

Czartor. — Kijów — Zieliń.

— Mowa Jasnie Wielmoznego Jegomosci Pana Szamockiego Chorążego I Posła Warszawskiego, Na Delegacyi Traktatowej Dnia 15. Czerwca, Roku 1774. Miana. (B. m.). w 4ce, k. 2 lb.

Omawia sprawy Kurlandzkie i Birona. Wspomina druk. pisma popierające sprawę król. Karola, dla informowania Dworów zagr. rozrzncone. Akad. — Czartor.

— Projekta, które mogą być zleczone do Egzekucyi Consilio Permantenti aż do przyszłego Seymu Ordynarynego... (21 punktów). Ratio civis liberi. (Sprawa W. Szamockiego). fol., k. 2. Ob. tom XXV, 375.

Krasin. — T. P. N. w Poznaniu.

— Projekt Ad Consilium Permantens Niegdy Przez Ukoronowaną Głowę Uformowany w Delegacyi Przez Jasnie Wielmoznego Szamockiego Posła Ziemi Warszawskiej Do Łaski Podany. (Bez roku). fol., k. 4 nlb.

Wychwała ustrój Rzeczp. jako doskonale równoważący monarchję, arystokrację i demokrację. Proponuje tylko reformy co do sejmowania. O wyborze marszałka. Naprawa co do sposobu obrad sejmowych i senackich. Deputacje sejmowe. Consilia z senatorów i posłów. Consilia ministerjalne. Naprawa egzekucji uchwał. (Chodzi mn

o to, aby t. zw. consilia ministerjalne podczas trwania sejmu miały moc stanowienia praw, a po sejmie aby sądziły zbrodnie stanu).

Począć idzie: Interstitium między sejmami. Radzi zreformować sejmiki relacyjne i utworzyć consilium palatinale dla stanowienia o tem, co ad executionem praw należy. Radzi, aby król co roku w innej prowincji w czasie przerw między sejmami odprawiał exercitia militaria (popisy).

Co to za „ukoronowana głowa“ ten projekt obmyśliła, nigdzie nie zaznaczono wyraźnie. Jednak z treści wynika, że jest to projekt Stanisł. Leszczyńskiego z przed lat 40. a Szamocki go tylko opublikował. Nie wiem, czy autor tych mów i tych projektów (z r. 1775?) jest identyczny z którymś z Szamockich, występujących w latach 1744–5 na sejmach; o których ob. Schmitt Dzieje Polski I, 227 i Skibiński Polska I passim.

Akad. — Czartor. — Krasin. — T. P. N. w Poznaniu.

— Status interessu W. Szamockiego podczaszego y posła ziemi Warszawskiej. fol. Ossol.

SZAMOTULSKI Benedykt X. Rzeka żywota wiecznego, którą z starożytnego Kleynotu, domu J. M. Panów Rzeszyckich z pola w polu cztery rzeki rayskie sprowadziwszy wyprowadził X. Benedict Szamotulski Canonicus Regularis na pogrzebie szlachetnie urodzoney godney pamięci Jey Mci Paniey Mariny z Rzeszyce Węglińskiej w kościele Krośnickim dnia 25. lutego Roku Pańskiego 1651. (Na końcu:) w Lublinie w drukarni Jana Wieczorkowica r. p. 1651. w 4ce, k. 10.

Jan Wieczorkowie drukarz i bibliopola miasta Lublina przypisał prozą Urszuli z Rzeszyce Rzeszyckiej, ksieni klasztoru grodzieńskiego zakonu S. Brigitty, siostrze zmarłej.

Jag. — Kras. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Testament Panny Przenaświętszey Z Woli Bogą w Troycy iedynego Synom y nabożnym sługom swoim w Kościele Chrystusowym zostaiącym Legowany Przez Apostoły Otworzony Do Egzekuciei Iásnie Wielmożnemu I. M. X. Mikołajowi Słupskiemu Biskupowi Gratianopolitańskiemu, Białey Ruśi Suffraganowi, Archidyakonowi Wileńskiemu Podany, Od Przewielebnego

X. Benedykta Szamotulskiego Kościoła Ss. Apostołów Piotra y Pawła w Wilnie ná Antokolu Proboszczą, Konwentow Canonicorū Regularium Congreg: Later: w W. X. L. Commisarzją publikowány. W Kościele Káthedralnym Wileńskim 13. 7bra. w Roku 1678. w 4ce, k. tyt. i k. 8 nlb.

Dedykacja Mikoł. Słupskiemu, a pod nią podpis: Alipiusz (sic) Stephan Szyszka, Congr. Later. — Pisze, że Szamotulski był jego przełożonym.

Mówi o pobożności archidjakona i o dowodach jego kultu dla M. B. — Wymienia bractwa ku czci M. B. wprowadzone do Wilna (jest ich pięć).

Na egz. Bawor. dopisek u dołu tytułu: *Ta ziąszka z naszego klasztoru Wileńskiego. — Zaś na odwr. tytułu dopisek: Ex libris Eust. Kotowicz ep. smol.*

Niesiecki III, 928.

Bawor. — Czart. — Un. lwow. — Un. warsz.

SZAMOTULSKI (Snopek) Grzegorz (archid. pozn., prof. prawa, w r. 1537—8 rektor uniwersytetu, urodz. około 1480 † 1541). *Anacephaleosis flosculos monogrammos Ex Progynnasmatiss (sic) Christophori Endorfini selectos cōplectēs. Auctore Gregorio Shamotulino Doctore Iuriū Archidiacono Poznaniē. Nouē distincta articulis: quorum elenchū huius pagelle alterum latus demonstrat. Veritas sub equo iudice vincit. Virtuti omnia parent. [Tu drzeworyt: wieniec a w nim na tarczy herbowej lew wspięty w prawo, ogon zadarty, język wywalony; w dolnej części tarczy fragment muru. Nad tarczą infuła biskupia]. [Na końcu:] Loco ignomine est apud indignū dignitas, Fortuna vitrea est, que cum splendet frangitur. Anno D. 1535. w 8ce, k. tyt. i k. 27 nlb. (sygn. A—Hiiiij).*

Druk gocki.

Dziółko to rozpoczyna zacięty polemikę między Grz. Sz. a Krz. Hegendorfinem (ob.), humanistą sprowadzonym z Niemiec do Akad. Lubrańskiego w Poznaniu.

Na odwr. tyt. i na nast. stronie podanych jest 9 artykułów, co do których Endorfinus (t. j. Hegendorfinus) bładzi. A więc: Aristotelem non negare immortalitatem; philosophiam esse basym Theologiae; neminem qui Christo credit fore condemmandum; absolventi auctoritas ecclesiae est data a Deo in persona Petri; i t. p. i t. p. — Na k. 2 verso: *Ad lectorem... XII Maii 1535, Cracoviae ex meo musculo.*

Tu mówi, że mu Latałski powierzył nadzór nad tem, jak w jego diecezji młodzież i kler są kształcone. Wówczas przekonał się, że umysły polskie są zatrwane. Ogłasza więc te kwiatki, które należy wyplenić. Odtąd zapomocą erudycyjnej polemiki walczy z Hegendorfinem. Cytuje Aryst., św. Aug., św. Grzegorza, Boetiusa, Konr. Vimpine, Jana bisk. Roffeńskiego — głównie jednak powołuje się na biblję i N. Testament. — Weciąż zwalcza Wklefistów, Lutra i Luteranów. — Z pism Hegendorfina cytuje jego mowę dedykowaną Janowi Lat., dalej Dialogum de primis tribus Dei preceptis, wreszcie Orat. artium liber. commend. — Grz. Szamot. potępia m. i. stanowisko, że do teologii, prawa i medycyny najlepiej prowadzą artes liberales, a ci co ich nie znali jak św. Tomasz lub Scotus źle pisali (k. Flj).

Książka Grzegorza bezpośrednio godziła w Hegendorfina ale pośrednio w biskupa, który go protegował i jemu reorganizację akademji powierzył. Toteż w Acta cap. posnan. (wydał Ulanowski w tomie XIII Acta hist.) pod r. 1535 czytamy (str. 27): *Unus Episc. cum canonicis graviter contra arch. Posn. questus est, quod sine... requisita... sua voluntate certum libellum contra mgrum Endorfium velut de heresi suspectum in publicum edididerit, petens... ipsum... severiter puniri.*

Równocześnie jednak (19 lipca 1535) odebrano Hegendorfinowi katedrę.

Odpowiedzią na ten atak ze strony Grzegorza była praca Hegendorfina p. t.: *Quaerela eloq. (Helleborus)*. Tutaj uderzył on gwałtownie na Szamotulskiego jako na prawnika, krytykując jego *Processus*. — Odpowiedział mu na to również gwałtownie Szamotulski w piśmie „*Vincula*“.

O dziełku tem i o polemice dalszej ob. Kosowski w *Przew. nauk. i liter.* 1905 str. 422 i nast. — Miaskowski w *Przeł. kośc.* II, 276. — Sinko w *Kwart. hist.* 1905. — Mazurkiewicz *Początki Akad. Lubrańs.* 1928 str. 120 i nast. (tu analiza pism, ze stanowiska sympat. z Grzegorzem).

Wierzbowski II, 1127. — Janocki I, 243. — Jocher 3138. — Piekarski *Katalog kórn.* 1929. — Kopera *Spis nr 148*.

Czartor. — Dziaków — Jagiell. — Kórnik — Krasin. — Muz. Narod. — Raczyń. — Szembek — Uniw. wrocław. — Włocław. semin. — Zamoj.

— *De contractibus deque usuris licitis et illicitis tractatus compendiosus. In usum tyronculorum collectus et dispositus. Per Gregorium Shamotulanum, iurium doctorem et ordinarium in Cracoviensi gymnasio generali interpretem, Posnaniensis ecclesiae cathedralis archi-*

diaconum. Cracoviae Hieronymus Vietor, regiae cancellariae chalcographus, excudebat. Anno a Christo nato MDXXXIX. (1539). VIII. kal. Februarias. w 8ce.

Tak podaje tytuł Janoc. I, 244. — Ma on nieznośny zwyczaj parafrazowania tytułów, a więc mogłoby to być parafrazą z „Repetitio capituli ad nostram“. Zastanawia jednak różnica w dacie (1539 zam. 1541), gdyż naogół Janozki podawał daty wiernie. A także skądby wziął dzień VIII Kal. Febr.? Nie umiem tego wy tłumaczyć.

— Enchiridion impedimentorum. Crac. Ungler, 1524. w 8ce.

W bibl. Jagiell. dochował się jeden arkusz z rozpoczętego w r. 1524 wydania; reszta, o ile była wydrukowana, spłonęła w pożarze, o czem donosi Grzeg. Szamotulski w przedmowie do drugiego wydania. — Ob. Estreicher Bibl. XVI w. (1875) pod Szamotulski oraz Wisłocki w Roczniku dla arch. 1871 str. 301.

— Enchiridion Impedimentorum que iuxta Canonicas constitutiones in matrimonijs cōtingunt, ad iudicium et cōfessorum faciliorem cognitionē auctore Gregorio de Shamotuli Canonum Doctore, Ordinario lectore, Ecclesięq; Cracouiensis penitentiario, nō minus lucide q; succincte congestorū et decisorū. Tetrasticon. Ad lectorem eiusdem D. Gregorij Quisquis amas, paucis, canones nosse latini Cōiugij, impediāt qui dirimant ve thoros Et cupis auricomos tetradis carpere fructus Arboris, ista lege, doctus et esse potes. Impressum Cracouiae per Florianū Ungleriū e directo Minoris Collegij. Anno D. M.D.XXIX. (1529). w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., k. 63 lb. [właściwie 66, o czem niżej] i 2 tablice osobne.

Nad stronicami paginata (pełna, jak i całe dzieło, błędów druku). Druk w 2 kolumny gocki, pełen abrewiacji. Podział na trzy części wedle treści (niżej omówiony) nie jest uwidoczniiony — stąd trudność w orjentacji. — W liczbowaniu błęd, gdyż k. 21 powtarza się trzy razy, a karta 25 dwa razy. — Ostatnia karta znaczone 33 (zamiast 63).

Na odwołanie tytułu rozpoczyna się i idzie przez trzy strony (ujęte w piękne renesansowe ramki) dedykacja do Jana Chojęńskiego, J. U. Doct., prep. pozn. i archid. krakowsk. — Tu pisze, że od 3 lat został przez bisk. Piotra (Tomickiego) powołany na kanonika pozn. a przez jego na-

stępę Jana (Latałsk.) potwierdzony. Na jego życzenie uczy kler prawa kanon. a lud oświeca kazaniami.

Genezę tej książki objaśnia: Exploratum habens a pluribus iam annis quibus iura canonica in academia (sic) Crac. publice profiteor et in audiendis confessionibus apud matricem eiusdem orbis ecclesiam observator, quam utile... tam iudicibus quam confessoribus tot nodos... tot nexus... totque sanctorum patrum sancita habere in promptu et memoria... Congessi itaque farraginem hanc impedimentorum ex scripturis canonicis quae in matrimoniis accidere solent... Mówi, że sporządził tę pracę dawniej, i oddał drukarzowi, ale arkusze wydrukowane spłonęły w pożarze Krakowa. Obinde resumptis exemplaribus innovare opus non sum gravatus vel neotericiis profuturus... Tu wychwala Chojęńskiego i podkreśla jego silne stanowisko u króla. Dat. ex gymnasiolo meo 14 Apr. 1529.

Rozpoczyna Prohemium, w którym przedstawia rozkład pracy. Na k. 3 aluzja do herezji: „Nec me movent modernorum pseudo christianorum argutie, quibus moluntur istud dannare (sic) sacramentum“ (sakrament małżeństwa). Potem rozdziały: 1) Quid sit matrimonium et sponsalia. — 2) Impedimenta dirimentia matrimonium (najobszerniej o cognatio). — 3) Od k. 48 idą Impedimenta matr. iam contractum non dirimentia; tu omawia: Cathecismum, statutum patriae, promissio simplex, incest, raptus, natus fonte levatus, mors sacerdotis, mors mulieris; oraz 8 kwestji i szereg kazusów specjalnych, na które autor odpowiada.

Do dzieła dodany na osobnej tablicy arbor consang. (po jednej stronie krewni męzczyzny, po drugiej kobiety). Nadto w tekście 2 tablice impedimentów, a po k. 21 arbor cogn. spiritalis na osobnej dolepionej małej karteczce.

Tekst przeplatany często wierszykami memoratywnymi; powtarzającymi się niemal we wszystkich traktatach średn. poświęconych przeszkodom małżeńskim (a zwinszeza u Jana Andrzejewego, o którego traktacie niżej).

Często cytowani autorowie średniowieczni jak Franc. Zabarella, Panormitanus, Johannes Andreae, Hostiensis, Alexandrinus, Caspar (sic) de Calder i t. d. — Stosunki polskie nigdzie nie są uwzględnione.

Nie jest to, jak widać z powyższej charakterystyki, oryginalna praca Grzegorza, lecz jakiś traktat średniowieczny w jego przeróbce (co najwyżej). Takich traktatów jest sporo. Istnieje n. p. odpowiedający powyższej treści traktat Joh. Andreae, zatytułowany: Summa super quarto Decretalium (albo: de sponsalibus et ma-

trimoniis), znany także z kilku rękopisów krak. (posiadamy także dwa jego inkunabuły, opisane przez Wisłockiego Incun. str. 19). Traktat ten posiada dwie odmienne redakcje. Zapewne jedną z nich przerabiał lub kompilował z innymi („con-gessit“) Szamotulski.

Manuskrypt Ench. imped. z nazwiskiem Grzegorza Szamotulskiego znajduje się w bibl. Semin. gnieźn.

W związku z tem dziełem należy jeszcze zauważyć: wedle Czackiego O lit. i pol. prawach II (1801) str. 35 (za nim potarza to Maciejowski Piśm. dodat. tom II str. 351) miała wyjść w r. 1543 satyra „Pomylił się, [trzeba przeto] spytać się doktorów prawa“ (w druk. Wietora?). W satyrze tej występował podobno Szamotulski odpowiadając na różne drażliwe pytania, dotyczące rozwodów. Streszczenie tej „satyry“ podałem za Czackim w tomie XXIV str. 478. Jeżeli Czacki miał istotnie druk taki w rękę (a nie rękopis?), to jak z treści wynika, był to jakiś druk ulotny dla zabawienia czytelników — w sposób raczej sprośny. Wprowadzono tam Szamotulskiego, jako autora podręcznika bardzo wśród księży rozpowszechnionego. Ale nie wygląda to na „satyrę“ przeciw Szamotulskiemu, może raczej przeciw księżom. Tylko czy data 1543 nie jest za wczesna?

Freitag Analecta str. 854. — Janocki Nachr. I, 25. — Janociana I, 242. — Bentkowski II, 351. — Joeber 7331 i noty. — Wisłocki w Roczniku dla archeol. 1871 str. 301 (o czcionkach gotyckich tu użytych). — Piekarski w Przegl. biblijot. 1930 VI, 3. — Tenże Kat. kórn. 1929. — Kopera Spis nr 119 (o zewnętrznej stronie książki). — Wierzbowski I, 75. — Wilder Katalog ant. 1914 nr 259 (cenił 50 rs, później 250 złotych). — Ks. Mazurkiewicz Pocz. Akad. Lubr. 1921 str. 109.

Branic. — Celiń. — Czarn. — Dzików — Jagiell. — Kap. gnieźn. — Kórnik — Krasień. — Muz. nar. krak. — Ossol. — Raczyń. — Uniw. warsz.

— Lectura super titulo de Regulis juris Libro Sexto (1512, 1524, 1531, 1534, 1537, 1542) ob. Lectura (w t. XXI, str. 138).

Obejmuje komentarz do 87 reguł prawa kanon. zaczerpniętych z Liber VI. Na początku każdej reguły jest objaśnione kazniami praktycznymi prawidło, o które chodzi; potem podany tekst reguły (n. p. possessor male fidei ullo tempore non prescribit; peccati venia non datur nisi correcto; nemo potest ad impossibilia obligari i t. p.) i obszerny wykład tekstu. Jest to widocznie jakiś traktat średniowieczny. Zapewne — ale tego nie sprawdziłem — będzie to traktat Joh. Andreae,

poświęcony Regułom Libri VI, którego opis znajduje się także wśród rękopisów Bibl. Jagiell.

Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa Grzegorz jest jego wydawcą. Wskazują na to fakty następujące: 1) w tym mniej więcej czasie wykladał on „Regulas juris“ (na katedrze ufundowanej jeszcze w r. 1497, a uposażonej należycie w roku 1519); — 2) pozostawił on po sobie między innymi traktat „Regulae Sexti“ jako podstawę wykładów odbywanych w latach 1518—1540 (ręk. Jag. nr 2539); — 3) „Lectura super titulo de regulis juris“ wyszła u Unglera kilkakrotnie (ob. pod Lectura). Daty trzech jej wydań zgadzają się z datami wydań Processu J. Andr. (1524, 1531, 1537), co popiera przypuszczenie, że wydawcą był ten sam, to jest Grzegorz Szamotulski. — Jednakże 1 ed. Lectury jest z r. 1512 (hipotetyczna data objęcia przez Grzegorza wykładów prawa kanon.).

U tegoż samego Unglera wyszedł dwukrotnie „Tractatus docens modum legendi abbreviaturarum“ (bez r. i 1542), będący również podręcznikiem dla studjujących w Akad. krak. Stanowił on również pewne uzupełnienie dzieł Jana And. (Summa super II et IV Decr.) i bywał często razem z temi traktatami wydawany (o czem ob. Stinzing Gesch. der pop. Lit. 1867 str. 18, 482, 485). — Ponieważ Grzegorz jest wydawcą Ordo judic. Jana And. (a także i „Lectura de regulis juris“ on — być może — wydał), przeto pozostaje otwartą możliwością, że i ten podręcznik prawniczy został w Krakowie przedrukowany z jego inicjatywy. Ale to tylko możliwością.

— Oratio ad augustissimum principem, Sigismundum eius nominis primum, regem Poloniae gloriosissimum, de suo felici reditu, deque dextra valetudine, nomine totius generalis Studii Cracoviensis gratulatoria. Dicta in Castro Cracoviensi, in ampla audientia Regis Serenissimi, per Gregorium Shamotulanum, decretorum doctorum, praefati Studii Generalis Collegam. Anno Domini MDXXX. (1530). 24 Ianuarii. Impressum per Florianum Vnglerium. w 8ce. Janozki I, 243. — Dzisiaj nie znane.

— Processus Juris breuior Joannis Andr. per Gregorium Shamotulanū Juris pontificii doctorē pro tyrunculis resolutus cum practica exemplari in Regno Poloniae circa strepitum fori spiritualis obseruari solita. [Pod tym tytułem Orzeł polski literą S objęty]. (1524). w 8ce, k. 9 nlb. i k. 9—83 lb.

Wydanie niedatowane. Na końcu wiersz Piotra Risinius (ob. o nim niżej), a pod nim 2 małe herby Krakowa i Akademii z datą 1524. — Stąd wniosek, że wydanie pochodzi z tego roku. — Spodem czworowiersz: Si tibi fructum peperit libellus... (Ten sam czworowiersz obczw w dziełku: *Lectura...* oraz: *Tractatus leg. abrev.*).

Janowski I, 243. — Łukaszewicz *Hist. szkół I*, 106. — *Kopera Spis* nr 98. — *Piekarski Kat. kórn.* — *Kotula Właściciele* 1929.

Czarn. — Czapski (*Moz. Nar.*) — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Kórnik — Krasin. — Ossol. — Pawlik. — Szembek — Semin. — poznają.

— *Processus Juris breuior Joānis Andr. per Gregoriū Szamotulanū Juris pōtificij doctorē pro tyrunculis resolutus cū practica exēplari in Regno Poloniae circa strepitū fori spūalis obseruari solita denuo iterum reuisus et auctus.* [Tu jagielloński orzeł z monogramem S A]. [Tytuł w ozdobnej winjecie z motywów roślinnych]. [Na końcu:] *Impressum Cracouiae per Florianū Vnglerium, Anno. 1531. w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., k. 93 i k. 1 nlb.*

Na odw. k. tyt. dedykacja: *Ad Joannem Carnotium (sic) episc. premial. Gregorii Szamotulani iurium doct., studij gen. crac. collegae prefatiuncula.*

Tu podnosi, że wydał w 1000 egzemplarzy już poprzednio porządek procesowy. Teraz wydaje go staranniej i z dodatkami dla celów uczącej się młodzieży. Wychwała biskupa i dziękuje mu za opiekę (uczestniczył *meae responsioni publicae in hoc gymn. crac.*). *Dat. Cracouiae, ex musaeo meo decima decembr. Anno 1531.*

Poczem sześciowiersz Szamotulskiego: *Eiusdem Hexastichon ad mellitum Lectorem.* Na k. A, verso rozpoczyna się traktat: *Prolecutio tangit cansam impulsivam autoris ac operis divisionem.*

Dzieło składa się z dwóch części o zasadniczo różnym charakterze. Część I od fol. 1—27 obejmuje przedruk *Ordo iudiciarius* Jana Andrzejewego (*Joh. Andreae*), ale w tekście przerobionym przez Grzegorza Szamotulskiego. Na tę część składają się znowu: a) *quaedam praeambula cum cautelis* (nauka o celowości i zadaniu prawa, *praeparatoria iudiciorum, ortus proc. a lege naturae*); a więc teoretyczny wstęp do procesu. — b) *Ordo iudiciarius* t. j. traktat o sądzie, o stronach, świadkach, adwokatach, toku procesu. Jest to oczywiście traktat o pisemnym procesie rzymsko-kanonicznym, zawierający jus

commune kościoła. — Na początku na k. 3 verso powołuje się Grzegorz na prace dawniejsze (średniowieczne) o procesie: t. j. na traktat op. *Panormitana* (quem *plerique attribuunt J. Urbach*), *Ferrariensis*, *Lancfrancusa de Oriano*, ale oświadcza, że oparł się na *Processus breuior Joh. Andreae* (ex II libro *Decretalium per eum excerptum*) cui *paucula breviter interestram qnia gaudent breuitate moderni*. Chociaż to jest praca Jana Andr., to jednak już i tutaj trafiają się wkłady Grzegorza, zaczerpnięte z praktyki polskiej (n. p. na k. 10: *Judex ordinarius sic citat apud nos: Thomas can. et off. crac... Anno 1531*).

Charakterystycznym znamię tego dzieła przeznaczonego do nauczania po szkołach prawnych jest jego popularność, objawiająca się m. i. ujmowaniem wszystkich zasad procesowych w wierszyki mnemotechniczne, przeplatające tekst wywodów prawniczych.

Dziełko powyższe przypisywane Janowi synowi Andrzejewemu było w w. średnich rozpowszechnione w niezliczonej ilości rękopisów po całej Europie (i u nas są te rękopisy częste). Nosi ono tytuł: *Ordo iudiciarius*. W końcu w. XV ukazało się raz pierwszy drukiem w Kolonji (*Hain 1067*); odtąd są wydania jego liczne. Już to pierwsze wydanie kolońskie nosi imię Jana syna Andrzejewego. Zdaje się jednak, że jego praca ograniczyła się tylko do przerobienia jakiegoś starszego traktatu o procesie, pochodzącego z w. XIII. Jan Andrzejew umarł w r. 1348.

Rękopisy i wydania „Ordo” różnią się znacznie między sobą, gdyż przerabiano tekst na użytek pewnych diecezji, dodawano uzupełnienia lub skracano. — Ob. o tem Rudorff w *Zeitschr. f. d. Rechtswissenschaft* (1842) XI str. 100 i n.

Szamotulski korzystał zapewne z redakcji rozpowszechnionej w Polsce, a więc z takiej, jakie się do dziś dochowały w rękopisach *Bibl. Jagiell.*

Już w w. XV zaczęto w Polsce dodawać do tekstu „Ordo” przykłady zerpane z praktyki polskiej (najciekawszym jest rękopis *Jag.* nr 348 cum *exemplis instrumentorum dioec. gnesn.*). Szamotulski poszedł dalej tą drogą i opracował obszerną część II (nieoznaczoną typograficznie jako osobne dzieło; część ta obejmuje fol. 27—93) osnutą na jus provinciale polon. — Ta druga część trzykrotnie większa od poprzedniej jest już własną pracą Grzegorza. — Nazywa ją częścią III, gdyż *praeambula* liczy jako I, a *Ordo* jako II. — Potrzebę tej pracy objaśnia Grzegorz we wstępie jak następuje (fol. 27): *Słusznie czynią ci, eo swoim rodakom (conjncti genere, natione et lingua) chcą być pożyteczni. Quos ego incitatus Polonia, tyrun-*

culis in iure Poloniae principaliter inser-vire volens, practicam in regno Poloniae usitatam praemissis (t. j. J. Andr.) subjungere delibero.

Dzieło Grzegorza składa się znowu z dwóch dalszych części: a) *Processus coram iudice delegato* (fol. 37—47). — b) *Processus coram iudice ordinario*.

Obie te części mają na oku potrzeby praktyki kościelnej. Głównie zwracają uwagę na formę i treść pism, jakich tok procesu — proces jest ściśle pisemny — wymaga. Przynoszą więc dla notariusza gotowe wzory takich pism. Dzieło jest połączeniem reguł procesowych z formularzem.

Jak zwykle w pracach tego rodzaju Grzegorz opierał się przytem na znajomości procesów istotnych, które znał z praktyki w sądzie kurji krak. względnie poznańs. i gnieźn. Nieraz się na fakta rzeczywiste odwołuje, n. p. fol. 33: „quod in regno Poloniae et in dioec. gnesnensi et praesertim in terra Syradie dictae dioec. gnesn...” albo „viginti miliaria polonicaalia, quorum quodlibet miliare facit italica tria vel quatuor”. Zdaje się, że dokumenta, jakie wkłada do tekstu, są czerpane z życia, przy zataczeniu nazwisk i dat. Rzadko tylko cytuje imię (n. p. Thomas procurator; Greg. de Shamotuli na fol. 43, 47; Thomas cardinalis et legatus na fol. 90); albo datę (zwykle rok 1531, jak na fol. 50, 91 i t. p.). — Dość częstym jest powołanie się na *mos patriae* (n. p. fol. 43). Na fol. 83 formuła artykułów z datami 1451 i 1481.

Mimo praktycznego charakteru, jaki całość dziełka nosi, mieści ono także niektóre wywody teoretyczne n. p. na fol. 51: *Theorica in materia libelli notanda et quod libellus est syllogismus iuristarum*. Korzysta przytem Grzegorz z *glossy* i z *traktatów średn.*

Kończą dziełko „*Conclusio operis*” i *Errata* (fol. 93). W *Conclusio* charakteryzuje całość dzieła: forma (*processus*) ab *antiquis cansarum magistria iam dudum relicta, pulveribus excessis mendisque quibus scatebat purgatis, pro communi in sacra facultate canonica studere incipientibus... in lucem educta*. Zaznacza więc, że dzieło ma służyć także celom nauczania w Akad. krakowskiej.

Na karcie ostatniej recto wiersz: *Petrus Risinius Lectori candido* (20 wierszy). Tu Risinius, znany przyjaciel Szamotulskiego, podnosi znaczenie twórców prawa (*Id coluit nostris Gracculus vir primus in oris*) i kończy pochwałą autora dziełka: *scripserat hunc libellum bonitate sua studioque parati, cui nota est omnis iuris utraque via*. Podnosi jego *gravitatem loquendi et religionem*.

Na tejże karcie ostatniej verso całostronnicowy, ozdobny sygnet drukarni Unglera: na tarczy monogram V F, a pod nim w rance wierszyk: *Si tibi fructum peperit libellus Frouido grates age Floriano Hic ubi clara liquidus pererrat Istula Crocam*.

Razem z tym drukiem oprawiono w niekt. egzemplarzach: 1) *Lectura super tit. de regulis iuris* (ob. wyżej). 2) *Tractatus docens modum leg. abbreviaturas* (ob. pod *Tractatus*). — Wszystkim tym trzem edycjom Unglera jest wspólny wierszyk końcowy: *Si tibi fructum... Istotnie stanowią one typograficzną jedność, a przeto kto wie, czy nie wyszły z inicjatywy tego samego profesora — wydawcy*. Ob. o tem wyżej pod: *Lectura*. — Por. także dziełko *Flores legum*.

„Proces” Szamotulskiego będący dziełem starzej daty, jak to sam Grzegorz w „*Conclusio*” zaznacza, nie mógł pozyskać uznania takiego nowatora — humanisty, jakim był Krz. Hegendorfinus, sprowadzony w r. 1530 przez bisk. Latańskiego do Akademji Lubrańskiego. Toteż Hegendorfinus wyrażał się o niem ujemnie, opowiadając, że znalazł w nim 600 błędów. Zaostrzyło to ton namiętnej walki na pióro między Grzegorzem Szamotulskim a Hegendorfinem, toczącej się głównie na tle prawowierności i herezji religijnej. Bliżej o tej walce ob. pod *Vincula Hippocratis* (1536).

Należy bowiem pamiętać, że Hegendorfin był prawnikiem całkiem innego typu jak średniowieczny w myśleniu swoim Grzegorz. W dziele „*Comp. titulorum Codicis exegesis*” (1529) wyjaśniał znaczenie trudniejszych przepisów metodą antykwarską i starał się wzorem Zasiusa usunąć średniowieczne myśli w interpretacji. W innych żądał gruntownej reformy studjów prawnych i dostosowywania wykładu do potrzeb XVI w. (*Oratio de artibus futuro iurisc. comparandis* 1529). — Nie dziw, że musiał ganić prawniczą działalność Grzegorza jako przestarzałą. (O Hegendorfinie jako prawniku obacz *Stinzing Gesch. der d. Rechts Wiss.* I, 250).

Zrozumiałem jest wobec tego, iż w dziełku p. t. *Querela eloquentiae* (1536) twierdzi Hegendorfinus, że dzieło Szamotulskiego ma nader małą wartość. Zarzuty przeciw niemu ujmuje w 16 punktów. Z tych pierwsze 6 to błędy teologiczne, dalsze (11) to błędy prawnicze przykładowo podane. Zarzuca mu więc, że nie rozumie, co to oznacza „*citatio*” lub „*peremptoria exceptio*”, co są „*ferio*” sądowne (Hegendorf. powołuje się na: *doctissimus Petrus de Bella Parthica*); twierdzi, też że Szamotulski nie zaglądał do źródeł prawa (n. p. *Instytncji*) a przepieywał z *glossy* i *summ*, często źle zrozumianych: „*Nulla est pagina in toto hoc libello, in qua iura valde*

vel apte producantur vel valde recte intelligenda sunt. Gregorius in summulis et glossographorum lacunis tantum versatus est, fontes ipsos iurium non degustavit nunquam. Aut si aliquando respexit ad fontes, ex illis non aliter quam canis ex Nilo gustavit..." Nazywa go senex delirus.

Zarsuty swoje czerpie Hegendorf. z pierwszych kilkunastu stron Grzegorza, to znaczy z tych właśnie, które obejmują traktat Jana Andrzejowego, a nie są oryg. pracą Szamotulskiego. — Jest to więc wybitny konflikt między średniowiecznym a humanistycznym stosunkiem do prawa rzymskiego.

Streszcza dzieło Grzegorza ks. Mazurkiewicz Początki Akad. Lubr. 1921 na str. 110 i nast., poczem omawia spór z Hegendorfinem.

Wierzhowski I, 80, II, 1014. — Piekarski Kat. kórń. 1929. — Kopera Spis nr 129. — Kotula Właściciele 1929. — Formanowicz Kat. bibl. kap. gnieźn. 1930 nr 396-7.

Branic. — Chrept. — Czaps. (Muz. Nar.) — Czarn. — Czart. — Dzików — Jagiell. — Kap. gnieźn. — Kórnik — Krasin. — Ossol. — Pawlik. — Szembek — Uniw. warsz. — Zamoj.

— Processus Juris Brevior Ioannis Andr. per Gregorium Shamotulinū Iuris pōtificij doctorem, Archidiaconum Poznań: pro tirunculis resolutus; cū practica exemplari in Regno Poloniae circa strepitū fori spiritualis observari solita, tertio iterum reuisus & auctus. [Tu winjetka]. Cracouiae ex Officina Vngleriana. Anno Dni M.D.XXXVII. (1537). w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., k. 124 lb. (ostatnia strona biała).

Druk gocki nader staranny; tylko tytuł (prócz pierwszego wiersza) i nagłówek nad stronicami antykwą.

Na odwr. k. tyt. herb bisk. krakowskiego Łatańskiego, a pod nim 8 wierszy łac. (octostichon).

Rozpoczyna: Typographus Unglerianae officinae pio lectori... W tej to nihy od Unglera przedmowie, żali się autor na zjadliwe napaści (Hegendorfina). Mówi, że książkę poprawił. Dat. 1 maj 1537 ex officina nostra.

Poczem wiersz: Petrus Risinius lectori candido (jak w poprzedniej edycji).

Na k. Aijj (to jest na fol. 1): Proloquutio. — Na k. 11 verso: Processus iuris. — Na k. 36 verso: Tertia pars principalis (Processus coram iudice delegato). — Na k. 64 verso: Processus coram iudice ordinario.

Daty w formularzach czynności prawnych zmienione z roku 1531 na 1537 n. p. na k. 13 verso lub 122 verso. (Ale formuły pozostały te same).

Większych zmian w tekście niema.

Janoc. I, 243. — Wierzbowski I, 98. — Piekarski Kat. kórń. 1929 — Kopera Spis nr 157. — Katal. bibl. T. P. N. str. 80. Akad. — Bodlej. — Borkowski J. — Bran. — Chrept. — Czaps. (Muz. Nar.) — Czart. — Dziedusz. — Dzików — Jagiell. — Kap. gnieźn. — Kórnik — Łaski — Ossol. — Tow. P. N. Poznań. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

— [Toż p. t.:] Ordo iudiciarius Joannis Andreae (w przeróbce Greg. Samothalani). Venetiis(?) 1573 (?).

Wydanie takie cytuje Horn J. Andreae Processus iudiciarius München 1837, a za nim Stinzing Gesch. der popul. Literatur 1867 str. 247. Ten ostatni podnosi, że Samothalanus (jest to przekręcone nazwisko Szamotulskiego) miał tu na str. 7 oświadczyć, iż autorstwo Pauormitana co do dziełka p. t. Processus iud. jest wątpliwe, gdyż „plerique ascribunt Processum cuidam Joh. Urbach“.

Uwagę taką uczynił istotnie Szamotulski na początku swego dzieła (w edycji 1531 na k. 3 verso). Stinzing wykazuje, że wątpliwość to niesłuszna.

Pomimo to wątplię w istnienie edycji weneckiej z r. 1573. — Nikt jej dotąd nie opisał. — Zdaje się, że Horn i Stinzing nie mieli także jej przed sobą, a cytat powtórzyli z drugiej ręki.

— Repetitio Capitvli ad Nostram de emptione & venditione cum quaestione de cōtractu emptionis de retro vendendo alias nawiderkoff, frequentari solita ex ipso iure elicita. M. Joannes Thurobinvs ad Lectorem: Foenore num vacat is, qui cōsum vendit in annos Ut redimat tandem, quum velit esse suum... [i t. d. wierszy 10. Kończy:] libellum Quem vigili studio dat tibi Gregorius Vel semel ex isto degusta fonte liquorem. Subscribes dictis protinus ipse meis. [Na końcu:] Excvssvm Cracouiae Per Hieronymum Vietorem. Anno domini Millesimo quingentesimo quadragesimo primo. (1541). w 8ce, k. 86 nlb. (sygn. A—L₆).

Ob tom XIX, 70, gdzie błędnie dzieło to opisano.

Na odwrocie tyt. „Ad lectorem“, gdzie donosi że jest to praca Condradi de Kalw, cujusdam viri non obscuri iudicii, z którego dzieła wyjął dwa ustępy (o kupnie

renty i o zastawach). Korzystał z rękopisu Kalwa nie z druków (posiadany jednak w bibl. Jag. trzy inkunabuły Kalwa z lat 1497—1500, o czem Wisłocki Inc. str. 486).

Rozpoczyna na 3 kartach przegląd treści obu części, a więc „Quaestio“, t. j. naj-przód o rencie (widerkafach) — problem i rozwiązanie jego w formie konkluzji oraz appendices (późniejsze corrolaria). — Poczem: Repetitio c. Cum contra de pignoribus cum quaestione.

Na k. Av: Prolocutio. Odtąd idzie traktat dotyczący renty (widerkałów). Kalw oświadcza się za dopuszczalność kupna renty z prawem odkupu. Na k. Iv recto: Finis primę quaestione.

Na tej samej karcie verso rozpoczyna się: Repetitio C. cum contra de pignori. — Na k. L₅ i L₆: Errata.

Uderza, że w tytule wspomina Grzegorz tylko o jednym traktacie (na widerkof), choć przedrukował i drugi (o zastawach).

Dziełko to jest więc wyjątkiem z obszernej pracy jurysty niemieckiego Konrada Summenharda Calva († 1511), poświęconej mowom: „Opus septipartitum de contractibus pro foro conscientiae“. Książka ma istotnie charakter napół prawniczy, napół teologiczny. — Obacz o Kalwie: Stinzing Gesch. der populären Literatur des röm. kan. Rechts 1867 str. 545 — oraz także Gesch. der deut. Rechtsw. I 1880 str. 21. — Linsemann Konrad Summenhard 1877.

Swoich uwag, o ile widzę, Grzegorz do pracy Kalwa żadnych nie dodał.

Summa z dzieła Kalwa znajduje się w ręk. Jagiell. 2477.

Bandtkie Hist. dr. kr. pol. I, 377. — Piekarski Kat. kórń. 1929.

Czartor. — Jagiell. — Kijów — Kórnik. — Krasin. — Ossol. — Szembek.

— Sermo de indulgentiis: Bulleque iubilei pro fabrica ecclesie Cathedralis Vilnensis: a sede apost. concessae: Resolutio. 1532. [Na końcu:] In Regia vrbe Cracouien. Florianus Unglerius impressit. Anno ab orbe redempto. 1532. w 8ce, k. tyt. i k. 17 nlb. (sygn. D₆). Druk gocki.

Na odwr. tyt.: Candido lectori. — Tu narzeka na czasy „tempora plena tumultibus, plena perversissimis iudiciis“. Na krytyków „malevolae harpiae“. Przemawiać o jubileuszu nakazali mu jego zwierzchnicy. Od k. Aij idzie Sermo (bez osob. tyt.). Mówi o znaczeniu odpustów. Odpiera zarzuty heretyków (Lutra) pełnemi uczoności książkowej argumentami. Cytuje wiele autorytetów. O czyścu. Papież może darowywać kary. Reasumuje treść bulli papieskiej. Obszerniej mówi o grzechu lichwy. Obo-

wiązki i prawa spowiedników. De vovendis (n. p. Si quis vovit peregrinandum ad Loretum, ad Czestochovam, ad Cracoviam — co ma zrobić spowiednik). Forma absolutiois jubilei.

Jest to jedna z najdawniejszych polemik ze strony polsko-katolickiej przeciw Luteranizmowi. Drugą z tego samego czasu (1531) jest praca Bylińskiego przeciw Corvinowi (ob. w t. XIII, str. 481).

Jocher 9081.

Branie. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Vinevla Hippocratis (sic) Ad Aligandū caput Christophori Endorfimi (sic) girgatum spiritantis, Per Gregorium Shamotulinum: Artium & Iurium Doctorem Archidiaconum Posnañ: sibi pro Helleboro fabricata. [Tu winjetka]. Excusum Cracouiae per Florianum Vnglerium Anno. M.D.XXXVI. (1536). w 8ce, k. tyt. i k. 44

Druk antykwa.

Na odwrocie tytułu i na nast. karcie: Errores Endorfimi... (wylicza ich 14), oraz: Eiusdem in iure ridiculi sensus. (Nazywa go Endorfimus, bo finus znaczy: gnój). Oprócz dawniejszych błędów wzmienia szereg nowych, n. p. omne hominum genus evang. predicare posse; negat jejunia conferre ad vitam aeternam i t. p. — Nowo dodał zwłaszcza 9 jego błędów prawniczych n. p. non intellexit per citationem causam esse ceptam; indocte taxat jurisperitos pudere sine legibus loqui; źle wykłada wiele ustępów z prawa rzymskiego i kanon.

Na k. Aijj dedykacja: Valentino Passerino (Wróbel); mówi, że mu jeden z przyjaciół przysłał dziełko „Helleborus“. Zamiast argumentów z pisma św. znalazł tam obelgi i urągania. Nie chce mu w ten sam sposób odpłacić. Przypomina, że go z Lipska wyrzucono wskutek rozruchów, jakie wywołał. Pisma jego tchną Luteranizmem, więc on z urzędu archid. musiał je odeprzeć. Wzywa Wróbla na sędziego.

Następnie odpowiedź Wróbla, który się nazywa: Posnanianus Ecclesiastes. I ten potępia Lutra i jego wyznawców. — Poczem: Gr. Sham. cordato lectori. Odtąd przytacza Grzegorz szereg ustępów z Hengendorfina, w których tenże zohydza Szamotulskiego (n. p. „stupidus zophista“ i t. p.) i daje swoją odpowiedź na te obelgi, uieszczając coprawda i ze swojej strony obelżywych wyrazów (n. p. nederfimus). Po każdym przytoczonym ustępie z „Helleborus“ idzie replika Grzegorza; tym razem porzuca Grzegorz metodę walczenia autorytetami, jakiej użył poprzednio, a stara się zastąpić ją rozumowaniem, wykazując braki logiki u przeciwnika. Zwraca się wciąż do czytelnika z prośbą, by sam

rozsądził. Na k. B₈ zwraca się do insygnis Francordia, która była semper a Luteri dogmatibus immunis, i pyta dlaczego cierpi Hegendorfina? (widać, że tenże tymczasem wyjechał z Polski). — Na k. D₆ mówi o zarzutach przeciw Processus juris.

Na „Vincula“ odpowiedział Hegendorfinus dziełkiem: Helleborns novus.

Jocher 3140 i 3141. — Wierzbowski II, 1140. — Piekarski Kat. kór. 1929. — Kopera Spis nr 150. — Kossowski w Przew. nauk. i lit. 1905 str. 437 i 463.

Chreptow. — Dzików — Jagiell. (frag.) — Kórnik — Muz. Nar. (Czap.) — Szembek — Włocław. Semin. — Zamoj.

— Vincula Hiopochratis (sic) nova Meraco Endorfimi Apologetica. Per Gregorium Shamotulinum Archidiaconum. Po snanien. sibi amplius girgatum spiranti, fabrefacta. Cracouiae ex officina Floriani Vnglerij Anno virginei partus 1536. Excusum. VII. Mensis Augusti. w 8ce.

Dedyk. nowemu biskupowi poznań. Joanni ex ducibus Lituaniae. W ded. tej straszcza przebieg walki i prosi go, by diecezję oczyścił z herezji. — W piśmie polemizuje z Hegendorfiną „Hell. novus“ ale nie dodaje nowych argumentów rzeczowych przeciw Hegendorfinowi.

Kossowski w Przewodn. nauk. i liter. 1905 str. 455. Dzików.

— ob. Hegendorphinus (Querela 1536, i inne pisma) — Libanus J. — Piosnka bardzo piękna (1550; ale to nader wątpliwe).

Jego uczniami byli Mik. Jaskier, Turobińczyk Jan i Jak. Tuchiowski.

Janociana I, 241—4. — Bentkowski Hist. liter. II, 251. — Soltykowiec O akademji 368. — Enc. Org. X, 924 i XXIV, 592. — Encykl. kośc. XXVI, 463. — Burzyński w Czasop. prawn. 1864 str. XXI. — Kutrzeba Hist. źródeł II, 182. — Grabowski Skarga str. 5, 11. — Muezkowski Statuta 131, 142. — Wisłocki Incun. 1900 str. 497 (tu główne daty z jego życia). — Tenże Liber dilig. str. 506. — Stan. Estreicher Acta rector. II, 375. — Barycz Conclusiones Univ. 1933 str. 483. — Ks. Mazurkiewicz Pocz. Akad. Lubr. 1921 str. 117 (tu jego biografia oraz rozbiór pism). — Finkel III, 1870.

W ręk. Jag. 2539 jest Scriptum super VI manu Greg. Sham. 1524 comm. aestivali in Studio gen. crac. legentis. Jest to duży tom (k. 380) zawierający prace Grzegorza z lat 1518—40. — Wykład Szamotulskiego super II Decret. z r. 1520—23 znajduje się w ręk. Jag. 2408.

Starowolski pomieszał go z Wacławem Szamotulskim.

Szamotuł (z) Jan ob. Johnston J. (Idea 1661).

Szamotulski Łukasz ob. Droga (1724). **Szamotuliensis (Cichosz, Mitis) Mat-taeus (Maciej) (I)** ob. Sacrobosco Joannes (Sphaericum opusculum 1522).

Chodyński III, 217. — Janociana III, 297, I, 245—7. — Janocki Nachr. IV, 178—9. — Soltykowiec O Akad. krak. 244, 371—2. — Wiszniewski IV, 147. — Encykl. kośc. XXVI, 465. — Program Żoliborski warszawski z 1829 r. str. 33. — Starowolski Hecatontas 122. — Encykl. Org. XXIV, 542. — Bentkowski Hist. lit. II, 303. — Barycz Conclusiones 1933 str. 483. — Muezkowski Liber prom. 152, 158.

W rękop. Jag. są jego Efemerydy z r. 1520. Właściwe jego nazwisko (Cichosz, Mitis) dopisane jest w egzempl. Ossol. Sacrobosca (Sphaericum) oraz w Album Stud.

Szamotulski Maciej (II) ob. Schmitt Tom. (Epicedia 1590).

SZAMOTULSKI Sebastjan. (Disputacia Księdza Hier. Powodowskiego... Poznań 1581; oraz Kraków 1581; nadto: Disputacia wtóra 1592) ob. Powodowski H. (w tomie XXV, str. 189—190).

Szamotulski był bowiem oficjalnym wydawcą obu „Dysputacji“, ale wątpliwym jest, czy go można uważać za autora? Obie strony, jak oświadcza w przedmowie do Dysp. 1581 zgodziły się, aby przemówienia spisywał. Odpowiedzi ministra, który mówił bardzo rozwlekle, dał w „sumie“ to jest w skróceniu. Z tego wynika, że protokołował, ale nie od siebie nie dodał.

Piekarski Kat. kór. 1929. — Wojciechowska Z dziejów książki nr 14.

Biblioteki podane są w t. XXV, taksamo jak literatura.

SZAMOTULSKI Wacław (ur. około 1520 † 1572). In Funere Sereniss: Principis et D. D. Elizabethae Sereniss. Rom. Hung. Bohe. etc. Regis filiae: Potentissimi ac Invictiss. Principis et D. D. Sigismundi II Augusti, Dei gratia regis Poloniae, Magni Ducis Lituaniae, Russiae, Prussiae Masoviaeque etc. Coniugis multo amantissimae. Carmen lugubre VII die Augusti conscriptum Anno MDXLV (1545). Craeovicę, apud Viduam Floriani Unglerii. w 4ce, k. 6 (sygn. A₆).

Dedyk. Nicolao Radzivil, marsch. supr., datow. Vilnae XVI Augusti 1545. — Pod dedyk. podpis: Venceslaus Schamotulinus. — Na k. A₁, wiersz: Ad Aquilam

regium insigne. — Na k. A, poemat pogrzebowy. Na końcu herb Elżbiety i czterowiersz — oraz herb Trąby i epigramat: In arma Radz.

Przyjmuje, że autor tego wiersza G. Schamotulins i mżyk G. Schamotulins są jedną i tą samą osobistością.

Sinko w Enc. pol. XXI str. 141. — Juszyński II, 227. — Janoc. I, 249. — Ks. Miaskowski w Pam. liter. 1908 III str. 319. Bibl. w Królewcu — Ossol. (?)

— In nativitate illustrissimi domini Joannis Sigismundi, Principis Hungariae et Transylvaniae, Marchionis quoque Moraviae ac Lusatae et Ducis utriusque Silesiae: filii serenissimorum principum d. Joannis regis, et d. Isabellae reginae Hungariae, Poema Gratulatorium. Autore Venceslao Szamotul. Cracoviae excudebat Hieronymus Vietor IIII kalen. Augusti, Anno a natali dominico MDXL (1540). w 4ce.

Juszyń. II, 227. — Janoc. I, 248.

— In nuptiis serenissimi et potentissimi Principis domini Joannis, Hungariae regis et serenissimae virginis Isabellae. serenissimi et invictissimi Principis, Domini Sigismundi primi Poloniae regis filiae, Poema gratulatorium. Autore Venceslao Szamotul. Cracoviae excusum in officina Ungleriana, Anno post Christum natum MDXXXIX (1539) die XXVI mensis Januarii. w 4ce.

Juszyń. II, 226. — Janoc. I, 248.

— In nuptiis serenissimi Poloniae Regis, Magnique Lituaniae Ducis Sigismundi secundi Augusti et serenissimae virginis Elisabethae, gloriosissimi et invictissimi Principis Ferdinandi, Romanorum, Hungariae, Bohemiae regis, filiae, Poema gratulatorium. Autore Venceslao Schamotulino. Cracoviae, excusum apud viduam Floriani Unglerii, pridie nonas Maii Anno domini MDXLIII (1543). w 4ce.

Juszyń. II, 227. — Janoc. I, 248.

— Quatuor parium vocum Lamentationes Hieremiae Prophetae, Tempore quadragesimali in templis cantari solitae, numeris musicis redditae: a Venceslao Szamotulino, Polono, Sereniss. Regis Poloniae Sigismundi Augusti Musico. Quibus adiunctae sunt Exclamationes

passionum tristium. Cracoviae, Lazarus Andree excudebat, M.D.LIII (1553).

Poprzedzone dłuższym wierszem autora wzywającym króla do wojny z Turkami, p. t. Carmen nuncupatorium. Dedyk.: Ad Serenissimum Principem et Dominum Sigismundum Augustum, Dei gratia Regem Poloniae etc. — Poczem wiersz Trzyckiego Ad studiosam juventutem.

Dochowała się tylko książeczka dla tenora (brak trzech innych).

Eitner Quellen Lexic. IX, 339. — Chybiński Stosunek muzyki 1909 str. 17, 28, 32 i nast. — Jachimiecki Wpływy włoskie I, 48. Bibl. nadw. w Monachium.

— ob. Bielski Marcin (1551) —

Dawid (Psalm 85, 1, 14) — Modlitwa gdy działy — Pieśń — Psalmorum select. (1554) — Rej M. (Alleluja) — Rubricella (1552) — Seklucjan Jan (Pieśni 1559) — Starowolski Sz. (Hecatontas) — Thesaurus (1563—1564) — Trzeciecki Ant. (Psalm, Sylva II, Pieśni przy grobie, Pieśń przy pogrzebie, Po wszednia spowiedź).

Muczkowski Statuta 160, 147. — Janociana I, 247—9. — Bentkowski Hist. liter. I, 617—618. — Juszyński II, 226. — Enc. Org. XXIV str. 544. — Tygodnik ilustr. 1867 XVI str. 202 (art. Sobieszczak.). — Chodynicki III, 218. — Leleweł Biblijog. ks. II str. 208. — Sołtykowiec O akademji 364—7. — Wiszniewski IV, 447, 454—7, 466—8. — Poliński Dzieje muzyki (1907) str. 73 i 269. — Tenże w Echu muzycz. i teatr. 1881. — Surzyński Monum. mus. I i II; Muzyka kość. 1885; Muzyka figur. 1889. — Wszelaczyński w Kwart. hist. IV, 106. — Woolridge The Oxford history of mus. II, 306.

Jego muzyczne utwory rękop. wydali Poliński i ks. Surzyński. — Monogramu używał V. S.

Szamotulski obraz ob. Toryani Jan Kanty (Wydatność Trójcy 1762).

* Finkel III, 2006.

SZAMOWSKI Daniel od św. Stanisława, pijar († 10 czerwca 1729). Pożegnanie bez Rozstania Odchodzący z Ziemię do Niebá Matki Boskiej W Oktawę przy Solenney w Niebo wzięcia Uroczystości konkluzyi, w Archipresbiterálnym in circulo stołecznego Miastá Krákovskiego Kościele, Z Káznodzieyskiej Ambony w Roku 1718. Ogłoszone Iasnie Wielmożnemu IMéi Pánu Janowi z Dowoynow Sołohubowi Deputátowi Jáśnie Oświeconego Try-

bunału Koronnego. Cześnikowi Xięstwá Zmudzkiego, Pułkownikowi Woysk J. K. M. y W. Xięstwá Litewskiego. przy życzliwym powitaniu przez Xiędzâ Daniela od S. Stánisława Scholarum Piarum ná ten czas Krakowskiego, á teraz Prześwietney Kollegiaty Łowickiey Ká znodzieię, W Roku 1719. Ofiarowane. [Tu winjetka]. w Warszawie w Drukarni J. K. M. OO. Scholarum Piarum. fol., k tyt. i k. 12 nlb.

Na odwołanie tyt. herb i wiersze polskie. — Dedykacja do JW. Deputata. — Kazanie bez treści.

Jocher 4900. Jagiell. — Uniw. warsz.

— Tradycya Dobr Wielkiego świątobliwością w Kościele Chrystusowym Genewskiego Infvlata, Świętego Franciszka Salezjusza, Fundatora WW: Zakonnic Náviedzenia Nayś. P. W Kościele Wárszawskim Pomienionych W: Zakonnic przy doroczney Uroczystości Podczas Wálnego w Wárszawie Seymu, Káznodzieyskim Argumentem Publikowana. Wielmoznemu Jmci Xiędzu Alexandrowi Proszewskiemu, Archidyakonowi Unieiówskiemu, Kanonikowi Łęczyskiemu, Łowickiemu, Surrogatowi Prymacyálnych Sądów. Przez Xiędzâ Daniela od S. Stánisława Scholarum Piarum. Do Approbácyi Podana. Roku Dobroci Boskiey wszystkie dobrá Wszystkim choynie rozdáiącey 1720. w Warszawie W Drukarni J. K. M. Collegij Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 10 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 8 wierszy polskich. — Poczem dedykacja; podp. Daniel od św. Stánisława.

Na końcu ładna winjeta: wazon z kwiatami. Kazanie ku czci św. Salezego i Salezjanów. Żadnych aluzji do Sejmu.

Akad. — Dzików. — Uniw. warsz.

— Traktat z Bogiem, Przymierze z nieprzyjacielē: albo kaznodzieyskie Panu Bogu dziękczynienie, Za skończony szczęśliwie Traktat, między niezwyciężonym Cesarzem Chrześciańskim y Portą Otomańską, przy Solenney Wotywie Niemieckiey Nacyi, w Kościele Woyciecha S in Cirulo Stołecznego Miasta Krakowskiego Roku 1718. oddane. Jaśnie Wielmoznemu Jmci Xiędzu

Janowi z Czekarzewic Tarłowi, Biskupowi Kijowskiemu, Archidijakonowi krakowskiemu, Podczas walnego w Warszawie Seymu przez X. Daniela od S. Stánisława Scholarum Piarum dedykowane. Roku dotartych Traktatów między Bogiem y Człowiekiem 1720. w Warszawie, w drukarni J. K. M. Scholarum Piarum. fol., k. 3 nlb. i k. 18 (sygp. F₁).

Ded. Janowi Tarle biskupowi kijowskiemu. Jag. — Kras. — Ossol. — Uniw. warsz. — Zeliń.

Szamowski Krzysztof ob. Schmit Thomas (Epicedia 1590).

Szampach Henr. i Zdenko ob. Malicki J. (Kazanie pogrzeb. 1640).

Szaniawska Anna z Ossolińskich ob. Caffarelli (1760) — Hacki Michał (1730) — Rozkaz (1730) — Szaniawski Józef (Kazanie 1753).

Szaniawska Anna († 1795) ob. Menseli (1762, Separatio thori).

Szaniawska, żona Junoszy Piaskowskiego ob. Piaskowski (w dzień ślubu 1771).

Szaniawska Eufemja Justyna ob. Nabożeństwo (1765) — Zaborowski Anz. (Tota 1771).

Szaniawska Franciszka ob. Szaniawski Józef (Kazanie 1753).

(Szaniawska Ludowika). Tłomaczenie sprawy z strony JP. Ludowiki z Załuskich Szaniawskiej Starościny Bolesławskiej z kredytorami ś. p. JP. Filippa Neryusza Szaniawskiego Starosty Bolesławskiego męża iey do Sądu Nayaśniejszego Trybunału Lubelskiego po zapadłych już dekreтах przychodzący (1789). fol., k. 15 nlb.

Powiada, że ś. p. Filip Szaniawski zadłużył się, bo wyłożył miljony na fabryki kuzniczne dla wynalezienia minerałów i na sporządzenie machin. Lecz wierzący go zgubili. O co zaniósł manifest w r. 1781 dla oblikwidowania z kredytorami. Wdowa przejęła dobra Drzewice w szacunku 470.000 złotych. Jagiell.

Szaniawska Zofja ob. Denhoff St. — Kozielski Sew. (Panegyris 1724).

Szaniawski Adam Michał ob. Angelus (1723) — Legucki Jan (1726) — Nogawski Józef Michał (1721).

SZANIAWSKI Dominik, dominikanin, przeor bełski. Kazanie na Pogrzebie Wielmożnego Ie^o Mái Páná Szczęsnego Słupeckiego, Kásztellaná Lubelskiego. Przez X. Dominiká Szaniáwskiego, Pismá S. Lectora, niegdy Káznodzieię Lubelskiego teráznieyszego Przeorá Bełskiego Dominikaná, w Opolu dnia 13 Februarij 1617 odpráwione. Do druku podáne Odemnie Jána Kruszyńskiego. Beati mortui qui in Domino moriuntur. W Zamosciv Dniá 17 Octobr. Roku Páńsk. 1617. w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb.

Druk gocki.

Na odwr. tytułu: Do Czytelnika, gdzie wydawca Kruszyński pisze, iż sam autor wydać tego Kazania zaniedbał; ale on je wydaje, gdyż katolikom się podobało a także wielu heretyków przekonało.

Jest to istotnie polemika z heretykami na temat życia po śmierci, czyśca, nieśmiertelności. Wychwała dom Słupeckich, czyny zmarłego (pod Cecorą), jego nawrócenie (widocznie nawracał go Szaniawski). Maciejowski Piám. III, 622. — Enc. koác. XXVI, 467.

Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz. — Wileń.

— ob. Francus Gabrjel (Sincharma 1629).

SZANIAWSKI Fabjan pijar, syn Filipa Nereusza († 11 stycznia 1811). Odpowiedź na Memoryał pod imieniem Sukcessorów niegdy Ur. Piotra i Kazmierza Stępowskich podany z strony XX. Piarów Zgromadzenia uczyniona. N. 7. fol., k. nlb. 2.

Do króla Stanisława i Rady Nieustającej wystosowana. Uniw. warsz.

— Powodowie Xiądz Fabian Szaniawski Rektor, y całe Zgromadzenie Łowickie XX. Piarów. Pozwani Niewierni Starsi, y cała Synagoga Żydów Miasta Sochaczewa, oraz U. Waleryan Łuszczewski Starosta Sochaczewski. Sprawa. Meritum. Konkluzya. fol., k. 2. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

(Szaniawski Fabjan, łowczy) († 1735). Oyczyzna zacnemu synowi na śmierć Fabiana na Szaniawach Szaniawskiego kawalera Złotego Runa herbu Junosza, łowczego litewskiego 1735. fol., ark. F₂.

— Zale publiczne po nieodżałowanej śmierci JWżnego Jmci P. Fabiana

na Szaniawach Szaniawskiego łowczego W. X. L. światu polskiemu oświadczone dla ulgi serca stroskanego Jaśnie Wielmożney Jmci Pani Eleonory z Potockich Szaniawskiej Łowczyny W. X. L., Sochaczewskiej, Czerkaskiej, Mostowskiej, Kąkolownickiej, Radzickiej itd. Starościны przez Kollegium y Konwikt Łukowski Scholarum Piarum przy akcie pogrzebowym wyrażone roku 1735. W Warszawie w drukarni J. K. M. y Rzpłtey w Colleg. Schol. Piarum. fol., 8 arkuszy.

Na odwr. str. tyt. są herby Junosza i Pilawa, pod niemi wiersze polskie.

Notata Cypr. Walewskiego.

— ob. Bielatowski Adr. X. (1725) — Horatius (1773) — Rudzki Szymon (Triumphus 1729).

Szaniawski Faustyn ob. Laskowicz (1799).

(Szaniawski Filip i Konstanty). Produkt JW. W. JP. P. Filippa Nereusza starosty konkolownickiego, Konstantego starosty małagoskiego Szaniawskich, Mikołaja, Junoszy i Joanny z Szaniawskich Piaskowskich podkomorzeych Krzemienieckich, Leona Onufrego kasztelana ojca, Michała, Ludwika, Angeli, i Brygidy synów i córek Korzeniewskich kasztelanów: i kasetelan: zakroczymskich, Józefa i Joanny z Szaniawskich Ossolińskich kasztelanów czernihów: Dominika i Teresy z Szaniawskich Bajerów starostów knyszyńskich przeciw W. J. P. Hilaremu Nornickiemu pisarzewiczowi skarbowemu W. X. L. (po r. 1777). fol., k. 14.

Wnosił Terlecki stolnik.

Jagiell.

— Rzec accessoryalney odpowiedzi od J. W. W. Szaniawskich, Piaskowskich, Korzeniewskich, i dalszych współaktorów wszelkiego tytułu spadków po Stanisławie Szaniawskim staroście augustowskim, sukcessorów przeciwko W. W. J. P. P. Hilaremu Nornickiemu pisarzewiczowi skarbowemu litewskiemu, i Marciniowi Supińskiemu podstaroście sądowemu oszmiańskiemu (po r. 1777). fol., kart 11.

Zanotowano W. Daszkiewicz P. P. grodz. (wnosił). Jagiell.

— Uwiadomienie o Sprawie y Dekrecie oczewistym Kompromisarskim, et de Valore tegoż Dekretu za przyznaniem Zapisami między Jmć. P. P. Szaniawskimi a Nornickim w Nowogrodzku ferowanego (po r. 1777). fol., kart 2.

Missj w Krak.

SZANIAWSKI Jan Feliks, biskup chełmski († 1734). Kazanie Jaśnie Wielmożnego Jmci Xiędza Jana Felixa z Szaniaw Szaniawskiego Biskupa Chełmskiego Opatu Wąchockiego &c. Na Solenney Wotywie o Duchu Świętym przy zaczynającej się Elekeji. Roku 1733. Dnia 25. Augusta w Kolegiacie Warszawskiej Świętego Jana Miane. W Warszawie w Drukarni I. K. M. y R. P. XX. Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Upatruje ratunek dla Polski w jedności! „Niechaj się srożą postronne potence, dość na nich na odsiecz naszego oręża jedności... Konfederacja kuże, aby królem był Polak... więc niech nam Ojciec przedwieczny objawi Pana... złożmy koronę pod tron boski... prośmy Boga, aby on ją włożył na głowę tego, którego widzi sposobnym do utrzymania wiary katolickiej“.

Akad. — Czetwert. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

(Szaniawski Jan Fel.). *Nomine Gratia Felix Genere ac Meritis Felicio Patriae Commodo Felicissimvs, Illustrissimvs, & Reverendissimvs D. D. Ioannes Felix In Szaniawy Szaniawski, Episcopvs Chelmensis Ad primum suae Cathedrae ingressum Salvatvs, a Collegio Crasnostaviensi Societatis Jesu. Annò, quo Gratia & Felicitas in terris nata MDCCXXIV. (1724). Lublini Typis Collegii Societatis Jesu. fol., k. tyt. i k. 15 nlb., 1 tablica.*

Na k. 2 rycina herbu w ładnem, barokowym obramowaniu.

W paneg. wychwalani różni Szaniawscy, między innymi Konst. Felician.

Czartor. — Jagiell.

— ob. Aries (1734) — Balffy T. (1725) — Duńczewski Stan. (1734) — Gengel Georgius (Scrutinium 1725) — Górski Antoni (1723) — Kosicki Paw. A. (1727) — Kuuk Paweł (Thronus 1725) — Nagawski Jan M. (Światło 1721) — Piasecki Andr (1721) —

Plucieński Fr. Hier. (1721) — Rosołecki Łukasz (Introdukeja adoracji 1731).

Chłędowski Spis 31. — Rzepnicki Vitae praes. III, 134. — Boniewski w Pamiętn. relig. moral. V, 113. — Bartoszewicz w Świętokim II, 472. — Enc. Org. XXIV, 548. — Enc. kośc. XXVI, 470.

SZANIAWSKI Józef od M. Boskiej. Kazanie na święto Wniebowstąpienia Pańskiego w Imbramowicach, w kościele WW. Ichm. Panien Norbertanek na obłóczynach Jasnie Wielmożney Imci Panny Franciszki Szaniawski podstolanki koronney miane. Jasnie Wielmożney Jey Mości Pani Annie Hrabiny z Ossolińskich Szaniawski podstolny koronney przy uroczystości Świętej Patronki na wiązanie od obowiązanego pańskiemu dobrodziejstwu teologa nadwornego Xiędza Józefa od Matki Boskiej Szaniawskiego Scholarum Piarum oddane roku pańskiego 1753. W Warszawie w drukarni J. K. Mei y Rzeczypospolitey w Collegium XX. Scholarum Piarum. fol., k. 12.

Na odwr. str. tyt. herby Topór i Junosza i 6 wierszy pol. Przypisał prozą podstolinie kor.

Autor wspomina, że jedna córka zaręczona Bajerowi staroście, druga zamężna Ossolińska. Kazanie jest z tekstu: *Assumptus est in coelum. W kazaniu jest nieco genealogji.*

Dzików. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— Kazania na Święta doroczne. w Warszawie w drukarni Schol. Piarum 1752. w 4ce.

Jocher 4524 (za Janoc. Lex. II, 156).

ob. Moszezeński M. (De auctorit. 1757) — Ossolińska Anna (1724).

Bielski Vita 82. — Janocki Lex. II, 156. — Enc. Org. XXIV, 548. — X. Horanyj Scriptores Piarum II, 496. — Enc. kośc. XXVI, 471.

SZANIAWSKI Józef Kalasanty (1764 † 1843). Bezstronne Zastanowienie Się Nad Projektowaną Ustawą Następstwa Tronu W Polsce. Przez pewnego Szlacheica z Ziemi Łukowskiej. *Aures carminibus pandite, vos quis Libertas nihili Patrum Tanto que Proavis sanguine constitit. O Civis male liberi!* Stan: Konarski, Ode VIII. (B. m. i r.,

Warszawa, druk. M. Grölla 1789). w 8ce, k. tyt., str. 142.

Zaczyna od tego, że nie jest ezcicielem roz-
bukanej wolności. Ale nie jest za dzie-
dziczością tronu. Przytacza zdanie Rousseau
przeciw dziedziczeniu oraz tegoż Uwagi
(str. 64). Cytuje Montesk. o ustroju Anglii.
Jeśli Polacy chcą ratować niepodległość
przez powołanie na tron dynastji, to niech
pewolają ją z Moskwy (rada ironiczna!).
Wychwala elekcję. Prawo obieralności
trzymało zawsze na wodzy naszych kró-
łów. Bezkrólewia są szczęśliwemi prze-
zwami, w których naród z dawnych klęsk
i ucisku otrząsa się. — 15 Senatorów
i 600 szlachty pod łaską Ponińskiego
wspartych 20000 Moskwy, przemogło
nad całym narodem po stronie Leszczyń-
skiego będącym. Polemizuje z broszurą
Łoharzewskiego „Zaszczyt“ oraz z „Test.
polit.“ — Najwięcej jednak walczy z „Uwa-
gami“ Staszycy; godzi się zaś z „Uwagami
nad uwagami“.

Data 1789 wynika stąd, że pisane pod świe-
żem wrażeniem Uwag Staszycy.

Pilat O liter. polit. 131 (nie zna autora). —
Smoleński Publ. anon. 1912.

Akad. — Dziaków — Jagiell. — Krasin. —
Uniw. lwow.

— List Odpowiedni, Pisany Do
Przyjaciela: Względem Ustawy Rząd-
dowej Na dniu 3. Maja Roku 1791.
uchwaloney. Przez J. K. S. Szlachcica
Ziemi Łukowskiej. Nemo est inimicus
causae huius, qui nos malos Cives, aut
homines improbos dicere audeat. Cie:
ad Caec: [Tu winjetka]. w Warszawie
1792 W drukarni Michała Grölla.
Księgarza Nadwornego J. K. Mości.
w 8ce, k. tyt., str. 72.

Ob. tom XXI, 342.

Wyszło po sejmikach lutowych r. 1792. —
Broni konstytucji 3 maja, zwalcza ary-
stokratów, czolgających się przed obcymi
o pomoc przeciw matce. Nie było gwałtu
przy uchwale. Słuszne, że tylko kilka
osób wchodziło do ułożenia. Nie obawia
się uzurpatora na przyszłość. Przytacza
nader ujemne zdanie, które jakiś cudzo-
ziemiec wypowiedział o rządzie polskim
w r. 1761 do Hankfila sekr. stanów Olen-
derskich (powtarza to za Trębickim). Cy-
tuje Konarskiego. Broni postanowień o wło-
ścianach, o ministrach, o wojsku i t. p.
Autora wykrył Smoleński l. c.

Akad. — Krasin.

— Untersuchungen über die Recht-
mässigkeit der Teilung Polens. War-
schau, 1794. w 8ce, str. 120.

— Toż... (2 wyd.) 1795. w 8ce,
str. 111.

Askenazy Napoleon i Polska I, 214 stawia
domysł (bez uzasadnienia), że to może
być jego praca. — Obacz o tem pod:
Untersuchungen.

— ob. Woytyński (Lettre au gen.
Dąbrowski 1798).

Tokarz Depntacja indagac. 1928 str. 15. —
Tenże Ostatnie lata Kollataja I, 194. —
Tenże Warszawa przed wybnehem po-
wstania 1794 str. 326. — Askenazy Na-
poleon i Polska I, 214. — Korbt * II, 245
(tu o jego działalności późniejszej, wy-
kraczającej poza ramy niniejszego dzieła).

SZANIAWSKI Kazimierz ks. Oświad-
czenie życzliwych chęci przy nowo za-
czętym roku 1785tym w Horożany
uczynione przez X. Kazimierza Sza-
niańskiego kanonika katedr. przemys-
skiego. Przemysł w drukarni Antoniego
Matyaszowskiego. (1785). w 4ce.

Jego wiersz z r. 1759 ogłosił R. L. w Silva
Rerum 1928, nr 3, str. 46.

Szaniawski Konstanty ob. Caffarelli
(1760) — Macuselli (1762).

SZANIAWSKI Konstanty Prokop od
św. Józefa (1716 † 1770). Geographiae
Civilis Seu Historicae Synopsis Omni-
bus principiis, quae ad perfectum huius
artis studium desiderantur, instructa
Ad usum Iuventutis Piarum Scholarum
Provinciae Lithvaniae ex probatissimis
Auctoribus excerpta Per P. Constanti-
num Procopium a S. Joseph P. S. eius-
dem Provinciae Lithvaniae Annō Aerae
Christianae 1748. Leopoli in Typo-
graphia SS. Trinitatis. w 8ce, k. tyt.
i k. 7 nlb., str. 204, k. 6 nlb. (Index).

Dedyk. Janowi Wandalinowi Mniszechowi,
podk. W. X. L. — Ojciec jego Józef
i Zamojska, wojewodzina smoleńska są tu
przedmiotem pochwał. — Mniszech kształ-
cił się u Pijarów.

Poczem: Auctor lectori; mówi, że geographia
facem praefert in disciplinas. Żali się na
brak map. Poczem imprimatur z r. 1747. —
Na końcu: Index.

Pisane w formie pytań i odpowiedzi. Za-
czynają: Principia geogr. matem. — Od
str. 31: Geographia historica. Pars I zaj-
muje opis Europy. — Od str. 155 Asia,
od str. 178 Africa, od str. 191 America,
od str. 201 incogn. continentes. — Treść
opracowana wedle Kluwerjusza i Homana.
Rozdział: De regno Poloniae (str. 104-126)
podaje ustrój Polski, opis prowincji, miast,
rzek i t. p.

Są podobno egzemplarze z portretem miedzior.
J. Wand. Mniszcha. (W egz. Jag. brak).
Egz. bibl. Uniw. wileń. ma mieć wedle ka-
talogu datę 1749?

Jako autora wskazuje Bielski Vita str. 82
Szaniawskiego. — Natomiast Juszyński
w notatce rękop. mówi, że autor Konst.
Prokopowicz? — Bielski pisze, że Sza-
niawski zmarł 21 grudnia 1750 mając
lat 36. Matrykuła atoli pijarska podaje
iż urodził się w lubelskiem 16 marca 1716.
zaś zmarł w Szczuczynie (Stutini) dnia
31 grudnia 1770. Zatem miał lat 54.
Encykl. Orgelbr. XXIV, 549.

Czartor. — Jagiell. — Wileń.

SZANIAWSKI Janstanty Felician,

bisk. włocł. i krak. (1668 † 2 lipca 1732).
Epistola pastoralis... Anno 1709. fol., k 1.
Wyd. w Toruniu. Wzywa do modłów o od-
wrócenie następstw wojny.

Toruń. Koper.

— [Epistola pastoralis, die 28 Junii
A. 1712]. (Zaczyna się:) Constantinus
Felicianus de Szaniawy Szaniawski Dei
et Apostolicae Gratia episcopus Vladisl.
et Pomeraniae... w 4ce, kart 2.

Czartor.

— Epistola Pastoralis Celsissimi,
Illustrissimi, & Reverendissimi Domini,
D. Constantini Feliciani Szaniawski,
Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiae.
Ex Mandato Ejusdem Anno Domini
M.DCCXX (1720). Cracoviae, Typis
Francisci Cezary, S. R. M. Celsissimi
Principis, Illustrissimi & Reverendis-
simi Dñi Episcopi Cracoviensis, Ducis
Severiae; necnon Scholarum Novodvor-
scianarum Ordinarij Typographi. w 4ce,
k. tyt. i k. 27.

Jest to jeden z tych listów pasterskich (ob.
wyżej str. 163), które zastępują uchwały
dawn. synodów. — Obejmuje przepisy:
De vita et honest., De visit. eccl., De
congreg. decan., De praedicatione, De
doctr. christiana, De adm. sacri., De mo-
nachia, O pannach zak. (po polsku), De
testam., De rebus eccl., De confrat., De
hospitalibus, De beneficiis, De fabr., De
judaeis (powołuje się na bullę Klem. XI,
podaje jej treść po polsku); kończy: Con-
clusio, dat. 13 sept. 1720.

Treść ogólnikowa i szablonowa.

Jocher 7619.

Akad. — Jagiell. — Dników — Ossol. —
Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

— [Epistola pastoralis]. (Rozpoczyna
się:) Constantinus Felicianus In Sza-
niawy Szaniawski Dei & Apostolicae

Sedis Gratiâ, Episcopus Cracoviensis,
Dux Severiae. Unversis et singulis,
ad quos praesentium notitia regulatur...
[Na końcu karty:] Edictum contra dis-
sidentes. Datum Kielcijs Die 10. Ja-
nuarij. Anno Domini 1725. fol. tablic.

Wzywa, aby w ciągu 6 miesięcy akatolicy
jego diecezji wrócili do wiary katolickiej;
inaczej winni stracić urzędy piastowane.
O wykonywaniu kultu przez nich; mają
zwrócić zabrane świątynie; małżeństwa
mają zawierać w świątyniach katolickich.
Powołuje się na wyrok trybunału nuncja-
tury z r. 1723. — Podp. Cypr. Langi,
can. wiel., curiae act.

Jocher 9650. — Feldman Sprawa dysyd.
za Augusta II (1924) str. 14.

Jagiell. — Ossol.

— Gryphvs cum Sagitta Inter con-
cursus maximorum Poloniae & Lituaniae
siderum Illustrissimis Neosponsis Illu-
strissimo D. D. Stephano Nicolao in
Branice, Tyczyn, & Tykocin Comiti, Do-
mino in Ratno & Rusca Branicki Archi-
dapifero Regni, Brascensi, Bielscensi,
Krosnensi, Ratinensi &c. &c. Capitaneo
Et Illustrissimae Dnae. Dominae Catha-
rinae Sapiezanka Illustrissimi ac Excel-
lentissimi D. Dni. Casimiri Ioannis
Sapieha Palatini Viln: supremi Ducis
Exercituum M. D. L. Filiae, Gloriam
& Favstitatem Protendens. Nec non
Illustrissimo Eorundem Hymenaeo Inter
publicos Poloni & Lituani Orbis ap-
plausus A Collegio & Alma Unversitate
Vilnensi Societatis. Iesv. Per M. D. Con-
stantinum Felicianum Szaniawski (sic)
Acad: Viln: Praesentatus. Anno Dni
1687. fol., k. tyt. i k. 11 nlb.

Na odwr. tyt. ładny drzeworyt 4 herbów,
po bokach dwaj rycerze, u dołu Pogoń.
Podpis rytownika: L. Terasowicz. — Ded.
Branickim i Sapiehom, z podp. autora.
W panegiryku materiał genealog. i stylem
nakam.: Gryphi gloria.

Razem wyszło:

Prognostyk Szczęśliwego w Długo-
letnim pozyciu Lata z Pogodney Kwit-
nacnych Affektow wiosny. Na Wesel-
nym Akcie Jasnie Wielmożnego Iego-
mości Pana Stephana Mikołaja Na Ratnie
y Rvsey Branickiego Stolnika Koron-
nego, Branskiego, Bielskiego, Krosnen-
skiego, Ratynskiego, &c. &c. Starosty
z Iasnie Wielmożną Ieymością Panną

Katarzyną Sapieżanką Woiewodzianką Wileńską Hetmanówną W. X. L. Z Dornowych Ieyże Kleynotow Konstellacyi Od Akademiei Wileńskiej Sōctus Iezv Wydány. á Przez I. P. Konstantego Feliciano Szaniawskiego ofiarowany. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Jest to szereg wierszy polskich, nader niedołącznych, przeznaczonych dla panny młodej. Akad. — Krasin. — Ossol.

— Idea vitae sacerdotalis ad usum Cleri Dioecesei Cracoviae typis Fr. Cezary 1721. w 4ce.

Prawdopodobnie jest to też samo, co Epistola pastoralis z roku 1720, tylko tytuł zmieniony.

Jocher 6192.

(Szaniawski Konstanty Felicjan). Dolor Patriae Aeternus Ecclesiae Immortalis Omnium Perennis Ex numquam deplorando satis obitu Celsissimi Principis Illustrissimi et Reverendissimi Domini, D. Constantini Feliciani In Szaniawy Szaniawski Dei & Apostolicae Sedis Gratia Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiae Lugubri et Elogio Obligatissimae Polonae Scholarum Piarum Provinciae Suo Protectori et Collegij Cracoviensis Fundatori inter parentales lachrymas Exaratus Anno dolentis in Carne humana Dei 1732. Die 29. Julij. Cracoviae Typis Jacobi Matyaszkievicz S. R. M. Celsissimi Illustrissimi & Reverendissimi Episcopi Cracoviensis Ducis Severiae Ordinarii Typographi 1732. fol., str. 24 nlb.

Przypis prozą Jozefatowi podstolemu kor., staroście Checińskiemu i Małogoskiemu, Fahjanowi Jowczemu W. Ks Lit, staroście Sochaczewskiemu, Czerkaskiemu, Mostowskiemu i Stanisławowi staroście Augustowskiemu Szaniawskim Podpisała Scholarum Piarum Polona Provincia; stylem nakamiennym.

Bibl. Przypkow. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Zamoj.

— Hecatombē uno constans agno Deo homini Christo Jesu in Monte Thabor transfigurato super primam lapidis angularis aram pontificali manu Celsissimi Principis Illustrissimi ac Reverendissimi Domini D. Constantini Feliciani in Szaniawy Szaniawski, Dei et Apostolicae sedis gratia Episcopi

Cracoviensis, Ducis Severiae illibatam suam in Agno gentilitio consecrate pietatem immolata. A Collegij Cracoviensis Scholarum Piarum templi transfigurationis Domini aeditimo panegyricis adoreis et philosophicis laureis coronata. Anno agni in crucis ara victimati 1724. die 11. mensis Maji. Cracoviae typis Jacobi Matyaszkievicz S. R. M. typographi. fol., k. 24 (ark. M₁).

Panegyricus zaczyna się: Te ipsum caelo in visceras Na końcu (1 karta): Conclusiones ex Univ. Philosophiae ad mentem D. Thomae defend. Bonaventura a S. Nicolao, praeside Thoma a SS. Petro et Paulo. Jagiell.

— Primitiae Deo et Agno Apoc. C. XIX versu V. seu Theologia Sacra Deo Optimo Maximo ad primam eruditionem publicam; Celsissimo simul, Excellentissimo et Reverendissimo Domino D. Constantino Feliciano in Szaniawy Szaniawski, Episcopo Cracoviensi, auri velleris Equiti, principi Severiae, munificentissimo suo fundatori et protectori clementissimo, ad perennitatem gratitudinem; sub libera justitiae initiata: in Collegio Lublinensi Societatis Jesu anno ex quo Agnus Dei tollit peccata mundi et dignus est agnus aperire librum etc. etc. signacula ejus Joan. I Apoc. V 1732. Typis collegij Lublinensis Societatis Jesu. fol., k. 12 nlb.

Rycina herbu na całej stronie z podpisem: Henricus Czech scul. Cracoviae — Przemowę podpisał Adamus Drzewiecki Mariana Acad. Rector. — Od karty 13 (ark. A) idą: Conclusiones theologicae ex tractatu de Deo. Na końcu: Defendentur publice in Aula Collegij Lublinensis Soc. Jesu ab eodem qui supra 1732 Mense Junio. Porów. Drzewiecki Ad.

Jag. — Kijow. — Kras. — Univ. warsz.

— Regia Maiestatis Geminae Serenissimi in Transfiguratione sua Regis Regum Immortalis Iesu Christi & Avgvstissimae Principis Mariae Antiquitus Liberae Gentis clientelâ Ac propriae vocis Oraulo Electae & Coronatae Reginae Poloniarum In Vrbe Regni, Regum Inauguratrice Cracovia Collocata Per Celsissimum Principem Illustrissimum & Reverendissimum Dnum D. Constantinum Felicianum in Szaniawy

Szaniawski Episcopvm Cracoviensem Dvcem Severiae Sacratissimae Maje-
statis Vtriusq; honori Publicae Statuum
Regni Devotioni Consecrata & Ada-
perta. Perennem Pontificiae Consecra-
tionis Memoriam, Stylo Aeternae Grati-
tudinis In cordibus & pagina adnotante
Collegio Cracoviensi C. R. Scholarum
Piarum Anno, à quo venit Templum
Sanctum suum Dominator MDCCVIII.
t1708). Cracoviae Typis Iacobi Má-
(yaszkievich S. R. M. Typographi. fol.,
k. tyt. i k. 16 nlb.

Na odwr. herb Junosza i 6 wiersz. — Ded.
podp. Collegium Crac. Sch: Piar.

Na ostatnich dwóch kartkach: Conclusiones
theologicae iuxta mentem Divi Thomae
Aquinat. De doctrina sacra. — (Na ich
końcu:) Disputabuntur publice in Coll.
Cracoviensi Sch. Piar. defendente P. Cy-
priano a S. Marco S. Theol. auditore die
31 Majj 1728. — Jest to Cyprian Komo-
rowski (obacz).

Joher 8212.

Czartor. — Dzików — Jagiell. — Ossol. —
Zamoj.

— Światło Chwały tryumfującego
na ziemi Baranka J. O. Xiążęcia J. M.
X. Konstantina Felicjana na Szania-
wach Szaniawskiego z łaski Bożej y S.
Stolicy Apostolskiej Biskupa Krakow-
skiego Xięcia Siewierskiego przeswie-
nym do Katedry swojej wiazdem wznie-
cone. Na splendor Imienia y Domu J.
W. P. Adama Szaniawskiego Kasztel-
lana Lubelskiego na widok świata wy-
stawione... ob. Nogawski Józef M. (1721).

On jest autorem. — Egzemplarz jest w bibl.
Ossoliń.

— Thronus Agno Szaniaviano Cel-
sissimi Principis, Illustrissimi, & Rene-
rendissimi Domini, D. Constantini Fel-
liciani Szaniawski Dei. & Apostolicae
Sedis Gratiâ Episcopi Cracoviensis,
Ducis Severiae, inter Cathedralres Per-
augusti Capituli Cracoviensis Coronas
Erectus. & in Festivo ad Cathedram
Cracoviensem Ingressu ab Vniverso
Clero, & populo Dioecetano demisso
poplite Adoratus. à Minima Polona Pro-
vincia Fratrum Eremitarum Ordinis
Sancti Pavli Primi Eremitae Inelyto
suo Nomini & Honori devotissima Stylo
Panegyrico Adornatus. Anno sedentis

Throno carnis nostrae Agni Immaculati
Dei Hominis 1721 Die... Mensis Majj.
Typis Clari Montis Częstochoviensis.
fol., k. tyt. i k. 17 nlb. (sygn. G₁).

Dedykacja kart 5 — Od A₂: Panegyricus,
stylem nakamiennym. Jagiell.

— [Wiersz łac. bez tytułu, zaczy-
nający się:] Ferte triumphales Musae
sub sidera plausus, Quas Zamoscanae
Palladis aula tenet. Sternite Szaniavio
pectus cū cordibus AGNO... (B. m. i r.).
fol., k. 1 nlb. Akad.

— ob. Abelli Ludw. X. (1729) —
Aegidius a S. Joseph (Madejski) —
Awedyk M. (Epaminondas 1729) —
Belli I. B. (1721) — Corsz And. (Rituale
1716) — Denhoff Mik. (Niebo w her-
bownym 1721) — Domaniewski Franc.
Józ. (1749) — Drzewiecki Adam (Pri-
mitiae 1732) — Gengel Georgius (De-
fensio 1713) — Jarmundowicz Casi-
mirus (Agnus Szanavius 1732) — Io-
achimns Fischinganus abbas (1731) —
Komorowski C. (Regia 1708) — Ko-
zielski Paw. (Agnus 1721) — Kupiński
Szym. (Constans felicitas 1721) — Lu-
baszowski Łukasz Wawrz. (1731) —
Madejski Idzi (Agnus in Zodiaco 1721,
Ara salutis 1718, Lapis absque lingua
1716) — Małachowski Adam Kazim.
(Navis 1720) — Matuszewicz Joannes
(Canonicus 1720) — Miklaszewski Ign.
(Castalius 1725) — Nogawski Józef
Michał (Światło chwały 1721) — Plu-
ciński Fr. (Lucerna 1721) — Prodigium
(1721) — Rituale (1716, 1725) —
Rudzki Wężyk Szymon Tad. (1729) —
Seredy Ign. (Arena philos. 1736) —
Sienkiewicz Piotr (Agnus gentilitus
1721) — Sierakowski W. (Majus 1720) —
Sołtykiewicz Anastazy (Candor animo-
rum 1727) — Staniewski Stefan od S.
Woyciecha (Rok na rok 1726) — To-
masz Aquinas (Lapis 1726) — Tomasz-
kiewicz Józef Walenty (Arbor 1723) —
Tortowski Jan Chr. (Cursus poet.
1729) — Wadowski Idzi Stefan (Liber
votivus 1725) — Wielowiejski Stefan
(Kazania 1711) — Wincenty à Paulo
(1731) — Wyżycki Mik. (Konstantyn
W. 1725) — Załuski Andreas Chrys.
(Kazania 1730).

Lukaszewicz Wyan. helw. w Litwie I, 351. — Tenże Hist. szkół IV, 217. — Rzepnicki Vitae praesul. I, 377 i 8. — Bartoszewicz w Święckim II, 172 i 471. — Łętowski Katalog II, 230, 234. — Załęski Jezuiti III. — Grabowski Wojc. w Tyg. ilustr. warsz. 1864 X 317 i 327. — Otwinowski Pamiętniki 120, 171, 222, 259, 286. — Teka Podolskiego I, 312. — Feldman Polska w dobie wojny półn. 1925. — Enc. Org. XXIV, 546—48. — Estr. Bibl. IV, 431. — Finkel III, 1870.

Dużo ręk. do niego i do szkoły kieleckiej (dialogi) jest w bibl. Kras. n. p. nr 3273. — Inne ręk. w bibl. Ossol.

SZANIAWSKI Tomasz X. Kazanie na Szymie convocationis w Warszawie 1764 r. miane w czasie słodkiego day Boże naydłuższego pod nowem panowaniem oyczynny uspokojenia do druku podane, J. O. Księciu Władysławowi Pomian na Łubnie Łubieńskiemu Arc. Gnieźnieńskiemu, Korony pol. y W. X. L. Prymasowi y pierwszemu Książęciu przez X. Tomasza Szaniawskiego kanonika Gnieźnieńskiego, proboszcza Wolborskiego, referendarza prymacyalnego oddane. (Na końcu:) w Łowiczu w drukarni JO. Xcia Prymasa AB. Gnieźnieńsk. (1766). w 4ce, k. 10.

Czartor. — Krasin. — Uniw. warsz.

Szańkowscy ob. Sawoniewscy.

SZAPANOWIC Stanisław, student akad. krak. Paean Z Plánétami Niebieskimi różne podarki oddaiący Nowym Oblubiencom. Iego Mości Panu, Franciszkowi Kortynowi, Iey Mości Pannie. Kathárzynie Cieleściance. Sláchetney pámięci Iego Mści Pána. Woyciecha Cielesty Ráyce Krákowskiego Corce. Przez Stánisláwa Szapanowicá Studenta Sláwney Akád: Krák. Ná tak wdzięczny y potiech pełny Akt nápisány y podány. W Krák. Druk. Marcína Filipow. Roku P. 1641. w 4ce, k. tyt. i k. 8 nlb.

Na odwr. k. tyt. i na k. 2 recto dwa herby oblubieńców (Słońce i panna, trzy gwiazdy) i wierszyki. — Poczem prozą: Zwierciadło paeanu (opowiada, jak Panna zodiaczna z nieba spuszcza się w Tryony krak.). Do tego nawiązują nast. wiersze (oktawa) p. t. Vates. Planety z Zodiaku zaproszone na wesele przyhywają z darami. Każdy składa wiersze i podarunek (magnes, sygnet, ziele, selenit i t. p.). Poczem planety

wracają w swe górne pałace. — Wiersz gładki, treść blaha.

Maciejowski Piśm. III, 832.

Jagiell. — Uniw. warsz.

SZAPIELL Jan Soc. J. (1663 † 17 sierpnia 1720). Pytania greko-ruskie odpowiedźmi SS. Oycow, z xiąg cerkiewnych wybranemi, rozwiązane stárániem jednego prawowierneho kapłana. Woprosy elleno-rossyiski otwietmi swiatych otec ot knih cerkownych izbrannymi. w Supraślu 1715. w 12ce, str. 221.

W dwóch językach (polskim i rusińskim). Jocher 2801. — Brown Bibl. str. 394. — Kraszewski Wilno IV mylnie mniema, że w Wilnie drukowane. Petersb. publ.

Szapinków ob. Halezyńce (Sprawa).

Szara Marya ob. Bock Jerzy (Nauka domowa 1670) — Hilbring.

Szarańcza ob. Abbildung (1690) — Exorcyzmy — Sposób pewny i doświadczony (1781).

Szaraszewicz Józef ob. Żaba Tad.

Szareński Valentinus ob. Karasiewicz Paulus (1779).

Szarfenberg Bartholomaeus ob. Mymerus Franciscus (1532).

Szarffenberg Hieronim ob. Bielski (Kronika 1554) — Dawid (Wróbel) — Erazm Rot. (1548) — Franconius (1548) — Hegendorfn (Stichologia) — Plutarch (1550) — Schotenius H. (1555). Bantkie Hist. druk. Kr. P. I, 183. — Tenże Hist. druk. krak. str. 341. — Wojciechowska Z dziejów książki 1929.

Szarffenberg Jan (I), drukarz wrocłowski ob. Brandolin (Passia 1571) — Dekalog (1567) — Deliciae (1612) — Goski (1563) — Grizella (1571) — Przestrogi (1567) — Słowacki P. (1583) — Szarffenbergowie.

Piekarski w Katal. kón. 1929 nr 134 i 535 przypisuje druk Brandolina i druk Grisselli K. (ryspinowi) Szarffenbergowi, a nie Janowi.

Szarffenberg Jan (II) ob. Wysocki Szym. (1611).

Szarffenberg Kryspin (I) (S. C.), drzeworytnik ob. Bielski (Kronika) — Bonaventura (Opeć) — Examen (1543) — Hortulus animae — Szarffenbergowie.

O jego drzeworytach (przerobionych z rycin Springinkleego) ob. Bernacki Pierwsza

polska książka str. 126 i 128. — Nagler II, 663, 665.

Jeszcze w r. 1645 wyszło w Toruniu dzieło *Abbildung* (ob.) z jego rycinami.

Szarffenberg Kryspin (II), drukarz w Nissie ob. Śmiglecki (Nova Monstra 1612).

Szarffenberg Maciej, drukarz krak. ob. Dawid (Psałterz Wróbla) — Historia o Tobjaszu — Novenianus (Elementale 1550) — Samuel rabi — Statuta (1525) — Szarffenbergowie.

Seruga Krak. kalendarze 1913. — Wierzbowski Materiały II (przyw. na druk. kalendarzy) — Benis Materiały do hist. II (1891). — Barycz Conclusions Univ. str. 223 (spór z Wietorem 1538). — Bandtkie Hist. druk. Kr. P. I, 180.

Szarffenberg Marek (I) († 1541) ob. Calendarium — Cato (Disticha) — Cicero (De amic. 1527, Paradoxa 1527, Oratio pro Ligario, pro Marcello) — Confessio (1551) — Liban (Introductorium 1536) — Mimer (1532) — Misale (1517) — Perottus Nic. (1544) — Szarffenbergowie — Wrocławczyk M. (Congestam 1511).

Bandtkie Hist. druk. krak. 283–293 oraz Hist. druk. Kr. P. I, 169.

Jest znanych tylko kilka druków jego. PiekarSKI 1929 znalazł w Gnieźnie jeszcze jeden druk (nuty kościelne z tekstem łac. w 4ce poprzecznej, bez tytułu).

SZARFFENBERG Marek (II). Na pogrzeb Pana Pawła Novicampiana medyka, fizyka, racy lwowskiego, do znacznych Obywatelów miasta Lwowa wiersz żałobny. (Pod tem herb Novic.). Cic. Parad. 2. Mors terribilis est iis quorum omnia cum vita extinguuntur, non iis quorum laus emori non potest. we Lwowie MDCI. (1601). w 4ce, k. 6 nlb.

Druk gocki — bez wyminienia drukarni. Na odwr. str. tyt. przypisał w 12 wierszach polskich X. Janowi Dymitrowi Solikowskiemu Arcybiskupowi Lwowskiemu Marek Szarffenberger. Dalej odezwa do znacznych Obywateli (wierszem polskim). Tu rozwodzi swe żale nad ciężką stratą. Zięć smętny Marek Szarffenberger teściowi swemu na wieczną pamiątkę i wdzięczność swą napisał.

Maciejowski Piám. III, 454.

Ossol. — Uniw. warsz.

Szarffenberg Mikołaj ob. Biblia (1556, 1561) — Constitucje (1569) — Descriptio (1573) — Herbut (1570) —

Historja o przygodzie Jana finl. (Kromera? 1571) — Kochanowski (Dryas 1578) — Nowiny (1605) — Poselstwo — Siennik (1568) — Strzykowski M. (1575) — Szerbiec — Testament Nowy (1556, 1561). — Żabczyc (Posła 1605. Mars 1605, Żeganie 1606)

Świecki Hist. pam. II, 173. — Bentkowski II, 495. — Leleweł Bibl. kr. dw. I, 105. — Bandtkie Hist. druk. I, 171, 389. — Tenże Hist. druk. krak. str. 320. — Siarczyński Obraz II, 247. — Bibl. warsz. 1851 LXIII str. 24–26 (Lisowski). — Wiszniewski Hist. lit. VI, 562, VIII, 144. — Czasop. Ossoliń. 1830. Z. 2, str. 100. — Beiträge II, 171. — Ptańnik Mon. Pol. typ. 1922 nr 582 i 636. — Wierzbowski Materj. I (przyw. król.). — Hosii Epistolae II. — Fritz w Pam. liter. 1929 str. 479 (o jego sygnecie) — Jędrzejowska Książka pol. 1928. — Pięć podobizn wybranych z druków warszawskich wędrowniej tłoczni M. Szarffenbergera z Krakowa. Kraków 1926. (O jego drukach warsz. ob. też Bandtkie Hist. druk. krak. str. 320).

Szarffenberg Stanisław, syn Marka ob. Amicini (Carmen 1574) — Chelidonius — Kirstein (1586) — Łancut Jan (Algoritm 1574) — Ponętowski Jan (1569) — Ślachetka Ign. (Trzy lutnie 1642) — Testament (1568).

Bandtkie Hist. druk. krak. 330. — Tenże Hist. druk. I, 19, 178. — Siarczyński Obraz II, 247. — Muczkowski Rozmait. histor. 173. — Łukaszewicz Hist. szkół I, 92.

Szarffenbergowie (Ostrogorscy) ob. Ślachetka St. (Mikołaj, Stanisław, Marek, Wojciech 1642).

O całej tej rodzinie obacz: Bandtkie Hist. druk. krak. str. 283 i passim. — Tenże Hist. druk. Kr. P. I. — Bernacki Pierwsza książka str. 97 i passim. — Ptańnik Cracovia impress. 1922 str. 50. — Tomkowicz Przyczynki 1912 str. 306. — Birkenmajer Nobilitacja Szarf. 1926. — Krebs Die Familie von Scharf. (w Zeits. des Ver. für schl. Gesch. 1916).

Szarlatani ob. Lafontaine F. L. (Chirurgisch 1792).

Szarlottenbrun (Charlottenbrun) ob. Uwiadomienie zdrojów (1777).

Szarogród ob. Sosnowski (1775).

Szarski Stan. ob. Tarnowski J. (1609).

Szarzeński Szymon Sylwester ob. Solary Pius X. (Phase 1701).

Szarzyński Jakób, podstoli ziemii lwow. ob. Szarzyński Mik.

O nim i o rodzinie Szarzyńskich (obok niżej cytowanych Finkla, Ćwika, Kota i t. p.) ob.: Archiwum Zamojskich I — Akta grodzkie i ziemskie X.

SZARZYŃSKI (Sęp) Mikołaj, h. Junosza (ur. około 1550 † 1581). Mikołaj Sęp Szarzyński, Rytmy albo Wiersze Polskie. [Gwiazdka]. Po jego śmierci zebrane y wydane. [Winjetka]. Roku Pańskiego 1601. w 4ce, k. 19 (sygn. D₃).

Druk gocki.

Sądząc wedle ozdób drukarskich mógłby to być druk lwowski; być może, że na ost. karcie (20) było podane nazwisko drukarza, ale karty tej niema w egz. Kórn., a egz. Ossol. po r. 1860 zaginął.

Podobiznę tytułu i opis ortografii użytej podaje Sinko w edycji swojej z roku 1928, o której niżej (na str. 2 i XXXV).

Na odwrocie tyt. herb Gryf i na ten herb pana Jakóba Leśniowskiego 12 wierszy. — Przemowa Jakóba Szarzyńskiego do tegoż Leśniowskiego podczaszego ziemii lwowskiej. — Są tu następn. wiersze: 1) Napis na statue śmierci; 2) sonetów 6; 3) sześć pieśni parafrazujących psalmy Dawida; 4) dziewięć pieśni własnych; 5) epitafla i epigrammata, z tych kilka po łacinie.

O wydaniu z roku 1601 ob. Lelewel Bibl. ks. II, 203. — Chodynicki III, 219. — Wiszniewski VII, 84.

O przedruku „Rytmów“ z r. 1827 (J. Muczkowski) i 1858 (Turowskiego) obacz Estreichera Bibl. IV, 434.

W roku 1903 wydał Rytmy Chrzanowski w „Bibl. pisarzy pol.“ nr 66 (ze wstępem). — W r. 1913 wyszło drugie wydanie Chrzanowskiego w tejże „Bibliotece“.

Recenzję II wydania Chrzanowskiego ogłosił Brückner w Pam. liter. 1914 II str. 232.

W r. 1928 wydał Sinko przedruk w „Bibl. Narodowej“, wraz z obszernym wstępem o dziełach Sępa i o wpływie L. z Grenady. Kórnik — Ossol. (?)

— ob. Bielski M. (Kronika 1764 str. 726) — Grenady (z) Ludwik (Różaniec 1583) — Paprocki B. (Herby 1584 fol 252) — Piotrkowita M. (Przeciw morowemu pow.) — Wargocki (O Rzymie 1648).

1) Dawniejsza literatura o Szarzyńskim:

Ambroży Grabowski w Pam. warsz. XII, 89. — Pamiętnik lwowski 1817 II, 261. — Roczniki Tow. Nauk. warsz. XIX, 249. — Maciejowski Piśm. I 513—522 i III 249. — Święcki Hist. pam. II, 174. — Kraszewski Nowe Studja II (1843).

Sienkiewicz w Tygod. ilustr. 1869 IV str. 10 i 21. — Grudziński w Tygodn. powsz. 1881. — Faleński w Ateneum 1881 III. — Finkel w Przewodn. nauk. i liter. 1880 kwiecień. — Tenże w Ateneum 1886 III (Tarlówna). — Czajewski Wikt. w Bluszczu 1881 nr 35—6. — Tomkowicz w Arch. do dziej. lit. II s. 433.

2) Nowsza literatura:

Brückner w Bihl. warsz. 1891 III str. 531—552 (tu wykrywa w ręk. Zamojskich zbiór nieznanych poezji Sępa, przypisanych mu przez wydawcę). — Ognisko (Warszawa 1902). — Ćwik Żywot i dzieła w Pam. liter. 1907. — Króček Katullus jednym z wzorów Szarz. w Pam. liter. 1905. — Bostel w Pamiętniku literackim 1902. — Windakiewicz Pieśni i dumy ryc. w Pam. liter. 1904. — Węcowski Die rom. Einflüsse 1901. — Lorebowicz w Ateneum 1894 (wzory Grabowieckiego). — Kozłowski Wzory rzymskie w „Księdze dla Tretiaka“ 1913. — Witkowski Echa klas. w Księdze dla Orzech. 1916 II. — Kot Pol. w Baz. (w Reform. w Polsce 1921). — Folkierski w Przegl. war. 1924 czerwiec. — Sinko Echa klas. 1923. — Tenże w Eos 1905 str. 154. — Brahmer Petrarkizm 1927. — Króček w Pam. lit. IV, 1905 str. 52. — Krzyżanowski Julian w „Kulturze staropolskiej“ 1932 str. 492.

Ponieważ Sinko zaprzeczył hipotezie Brücknera o autorstwie odnalezionych w ręk. bibl. Zamoj. poezji, przeto kwestja ta wywołała w ostatnich latach duże zainteresowanie. Obacz: Sinko w „Studja starop.“ ku czci Brücknera 1928 str. 428. — Brückner w Pam. warsz. 1928 (tu broni swej hipotezy). — Sinko w Pam. liter. 1929 str. 380 (Jedna czy dwie manieri Sępowe?). — Brückner w Pam. lit. 1929 str. 598 (Dwie maniere). — Hartleb w Pam. liter. 1929 str. 291—6 (przeciw Sinc). — Nadolski w Pam. liter. 1930 str. 1—25 (broni autentyczności jego rękop. poezji polskich wobec Sinki i autentyczności jego wierszyków łac. wobec Brücknera).

Bibliografię podają: Korbut¹ I, 375. — Pilat Hist. liter. II, 2, str. 1. — Finkel II, nr 20867. — Sinko w przedmowie do wyżej zacyt. wydania z r. 1928 str. XXXVI

Szarzyński Szymon ob. Sierakowski Łukas (Epicedia 1593).

SZASKIEWICZ Dominik Wawrzyniec, stud. akad. Fasciculus Rosarum, Primo Veris & Philosophici honoris auspicio VI. VV. DD. Primae Laureae Candidatorum Laureis, Innexvs; Dùm per Clarissimum & Adm. Rùdum Dominum, D. M. Martinum Bielecki, Philosophiae Doctorem, & Professorem, Collegam

Minorem, Canonicum Tarnou: Contubernii Jagelloniani Seniore, In Almo Jagellonis Vireto, Praesente florentissima Nobilissimorum Hospitiū Coronā, Ritu Solenni, Artium & Philosophiae Baccalaurei Crearentvr; A Dominico Laurentio Szaskiewicz, eiusdem Laureae Candidato, in vim mutui affectus, & gratulatorij applausus, Luci publicae Praesentatvs. Anno Floris Nazarej 1690. Die 18 Mensis Martij. Cracoviae, Typis Vniuersitatis. fol., k. tyt. i k. 6 nlb.

Na odwr. tyt. herb Łuczkiwica; pod tem wierszyk Franc. Dumaniewica, phil. aud. Dedyk. Joanni Łuczkiwicz, teol. dokt. (z ogólnikowemi pochwałami). Następują wiersze dla J. Kantego, dla egzaminatorów i doktorandów: Franc. Ant. Obrocki Leop., Paul. Cas. Kuczewski, Alex. Stanaszewicz, Franc. Freiwicz, Christ. Puchalski, Domin. Laur. Szaskiewicz Paulus Kuczewski offert. — Na końcu: Sub auspiciis Joh. Michalski Rectoris

Jocher 1467. Jagiell. — Ossol.

Szaster Antoni ob. Decus literarium (1777) — Simmons (O korze drzewa angustury 1791) — Ślęczkowski Jędrzej Kanty (Vende pallium 1775).

Wiślicki Katalog rek. nr 3185. — Estreicher Bibl. polska IV, 435. — Szumowski Krak. szkoła lekarska (1929) str. 39. — Giedroyc Źródła 1911, str. 387.

SZASTER (Schaster) Jan. Dissertatio inauguralis medica de Venaesectione nociva in febrilibus inflammatoriis quam consensu gratiosi medicorum ordinis sub Praesidio Dn. Joann. Melch. Luther Phil. et Med. doctoris, utriusque facult. adsess. ord. et profess. publ. facult. Phil. P. T. Decani pro gradu Doctoris summisque in Medicina honoribus ac privilegiis rite impetrandis Die VII. April. MDCCLXXX publice defendet Ioannes Schaster Polonus. Erfordiae Excud. Henr. Rud. Nonne Ac. Typ. (1780). w 4ce, str. 16. Jagiell.

— ob. Jaśkiewicz Jan.

Ob. rękopis bibl. Jagiell. nr 2839. — Szumowski Krakowska szkoła lekarska 1929 str. 243. — Sawiczewski w Pam. farmac. I, 1834 str. 186. — Estreicher Bibl. IV, 435

Szaster Kasper Jan ob. Bajer J. N. (Fluvii 1746) — Soner Jerzy.

Jest on autorem Disp. pharmac., przechodzanego w ręk. Jag. 2839.

(Szaster Nicolaus). Applausus Epithalamius In Solennibus Nuptiis Praenobilis, Magnifici, Et Clarissimi Domini Nicolai Szaster Medicinae Doctoris Et Praenobilis, Magnificae Ac Clarissimae Virginis Barbarae Krausowna Festivo Ritu Die... (dopisano: 20) Mensis... (dopisano: Octobris) Anno 1753. Cracoviae Celebratis, Iisdem Praenobilibus Sponsis Dedicatus. [Na końcu:] Cracoviae In Palatio Celsissimi Principis, Factore Dominico Rosenmüller. fol., k. tyt. i k. 6 nlb.

Na odwrocie tytułu i na k. 2 recto różne sztuczne zdania (chronostychy, anagramaty i t. p.); potem wiersz łac. z pochwałami obłubieńców, z podpisem: Unus de his duodenis in senatu urbis hujus G. S. (Jest to więc cyfra autora wierszy). — Poczem idzie prozą Paraenesis na temat: Torus sine macula (ma to być anagramat młodzieńca). — Cytaty z biblji i pisarzy kość. wskazują na autorstwo duchownego, o ile chodzi o prozę.

Kogo oznaczają litery G. S.? Będzie to niewątpliwie Georg. Soner, autor takich samych dziwacznych anagramatów i chronostychów jak powyższe, a zarazem rajca krak. i kolega Szastra senatora. Obacz o nim tom XXIX, str. 82. Jagiell.

SZASTER Wincenty († 1816). Uroczyste powinszowanie w dzień Imienin Najprzewielebniejszy w Bogu IMC. Pannie Marcyannie Walewski Zgromadzenia S. M. K. Konwentu Krakowskiego przy Kościele S. Andrzeja będącego Xieni oświadczone, a na dowód niewygasłej wdzięczności roku 1776 dnia 9 stycznia do druku podane. (B. w. m.) 1776. w 8ce, k. 4.

Wierszem. Na końcu podpisany: Wincenty Szaster Akademik. Jagiell.

— Przymierze dożywotnich zasłubin Wielmożnego Imci Pana Franciszka Ierowskiego Woysk Koronnych i Rzeczy-Pospolitey Majora, Korpusu Kadetów Adjutanta i Brygadiera z Wielmożną Imość Panną Petronellą Grochowską I. K. M. Konsyliarżowną potomney panięci przez Wincentego Szastera Akademika podane. Roku Chrystusowego 1775. Dnia 12 Stycznia. w 4ce, k. 8.

Jest tu wiersz dłuższy: Zgoda Marsa z Lucyną. Jagiell. — Ossol.

— ob. Decus literar. (1777) — Kambon — Simmons (1791) — Ślęcz-

kowski Andrzej (Vende pallium 1775) — Żołędziowski Winc. (Eruditi 1775).

Kostecki w Roczniku T. N. Krak. 1823 VII. — Majer w Piśmie zbior. wileńs. 1862. — Skibiński w Arch. hist. i fil. medycyny t. I i II (tu jego życiorys, str. 53—61) oraz IX str. 194—201 (Katedra anatom.). — Świtkowski (Magazyn II; tu o jego doświadczeniach) — Dniański Koresp. I (1932) str. 110, 119 i passim. — Szumowski Krak. szkoła lekarska 1929 passim (na str. 243 o jego rękopisach).

Są bowiem jego prace dochowane między rękopisami Bibl. Jagiell.

SZASZKIEWICZ Florjan. Propositiones ex Universa Philosophia perillustratae a D^{no} D. Josaphat Janczycki Ord. S. Basilii M. abbati Owrucensi mecenati amplissimo a studio Luceoriensi Basiliano dedicatae. Defendentur publice in Monasterio Luceoriensi S. Crucis O. S. B. M. a R. Fr. Floriano Szaszkie wicz monacho, praeside A. R. Leone Powszyński Hieromonacho Basiliano, actuali Phiae Professore A^o 1775 m. Julio die... Peczajoviae. w 4ce, ark. D₂.

Szaszkiewicz Wincenty ob. Acta (1681).

Szata ob. Biernadz Hyac. (Cudowna 1667) — Ordynacja — Zieliński Dan. (Doskonałości 1649).

Szatanów ob. Łzy (1618) — Mendel (w t. XXII, 286).

SZATKOWSKI Albert. Apeuticon epenetico junctum, quo Martino Szyszowsky novi anni auspiciatum limen gratulatur. Cracoviae, typis Anton. Wojski 1629. w 4ce. Dzików.

Szawel ob. Piekarski Krzysztof (1666).

SZAWELOWICZ Hersz. Oda do Najjaśniejszego Miłościwego Pana Stanisława Augusta króla polskiego na dzień 17 stycznia przez Herszka Szawelowicza rabina ziemskiego lubelskiego i serwitora J. K. Mei uprzywilejowanego po hebrajsku napisana i na oczyszty język przełożona. w 4ce. Branice. — Zieliń.

SZAWELSKI Walerjan X. Zbior przygodny Kazań y przemów publicznych sporządzonym zwięzłych osnów podziałem ułożony przez X. Waleriana Szawelskiego. w Drukarni Jasney Góry

Częstochowskiej 1782. Część I. w 8ce, k. 11, str. 342, k. 1 rej.

Uniw. warsz.

Szawle ob. Brzostowski J. W. (Ordynacja 1689) — Tarwojń Piotr (Przywitanie 1634).

Finkel III, 2006.

SZAWŁOWSKI Leon Marcin. Powitanie J. O. Trybunału Koronnego prowincyi małopolskiej przez Urodzonego Leona Marcina Szawłowskiego Regenta grodzkiego trembowelskiego imieniem Palestry trybunalskiej w Lwowie 14 april. 1768 miane. Lwów, druk. akad. S. Jesu. w 4ce, ark. B₄.

Szawolichy ob. Propozycya (1792).

Szaynowski ob. Szajnowski.

Szchampach (Szampach) Henryk i Zdenko ob. Malicki X. Jan Kamil (1640).

Szczaniecki ob. Sezaniecki.

Szczawiński ob. Sezawiński.

Szczawiński kościół ob. Zebranie (1773)

(Szczawnica). O źródłach kruszcowo słono-kwaśnych w Szczawnicy.

Tad. Dworski Przewodnik do Szczawnicy 1881 str. 11 powołuje się na pisemko drukowane w XVI wieku (??), które jeden z gości w Szczawnicy w r. 1843 jako osobliwość pokazywał. — Ojciec mój ani w Bibl. XVI st. (1875) ani w materiałach pozostawionych nigdzie o takim pisemku nie wspominał. — Pochodzenie z w. XVI więcej niż wątpliwe.

Za Dworskim powtarza tę wiadomość Ilustr. Przewodnik po Pieninach (1927) str. 47. Finkel III, 2006.

Szczebrzeszyna (ze) Wojciech ob. Bassaeus.

(Szczecin). Kurtze doch warhaffte Beschreibung Alles dessen, Was zeit währender 6 Monatlichen Belägerung der Stadt Alten Stettin, In selbiger Festung vorgelauffen, auch wie alle Fortifications-Wercke, und Abschnitte angeleget gewesen. Alles nach dem richtigen Verlauff von Tage zu Tage aufgezeichnet, von einem Ober-Officirer der darein gewesenenen Guarnison. J. C. Z. Dantzig, Gedruckt der Simon Reiniger. (1659?). w 4ce, str. 24.

— Beschreibung der Stadt und Festung Alten-Stettin in Pommern, Was

mit derselben seit ihrer Erbauung absonderlich in der letzten langwierigen Belagerung vorgelaufen. Danzig (1659?).

Wiersz. Na końcu plan fortecy i zamku perspektywiczny.

— ob. *Extract* (1659) — *Vorstellung in facto* gegründet (1716).

Ob. Wehrman Studenci Polacy w akademji szczecińskiej w *Kwart. hist. VI* (1892) str. 542. — *Finkel III*, 2007.

Szczeciński Grzegorz ob. *Serafinowicz Jan* (*Epikrotyma* 1635).

Szczeciński Józef ob. *Cwierzowicz Fr. Ant.* (1768).

Szczegółski Józef ob. *Woltih Henryk* (1747).

Szczeniowska Marjanna ob. *Ussieux Lud.* (*Wspaniały* 1786).

Szczepan (Stefan) św. ob. *Bieniędz Jacek X.* (1665) — *Laur* (1730) — *Majakowski Jacynt* (1638) — *Stefan św.* — *Trzcński Krzysztof* (*Laur* 1730).

SZCZEPANCYUS Piotr Hiac. *Pieśń o świętym Dominiku patryarsze zakonu kaznodziejskiego. W Krakowie R. P. 1644. w 4ce, k. 2. Jagiell.*

— ob. *Pruszc Piotr* (*Forteca* 1646).

SZCZEPANKIEWICZ X. Franciszek. *Kazanie na pogrzebie ś. p. Imci Pani Konstancyi z Puzynów hrabiów z Koziełska, pisarzów W. W. X. L. Puzyniny starościny grodowej powiatu upitskiego miane y J. W. Jmci Panu Stanisławowi Kostce Puzynie staroście upitskiemu, żalownemu z utraty nayukochańszey żony mężowi na pociechę dedykowane przez X. Franciszka Desyderytę Szczepankiewicza S. Theologii doktora, kanonika katedralnego Kamieńca Podolskiego, proboszcza Kopyczynieckiego w Kościele gozdzieckim na Pokuciu W. W. O. O. Bernardynów d. 27. Lipca r. 1761. Lwów w Drukarni Akad. Coll. S. J. 1761. fol., k. tyt., k. 1 nlb. i ark. I₁.*

Branic. — *Uniw. warsz.*

— *Pełnia księżycy...* *Kazanie na pogrzebie Krzysztofa Mierzejewskiego Kasztelana Sochaczewskiego, przez X. Franc. Szczepankiewicza. Lwów 1754. folio.*

(**Szczepanowiczowie**). *Sprawa WW. JPanow Jana Pisarza Grodz: Powiatu*

Oszmiań: Franciszka Komornika Oszmiańskiego, i Sylwestra Porucznika byłych Woysk Litewskich Braci Szczepanowiczow z WW. JPP. Dominikiem Głuchowskim Szambelanem Dworu Polskiego Aktorem, Stanisławem Laskowskim Woysk: Kobryńskim, Janem Siekluckim Woysk: Lidzkim reskrytem króla byłego Pol: naznaczonemi, a JWW. Adamem Wierzeyskim Marszałkiem Nowogr: Antonim Lechnickim Chorążym Wileńskim Dekretem Sądu Głównego Litewskiego dodanemi Kuratorami, tudzież JWW. Xiędzem Adamem Biskupem Dyokleńskim Officyałem Zmudzkiem. Hiacyntem Chorążym Kobryńskim Kawalerem Orderu Świętego Stanisława Bracią Kościemi. (po 1798). fol., k. 2 nlb. Uniw. wileń.

Szczepanowscy ob. *Sierakowski Wacł. Hier.* (*Majus Szembecius* 1720).

Szczepanowska Eleonora ob. *Mas-soullie Antoni* (1795).

Szczepanowski Ambrosius ob. *Acta* (1716).

SZCZEPANOWSKI Dąbrowa Andrzej. *Processionale. Responsoria, Antiphonas, aliaque in Supplicationibus decantari solita complectens. Ad normam S. Romanae Ecclesiae cōcinnatū vsui Regni Poloniae Prouineijs accōmodatum, insuper Rubricarum Notis illustratum. Ab Andrea Dąbrowa Szczepanowio Artium liberalium Baccalaureo. [Tuwinjetka]. Cum licentia Superiorum. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini. M.DC.XXI. (1621). w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 328.*

Na odw. tyt. herb bisk. M. Szyszkowskiego w pięknej rycinie. — *Rozpoczyna dedykacja temuż, podp.: And. Dąbrowa Szczepanowski, phil. bacc., dat. 31 Aug. 1621. Mówi, że po Graduale i Antif. piotrkowskim zaszła potrzeba Processionale. Napisał to z polecenia Szyszkowskiego.*

Dalej na k. 2 *Index i apr. Nuceryna. Potem nuty śpiewów procesyjnych, antyfony, litanje (wedle odpowiednich świąt); kończy: Officium defunctorum. — Pod intnami podpisano wszędzie teksty łacińskie.*

Raczyń.

— *Processionale Responsoria, Antiphonas, aliaq; in Supplicationibus de-*

cantari solita, Complectens, Ad normam S. Romanae Ecclesiae concinnatum; Usui Regni Poloniae Provinciae accommodatum, Rubricarum Notis Ab Andrea Dabrowa Szczepanovio Artium Liberalium & Philosophiae in Universitate Crac. Baccalaureo Illustratum, Permissu Superiorum Reimpressum. Cum Gratia & Privilegio S. R. M. Anno Domini M.DCC.XXXV. (1725). Cracoviae, Typis Collegij Majoris, Universitatis Cracov: w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 311, k. 2 nlb. (Index).

Na odwr. tyt. herb Pilawa i 4 wiersz. — Dedyk. bisk. Teod. Potockiemu, podpisana przez Univ. Crac. Collegium Majus.

Na końcu Index wedle porządkowych wyrazów.

Było używane podobno jako podręcznik po szkołach dla uczenia muzyki.

Czartor. — Jagiell. — Muz. Nar. krak. — ob. Czucki Andr. Edm. (1776).

SZCZEPANOWSKI Gabryel. List W. Gabryela Szczepanowskiego do oycy swego Cześnika Sandomirskiego. 1792. w 4ce, k. 2. Krasiń.

Szczepanowski Jan, administr. salin ob. Karyński Laur. (Quaestio 1626)

SZCZEPANOWSKI Ignacy. Głos WW. Ignacego Szczepanowskiego sędz. grodz. w dztwa Brzeskiego przeciwko: JXX. Tesselinowi Rembowskiemu Opatowi, Onufremu Winkiewiczowi Przeorowi y wszystkim JXX. Cystersom konwentu wistyeckiego. (1785). fol., str. 7.

Bibl. narod. warsz. — Jagiell.

— Szczególna rezolucya w głosie produktowego... na przeciw siedmiu zarzutom JX. Rembowskiego (1785). fol.

Bibl. narod. warsz.

— ob. Sobański Bern. (Sprawa 1799).

Szczepanowski Józef ob. Ordinatio privatarum lectionum (1776).

Jest to program lekcji w szkole Nowodwor., wydany pod imieniem J. Szczepanowskiego.

— ob. Putanowicz Józef Alojzy (Życie i cuda 1780).

Szczepanowski Kajetan ob. Nabrzeństwo (1767).

Szczepanowski Michaël ob. Babiski Symon Jacob (Ternio 1727) — Trophaeum Palladis virtuti et eruditioni (1644).

Szczepanowski Rafał ob. Czucki Andr. Edm. (1776).

SZCZEPANOWSKI Stan., pijar. Commentarius de vita et scriptis Venerabilis Joannis Duns cognomento Scoti Doctoris subtilis et Mariani. Varsaviae typis Coll. Schol. Piarum 1752. fol.

Prócz tego są jego pióra różne drobne rozprawy filozoficzne przez uczniów publicznie broniene i pod ich imieniem wydane.

Janocki Lexicon T. I str. 149.

SZCZEPANOWSKI Stanisł. Kazania Niedzielne Na Cały Rok w Prześwientej Katedrze Metropolitańskiej Gnieźnieńskiej Miane Przez X. M. Stanisława Szczepanowskiego Franciszkaná Na ow czas w Tumie Káznodzieię Y przez tegoż do druku Z Dozwoleniem Starszych Podane Roku Pańskiego 1761. Tom Pierwszy. w Krakowie. w Drukarni Seminarium Biskupiego Akademickiego. fol., k. tyt. i k. 4 nlb., str. 350, k. 3 nlb. (Index).

Na odwr. herb Laryssa i wierszyk Jac.

Dedyk. Joanni Domanski, canon. Livon., S. R. M. secret. Był on niegdyś profesorem autora w Akad. krak. Opisuje jego karierę, jego stosunek do Załuskiego i Soltyka i wspomina jego brata Wojciecha.

Potem idą cenzury i aprob. oraz: Do Czytelnika. Tu tłumaczy, dlaczego kazania swe ogłasza drukiem. — Wreszcie: Regestr kazań.

Na końcu: Index kaznodz. (wykaz materji) i Omyłki druk.

Objmuje kazania od I niedzieli adwent. do ostatniej po Świątkach. Kończy kazania: Na pośw. kościoła.

Tom II ma tytuł:

Kazania Świątne Na Cały Rok w Prześwientej Katedrze Metropolitańskiej Gnieźnieńskiej Miane Przez X. M. Stanisława Szczepanowskiego Franciszkanina Na ow czas w Tumie Káznodzieię Y przez tegoż do druku Z Dozwoleniem Starszych Podane Roku Pańskiego 1762. Tom drugi. w Krakowie. w Drukarni Seminarium Biskupiego Akademickiego. fol., k. tyt. i k. 4 nlb., str. 283, k. 2 nlb.

Na odwr. tyt. lichy drzeworyt M. Boskiej i dwa wierszyki. — Ded. Reginae Mariae. Potem cenzury, aprob., i Do Czytelnika, Regestr Kazań.

Między innymi mieści ten tom kazania o polskich świętych: Św. Kazimierz, św. Wojciech, św. Stanisław biskup, błogosł. Ku-

negunda, błogosł. Jan Kanty, św. Stanisław Kostka. Kończy kazanie XLVIII na świętych Młodzianków (str. 277). — Na str. 243 o wolnych malarzach (liberi muratores). — Wreszcie Index kaznodziejski i Omyłki.

Jagiell. — Uniw. warsz. — Warez. nar. — Wileń.

Szczepanowski Stan. Marcin ob. Bogusz Jan (Euchai 1605).

Szczepanowski Stanisław św. ob. Stanisław św.

Szczepańska Zofja ob. Dachnowski J. K. (1650).

Szczepański I. K. ob. Fructus sapientiae — Szopiarski And. (1765).

SZCZEPAŃSKI Maciej (ur. r. 1746 † 1825). Catalogus Librorum, Latinorum, Gallicorum, Italicorum etc. nonnullorum Germanicorum in Bibliotheca Mathaei Szczepański Varsaviae in Platea Świętojańska Nro 12. existentium Anno Domini 1793. w 8ce, str. 67.

Jagiell. — T. P. N. w Poznaniu.

— Katalog książek polskich poprawnych w sklepie Macieja Szczepańskiego przy ulicy Świętojańskiej pod Nrem 12 znajdujących się z wyrażeniem eeny, przez alfabet opisanych. w Warszawie R. 1793. w 8ce, str. 90.

Jocher 1108.

Krasiń.

Szczepański Tomasz, kanonik ob. Bohomolec Franc. (1768).

SZCZEPAŃSKI Wojciech. Conclusiones Ex Universa Theologia S. Scripturae Oraculis, Conciliorum Definitionibus, SS. Pontificum Constitutionibus tam antiquioribus, quam recentissimis Conformes, publice propugnatae, in Aula Collegii Posnaniensis Societatis Jesu Ab Illustri R. D. Adalberto Szczepanski, Collegiatae Samotulensis Scholastico, summato Theologiae Auditore. Posnaniae Typis S. R. M. in Colleg. Societatis Jesu. Anno Domini 1719. fol., k. tyt. i k. 24 nlb.

Dedyk. kapitule pozn. — Tezy w liczbie stu. — Zaczyna: De Deo uno et trino, De Angelis, De actibus humanis, De bestitudine, De gratia divina.. i t. d. Zwalcza tu lutrów (teza 74) i jansenistów (teza 35, 44); powołuje się na św. Tomasza, na sobór tryd., na pismo św.

Jocher 2664, 2666. Czartor. — Jagiell.

— Faedus Defensivum, & Offensivum. Adversus Potentiam Mortis, tum Captivitatem ejus coarctandam, à Tribus Decanatibus, nempè Sanctorum Petri, & Pauli, Gnesnensi, Znenensi, Łeknensi, Conclusum. Per Reverendum Adalbertum Szczepanski, Canonicum in Arce Sancti Georgii Gnesnensem, Decanum Łeknensem, Curatum Szubinensem, Conscriptum, ac Promulgatum. Annò, quo Dei Filius in Carne cum Homine aeternum statuit Faedus, 1754. Posnaniae, Typis Academicis. w 4ce, k. tyt. i k. 54 nlb.

Na odwr. tyt.: Sub moderamine Adami Komorowski episc. gnesn. — Poczem dedyk. temuż (z małą rycinką u góry strony).

Na k. A₂: Aprob. Jana Pałaszowskiego z r. 1754.

Poczem od ark. B przemowa Ad sacerdotes et ministros Domini... oraz toż samo po polsku: Do braci y siostr teyż kongregacyi... Poczem dłuższy traktat po polsku i po łacinie o dobrej śmierci, oraz katalog braci i siostr (spis imienny), dalej modlitwy, Colloquium spirituale, w formie katechizmowej nauki o sakramentach i t. p.

W egz. Ossol. na k. tyt. dedykacja ręką autora: dla X. kan. Domin. Tomieckiego. Ossol.

SZCZEPCIŃSKI X. Nazary. Kazania niedzielne miane w Roku 1783 w Prześwietney Kolegiacie Pułtuskiej przez Xiędza Nazarego Szczepcińskiego Reformata Prowincyi Pruskiej za rozkazem zwierzchności do druku podane Roku Pańskiego 1787. — Tom I. — w Warszawie, w Drukarni Nadworney Jego Krol. Mości Prześ. K. E. Narodowey. w 8ce.

Tom II. 1788. w 8ce, k. 4 nlb., str. 400.

W tomie II zaczyna Kazanie o Duchu św. a kończy o potrzebie Sądu Boskiego.

Jagiell.

SZCZEPKOWSKI Maciej X. Tytuł życia y śmierci WJMPani Teresy Petronelli z Wołodkowiczów Chrapowickiej podkomorzyny Smoleńskiej.... po tytułach prześwietney rodowitości za nagrobek kazaniem pogrzebowym... zapisany w Roku Pańskim 1747. w Wilnie. fol. Przezdź. — Uniw. wileń.

SZCZEPKOWSKI Marcin, jezuita. Exhorta mówiona przy pierwszém bra-

mie tryumfálny na granicy Rostkowskiéy. (Umieszcz. w piśmie Synhajewskiego: Gość domowy 1744).

Szczerbacki Grzeg. (Filozofia Aristotelesa 1745) ob. Kozarzyński M.

Szczerbacki Tomasz (Tymotej) ob. Hofman C. G. (Hoc est confessio 1751). Jabłonowski Akad. kij. mobil. 1900.

SZCZERBATOW (Schtscherbatow)

Michał. Russische Geschichte von den ältesten Zeiten an. Aus dem Russischen (I u. II Theil). Danzig 1779. w 8ce.

SZCZERBIC (Szczerbic) Paweł (1552 † 30 marca 1609). Specvlvm Saxonvm. Albo Prawo Sáskie y Maydeburskie, porządkiem obiecádła, z Łácińskich y Niemieckich exemplarzow zebrane: á ná Polski ięzyk z pilnością y wiernie przełożone. Przez Pawła (sic) Szczerbicza ná ten czas Syndika Lwowskiego. Cum Gratia & Priuilegio S. R. M. Drukowano We Lwowie, kosztem y nakładem tegoż Páwła Szczerbicá własnym. M.D.LXXXI. (1581). fol., k. tyt. i k. 4 nlb., str. 536.

Reprodukcję k. tyt. podaje Jędrzejowska Książka polska we Lwowie w w. XVI (1928) str. 19.

Tytuł w pięknej rycinie: u góry bitwa rycerstwa polskiego (znak Orła na chorągwi) z konną Wołoszą (ze Skorpionem na chorągwi). Bokiem bitwy Orzeł i Pogoń.

Po bokach tytułu dwie postacie męskie stojące na kolumnach z graniastemi buławami w ręku. Pod nimi napis: Quæris cur crescant numerosa volumina legum — Est ratio, magnus crescit in orbe dolus. U dołu dwa herbiki z orzełkami czarnymi (jeden pruski) oraz Orzeł polski z literą S. — Nazwisko drzeworytnika nie podane.

Należy zwrócić uwagę, że jest to ta sama rycina, której użyła drukarnia Wietora w r. 1535 przy druku Jaskiera „Jus provinciale“ — ob. tom XVIII, 501. Stąd można wnosić, że przynosi obraz bitwy pod Obertynem, które to zwycięstwo radośnie obchodzono w czasie druku dzieła Jaskiera.

Tytuł drukowany częścią antykwą, częścią kuraywą.

Na odwr. tyt. herb Zamojskich i wiersz In arma Joann. Zamojski.

Dedykacja Janowi Zamojskiemu, Tu mówię, że jnz dawno zaczął spisywać sobie Spec. Sax. polskie — nie dla drugich ale dla siebie. Dokończył tego teraz zapomocą Pańską a ludzie zaczęli się domagać, by

to wydał „bo się nie sobie rodził“. Bronił się zrazu przeciw temu, bo nie czuł się człowiekiem w prawie biegłym i domowych i obcych praw świadomym. Ostatecznie ustąpił i wydrukował to kosztem własnym. Poddaje to teraz pod cenzurę Zamojskiego i wspomina, że tenże wyjednał dla niego przywilej królewski. Tu piękna pochwała J. Zamojskiego. Dat. 10 maja 1581.

Na następnej karcie: Przedmowa do czytelnika łaskawego, w której mówi, że pisał nie dla uczonych w prawie ale „prostym ludziom proste słowa a prawie pospolicie używane podawa“. Narzeka na brak polskiej terminologii prawnej. Mówi, że alegacje z głoź dotyczące praw cesarskich (prawo rzyms.) i duchownych (prawo kanon.) opuścił. Tłumaczy co znaczą nawiasy, krzyżyki, rączki, odsyłacze, używane w tekście dzieła. Strzegł się być sędzią, co nam jest in Spec. Saxonum pożytecznego a co nie, gdyż się pospołu wszystko związało. Powołuje się na przyw. autorski wydany na lat 10 pod winą 2000 zł. we złocie i pod straceniem wszystkich ksiąg. (Tekst tego przyw. z r. 1578 ogłosił Wierzbowski Materjały II 1904). Wreszcie: Omyłki.

Poczem 1 k. biała, a na następnej: Epigrammata amicorum authoris de hac Juris Sax. translatione. A mianowicie: a) Nicolai Gelasini J. U. Doctoris, Consulis Leopoliensis. (8 w.). — b) Simonis Alexandri Leopoliensis. (18 w.). — c) Alberti Pediani Leopoliensis. (16 w.). — d) Alberti Ostrosii Chodelcensis. (10 w.). — e) Stanislai Augerini Leopoliensis. (10 w.). — f) S. L. (19 w.). — g) In Invidium (10 w.).

Najciekawszy z tych wierszy jest S. L. w którym podniesiono trudności pracy: si jura consuetudinesque patrias multa laborantes in ambage explicet...

Od karty liczb. 1 rozpoczyna się tekst z tytułem górnym: Specvlvm Saxonvm Albo Prawo Sáskie y Mýydeburskie, porządkiem Obiecádła... i t. d. — Tekst dzieła idzie do str. 536, a kończy się piękną winiętą.

Dzieło to Szczerbieca jest kompilacją, ale o znacznej samodzielności. Kompiluje on przepisy: 1) Zw. Sask., 2) Juris Mnice. (Weichbild), 3) wyjątkowo także Juris feod. z objaśnieniami wziętymi z Glossy do Zwierciadła i Weichbildu. Nadto czasami dodaje własne komentarze, wątpliwości i nzasadnienia (ratio legis). Dlatego to nazwałem tę kompilację samodzielną. Kompilacja ta próbuje być zarazem krytyczną. Z rękopisów wprawdzie nie ko-

rzyszał, ale sprowadził sobie z Niemiec egzemplarze drukowane Zwierciadła zawierające tekst niemiecki wraz z łacińskim przekładem, a nadto miał widocznie przed sobą wydanie Jaskiera obu pomników, chociaż nazwiska Jaskiera nigdzie nie wymienia.

Jak wyglądały owe egzemplarze z Niemiec wprowadzone?

Trudność główna, na jaką przy przekładzie napotkał, polegała na tem, że między testem łacińskim a niemieckim były różnice. Rozwiązał tę trudność w zasadzie — jak nam donosi — w następujący sposób: Ustępy istniejące tylko w tekście niemieckim (drukowanym) pomieszczył w klamrach prostokątnych; ustępy właściwe tylko tekstowi łacińskiemu oznaczył krzyżykami (†). Ustępy wzięte z glossy odznaczył w zasadzie innym drukiem względnie znakiem ręczki. Uwagi dodane od siebie odznaczył w zasadzie gwiazdką: „Nicem tu z głowy swej nieprzyrządał, nie z obcych ksiąg nie przyniósł, co bym ci za prawo mieć kazał“ — tak się o tem wyraża w przedmowie.

W rzeczywistości postępował z tekstami bardzo swobodnie. A więc najprzód należy zaznaczyć, że ani tekstów wyjętych ze Spec. Sax. i z Weichbildu, ani wyjętych z glossy, nie przekłada Szcerbic wiernie. Ulegają one w przekładzie znacznym przeróbkom, mającym na celu uprościć je, spopularyzować, ułatwić ich stosowanie. Zwłaszcza tekst glossy doznał w skutek tego znacznej przeróbki. Zasadniczo ustawa z niego wszelkie odnośniki do źródeł prawa rzym. i kanon., zastępuje je ogólnikowym powołaniem się na „prawo cesarskie“ lub „duchowe“.

Mimo zapowiedzi, jaką dał w przedmowie, nie zawsze też zaznacza, że dany ustęp nie jest przepisem prawa, ale pochodzi z glossy albo że jest jego własnym dodatkiem.

Dodatki jego własne opatrzone gwiazdką są też stosunkowo rzadkie (n. p. na str. 490 o prawowitości cła, choć niektórzy mówią, że bez grzechu wybierane być nie może; albo na str. 73 o błędach drukarskich szpecących wydania niemieckie; albo na str. 99 o ewikcji przy sprzedaży koni i o litkupie; albo na str. 150 wątpliwości, które zostawia mędrszych rozsądkowi).

Ponieważ obficie czerpie z glossy, a ta znowu romanizuje, przeto w rezultacie praca jego — tak samo jak Jaskiera — idzie po linii recepcji prawa rzymskiego. Wobec prawa rzymskiego i kanonicznego zajmuje Szcerbic zgodnie z glossą to stanowisko, że one obowiązują jako przepisy akcesoryjne. Saxon jest bowiem prawem cesarskim (Karła Wielkiego) a przeto wolno go uzupełniać prawem dawnych cesarzy

(imper. rzymskich). Prawo kościelnemu zaś „każdy podległ“ (str. 328, 529). Jeśli istnieje sprzeczność między temi dwoma względnie trzema prawami, to stara się dowieść, że to jest sprzeczność pozorna. N. p. na str. 191 gdy mówi o zasadzie prawa saskiego, iż wielkość kary sądowej (nadgrody) zależy od stanu, do którego pokrzywdzony należy... „a tu więc rośnie spor między niektórymi, którzy ani saskiego ani cesarskiego prawa nierozumieją, albowiem cesarskiego się chwytając mówią, że ukrzywdzony albo zelżony krzywdę i zelżywość swą szacować może jako chce... (tu dłuższy wywód). W czym prawo cesarskie nie jest rozne od saskiego“.

Przy każdym przepisie znajduje się na marginesie odsyłacz z oznaczeniem księgi i tytułu w Spec. Sax., w Jus Munic. a wyjątkowo w Jus feudale (n. p. na str. 61). Czasem zamieszcza taki odsyłacz w ciągu tekstu.

Praktyki polskiej, rozwiniętej głównie w Sądzie krak. najw. prawa niem., w zasadzie nie uwzględniał; wyjątkowo też tylko odwołuje się na odrębne stosunki w Polsce: „W Polsce przy targu konia pospolicie ślubują, że niedychawiczny, nienosaty a niekradziony. Drudzy też przyczyniają jako w tekście stoi: iż mając cudne oczy nie jest wolny“ (str. 99).

Własnością Szcerbica jest alfabetyczny układ, znany mu z „Abecedariów“ współczesnych (n. p. Herburta i Jaskiera) ale przez niego samodzielnie zastosowany do źródeł prawa niemieckiego. Przechodzi porządkiem alfabety „hasła“ jak Actio, Actor, Apellacja, Arrest, Bękart, Bezecny, Białągłowa i t. p. i t. p. — i pod temi hasłami grupuje przepisy o skargach, o apellacji, o pozbawieniu czci, o kobietach i t. p. i t. p. — Bardzo często daje przytem odsyłacze do „hasła“ pokrewnych n. p. „masz to niżej w słowie: Odpowiedź“ albo „Masz to niżej w słowie: Naleziona rzecz“. W ten sposób stara się naprawić błąd układu, polegający na braku systematyki.

Ale praca Szcerbica nie ograniczyła się tylko do układu i odsyłaczy. Półgwa bowiem także i na tem, że różne ustępy Zw. sask. i J. Mun. (wraz z glossą, o ile z niej korzystał) skontaminował w jedną całość, o ile regulowały jedno i to samo zagadnienie prawne. W ten sposób nadał przepisom pochodzących z różnych źródeł pewną jednolitość i umożliwił zorientowanie się przy ich stosowaniu.

Porównując jego pracę z pracami współczesnych jurystów zagranicznych, opierających się na bezpośredniej znajomości prawa rzymskiego, widzimy znaczną różnicę. Źródła prawa rzym. z jego wyrobioną tech-

niką i systematyką nie zna; zna je tylko z glossy. Obcą mu też jest myśl „reformowania“ prawa saskiego to jest świadome zmienianie go na przepisy rzymskie, co czynili ówczesni prawnicy niemieccy z Zasiusem na czele. Szczerbic stoi na stanowisku, że należy ułatwić stosowanie, ale nie dążyć do reformowania prawa saskiego. Przepisy tegoż zebrał w tym celu starannie, przełożył na dobry polski język, i uporządkował w sposób ułatwiający ich stosowanie przez praktykę. W tem ograniczeniu wzięwszy jego dzieło — należy je uznać za poważny wysiłek.

Trudności terminologicznych związanych z przekładem t. j. braku polskiej terminologii nie opanował w pełnej mierze. Rozwiązuje je w ten sposób, że albo bierze terminy z prawa polskiego n. p. podwojski (fronbote), kaźn lub przymnszenie (banus) — albo polonizuje termin niemiecki n. p. borgować, szepszeląg, man (lennik), bergewet, gierada, glejt, besserunek — albo sam tworzy termin polski n. p. rękomańcy (mancipia), równy w rodzaju (ebenbürtig), decret wodny (Wasserurteil), prędkie sądzia (Gograbial), targ stateczny, sprawa szrankowa (pojedynek sąd.), przyposażne rzeczy (parafernalia), ludzie ławice godni (schöffbarfreie), sprawa pokarna (causa crim.), sprawa uczciwa (causa civilis) — albo wreszcie posługuje się latynizmami (possesja na posiadanie, pryncypał na mocodawca, jurisdicia, emenda na Busse). Niektóre z terminów przez niego wymyślonych są zupełnie błędne n. p. rękomańcy na mancipia, oddalać na pozbywać (alienować) — wskutek czego sporo ustępów jest u niego niezrozumiałych; n. p. któż rozumie, co ma oznaczać: „jedeny rzeczy ruchome są jako słudzy niewolni (rękomańcy) ci też niezawsze oddaleni, zamienieni zawsze być mogą dla tego iż się z niewoli wylomić nie nie mogą“... Chodzi o to, iż w pewnych wypadkach (gdy niewolnik należy do małoletniego) wolno niewolnika zamienić na innego, nie wolno sprzedać.

Niezrozumiałość pochodzi też często z tego, iż Szczerbic kontaminuje wyrażenia wyjęte z glossy łacińskiej z wyrażeniami glossy niemieckiej — odnoszącej się do tego samego ustępu — wskutek czego powstaje sens niejasny.

Kto był drukarzem, który książkę drukował, nie jest dotychczas wyjaśnione. W tytule powiedziano tylko, że drukowano „kosztem i nakładem Szczerbica“ — o drukarzu nie wspomniano. Natomiast na końcu „Jus municipale“, które równocześnie wyszło i stanowi typograficznie oraz treściowo dalszy ciąg ze „Spec. Sax.“ powiedziano wyraźnie: „Drukowano v Pawła Szczerbica“. Literalnie biorąc oznaczałoby to

drukarnię Szczerbica. Ale o takiej nie wiemy. Stąd Jędrzejowska l. c. sądzi, że to druk M. Szaferberga, który na zamówienie Szczerbica mógł przesłać kaszty i zecera do Lwowa, celem składania dzieła pod jego nadzorem. — Inaczej sądzi o tem Richter Pam. liter. 1928 str. 514 i 692, który twierdzi, że to istotnie druk Szczerbica, gdyż ten miał we Lwowie własną drukarnię. — Jędrzejowska (tamże s. 687) broni swego poprzedniego zdania.

Egzemplarz „Spec. Sax.“ ofiarowany przez Szczerbicę 1581 consulibus Leop. dochował się do dzisiaj dnia w arch. lwowa. miejs. — Egz. Uniw. warsz. ma własnoręczną jego dedykację: Joanni Zaleski cons. leopol.

Wiadomość Hauensteina (Catal. nr 67) jakoby istniała edycja zamojska, z datą 1638, należy uznać za pomyłkę.

Janociana II, 253. — Wierzbowski I, 406. — Jędrzejowska l. c. str. 12—19. — Piekarski Kat. kór. 1929 nr 1477. — Kutrzeba Hst. źródeł II, 213. — Taranowski Obzor pamiatnikow 1897. — Estreicher Stan. Kultura prawn. 1931 str. 22.

Bork. Jerzy — Celiń. — Cieński — Czart. — Dziedusz. — Dzików — Jagiell. — Kap. gnieźn. — Kórnik — Krasiń. — Ossol. — Potocki w Brzeżanach — Raczyńs. — Sang. — Synod. wil. — Tor. Kop. — Uniw. warsz. — Zieliń.

— Specvlvm Saxonvm Albo, Prawo Saskie y Mądzburskie, porządkiem obiecādłā, z Łacińskich y Niemieckich exemplarzow zebrane: á ná Polski ięzyk z pilnością y wiernie przełożone. Przez Pawła Szczerbica na ten czas Secretárza K. J. M. Cum Gratia & Privilegio S. R. M. W Poznaniu W Drukarniey Janá Wolrabá, Roku Pán: 1610. fol., k. tyt., k. 3 nlb., str. 583 (sygn. Zzz₆).

Tytuł njęty w ozdobną ramę złożoną z drobniejszych scen z życia Chrystusa: (Chr. w koronie cierniowej z aniołami, hołd 3 króli, stajenka) oraz 4 godeł ewang. Poniżej dwaj rycerze w pełnym rynsatunku z chorągwiemi i z krzyżem (ale to nie są husarze!); w środku u dołu Orzeł ze Snopkiem. — Na odwrocie tytułu herb Gdańska i wierszyk: In stemma senatus ceheber. civit. Gedanensis.

Dedyk. Jana Wolraba: Dom. Consulibus ac Senatoribus inclytae Reip. Gedanensis. Tu mówi, że poprzednie wydanie jest wyczerpane; zaleca potrzebę prawa i wychwała rajców gdańskich.

Nast. przedmowa Szczerbica na 1 K., a na 3—clej karcie wiadomość o przyw. król. Razem tekst od str. 1—583, bez zmian przedrukowany.

Równocześnie i łącznie z tem wydane: Jus Municipale, ob. niżej.

Wojciechowska Z dziejów książki 1927 nr 147. Bawor. (brak tyt.) — Jagiell.

— Ivs Municipale. To iest, Prawo Mieyskie Maydeburskie, nowo z Łacińskiego y Niemieckiego ná Polski ięzyk z pilnością y wiernie przełożone. Przez Pawła Szczerbicza ná ten czas Syndika Lwowskiego. Cum Gratia & Priuilegio S. R. M. Drukowano we Lwowie, kosztem y nakładem tegoż Páwła Szczerbicá własnym. M.D.LXXXI. (1581). (Na końcu:) We Lwowie, Drukowano v Páwła Szczerbicá, Roku Páńskiego 1581. fol., k. tyt., k. 3 nlb., str. lb. 215, 1 str. nlb., k. 7 nlb. (sygn. Ff₃).

Tytuł ujęty w tę samą rycinę, co druk. równocześnie Speculum Sax. — Reprodukcję k. tyt. podaje Jędrzejowska l. c. (1928) str. 23.

Na odwołanie tyt.: Na kleynot Lewart... Mik. Firleja z Dąbrowice, kaszt. bielskiego, Kazim. starosty, referendarza J. K. M. Poczem herb i 8 wiersz polski.

Dedyk. Firlejowi na 1 karcie. Wyraża w niej wdzięczność, że i w cudzych ziemiach i tutaj, gdy z zalecenia Marcina Foxa wojew. krakowskiemu Firlejowi (ojcu kasztelana) służył, doświadczał łaski Firlejów.

Poczem przedmowa, w której wyjaśnia, skąd powstały prawa magd. — Po niej zaraz kładzie przywilej Ottona (z r. 947) i upomnienie do czytelnika, wyjaśniające — taksamo jak w przedmowie do Spec. Sax. — znaczenie krzyżyków, nawiasów i gwiazdek.

Od str. 1 idzie przekład Weichbildu (jest to tekst zwany wulgatą). Przed każdym artykułem — a jest ich 140 podana: „Summa artykułu“; po każdym (poza kilkoma wyjątkami) idzie „Glossa“. — Na marginesie ciągle odsyłać do analog. postanowień Sp. Sax. Trzyma się tekstu łac. Wulgaty, znanego z druków, ale dopełnia go z tekstów niemieckich (drukowanych). Często zwraca uwagę na różnice obu tekstów; dodaje też niekiedy do glossy swoje własne uwagi; n. p. na str. 14, gdzie wykazuje różnice tekstów ale ich nie rozstrzyga („pnszczam to na rozsądek mędrszych“).

Na k. Dd verso: Registr wszystkich rzeczy, które się w tych Księgach zamykają... (zajmuje 14 stron). Na ostat. stronie: Omyłki... i miejsce druku z datą 1581 (jak podano już wyżej).

O przedruku tego dzieła z r. 1646 ob. tuż niżej pod: Artykuły.

Janociana II. 253 — Piekarski Kat. kórń. 1929 — Wierzbowski I. 405. — Por. nadto literaturę podaną przy Speculum.

Celiń. — Czarn. — Czartor. — Czetwert. — Dzedusz. — Dzików — Jagiell. — Kap. gnieźń. — Kórnik — Krasin. — Narod. warsz. — Przeźdź. — Tor. Kopern. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz. — Zieliń.

— Ivs Municipale. To iest, Prawo Mieyskie Maydeburskie, nowo z Łacińskiego y z Niemieckiego ná Polski ięzyk z pilnością y wiernie przełożone. Przez Pawła Szczerbicza Sekretarzá K. I. M. Cum gratia & Priuilegio S. R. M. W Poznaniu W Drukárniey Janá Wolrabá. Roku M.DC.X. (1610). fol., k. tyt., k. 3 nlb., str. 290, k. nlb. 9.

Tytuł wśród tego samego obramowania, co Spec. z r. 1610.

Rozpoczyna: Przedmowa i przyw. Ottona, Do Czyt. upomnienie, Omyłki.

Potem tekst Jur. Mun. (wraz z glossą, drukowany w 2 kolumny, jak w poprz. wydaniu).

Kończy Registr na 9 kartkach. — Na końcu: W Drukárniey Janá Wolrabá Roku Páńskiego, 1010.

Wojciechowska Z dziejów książki 1927 str. 249. Bawor. — Jagiell. — Ossol. — Raczyń.

— Artykwy Securitatis przy Boku Ie^o K. M. Naywyższych Sadow Marszałkowskich, Przy tym Specvlvm Saxonvm Abo Prawo Saskie Y Maydeburskie Do tego przydano Prawo Prvskie abo Chełmińskie Cum Gratia et Priuilegio S. R. M. W Warszawie w Drukarni Piotra Elerta I. K. M. Typographa Roku Páńskiego 1646. [Tytuł w prostokącie otwartych drzwi portalu. Między kolumnami portalu popiersie Władysł. IV w pancerzu ze szwedzką kryzą. Na prawo od drzwi 2 postacie: Sprawiedliwość z zawiązanymi oczyma i wagą w prawej ręce, za nią mężczyzna trzymający przechylony dzban nad głową. Na lewo żołnierz w zbroi rzymskiej z tarczą w lewej ręce, prawa wsparta na drzwiach; na tarczy orzeł. Wazów, za pacholkiem twarz innej osoby, która w podniesionej ręce trzyma zwierciadło, wokół ręki okręcony wąż. W części dolnej ryciny rozbite kolumny, bęben, trąbka i hełm, wśród tego gromada smoków]. fol., k. tyt.

i k. 4 nlb., k. 3 lb. (Artykuły), k. 1 nlb., str. 487.

Na karcie po tytule: herb Kazanowskich (W Hand fec.) i 6 wiersz łac. — Pozem na 3 k. dedykacja Adamowi Kazanowskiemu, marsz. nadw. podpisana przez P. Elerta, J. K. M. typog. — W dedykacji wspomnianie nazwisko Szczerbica, w tytule przemilczane. Wychwała w niej ród Kazanowskich i przytacza Epitaphium z r. 1485 z kościoła Bernardynów w Krakowie dla Dominika Kaz., podkom. króla Kazimierza Jag. Chwali także Marcina i Zyg. Kaz. (Zygmunt był ojcem Adama).

Łącznie z dedykacją idą: „Artykuły sądów marszałk.,” podpisane przez Adama Kaz. (bez daty). Dodane zostały widocznie po ukończeniu druku dzieła i nie mają z niem wewnętrzną łączności.

Poczem przedruk Spec. Sax. (od str. 1—487), a na ost. stronie nlb.: Regestr słów albo tytułów.

Równocześnie wydano z odrębnym tytułem ale w najciślejszej poza tem łączności (skoro na ciele położono wspólny tytuł):

Ivs Mvncipale To jest, Prawo Mieyskie Maydebvrskie, Z Łacińskiego y z Niemieckiego ná Polski ięzyk z pilnością y wiernie przełożone. Przez Pawła Szczerbicza ná ten czas Syndyká Lwowskiego, potym Sekr. K. I. M. [Tu winjetka]. Cum Gratia & Priuilegio S. R. M. W Warszawie, W Drukarni Piotra Elerta, I. K. M. Typogr. Roku Pańskiego, 1646. [Tytuł w prostokątnej ramie]. fol., k. 7 nlb., str. 182.

Na pierwszych 2 k. przedmowa Szczerbica, przyw. Ottona i upomnienie; na dalszych 5 k. Rejestr. — Od str. 1—182 tekst Juris munic. (w 2 kolumny).

Poczem znowu z odrębnym tytułem:

Prawo Chelmienskie Poprawione y Z Łacińskiego ięzyká ná Polskie przetłumáczone, Ná Xiąg Pięcioro Ku pospolitemu pożytkowi przełożone. Przez Pawła Kvszewica z Chelмна. [Tu winjetka]. Plato Lib: V. de Legib. Magna est Virtus & Victoria, Patriis Legibus obtemperare, & in eo seipsum vincere, Cum Gratia & Priuilegio S. R. M. W Warszawie, W Drukárni Piotra Elerta, I. K. M. Typogr. Roku Pańskiego, 1646. [Tytuł w prostokątnej ramie]. fol., k. tyt., k. 3 nlb., str. 79.

Zacyna Rejestr (3 k.); poczem od str. 1—79: Prawo Chelm. (w 2 kolumny). — Jestto przedruk edycji z r. 1623, o której ob. tom XX, str. 408.

Co do stosunku tego tekstu do tekstów średniow. prawa chełm. porównaj moją uwagę w tomie XXVI, str. 143 przy opisie edycji niemieckiej (Das alte cölmische Recht 1584). Przekład polski jest najbliższy „korrektry nowomiejskiej“ i od tekstu niem. pierwotnego odbiega.

Niesiecki IV, 66. — Janociana II, 253.

Akad. — Branic. — Czartor. — Jagiell. — Kraśniń. — Ossol. — Zielińś.

— Promptvarium Statvtorum Omnium Et Constitutionum Regni Poloniae [Tu winjetka]. Per Pavlvn Szczerbic Secretarium S. R. M. conscriptū Cum Indice Rerum et Verborum copiosissimo singulari eiusdem Pavli Szczerbic studio & diligentia confecto Cvm Gratia & Privilegio S. R. M. [Tytuł w prostokącie o barokowym ornamentem. W części górnej: Orzeł Wazów; po prawej stronie prostokątu „Iustitia“ z wagą w lewej ręce, z podniesionym mieczem w prawej; po stronie lewej „Obedientia“]. W części dolnej k. tyt.]: Brvnbergae. Typis Georgij Schoenfels Anno. Domini. M.DC.IV. (1604). fol., k. tyt. i k. 7 nlb., str. 357. — [Na osobnej k. tyt.]: Index Rerum Et Verborum Promptvarii Statutorum & Constitutionum Regni Poloniae singulari studio & diligentia eiusdem Pavli Szczerbic Secretarij Regij elaboratus. [Tu winjetka]. M.DC.IV. (1604). k. tyt., k. 53 nlb. i k. 1 (Errata).

U dołu tytułu: B.(łażej) T.(reter?) F.(ecit). Na odwr. tyt. dedykacja: Joanni Zamoyski, supr. canc. Tu mówi, że podzielił swe dzieło secundum oeconomiam juris civilis in sex partes. Wyjątki z ustaw przytaczał, ut seusum legum exprimeret. Korzystał z Łaskiego, Przyłuskiego, Herburta, z Konstytucji Zygmuntów. Jego dzieło ma charakter Repertorii. Wydał je z woli królewskiej. Dat. Cracoviae, diebus Julii 1603.

Dalej idą wiersze 1) D. Hilchena Phaleucion... 2) i Epigrammat (bez podpisu). — Poczem ua 7 stronach rozkład treści na sześć ksiąg a tych znowu na capita. — Wreszcie Notarum ad margines positarum explicatio.

W części pierwszej pomieścił przepisy z prawa polit.: a więc o królu, o sejmach, konstytucjach, o dygnitarzach, szlachcie, miastach, kmieciach, żydach, włóczęgach.

W cz. II przepisy z administracji skarbowej: o skarbie, drogach publ., podatkach, monecie i t. p., — Zarazem z prawa prywatnego: o władzy ojcowskiej, opiekuuach,

o posagach, spadkach, umowach, posiadaniu.

W cz. III: o sądach i o procesie.

W cz. IV: o przestępstwach i karach.

W cz. V: O wojnie.

W cz. VI: O ziemiach złączonych z Koroną (Litwa, Ruś, Prusy, Oświęcim, Kijów, Belz, Podlasie, Wołyń, Inlanty).

Z wyjątkiem więc złączenia w jednej księdze tak obcych sobie materji, jak przepisy skarbowe i prawno-prywatne, układ jest logiczny i przejrzysty. Przypomina układ Przyłuskiego.

Każda „pars“ dzieli się na „capita“, a każdy „caput“ składa się z krótko streszczonych przepisów, wyjętych ze źródeł wyżej wskazanych a na marginesie oznaczonych. Zamialem autora nie było dać zwodu prawnego, tylko rodzaj syst. podręcznika ułatwiającego szukanie w źródłach. Tę miarą trzeba dzieło mierzyć. Dodany na końcu obszerny index alfab. jeszcze bardziej ułatwia orientację.

Wielkim brakiem jest, że ustawy dawniejsze zna ze zbiorów (Łaski, Herburt) a tylko konstytucje Zym. I, Z. Augusta i Zym. III wedle oficjalnych wydań. Ponieważ jednak na marginesie daje odesyłacze do wszystkich 4 zbiorów, z których korzysta (Łaski, Przył., Herb. polski i Herb. łac.) przeto czytelnik może skontrolować właściwe brzmienie, a nie jest zdany na brzmienie Przyłuskiego czy Herburt. — Jeśli przepis uległ abrogacji lub zmianie, zaznacza to: correctum postea, arrogatum est. Janoc. II, 54. — Biegeleisen Dzieje lit. III, str. 272 podaje reprodukcję tytułu. — Kutrzeba Hist. źródeł. I, 261. — O rękopisach tej pracy (z datą 1592 i 1603) ob. niżej.

W manuskrypcie Ossol. nr 53 jest rękopis samego autora, obszerniejszy od druku (?). Akad. — Branic. — Bibl. narod. warsz. — Chrept. — Czart. — Jagiell. — Krasina. — Ossol. — Toruńska Kop. — Uniw. lwow. — Uniw. wileńs.

— Toż... per Paulum Szczerbic Secret. S. R. M. Brunsbergae typis Georgii Schoenfelds 1615. fol.

Tak podaje Braun Script. Polon. (1739) str. 14. — Ale to wiadomość niepewna.

— ob. Groicki — Jaskier (Juris 1602) — Lipsius J. (Politica pań. 1595; jest to przekład Szczerbica) — Sarnicki (Statut).

Jego życie opracował Kalinka w Dwutygodn. liter. II, 261 i 302 oraz w Przyjacielu ludu 1844 str. 87 i nast. — Sobieszcz. w Enc. Org. XXVI, 278.

Teleżyński Epitaphia in eccl. S. Trinitatis (1790) str. 36 — Starowolski Monum. str. 149.

Bandtkie Hist. druk. I, 390. — Braun Script. polon. 1739, str. 14. — Chodynicki III, 92. — Bentkowski II, 151. — Janociana II, 251—5. — Siarczyński Obraz II, 248. — A. Grabowski Kraków 1830 str. 147. — Czacki O praw. pol. lit. I, 4. — Maciejowski Piśm. III, 378—9. — Wisniewski Hist. lit. IX, 464. — Wojciechowska Z dziejów 1927 str. 62, 180, 248—9. — Prawa i przyw. m. Krak. I, 1165. — Sprawozd. z poszuk. w Szwecji str. 166. — Ptańnik Monum. Pol. typ. str. 59. — Jędrzejowska książka (jak w.) str. 97 (o jego bibliotece) — Łempicki Medyceusz pol. 1929 (O stos. do Zamojskiego). — Kot Stosunki Pol. z Uniw. w Lowanium 1927. — Korbut I, 246. — Finkel III, str. 1870.

„Constitutio seymu 1583“ z jego bibl. cytuje Kotula Właściciele ręk. i starodruków 1929 nr 362.

On pierwszy odbył promocję doktorską nie w kościele, ale w lectorium roku 1602, o csem Sołtykowicz O akad. str. 591.

Jego rękopisy znajdują się: 1) w Bibl. Ossol. (nr 53, 73, 363 i 460: Promptuarium i Correctura nr 2156; nr 3277 (Farrago actionum). Rękopis Prompt. nr 53 jest od tekstu druk. obszerniejszy. — Ręk. 460 datow. 1592; ręk. 363 dat. 1603.

2) W bibl. Jag. nr 2336 przygotowane przez niego do druku „Meditationes“ oraz nr 200 (Prompt.).

3) W bibl. Uniw. warsz. jest też rękopis Prompt.

4) W bibl. Morsztynów w Krak. nr 18.

5) W bibl. hr. Tołstoja w Moskwie był ręk. zawierający tłum. na język rosyjski jego Speculi, dokonane w r. 1732 z rozkazu imp. Anny.

(Szczerbina Danił). Kommissya Rzpłtey Skarbu Koronnego. [Ogłasza w nagrodę poświęcenia się, nadanie Daniłowi Szczerbinnie z dobr Korniańskich klejnotu szlacheckiego i złp. 10.000]. Warszawa Grudzień 1790. fol., 1 k.

Szczerbina był w r. 1768 atamanem Kozaków Korniańskich.

Kalinka Sejm II (wyd. III) 566. Zieliń.

Szczerbiński Tom. ob. Pruszc.

Szczero Interessowaniewicz kome-dya we 3ch aktach w Warszawie 1779. w 8ce.

Ob. Kowacz Alex. (Teatra T. XXXIII).

Szczerłość ob. Sincerus (Nuidiologia).

Szczerowski Prob. (pseudon.) ob. Senknecht P. (1719).

Szczerki Szymon ob. Korlancz Jan (Na akt 1633).

Szczerski Wojciech, Zak. św. Norberta ob. Białecki Piotr Jan — Kłownik Fabjan Sebast. (Pamiętnik 1673).

Szczęście ob. Formey (Nauka 1753) — Szczęśliwość — Tylkowski W. (i nieszczęścia 1673).

• **SZCZESKI Mateusz i Walenty**. Conclusiones theologicae per... sub assistentia Pauli Karasiewicz et Mathaei Muszyński. Zamosci 1779. w 4ce.

— ob. Kosiarski Mat. (1779) — Meldanowicz Maciej (1779) — Orański R. (1777).

Szczęśliwi, Zesmy Tych Czasow Dozyli. (1789). w 4ce, k. 1 nlb.

Wiersz zaczynający się: Ty wieku światła, wieku poznania, Jakżeś jest dziwny w swem dziele...

Opiewa zburzenie Bastylji w lipcu 1789. Mówi, że syn Burbonów woła w ten sposób do innych monarchów: przywróćcie prawa naturze. Kończy: Wiek XVIII niech się chlubi, że Ludwik XVI, Bail, Nekker, Fayette żyli w nim. — Charakterystyczny to wiersz dla odgłosów rewolucji franc. w Polsce. Jagiell.

Szczęśliwość ob. Dąbrowski S. (i błogosławieństwo 1617) — Felicja św. (w rzeczy 1750) — Formey (Nauka 1754) — Kołakowski Stanisław (o prawdziwej 1593) — Sierakowski Michał Roman (Kazanie) — Szkoła szczęśliwości (1789) — Szczęście.

(**Szczęsnowicz Hieronim**). Sprawa JXX. Heronima Szczęsnowicza..... i wszystkich Bazyljanów Brzeskich z WWPP. Kazimierzem... Zawiszą.. fol. Bibl. nar. warsz.

Szczęśny ob. Karpiński Franciszek (Rzeczpospolita).

SZCZIEKOCKI Stanisław z Szczekocina, stud. akad. zamojskiej. Wiersz żalobny na pogrzeb Baltazara Napiórkowskiego z Napiórkowic. w Zamościu w drukarni akademickiej 1619. w 4ce. Maciejowski Piśm. pol. III str. 646.

Ossol.

SZCZODRZKOWIC (z) (MORAWIKI?) Stanisław. Rozmowa nowa, niektorego Pielgrzymá z Gospodarzem, o niektorych Cerymoniách koscielnych, iáko o pogrzebie, o Krzyżu, o Sálwe, o Czysecu, o Swiecach, o Kárach, y inszych Pompách. Przeciw Luteryanom, y in-

ssym przeciwnikom wiary Krzescijańskiey. Wsselkiemu człowiekowi ku wiedzieniu potrzebna, y pożyteczna. Teraz nowo vezynioná y wydaná. Látá od národzenia Bozego. 1549. w 16ce, k. 40 (sygn. K₄).

Druk zapewne w Krakowie u Szarffenbergów.

Dedyk. Andrzejowi Grabi z Tęczyna woj. lubelsk. Nazywa się jego służebnikiem i współklejnotnikiem. Tęczynskiego kościołem kształcił się w Krasnymstawie ruskiem mieście. Dat. w Krakowie 3 sierpnia 1549.

Poczem idzie wiersz: Do Czytelnika, w którym wyjaśnia powód napisania, wskazując na szerszące się nowinki religijne. Następuje potem rozmowa kończąca się wierszykiem: Do tego co już czedł.

Treść stanowi obrona wierzeń i obrzędów katolickich, a więc dotyka tego samego przedmiotu co Wita Korczewskiego Rozmowy (1553) i Seklucjana Rozprawa o ceremoniach (1549) oraz Rozmowa o pogrzebie (1547). — Praca Szczodrkowica niewymienia tych pism, ale widocznie jest pomyślana jako odpowiedź na broszurki Seklucjana. (Ob. tom XXVII, 362).

Rozmowa toczy się kolejno o świętach, o czei świętych, o ofiarach, o stypach, wigiljach, żołtarzu, konduktach, krzyżu, kadzidle, wodzie święconej, dzwonach, czysecu, raj, pompie kościelnej, mszy. — Polemizuje głównie z Lutrami. Wytyka jednak różne wady księży zwłaszcza plebanów.

Autor ma duże odczytanie w bibliji, którą wciąż cytuje, co świadczyłoby o jego teologicznem wykształceniu. Cytuje też pisma św. Augustyna. Wskazuje to raczej, że był duchownym niżli świeckim.

W r. 1900 przedrukował Celichowski w Bibl. pis. pol. Akad. Um. nr 37 i zaopatrzył krótką przedmową. — Wiszniewski Hist. lit. IX 9 podaje tytuł nieco odmienny, zapewne błędnie. — Osiński (Skarga) podaje w tytule: Rozprawa (zamiast Rozmowa). — Vogt Catal. libr. variorum podaje z tym tytułem dziełko Paprockiego (Dialogi Viatoris cum hospite), co zapewne myłka.

Juszyński II, 450. — Wierzbowski II, 1266. — Bański Liter. mieszc. str. 233, 261. — Piekarski Kat. kórn. 1929. — Hahn Liter. dram. str. 62. — T. Grabowski Skarga str. 19, 57. — Tenże Liter. luterska 1920. — Fijałek w Pam. liter. 1903 str. 673. — Finkel III, 1870. — Korbut² I, 301.

Kórnik.

Szczodry dzień ob. Grochowski St. (1599—1600) — Syntagma.

Szczodrzyków ob. Gądkowski Jerzy (Certamen 1632).

(Szczorse). Opisanie gospodarstwa pszczolewego w Szczorsach sporządzone R. 1786. W Warszawie w drukarni J. K. M. y Rzczpltey u XX. Schol. Piarum 1785. w 8ce, str. 33 i rycina. Czertwert. — Jagiell. — Ossol.

— ob. Świtkowski P. (Magazyn 1785; tu wiersz T. Glińskiej o Szczorsach).

Ob. tom XXIII, 375. — Finkel III, 2007.

Szczuciński Apollo ob. Sienkiewicz Bern.

Szczucki Bartłomiej ob. Dachnowski Jan Karol (1616).

SZCZUCKI Bruno (a **Sancto Francisco**) Schol. Piar. (1701 † 1769). Dux Magnus Militantis Ecclesiae, In Ordine Minorum Eminentissimus Cardinalis, D. Bonaventura Seraphicus Ecclesiae Doctor; Sacris Honori suo Idibus in Basilica Ordinis Minorum Conventualium ab Oratorijs Exedris Promulgatus. Celsissimo Domino D. Antonio Benedicto Constantino Sacri Romani Imperij Principi, Comiti in Wiśnicz & Jarosław Lubomirski, Palatinidae Cracoviensi, Casimiriensi, &c. &c. Capitaneo Authoratus. Per P. Brunonem a S. Francisco Scholarum Piarum. Die 14. Iulij Anno Domini exercituum 1727. [Tu winietka]. Varsaviae Typis S. R. M. Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 11 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb i wierszyki. — Ded. Anton. Ben. Kons. Lubomirskiemu, woj. krakowskiemu.

Jocher 5435. Czartor. — Ossol.

— Kamena wielkim Korony Polskiej y W. X. Lit. imionom... Werenie Firlejównie, kasztelance kamińskiej, y... Józefowi de Campo Scipionowi, starości lidzkiemu... aplaudująca. Wilno, 1728. fol., k. 11 nlb.

Bieleki Vita 73. — Juszyński Dykc. II.

Szczucki Franc. Mart. ob. Ryszczkiewicz Lucas.

SZCZUCKI (Szucki) Jakób. Aqvila Iovis Oratio De Lavdibus Divi Stanislai Episc. Cracovien. Habita ad Eminentiss. & Reuerendiss. DD. S. R. E. Cardinales A Iacobo Szucki Eqvite Polono In Templo Nationis Polonor. de Vrbe, Die VII. Maij MDCLII. (1652).

[Tu winjetka]. Romae, Typis Dominicij Manelphij. 1652. Superiorum permissu. [Dookoła tytułu barokowy portal. U góry w środku: orzeł z koroną, z głową zwróconą w prawo. U dołu w środku: panna na niedźwiedziu; nad tarczą herbową paljusz kardynalski (herb Rawicz)]. w 4ce, k. tyt., str. 10.

Dedyk. Alb. Nic. ab Olexow Gniewoż episc.

Vladisl. Tu wychwała jego pia opera.

Jocher 5299.

Ossol.

— Regale Liliū Oratio de laudibus Divi Casimiri Poloniarum Principis habita ad EE. et RR. DD. S. R. E. Cardinales a Jacobo Szucki Equite Polono. In templo nationis Polonorum de Vrbe die 4 Martii 1652. Romae 4 mai. w 4ce, ark. 2^{1/2}.

Przytem: Oratio in laudem D. Thomae Aquinatis.

Jocher 5298.

Ossol.

Szczucki Jan ob. Rostworowski Jak. (Technopaegnion 1619).

Szczucki Stanisław ob. Epikedion (1606).

Szczucki Tomasz ob. Kochowski Wesp.

Kochowski Liryki ks. I nr 28 mówi o jego wierszach: że mi słowiańskim rymem dajesz valé.

Szczuczanka Wikt. ob. Madejski Idzi (Ognie tryumfalne 1719).

(Szczuczyna Elżbieta z Potockich) († 1765). Opisanie Krotkie Ozdob Pogrzebu Świętęy prawdziwie Pamięci Jaśnie Wielmożney JMC. Pani Elżbiety z Potockich Szczuczyny Starościny Wiekszniańskiej, 27. dnia Stycznia w Krakowie zmarłej, i tamże w grobie Jeznickim u S. Piotra, po odprawionych za Duszę Jey przez pięć dni przy ośmnastu Oltarzach, nieustannych Ofiarach, a przez dwa dni Wigiliach odśpiewanych. 3. dnia Lutego w tymże Roku 1766. Przy liczney przemieszkujących tu Senatorow i innego znacznego Państwa przytomności Pochowanej. Za pozwoleniem Zwierzchności Duchowney. (B. m.). Kraków. w 4ce k. tyt. i k. 3 ulb.

Na odwr. tyt. herb i 4 wiersz.

Zawiera opis splendoru pogrzebowego, katafalku, postumentów, inskrypcji, trumny, herbów spokrewnionych rodzin i t. p.

Tłumaczyła kilka pobożnych ksiąg z francuskiego (ob. niżej odsyłacze) iłożyła na druk prac ks. Filipowicza.

Jagiell. — Ossol.

— ob. Boudon (1760) — Crasset (1740) — Gonnellieu (1761) — Płochocki X. Józef (Żalobna pochwała 1767) — Szczuka Marcin — Włocki Jan (Doskonałość 1752).

Szczuczynski Apollo ob. Sienkiewicz Bern. (1720).

Szczuczynskie szkoły ob. Artaxerxes (1768).

Szczuka Adam St. ob. Victor (1722).

Szczuka Jakób ob. Decisio (1705) — Omanna (1705) — Synodus Viln. (1717).

Szczuka (Rogalski) Kazimierz Stan. ob. Paradisus (1679) — Rogalski Kaz. (Plausus 1643, Winszowanie 1643).

Juszyński II 178. — Kraszewski Wilno IV, 190.

(Szczuka Kazim.) episc. Culm. Heos genethliaca in rastro et montibus gentilitiis Illustrissimi Excellentissimi ac Reverendissimi Domini D. Casimiri de Szczuki Szczuka, Episcopi Culmensis et Pomesaniae, Abbatis Paradisiensis emicans et ipso Divi tutelaris die a Parnasso Episcopalis academici Gymnasii Culmensis celebrata. Thorunii Imprimebat Ioannes Balthasar Breslerus 1694. w 4ce, kart 11.

Kraśń. — Ossol.

— ob. Joannes in Vinculis (1679).

Szczuka Kaz. Jan ob. Monawski Joan. (S. Romana ecclesia 1693) — Zawadzki Ben. (1698).

(Szczuka Marcin, syn Stan.) Echo nieśmiertelnych żółow ną Szczukowskich Gorách Smutno Jęczące. Przy Publicznym Pogrzebie Nieśmiertelney pamięci Jasnie Wielmoznego JMci Pana, P. Marcina Szczuki, Starosty Wąwolnickiego, Wieksznáńskiego Usłyszane. A Jasnie Wielmożney JMci Pani, Pani Elzbiecie z Potockich Szczuczyny, Staroscińy Wąwoluickiey, Od Fundatorskiego Szczuczynskiego Collegium Schol: Piarū żalonym piorem Doniesione. Roku Słowá wiecznego Echem zbáwieniá cieszącego 1728. [Tu linja]. w Warszawie w Drukarni J. K. MGi Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 23 nlb.

Na odwr. tyt. wiersz pol.: Boycie się małe pagórki. Dedykacja prozą żonie zmarłego. — Potem idą wiersze polskie, napis nakam. stylem (tu mówi, że zwiedzał franc. Alpes), oktawy polskie (gdzie wyliczono parantele Szczuków) — wszystko to niby imieniem siostr, żony i krewnych zmarłego oraz imieniem ziemi mazow. i starostwa wąwolnickiego. Na samym końcu: Echo żalonne szkół pobożnych. Wiersz zwraca się do syna zmarłego z nadzieją, że i ten będzie Pijarów wspierał.

Uuiv. warsz.

— Senat Prześwienych Antenatów y naybliższych Jaśnie Oświeconych, Jaśnie Wielmożnych Kolligacyi po Wesełnym Akcie in frequentia Wielu Jaśnie Oświeconych Gości w Warszawie odprawionym przy powitaniu Jaśnie Wielmożnego Jegomości Pana Marcina Szczuki Podkanclerzycza W. X. L. Starosty Wąwolnickiego, Jaśnie Wielmożney Jegomości Pani Elzbiety z Potockich Szczuczyny Wojewodzanki Smoleńskiey, Fundatorów y Dobrodziejów Collegium Szczuczynskiego Scholarum Piarum, Jaśnie Wielmożnemu Państwu Assystujący. w Warszawie w Drukarni J. K. M. W. W. OO. Scholarum Piarum 1725. fol., k. 18.

Na odwr. tyt. herby Potockich i Szczuków i 4 wiersze Epitańum. Przemowa na 1 str. i tekstu kart 16. Wł. Plater.

— ob. Victor coronatus (1722).

(Szczuka Seweryn). Culmina monilium Szczukoviorvm aprico virtutis & gloriae Illustrissima, Honoris & Sapientiae delectu Excellentissima, Ducalium conjunctione decorum Celsissima; In Illustrissimo ac Reverendissimo Domino, D. Severino Szczuka Episcopo Joppensi, Suffraganeo Culmensi, Canonico Gnesnensi, Thorunensi &c. Praeposito, ad Culmen Diaecesis Culmensis Purpureis Ascensibus Elevata. Per Szczuczynense Scholarū Piarū Collegiū plurimis munificentijs obligatissimū humillimo Panegyricae submissionis Stylo Adorata Anno quo susceperunt Montes Pacem populo, & colles Iustitiam. 1705. Die... Mense... Varsaviae, Typis Collegij Scholarum Piarum. fol., str. nlb. 56.

Dedykacja: Ad Illustrissimum Praesulem. A. Wolański (Mus. Nar.?).

— ob. Torzyński Damian (Panegyris 1705).

Szczuka Stan. ob. Sidus Hiac. (1632).

SZCZUKA Stanisław Antoni (ur. ok. 1654 † 1710). Contestatio Gratiarum Sacrae Regiae Majestati Sueciae, à Senatorio & Equestri Ordine Poloniae, Per Illustrissimum & Excellentissimum Dominum Szczuka, Pro-Cancellarium M.D.L. Exhibita. in Saxonia in Pago Alt-Ransteda, die XVII. Novembris Anno Domini MDCCVI. (1706). fol., k. 1 nlb.

Wychwała Karola XII. O Leszczyńskim mówi, iż „qualem si Spir. Angelorum eligerent, melior dari non poterat“. — Następnie odpowiedź Olawa Hermelina pośłom polskim (Lanckoroński, Szczuka, Czartoryski); wzywa aby Polska była fidus socius et amicus.

Jagiell. — Uniw. warsz.

— *Eclipsis Poloniae Orbi Publico Demonstrata. Auctore Candido Veronensi.* Anno 1709. 30 Mensis Februar: K. S. w 4ce, k. 2 i str. 170.

Druk zapewne w Warszawie. — Co oznacza K. S. pod datą (i fikcyjna data 30 lutego) nie miem wyjaśnić.

Rozpoczęta parowierszowa odezwa: Amice lector.

Autor opisuje początki Augusta II, wojnę z Karolem XII, elekcję Leszczyńskiego. Cytuje pełny tekst traktatu Leszcz. z Moskwą z r. 1706. Taksamo „Pacta Saxonica“ z r. 1706 t. j. traktat Karola XII i Augusta II. — Następnie przedstawia wypadki wojenne z r. 1706. — Przytacza list jakiegos senatora polskiego (zapewne swój) do innego senatora, opisujący zamieszanie w Polsce oraz zawiść i podejrzliwość możnych i szlachty wobec króla. Senator ów podaje sposób naprawy największych braków Rzeczsp.; reforma skarbu, zwłaszcza podatków i wojska; polityka zagr. i potrzeba wojny z Turkami; naprawa administracji, handlu, poczt, sposobu uczenia, sądownictwa, zbytków, cel, gospodarstwa społecznego; ścisła ortodoksyjność narodu; wybór Piasta na króla; wypędzenie żydów — oto co poleca. Jego adresat widocznie jakiś duchowny odpowiada mu zgodą na te środki reformy; ale Leszcz. uznaje za króla, a radby też ograniczyć obowiązki podatkowe kleru.

Wreszcie cytuje rozmowę między posłem francuskim a pewnym biskupem polskim (może owym adresatem), w której biskup naswał czynny Lud. XIV nie sprawiedliwemi a zabury Ludwika „invasio“. — Kończy autor

przedstawieniem słabości Karola XII i potępieniem szwedzkich nadużyć. Odstąpienie Aug. II przez naród nazywa „defraudatio principis“. Najeżdząc można było i należało odeprzeć. Moskal zwyciężył Karola XII bez wysiłku. Przyznaje Karolowi mestwo i wytrwałość, które okazał zwłaszcza w bitwie nad rzeką Wabicz (lipiec 1708). Cytuje jakąś odezwę przeciw konfed. sandom. i wojsku polskiemu niszczącemu wciąż kraj, mimo ustąpienia Szwedów. Król August ma wkroczyć do Polski, postarawszy się o pomoc obcych dworów (cesarza, Anglików, Holendrów). — Wdzięcznie kilkakrotnie wspomina Sobieskiego nazywając go „rex fortunatissimus“. Myślą przewodnią *Eclipsis* jest tendencja, aby umożliwić pogodzenie się zwolenników jednego i drugiego króla, co odpowiada najzupełniej idei politycznej Stan. Szczuki z pierwszej połowy r. 1708. W tym celu właśnie pisze „*Eclipsis*“ i dlatego żadnej ze stron nie drażni. — Waga główna dziełka polega na wplecenie w jego tekst projektu reformy wewnętrznej, co prawda dość ogólnikowej i dalej nie sięgającej.

Żałaski Bibl. hist. 119 wymienia jako autora Szczukę lub Skrzetuskiego, zaś w Progr. liter. 1745 identyfikuje błędnie Skrzetuskiego ze Szczuką.

Autorstwo Skrzetuskiego (obacz) nie prawdopodobne. Natomiast za Szczuką przemawia kilka względów: 1) Dobry stosunek autora z Sobieskim (Szczuka był sekret. króla). — 2) Autor musiał być jednym z dygnitarzy, bo okazuje znajomość spraw państwowych, zwłaszcza zakulisowych. — 3) Bardzo ostrożne stanowisko w sprawie walki między Leszcz. a Aug. II, gdyż autor nigdzie nie oświadcza się zdecydowanie ani za jednym ani za drugim. A właśnie Szczuka jako dawny Sobieszczyk nie był całem sercem ani po jednej ani po drugiej stronie.

Przedrukował Fr. Kluczycki p. t. *Eclipsis Poloniae... Zaćmienie Polski..* przez Szczurotę Prawdzickiego (tak przełożył: Candidus Veronensis). Kraków, 1902 (str. 161). — Tekst poprzedził streszczeniem dzieła. Obok tekstu łać. podał własny przekład polski. Uwag o autorstwie nie poczynił żadnych, taksamo o znaczeniu dziełka.

Hoppe Schediasma 106. — Braun Script. str. 14. — Niesiecki IV 68 (przynaję to Szczuce). — Chłędowski Dodatki 16. — J. Bartoszewicz w Encykl. Orgel. XXIV i w Tygodn. Ilustr. 1862 II. — Walszewski Potoccy i Czart. 1887. — Feldmann Polska w dobie wojny 1926. — Tarnowski Hist. lit. III, 37. — Korbut ¹ II, 4. — Finkel (Tom dodat. 1914) nr 3396.

Ob. tom XIV 37.

Akad. — Chrept. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Raczyń.

— Respons postā bez interesu na informację paszkwilowā pseudo ministrów status. 1688.

Tarnowski Tajemnica roku 1688. — Piwarski Między Francją a Austrią 1933 str. 52. Czy było drukowane osobno?

— Responsum Illustrissimis & Excellentissimis Dominis Comiti VVeling & Secretario Statūs Hermelino, Legatis Sueciae, Gratulantibus Pacem Saxoniam Serenissimo Stanislaō Regi Poloniae, nomine Ejusdem Per Illustrissimum Dominum Szczuka, Pro-Cancellarium M. D. L. die XXI Nov. Anno MDCCVI. (1706). (B. m.). fol., k. 1 nlb.

Poprzedza na 2 k.: Oratio ad Stan. I, qua eidem de inita nuper pace gratulabuntur missi a Sacra Maj. Succiae... comes Welingius et Olaus Hermelinus... Lesnicae die XI/XXI Nov. 1706.

Na tę ich mowę odpowiada Szczuka imieniem Leszczyńskiego, życząc by król szwedzki nie zaznał „occasum“.

Ob. Weling. Jagiell. — Uniw. warsz.

— Powitanie od Izby Poselskiej Króla Jego Mości, przez J. Mości P. Stanisława Szczukę, Referendarzā Koronnego, Márszałkā Poselskiego, ná Seymie Roku 1699. (B. m.). fol., k. 2 nlb.

Wychwała dzieje Polaków, którzy zawsze byli dobrymi poddanymi. Na łonie każdego szlachcica król może spać spokojnie.

Przedruk w Swadzie Ostrow. Danejk. II, 1 str. I.

Branio. — Czartor. — Jagiell. — Warsz.

(Szczuka Stan. Antoni). Mesis logica gentilitiis rastris Illmi Dni Stanislai Szczuka Procancellarii magni ducatus Lith., Capitanei Lublinensis, protectoris Poloniae Provinciae, munificentissimi Collegii Szczuczynensis fundatoris, ab obligatissimo Varsaviensi Scholarum Piarum studio debitae obsequio venerationis substrata. Anno quo terra benedicta salutis fructum mundo germinavit 1701 die... mense... Varsaviae typis Collegii Scholarum Piarum. fol., 9 k. nlb.

Na odwr. str. tyt. herb Grabie i 4 w. łac. Na końcu są pytania teologiczne wyjęte z pism Tomasza z Akwinn, na które odpowiadano w obecności X. Daniela Roseckiego i X. Wincentego Stegielskiego profesorów w Kollegjum.

Akad. — Uniw. warsz.

— ob. Biezanowski St. (1685, Fast. 1688) — Kaliński J. Dam. (1719) — Kałuski Stan. (1695) — Konradzki Paweł (1688) — Krzesimowski Antoni (1695) — Szczuka Marcin — Tylkowski Wojc. (Pars 1691) — Wąsowicz Ambr. (1711) — Weling — Zawadzki Ben. a Joseph (1694) — Zawadzki Dom. (Contractus 1695) — Zawisza Krz. (1730).

Przypisywana mu błędnie „Rozmowa ziemianinu“ nie jest jego pióra; raczej pióra Lipskiego lub Konarskiego (obacz).

W „Swadzie polskiej“ Ostr. Danejk. są jego listy i mowy; np. list do J. Potockiego i do J. Sapiehy (I, 4 str. 56), mowa z r. 1690 i 1701 (str. 295 i 137), oracja do Elblązan w r. 1700 (II, 1 str. 22). Tę ostatnią podaje też Ltnig Orationes III, 338.

O jego mowach ob. Mecherzyński Hist. wymowy III, 199.

Jego korespondencje i teki są przechowane w bibl. Wilanowskiej. — Obacz też dużo materiałów w Żaluzkiego Epistolae I—III. — Również Katalog ręk. Ossol. I—III.

O jego stosunkach z Mironem Costinem świadczą listy tegoż Costina w arch. krzeszowickim.

Wizerunki i rostrz. 1837 str. 121. — Przyłęcki Pam. o Koniecp. 389. — Tenże Starożytności polskie I. 491. — Otwinowski Pamiętniki (passim). — Bartoszewicz w Tygodniku ilustr. 1862 II str. 16 i nast. — Enc. Org. XXIV, 586. — Finkel Bibl. III s. 1871.

SZCZURNOWSKI Paweł. Głos J. P. Pawła Szczurnowskiego mieszczanina, poznanskiego pod elekcją plenipotenta na seym y sędziów appellacyjnych d. 10 sierpnia 1791 na ratuszu poznzańskim do deputatów mian. 1791. fol., str. 1. Branio.

Szczurowska Wiktorja ob. Stawiski Melchior (Powinszowanie 1777).

SZCZUROWSKI Tymoteusz, Bazylianin (1740 † 15 kwietnia 1812). Głos pochwalny Nieba i ziemi rymotwórkim pieniem Naywyższej i Nayświętszej Stolicy mądrości, przy radościem zwiastowania od Poetów Włodzimierskich z wotami sere swoich ofiarowany roku 1770. Die 25 Martii. w 8ce, k. nlb. 18.

Ma to być djalog wierszem? Węzeł tych pochwał z Anielskiego posdrowienia wyjęty: Adam Vaż Ewa Miłość Anioł Ray Iest Ave Groh Ray z drzewa Tobie Iawiają tę z Abawę,

Jag -

Panny Litość JE Nas zbawi, Włodzimierz to dzisiaj sławi.

Ob. Wizerunki naukowe Wilno 1840. T. LIV str. 114—125.

— Głos wzbudzający, serca chrześcijańskie (sic) do społecznej modlitwy... Wilno, 1787. w 8ce. Uniw. wileńs.

— Gospodarz chrześcijański dom swój według przykazań Boskich rządzący, pod zaszczytem Józefa Ossolińskiego sandomir. y chmielnick. starosty wydany przez X. Tymoteusza Szczurowskiego Z. S. B. W. w Poczajowie, 1772. w 4ce, str. 116. Uniw. wileńs.

— Hasło Zbawienne Nauki Apostolskiej Złożone I Zgromadzone Z Rozmaitych Rozmow, Z Teologii Dogmatycznej, Moralnej, Spekulatywnej, Historycznej, z Kanonów, z Katechizmu, I Z Nauki Ascetycznej Wyjęte Z Powaznych Autorow Y na Pożytek Dusz Chrześcijańskich, a osobliwie w Stanie Duchownym żyjących Ułożone Przez W. X. Tymoteusza Szczurowskiego Zakonu S. Bazylego W. S. Teologii Doktora Proto-Notaryusza Stolicy Apostolskiej, Y za Dozwoleniem Zwierzchności do Druku Podane Roku Panskiego 1780. Tom I. [Tu winjetka]. W Wilnie w Drukarni Bazylińskiej. w 4ce, k. tyt. i k. 6 nlb., str. 236. — Tom II. 1781. k. tyt. i k. 2 nlb., str. 215. — Tom III. 1782, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 216. — Tom IV. 1783. k. tyt. i k. 5 nlb., str. 307.

Tom I ma na pocz. 1 kartę z cenzurą Józ. Narolskiego i Porf. Wazyńskiego protoarchimandryty. Poczem idzie; Registr (na 3 k.) i Przedmowa do czyt. (na 2 k.). Tu mówi, że starał się podać wszystkie potrzebne do abawienia nauki zarówno dla prostaczków jak i duchownych.

Rozpoczyna od wyłożenia głównych prawd wiary (w formie pytań i odpowiedzi, a więc katechizmowej; którą to formę zachowuje i w początkowych dalszych częściach).

Poczem idzie wykład „Kontrowersji” religijnych: O nauce chrześc.; O piśmie świętem (tu o starym i nowym testamencie, o tradycji); O usprawiedliwieniu człowieka, o aktach wiary i t. p.; o cnotach teol.; o łasce; o koncyljach czyli synodach powszechnych; o symbolach (hasłach); o wyrokach stolicy św.; o boskich przykazaniach (dekalog); w dodatku kanony pokutne Karola Boromeusza; o „Ustawie cerkiewnym”, o pacierzach kanon. i t. p.

W t. II mówi o hasłach (apostolskie, nicejskie, atanaz.). Potem idą rozmowy o stworzeniu rzeczy, o naturze boskiej, o Trójcy św., o tajemnicy wcielenia.

W t. III historia Kościoła (p. t. Widok chronologiczny Kościoła Bożego). Zaczyna ją od czasów biblijnych a kończy na w. XVII (nader pobieżnie). Zwraca uwagę na jedność metr. rnskich z Kościołem Rzymskim (str. 105). Na str. 105 krótka biografia F. F. Wołodkowicza. Kończą dodatki o zakonach ascet. i o ich teologii (od str. 127).

W t. IV nauki o sakramentach, grzechach, pokucie, cenzurach; na str. 206 o czarach, o lichwie, kradzieży, zabójstwie, na str. 283 o małżeństwie, przeszkodach etc.

Jak wynika z powyższej treści, ma to być popularny podręcznik teologiczny dla duchownych wyznania grecko—katol., ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb zakonników. Głównie ma na myśli spowiedników. Często zwalczą „Focjanów”.

Kraszewski Wilno IV. 334 i nast. — Jocher 2607. Jagiell. — Wileńs.

— Missya Bialska. [Poczem idzie druga karta tytułowa:] Prawo Kanoniczne O wszystkich Ustawach I Dekretach Synodalnych We Wszelkich Materiach I Wydarzeniach Tak Sumiennych Iako Tez I Sądowych Na Rozmowy w Jedenastu Xiegach Podzielone A Ku Zhawiennej Wiadomosci Ludziom Wszelkiego Stanu I Urzędu Tak Duchownego Iako Swieckiego Pod Zaszczytem. Jaśnie Wielmożnego i Nayszwielebniejszego Jmci X. Arsenjusza Główniewskiego Biskupa Brzeskiego Koadjutora Włodzimirskiego Zebrane Z Powaznych Authorow Staraniem i pracą Xiędza Timotheusza Szczurowskiego Z. S. B. W. W Świętej Teologii i w Prawie Kanonicznym Doktora Proto-Notariusza S. Stolicy Apostolskiej Superiora Missyi Apostolskiej w Białej i w Dyecezyach Brzeskiej i Włodzimirskiej i w Archi-Diecezyi Metropolitańskiej za dozwoleniem Zwierzchności. Do Druku Podane. W Supraślu w Drukarni J. K. Mci XX. Bazylianów R. 1792. w 4ce, k. 2 tyt. i k. 5 nlb. — [Poczem trzecia k. tyt.:] Rozmowy Duchowne Wyjęte z Pierwszej Xięgi Prawa Kanonicznego O Sakramentach Przez X. Tymoteusza Szczurowskiego Z. S. B. W. S. Teologii Doktora, J Prawa Kano-

nicznego Proto-Notariusza S. Stolicy Apostolskiej Rektora Missyi Apostolskiej Archi-Dycezyi Metropolitańskiej. [Tu winjetka]. W Supraślu w Drukarni J. K. Męi XX. Bazyljanow, str. 255 k. 9 nlb.

Toż:... Wyjęte z Drugiej Xięgi Prawa Kanonicznego O Przypadkach Sumiennych... W Supraślu w Drukarni J. K. Męi XX. Bazyljanow 1792. k. tyt., str. 107, k. 5 nlb. — Toż:... Wyjęte z Trzeciej Xięgi Prawa Kanonicznego O Przypadkach Sumiennych... W Supraślu... 1792. k. tyt., str. 105, k. 5 nlb. — Missia Bialska Rozmowy Wyjęte z Czwartej Xięgi Prawa Kanonicznego Przez... W Supraślu... 1792. k. tyt., str. 583 lb. i 3 nlb., k. 9 nlb.

Nadpis nad stronicami dzieła: Rozmowy z prawa kanonicznego. (Widocznie to był pierwotnie zamierzony tytuł).

Na odwrocie pierwszej k. tyt. idzie wiersz: Pieśń podczas w Prrowadzenia Missyi. — Na odwr. II k. tyt.: Facultas Wilczyńskiego z r. 1792; poczem dedykacja Arseniuszowi Głoniewskiemu od Miss. bialskich, przedmowa do czytelnika i ogólny rejestr XI ksiąg. — Po trzecim tytule rozpoczynają się „Rozmowy“ podzielone na 11 ksiąg. — Księga I nie ma osobnego tytułu, ale następne 3 księgi mają znowu swe własne karty tytułowe powyżej podane. — Zaś księgom V—XI nie dał już autor osobnych tytułów, lecz połączył je z księgą IV i opatrzył numeracją łączną.

Ponieważ w niektórych bibliotekach poprawiano niektóre księgi osobno, przeto katalogi wyliczają je nieraz jako dzieła odrębne, aczkolwiek i typograficznie i pod względem treści jest to całość.

Oprócz ogólnego rejestru położonego na początku (po drugim tytule) mają także ks. I—VI swe własne rejestry położone na ich końcu; zaś ks. VII—XI rejestr łączny, idący po księdze jedenastej.

Tytuły poszczególnych XI części dzieła są następujące: I. Rozmowy Duchowne wyjęte z pierwszej Xięgi prawa kanonicznego o Sakramentach. — II. Rozmowy Duchowne wyjęte z drugiej Xięgi prawa kanonicznego o przypadkach sumiennych. — III. Rozmowy duchowne wyjęte z trzeciej Xięgi prawa kanonicznego o przypadkach sumiennych. — IV. Missia Bialska. Rozmowy wyjęte z czwartej Xięgi prawa kanonicznego. — V. Rozmowy o sprawach kościelnych, o występkach i karaniu Kleryków. — VI. Rozmowy o Mnichach, Mniszkach i innych konfraterniach. — VII. Rozmowy zamykające wszystkie Tytuły Księgi

Pierwszej Dekretalnej. — VIII. Rozmowy zamykające wszystkie Materie Drugiej Księgi Dekretalnej. — IX. Rozmowy. Materie Księgi Trzeciej Decretalium. — X. Rozmowy. Materie Księgi Czwartej Dekretalnej. — XI. Rozmowy o oskarżeniach, inkwizycjach i Denuncjacjach.

Treścią dzieła jest popularne przedstawienie (w formie pytań i odpowiedzi) najważniejszych instytucji prawa kanonicznego. Rozpoczynają w ks. I przepisy o sakramentach (głównie o święceniach kapł. i małżeństwie). — W ks. II o ekskomunie i t. p. — W ks. III o przestępstwach ze złamania 10 przykazań, lichwie, świętokupstwie, i t. p. — W ks. IV o urzędach Kościelnych, synodach, parafiach. — Ks. V de vita et honest. cler. — Ks. VI o laikach, konfraterniach, szpitalach, mnichach, ezarsach, opętaniu. — Ks. VII o umowach, reskryptach i t. p. — Ks. VIII o sądzie i postępowaniu przed sądami duchownymi. — Ks. IX o prebendach, testam., pogrzebach. — Ks. X o dzieciach i rodzicach. — Ks. XI o inkwizycji, żydach, heretykach, podrzucaniu dzieci, oczyszczaniu się i t. d.

Szczurowski opiera swe przedstawienie niemal wyłącznie na Corpus J. C. i na Conc. Trident.; prawa partykularnego nie uwzględnia (nawet synodów nie cytuje), a tem mniej na odrębność kościoła greckokatolickiego nie kładzie wagi. Cel dzieła jest przeto wybitnie unifikacyjny. Tylko wyjątkowo powołuje się na Połustaw, Irmologion i t. p. — Dzieło obrachowane głównie na spowiedników.

Na ostatnich 9 nlb. kartach dodano: Porządek missyi; porządek kazań; obwieszczenie missyi; testimonia i zatwierdzenia.

Z dziełem tem hywa oprawiany (choć nie stanowi z niem organicznej całości): Patent confraternij.

Jocher 7292. — Bandt. Hist. druk. II 140. — Benth. Hist. lit. II 260.

Akad. — Jagiell. — Ossol. — X. Polkowski — Wileńs. — Zielińs.

— Missia Bialska XX. Bazyljanów podająca łatwy sposób ćwiczenia się w Rozmowach katechizycznych y w wiadomościach Prawa Kanonicznego y ku pomocy pracujących około zbawienia bliźnich swoich. Za dozwoleńiem Zwierzchności Kościelnej y Zakonney do Druku podane Roku 1792 przez X... Z. S. B. W. superiora Missyi Bialskiej. w Supraślu, w Druk. J. K. M. XX. Bazyljanów. (Część I—IV). w 4ce, str. 255 i 14. — (Część V). w 4ce, k. 1 i str. 15—85.

Kraśn. — Uniw. warsz.

— Missya Bialska XX. Bazylianów, podająca sposób łatwy do ćwiczenia się w modlitwie umysłowej y społeczney, w rozmowach zbawiennych o nauce katechizycznej y o uspokojeniu sumienia, poświęcając na to dzień, tydzień, miesiąc, rok, jako cząstki życia Stwórcy, od którego całe życie bierzemy; a to dla ludu prostego po wioskach y miasteczkach żyjącego. w Supraślu, w drukarni J. K. M. XX. Bazylianów 1792. Tom I. w 4ce, str. 188 i 5 k. nlb.

Czartor. — Ossol. — Wileńs.

— Missia Bialska ośmiodniowa y całomiesięczna, podająca łatwy sposób do ćwiczenia się w modlitwie umysłowej y społeczney y w rozmowach zbawienych, dla ludu prostego po wioskach y miasteczkach żyjącego. w Supraślu 1792. Tom I. w 4ce, str. 66 i 5 nlb. — Tom II. str. 103 i reg. k. 5.

W t. II: Miesiąc cały przez codz. uwagi prawd wiekuistych Bogu poświęcony. — Są tu także modlitwy po białorusku.

Czartor. — Krasińs.

— Missya bialska całoroczna czyli Rok święty, mający na wszystkie święta uroczyste nauki, uwagi i pieśni ułożone. Tom IIIci Część IV. w Supraślu 1792. w 4ce, str. 271 i Reg. str. 5 nlb.

Zawiera dużo pieśni, hymnów i litanji.

Czartor. — Krasińs.

— Patent confraterniy Bialskiej. Supraśl, 1792. w 4ce, str. 21.

Dedyk.: Łukaszowi i Karolinie z Buchowickich Turskim.

Wyszło także z datą 1793.

Miał w r. 1912 antykwariat Wildera w Warszawie. Ossol. — X. Polkowski.

— Poesis Didactica Totius Regni Naturae Divitiarum delineatrix atq; Magistra Perillustris ac Magnifici Domini Michaelis Gurowski Capitanei Zwinogradensis Maecenatis Amplissimi, & plurimis gratiis, & Nominis splendore ad Nobilissimae Juventutis Scholarum Vladimiriensium sub umbra Basilianae tutelae commorantis, majus emolumentū, & Patriae decus, suumq; perenne obsequium Insignita. Authore P. Thimotheo Szczurowski Hieromonacho Basiliano. [Tu winjetka]. Edita Typis Poczajoviensibus Annō 1770 Permissu

Superiorum. w 8ce, k. tyt. i k. 2 nlb., k. 29 lb., k. 2 nlb.

Dedyk. (wiersz i proza): Michaeli Gurowski.

Poczem wierszem: Descriptio mundi, Treść dziełka jak zapowiada stanowi Poesis didactica id est descriptio naturae per carmina. Wbrev temu zaczyna od opisu prozą natury Boga, aniołów, umysłu i ciała ludzkiego, zwierząt, ziół, ciał niebieskich i t. d. Są to pewne prymitywne pojęcia, ujęte w łacinę obliczoną na początkujących. Dopiero na końcu kilka heksametr. wierszy o Bogu i człowieku z Ben. Milana, Barlaamsa, Boetiusa i t. p.

Jagiell. — Uniw. wileńs.

— Widok mądrości w obraziech od pogan wysmiany, od Leona Izawryka, Cesarza zdeptany, od Jana Damascena wślawiony. I święto z popiołów starożytności w Szkolach Włodzimierskich odnowiony i otarty. Roku 1771. Mca.... Dnia.... Jan Damascen Obrońca Obrazów Tragedya. W drukarni Poczajowskiej. Za pozwoleniem Zwierzchności. w 8ce, str. 58.

Dedykacja: Do J. W. IMCI Xdza Metropolity całej Rusi (Wołodkowiec) str. 6. — Oratio Sacra in laudem S. Joannis Damasceni str. 11.

Wiz. nauk. Wilno 1840 T. XIV str. 114—125.

— ob. Propositiones (1768).

Święcki Hist. pam. II, 472. — Szymański Rys zgr. zak. 1848. — Adam Bartoszewicz w Pam. rel. mor. T. XXV, 445—466. — Dziennik warsz. 1854 nr 57. — Encykl. Org. XXIV, 590. — Enc. kośc. XXVI, 487. — Bibl. Estr. IV, 439. (Tutaj informacja o jego zbiorze pieśni p. t. „Pieśni pobożne“. w 8ce, str. 448 — z którego niektóre pieśni przedrukował ks. Mioduszeński w swoim Śpiewniku).

Szczyński Jan Chr. ob. Furiotto (1755) — Serra Nic. (1749).

Szczyński Wincenty X. ob. Błozysz Ludwik (1778).

SZCZYGIELSKI Antoni. Repozycyia Ze strony JP. Antoniego i Teressy Szczygielskich. Przeciwo Jegomości Panu Jozefowi Czuplejewskiemu. (1799). fol., k. 2 nlb.

Uniw. wileńs.

— Sprawa JPP. Antoniego i Teressy z Ambroszkiewiczow Szczygielskich, przeciwo JW. Michałowi Grzegorzowi Grabowskiemu Generalowi Leutnantowi Woysk byłych Litewskich. (1798). fol., k. 2 nlb.

Dop.: Jan Turcki (wnosił). Uniw. wileńs.

— ob. Czaplejewski J. (1799) — Grabowscy.

SZCZYGIELSKI (Szczygielski) Stanisław, Benedyktyn, prepozyt tuchowski, opat trocki (ur. 1616 † 1687). Adorea Mariana Sive Usitatum Ecclesiae canticum, Salve Regina In conceptus & affectus, piá animi prolusione, effiguratam & ampliatur, Auctore A. R. P. Stanislao Szczygielski Abbate Trocensi Ordinis Sancti Benedicti. superiorum permissu. Vilnae Typis Acad: Soc: Iesv. M.DC.LXX.VI. (1676). w 8ce, k. tyt. i k. 53 nlb. (sygn. G₂).

Dedyk. Mariae Virg. — Poczem: Nicolao Steph. Pac. — Aprobata Alb. Mękalskiego z r. 1676; Errores; Proloquium.

Treść obejmuje: De cultu S. Virgini debito; antyfona Salve Regina (wraz z rozprawą o początku i o autorze tej antyfony); komentarz do słów tej antyfony; amplifikacja jej dokonana przez Szczygielskiego (a więc warjanty na tle tego pozdrowienia); discursus finalis; Votum ad Mariam Reg. Poloniae.

Jocher 6572.

Czart. — Kras. — Ossol. — Uniw. wil.

— Aprobacya obrazu N. P. Maryi cudownego w Wilnie w kościele S. Michała. Wilno 1670. w 4ce.

Notata nieznaney mi ręki.

— Aquila Polono-Benedictina In qua, Beatorum & Illustrium Virorum Elogia, Caenobiorum, ac rerum memorabilium Synopsis, Exordia quoq; & progressus. Ordinis D. P. Benedicti Per Poloniam & eius Sceptris subiectas Prouincias breuiter describuntur. Item Duplex fulcrum Ordinis subleuandi, cum Appendice diuersarum eiusdem Ordinis Congregationum, proponitur. Auctore R. P. Stanislao Szczygielski, Praeposito Tuchouensi Ordinis S. Benedicti. [Tu winjetka]. Cracoviae, In officina Viduae & Haeredum Francisci Caesari S. R. M. & Illustrissimi ac Reuerēdiss Episc. Crac: Typographi Anno Dñi 1663. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 376, k. 10 nlb.

Na odwr. tytułu: Tituli, ratio et operis oeconomia (rozkład treści).

Dedyk.: Hieronimo Lubomirski, abbati tynecensi, Tu podpisany: prepozyt tuchowski. Dzieli się dzieło na 6 części;

1) Aquilae facies. Tu opowiada dzieje zakonu. — 2) Aquilae pectus. Tu wylicza dzieł za dniem i miesiąc za miesiącem święta obchodzone przez Zakon ben. w Polsce. Praytacza na str. 46 hymn na cześć św. Wojc. (Landes beati praesulis). Na str. 50 hymn na cześć św. Stan. (Stella Sarmatorum). Na str. 53 i 101 dwa inne hymny pióra „jednego zakonnika“ (zapewne jego własne).

3) Od str. 107 idzie: Aquilae Ala duplex. Tu daje historję klasztorów bened. w Polsce, zużytkowując archiwalja i kronikarzy. Na str. 131 chronologia memorabilium in Pol. Benedictinarum rerum et virorum.

4) Od str. 156: Aquilae pedum bases... Hic de veterum Bened. studio et utilitatibus inde habitis disseritur. Tu o nauce benedykt. (ale o Polsce milczy). — Na str. 214: Univ. monasteriorum et capitula provincialia.

5) Od str. 248: Aquilae appensum Syntagma, diuersas Congregationes Ben. enumerans. Jest to przegląd wszystkich kongregacji bened. w całej Europie. Wylicza ich razem 70. — Na str. 318: quaestio incidens, czy i w czem różnią się Kameduli, Cystersi, Celestyni od Bernadynów? — Na str. 323: Congregationes militares, equestres, sub ordine S. Ben. militantes (zna ich 18, jak Templariusze, Gladiferi in Livonia etc.).

6) Odtąd inne różne dodatki. Na str. 341: De varietate congregationum. Na str. 343: De privilegia S. Bened. datis a Christo... i o regule św. Bened. — Na str. 362: Throni Joh. a Bosco Caelestini. — Na str. 372: S. Anselmi De mundi contemptus Carmen. — Na str. 376 Encomion S. Benedicti (wiersz).

Od str. 374: Index (Auctorum, Rerum). W wykazie autorów, z których czerpał, wymienia Michowitą, Starowskiego, Kadłuhka, Placiusa, Kromera.

Kończy: aprobata Liberiusa i Carmen parent. Stan. J. Biezanowski. — Wreszcie Menda.

Janocki Nachricht I. 105 (nazywa niesłusznie „unendlich rar“). — Nies. IV. 69. — Jocher 9216. — Katalog Wildera 1914 (ceni 18 ra.). — Friedleina Katalog 1873.

Akad. — Bran. — Chreptow. — Czart. — Dzików — Jagiell. — Krasiań. — Lubiań. — Ossol. — Sem. duch. pozn. — Uniw. lwow. — Uniw. pragski — Uniw. wileńs. — Jest także w kilku bibl. bened. zagraniczn.

— Calendarium Benedictinum. è Menologio, Sanctorum, Beatorum, atq; Illustrium, eiusdem Ordinis Virorum, excerptum. In quo Celebriorum Instituti Benedictini Personarum nomina tenus, per dies singulos, anni totius, breuiter recensentur. Cum licentia Superiorum. Cracoviae, In officina Typ:

Schedeliana. Anno Domini, M.DC.LXIII. (1663). w 8ce, k. tyt. i k. 11 nlb., str. 272.

Ded. Nicolao Oborski. Poczem: Ad Lectorem praefatio, w której wysławia świętność zakonu.

Przechodzi dzień za dniem każdego miesiąca i wylicza co dnia imiona sławnych i świętych członków zakonu.

Jocher 6593, 9217. — Kat. ant. Rosenthala w Monach. XXXVI.

Zakrzewski Analecta Cisterciensia w Rozpr. Akad. hist. filoz. XLIX 1906 (tu wybór zapisek).

Akad. — Bened. w Pradze — Czartor. — Jagiell. — Kórnik — Krasin. — Lubin. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. prag. — Wileńs.

— Casvs Propositvs cum suâ Resolutione (1677?). w 4ce, k. 12 nlb. (sygn. A—C₄).

Wydane razem z „Responsio modesta“, a więc zapewne z r. 1677.

Występuje przeciwko ustanawianiu komendatarjuszy (osób świeckich t. j. administratorów) dla klasztorów, co dopiero teraz w zwyczaj wszedło.

Udowadnia, że sprzeciwia się to juri communi (bullom i breviom, uchw. Conc. Trid., pisarzem kośc.).

Ob. niżej: Liber penthicus.

Akad. — Uniw. lwow.

— Catechismus Monasticvs. Sive Regvlae S. Benedicti Synopsis Analytica In gratiam Religiosorum omnium, sub eadem Sacra Regvla militantium, edita. Studio, impensisque, P. Stanislai Sczygielski, Ordinis S. Benedicti. Cum licentia Superiorum. [Tu winjetka]. Cracoviae, Apud Heredes Schedel. S. R. M. Typog. Anno Dni: M.DC.LXVIII. (1668). w 12ce, k. tyt., str. 130.

Ded. praelatis, patribus et fratribus S. Ben. — Nazywa tę książeczkę Officiorum Reg. summarium. Wzorował się na Cat. monast. Haefstena.

Zawiera wykład obowiązków Benedyktyna. Na str. 111: Abecedarium benedictinae scholae i Alphabetum religiosum (nader sztucznie sformułowane przykazania dla zakonnika). Jak wszędzie tak i tu lubuje się w różnych łamancach i ekscentrycznościach poetyckich.

Jocher 7690 i noty.

Bened. w Pradze — British Mus. — Jag. — Krasin. — Lubin. — Ossol. — Un. wil.

— Toż:... Nunc denuò typis recusa. Cui accessit Vade Mecum Pro Religiosis. Cum Permissu Superiorum. [Tu winjetka]. Bambergae, Sumptibus, Wolf-

gangi Mauritiî Endteri, Anno 1713. w 8ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 148, k. 6 nlb. — Pars II 1715. w 8ce, str. 110.

Dziółko Sczygielskiego idzie tutaj w cz. I, do str. 104. — Odtąd dodano: 1) Vade mecum pro religiosis, zawierające różne utwory o życiu zakonem (n. p. Speculum vitae relig., Colloquium theologi et mendici Thaulera). Wreszcie Index.

Do tego dodane jako Pars II: De monachi Ben. officii ex Benedicti Haefstena disq. monast. (str. 1—110).

Jocher 6190.

Akad. — Bened. w Pradze — Kijów — Krasin. — Ossol.

— Dar Serdeczny z Skárbnice Pismá Świętego wybrany, A P. Naswiétszey Przy iey Cudownym Obrázie Tvechowskim nabożnie Ofiarowany. [Tu drzeworyt: Obraz Matki Bosk. z napisem: S. Virgo Maria. Tveboviensis]. Ku chwale Bogaródzice Panny, á ku chlámbie zawisnych iey zacności. Ne timeas Maria, inuenisti enim gratiam apud Deum. Lucae I. [Na końcu:] W Krakowie, W Drukarni u Dźiedźców Krzysztofa Schedlá, J. K. M. Typografá. Roku Pańskiego. 1670. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Jest to wiersz polski zaczynający się: „Panno y Matko oraz, cudownaś na świecie, Zrodziłaś światu Boga, przy Panińskim kwiecie, Wysławić niepodobna, Jakoś jest wiele godna“. — Na końcu lityry: X. S. S. Z. S. B.

Porównaj niżej: Illibatae (1661).

Czartor. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— Demonstratio catholica fidei (1665)... ob. tom XIV, 58 oraz XXI, 362.

Sczygielski był tylko wydawcą a autorem Jan Caramuel Lohkowitz, u którego Sczygielski przebywał 2 lata w Pradze. — Jocher 2956. — Bentk. I.

Przypis St. Kobierzyckiemu.

Jagiell. — Ossol.

— Illibatae Semel Matris, semper Virginis, Castissimae, Tveboviensis Mirabilium operum Symbola. Per Inquisitionem Officij Spirituális diligenter Examinata & Approbata. Ac Per. R. P. Stanislavm Sczygielski, Ord. S. Benedicti, Profess. Tynecensem, Philosophiae Doctorem, & Magistrum Nouit. in Monasterio Tynecensi, accuratissimè Conscripta. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Viduae & Haeredum Francisci

Cesarij, S. R. M. Typographi, Anno Dni 1661. w 8ce, k. tyt., str. 195, k. 1 nlb.

Ded. Hier. Lubomirskiemu, opat. tynieck. Podnosi, że opat tyniecki jest archiabbas dla całej Polski. — Aprobata Hyac. Liberiusa z r. 1661.

W „Proloquium“ charakteryzuje święte obrazy M. B. w Hiszpanji, Francji, Niemczech, Austrii — zwłaszcza po kościołach benedykt. Donosi, że obecne „miracula“ wziętą m. i. „ex miraculis his polonice impressis“ oraz „ex juratis relationibus“.

Rozpoczyna caput I akt bisk. Zadziaka z r. 1641 w sprawie komisji co do badania prawdziwości cudów. Potem opis cudów z lat 1629—1641. Od str. 68: Notanda quaedam. — Od str. 73 dodał Szczygielski cuda nieopisane przez powyższą komisję, począł później (z lat 1652, 1657 i t. p.). Głównie chodzi o uzdrawianie chorób. Kończy wiersz p. t. Visitatio Divae Virginis.

Przedruk ob. niżej pod: Fons, Jocher 9054.

Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Lubin. — Ossol. — Uniw. pragski — Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Fons Signatus, irriguá Miraculorū scaturigine Exvndans. [To umieszczone w środku ryciny, przedstawiającej na tle dalekiego krajobrazu ogród Benedyktynów, w nim zakonników, zanoszających modły do Matki B. Tuchowskiej. W części dolnej ryciny 2 biskupów w pontyfikalnych szatach obok fontanny. — U góry ryciny napis: Hortus conclusus aquarum viventium. Can. 4. — U jej dołu: Omnes sitientes venite ad aquas. Isai. 55. — Na odwrocie k. tyt. dalszy ciąg tytułu:] Sive Gratiarum & miraculorum quae ad Thaumaturgam Iconem Virginis Benedictae Mariae Tuchoviensis, sub cura PP. Benedictinorum Tynecensium existentem, Votorum frequentia assiduo concursu, continuis solatijs Celebrem, Augustam, Gratosam, fiunt & in dies augentur, Synopsis, Studio & impensis P. Bonifacii Rostocki, Prioris & Custodis Tynecensis: Praepositi Tuchoviensis, Ordinis S. Patris Benedicti, iterum in publicam lucem Exposita. Anno miraculosis partibus Virginei 1695: Cracoviae Typis Universitatis. w 8ce, k. tyt., str. 117.

Ded.: Gaspari Cieński eccl. Cathedr. Crac. decano, praeposito in Piotrowin S. R. M.

secretario, Congr. Tyn. ord. S. Bened. visitatori comiss.

Nigdzie niewspomniano, że jest to II wydanie (nieco zmienione) pracy Szczygielskiego Illibatae 1661 (ob. wyżej).

Na str. 102 Operis conclusio... Poczem: Confraternitas (akt z archiwum z r. 1650); akt Klemensa X z r. 1678; Basilicium Angustale; obraz P. Marjey w Tuchowie pod strażą Oyców Tynieckich (sztych przedstawiający M. B. oraz kościół tuchowski); wreszcie: Ode votiva podp. F. Cantius Kozłowski proff. tyn.

Ob. Rostowski Bon. (t. XXV).

Jocher 9055.

Czartor. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Liber Pentheicus De Commendatariis Regvlarivm Praelatis In quo, Commendatorum Monasteriorum gravissima incommoda; Et Praelatorum Comendatariorum in Religiosos non absoluta, sed circumscripta Iurisdictione, clarissime demonstratur. Editus à Rmo. D. D. Stanislao Szczygielski Abbate Trocēsi Ordinis S. Benedicti. [Tu pasek]. Impressus Vilnae apud Francisc: Anno D. 1681. w 4ce, k. tyt i k. 3 nlb., str. 198, k. 2 nlb.

Na odw. tyt. cytat z biblij.

Rozpoczyna wiersz: Justus dolor (ob. Responsio Modesta; tu dodano, że jest to wiersz Stan. Bieżanowskiego). — Potem wierszyki podp. Stan. a Matre Dei i Epiphonema poeticum Sigism. Zdrowski prioris trocensis. — Wreszcie 2 wierszyki na cześć Szczygielskiego.

Na str. 1—8: Praefatio ad Lectorem. Poczem obszerna rozprawa podzielona na 10 quaestiones przeciwko komendatarjuszom. Jest to więc drugie, dużo gruntowniejsze opracowanie broszury „Casus propositus“ z r. 1677. — Kończą Errata na dwóch stronach.

Janocki Nachr. von raren B. II, 99. — Janociana III, 296. — Załuski Consp. str. 47 nr 359. — Freitag Analecta 892. — Jocher 7314. — Enc. Org. XXIV, 594. — Enc. kość. XXVI, 490. — Gacki Klasztor S. Krzyski str. 173.

Na egz. Akad. zaznaczono ręką J. A. Załuskiego: raritatis infinitae i 4 gwiazdki. — Jest także jego pieczętka na tytule. (Jak często tak i tu Załuski przesadził co do rzadkości. Za nim poszedł Janocki l. c.). Akad. — Czart. — Dzik. — Jag. — Kórnik — Miał Malinowski w Wilnie dawnemilaty. — Ossol. — Petersb. publ. — Uniw. lwow.

— Litaniae Laurentanae anagrammaticae Contextae. Cracoviae, bez roku, w 8ce,

Kat. Friedl. nr 4327. — Jest to dzieło Durantina (ob. tom XV, 416), które Szczygielski wydał, a nadto swojemi anagrammatycznymi poezjami pomnożył.

— *Pharvs Benedictina*. [Na drugiej karcie tytułowej:] *Pharvs Benedictina Vniuersum Orbem irradians. Sive vita S. P. N. Benedicti Abbatis, Eiusque Sanctissimae Regulae & Ordinis utilitas, ac Monachorum de orbe merita gloriosa, binis Tractatibus compendiario demonstrata, lucique publicae, Per R. P. Stanislavm Szczygielski Benedictinum Tinecensem exposita*. [Tu drzeworyt taki sam jak w „Tinecia“]. Crac: *Ex Offic: Schedeliana, S. R. M. Typ: A. D. 1669*. w 4ce, k. 2 tyt. i k. 6 nlb., str. 232.

Na odwr. tyt.: herb Jana Kar. Kopia, woj. połock. i 4 wiersz. Poczem dedykacja temuż. Wreszcie *facultas i Privilegia*, udzielone od Chrystusa *vivae vocis oraculo św. Benedyktowi*.

Samo dzieło rozpoczyna się od przedmowy do czytelnika, w której autor wychwala swój zakon.

Od str. 1: *Introductio in vitam S. Benedicti* (i wiersze anagrammatyczne). — Od str. 15: *Gregorii Magni papae Dialogorum liber II de vita et mir. S. Bened.* (również przeplatane wierszami Szczyg.). — Od str. 128: *Chronotaxis vitae S. Ben.* — Od str. 134: *Tractatus II de utilitate regulae S. Ben.* — Tu podane: życiorysy znakomitszych Benedyktynów (głównie papieży), prace misyjne, walka z herezjami, zasługi naukowe, propaganda kultu maryjnego, prorokinie benedyktyńskie. — Kończy apostrofa do pap. Benedykta.

Wreszcie *Index, Errata* i wiersz łac. *St. Bieżanowski* p. t. *Pharus Benedictina*. Jocher 9215.

Czartor. — Jagiell. — Krasinś. — Lubin. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. pragski — Uniw. wileńś.

— *Novvs protevs Iesvs Salvator Mvndi. Anagrammaticè centies inuersus, ac centum distichis Adornatvs: Et In Strenam Iuuentuti Studiosae Monasterij Tynecensis, Ordinis S. Benedicti, Ab A. R. D. Stanislao Szczygielski, Praeposito Tychoviensi Oblatvs. Calendis Ianuarijs, Anno reparatae salutis M.DC.LXIV. (1664). Cracoviae, Apud Albertvm Siekielovic, S. R. M. Typographum*. w 8ce, k. tyt. i k. 19 nlb.

Na odwr. tyt. mała rycinka Jezusa w żłóbku i 4 wiersz łac.

Dedyk. *professom ord. Bened.*

Następuje potem 100 anagrammatów z *Jesus salvator Mundi* i stosowne dwu wiersze; poczem: „*Sacra iterum Illibatio*“, kilka poezji anagrammatycznych (tym razem dłuższych); wreszcie: *Ad Jes. Crac. rhythms jambicus*.

Czartor. — Dzików — Jagiell. — Ossol.

— *Regula św. Benedykta (1677)* ob. *Benedykt św.* (t. XII, 472).

— *I Responsio Modesta Ad Cuiusdam Quinquaginta Singularia Iuris patronatus Regum Poloniae quae in odium Regularium procaciter divulgavit. Lectori Benevolo.* (B. m. i r. 1677). w 4ce, str. 46.

Bez osobnego tytułu. — I na tytule oznacza, że część II tworzy „*Casus*“.

Zaczyna od krótkiej przemowy: *Lectori benevolo*. Tu donosi, że odpowiada na publikację zatytułowaną: *Quinquaginta singularia Iuris patronatus Regum Pol.* (z r. 1676). (Obacz o tem dziełku w tomie XXIII str. 345 pod: *Olszowski Andrzej*, gdyż on jest autorem anonimowym tego pisemka). Z dziełka tego przedrunkowuje (kursywą) 50 twierdzeń, a po każdym z nich podaje swoją odpowiedź. Rozwija przytem ogromną erudycję historyczną, cytując akta z XIII—XVI stulecia. Broni niezawisłości klasztorów wobec biskupów i królów polskich, a zwłaszcza wolnego wyboru opatów (§ 18). Występuje przeciw statutom zabraniającym obierać plebejuszy opatami i ostro to potępia (§ 30). Dużo w tem ciekawego materiału hist. — Na str. 44 i n. wiersz: *Justus dolor...* (Bieżanowski). — Razem z tem wydane, ale z osobną sygnaturą: *Casus propositus* (ob.). Jest to II część, choć nie nosi tej cyfry.

Równocześnie i Jezuitci przeprowadzili polemikę z pisemkiem Olszowskiego, o której ob. pod *Justitia* (t. XVIII, 690). — Porównaj też wyżej: *Liber penthicus*.

Janociana III, 295. — *Zaluski Consp.* str. 47. — *Jocher* 7386, 7931, 7936. (*Jocher* daje temu pod nr 7932 fałszywy tytuł: *De abbatibus... in commendam datis*). — *Finckel II*, 12821.

Akad. — Uniw. warsz.

— *Series Et Notitia Trocensium Abbatvm, Ordinis s. Benedicti. ad conservandum viridi & celebri recordatione Praedecessorum (aevu succedente) decus. Concinnata Per A. R. D. Stanislavm Szczygielski Ord: S. Benedicti. & ab eodem, Per illustri & Reuerendissimo Domino, Stephano Kobierzycki, Abbati Trocensi, Praeposito Piosvnensi, officiosè oblata dicataq; de licentia Su-*

periorum. Cracoviae, Apud Haeredes Christophori Schedel, S. R. M. Typogr: Anno Domini, 1668. w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 4 wiersz. Dedykacja Stef. Kobierzykiemu, opat. trockiemu. Rozpoczyna od życiorysu Łukasza, pierwszego opata trockiego. Do tego doczepiony akt fundacji klasztoru z r. 1415 przez Aleksandra czyli Witolda (wyjęty z archiwum tynieckiego). — Potem idą opaci: Albert Żegota (i znowu akt Witolda z r. 1416), Jakób (akt z r. 1424) i t. d. dalsi opaci... aż do Stefana Kobierzyckiego. Kończą dwie inskrypcje in Troc. Eccl. frontispicio oraz in pariete templi (z r. 1577).

Janoc. Nachr. II, 97. — Jocher 9218.

Akad. — Ben. w Pradze — Eng. Barw. (dziś uniw. w Pradze) — Branic. — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Krasień. — Ossol. — Uniw. wileń.

— *Tinecia Sev Historia Monasterii Tinecensis. Ordinis S. Benedicti Primariae inter Polonica Caenobia venerationis Per R. P. Stanislavm Szczygielski, Bibliothecarium eiusd: Monast: collecta, & in IV. Libros partita. Sint oculi tui Domine aperti super Domum hanc nocte ac die. 3. Reg: 8. [Tu prostokątny drzeworyt; górą napis: Ego Benedictvs I. P. P. Et Monachus Pingere Feci; niżej postacie świętych z napisem pod drzeworytem: S. Petrus Princeps Apolorum, Dei et D. N. G. Vicarius Ecclesiae Romae Aedificator: S. Ben: Ab. Patr^{cha} et legislator Mon Ecclesiae Romae Reaedificator. — S. Paulus S. Petri Coaptus et Doctor Gentium Ecclesiae Romae Coaedificator. — Samym dołem pod wymienionymi napisami: Ex Vetusta Pictura in Abside Ecclesiae S. Sebastiani in Foro Boario Romae expressa A. C. 537].* Crac: Ex Offic: Schedeliana, S. R. M. Typ: A. 1668. [Na końcu:] Cracoviae, Apud Heredes Christophori Schedel, S. R. M. Typ: Anno Domini, 1668. w 4ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 275.

Rozpoczyna dedykacja: patribus alumnisque monast. Tinecensis. Tu pisze, że oparł dzieło na archiwum tynieckiem. Na k. nast. wiersze do Szczyg. podpisane przez Gwalberta Caechowicza, Jana Rostockiego i Baz. Sanockiego, jeden zaś bez podpisu. — Wreszcie facultas i aprobata.

Dzieli się na 4 księgi, każda z osobnym tytułem. Księga I obejmuje: Seriem abbatum. Po przedmowie do czytelnika idzie sało-

stronicowy wizerunek Kazim. I. (Mnicha) i opis 20 obrazów wiszących in peristyllo monasterii, na których były wyobrażone dzieje jego życia. Zarazem przytoczone wiersze Inesa. — Na k. 17 wizerunek Aarona Galla, pierwszego opata (1059). Na rycinie tej podp. sztycharz A. Gorczyń, który zapewne i inne rysunki zawarte w tem dziele rytował. — Poczem dzieje dalszych opatów, przy każdym pochwalne wierszyki. — Na str. 108: Nicolaus Mielecki († 1604), 58my skolei opat. — Od str. 111: De commendatoriis abbatibus sive administratoribus (St. Sułowski, Stan. Lubieński i t. d. aż do Hieronima Lubomirskiego).

Od str. 137: Liber II, in quo scripturae, privilegia, dispos. notae, instrumenta et tabulae ex archivo desumptae continentur.

Rozpoczyna prsyw. Idziego z r. 1105, Honorjusza 1220, Grzeg. 1229, wyciąg z Długosza, Konrada maz. 1241, Wład. oświec. 1250, Bol. Wstydl. 1258, Wład. opol. 1268, Leszka Cz. 1286, Pawła z Przem. 1287. — Na str. 177 uchwały soboru bazyl. — Na str. 186 i nast. pisma Uniwers. Jag. z lat 1482—1560.

Od str. 194 idzie Liber III: De scultetis et emphyt. monasterii, De comm. cum diversis ordinibus, Antiquiores consuetudines i t. p. Mówi więc najprzód w tej księdze o obow. sołtysów (dużo o tem, casy są sobow. iść na wojnę). — Dalej drukuje dokumenty odnoszące się do stosunków z innymi klasztorami bened. (z lat 1391—1658). — O dawnych konstytucjach tynec. — De studiis liter. (prace nad kopiowaniem rękopisów, ale to szczerpło wypadło). — Wreszcie: Quae abbatiae ab archiab. tinec. dependeant.

Od str. 242: Liber in quo benefactores... brevibus elogiis condecorantur; addita Appendix de laudibus congr. cinniacensis. Wykaz benefaktorów zaczyna się od Judyty, Bol. Wstydl., Łokietka... i t. p. a kończy się na Mik. Piotrowskim. — Wreszcie Index na 5 stronach.

O znaczeniu tego dzieła, jako jednego z najpierwszych zbiorów dokumentów, ob. Wojc. Kętrzyński w Przewodniku nauk i lit. 1874 II str. 141, oraz w uwagach do dokum. Kodeksu dypl. tynieck. 1875. str. 3 i nast. (Szczygielski znał oryginały wielu dokumentów, które zgorzały potem).

Janocki Nachr. I 106. — Bentkowski I. 67 powtarza za Jan. bajkę, że drukował tylko w 60 egz. i że dzieło jest nadzwyczaj rzadkie. — Jocher 9219 i noty. — Ziegelbauer Novus Cons. rer. Bened. str. 280. — Kat. Wildera z r. 1914 (ceni 60 rs.). — Kat. Friedleina (1873) nr 2184.

Akad. — Barw. Eug. (dziś uniw. w Pradze) — Bened. w Pradze — Chreptow. — Czartor. — Jagiell. — Krasień. — Lubień. — Ossol. — Przezd. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— O Zywoćie Y Cudach S. Benedykta Opata, Wielu zakonow w Kościele Zachodnym sławnego Patriarchy Traktat. Przytym Świętego Scholastyki Ksieni, Świętego Maura Opata, Świętego Placyda Opata Y M. Zywoćy y cudá, od starodawnych Pisarzow po Łacinie pisane: á teraz ná Polski ięzyk, Przez W. X. Stanisława Szczygielskiego, Opata Trockiego, Zakonu S. Benedykta przełożone, [Tu linja] y do druku, w Wilnie, w Typografiej Soc: Iesv. Roku Pańskiego 1683. podane. [Tytuł w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 268, k. 2 nlb.

Strona 238 liczbowana dwukrotnie.

Na odwr. tyt. aprobata Wojc. Mękalskiego z r. 1683. — Poczem przemowa do łask. czytelnika. Tu mówi, iż powodem do wydania tego przekładu czterech żywotów jest odpust ogłoszony przez papieża Klemensa X. (Tekst pisma papieskiego z r. 1671 ogłasza po polsku i łac.). Na k. 3 verso: rycina św. Benedykta (w sposób prymitywny wykonana).

Od str. 1—194 idzie żywot św. Benedykta przez Grzegorza W. (ten sam, w dziele „Pharus“). — Od str. 195: Żywot św. Scholastyki (siostry św. Bened.) z Djałogów św. Grzegorza i z Kronikarżów. — Od str. 200: Żywot i cuda św. Maura (z Kroniki Bened.). — Od str. 241: Żywot św. Placyda pisany od Gordyana mnicha (z dokładem z Kroniki Bened.).

Kończy pismo Sykstusa V z r. 1588 w sprawie kultu św. Benedykta i Placyda.

Joher 8338. — Kraszewski Wilno IV, 210. (Podawane czasami wydanie z r. 1686 nie istniało).

Czart. — Jag. — Kras. — Lubiń. — Ossol. — Przerów (Dominikanki) — Uniw. lwow.

— ob. Benedykt Święty (Reguła) —

Bieżanowski St. J. — Caramuel — Consilium (1742; ob. tom XIV, 374) — Duretius Quint. (Litaniae) — Lobkowitz (Demonstr. cath. 1663) — Starowski Sz. (Patr. 1641) — Zaleski Kandyd (Honos onus 1663).

W bibl. Dembowskich był niegdys rękopis jego Hist. monasterii plocensis, o czem mówią Janociana III, 46. Korzystał w niej z nieznaney dzisiaj kroniki mazow. Mikołaja z Czarska.

Chodynicki III, 94. — Juszyński II, 179. — Janociana I. c. — Trębicki w Bibl. warsz. 1841 III, 558. — Enc. Org. XXIV, 593. — Enc. kośc. II, 146 i XXVI, 490. — Biełliński Uniw. wileński II, III. — Finkel III, 1871.

Szczygielski Szymon Józef (Dissertatio de jure nobilitatis 1766) ob. Cwierzowicz Franc. Antoni.

Autorem jest Cwierzowicz, dlatego też (wbrew odayłączowi w t. XIV, 478) nie zamieszczam tej dysertacji pod Szczygielskim.

Szczypce ob. Wolson Tom. (1789).

Szczyrski Mikołaj ob. Schulz Stanisław (Białość 1659).

Szczyrzecki (Historja prawdziwa wyjęta z rękopismu ojca Quesnel, z franc.) ob. Wolter.

Szczyrzycki klasztor ob. Ciricense Monasterium — Stawski Ant. (1727).

— powiat ob. Czarnocki Michał (Dan 1768).

SZCZYT Feliks. Do Jego Krolewskiej MCI Pana Naszego Miłosciwego Postępku w Naukach ćwiczący się Młodzi w Szkołach Publicznych w Mieście Starej Warszawy Doswiadczaiącego. 23. Lipca Roku 1781. [Tu linja]. Felix Szczyt Pisarzewicz Skarb: W. X. Lit: w 4ce, k. 4 nlb.

Gładki wiersz (seksstyny) z pochwałami dla króla. Zapewne pióra któregoś z nauczycieli. Czartor.

SZCZYT Niemirowicz Jan. Illustrissimo ac Reverendissimo D. Josepho Stanislao Comiti Sapieha Episcopo Diocesariensi Episcopatus Vilenensis Coadiutori Joannes Niemirowicz Szczytt Clericus Seminarii S. Crucis apud Presbyteros Congreg. Missionis Alumnus has Propositiones philosophicas D. D. D. Varsaviae typis Coll. S. Jesu. A. D. 1749. fol.

Notata ręk. Jochera.

(Szczyt Niemirowicz Józef) (I). Penata Maiestas scientiarum in avita Solea Perillustris, Magnifici Domini D. Josephi Niemirowicz Szczyt Pincernidae Mag. Duc. Lit. Capitanei Jaswanensis insignita Sarmatico Palaemoniae juventute pennis exarata, metagymnastico actu a Literaria Palaestra Collegii Grodnensis exhibita. Anno 1712. Typis Monasterii Basiliani Suprasliensis (1712). fol., k. 7.

Na odwr. tyt. herb Szczytów. W panegiryku nieco genealogji; wiersze pols. i łacińs. Wilder Kat. ant. 1910 podaje, że autorem jest Adam Naramowski. Wileń. (?)

— ob. Naramowski (Powitanie 1725).

SZCZYT Józef (II). Mowa JW... Kasztelana Brzeskiego Lit. na sessyi seymowej dnia 27. października 1788 miana. Warszawa, w Drukarni nadw. J. K. M. fol., k. 2. Akad. — Czartor.

— ob. Bieńkuński F. (Sprawa) — Siruć (Zwyczaj starożytnych Rzymian 1762).

SZCZYT Niemirowicz Krzysztof (I), dapifer Polocensis. Hybernum fatorum florilegium in immature erepto Bogusl. Ciechanowiecki, acad. Viln., coll. atque parentib. A. C. Ciechanowiecki, nec non Annae Kantakuzanka leniendo dolore praesentatum. Vilnae 1675. fol., kart 16.

— ob. Zebrowski Franc. (Paradoxa philosophica 1693).

SZCZYT Krzysztof (II). Mowa JPana Krzysztofa Szczytta Kasztelanica Smoleńskiego Collegium Nobilium Wileń. Sch. Piarum Filozofii i Matematyki Audytora miana podczas... exekwii w... Kaplicy tegoż Collegium za duszę.. X. Macieia Dogiela Sch: Piarum Dnia 5 Marca R. 1760. w 4ce, k. 2.

Notata ręk. Jochera.

— Specimen Mathematicum Ex Architectura Militari Cosmographia, Gnomonica Et Algebra Quod Sub Auspiciis Serenissimi Principis Ducis In Nieswiez, Słuck, Ołyka Comitibus In Mir, Kroze, Szydłowic, Biała D. Michaelis Radziwiłł Palatini Vilnensis Supremi Ducis Exercituum Magni Ducatus Litvaniae Exhibit Christophorus Szczytt Filius Castell. Smolensc. In Collegio Nobil. Vilnensi Scholarum Piarum Matheseos Ac Philosophiae Auditor. Facta omnibus quaerendi potestate. Vilnae Typis S. R. M. & Reipubl. PP. Scholarum Piarum. A. D. 1760. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Ded. Mich. Radziwiłłowi. Poczem pytania oraz zadania z arch. milit. (i ballistyki), n. p. pulverem praeparare, calibrum consternere, dirigere mortarium etc. — Następują pytania z kosmografji i astronomji, poczem znowu szereg zadań (problematów) jak n. p. invenire longitudinem loci, stellas ope globi condiscere i t. p. — Wreszcie: ex gnomonica oraz ex algebra. Poziom uczenia sądząc z tych zadań był wysoki. Czartor.

(Szczyt Marcin). Produkt W sprawie WJP. Marcina Szczyta Chorążego Petychorskiego W. W. X. Lit: Z WJX. Władysławem Wańkowiczem Kanonikiem Inflantskim. (1794). fol., k. 4 nlb. Uniw. wileń.

Szczytowa Kazimira ob. Bukaty Kazimierz (1783).

Szczytowa Petronela ob. Klonowski Stanisław (Żal 1779).

Szczytowa Tekla z Matuszewiczów ob. Matuszewicz W. (Sprawa).

Szczytowie ob. Accessorium (1778) — Bieńkuński.

SZCZYTNICCY. Memoryał Od Urodzonych Szczytnickich względem Dóbr Nagradowic, Wydzierzewic Krzyżowników połowy y innych. fol., k. 1. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

Szczytnicki Piotr ob. Żołędziowski Ant. (Aggregatum 1736).

Szczytnicki Stanisław ob. Rostrowski Jakób (Technopaegnion 1619).

SZCZYTYŃSKI Wincenty X. Kazanie o doskonałości, gorliwości y męstwie S. Bazylego wielkiego zakonodawcy, Arcy Biskupa y doktora miane w cerkwi św. Trójcy u J.J. XX. Bazylianów przez J. X. Wincentego Szczytyńskiego Zakonu S. Benedykta Pisarza Apostolskiego Spowiednika ordynaryjnego WW. PP. Benedyktynek wileńskich dnia 12 stycznia roku 1780. w 8ce, k. 20 nlb. Ded.: W. X. Ludwikowi Celestynowi Dziesińskiemu S. Theol. Doktorowi.

Jagiell. — Uniw. wileń.

SZEKELY (Siculus) Stefan (właściwie: Bentzedi luh Benczedy). Calendarium magiar nielwen. Szekel Estvan. w 8ce, k. 14 (sygn. B_{VII}).

Bliższy opis ob.: Szabó K. Régi Magyar Könyvtár str. 166.

— Chronica Ez Vilagnac Yeles Dolgairol. Szekel Estvan Craccoba Niomtatot. Striykouiai Lazar Altal, Christvs szewletesenec M.D.LIX. (1559). esztendeiebe. [Kartę tytułową stanowi drzeworyt; wśród karty w prostokącie tytuł. W części górnej karty nad prostokątem w wieńcu herb Węgier; wieńiec podtrzymują ręką prawą dwa aniołki, lewą zaś szarfy, wijące się wokół prostokątu. Po prawej stronie

prostokątu postać króla Dawida w koronie, po lewej Daniela. Część dolna drzeworytu przedstawia walkę konnego rycerstwa węgiers. z Turkami. W rogach u dołu napis: Si Devs Pro Nobis, Qvis Contra Nos. — Non Erit Fvga Eis Et Fvga Non Salvabit]. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., k. 237 lb. (sygn. Nn₄).

Na odw. tytułu herb z napisem: Stemma Exc. Herois Franc. Nemeti. — Rozpoczynają wiersze: In Stemma... oraz dedykacja temuż Nemetowi, dat. 1558. — Dalej wiersze łac.: 1) In Chronologiam Stephani Siculi verbi Dei ministri in Göncz... 2) Corrector pio lectori (po łac. i po węg. z podp. M. L. W.). — Poczem idzie tekst Kroniki, rozpoczynającej się od Adama.

Do k. 115 dzieje biblijne i starożytne; od k. 115 wieki średnie. Więcej to rocznikarska chronologia jak dzieje rozumowane. Pod koniec książki (wiek XIV i XV) coraz więcej mówi o Węgrzech. Wzmianki o Polsce szczupłe i rzadkie; na k. 104 o Wład. Warneńczyku.

Niewyjaśniony jest stosunek tego dzieła do Kroniki Bielskiego?

Polski przekład Jabłońskiego znajduje się w ręk. Ossol. nr 6. — Egs. Jag. jest mocno zdefektowany. Otrzymała go Bibl. Jag. wedle notaty mego ojca darem Ludw. Graweny Węgry w r. 1884. — Ostatni arkusz w reprodukcji.

Rotarius Hist. Hung. litter. Altona 1745. — Belyay Hist. litter. in Hungaria 1799. — Załucki Bibl. hist. pisze: „Tu siła o Polsce“. — Bandtkie Hist. druk. Kr. P. 1. 162. — Sobieszczański w J. Bielskiego Dalszy ciąg Kroniki 1851 str. XLIX. — Szabó K. Régi Magyar Könyvtár str. 18. — Piekarski Katalog wystawy dzieł węg. 1929 nr 19. Jagiell.

— Istenes Enekek. Krakko, 1538. w 8ce.

Bliżej opisuje Szabó K. Régi Magyar Könyvtár str. 6.

— Keresztyénségnek fundamentomáról való Tanuság. Nyomt. Krakkóban 1538. w 8ce.

Bliżej opisuje Szabó K. Régi Magyar Könyvtár str. 6.

— Keresztyénség fundamentomáról való rövid Tanuság. Nyomt. Krakkóban, 1544. w 8ce.

Bliżej opisuje Szabó K. Régi Magyar Könyvtár str. 8.

— A keresztyénség fundamentomáról való Tanuság. Krakkó, 1546. w 8ce. Bliżej opisuje Szabó Régi Magyar Könyvtár str. 8.

— Soltar Könyv Szekel Estvantul magiar (1548)... ob. Dawid (tom XV, str. 79).

Tam podano bliższy opis tego dzieła, będącego przekładem Psalterza Dawida wraz z krótkimi objaśnieniami (Sommaia) Stefana Sekelego.

Piekarski j. w. Jagiell.

Szekspir ob. Shakespeare.

Szala Augustyn ob. Sawicki (Życie S. Alojzego, approb. 1723).

Szeląg, piętak; groszyk Cieszyński dobru pospolitemu w Polsce szkoldliwy przez druk do wiadomości wszystkich podany. Roku Panskiego 1654. Z dozwoleńiem Starszych. w 4ce, k. 2. Są dwa odbicia z drobnymi odmianami. Narzeka, że Xięstwo śląskie bije złą monetę. Ob. Szelągowski Pieniądz i przewrót cen (1902) str. 244.

Jagiell. (oba odbicia) — Uniw. warsz.

— ob. Deductio (brevis damnorum 1661) — Informacya.

Szelągne ob. Czopowe (1766) — Oposita — Rembieniński Stan. (1766).

Szelicha Jakób ob. Zamojski Jan (Epikedion 1606).

Szelicha Jan ob. Szeliha.

Szelichot (albo: Selichot) [t. j. Elegie, po hebr.]. Kraków, Helicz, b. r.

Wyszło przed r. 1539.

Balaban w Pam. Zjazdu Koch. (1930) str. 103—4.

Szeliga Jan, drukarz ob. Herbut — Leopolda — Madaleński — Pacz T. — Solikowski J. D. — Starczewski G. (1605) — Świczekowicz W. (1626—7) — Twardowski Kasp. — Węgrzynkowicz.

Było zdaje się dwóch Janów Szeligów drukarzy, działających bądźto w Krakowie, bądź we Lwowie (typografarceb. w latach 1618—36), względnie w Dobromilu, Jarosławiu i Jaworowie.

O typografie arcyb. lwow. ob. Łoziński w Kwart. hist. III (Spór druk. z księg.) oraz Jędrzejowska w Studjach lwow. 1932 (Testament Jana Szeligi). — Bandtkie Hist. druk. Kr. pol. I 118, 303, 397. — Siarcz. Hist. Jarosławia str. 126.

SZELIGA Wojciech (Albertus) z Warszawy († 1585). Censura de Hippocratis operibus... Venetiis 1583. w 4ce.

— De venenis et morbis venenosis Tractatus... Venetijs, Meietus, 1584. w 4ce, k. 4 nlb., 84 lb., 4 nlb.

Ob. tom XXII str. 298 (pod Mercurialis), gdzie opisano 4 edycje, wydane pracą Wojc. Szeliği i opatrzone jego dedykacją do Stefana Batorego.

Jest także edycja z r. 1588 (egz. w bibl. Kórn. i u Czartor.), o której obacz w Dopełnieniach.

Gasiorowski Hist. med. I. 268. — Giedroyć Źródła 1911 (Schilingius). — Starowolski Monum. s. 253. — Enc. Org. XXIV. — Piekarski Katal. kórn. 1929. — Wierzbowski I, II i III. — Łukaszewicz Opis kość. pozn. III. — Windakiewicz Padwa 1891. — Rubczyński w Omaggio dell' Acad. Polacca 1922 str. 355. — Knot w Arch. hist. med. VIII 171. — Fritz w Arch. hist. med. I. 246.

W bibl. Jag. 2106 zachowały się jego notaty z Padwy.

SZELIHA (Szelia) z Rzychawia (Zubrzycki?) Jan. Auspicatissimo Cracoviā ingressui illustris ac magnifici Domini D. Joannis Christophori Liberi Baronis de et in Proskau, Baronis Czilicz, Schemicz, Gracz et Bseneecz etc. Sac. Caes. Regiaeq; Maiestatis consiliarij et cubicularij nec non ducatum Oppoliensis atque Ratiboriensis capitanei, legationis munus ab invictissimo Romanorum Imperatore Rudolpho II ad sereniss. Poloniae Regem Sigis: III faeliciter obeuntis debitae observantiae ergo gratulatur Joannes Schelia de Rzychau I. V. C. Cracoviae, apud viduam Jacobi Sibeneycher. A. D. 1608. w 4ce, k. 4.

Wierszem: Ad Prucoviorum stirpem... Ode dicolos. — Na początku wiersz, w którym Proskau nazwany Pruskowski heronm stirpe. Jagiell.

— Sacratissimis Primitiis. Reverendi, Nobilis, Et Doctissimi, Georgii Cesarini de Chruszczina, amici sui singularis gratulatur. Ioannes Schelia Svbrzicki ā Rzychav, In Alma Academia Cracoviensi, I. V. studiosus. [Tu winjetka]. Cracoviae. In Officina, Albertij Kobylinij. M.DC.VII. (1607). w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwr. tyt. herb Szeliği z napisem: Joannes Szeliha (a więc nie Szelia) a Rzychav. — Poczem od k. A₂ wiersze łac. (Anagramma, Ode tricolos, Sensa Curii Suggero, Chronostichon). Lubuje się w sztucznych anagrammatycznych, (podobnie n. p. jak inui współcześni). O Cerazynie nie podaje nie bliźszego.

Bibl. Z. Puł. (ma kartę tyt.). — Ossol.

— Piis manibus Illustrissimi et Reverendissimi Principis Domini, D. Joannis Sitsch, Dei gratia episcopi Wratislaviensis, ducis Grotcoviensis, Supremi per utramque Silesiam Capitanei, Regni Bohemiae principis Ligii, Sac. Caes. Majestatis Consiliarii Joannes Szeliha de Rzychau, gratus patrono cliens. Cracoviae, in officina Andreae Petricovii. A. D. 1608. w 4ce, k. 10 nlb.

Odezwę do zwłok biskupich datuje: Cracoviae: ex Mnsaeo nostro Juridico 8va Julii.

Juszyński Dykejon.

Czartor.

— Quaestio iuridica, de assassinio sive imperato homicidio. Ex Cap. I. de Homicid. lib. 6. Decretal. desumpta. Quam D. O. M. A. Praeside admodum Reverendo Clarissimo et Consultissimo Viro D. Joan. Octaviano Waclawowicz J. U. D. et in Academia Cracoviensi Antecessore publice ad disputandum proponet Nobilis Joannes Scheliha de Rzychav J. U. Studiosus in Collegio DD. Jurisperitorum die 7 Februarii hora 14. Cracoviae in Officina Nicolai Lobii, A. D. 1608. w 4ce, ark. 6.

Tak podaje Jocher w notatce ręk. Od nast. dysp. tytuł ten różni się tylko nazwiskiem przewodniczącego i datą dnia.

— Quaestio Iuridica, De Assassinio, Sive Imperato Homicidio. Ex Cap. I. de Homicid. lib. 6. Decretal. desumpta. Quam D. O. M. A. Praeside, Ad Modum Reverendo Clarissimo Et Consultissimo Viro, D. M. Iacobo Janidlouio Bozantino J. V. Doctore, & in Academia Cracoviensi publico Professore, Publice ad disputandum proponet, Nobilis Joannes Scheliha De Rzychav J. V. Studiosus. In Collegio DD. Iurisperitorum, Die Martij 17. Hora 13. Cracoviae, In officina Nicolai Lobii, Anno Domini. 1608. w 4ce, k. tyt. i k. 23 nlb.

Na odwrócie rycina herbu Jana Sitscha bisk. wrocł. i 6 wiersz; poczem dedykacja temuż od Jana Scheliği de Rzychav J. U. stud. Tu podnosi, iż biskup opiekuje się chętnie każdym zdolniejszym. Wszystkie stany na Śląsku są mu oddane. Dat. Cracoviae, ex Coll. Juriconsultorum, Idib.: Januar: M.DC.VIII. — Widocznie kosztem biskupa kształcił się w prawie w Krakowie. Po ded. idzie 8 wierszowy epigram.

Quaestio jaką przedkłada do rozprawy jest nast.: Mandator homicidii, ordinaria Legis Corneliae de sicarijs pena, nna cum mandatario, in loco commissi delicti punire debeat: nec ne?

Dzieli odpowiedź na to pytanie na 3 konkluzje (do każdej dodane corollaria) i dochodzi do rezultatu potakującego.

Poczem następuje od ark. B—F: Apparatus iuridicus. Są to teoret. wywody i dowody na postawione powyżej konkluzje; dowody te czerpie z Aristotelesa, z prawa kanon. i rzymskiego, z Damhudera, Gomeza, z decyzji prawników włoskich. Całe rozumowanie przeprowadzone z wielką subtelnością i erudycją. — Na końcu „Apostrophe“ (wiersz) podp.: Georg. Grembs phil. et med. doctor, comes palat. et eques auratus, nec non Reginae Pol. Constantiae medicus.

Na k. F₃: Seb. comes ab Ortenburg, baro a Freyenstein... Joanni Szelia grat. ergo (wiersz z anagr.). — Kończy: Ad Ep. Vrat. auctor (8 wiersz.).

Na k. F₄ herb autora, z dwuwierszem łac. podpisanym: Andreas Jerinus a Grunau Ac. Crac. St: (A więc i to Ślązak studjujący w Krakowie).

Dysputacja ta, saopatrzona w tak wyczerpujące wywody i dowody (czego zwykle nie dodawano) świadczy o sposobie uczenia prawa w Akad. krak. O ile byśmy przyjęli za miarę pracę Szelichy to wymagano dużej wiedzy teoret. i znajomości prawa rzymskiego.

Bandtkie Hist. druk. K. P. I, 401.

Jagiell. — Ossol.

— ob. Bielawski Mathias (Quaestio 1608).

O rodzie Szelichów śląskich mówi Pfeiffer w swej przeróbce „Papatrzkius enucleatus“ (1730, 1741); ob. tom XXIV str. 72 i 215.

Szelingów (z) ob. Przyłęcka.

SZELISKI Josephus. In Nomine Domini, Amen. Conclusiones theologicae. De Actibus humanis. Pro disputatione lunari Mense Januario, Anno Domini 1767. expositae; Ex tractatu de voluntario, involuntario et libero Menti D. Thomae Angelici et Ecclesiae Doctoris conformes. Respondente ad objectiones V. D. Iosepho Szelski, AA. LL. et Philosophiae Baccalaureo, Majorum Ordin: Subdiacono. Seminarii Episcopalis Academico-Dioecesani Cracoviensis alumnô sub assistentia M. Stanislai Michaëlis Patelski, Sacrae Theologiae Professoris, Collegae Majoris, Ecclesiarum; Collegiatae S. Floriani Canonici, Parochialis S. Stephani Prae-

positi; Seminarii Vice-Praefecti. Die 28. Januarii. Anno quo Deus Mundum Disputationi tradidit. 1767. w 4ce, k. 2. Jagiell.

Szelwig ob. Schelwig.

SZELY Georgius. Disputatio Theologica de Ecclesia, Quam... in Academia Franekerana, Praeside Johanne Mackovio proponit... Georgius Szely. Ungarus... Franekerae, Excudebat Vldericus Balek, Illustr. Fris. Ord. et eorundem Academiae Typographus. Anno 1632. w 4ce, k. 12 nlb.

Bibl. uniw. w Budap.

Szemat do konskrypeyi żywności i furazów 1794.

Czetwert.

— paszportu wewnątrz kraju (1789). w 4ce.

Kraśiń.

— rapportu co do ludności, jaki pozez właścicieli possessyj w mieście Warszawie Władzy Marszałkowskiej bywał składany. fol.

Uniw. warsz.

— tabelli dymów we wsi szlacheckiej i szemat tabelli dymów w mieście. fol., k. 2.

Kraśiń.

— tabelli ludności na mocy prawa sejmu r. 1789. ułożony. fol., 2 karty.

Por. pod Schema.

Kraśiń.

— zaświadczenia jakie się daje ludziom wolnym od werhunku (1789). w 4ce, 1 str. druku.

Kraśiń.

— taryff do podatku podymnego (1790). fol., str. 2 nlb.

Szematyzm urzędów ob. Kalendarz tytularny (1781) — Schematyzm.

Szembecianum jubilum ob. Ciszowski Marc. (1690).

Szembek Aleksander (I), provent. Reg. administrator ob. Lepiecki Flor. (Quaestio 1644).

Szembek Aleksander (II), słuchacz w akad. pozn. ob. Piskorski Sebastjan (Circenses... 1665).

SZEMBEK Aleksander Kazimierz, wojew. sieradzki. Manifest Publiczny Jaśnie Wielmożnego Mści Páná Alexandra na Słupowie Szembeka Woiewody Sieradzkiego Stárosty Bieckiego. In Actis Generalis Confederationis Ordinnm Regni Feriá Tertiá ipso Die Festi Conversionis Sancti Pauli Apo-

stoli Anno Dni 1735. w Krakowie Uczyniony. w 4ce, k. 2 nb.

Mówi, że był gwałtownie sprowadzony od podjazdu moskiew. na akt pseudokoronacji Elektora saskiego; oświadcza swą wierność Leszczyńskiemu.

Akad. — Dzików — Krasinś. — Ossol.

— ob. Borzykowski F. (Rosae graetae 1726) — Buchowski Ben. (Ortus 1718) — Goszkowski Albertus (1731) — Łętowski Mich. Jan (1749) — Niszczycycki Adamus (Punctum 1741) — Sierakowski Wacław (Majus 1720).

Katalog ręk. Ossol. II. — Finkel III, 1871.

SZEMBEK Aleksander, syn Franciszka. Manifest Aleksandra z Słupowa Hrabiego Szembeka, Wojewodzica Infantaskiego, przeciwko Książęciu Franciszkowi na Bielsku Sułkowskiemu, rozszczącemu nieprawne pretensye do Ordynacyi Rydzyskiej. (Zaczyna się po zwykłym wstępie:) Prawo szczególne Familiom nadane etc. etc. fol., kart 2. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

Szembek Antoni, syn Franc. ob. Dzielski W. I. (Feralis 1693).

Szembek Antonius Felicianus, tribunus osvec. ob. Bromirski B. (Annibal 1716) — Guglielmo (1729) — Sierakowski Wacław (1720).

Finkel III, 1871.

Szembek Franc. Gabr. ob. Wisenberg Nic. (Paramythia 1639).

Szembek Franc., student dialekt. ob. Lepiecki Fl. (1644).

Szembek Franc., notariusz ziemi krak. ob. Piskorski Seb. (Basilicus 1666).

Szembek Franc., kasztelan sanocki († 1693) ob. Dzielski Wojc. (Auspic. 1688, Feralis 1693).

Szembek Franc., dapifer Regni († 1712) ob. Chelstowski D. (1713) — Dobiński Stan. (Postuma 1712) — Federowicz M. (Lauretum 1713) — Pruski M. (Purp. 1712) — Słowakowicz J. A. (Responsio 1701) — Szaynowski Stan. (Aura 1710).

Szembek Franc., star. tolkmicki ob. Dziewulski Marc. (Koncept 1726).

SZEMBEK Franciszek, wojewoda inflancki († 1764). Kopia responsu. J. W. JMci Pana Szembeka, Woiewody Infantaskiego, do J. O. Xcia JMci San-

Sanguszka, Marszałka Nadwornego W. X. Litt. dnia 16 Febr. 1754. danego. [Przytem:] Kopia powtórnego responsu, J. W. JMci Pana Szembeka Woiewody Infantaskiego, na list J. O. Xcia JMci Sanguszka Marszałka Nad: W. X. L. z Dąbrowy dnia 7 Marca 1754. danego. fol., 1 ark. dr.

W sprawie ordynacji Ostrogskiej. Obacz tom XXIII, 498. Akad. — Krasinś.

— Mowa J. W. JMci Pana Franciszka Szembeka Woiewody Infantaskiego miana na Radzie Senatu przed Seymem Convocationis Die 7. 9bris. R. 1763. fol., k. 2 lb.

Odpowiedź na 8 propozycji Prymasa.

Akad. — Kijows.

— Votum J. W. JMci Pana Szembeka Woiewody Infantaskiego, na Seym Konwokacyi w Maju 1764. przypadającej. fol., k. 4 lb.

Powołuje się na Monteskusza. Wykazuje pożytek interregnów. Należy uwolnić się od oppressaji i szanować prawo.

Akad. — Krasinś.

(**Szembek Franciszek**). Actum in Radom in Judiciis Tribunalitiis Regni Causarum Fisci FERIA Tertia post Dominicam Rogationum Proxima Anno Domini Millesimo Septingesimo Sexagesimo Secundo (1762). fol., 1 karta.

Inter cohortem loriceatam Szembek palatini Livoniae decidendo partis actoreae pro solutione contingentis subsidii charitativi ex bonis Woysławice et aliis agentis licet Magn. Potocki...

Akad.

— ob. Wenda Wal. (Corona 1747). W Ostrowskiego Swadzie polskiej (1745) są zamieszczone w t. I str. 90 i 187 dwie jego mowy: 1) Cum recognitione J. K. M. 1735. — 2) Mowa dziękująca za wojew. inflanckie.

Finkel III, 1871.

SZEMBEK (Schembeck) Fryderyk Soc. J. (pseud. Pięknorzecki Józef) († 12 czerwca 1644). Zierlicher Abriss eines christlichen Vorbereitens zum glücklichen Tode Das ist Das gottselige Leben der heiligen Dorothea einer Wittwen aus Preussen.... Ausführlich durch den ehrwürdigen Herrn Pater Fridricum Schembeck Priestern der Societät Jesu in Polnischer Sprache beschrieben anjetzo ins Deutsche übersetzt durch Johannem Thaddäum Kober Ertzpie-

stern und Pfarrern zu Frauenburg. Gedruckt im Kloster Oliva durch Geor. Franc. Fritsch, Factor 1681. w 8ce, kart 40.

Jocher 8361. — Lilienthal Hist. B. Doroth. str. 12.

Por. niżej: Wizerunek (1639).

Gdańska miej.

— **Gratis Plebanski Gratis Wycwiczony** w Iezuickich Szkolach Krakowskich. Mędrszym niż przyszedł, do Domu się wracający. To iest Respons na Dyskurs Plebański O Collegium Iezuickim Krakowskim, Grátis nazwany, y na dwu inne tegoż autorá wteyże máteriei. Napisány y do Druku podány, Przez Iozepha Pieknorzeckiego Zá wiadomością y wyraźnym dozwo leniem Wzędu Duchownego. VV Poznaniw, Roku Pańskiego, 1627. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb. i str. 481 (sygn. A—Qq).

W liczbowaniu myłki, brak n. p. str. 188.

Rozpoczynają cytaty z Quintyliana, św. Hieronima i św. Tomasza, a wśród nich: Do wszystkich wobec, co się w tej sprawie dzieje, wiedzieć pragnących. — Tu tłumaczy, dlaczego tak nierychło odpowiedź wychodzi „na trzy dyskursy zmyślonego plebana”. (Dyskursy te, to znana praca J. Brożka, o której obacz w tomie XIII). — Pierwsza część odpowiedzi była już wydrukowana w r. 1626, a druga 1627 i tylko ta druga mogła proces toczący się w Rzymie uwzględnić. Właśnie na wynik tego procesu autor czekał.

Potem idą 3 k. „Przemowy”, w której nazywa autora Gratias (Brożka) „komediantem” albo „maszkarnikiem”, gdyż przebrał się za plebana. Imię jego znajduje się w aktach grodu krak. z r. 1625 (jest to aluzja do sprawy o druk potajemny).

Od k. A, liczbowanej jedyneką idzie: Respons na Discvrs Plebanski Gratis nazwany.

1) Część I, drukow. w r. 1626, idzie od str. 1—65, a składa się z 12 rozdziałów. Omawia w nich główne punkta sporu Jezuitów z Akademią: zbija argumenty Brożka za uprawnieniem Akademii do monopolu szkolnego; broni sposobu uczenia Jezuitów; o apostołowaniu wiary przez Jezuitów; o torowaniu drogi w Polsce „Hiszpanowi” (chodzi o absolutum dominium).

2) Od str. 66—175 idzie s osobnym tytułem: **Przywilej Plebanski Prawdą Deklarowany**. Przez Iosepha Pieknorzeckiego. To iest Respons na wtory dyskurs Plebański Przywilej nazwany Przeciw Iezuickim Szkołom Krakowskim. Podany do Druku zá wiadomością y wyraźnym dozwo leniem v-

rzędu Duchownego. W Poznaniw, Roku Pańskiego, 1627.

Część ta składa się z 22 rozdziałów. Mówi o przywileju Jagielly dla Akad.; czy Jezuiaci chcą łamać dawne przywileje; o prawach biskupów do reformowania Akademii; o stanowisku Stol. Apost. w tej sprawie. — Tu na str. 100 dekret Sac. Rotae Rom. z 19 Junii 1626 (przychylny dla Jezuitów), oraz pismo Urbana VIII. — O tem, że szkoły należą do papieża i biskupów; na str. 120 list biskupa Myszkowskiego do Akad. z r. 1625; odpiera też różne zarzuty szkalujące Jezuitów (np. że chcą być per totum imperium Rom. supremi cancellarii, zarzuty przeciw Scribanisowi, że chwalała się swem szlach. urodzeniem i t. p.). — Od str. 167 zwalcza zarzuty, czynione Jezuitom przez różnych teologów i zakonników innych reguł.

W ciągu tej polemiki dużo aluzji do niedbalego czytania lekcji przez Akademików (str. 152), do wydawania samych tylko kalendarzy (str. 138), do plebejskiego pochodzenia profesorów (str. 142), do tumultów studenckich (str. 151). Na str. 159 dekret Zyg. III przeciw tumultom studenckim z r. 1626.

3) Od str. 176—431 idzie trzecia część s osobnym tytułem: **Consens Plebanski Prawdą potwierdzony**. Przez Iosepha Pieknorzeckiego To iest Respons na trzeci Diskurs Plebanski, Consens nazwany. Przeciw Iezuickim Szkołom Krakowskim. Podany do Druku zá wiadomością y wyraźnym dozwo leniem Wzędu Duchownego. W Poznaniw, Roku Pańskiego, 1627.

Część ta dzieli się na 60 rozdziałów. Omawia w nich: Jezuiaci nie zmyślili Consensu, podpisanego ręką J. Górskiego na swe szkoły w Krakowie; o rokowaniach między Jez. a Akademikami w epoce gdy osiedlali się w Krakowie; tekst „Consensu” (z r. 1583); pisma Lancellottiego z r. 1626 i z r. 1624 (str. 232) dotyczące sporu; o stosunku Jezuitów do młodzieży akad. (czy ją podburzają?); przytacza pisma And. Lipskiego i M. Szyszkowskiego z r. 1616—7 w sprawie sporów (tu wspomniane dwa „paszkwile” dziś nieznanne 1) Cathedra 1617 i 2) Declaracia niewinności); na str. 261 o „Responsio ad fam. libellum” i o „Obżalowaniu” z r. 1623; znowu przytacza kilka dekretów w sprawie tych pism oraz innych paszkwili na Jezuitów; na str. 319 decyzja Roty z 6 nov. 1626; na str. 325 o ugodzie z Janidłem rektorem Akad.; dekrety Zygmunta III z r. 1626; zbija zarzuty, jakoby przez szkoły jezuitckie pustoszyły szkoły farskie; dlaczego niektóre akademje zagr. zostały oddane Jezuitom (str. 364), którego to losu obawia się Akad. krak.; decyzje Roty z 18 Dec. 1626 i z 21 maja 1627; jak Pan Bóg karsze tych, co

prześladują zakony?; O cudzie przy budowaniu kościoła św. Piotra (str. 422) w r. 1619 (biała gołębia usiadła na róży kamienniej); na str. 425: Revelacja albo prociotwo św. Hildegardy... którą pleban (Brożek) posłał Andrzejowi X. Ministrowi ewang. do wsi Wielkiej Nocy, prosząc go, aby drukarzowi heretykowi w pracy pomagał (list z r. 1625); o poparciu, jakiego zaznali Jeznici u króla Stefana i hetmanów (str. 436); Jeznici nie są martyres delicati, jak ich pleban nazywa; wykład profecyi Hildegardy; co za kara powinna spotkać plebana (piętnowanie).

Jak widać z tego zestawienia treści, układ trzeciej części jest bezładny, wywołany napływaniem coraz to nowego materiału w postaci dekretów Roty, biskupich i królewskich.

W całym dziele przeprowadza wciąż analogję do sporu między Akademią paryską a Dominikanami i Franciszk. o otwieranie przez nich szkół w Paryżu i powołuje się na św. Tomasza; kończy specjalnie (str. 475—481) przedrukami tek Akademii paryskiej. Wreszcie omyłki druku na str. 481.

Jak wyżej zaznaczono, jest to odpowiedź na broszury Brożka noszące tytuł: *Gratis, Przywilej i Konsens*, pisane w formie „Dykursów”. Pisma te (drukowane z obawy przed represjami w Wielkiej Nocy potajemnie) zostały w r. 1625 publicznie spalone a drukarza ochłostano. (Obacz Franke Brożek str. 110 i n.). — Mimo to duża ilość egzemplarzy się rozeszła. Wskutek tego Jeznici postanowili wystąpić z dalszą polemiką w tejże sprawie. Zadanie to powierzył zakon Szembekowi.

Brożek zrażony tem zajęciem, a zapewne i dekretami wydanymi przeciw Akademii, ostatniej części *Gratis* nie ogłosił (dochowała się tylko w rękopiśmie) i od dalszej polemiki odstąpił. Szembekowi odpowiedział Jak. Najmanowicz. — Cała polemika jest więc analogiczną do epizodu z „*Equitis actio prima*”, znanym pamfietem anty-jeznickim.

Inne pisma odnoszące się do tej sprawy ob. pod Janidło, Koszucki i Najmanowicz.

Muezkowski Rękop. Radymińs. 117. — Niesiecki IV, 271. — Jocher 1287. — Alegambe Bibl. S. J. str. 144. — Wojciechowska Z dziejów książki str. 303 i 308. — Franke Brożek *passim*. — Wielewicki Diarium. — Załęski Jeznici II. — Brückner w Pam. liter. X, 188. — Tenże Dzieje kultury II, 522. — Barycz w przedruku *Gratis* Broscianza (w Bibl. pisarzy polskich 82) z r. 1929.

Akad. — Bawor. — Branie. — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Krasińs. — Ossol. — Uniw. npsal. — Zielińs.

— Informacja krótka o początku i przyczynie Nabożeństwa osobliwego

do S. Rozaliej Panny z Xiężney pu-stelnice. Przeciwno zarazie morowego powietrza y roznych chorób. Ziustructia, coby czynić, na cześć tey Świętey w takich potrzebach: y czasu od nich wolnego. Napisana y do druku podana ku chwale Pańskiej: y czci świętey lego. Przez X... Soc. Jesu z dozwole-niem zwykłym. B. m. i r. (w Toruniu 1630). w 8ce, k. 18 nlb.

Maciejowski Piśm. pol. III, 661. — Jocher 8580. Czartor.

— Instructia o Iubileuszu y wszelkim innym Odpuszcie Co jest y dla-czego A jakim sposobem otrzymany bydź może Za wyraźną wolą Iasnie Wielebnego IMści Xiędza Iana z Lipia Lipskiego z Bożey Łaski Chelmińskiego y Pomesańskiego Biskupa napisana y do druku podana przez... Soc. Jesu z dozwole-niem Starszych Z Okaziey Iubi-leuszu od Oyca Ś. Urbana VIII. Papieża wszystkiemu Chrześcijaństwu pozwolonego Roku 1636. (Na końcu:) w Toruniu 1637. w 8ce, k. 8 nlb.

Jocher 7834, 7835 (z tytułem łac. i z datą 1638). Czartor. — Uniw. warsz.

— Patronka Stárodawna Panstw Prvskich: Y Innych Onym Przyległych, Do Vproszenia łacwiejszego v Páná, Láski ná Dobre Skonanie, Pomoenica Seześliwá. S. Dorota z Prvs Wdowa. Rodem Wieśniaczka; á Mieszczka Gdańska. Ktora Znabożeństwa, Dobrowolnie Zamurowána w Kathedralnym Pome-sanskim Kościele, w Quidźyniu Mieście Pruskim Zyiąc; z Pragnienia Wielkiego, Przyięcia Páná w Sácramentie Świętym, Powtore dnia iednegosz 25. Czerwca, Roku 1394. Seześliwie Skonála. Teraz znowu, ná Chwałę Pańską, y na Od-nowienie ZastarzÁłego ku niey Nábo-żeństwa, Pismem szerszym niz przed tym Ogłoszona. Przez X. Friderica Schembeka Soc: Jesv Z wyrazney wo-ley Iásnie Wielebnego I. X. Ianá Lip-skiego, Pomesańskiego y Chelmińskiego Biskupa: á z Dozwolenia Stárszych Zá-konnnych. Bez m. i r. (Toruń, 1638). w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Rozpoczyna się na odwr. tyt. od zaznaczenia, że żywot ten „z pism starodawnych... krótko zebrany”. (Są to te rękopisy, których teksty

wydano w r. 1702, ob. pod Dorota św.). Poczem: Urodziła się Dorota... (jak w wydaniu „Pomocy z nieba“ 1627). — Wreszcie idzie: Nauka co się czynić może na uczczenie tej świętej... oras: Hymn z Modlitwą (hymn wierszem niedołączonym, zapewne pióra Szembeka?). Wreszcie: S. Dorotha o sobie. Z Montow wieśniaczka a z Gdańska szewcowa, Świętą stałam się, rzecz u świata nowa... Jest to II wydanie (rozszerzone dodatkami końcowemi) a pierwszym jest „Pomoc“, opisana zaraz niżej.

W r. 1638 wyszedł „Wizerunek t. j. życie św. Doroty“ (k. 27) a więc wydanie III jeszcze więcej rozszerzone. Obacz niżej pod: Wizerunek.

Wielka Encykl. ill. XVI, 858.

Czartor. — Kórnik.

— Pomoc z Niebá Na Vspokoienie Prus z dawna Polakom od Páná Bogá nágotowana. To iest: SS. Patronowie Kráíow Pruskich, woiná terazniejszą vtrapionych, y zycía ich świątobliwego krotkie opisanie. Zá ktorych pomocą, pozadanego konca, terazniejszego záciágu spodziewać się możemy. Uczynione y do Druku podane z dozwoleńniem Vrzędu Duchownego, Diaecesiey Chelmskiey. S. Hieron. contra Vigilant. Honoramus seruos, vt seruorum honor redundet in Dominum. S. Ambros. I. de Abel. Deus audit suos iustos etiam mortuos, quoniam Deo vivunt. W Toruniu, Roku 1627. w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Druk gocki: Tytuł w ramce. Stronnice obramowane z 3 stron.

Dedyk: Przesacnemu rycerstwu wojska J. K. M. Kor. w obozie pod Czczowem (Tczewem), z podp.: Uprzeimie życzliwy J. P., a datow. z Chelmszi Roku 1627 die II Sept.

Tu mówi, że B. Dorota, B. Jutta i B. Jan są świętymi ziemi chelmskiej oprócz św. Irzego i prócz dwóch męczenników Krzyżaków od Litwy spalonych. Opisuje obrazy B. Doroty i Juty.

Od k. A₂ verso idzie: Żywot Jutty Niemkiny z pism kośc. kat. w Chelmszi oraz z bibl. klasztoru pelpl.

Od k. A₄ verso: Żywot błog. Jana Prusaka (Lobedana z Torunia).

Od k. A₅: Żywot B. Doroty z Prus z pism kośc. Malbor. i bibl. pelplińskiej. Zajmuje on 4 strony. Rozpoczyna się: Urodziła się Dorota...

Szembek jest niewątpliwie autorem, a raczej tłumaczem i wydawcą tego dziełka. Przeobraził on materiał z bibl. heilsberskiej (o czem niżej). Cyfry J. P. oznaczają jego pseudonim: Józef Pięknorzecki, użyty w tym

samym roku w odpowiedzi Brożkowi (Gratia). W r. 1627 bawił niewątpliwie razem z królem w Prusiech i WPolsce, skoro w Poznaniu drukował Gratiasa.

Jocher 8286. Czartor. — Ossol.

— Pielgrzymka Zaczna z Niemiec W kráie Pruskie S. Ivttá Niemkinia. Ze Krwi Xiążąt Brunshwickich, Wdowa. Miłością Bożą, Szczodroblivością ná Vbogie, Wzgárdą Prožnościéy Swiatá, y Sámey Siebie Dziwna. Ktorey niegdy W nocy Słonce W drodze świeciło, Biskupstwá Chelmskiego, y Prus Wszystkich od Lat. 373. Osobliwa Patronka. W Káthedralnym Kościele tázme w Chelmszy w Prusiech, Odpoczywáiąca, Cudámi Sławna. Teraz Powtore, Dostátniey niż przed tym, Opisána y do druku podana. Przez X. Friderica Schembeka Soc. Jesv. Zwoley Iasnie Wielebnego I. X. Iana Lipskiego Chelmskiego y Pomesanskiego Biskupa: a Zdozwolenia Starszych Zakonnych. Benedictus Dominus, quia nomen tuum ita magnificavit, ut non recedat laus tua de ore hominum. Iudith. 13. 25. [Tytuł w ramce]. Bez m. i r. (Toruń, przed r. 1638). w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Druk przed r. 1638, gdyż w tym roku wyszło II rozszerzone wydanie p. t. „Przykład dziwny“.

Na odwr. tytułu zaczyna się: Żywot dziwny S. Jutty, z pism barzo starych, chelmskich, pomorskich i pomez. biskupstw y z Kronikarzy pruskich krotko zebrany. — Na końcu jego: Informatia... ku częstey (sic) tey świętey; Hymn z Modlitwą; S. Jutta o sobie.

Por. Baroniusz M. (1609) — Łoniewski Krz. (1617). Czartor. — Gdańsk. miej.

— Przykład Dziwny. Doskonałości Chrześciánskiey. W miłości Tworcy Pánu, y Bliźnim w Stanie Swieckim nábytey. Przez Wzgárdę Prožności Pomp swiatá, Dostátkow, y Własney swey Osoby. To iest Życie Wielce Przykádne, S. Ivttá Niemkinie. Ze krwi Xiążąt Brunshwickich Wdowy, Miłością Bożą, Szczodroblivością ná Vbogie; y Wzgárdą sámey siebie Dziwny; Zniemiec Wkráje Pruskie. Pielgrzymkiey. Ktorey niegdy wnocy Słonce w Drodze świeciło. Biskupstwá Chelmskiego, y Prus Wszystkich, od lat 373. Osobliwey Pátronki. W Káthedralnym Kościele, Teyże

Diaecesyey, W Chelmzy, tãnze w Prusich odpoczywaiący. Cudãni sławney. Teraz powtore, Dostãtniey niz przed tym, Opisanie; y wespol z Relatã, nowey Pobudkiesy do Gorzetszego ku niey Nãbożenstwa starodawnego, do Druku podãne. Przez X. Friderica Schembeka Soc. Jesv. Z Dozwoleniem Vrżedu Duchownego Diaecesyey Chelmienskiey; y Srãrszych (sic) Zakonnych. [Tytuł w ramce tej samej co „Pielgrzymka“] [Na końcu:] W Toruniu, Roku. 1638. w 8ce, k. tyt. i k. 43 nlb.

Na odwr. pochwała świętej. Na następnjej karcie dedyk. Gaspr. Działyńskiemu, dziek. włocławskiemu. — Od karty A₈: Żywot Dżiwny Juttii, którã Prusacy Ottã zowiã... Z pism starodawnych na pergaminie katedr. kość. bisk. chełm. wyjęty. (Tu wymienia takżę rękopis bibl. pelplińskiej odnaleziony w r. 1621, który posłano na upominek królowi Zygmuntowi III; inny egzemplarz znajdował się w kościele w Montowach pod Malborgiem).

Poczem idsie obszerny żywot świętej. Na k. D o Gabrjela Władysławskim, który w r. 1627 odnowił kult świętej i o różnych zjawiskach, towarzyszących temu odnowieniu. Na k. D₂ pisma J. Lipskiego z r. 1637 i opis uroczystości ku czci Jutty i Doroty. Kończy: Informatia, Hymn z Modlitwą, Hymnus i Orationes.

I wydanie ma tytuł „Pielgrzymka“.

Maciejowski Piśm. III str. 663. — Niesiecki IV, 271. — Wiszniewski H. lit. VIII, 271. Czartor. — Kórnik — Krasiń. — Ossol.

— Błogosławiony Raphael z Proszewicz. z Zakonu Brãci Franciska Świętego, ktore Bernardiny zowiemy, Kapłan. w Wartcie Miescie Królewskim, w Ziemi Sierackiej, w Kościele Przewodnik, y Patron Osobliwy. Ná Ządanie tychże, w Szadku ná Seimik Zgromadzonych, świezo z ziemie dobyty: y wzacny Grob Nowy przeniesiony. Od Iãśnie Oswieconego Xiãżędzia, á Przenawielebnieiszego w Chrystusie Oica I. M. X. Jana z Lipia Lipskiego, z Boży Láski Arciebisk: Gnieznienskiego, Koronnego Primasa, &c. &c. I Zwyczajnei woli tegoss, do wiekssei, niz do tãd był wiadomości, krãiom wielu

w Polsce przyprowadzony. Przez X. Friderika Schembeka Societ. Jesu. Zdozwoleniem Zwyklym. [Tytuł w prostokątnej ramce]. B. m. i r. (1640). w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. tyt. rozpoczyna się żywot błog. Rafała (umarł 1534). O jego wychowaniu i wstąpieniu do Bernardynów. Jak został gwardjanem. Dożył lat 80. Nagrobek jego. Portret. Cnda. O podniesieniu jego kości przez Lipskiego w r. 1640. Modlitwy.

Inne żywoty ob. t. XXV, 310.

Akad. — Jagiell.

— Rosa Coelestis Recens patefacta; Contra grassantem pestilentiam Salutare remedium: Sev Sanctae Rosaliae Siculae Quisquinae & Rosarum Principis, Eremitae Virginis, Brevis Vitae enarratio, Ex ijs, quae hactenus Romae de ea Typis vulgata fuerant, confecta. Cuius sacrum corpus, in Erethae montis Regni Siciliae specu, vbi Annos ferè Quingentos, lapideo cortice, non humanã industriã obducto, circumseptum delituerat; Anno tandem 1624. Idibus Iulij inuentum est. Adversus debachantem luem, celebratissimum amuletum. Ex quo Pars Costae vnus, cortice eodem conuestica, & parti ossis alterius annexa, Cracoviam, Anno hoc 1630. die 27. Mensis Iulij, transuecta; in Ecclesia Domus Professae Societ: Iesv, S. Barbarae Virgini & martyri sacrã, autoritate publicã, publicis colenda honoribus, ritu solemni exponetur, Mensis huius Septembris, die 21. Vt sit Cum caeteris, Sanctorum Urbis huius Tutelarium, sacris Cineribus, contra imminetia ab Epidemiae malo pericula, toti Regno praesens antidotum. Crac. In Offic: Andreae Petric: S. R. M. Typogr. 1630. w 4ce, k. tyt., str. 16.

Ded. Petro Gembicki, podpisana: F. S. E. S. J. a więc Frid. Szembek e S. J.

Św. Rozalja była patronką od moru, wydanie stoi więc w związku z graującą wówczas zarazã.

Zawiera żywot świętej, a na końcu hymn i Oratio.

Niesiecki IV, 275. — Jocher 8579.

Czartor. — Ossol. — Uniw. lwow. — warsz.

— O Smierci Świętej Pamięci Jego Mości X. Piotra Tylickiego, Krakowskiego Biskvpa, &c. &c. y nãbożnym

ku niey przygotowaniu iego. List Do Iáśnie Oświeconego y Nayprzewielebniejszego w Obrystusie Oycá y Páná, Ie^o Méi X. Wawrzynca Gębickiego, Z Bozey Laski Arcybiskvpa Gnieznienskiego, &c. &c. &c. Pisány Od X. Fryderiká Schembeká Societatis Iesv, wrychle po śmierci niebowskiowskiej. A teraz ná wroczysty Obchod zá duszę iego, ná žádanie Ich MM. PP. Exekutorow do druku podány. Zá Wyráznym dozwoleciem Je^o M. X. Marcina Szyskovvskiego, Biskupá Krakóvsk. y Stárszych zakonnych. W Krak: Z Drukárni Andrzejá Piotrkowczyká, K. I. M. Typogrphá. Roku Pánáskiego, 1617. w 4ce, k. tyt., str. 48 (sygn. F₄).

Całe w formie listu. O pobożności Tylckiego. O jego walce z heretykami. O jego pokorze. O grobowcu i epitafium. O jego śmierci. Żyda doktora radzić się nie chciał. Potępił paszkwil antyjezuicki „Monita privata“, wydany przez kogoś co został wyrzucony z zakonu. Inkwizycja na autora. Ubodzy. Skrupuł, że był biskupem. Legaty. Choroba i śmierć. Żal króla i królowej.

Dat. z Krakowa 25 Augusti 1616.

Maciejows. Piém. III str. 662 — Hoppe 71. — Niesiecki IV, 271 i 411. — Wielewicki Diarium III, 201.

Czartor. — Dzików — Gdańska miejs. — Horod. — Jagiell. — Kraśń. — Ossol.

— Światło. W ciemnościach Błędow Y Vtrapienia; Przykładem Życia, Nauką Stárożytną, y Pomocą Modlitwei, Potrzebującym Swieczące, w Pruszech. Błogosławiony Jan Lobedan Thorunianin. Zakonnik Franciszka Świętego, Kapłan. Ieden Zdávnych SS. Patronów Kráiov Pruskich. S. Iutty de Sangerhausen niegdy Spowiednik. Zeglarzow. I Ludzi Innych Wodą sie Bawiących Pomocnik Osobliwy. W Chełmnie Mieście Biskupim w Prusiech, v Bráci swey Zakonney odpoczywájący Cudami Sławni. Teraz po Odnowie, Swiezo wczynionej, Stárodawnego ku niemu Náboženstwa, szerzy po wtore Opisany. Przez X. Friderica Schembeka Soc. Jesu z Dozwoleniem Vrządu Duchownego Dioecesy Chełmienskiej, y Stárszych Zakonnych. S. Hieron. contra

Vigilant. Honoramus Seruos, vt Seruorum Honor Redundet in Dominum. S. Ambros. l. de Abel. Deus Audit suos Iustos etiam mortuos; quoniam Deo viuunt. [Tytuł w ramce]. (Toruń, ok. 1638). w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Żywot zaczyna się na odwr. strony tytułu i ma nadpis: Żywot błog. Jana z Torunia minority... z inquisityi po zplądrowaniu Conuentu Franciszk. przez Nowowiarki w Chełmży y pism o zyciu jego zgbie... y Zdávnych o niem tradiciei...

Opisuje ogólnikowo jego życie; wizerunek w katol. kośc.; rozpędzenie zakonników przez nowowierców; odbiór kościoła przez Jana Kostkę; otwarcie rzekomego grobu świętego przez Zadzika „przy czem ja byłem“ w roku 1627; wznowienie nabożeństwa.

Kończy: Nabożeństwo i Modlitwa.

Czartor.

— Tunquim Królestwo moźne w Azyey. Do ktorego Opowiadaniu Ewángeliey Świętey, świeżo Pan Bog drogę otworzył, przez Oyce Societatis Iesv. Z Relacyey w Rzymie Roku terázniejszego, 1629. ięzykiem Włoskim wydrukowány, á z Mákáo w Chinie Roku 1626. posłány. krotko opisane, od iednego Káplaná tegoż Zakonu. [Tu winjetka]. Zá dozwoleciem Stárszych, y Vrządu Duchownego. W Krakowie, W Drukárni Franciszká Cezárego, 1629. w 4ce, k. tyt. i k. 12 nlb.

Na odwr. tyt. herb; poczem dedyk. Tom. Oborskiemu, krak. snfrag. Pisze, że opisanie to językiem polskim od niego jest uczynione (a więc on tylko tłumaczył): podpis X. Fryderik Schembek S. J. — Dalej aprobata Nuceryna z r. 1629.

Zawiera opis Tunquim królestwa w Azji, położonego między Chinami i Cocynchiną. Obyczaje Indu. Potęga króla i sabawy jego. Działalność Jezuitów. — Pisane na podstawie drukowanych po włosku listów jezuitkich do generała zakonu.

Omawia, podobnie jak i następné dziełko, ks. Krzyszkowski w Miesjach katolickich 1934 (maj).

Jag. — Kraa. — Ossol. — Un. warsa. (?)

— Tybet Wielkie Panstwo w Azyey. Do ktorego Oycowie Societatis Iesv, nie dawno przebywszy, Wiaré Świętą Chrześciánską, błędami wielkimi Pogánskimi w nim sfálszowáną, do iey szcześci przywodzą. To iest, Krotkie opisanie zwyczáiov, naboženstwá, y Wiary

narodów Tybetskich, przez iednego Káplana tegoż Zakonu, z pism do Wielbne^o Oycá swego Generalá o tym ztámtąd poslánych; a w Rzymie Drukiem swiátu wszytkiemu ogłoszonych, Roku terazniejszego 1628. Za dozwole-
nieniem Stárszych Zakonnych, y Vrządu Duchownego. W Krakowie, W Drukárni Fránciszká Cezárego, 1628. w 4ce, k. tyt. i k. 25 nlb.

Na odwrocie herb Zamoykich. — Dedyk. Tomaszowi Zamoykiemu, kor. podkancl. i star. krak. Podpisał Szembek „na znak radości z wjazdu na starostwo“. Na odwrocie dedykacji approbacya Seb. Nucerrina z r. 1628.

Zawiera opis Tybetu, przybycie Jezuitów (O. Andrade S. J.), obyczaje duchowieństwa tamtejszego (lamasów), cześć aniołów i djabłów, o pobożności króla i królowej, nawrócenie ich (?).

Powołuje się wciąż na listy z Tybetu, otrzymane przez Jezuitów r. 1626.

Bandtkie Hist. drnk. krak. 414 podaje mylną datę 1728 r.

Braucio. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Vita B. Vincentii Kadłubek Episcopi Cracoviensis.

Wątpliwe?

— De vita S. Dorotheae Prussiae patronae, aliorum que ejus patronorum. Thorunii 1638. w 8ce.

Alte to wątpliwe. Raczej oznacza to tekst polski z r. 1638 p. t. Patronka?

Jocher 8287 i 8359.

— Vita Beatæ Dorotheæ (1702, 1745)... ob. Linda Adrjan.

Dzieło to bywa Szembekowi przypisywane, ale niema z nim nic wspólnego. Są to dwa teksty średn. (Vita przez Jana Marienw. oraz Cuda), opracowane przez Adrijana de Lunda; z tych samych wprawdzie rękopisów korzystał i Szembek, ale nie jest on autorem Vita.

— Wizerunek Zácny Przygotowania Chrześciańskiego Ná Skonanie. Przez Vstawiczne Pragnienie Widzenia Páná w Niebie; Communiá Czéstá; y Trapienie Ciála. To jest Zycie Chwałebne S. Dorothy z Prus Wdowy. Rodem Wieśniaczkicy á Mieszczkicy Gdańskicy. Pánstw nietylko Pruskich, ale tesz y Innych Onym Przyległych Stárodawney Patronki. Do Vproszenia Laskicy u Páná, ná Dobre Skonanie Pomocnicy Szczęśliwei. Ktorá w Káthe-

dralnym Kościele Biskupstwa Pomesan-
skiego, w Mieście Pruskim Quidzyniu; ná Vstawiczney Zábawie z Chrystusem Panem, Zámurowana Zyla: y Zprze-
dziwnego Pragnienia, Przyięcia Tegosz w Sákrámentie Swiętym, Powtóre Dnia Iednegosz, Szczęśliwie Skonála. Dosta-
teczniei niz przed tym Opisane; y do Druku Podáne. Przez X. Friderica Schembeka Soc. Jesv. Z Dozwoleniem Vrządu Duchownego Dioeciesey Chełmienskiej; y Stárszych Zakonnych. (To-
ruń 1638). w 8ce, k. tyt. i k. 27 nlb.

Na odwr. tyt. cytaty z biblji i św. Aug. — Poczem dedyk. bisk. chełm. Janowi Lipskiemu, podp. Friderik Schembek.

Od k. B₃ żywot, poprzedzony powołaniem się na procesy kanon., na rękopisy średn. (z bibl. malbor., chelezburskiej i t. p.), na drukowaną przed laty historję jej życia przez Jana spowiednika (ob. o tym druku z r. 1492 w Bibl. tom XV, 293), na Bzowskiego Annales.

Treść żywota znacznie tu rozszerzył; poczem Nauka, Hymn (polski), św. Dorota o sobie, Hymnus (łaciń.), modlitwy po łacinie.

Data druku 1638 (lub 1639) wynika stąd, że w r. 1639 został Lipski arcybiskupem gnieźn., a w roku 1637 ukazała się poprzednia edycja Wizerunku zatytułowana „Patronka“.

O pracach poprzedzających napisanie Wizerunku ob. Linda Vita B. Dor. (1702) w aprobacie Holtza.

Por. wyżej: Abriss (przekład niem.) oraz Patronka (r. 1637). — Pod nr 8287 podaje Jocher tytuł mocno skrócony.

Czartor. — Ossol.

— Zapál Srogi Gory Neápolitánskiej, Nowa Niniwe Zacne Neápolim w Zálobie. To jest, Ogień okrutny Gory Wezuuius we Włoszech; ktorym w przeszłym Grudniu, Roku 1631. Krolestwo Neápolitáńskie, srogo Pan Bog nawie-
dził: á Zapál Gniewu swego, y Potęgę swą w karaniu ludzi, przez rzeczy stworzone; swiátu przypomniał. ná Przystroję wszytkim. Tudzież też Dziwna Pokutá, y Wielkie á wszelákiey Pochwały godne Nabożenstwá, Obywátelów Neápolitánskich, w tym rázie: ná Vbłákanie strážney Spráwiedliwosci Pánskiej. Opisáne po Polsku, Z Reláciy o tym Włoskich, z Rzymu, z Neápolim, y z Medyolanu, Przez iednego Káplana Zakonnego, na pobudkę

z tey okazyey, ludzi do dobrego. Za dozwoleciem zwykłym. W Krak. V Fránciszká Cezáregu. Roku Pánsk. 1633. w 4ce, k. tyt. i k. 21 nlb.

Na odwr. tyt. rycina przedstawiająca wybuch Wezuwjsza i Neapol. — Rozpoczyna: Do Czytelnika Rozsádnego. Tu powołuje się na jakieś Opisanie srogiego zapału tej góry (po włosku) od różnych tak zakonnych jak świeckich osób drukiem ogłoszone. Z niego przerabiał Szembek.

Zaczyna od opisu wulkanów i na co są stworzone. Opis Wezuwjsza i jego wybuchu. Szkody jakie poczynił. Ocalenie Neapolu. Co uczyniono dla obłagania gniewu Pańskiego. Gubernatora (Vicerega) postęпки chrześ. Nauki duchowne.

Podobno w Uniw. warsz. jest odbicie z datą 1632?

Jag. — Kras. — Un. warsz. — Zieliń.

— Żywot Błogosław. Izaaka Bochnara (Bonera?)... ob. Baromius M. (Życie bł. Izajasza 1600).

Tak pisze Jocher 8509 za Siarczyńskim. — Niesiecki I, 139.

Widocznie jakaś myłka.

— ob. Baronius Mart. (Vita B. Stanisłai 1609) — Dorota św. (1702) — Linde (de) Adrian (1702).

Placcius Theatr. anonym. 313. — Maciejowski Piém. III, 661—4. — Lilienthal Erlánt. Preussen V, 71. — Bandkie Hist. druk. krak. 414. — Święcki Hist. pam. 175. — Enc. Org. XXIV, 607. — Brown Bibl. pis. S. J. 396—99. — Muczkowski Rękop. Radymiń. 127. — Wiszniewski Hist. lit. VIII, 175. — Alegambe Bibliot. Script. S. J. str. 144. — Bentkowski II, 322. — Siarczyński Obraz I, 249. — Sommervogel VII. — Załęski Jezuiti II i III. — Enc. kośc. XXVI str. 496 przypisuje mu nieślusnie dwa dziełka: 1) Dialog albo rozmowa (1611) oraz 2) Z nowinami torba (1643). — To ostatnie było książką sprostą, o czem obacz t. XXIV str. 248 (Pieknorzycki).

Szembek Jan (I) ob. Wisenberg Nic. (1639).

SZEMBEK Jan (II), kanclerz († 1731). Joannes ante portam mortis vivae vocis oraculo, vox clamantis ultimum vale D. Joannes Szembek Suprem. Cancell. Regni, justis de supremo & obitu doloribus voce plorantis eloquentiae a Coll. Łomzensi S. J. promulgatus. Varsaviae 1731. fol., k. tyt. i k. 66 nlb.

— Laurearum flos ^{zaf} ~~Rosae~~ seu in omni campo houoris floridus Illustr.

Szembeciorum prosapiae sangvis... reflorescens in III^{mo}. Domino, D. Joanne in Słupów Szembek Magno Cancellario Regni... nec non in... Dna Eva de Leszczyńskie Szembekowa triduano theatri cultu profundissime adoratus a perillustri Iuventute Scholae Poeseos Collegii Graudentini Soc. Iesu Anno... 1718 mense Iulio. Torunii, impress. Joann. Nicolai nobil. Senat. et gymu. typogr. (1718). fol.

Ob. Szembekowa Ewa. Jagiell. (?)

— Głos ostatni JW. JmCi Pana Jana Szembeka, Kanclerza Koronnego, Łomżyńskiego, Grudziądzkiego, Lubaczewskiego etc. Starosty Bogu wdzięczny, wszystkie Stany do prawdziwey pobożności wzbudzający, albo modlitwa na marmurze grobowym z rozkazu Pana Świątobliwego wyrażona. Roku Pańskiego 1731. W Warszawie w Drukarni I. K. M. Schol. Piarum 1731. w 4ce, k. 3.

Porównaj Rosołecki L. (Cancellarius 1731). Ossol.

— Hortus conclusus Mariani honoris, sub rosa et sigill. gemma Joan. Szembek, supremi regni Polon. cancell., reclusus in Coll. Varsaviensi. Varsaviae 1713. fol., k. 10.

Rosenthala Katalog z r. 1877, str. 366.

— Luminare majus Illmi Szembekiani Zodiaci post mortualem Eclipticam inter umbras funebres sereniore aprico enitescens seu justa funebria in anniversario obitus, D... Supremi Cancell. R., Łomzensis, Graudentinensis, Lubaczensis Capitanei etc. etc. encomiastica oratione ac laconica variatione remonstrata. Typis Coll. Brunsbergensis 1732. fol., ark. E₂. Jagiell.

— ob. Awedyk Mich. Joan. (Pantheon 1730) — Benedykt XII (1724) — Denhoff Stan. (Acies ordin. 1716) — Goszkowski Alb. Jos. (Rosae 1731) — Humiecki — Karsnicki Andrzej Józef (Patron 1718) — Klusiewicz Anastasius (Campus 1716) — Łapczyński Ant. (Róża 1725) — Lapis absque lingua (1716) — Łochowski Stanisław (Regulae juris 1701) — Lureński Wal. Jos. (Spina dolor. 1721) — Naramowski

Adam (Aurora solis 1727, Głowa i serce) — Paradisus (1718) — Rituałe (1730) — Rosolecki Łukasz (1731) — Sapecki Cypryan (Różaniec 1720) — Sierakowski Waclaw (1720) — Szembek Stanisław (Zebranie 1726) — Szembekowa Ewa (Żal) — Tortowski Jan (Aeternus ignis 1725) — Włoszkiewicz X. Romuald (Jedność 1729) — Wyżycki Mikołaj X. (Skarb 1725) — Zniącki Andreas (Vota 1717).

W Swada polska Ostrowsk. 1745 I, 421 jest jego mowa przy konferencji z ministrami cudz. — Jego teki (woluminów 67) obejmujące akta z lat 1697—1730 znajdują się w bibl. Czartor. nr 445 i nast. oraz 556. — Katalog. ręk. Ossol. I—III (pod nr 275 są jego wiersze?).

Kossakowski Monogr. II, 90. — Feldman Polska w dobie 1925 str. 204. — Konopczyński Polska i Szwecja 1924. — Załuski Epistolae fam. III. — Finkel III, 1871.

Szembek Józef Aleksander, łowczy łęczycki ob. Lachowicz Florjan (1723).

SZEMBEK Józef Piotr Eustachy, syn Antoniego, od roku 1737 biskup chełmski, od 1752 płocki († 1758). List Pasterski wyraźne w sobie najwyższej Stolicy Apostolskiej uwagi y napomnienia dostateczne zawierający, dla zabezpieczenia, y z gruntu wyniszczenia niegodziwych występów, przez niewierne Żydostwo z oczywistym uszczerbkiem wiary świętej y prawa duchownego y oyczystego, zagęszczonych w roku 1752 ogłoszony. W Dyecezyi Chełmskiej y do należytego zachowania przez podane nizej wszelkim stanom sposoby dla usmierzenia dotąd szerzącej się w wyuzdanym żydostwie zuchwałosci Przełożony. w Drukarni Zamoyskiej B. Jana Kantego Patrona Korony Polskiej y Wielk. X. Litewskiego. fol., kart 7.

Jocher 7638. Ossol.

— List Pasterski Wyrazne W Sobie Najwyższej Stolicy Apostolskiej, Uwagi y Napomnienia Dostateczne Zawierający, Dla Zabezpieczenia y z Gruntu Wyniszczenia Niegodziwych Występków, Przez Niewierne Żydostwo z Oczywistym Uszczerbkiem Wiary Świętej, Prawa Duchownego y Oyczystego Za-

gęszczonych. w Dyecezyi Płockiej w Roku 1753. Ogłoszony, Y Do Należytego Zachowania Przez Podane Nizej Wszelkim Stanom Sposoby Dla Usmierzenia Dotąd Szerzącej Się W Wyuzdanym Żydostwie Zuchwałosci Przełożony w Drukarni J. K. M. y Rzepltey Kolleg. Warszaw. Soc. Jesu. fol., k. tyt. i k. 8 nlb.

Jest to list Benedykta XIV z r. 1751, o którym ob. tom XII, wydany dla Polski z powołaniem się na uchwały polskich synodów. Poświęcony cały żydom po wsiach i miastach. — Dopiero od k. C, verso idzie list Szembeka w tej sprawie. Wzywa do wypuszczenia żydów z opieki przez możniejszych i do bojkotu żydów; popólstwo do zerwania służb i najmów u żydów. Kara: leżenie krzyżem i wadzenie do kuny. — Na końcu: Casus reservati dla rozgrzeszenia z tych występów. Jaden egz. listu mają podpisać plebani, burmistrzowie, wójtowie.

Jocher 7638. — Kutrzeba Hist. źródeł II, 138. Akad. — Uniw. warsz.

— Ad Clerum Et Populum Diaecesanum Plocensem Epistola Pastoralis Anno Domini MDCCLIII. (1753). Promulgata. [Tu winjetka]. Varsaviae In Officina Collegii Varsaviensis Soc. Jesu. [Górną część karty tyt. zajmuje herb „Szembek“: na pasie, na ukos, trzy róże; nad i pod pasem koza wspięta w prawo; nad tarczą herbową insygnja godności kardynalskiej i biskupiej]. w 4ce, k. tyt. i k. 50 nlb. (i Tabula).

Rozpoczyna: Josephus Eust. Szembek..., dat. 16 maii 1753. — Poczem: Puncta (spis rzeczy zawartych w liście) oraz tekst listu. Mówi on o wierze, o sakramentach, o kazaniach, indulgencjach, beneficjach, vita et honestas, rezydencje, heretycy, de observ. const. synod. — Na k. F, bulla Innocentego XII z r. 1694. — Na k. M, Benedykta XIV z r. 1746. — Na końcu: Pro universo clero et populo plocensi via cursoria... Wreszcie: Tabula sive schedula sacram. enth. ab anthore conscripta.

Jocher 7642.

Akad. Ossol. — Un. warsz. — Zamoj.

— Compendium selectiorum quaestionum in usum et commodum Cleri Dioecesani nostri Plocensis pro approbatione ad excipiendas confessiones obtinenda, recurrentis editum Anno 1753 die... mensis aprilis. Varsaviae. 1753. w 12ce, k. 11.

Dat. in arce nostra episcopali Pultoviensi
d. 3. mensis aprilis 1753.

Ob. Compendium (tom XIV, 336).

Uniw. warsz.

— Ad DD. decanos foraneos in particulari in dioecesi nostra Chelmensi constitutos Paraenesis 1752 de anno impressa. Zamoscii typis B. Joannis Cantii patroni Regni Poloniae et M. D. Lithuaniae. w 4ce, k. 6 nlb.

Przypomina obowiązki dziekanów i sposób w jaki powinny się odprawiać zebrania dekanalne.

Zamoj.

— Edictum publicum pro visitatione generali Diaecesis Chelmensis... Jos. Szembek de Słupow Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopus Chelmensis. (Dat. 16. septembris 1749). fol., 7 k. nlb.

Czartor.

— Jubilaei Universalis sub Pontificatu Sanctissimi Domini Nostri Domini Benedicti XIV ad universum Orbem Catholicum extensi pro et in dioecesi Chelmensi in Dei Nomine, proxime celebrandi cum praeparatoria dispositione et instructione promulgatio. Typis Universitatis Zamoscensis. fol., k. 11 nlb.

Z początku breve Benedykta XIV papieża. Dalej list Szembeka w Skierbieszowie d. 7 kwietnia 1751 r., ogłaszający powszechny Jubileusz w całej Djece Chelmskiej. Podaje nauki jak mają wierni w czasie Jubileuszu postępować i dają instrukcję co do spowiedzi i ndzielania odpustów.

Zamoj.

— Kopia Listu JW. JMX. Szembeka Biskupa Płockiego, Do JW. Jm Pana Marszałka Wiel. Koron. z Pułuska die 22. Aprilis pisanego Anno 1754. — Copia Responsu na tenże List od JW. Bielskiego Marszałka W. Koron. fol., k. 2.

Ossol.

(Szembek Józ. P. Eustachy). Acies Ordinata In Principalium Astrorum Agmine Pronis quondam radiis inter erectos Manipulos in cultum somniantis Josephi Vigil; Nunc Sub solennem Pontificiae Inaugurationis Luceoriae ad Tiaratos Splendores Illvstrissimi, Excelentissimi Ac Reverendissimi, Domini D. Josephi in Słupow Szembek, Dei & Apostolicae Sedis Gratia Episcopi Chelmensis. Reflexa, Inciso Elogiorum stylo Praesuleo Honori Militans in campum Gloriae Pontificiae à Collegio Brunshber-

gensis Societatis Jesu Expedita. Anno Domini Exercituum MDCCXXXVII. (1737). B. m. fol., k. tyt. i k. 12 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb. cytaty i 4 wiersz.

Ded. podpisana przez Coll. Brusnb. S. J. —

Poczem panegiryk stylem nakamiennym.

Tu z osobnemi napisami pochwały Krzyszt.

And. Jana Szembeka, Mac. Sołtyka, Mich.

Łaszewskiego. — Kończy wierszyk: Epini-

cion. Całość bez treści. Ossol.

— Gratiae purpurarum terrae, floridissimi stemmatis Rosae Josephi Szembek Eppi Chelmensis, in primo praesuleae Cathedrae ascensu, adornatae a Collegio Krasnostaviensi Soc. Jesu et Łuszczov. Lublini in offic. Coll. Soc. Jesu anno 1737. fol.

— Ornamentum dignitatibus datum... Jos. Eustach. Szembek, post Chelmensis infulas episc. Plocensis, in cathedrae suae aditu salutatus a Coll. S. J. Pultov., Ploc. et Lomzensi. Varsav. 1753. fol., kart 29.

— ob. Affectus Parochi (1750) — Amlerski Jakób (1739) — Dąbrowski Stanisław X. (1737) — Dulewski Balt. (1751) — Herka Ign. Cant. (Orpheus 1725) — Kajetan Św. (1745) — Kochnowski Melch. Jan. (1741) — Lachowicz Flor. (Modus 1723) — Podziomkiewicz Kl. (Differentia 1745) — Rydulski D. (1744) — Słowakowicz Józef (Roseum 1737) — Szydłowski Andrzej (Kazania 1748, 1740).

Gawarecki w Pam. rel. moraln. IV, 99. —

Boniewski (tamże) V, 113. — Rzepnicki

Vitae praesul. II, 270. — Łętowski Katalo-

g IV, 109. — Janocki Lexicon I, 159

i 191. — Enc. Org. XXIV, 614. — Nowo-

wiejski Płock (1931) str. 69. — Encykl.

kość. XXVI, 508. — Finkel III, 1871.

Szembek Józef (II) ob. Sokołowski W. (1787).

Szembek Izidor, szambelan ob. Crillon Berton (O człowieku 1782).

Jemu to przypisuje: „Xiążkę in 8vo majori“

Lelewel II, 278; lecz nie słusznie, bo to

ntwór Mich. Ogińskiego (ob. XXIII, 293).

Szembek Kajetan Onufry ob. Szembek Onufry.

Szembek Krzysztof (I) ob. Heidenstein Jan (Manipulns 1622).

Szembek Krzysztof (II), stud. filozofji ob. Margowski And. (Coronamentum 1648).

SZEMBEK Krzysztof Andrzej Jan, biskup Chełmski 1712 do 1718, Przemyski 1718, Warmiński od 1723 (†1740). Kurtzer Begriff der Wahren... Röm.-Cathol. Lehre, durch Geistlichen Seelen-Eyffer Des... Christoph. Andr. Joann. Szembek... Bischoffs in Ermland... Der Christlichen Jugend, in Frag und Antwort, nach Eintheilung, des, in dem h. Concilio zu Trient verfasten Catechismi zusammengezogen;... in Poln. Sprache zu Krakau heraus gegeben; Nunnehro aber ins Teutsche übersetzt... Braunsberg im J... 1727. w 8ce, str. 182.

— [List pasterski]... Dei et Apostolicae Sedis gratia Episcopus Chelmensis, praepositus Generalis Miechoviensis... Universo clero et populo dioecesis nostrae salutem in Domino et pastoralement benedictionem. (Na końcu:) Dahantur in arce Miechoviensi die... Mensis Martis An. D. 1714. Edictum publicum pro visitatione Dioecesis Chelmensis. fol., k. 5 nlb.

Obejmuje pytania, jakie mają być czynione w czasie wizyty kościoła parafjalnego i tak: jakie parafja ma dowody autentyczne swej fundacji, dotacji, darowizn, dziesięcin, procentów i t. p. Kiedy założona, w jakim czasie i przez kogo. To wszystko winno być spisane z największą dokładnością. Czy ma szkołę a ta swego dyrektora i jaki jest jego sposób uczenia? Zamoj.

— Epistola pastoralis Celsissimi et Rndmi Dni Christophori Joannis in Słupow Szembek Dei et Apost. sedis gratia episcopi principis Varmiensis et Sambiensis, terrarum Prussiae praesidis, Sacri Romani Imperii principis ad clerum et populum utriusque dioecesis Varmiensis et Sambiensis edita Anno Dni 1724 die 29 mensis Decembris. (Na końcu:) Dat. w Heilsbergu 29. Grudnia 1724 roku. w 4ce, k. 12.

Jocher 7626. Uniw. warsz.

— Literae pastorales dd. Heilsbergae die 10 Januarij a. 1738., fol. plakat, 1 strona.

Ex dolendo obitu Sereniss. Jacobi Ludov. Joannis III Regis Principis. Jagiell.

— Mowa J. (O) Xiążęcia Imści Krzysztofa Szembeka Biskupa warmińskiego,

przy oddawaniu pieczęci wielkiej koronney post fata brata swego 1735.

Ob. Swada polska Ostrowskiego 1745 f. I, 56—57.

— Rituale sacramentorum (1730—34) ob. Rituale (tom XXVI, 314).

Jocher 6381.

— Roze Tajemnic Niebieskich Pasterską Pracą Kwitnące. Wdzięczną Náuکی Wonnością Sercá Chrystusowi przygotowane Ná drogę zbáwienną Prowadzące; Albo Kazania, Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Imci; Krzysztofa, Andrzeia, Jana Na Słupowie Szembeka Biskupa Warmińskiego, y Sambińskiego Świętego Państwa Rzymskiego Xiążęcia, Ziemi Pruskich Prezydenta, W Różnych Kościołach Dyecezyi swoich, Chelmskiej, Przemyskiej, Warmińskiej, y po innych ambonach Miane, Od nayniższych Sług OO. S. J. u Świętey Lipki Missyonarzow w iednym Tomie na trzy części Rozłożone. Typis Collegii Brunsbergensis Societatis Jesu Anno 1740. fol., k. tyt. i k. 3 nlb., str. 416, 1 szych.

Na czele rycina z portretem Szembeka, z podpisem: M. J. Maier ornamentum delineavit; Andreas Ernestus Osnappi effigiem fecit; Joh. Gottf. Haid fecit Aug. Vindel. (rytował). — Ornament przedstawia dwie kobiece postaci (z kielichem i płonącej świecą, u dołu wizerunek kościoła katedr.).

Dedykacja Mariae Angelorum Reginae przez Sacrolindana Missio S. J.

Część I do str. 160; część II do str. 238; cz. III od str. 239.

Zawiera 45 kazań z lat 1711—1738, wypowiedzianych w Częstochowie, w Lublinie, w Krasnymstawie, Miechowie, Zamościu, Skierbieszowie, Chełmie; — Przemysłu, Brzozowie, Jarosławiu, Radymnie; — Gutstadtzie, Heilsbergu, Królown, Tyliży, św. Lipce, Brunsbergu, Wartenburgu, Melzaku, Orneku, Reszlu, Bisztynku, Biskupcu, Seeburgu, Watemborku, Olsztynie.

Treść kazań wyłącznie dewocyjna. — Str. 160 mylnie znaczone 60.

Katal. pijars. nr 59. — Jocher 4695, 4709. Jagiell.

— Seelen-Stärckender Rosen-Seym, Zur Erqvickung Krafftloser Herzen, Von den Hoch-Fürstlichen Stamm-Rosen Des Durchläuchtigsten, Hochwürdigsten Fürsten, und Herren, H. Christophori, Andreae Joannis Graffen in Słupow Szembek, Bischoffen zu Ermland

und Samland, Dess Heil. Römischen Reichs Fürsten, Der Lande Preussen Praesidis gezogen; Das ist, Heilsames Gottes-Wort, Mit welchem Ihre Hoch-Fürstlichen Durchlaucht In denen anvertrauten Bischöflichen Stifften ein Christliches Volk Auff dem Tugend-Weeg Heiligen Lebens angefrischet, Nunmehr Andren Gottliebenden Seelen Zur Christlichen Sitten-Lehr zusammen getragen In öffentlichen Druck ausgegeben Ihre Hoch-Fürstlichen Durchlaucht Als dessen Authori Von dero Unterhänigsten Dieneren Den PP. Soc: Jesu bey der H. Linde, Zum Denckmahl ihrer dienst-verbundenen Schuldigkeit zugeschrieben. Brunsbergae, Typis Collegii Societatis Jesu. Anno 1736. fol., k. tyt. i k. 1 nlb., str. 267, 1 rycina.

Po tytule ten sam portret biskupa, co w wyd. polskiem. Uniw. warsz.

— Toż... Lebens ausgegeben Nunmehr... von PP. Soc. Jes. bey der H. Linde zusammen getragen. Brunsbergae Typis Collegii Soc. Jesu Anno 1740. fol., str. 4 i 314.

Uniw. warsz. — Wileńs.

— Sermo Excellmi Illmi et Rndmi Dni Christophori in Słupów Szembek Episcopi Chelmensis, generalis praepositi Miechoviensis coronatoris meritisimi tradendo Coronas aureas Roma missas, reverendis patribus Paulinis, immediate ante actum coronationis archithaumaturgae iconis Claro-Montanae, in sala publica coram excellentissimis illmis et rndmis Senatoribus praelatis et dignitariis Regni habitus die 8va Septembris A. 1717. fol.

Umieszczone także na ostatnich kartach dziełka p. t. „Relatio Coronationis thauinat. Claromontanae in regno Poloniae“.

— Synodus Dioeces. Chelmensis... a Christ. Joa. Szembek episc. chelm-Crasnostav. celebrata (1717) ob. Synodus.

— Synodus Dioecesana Varmiensis in Eccl. Cathedr. Heilberg. 1726 celebrata... ob. Synodus.

— Katechizm albo Krotkie zebranie nauki chrześcijańskiej przez pytania y odpowiedzi według porządku

Cathechizmu Świętego Concilium Trydentckiego podane w R. P. 1714. w Krakowie, w Drukarni Akad. w 8ce, k. 3 i str. 161.

Jocher 2800 (za Nies. IV, 274).

— Zebranie krotkie nauki Chrześcijańskiej Rzymskiej katolickiej iedyney ku duszom ludzkim żarliwości Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jego Mości Krzysztofa Andrzeia Jana na Słupowie Szembeka Biskupa Warmińskiego y Sambieńskiego Ziem Pruskich Prezydenta Działkom Chrześcijańskim przez pytania y odpowiedzi według porządku y podzielenia Catech. S. Concilii Trydent. Po drugiej edycyi własnym nakładem do druku podana w Coll. Brunsbergskim Societatis Jesu 1735. w 8ce, k. 4, str. 206 i k. 1.

— Toż... z datą r. 1741.

Ob. Zebranie.

Uniw. warsz.

(Szembek Krzysztof Jan Andrzej).

Archivum infularum rosa Szembekiana. In colore gemmas, in odore famam, in numero ternionem praesulum, arcano sensu includens. Penes solennem inaugurationis pontificiae diem, Illustrissimi Excellentissimi ac Reverendissimi Domini, D. Christophori in Słupow Szembek olim secretarij maioris Regni, nunc: Dei et Apostolicae Sedis gratiā Episcopi Chelmensis, Praepositi generalis Miechoviensis Orbi Polono per primitiale Łowiciensie Scholarum Piarum Collegium patens anno à quo pontificem rosa saCra reo DeteXerat (1712). Varsaviae, typis Collegii Scholarum Piarum. fol., k. 21 nlb. (sygn. I₂).

Z herbem na odwr. tytułu.

Biblioteka Seminar. Duchow. w Gnieźnie Czapski (Muz. Nar.).

— Flos rosarum in diebus vernis, virtutum odore, meritorum vigore, honorum purpura eminentissimus Varmiacis terris perpetuum floridae felicitatis ver portendens: seu celsissimus S. R. I. Princeps illustrissimus ac reverendissimus Dominus, D. Christophorus in Słupow Szembek Dei et Apostolicae Sedis gratia Episcopus Varmiensis et Sambiensis, terrarum Prussiae praeses in avitis rosis sub fortunatissimum epis-

copatus sui, a Chelmsensi et Premisliensi infulis ascensum panegyrico cultu salutatus a collegio Brunsbergensi Societatis Jesu. Anno ab exorto in ver salutis flore de radica Jesse 1724. B. w. m. (Brunsbergae, typ. Soc. Jesu 1724). fol., ark. L₂.

Jagiell.

— Flos purpurarum Rosae Illustrissimi et Reverendissimi Domini, D. Christophori in Słupow Szembek Episcopi Chelmsensis in sacri honoris templo praesuleis illatae aris et a devinctissimo tam magno Nomini quam Infulatis honoribus, Collegio Crasnostaviensi Societatis Jesu panegyrico cultu adoratae. Anno Floris Dei humanae Carnis tra-beam induti MDCCXIII. (1713). fol., k. 29 nlb.

Zdaje się, iż to jest druk Lubelskich Jezuitów. — Panegiryk prozą. Zamoj.

— Toż... panegyrico cultu adoratae.. Reimpressus. Posnaniae, Typis Collegii S. J. 1742. w 8ce, k. 39 nlb.

Bederski Druki pozn. 1929.

Kraśń. — Raczyń.

— Imperivm Reginae Florvm Augustae Szsmbekiorvm Rosae Tribvs Colonia Magnanimae Virtutis, Antistitis Honoris, Patriae dignitatis. In Senatoria Pvrpvra Illustrissimi & Reverendissimi Domini, D. Christophori In Słupow Szembek Dei & Apostolicae Sedis gratiâ Episcopi Chelmsensis. Dni clementissimi, Pastoris vigilantissimi. Iudicio Romae, Liberalitate Avgvsti. Meritorum Suffragio, Diaecesani Apollinis Chelmsensis & Varesensis Scholarum Piarum Collegii Vectigali officio, Sarmaticae Evropae Apertvm. Anno, quo Imperio Cunctas Xtus Deus Involat oras. (1713). Mense... Die... fol., k. tyt. i k. 19 nlb.

Druk w Lublinie?

Na odwr. tyt. herb Szembeka i wiersz łac.: Encomium... — Poczem dedykacja wierszem i 3 panegiryki heksametrami p. t. Colonna virtutum, Colonna antistitis honoris, Col. patriae dignitatis. W ten ostatni wpłciono obowiązkowa genealogja Szembeków wywodząca ich od Henryka Szembeka wodza z czasów cesarza Henryka. O każdym dalszym Szembeku pochwalne wiersze.

Autorem jest zapewne Kaliński, o czem ob. tom XIX, 55. Ossol. — Zamoj.

— Inscriptiones die impositionis primarii lapidis per illustr. et reverendiss. Dominum, D. Christophorum Joannem in Słupów Szembek Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopum Praemyśliensem praepositum generalem Miechoviensem Templo atque Monasterio religiosarum ac Deo dicatarum Virginum Carmelitanarum Discalceatarum impensis illustriss. et excellentiss. Domini, D. Joannis in Słupów Szembek supremi Regni cancellarii Łomżensis, Graudentinensis, Campinoscensis etc. capitanei ex fundamentis assurgente in fronte aedificii firmiter ad hunc actum extracti atque eleganter et commode adornati appensae. Anno 1719. fol., k. 4.

Jagiell. — Ossol.

— Ordinatio futuri regiminis. 1727.

Zański pisał: Mitawska Komisya pod prezydencją Szembeka warmińskiego Xiążęcia biskupa wydała w druku: Ordinatio futuri regiminis 5 Decembr. 1727.

— Polonia in flore (1719) ob. Sokoliński Jakób.

— Relacya exportacyi ciała y pogrzebu ś. p. JO. Xięcia Krzysztofa Andrzeja Jana z Słupowa Szembeka Biskupa Warmińskiego y Sambijskiego, ziem pruskich prezydenta (1740). w 4ce, 1 ark.

Druk łaciński w dwie kolumny.

— Immortale Sertum Militatis aequè, ac triūphātis Ecclesiae, Florentissimis Avito sanguine & Honore Rosis, Illvstrissimi Excellentissimi ac Reverendissimi D. Christophori in Słupow Szembek Dei & Apostolicae Sedis Gratiâ Episcopi Premisliensis Pastoris Vigilantissimi Inter Festivitas sui ad Cathedralam ingressus acclamationes Debito submissae venerationis cultu Collegij Lubomirciani Ressoviensis Scholarum Piarum Adornatum. Anno Domini M.DCC.XIX. (1719). Varsaviae Typis S. R. M. in Collegio Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 24 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 4 wiersz. — Potem wiersz dedykacyjny na 1 k. imieniem Koll. rzeszowskiego Sch. P. — Wreszcie panegiryk prozą na cześć rodu Szembeków, przeplatany wierszami. Wywodzi ich z czasów Karola W. — Nadpis nad paneg.: Rosa pontificiae purpurae.

Jagiell. — Kraśń. — Ossol. — Zielń.

— *Rex sacrorum in campo Florae tertio electus lectissimus Rosinorum sanguis Celsissimus princeps Illustrissimus Reverendissimus Excellentissimus Dominus Dominus Christophorus in Słupów, Szembek nuper Chelmenis, Praemisliensis, hodie Varmiensis, Sambiensis Antistes. à Collegio Varsaviensi Scholarum Piarum Anno 1724. die.. mēnsis celebratus. Varsaviae Typis S. R. M. Scholarum Piarum. fol., k. 21.*

Prawdopodobnie Kola Dymitr autorem.

Jagiell.

— *Rosa Umbrae comes protectricis umbrae in Petro Szembek S. R. I. comite supra petram aestuanti in periculo vitae Maximiliano I. Rom: Imp: olim inter Sylviludia exhibita. Nunc in theatrales umbras cum majalibus Hiliorum primitiis in Avitis evirescens Rosis celsissimi Principis illustrissimi et reverendissimi Domini, D. Christophori in Słupów Szembek episcopi Varmiensis et Sambien: Supremiq; Terrarum Prussiae praesidis, sub solennem cathedrae suae ingressum vernalissimam Ducalis Protectionis Umbram Brunopolitanis inferens Athenis, a toto in Cultum inclinato cardinalitii collegii celsissimae ac suis titulis ornatissimae iuventutis flore salutatorio adorata applausu. Anno Egredientis floris de Mystica Rosa a Spiritu S. adumbrata 1725. Brunsbergae, typis collegii Soc. Jesu. fol., sygn. A—F₂ (kart 12).*

Od ark. D treści dialogu. Na E₂ nowy tytuł: *Majus praesuleae Majestatis in geminis infularum et mytrae honoribus resplendens etc. idzie od E na 2 kartach. Ostatnią stronę obejmuje: Elenchus actorum; jest przeszło stu wymienionych aktorów.*

Jagiell.

— *Triarii Sacri Honoris Livoniae, Posnaniae, et Vladislaviae Infula pro emerita virtute Illustrissimi D. D. Christophori In Słupow Szembek post Livoniae et Posnaniae Cathedram Episcopi Vladislaviensis et Pomeraniae Succedanea acie Decertantes. In Triumphali Cathedrae suae aditu Oratorio Stylo armati, a mancipatis illustr. nomini Coll. Diaecesanis Soc. Jesu Gedanensi et Bidgostiensi. A. D. exercituum 1720.*

Posnaniae Typis Coll. Soc. Jesu. fol., k. 22 nlb.

Czartor. — Jagiell.

— *Universitas linguarum Christ. Joa. Szembek, episc. Varm. propos. ab Acad. Univ. Viln. s. J. 1729. fol., k. 4.*

— *Via clarissima qua celsissimum Principem, Illustrissimum, Reverendissimum Dominum, Dominum Christophorum Joannem in Słupow Szembek, Episcopum Varmiensem et Sambiensem, ducem et Primatem Prussiae in primo sui felicissimo ad Cathedram Varmiensem ingressu, pedissequa devotissima religio ordinis canonicorum regularium sanctissimi Sepulchri Hierosolimitani Conventus Miechoviensis ligatis in obsequium animis, pedibus et metris poeticis praepositum suum Miechoviensem generalem, Benefactorem munificentissimum votis ac faustis acclamationibus committatur. Anno Salutis 1725 Die... (dopis. 19 Maj) Cracoviae typis viduae & Haeredum Francisci Cezary S. R. M. Ordinarium Typographi. fol., k. 19 nlb.*

Dedykację podpisał P. B. C. W. C. — Nadpis poezji: *Carmen magno honori Pontificio; w wierszu biografja.*

Bandtkie Hist. dr. krak.

Bibl. Przyypk. — Czartor. — Jagiell.

— ob. Awedyk M. J. N. (Pantheon 1730) — Benedictus (Dzierżek) (Novendium 1709) — Brzyski A. A. (Penu 1714) — Damascen Jan (Kaliński) — Gamalski X. Serafin (Przestrogi dla inw. czarownic 1742) — Gorczyński Anioł Ignacy (1717, 1731) — Goszkowski Alb. J. (Rosae) — Grodkiewicz Józef (Primae curae 1706) — Halkiewicz Michael (1740) — Hauenstein Jan H. (1730) — Kaliński J. D. (Basilicum 1719, Imperium 1714) — Kola Dymitr Franc. (1725) — Kuuk Paul Joan. (Cor aureum 1718) — Leo Joan. (1725, 1728) — Lipski Jan Aleks. (1735) — Mansi Jos. (Pamiętka 1730) — Markiewicz (Meditationes 1730) — Michalski Carolus (1718) — Narzym-ski X. Józef Ign. (Początek 1728) — Niesiołowski K. (1745) — Nowakowski Antoni (1718) — Paulin od św. Andrzeja (1728) — Piechowski Michał (Cornucopiae 1717) — Polonia (1719) —

Pruski X. Jędrzej (Kazanie konsek. 1724) — Relatio (1730) — Scisłowski Remigi (Cceli homag. 1717) — Sierakowski W. (1720) — Swieradowski Jan (Conus 1724) — Tortowski Seb. (Laurea theolog. 1711) — Wiesiołowski Wal. (culmen honoris 1713) — Załuski And. (Pamiętka 1730) — Zebranie (krótkie 1719).

Jego mowy i listy są w Swadzie polskiej Ostrowskiego Danejk. np. z r. 1735, I, str. 8—9; II cz. 2 str. 28.

Encykl. Org. XXIV. — Niesiecki IV, 274. — Janocki Excerpt. 69 oraz Pol. lit. 130—2. — Rzepnicki Vitae prasul. II, 360. — Świecki Hist. pam. II, 176. — Kronika diecezji przem. IV, 1904. — Enc. kośc. XXVI. — Eichhorn w Zeit. f. Ermland III, 336. — Kochanowski Dzieje Akad. Zam. 1900.

SZEMBEK Krzysztof Antoni (II), syn Stanisława, biskup inflancki, poznański, kujawski, arcybiskup gnieźnieński (1667 † 1748). De Cardinalitia Cracoviensis Episcopi dignitate, Archiepiscopi Gnesnensis iuribus non derogante. A. MDCCXXI. (1751). fol. duże.

W roku 1740 wydał rozprawę „De Dignitate cardinalitia” pod egidą bisk. krak. Lipskiego Wojciech Miciński (ob. tom XXII, 350). Być więc może, że Szembek polecił ogłosić pismo, broniące praw arcyb. gnieźń. — Ale pisma takiego nie odszukałem; wiadomość o niem czerpię z Janoc. Pol. I, 134 (za nim powtarza Jocher 9154).

— Krzysztof Antoni z Słupowa Szembek, z łaski Bożej, y Świętej Stolicy Apostolskiej, Arcybiskup Gnieźnieński, legatus natus, Korony Polskiej y Wielkiego Xięstwa Litewskiego Prymas, y pierwszy Xiążę, Opat Tyniecki. Datow. Gniezno 1 sierpnia 1743. fol. plakatowe.

Przeciwno jurysdykcji świeckiej w sprawach o czary. — Podpisany X. Jakób Rolbiecki, Por. Gamalski Ser. (Prestrogi dla inw. czarowników). Bibl. XX. Miss.

— Epistola Pastoralis Excelentissimi ac Reverendissimi Domini Archiepiscopi Mechliniensis. Bruxellis Typis Simonis T. Serstevfnis, Typographi Excellentissimi & Reverendissimi D Archiepiscopi Mechliniensis. [Tu linja]. Jussu Illvstrissimi Excellentissimi & Reverendissimi Domini Christophori Antonij de Słupow Szembek Episcopi Posnaniensis, typis quoque mandata. Eo con-

silio Ut Grex Domini sibi commissus ab ijs, qui Constitutionem Vnigenitus in Regno Poloniae ac Universo Catholico Orbe receptam admittere recusant, sese penitus avertat, summumque Pontificem Christi Vicarium in docenda Orthodoxâ veritate erroris expertem debitâ verâque cum obedientiâ & audire, & venerari pergat. Adjuncta sunt in fine Literae summi Pontificis Clementis XI. in eadem Materia. Reimpressum Varsav: Typis S. R. M. Scholarum Piarum. (1719). w 4ce, k. tyt. i k. 35 nlb. (sygn. A—C, A—C₃, A—D₄).

Jest to list Tomasza de Bousso dat. 17 oct. 1718 w sprawie bulli Unigenitus. — Poczem breve Klemensa XI „Pastoralis officii” z r. 1713 oraz bulla tegoż Unigenitus z r. 1713, potępijąca książkę „Le nouveau testament”, wydaną w r. 1693—4.

Szembek jest więc tylko wydawcą, bo nie własnego nie przydał — Bywa mu więc błędnie autorstwo tego Listu przypisywane. Jocher 7677. — Kutrzeba Hist. źródeł II, 137. Czartor. — Czwert. — Uniw. warsz.

— Epistola Pastoralis... Episc. Vladisl. Varsaviae typis Schol. Piarum 1720. w 4ce.

Jocher 7618.

— Epistola pastoralis. (Na końcu: Lovicii die 27 men. Januar. A. D. 1746) fol., k. 1.

Krasiń.

— Epistola Pastoralis (1747). fol., str. 18.

Uniw. warsz.

— Kopia Listu J. O. Xćia Jmći Prymasa do JM. Pana Gołębiewskiego Rezydenta Rossyjskiego z Skierniewicz. die 30. Januarij 1744. [Zarazem:] Respons J. O. Xćia Jmći Prymasa do Jmći Paná Gołębiewskiego Rezydentá Rossyjskiego z Skierniewic d. 12. Febr. 1744. (B. m.). w 4ce, k. 2 nlb.

Mówi że ś. p. Piotr Wielki respektował religię katolicką. Omawia sprawę cerkwi pińskiej i rozruchów studenckich w Drohiczyńcu, oraz inne krzywdy wyrządzone szyszmatykom.

W ręk. Akad. 1101 jest przytem kopia listów Gołębiewskiego. Akad.

— Monita Pastoralia universo Clero et Populo Diocesis Cuiaviensis et Pomeraniae, data adversus eos, qui cognitiones de Sagis sinistre instituunt. Vratislaviae in Maiori Polonia die 26 Sep-

tembris Anni 1727. (Po łacinie i po polsku). w 4ce.

Przekład niem. ob. w Prussia. Todes-Tempel 322. — Jocher 7621. — Por. wyżej jego list z r. 1743.

— Mowa JW. JM. Xiędza Krzysztofa Antoniego Szembeka z Słupowa Biskupa Kujawskiego y Pomorskiego, a teraz Prymasa Koronnego y W. X. L. do Generalney Konfederacyi miana. w Starey Częstochowie Dnia 9. Lutego R. P. 1735. fol., k. 2.

Za królem Stanisławem I.

Ob. Swada polska Ostrowskiego 1745 f. I, 204—206. — Janocki Pol. 133.

Krasin. — Ossol.

— Ordinatio de procuratoribus lampadis vitricis seu provisoribus Ecclesiae (1743). fol. Uniw. warsz.

(Szembek Krzysztof Antoni). Celsissimus, Illustrissimus Christophorus Ant. in Słupow Szembek, archi-episc. Gnesnensis, in ipso archicathedrae ascensu a Polona Schol. Piarum provincia salutatus. Varsaviae 1739. fol., k. 16.

Bibl. Przybk.

— Columna excelsa, ecclesiae in fulcrum, Poloniae in column, coelitus demissa in celsiss. principe Christophoro in Słupow Szembek, archi-episcopo gnesnensi, regni Polouiae et M. D. L. primate, aris primatialib. admota atq. sub auspiciatiss. ascensum proavitis rosis et foliis panegyricis coronata a Societate Jesu provinciae lituanae. Vars. 1739. folio. Kijów.

— Corona infularum, Senatus et Poloni Orbis, Rosae Illustr. Excell. ac Rever. D. D. Christophori a Słupow Szembek episcopi posnan. post Livoniae et Piltinenses tiaras, Episcopi posnaniensis, publicae felicitati applaudente provincia nec non augustae dioecesis fronti imposita, a devinctissimo infularis honoribus Collegio Posnaniensi Soc. J. panegyrico cultu adoratae anno 1716. Posnanie typis Coll. Soc. Jesu. fol., ark. 4. Ossol.

— Flores circumdati virtute, meritis, et honoribus in avitis rosis Domini Christoph. in Słupow Szembek, episcopi Livoniae et Piltinensis sub auspiciatissimum episcopatus sui ingres-

sum ducali Livoniae campo implantati, atque delibati a residentia Mittaviensi S. J. nec non tota per missiones Livonicas sparsa Soc. Jesu. Vilnae, 1712. fol. Petersb. publ.

— Oratio ad Primatem Regni Christophorum Ant. Szembek gratulans Iubileum Sacerdotii post completum annum 50, dicta in metrop. Gnes. Cath. a Praef. Coll. Łovic. Sch. Piar. S. I. 1742. w 4ce, k. tyt. i k. 5. Krasin.

— Propositiones Theologicae Nolini et Honori Celsissimi Principis Illustrissimi et Reverendissimi Domini, D. Christophori a Słupow Szembek, Dei et Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopi Gnesnensis Legati Nati Regni Poloniae Mgni D. Lit: Primatis Primique Principis Abbatis Tinecensis. Polonae Scholarum Piarum Provinciae à Studio Theologico Varsaviensi Tempore Comitiorum Provincialium D. D. Anno MDCCXLI. (1741). 12 Kalendas 7bris. Varsaviae Typis Sacrae Regiae Majestatis et Reipublicae in Collegio Scholarum Piarum. fol., k. 19 nlb.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Rosae sacrae a Cruce Purpurea rubentes, Illustrissimi et Reverendissimi Domini, D. Christophori in Słupow Szembek Secretarii Majoris Regni, Canonici Cracoviensis, Judicis Deputati ad Tribunal Regni, praepositi Generalis Miechoviensis, Ordinis Canonicorum Regularium Sanctissimi Sepulchri Christi Hierosolymitani dum Miechoviam primum auspiciato ingrederetur in horto Sepulchri Domini plantatae ac pio observantiae cultu luci publicae a Conventu Generali Miechoviensi Ordinis ejusdem praesentatae. Anno Reparatae Salutis 1712. die 13. Mensis Decembris. Cracoviae typis Universitatis. fol.

Na odwr. str. tyt. herb Szembeków, pod nim 6 wierszy łac. Zamojs. (fragm.).

— Thronus reginae florum rosae... Christoph. Ant. in Słupow Szembek episc. posn. et varsav. abbatis commendatarii Clarae Tumbae a Collegio Vars. S. P. Varsaviae 1716. fol., sygn. V.

— Vox salutationis in domo Joannis, sub ingressum Ant. Chr. in Slu-

pow Szembek, episc. Posnan., in Varsav. Basilicam, insignis Colleg. Divi Joannis 17. Sept. 1716. w 4ce, k. 4. Czartor.

— ob. Benedykt XIV (Epistola 1746) — Buchowski Benignus (Pro regia Corona 1740) — Chladenius Martinus (Bibl. Załusc. 1747) — Czaszyński X. Rajmund (Obrót roku 1745) — Degórski Sebastjan (Skarb 1719) — Gamalski S. (Przestrogi 1742) — Górczyński Ig. (Ogłos 1717) — Kamiński Ludwik (1750) — Klemens XI (Constitutiones 1719) — Leon J. (Prussica his 1725) — Łodziński Józef Ant. (Kazanie 1726) — Madejski Idzi (1739) — Markiewicz Stan. (Partophorium 1716) — Naramowski Ad. Ign. (Głowa i serce 1731) — Piotrowski Plac. (aetas senect. 1742) — Potocki Antoni Michał (1748) — Relatio (1717) — Rochaczewski Piotr (1717) — Romuald św. (Novendium 1709) — Sapecki Cyprjan (Oracya 1718) — Sapieha Jan Fryd. (List 1742) — Sieniński S. J. (Firmament 1749) — Sierakowski W. (1720) — Suieczyński (Princeps dignitas 1740) — Sokółowski A. K. (Kazania 1728) — Swieradowski J. (Comes rosarum 1725) — Synodus posnan. (1720) — Szrzebnicki Tomasz (Mowa 1718) — Tortowski Sebast. (Laurea theologica 1711) — Wessel Augustyn (Myśli pokutującego człowieka 1724) — Wiązkiewicz Paulin (Prawdy moralne 1728) — Wróblewski G. (Mysterium 1739) — Żarty albo facecye (1714) — Zieliński Józef (Triregnum 1716).

Gawarecki Pamiątki Łowicza 151—3. — Łukaszew. Hist. szkół IV, 237. — X. Boniewski w Pam. rel. moralnym V. — Rzepnicki Vitae praesnl. I, 197 i 8. — Teka Podoskiego II, 172, III, 243. — Enc. Org. XXIV, 612 i 13. — Otwinowski Dzieje Polski 342. — Niesiecki VIII, 615. — Encykl. kośc. XXVI, 506. — Kitowicz Opis obyczaj. I. — Konopczyński Polska I i II. — Korytkowski Arc. gnieźń. IV. — Feldman Polska w dobie 1925. — Tenże sprawa dyssyd. za Aug. 1924 str. 13. — Bartoszewicz Arcybisk. gnieźń. 1857. — Wotschke w Aus Posens Kirchl. Vergang. 1912 str. 56. — Volum. legum VII, 412, 447, 455. — Swada pols. Danejk. I, 51, 209—6. — Hoszowski Monogr. Opactwa Cystersów w Mogile Cz. I, str. 135—141. —

Katal. Bękop. Ossol. I, II i III (nr 1411 jego korespondencja). — Lipsien. Germanica Nova Litter. a. 1748, str. 740 i 1749 str. 4. — Finkel III 1871.

SZEMBEK Krzysztof Hilary, syn Antoniego kasztelana, kanonik katedry gnieźń., krak. i pozń., potem biskup płocki (1722 † 1797). Discours de S. A. Mr.... prince de Pułtusk, évêque de Płock, sur la garantie. Prononcé en diète dans la Séance du 19. Janvier 1789. w 4ce, k. 2 nlb.

Prawdopodobnie odbitka z Journal hebdomadaire de la diète.

Akad. — Branice. — Jagiell. — Zielińs.

— Głos J. O. Xięcia IMCI Szembeka Bisk. Płock. na sessyi dnia 27 października 1788. miany przed Stanami Rzeczypospolitey. (Na końcu:) w Warszawie w Drukarni Uprzywilejowanej Michała Grölla, księgarza Nadw. I. K. M. fol., 1 kartka.

Czartor. — Jagiell. — Zielińs.

— Głos Jaśnie Oświeconego księcia Jegomosci Pułtuskiego Krzysztofa Szembeka Biskupa Płockiego O mieyscu Kommissyi woyskowej dnia 13 Xbra 1788 roku. (Na końcu:) w Warszawie w Drukarni Nadworney Jego Królewskiej Mei i P. K. E. N. fol., 1 kartka.

Akad. — Branice. — Czartor. — Jagiell.

— Głos J. O. Xiążęcia Jegomości Pułtuskiego Krzysztofa Szembeka Biskupa płockiego w materyi podatku na woysko d. 16 stycznia 1789 roku. Warszawa 1789. fol., k. 2.

Akad. — Branice. — Czartor.

— Toż... d. 17 stycznia 1789. fol., kart 2.

Branice.

— Głos Jasnie Oswieconego Xiążęcia Jegomosci Pułtuskiego Krzysztofa Szembeka Biskupa Płockiego w Materyi Gwarancyi Dnia 19. Stycznia 1789. Roku. [Na końcu:] w Warszawie w Drukarni Nadwor: Jego Królewskiej Mości, i P. K. E. N. fol., k. 2 nlb.

Występuje przeciw Gwarancji która zastępuje drogę i nie dopuszcza postępować w uchwałę o formie rządowej zwierzchniej między Sejmami.

Akad. — Branice. — Czartor. — Jagiell.

— Głos Jasnie Oswieconego Xiążęcia Jegomosci Pułtuskiego Krzysztofa Szembeka Biskupa Płockiego O Staro-

stwach i Królewsczyznach &c 27. Februarii 1789. Roku. [Na końcu:] w Warszawie w Drukarni Nadworney Iego Królewskiej Mei y P. K. E. N. fol., k. 2 nlb.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Głos J. Ośw. Xiążęcia Jegomości Szembeka Biskupa płockiego prezesa deputacyi do examinu Kommissyi Skarbu koronnego przy wprowadzeniu opinii na zaskarzenie dekretów teyże Kommissyi do Stanów seymujących dnia 17 marca roku 1791 miany. fol.

Branic. — Czartor.

— List pasterski do dyecezyi płockiej. fol., k. 2.

Ogłasza list Piusa VI wydany 15 Grudnia 1795 r. wraz z przekładem polskim, zachęcający do spełniania obowiązków wierności królowi i postanowionemu od niego Rządowi. Dan w Pułtusk d. 22 Kwietnia 1796 r.

Ossol.

— Mowa Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jegomości Pułtuskiego Krzysztofa Szembeka Biskupa Płockiego na sessyi seymowej Dnia 15 listopada roku 1788. Co do odpowiedzi na notę Posła Rosyjskiego miana. w drukarni J. K. Mei y P. K. E. Narodowej. fol., 1 kartka.

Radzi wysłać posła do Imperatorowej, celem usprawiedliwienia narodu. Chce, aby na notę rosyjską odpowiedzieć przyzwolnie.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Uniw. warsz.

— Mowa do generalnej konfederacyi dnia 9 lutego 1755. fol.

Przytacza jako druk Sienkiewicz w Dodatkach do Bentkowskiego. Ale to jakieś bałamuctwo?

— Pasterz Czują Jasnie Oswiecony Krzysztof Hilary Szembek Biskup Płocki, Xiążę Pułtusk, Pod pierwsze wstępy do Owczarni Chrystusowej co czynił in Anno 1785. Bez r. (1786). w 4ce, k. tyt., str. 28.

Na odwrocie tytułu notata, iż jeden obywatel dyecezyi płockiej wydał to bez wiedzy skromnego autora, w wielkim in cognito (sic). Zawiera sześć mów Szembeka z lat 1785—6, wszystkie z powodu wstąpienia na stolicę bisk. przy różnych okolicznościach. Wydawca nazywa te mowy „mówieniami“. Mowy nie wychodzą poza ogólniki.

Krasin. — Zielińs.

— Przymówienie się J. Oświeconego Xiążęcia Jmci Krz. Szembeka Biskupa płockiego do projektu od deputacyi rządowej pod tytułem: Zasady do poprawy rządu dnia 21 Decembra 1789 roku. Warszawa 1789. w druk. Nadw. JKM. fol., k. 1 nlb.

Akad. — Branic.

— Relacya z examinu Kommissyi Skarbu Koronnego dnia 13 Stycznia roku 1791. w Stanach Seymujących. (Na końcu:) Krzysztof Hilary Szembek Bis. płocki pres. Deputacyi. fol., k. 2.

(Szembek Krzysztof Hilary). Wiersz na powitanie JO. Księcia Jmci Krzysztofa na Słupowie Szembeka Biskupa Płockiego, Księcia Pułtuskiego, kawalera orderów Orła białego y S. Stanisława przy pierwszym wjeździe do Pułtusk od Zgromadzenia Benedyktyńskiego pułtuskiego roku 1785. w 4ce, 1 arkusz.

Branic. — Ossol.

— ob. Albertrandy (List 1797) — Jüngling Ch. D. (Salutatio 1765) — Kruszyński St. (Radość kościoła 1775) — Lipiński Aug. (1787) — Naruszewicz Ad. (Elegia) — Poliweczyński Józef (JO. książęcia 1775) — Szembek Onufry (1797) — Teleżyński Waw. (Epitaphia 1790) — Turno Szczepan (od bursztynów 1766) — Wichert Michał Ignacy (Ćwiczenia 1786) — Zamojski And.

On rzekomo ma być współautorem „Zbioru pożytk. wiadomości“ (1780), który to zbiór jest pracą Ign. Krasickiego. O czem Sierczyński III, str. 109 (egzemplarz bibl. Ossol. uzupełniony dodatkami) i Bartoszewicz Znak. mężowie III, 141. — Rzecz to jednak mało prawdopodobna.

Obacz pod Krasickim oraz Gubrynowicz Romans str. 6.

Zost. w ręk. „Prospekt ogólny do zbioru praw pol.“ „Uwagi nad zbiorem Zam.“ oraz „Wiad. o sumach neapol.“.

Łąbecki Górń. w Polsce I. — Encykl. kośc. XXVI, 511. — Święcki Hist. pam. II. — Encykl. Orgeibr. XXIV. — Bartoszewicz Znakom. mężowie III, 120. — Pam. relig. mor. 1850 t. XIX. — Katalog ręk. Ossol. nr 657. — Nowowiejski Płock (1931) str. 72.

Szembek Ludovicus ob. Dzielski Wojciech Józef (Auspiciatum 1668) — Łopuszyński M. (Secretum 1710).

Szembek Maciej Soc. J. ob. Catalogus (prov. S. J. 1760) — Leśniewski Franc. Mich. (Lyrica 1790).

(**Szembek Michał**), sufragan krak. (1655 † 1726). In Repblica Florvm Regina Rosa Infvla Paphensi, & Terno Vavelli Diademate, Coronata. In Illvstrissimo & Reverendissimo Domino D. Michaelae In Słupow Szembek Dei & Apostolicae Sedis Gratiā, Episcopo Paphensi, Svffraganeo, & Decano Cracoviensi, Inter ipsam Sacrae Inaugurationis pompam prono Apolline Adorata. à Cracoviensi Societatis Iesu Collegio Anno Domini 1706. Cracoviae Typis Nicolai Alexandri Schedel S. R. M. Ordinar: Typographi. fol., k. tyt. i k. 15 nlb.

Na odwr. tyt. herh. — Rozpoczyna dedyk. od Coll. Crac. S. J.; potem długi poemat hexam. z dziejami rodu Szembeków (wzwozich z zach. Niemiec). Pierwszy wślawił się w Polsce Aleks. Szembek za Jana Zamoj., potem Hieronim i Franciszek i t. d.

Czartor. — Dzików — Jagiell. — Ossol.

— ob. Chelstowski Dionizy (Epitaphia 1713) — Dzielski Woj. (1693) — Kubalewicz Kaz. (Quaestio 1710) — Łopuszyński M. Joan. (1710) — Łukaszewicz Jan Felic. (Sidus 1668) — Piskorski Seb. (1686) — Sapecki C. (Oracya 1718) — Sierakowski W. (1720) — Tortowski Sebastian (Ternio 1706) — Wężyk Wal. (Olympus 1720) — Zeglądowski Józ. (Stephanoma 1716) — Ziętkiewicz Math. (Monumentum 1721).

Encykl. kośc. XXVI, 504. — Wachholz Szpitala krak. I (1924) str. 19.

SZEMBEK Onufry Kajetan, biskup płocki († 1809). Conclusiones Theologicae, Partim ex Scripturis partim ex Historiis & Chronologia partim ex Theologia, eaque tam Scholastica tam Dogmatica tam Morali. Excerptae, Pro Disputationibus Puplicis (sic) Propositae. In Seminario Stradomiensi Presbyterorum Congregationis Missionis. Ad Objecta Respondente Perillustri & Admodum Reverendo Domino Onuphrio Szembek. Anno MDCCLXV. (1765). ... diebus Maji. w 4ce, k. tyt. i k. 23 nlb.

Obejmują kwestje: De Deo, De trinit., De incarnatione, De sacramentis etc. Zwal-

cza Lutra, Melanchtona i innych herezyków. Jagiell. — Uniw. warsz.

— List pasterski wydany d. 15. września 1797 r. w Pultusku do duchowieństwa dyecezyi płockiej oraz części dyecezyów Łuckiej, Wileńskiej i Zmudzkiej. fol., str. 6.

Donosi o śmierci biskupa X. Krzysztofa Szembeka i objęciu przez niego rządów jako koadjutora z prawem następstwa.

Akad.

— ob. Albertrandy (List pasterski 1797) — D. J. K. (Powinsz.) — Franciszek Sal. (1777) — Jakubowski Winc. (Ad 1798) — Ślęczkowski And. (Miłość 1761).

Enc. kośc. XXVI, 512. — Nowowiejski Płock (1931) str. 71–2.

Szembek Piotr ob. Sierakowski Wacł. Hier. (Majus Szembecius 1720).

Szembek Przecław Stefan, capit. Becensis ob. Dzielski W. (1693) — Iwoniecki J. Fr. (1687) — Kowalczewski Bened. Gasp. (Quaest. 1686) — Podgórski Samuel Joannes (1702) — Wiśniowski Józef (1683).

Szembek Stanisław (I), sekr. król., administr. żup ob. Borezyński Bened. (Błogosławieństwo 1639).

SZEMBEK Stanisław (II), arcybiskup gnieźn. i opat tyniecki (ur. 1650 † 1721). Constitutiones Synodi Archidioecesis Gnesnensis sub Ilmo et Rmo D. Stanislao Szembek Lovicii A. MDCCXX celebratae (1720)... ob. Constitutiones — Synodus.

— Copia listu JO. Xiążęcia Jmci Prymasa do Nayiaśnieyszego Króla JM. reflexibilis super diploma traditum. fol., k. 2 nlb.

Podpisany w Skierniewicach d. 18 Marca 1716 r. w którym wstawia się do króla, aby zwrócić raczył uwagę na dobra duchowne i aby te nie były tak przeciążane ciągłymi podatkami i najazdami od wojsk Saskich. — Inny list do króla z r. 1715 jest w Swadzie Ostrow. Danejk. I, 4 str. 16.

Ossol. — Uniw. warsz.

— Copia Literarum Cessis, Dni Primatis ad Illustrissimum Dn. Comitem a Fleming Skierniewiciae datarum die 21 Marti 1716. w 4ce, k. 2. Ossol.

— Memoriale alla Sacra Congregatione Concistoriale per Stanislao Szem-

bek Arcivescouo Gnesne e Primate di Polonia (per la concessione della Commenda dell'Abbazia Tinecense. (Romae) typis de Comitibus 1710. fol., Memorial k. 2; Sommario k. 6.

— Oznaymienie Interregni 1707. (Na końcu podpisany: Stanisław Szembek). fol., k. 4.

Generalny zjazd Stanów Rzpltey iakosz de facto na dzień... miesiąca... w roku da Bóg przyszyłm 1707 we Lwowie. (Na końcu:) Uniwersał ten własną ręką podpisany y pieczęcią stwierdzony... publikować zalecam.

A. Woyde w Warszawie — Ossol.

— [Uniwersał, zaczynający się]: Stanislaus In Słupow Szembek Archiepiscopus Gnesnensis, Legatus Natus, Regni Poloniae & Magni Ducatus Lithuaniae; Primas, Primusq; Princeps. [Na końcu aktu:] Dan w Częstochowie ná Iasney Gorze, Dniá siódmego Miesiąca Listopadá, Roku Pańskiego Tyśiącznego Siedmsetnego Dźwiewątego. (1709). fol., plakat.

Tłumaczy się, że nie miał intencji wyjeżdżać zagranicę, ale zmieniła go do tego potencja wojsk szwedzkich.

Czartor. — Ossol. — Zielińs.

— Zebranie Kazan Ná Wielką noc, Boże Narodzenie, Uroczystości Nayświetszey Pánny, y niektórych Świętych, Przez Jasnie Oswieconego Xiążęcia, Stanisława z Słupowá Szembeka Arcybiskupá Gnieznienskigo, Prymasá Korony Polskiej, y W. X. L. á ná on czas Biskupá Dionizyjskigo, Suffraganá, Kánoniká, y Officyalá Krákowskiego, miánych, á teraz do druku podánych W Roku Panskim 1726. Typis Collegij Brunsbergensis Societatis Jesu. w 4ce, k. tyt. i k. 188 nlb., 1 rycina [herb Szembeków Rawicz].

Na odwr. tyt. 2 czterowersze na herb, na dalszej karcie rycina herbu.

Dedyk.: kanclerzowi Janowi Szembekowi, podp. przez Coll. Brunsb. S. J. — Potem aprobata Krzysztofa Szembeka, brata.

Zawiera trzydzieści jeden kazań językiem mocno makaronicznym, o treści nikłej. Najciekawsze na koronację Aug. II 15 sept. 1697 (karta Ww₃). Wspomina tu wiarę, iż dotknięcie ręki królewskiej leczy skrofuły. Wzywa Augusta II, aby wojował przeciw nieprzyjaciółom Krzyża.

Janocki Pol. I, 139. — Jocher 4594.

Kraśń. — Uniw. warsz. — Uniw. wileńs.

— My Rady koronne y W. X. L. na teraznieyszy zjazd ex limitatione przeszlego na dzień jedynasty sierpnia do Lublina zgromadzone. (Conclusum 1707 d. 28 Septembris). [Podpisani: Stanisł. Szembek AB. Primas; Stanisł. Denhoff M. K. M. K. G.]. fol., ark. E₂.

Ob. Rady. — Prisiaga... 1707.

Finkel I, nr 4406.

(Szembek Stan. III). Centifolia Regina Florum Principis Purpurae decoribus Insignis In triplici Gentilitij Stemmatibus Campo Coelo Virtutum odore, Patriae Meritorum fragrantia, Avitae Domui immarcescibilitatis gloria, Efflorescens Celsissimo Principi Illvstrissimo & Reverendissimo Domino, D. Stanislae in Słupow Szembek Dei & Apostolicae Sedis Gratiá Archi-Episcopo Gnesnensi Legato Nato, Regni Poloniae & M. D. Lithuaniae Primati, Primoq; Principi Perpetuo Commendatario Abbati Tinecensi In homagium profundissimae submissionis A Collegio Łowiciensis Scholarum Piarum. Dedicata. Anno quo Flos Campi in terris apparuit MDCCXI. (1711). [Tu winjetka]. Typis Collegij Varsaviensis Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 28 nlb.

Na odwr. tyt. herb i wierszyk. — Rozpoczyna się od wiersza łac., dalej panegiryk prozą. — Duże w nim materiału biograf.

Czartor. — Ossol.

— Flores Circumdati Rosae Celsissimi & Reverendissimi Domini, D. Stanislae In Słupow Szembek Archiepiscopi Gnesnensis Legati Nati Regni Poloniae & M. D. Lithuaniae Primatis Primiq; Principis Perpetui Commendatarij Abbatis Tinecensis Supremis Poloniarum Infulis Coronatae. Et à devinctissima tam Magno Celsissimi Principis Nomini quàm Gnesnensibus Mitriss Societate Jesu Provinciae Polonae promisso cultu Adoratae. Anno Dei Floris humaná Carne circumdati 1711. Typis Collegij Calissiensis Societatis Jesu. fol., k. tyt. i k. 24 nlb.

Rozpoczyna dedyk. na 2 k., potem panegiryk. — Wywodzi Szembeków od Gorlaka Szembeka z czasów Karola W. (?). Następują ogólnikowe pochwały późniejszych Szembeków z czasów Zygm. III, Wład. IV, etc.

Zdaje się są dwie odmiany tytułu. W drugim stoi: a devinctissima Magno Cels. primatis nomini et gnesnensibus infulis.

Jagiell. — Kijows.

— *Nidus aquilarum Metropolis Gnesna, ex purpurato principis Rosae ternione compositus, gentilitiis Caprearum cornucopiis et Ducali gladio circumseptus et in publico ad Cathedram Gnesnensem ingressu a Celsissimo Principi Illustrissimo et Reverendissimo Domino, D. Stanislao in Słupow Szembek Dei et apostolicae sedis Gratia, Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato, Regni Poloniae et M. D. L. Primate Primoq. Principe Abbate Tinecensi, Perpetuo Commendatario Loci sacri singularissimo Protectore et Benefactore titubanti Lechiadum Aquilae ad capiendam ignea post bella quietem exporrectus ac in homagium profundissimae submissionis officioso suppedanei Clari Montis Czesztochoviensis calamo circumscriptus. Anno hypostaticum nidum ponentis in carne humana 1711. Typis Marianis Clari-Montis Czesztochoviensis. fol., k. 25.*

Zaczyna się: Panegyricus hodie tandem Polonorum. Cały wierszem nakamiennym.

Jagiell. — Ossol.

— *Phaenix virtutis et sapientiae... ad perennem memoriam evolans Stan. Szembek... ob. Madejski Idzi (t. XXII, 26).*

— *Prodigia sub rosa virtutis, honoris et sanguinis... ob. Tomasz z Akwinu (1701).*

— *Regnum rosarum illustrissimo et reverendissimo Domino, D. Stanislao in Słupow Szembek Vladislaviensi et Pomeraniae Episcopo sacrorum rege coronatum. In praesuleae cathedrae auspicio ingressu a diaecesanis, Gedanensi et Bidgostiensi, Soc. Jesu collegijs profundo cultu adoratum. Anno regis regum M.DCC. (1700). Typis monasterij Olivensis S. O. Cisterciensis. fol., ark. H₂ i k. 1 (kart 19).*

Zaczyna się: Sacram purpnam quam tibi nativae pinxerunt rosae. Jagiell.

— *Relacya prawdziwa o ostatniej chorobie y śmierci JO. Xięcia Jmci Stanisława na Słupowie Szembeka z Bożey y Apost. Stolicy łaski Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, legata urodzonego, ca-*

ley Rzpłtey polskiey i W. X. L. Prymasa y pierwszego książećcia. Bez roku i miejsca druku. (W Warszawie, druk. Pijarów 1721). w 4ce, kart 4.

Uniw. warsz.

— ob. Abelly Ludw. (1718) — *An-cuta (1719) — Biezanowski Stanislaus (Rosae tiaratae 1690) — Buchowski B. (Epigramm. 1712) — Chelmski Maciej (1715) — Chelstowski Dion. (Scrutinium 1710) — Choroszwic Adam (1735) — Ciszowski Mart. (Comitia florum 1690) — Constitutiones (1720) — Czeska Zofja (1698) — Damalewicz Stefan (Vita S. Bogumili 1714) — Datar H. (1718) — Dzielski A. I. (1693) — Flaszyński Matth. (Victima 1695) — Frydrychowicz D. (Sacrosanctum 1700) — Jagieliński Walerjan (1699) — Kaliński Jan Damascen (Arcanum 1710) — Karnicki Jędrzej (Dolor rosae 1721) — Kielkowski Mauritius (1721) — Kolendowicz Mathaeus (Acumen doloris) — Kozielski Sew. (Justitia) — Krodnerowicz Joannes (1699) — Lesiowski Wojc. (Nowina 1692) — Lureński Val. (Spina doloris 1721) — Madejski Idzi (Princeps in regno 1721, Phaenix 1723) — Marescottus G. (1668) — Margowski A. R. (Conclusiones 1684) — Musiałowicz Casimirus (Purpura 1699) — Napolewski T. (Manubiae 1686) — Pochodnia (1718) — Podgórski Samuel Jan (Panegyricus 1700, Heroica 1702, Rationale 1710) — Poparcie konfed. sandom. (1707) — Robertson Wilhelm (Memoryal 1721) — Sapieha Jan Fryd. (List 1747) — Sawicki M. (Serenum 1699) — Sienkiewicz Piotr (Sacrum praesulei 1690) — Sierakowski Wacław Hieronim (Majus 1720) — Słowakowicz Jan Ant. (Responsio 1701) — Tomasz z Akwinu (1701) — Ustawy domu panieńskiego — Węgrzynowicz Antoni (Kazań 1708) — Wiązkiewicz Paul. (1711) — Wyszyński Waler. (Rok 1699) — Zapartowicz Florjan (Coronamentum 1699) — Ziętkiewicz Mathias (Monumentum 1721) — Żuchowski Stanisł. (Ogłos procesów 1700).*

Jego mowa z 11 Ang. 1707 jest w Lüniga Orat. III, 485.

Siemieński Monumenta Eccl. Gnesn. 1823 str. 49—51. — Gawarecki Pamiątki Łowicza 77. — Raczyński Wspomnienia W. Polski II, 339. — Łętowski Katalog IV, 115—118. — Rzepnicki Vitae praesul. I, 189—192. — Korytkowski Arc. Gnieźń. IV. — Enc. Org. XXIV, 608. — Enc. kość XXVI, 510. — Otwinowski Dzieje Polski (1849), str. 330. — Barącz Pomn. dziej. pol. 139. — Raczyński Gabinet III, 190. — Bartoszewicz Arc. i prymasi 1857. — Teka Podońskiego II, 48. — Hoszowski Monografia Cystersów Cz. I, 130—134. — Katalog ręk. Ossol. II, III. — Feldmann Polska w dobie wielkiej wojny 1925 str. 203 (tu jego charakterystyka). — Finkel III, 1871.

(Szembek Stanisław) (III), pincerna lublin. Honor In Flore Illustrissimae Domus Szembekianae Sub Avitis Rosis Siderum gratia. Fortunae Favonio, Regum favore, Virtute Nativa, Conservatus, In Illustrissimo & Excellentissimo Domino, D. Stanislao In Słupow Szembek Pincerna Lublinensi T. R. V. Mareschalco, a Studio Philosophico S. P. Collegij Petricoviensis penes publicam Conclusionum Logicalium dedicationem Adoratus. Anno floresentis Virgae 1721. Die... Mensis Februarij. [Tu winjetka]. Typis Clari-Montis Częstochoviensis. fol., k. tyt. i k. 14 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 4 wiersz. — Dedyk. podpisana przez Studium philosophicum. — Potem proza nakamienna z pochwałami różnych Szembeków, ale ogólnikowymi. — Na końcu: Conclusiones logicae (jest ich 12)... Disputabuntur in Coll. petric. Schol. Piarum. Defendente Martino Braun, sub ass. Severini à Matre Dei. (Jest to Kozielski Sew.). On to był może autorem panegiryku? Ossol.

— ob. Skawiński P. (Ozdoba 1721).

Szembek Teofil ob. Tytlewski Math. (Narratio 1622).

Szembek Wincenty ob. Sokołowski Wojciech (1787).

Szembekowie ob. Ciszowski M. (Jubileum 1690) — Dziewulski M. (1726; tu genealogja) — Luder (1638).

Akty do różnych Szembeków w ręk. Jag. 3438 (z lat 1636—1799).

Ich genealogję ob. Kossakowski Monogr. III. — Żychliński Złota księga w t. XXIV—XXVII. — Prawie w każdym panegiryku jest zamieszczona ich genealogja, oczywiście nader fantastyczna gdy chodzi o początki rodu.

Szembekówna Barbara ob. Chryczkiewicz Aureli X. (Flora 1726) — Rzewuski Sew. (1724).

(Szembekówna Bilhilda), córka Jana kanclerza. Gniazdo sławy wielkich domów podkomorzynę w herbownym Szembeków kwietniu uwite, pod trzema różami utaione, prawym Siempiorów skrzydłem ozdobione. Polskiemu orłowi na koronę, Europejskiemu światu na oko daną wzajem ręką JW. Jmci Pana Jerzego Wandalina hrabi na Konezyc i Ossownica Mniszcha (1738)... ob. tom XXII, 465.

— Nidus Rosarum in sublimi familiarum arbore avitis Mniszechorum pennis vernantissimis Szembekorum Rosiss, lechiaie voluceri in coronam famae... (1738) ob. tom XXII, 465.

— ob. Kola Dymitr Franc. (Przywilej 1738) — Mniszech Jerzy.

(Szembekowa Ewa). Rozowy Laurów Zwycięskich Kwiecien to jest Na Sarmackiego Honoru polu, Naprzód w tryumfy nieśmiertelne Potym w zupełne Polskiej jedności serca, Zakwitające Jasnie Wielmożnych Szembeków Roze Tryumfującey w Kanclerskim Pierścieniu Perle Jasnie Wielmożney Jey Mci Pani Ewie z Leszczyńskich Szembekowy Wielkiej Kanclerszyny Koronney Lomzynskiej, Grudziądzkiej &c. Starosciny Na herbowney uwienczenie Głowy Trzydniowym ofiarowane Aktem Od Szlachetney Szkol Młodzi Collegium Grudziądzkiego Societatis Jesu. Roku, rozkwitłego na ziemi Kwiatu 1718. W Thorvniv. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. herb Leszczyńskich i 4 wiersz.

Dedyk. Kanclerszynie od Coll. grudz. S. J.

Przed dedyk. i po niej winieta drukarska.

Poczem argument sztuki. Aktów jest trzy, podzielonych na indnkcje (sceny).

Treścią sztuki są bohaterskie czyny komesa Gorlaka i Henryka Szembeków, wojowników Karola W. i cesarza Maksymiliana; poczem Szembecy przenoszą się do Polski i tu odgrywają wybitną rolę.

Ob. wyżej str. 249 (Laurearum).

Jagiell. — Uniw. warsz.

— Zal główny od serca y sekret serdeczny głów żalonych pod kanclerską herbownych Róż pieczęcią światu polskiemu wiadomy, z wiekopomną

y publiczną kondolencją nad żalobną senatorskich honorów purpurą Jasnie Wielmożney Jmci Pani Ewy z Leszczyńskich Szembekowy Kanclerzyny W. Kor., Grudziąckiey, Lubaczoskiej itd. Starościny fundatorki; przy pogrzebowym akcie nieśmiertelney pamięci JW. Pana Jana na Słupowie Szembeka Kanclerza W. Kor. od obligowanego fundatorskiej munificencyi Collegium Soc. Jesu Łomżyńskiego oyczystym ogłoszony rytmem. W Warszawie w drukarni Kollegium J. K. M. Soc. Jesu R. P. 1733. dnia 5. Czerwca. fol., k. 13 nlb.

Na odwr. str. tyt. herb Wieniawa a pod nim 4 w., poczem wiersz pol.

Uniw. warsz. — Zielińska.

— ob. Depozyt (1722) — Łęczynski Ant. Chryzanty (Skarb 1720) — Maria od Jezusa (1730) — Ray niebieski (1723) — Rozmarynowski Ant. (Assistencya 1720) — Stefan od św. Wojciecha (Miasto 1730) — Szembek Jan (Laurearum 1718) — Zmiącki And. (Vota 1717).

Szembekowa Katarzyna ob. Jar-mundowicz Kazim. (1732).

Szembekowa Ludwina z Wyżycznych ob. Horoszowicz Ad. (Korona 1735).

(**Szembekowa Marjanna**). Żale Z Nie-powetowaney szkody, Przez nienawistne utraconey Fata, W. I. M. Pani Maryanny Z Olszowskich Szembekowy Łowczyny Łęczyckiej, Na życzliwe wszystkich serca Zabrane. Przy Akcie Pogrzebowym W. I. M. Panu Alexandrowi ze Słupowa Szembekowi, Łowczemu Łęczyckiemu, Y Pozostalym Potomkom Oddane. Przez Życzliwe Imieniowi Temu Collegium Wieluńskiego Szkoły Pobożne, Opisane. Roku Krola Zalu na Zale przychodzącego. 1733. Dnia... (5) Lutego. fol., k. tyt. i k. 9 nlb. (sygn. A, 1—2, B—D).

Rozpoczyna wiersz p. t. Żal pogrzebowy (Płaczące sarmackie plejady...); poczem wprawiona dedykacja od szkół pobożnych. Panegiryk składa się z 8 „żałów“ napisanych stylem nakam. ale po polsku (co rzecz rzadka): żal domu Olszowskich, Szembeków, Wężyków, skollig. domów, łowczego, potomków matce swojej, zakonów i kościołów, szkół pobożnych.

Jagiell. — Uniw. warsz.

— ob. Tatułowicz Wojciech (Pokos śmiertelny 1735).

Szembekowna Teresa ob. Piskorski Sebatjan (Kazanie 1686).

Szembekowa Teresa z Działyńskich ob. Dziewulski Marceli (1726).

Szembekowa Zofja ze Stradomskich ob. Brzydecki Florjan (Chwała grobu 1725) — Gniewisz B. F. (Smutek 1731) — Waxman Stan. (Żałoba).

SZEMBERG Teofil, generał artylerji († 1648?). Relacya Prawdziwa, O Wesszoiu Woyska Polskiego do Wołoch, y o potrzebie iego z Pogánstwem w Roku P. 1620. we Wrześniu, y w Październiku. Przez Theophila Szemberga, Sekretarza Krola Iego M. który w potrzebie tey obecnie był, y odwagą zdrowia Oyczyźnie służył, spisana. Ludziom opócznie rzeczy rozumiejącym y wdaiącym, y przestrog woiennych szukaiącym bázro potrzebna. W Krakowie, W Drukarni Mácieia Jędrzejowczyka, Roku Pańskiego, 1621. w 4ce, k. tyt. i k. 10 nlb. (sygn. C₃).

Kończą na k. C₂ recto: Przetrostgi. Na odwrocie tej karty t. j. na ostatniej stronie: sztandar wbity w ziemię, z napisem: Christo Duce, virtute comite.

— Toż:... [Tytuł identyczny, tylko opuszczone „Ludziom“... a zamiast tego dodano:] W pierwszym wydaniu siła Drukarz ábo niedbáłstwem ábo złym czytaniem exemplarza poopuszczał y podmieniał, co sie teraz poprawiło. W Krakowie, V Dziedzicow Jakuba Sybeneychera. w 4ce, k. tyt. i k. 10 nlb.

W tem wydaniu nie ma na ostatniej stronie t. j. na k. C₂ verso sztandaru, bo zajmują to miejsce „Przetrostgi“.

W obu tych wydaniach niema mowy Zamoj. która jest w edycji nast. (poznańskiej). Benth. Hist. lit. II, 627, 750. — Maciej. Piém. III, 654 (z datą 1620).

Branic. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. warsz. — (Biblioteki te mają albo pierwsze albo drugie wydanie, albo — jak bibl. Jagiell. i Uniw. warsz. — oba).

— Relatia prawdziwa o wessziu woyska Polskiego do Wołoch y o potrzebie iego z Pogánstwem w Roku 1620, we Wrześniu y w Październiku, przez Theophila Szemberga Sekretarza Krola J. M. który w potrzebie tey obecnie

był, y odwagą zdrowia oyczynie służył, spisana, ludziom przestrogi wojennych szukającym barzo potrzebna. Przy tym Oddawanie Pieczęci y Buławy Koronney J. K. M. na Seymie blisko przeszłym, po zmarley ręce, przez J. M. P. Wojewodę Kiiowskiego. w Poznaniu w Drukarni Jana Rossowskiego, Roku 1621. w 4ce, k. 13 nlb.

Jest to djaryusz wyprawy porządkiem dni opisanej, a na końcu dodana mowa Tomasza Zamoyckiego, wojew. Kijow. miana do krola przy oddawaniu pieczęci i buławy po śmierci Żółkiewskiego. Autor tego djaryusza tak mówi do Czytelnika: „Wdziawszy pismo Pogrom Tatarów nazwane, nie chwaliłem go. Bo nie dołężne y z wielkimi błędami. Z megoć wprawdzie (jak się domyślam) listu zebrane: ale ladaiaako y niedbale, bo tam niegodziło się wezyskiego tknąć. Co mię przywidło, abym znouu opisał tę potrzebę Wołoską. Naprzód aby każdy prawdziwie wiedział, co się tam y iako działo. Druga, aby się zabieażło uszczypliwym mowom tych, którzy niewiedząc rzeczy, z domysłu swego popędliwie nas obmawiają. Trzecia, aby się iako w zwierziedle przyezrżawszy każdy, obaczył czego się na wojnie chronić, co ganić: z nasząć wprawdzie niektórych szkoda, ale przecie nie ze słą sława, ile bydz mogło w takim zamieszaniu“.

O broszurze „Pogrom“ ob. tom XXIV str. 425 i podaną tam literaturę.

Przedrnek Relacji w Niesiołowskiego Otia str. 129—158; zaś nowszy w „Pismach“ Żółkiewskiego (wydał Bielowski 1862), str. 568 — (z druku i z rękop. Ossol.) oraz w Przyjacielu ludu (Leszno) 1842 str. 198 i nast. — Przekład ob. Tytlewski (Relacion 1623).

O wydaniach i przekładach Szomberga ob. także informacje u Finkla I, nr 3586 i III, str. 1871.

Siarczyński Obraz II, 171. — Niemcewicz Panow. Zyg. III, T. III, str. 280, 319, 330. — Kwiatkowski Panow. Wład. IV, 212. — Baliński Studja hist. 1856. — Święcki Hist. pam. II, 73. — Enc. Org. XXIV, 616. — Żebrawski Bibl. nr 2791—2. — Liske w Dzienn. liter. 1869 (tu list Szomberga do bisk. Opalińskiego). — Gołębiowski O dziejopisach str. 131. — Górski w Bibl. warsz. 1886 III i IV. — Korzon Dzieje wojen II, 207—218. — Korhut² I, 286.

Czartor. — Dzików — Krasin.

— ob. Pogrom — Tytlewski (1623)

— Zeitung (Ordinar 1657).

O jego podróży do Palestyny ob. Bystroń Polacy w ziemi św. (1930) str. 45.

Szemborowski Przeclaw ob. Meibohm Fryd. (1651).

SZEMESZ Michał. Memoryał Do Prześwietney Kommissyi Rozdawniczey z przełożeniem pretensyi do Folwarku Jakszyć y Mieścina po J. XX. Jezuitach Missyi Błońskiej do Skarbu Rzeczypospolitey przypadłego od Urod: Michała Szemesza Oboźnego Smoleń: Sędziego Trybunału Głównego W. X. Litt: podany. fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu — Jagiell.

Szemet ob. Szemiot.

SZEMET Jan. Trymachia Iana Szemeta. [Tu winjetka]. W Krakowie, W Drukarni Lazarówéy, Roku Pańskiego, 1594. w 4ce, k. tyt., str. 10.

Na odwr. tyt. wiersz: I, Achący Kmitá. —

Wychwala Kmita Szemeta, że jest nietylko mężny ale i Muzem w liczbe policzony.

Poczem: Trymachia Janá Szemetá (8 stron).

Szemet opisuje tu wierszem walkę Horacjuszów z Koracjuszami.

Juszyński I, 181. — Maciej. Piśm. III, 368. — Kotula Właściciela 1929 nr 564. — Wierzbowski III, 2952.

Czarnec. — Uniw. warsz.

— ob. Poselstwo (1588) — Wolan (Epistolae 1592).

Szemet Jerzy († 1622) ob. Korona Marek (Kaz. pogrzeb. 1622).

Szemet Stanisław ob. Sarbiewski M. K. (Lithothesis 1622).

Szemetowa Elżbieta ob. Loeaechius Andreas (1613) — Marcinowicz I. (1613).

Szemetowa Apolonja ob. Korona Marek (Kazanie 1622).

Szemetowna Anna ob. Lampartowicz Kasp. (Omen 1617).

Szemetowna Halszka ob. Ślęski Jan (Do Jaśnie 1642).

Szemiot Aleksander ob. Janowicz Wawrz. (1669).

(**Szemiot Aug.**) Sprawa W. JPana Augustyna Szemiotha Podkomorzego Powiatu Lidzkiego. z WW. JPP. Antonim Komornikiem W. Xtwa Litt: Tadeuszem Strażnikiem Mściślawskim Popławskimi Bracią, oraz Józefem Offertem Rotmistrzem Ptu Lidzkiego. (1799). fol., k. 4 nlb.

Ob. Zaleski M. (który wnosil tę sprawę).

Uniw. wileńs.

— ob. Popławscy (1799).

SZEMIOT (Szemet) Jan Hieronim. Marianae Conceptionis Encomiastica Exceptio. Serenissimo Iacobo Serenissimi Potentissimi ac Inuictissimi Principis DD. Ioanni III. Dei Gratia Regis Poloniarvm Magni Ducis Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuaniae, Podoliae, Podlachiae, Volhyniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechoviaeque, &c. &c Magnae Spei Filio. DD. Clementissimo Sacrata. Ab Joanne Hieronymo Szemioth Succam: Vendeń. Varsaniae, Excudebat Carolus Schreiber, A. D. 1677. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Dedykacja: Serenissime Princeps. Tu wychwala jego ducha rycerskiego.

Cały utwór napisany stylem nakamiennym. Wysławia w nim Matkę Boską.

Niesiecki IV, 279. — Bandtkie Hist. druk. K. P. II, 186. — Świecki Pamiątki II, 178. — Jocher 1677, 5888. Ossol.

— Passio Christi elogii narrata ab Joanne Hieronymo Szemet Philosophiae doctore et S. Theol. Baccalaureo. Et in isigni Vniuersitate Bononiensi Philosophiae publico lectore. Ad illustriss. et reuerendiss. D. D. Georgium Tiskievic Episcopum Vlnensem, et Magni ducatus Lituaniae Primatem meritissimum. Bononiae M.DC.LIII. (1633). typis Io. Baptistae Ferronij. Superiorum permissu. fol., k. 6.

Wierszem nakamiennym. Rok pierwotnie M.DC.LV. wydrukowany.

Jagiell. — Tyszk. w Czerw. Dw.

— Regalis Sarmatiae Clypevs. (B. m. i r.; Warszawa 1677?). fol., k. tyt. i k. 12 nlb. (sygn. G, ale na ostatniej karcie przenośnik: Mo).

Widocznie druk nieukończony i bez właściwego tytułu. — Dedyk. Janowi III, podpisana przez Szemiota. Poczem wiersze łac. na temat tarczy: Clypeus salutis, pacis, victoriae i t. p. przeplatane prozą nakamienną. Na ost. stronie 2 anagr. z imienia: Joannes Tertius (Noster es in vita, Nos te neas ritui).

Hoppe 69.

Porównaj: Constantinus Magnus (Magnus Clypeus).

Chreptow. — Jagiell. — Ossol.

— Vices fortunae Regum. Vilnae. Typis Franciscanis Anno 1671. Cum gratia et privilegio S. R. M. fol., k. 2 nlb. i sygn. A₁—L₂ (kart 24).

Dedykacja Michaeli Regi Poloniae.

Całe wierszem o królu Wiśniowieckim.

Cz. Dwór (Ben. Tyszk.).

Szemiot Jan z Kieżgajłów, prałat ob. Woyzbun Aleks. (Kazanie 1760).

Szemiot Kaz. ob. Kiszka St. (1618).

Szemiot Konstany ob. Janowicz Wawrzyniec (1669).

Szemiot Krzysztof Wacław ob. Surowski Wojciech (Ochotna myśl 1614).

SZEMIOT Mikołaj Kazimierz, podkom. wendeński. [Genealogja Wiśniowieckich]. (1669). fol., k. 6 (sygn. C₂).

Tytułu brak.

Na odwr. str. 1szej karty herb Polski i Litwy, w środku herb Wiśniowieckich. — Na ark. A₂ ded.: Najsławniejszemu Michałowi Korybutowi z Bożey Iáski, Królowi Polskiemu, Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu, ... Pánu Pánu swemu Miłosciwemu, przy Koronácyey Szczęśliwey wierny poddany do Ręki lego, Krolewskiej Mości. — Na ost. str.: w Krakowie 29 Septembrá 1669. Máiestatn W. K. M. Páná Páná Mego Miłosciwego Wierny Podnożek Mikołay Kázimierz Szemiot, Podkom. Wendeński, Poseł Woiewods. Wileńs.

Zaluski Bibl. 84.

Jagiell. — Uniw. warsz. (?)

— Potrzeba Ochmatowska wierszem opisana r. 1664. w 4ce.

Juszyń. II, 231 (dziś nie znane).

— O wojennych dziełach wielkiego rycerza Xiążęcia Jeremiego Mich. Korybuta Wiśniowieckiego. Ksiąg dwie. w 4ce.

Juszyń. dyk. II, 231 (dziś nie znane).

Toż samo bywa przytaczane p. t.: Konterfekt Jerem. Mich. Korybuta.

— Symmarium Z Przywileiow Y Constytvtyi Zebrane. Ná dowod Krzywdy Bozey przeciw Ich Méi PP. Dissidentow in Religione wielką pracą à condita libertate y od przyięcia Korony do Krolestwá Polskiego, przez sámych Monárchow in aeternum strzegących cáłości Religiey Świętey Rzymskiej Kátholickiey. A Zá z vniuwánien Xięstwá Litewskiego z Koroną Polską. Wyráznemi Priuileiámi, Statutami, y surowemi Dekretámi, aá ostátek Mánifestácyámi y Processámi Ordinum reasumowane. Zá naypierwsze y nayprzednieysze w Boskiey sprawie exorbitans proponit Author Stanom Rzeczypospo-

litey. [Tu winjetka]. Anno 1669. Mense... (B. m.). fol., k. tyt. i k. 18 nlb.

Na odwr. tyt. 6 wiersz polski.

Dedyk. Dozornym y czułym Religiey Świętey Rzymskiej katol. obrońcom i stróżom obywatelom wojew. mazowieckiego, zapadłe w drukach... fundamenta... zelotus civis... — Pod tem podpis autora: Mikołaj Kaz. Szemiot podk. Vend., poseł X. Żmudz.

Na odwr. zaleca to dzieło Stan. Hyac. Święcicki.

Zestawia dowody z Kromera i Herburta, mające świadczyć przeciw prawom dyssydentów. — Poczem akt konfederacji z r. 1573, przywileje Zyg. I z lat 1520—35, edykt z r. 1525 i 1534, przywilej Walezego 1573, i t. p. — Pod koniec tekst Diplomatis Zyg. Aug. z r. 1565 in Archivio ecclesiae Crac. — Opisuje na podstawie tradycji jak po zawarciu Unji dwaj Radziwiłłowie wzięwszy w ręce świece białe przywilej ten na ołtarzu katedry położyli.

Kończy wezwaniem, że dyssydenci nie powinni być dopuszczeni do wolnego exercitium.

Finkel III, 1871.

Ossol.

Szemiot Stan. Samuel ob. Morsztyn Hieronim.

W ręk. Ossol. 212 są jego wiersze; m. i. przeróbka powieści Morsztyna „Historja o ks. Przemysławie“ na wiersz (jest to znana historja o Gryzeldzie). — Także jego „Kompendium Xiążąt i Królów polskich“.

Obacz o tem Brückner w Enc. pol. (Liter. piękna) XXI, 240. — Bernacki w Pam. liter. II, 581. — J. Krzyżanowski w kw. zbior. „Szymon Szym. i jego czas“ 1929.

Szemiot Władysław ob. Janowicz Wawrzyniec (1669).

Szemiotowa Elżbieta ob. Zorzeński Piotr (Dźwięk 1652).

Szemiotowa Kunegunda ob. Białobłocki Bog. (Sprawa 1799) — Dubrawski K. (1799).

Szemiotowa Teresa ob. Włocki Jan (Światło 1728).

(**Szemiothowie**). Powodowie UUr. Tadeusz y Katarzyna z Sieniutów Lachowieckich, pierwey Mikołajowa Rohozińska, a teraz Szemiothowa, Szemiothowie Podkomorzowie J. K. Mei, Małżonkowie; tudzież Ur. Teofila Maryanna y Tekla Rohozińskie, niegdy Ur. Mikołaja Rohozińskiego z tąż Ur. ad praesens Szemiothową spłodzone Córki małoletnie w opiece UUr. Szemiothów zostające. Pozwani UUr. Franciszek, Dominik, Józef, Wincenty Cho-

rażycowice Łucey, y Ur. Dyonizy Wiszniowski, Komornik Ziemski Łucki. Sprawy Dokumenta (1775). fol., k. 2.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Obiaśnienie Sprawy UUr. Szemiothow y Robozińskich. fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Sprawa WW. JPanstwa Kunegundy z Przyałgowskich Matki, Tadeusza Syna Szemiotow Starościney y Starościca Polepskich z W. JPanem Nazarym Kunickim Stolnikiem Witepskim w Odwodzie, a w Powodztwie z JWW. Jakubem Oycem Podkomorzym Rosieńskim, Kaietanem Synem Chorażym Szawelskim Nagurskiemi, WW. JPP. Anno z Monkiewiczow Matką, Tomaszem y Syxtusem Synami Herubowiczami Czeszu: Xtwa Żmudz: Janem Kaczyńskim Szam: XX. Franciszkanami Zogińskimi, X. Janem Domeyko Altarysto Beylygolskim oraz Szlachtą Okolicy Sokorszedziow (sic) (po 1798). fol., k. 2 nlb.

Pełno w tytule i w tekście błędów druku; widocznie odbijano pośpiesznie bez korekty. Okolica Sokorszedziów nazwana w tekście okolicą Sokmedziów. Uniw. wileńs.

— Sprawa W. JPanu Angeli z Burbow Matki, Marka y Jana Synow Szemiotow Ciwunowiczowey y Ciwunowiczow Żmudzkich z dokładem Opiekunow. z WW. JPP. Kunegundą z Przyałgowskich Matką, Tadeuszem Synem Szemiotami Starościna y Starościcem Polepskim, Jerzym Dowiatem Prezydentem Grodzkim Pttu Szawelskiego, Jerzym Raczkowskim Strażnikiem Parnawskim, Ignacym Dowiatem Rotmistrzem Smoleńskim, Tomaszem Komornikiem Słonimskim, Janem Szambellanem Kaczyńskimi, Xiędzem Joachimem Michałowskim Przeorem y wszystkimi XX. Karmelitami Rosieńskimi, Gabryelem Skarbnikiem Żmudzkiem, Leonem Rotmistrzem Inflantskim Kontrymami, Janem Straszewiczem, Chorażym X. Żmudz: Maryanną Grudzinską Dworzaninową Skarbu Litt: y nieletnim Jey potomstwem oraz dalszemi Kredytorami y Pretensorami. (1798). fol., k. 1 nlb. Uniw. wileńs.

— Sprawa WW. Jchmość Panow Marka lata zupełne mającego, Aktora Sprawy i Opiekuna nieletniego rodzeństwa swego Jana, oraz Siostr Szemiothów Ciwonowiczow Retowskich, przeciwko WW. JPP. Tadeuszowi Szemiotowi Starościcowi Polepskiemu, Janowi Straszewiczowi Chorążemu, Stefanowi Janowiczowi Podczaszemu Smoleńskiemu, Jerzemu Grochowskiemu, Tomaszowi Grudzińskiemu Szamb: Xiędzu Józefowi Szulcowi Prałatowi Zmudzkiemu, Janowi Jurotowiczowi Altaryście Szawlanskiemu, oraz dalszym kredytorem Oyca procedujących i Szemiotow s. p. Jana Szemiotha i Ignacego Stryia. (1799). fol., k. 2 nlb. Uniw. wileńs.

— ob. Sieklucey.

Szemplawski Jakób ob. Tuczyński Piotr (In obitum 1591).

Szendzimirówna (Sędzimirówna?) Anna ob. Sleszkowski Karol (Melos 1664).

Szeniawski Konst. Fel. ob. Szaniawski (wyżej str. 207).

Tak wydrukowano jego nazwisko w obu panegirykach: Gryphus i Prognostyk, które wydał w r. 1687.

SZENK Baron X. Akty poranne od IMci X. Barona Szenk Dziekana Warmińskiego po niemiecku złożone. w 8ce, kart 2 nlb. Uniw. warsz.

Szenknecht Gregor ob. Schönknecht.

Szenknecht Jan ob. Dachnowski J. K. (1651).

SZENKNECHT (Schönknecht) Jan Kaz. Das Hochzeitliche Ehr- und Freuden-Fest Des Ehrenvesten und Wolgeachten Herrn Johann Zöllers, Vornehmen Bürgers und Handelsmañs hiesiger Königlichen Stad. Mit Der Viel-Ehr und Tugend-begabten Jungfrauen Dorothea geb. Kriegerin, Weyland (Titul) Hn. Heinrich Kriegers, Auch Vornehmen Bürgers und Handelsmanns, Hinterlassener, Eheleibl. Tochter, Gehalten allhie den 28. May 1680. Wurde willig und schuldigst beehret von Innen Benannten. Gedrukkt im Jahr Christi 1680. w 4ce, k. 2.

Tor. Kop.

— Klag-Rede Mit welcher Des Weil. Ehren-Vesten, Nahmhafften und Wolweisen Herrn Peter Zöllers, E. E. Vorst. Gerichts Vice Schöppenmeisters allhier, Seines hertzlich-geliebten Herrn Gross-Vaters Trauriges Ablejben (sic) Dankbarlich und wehmühtigst beweinen und verehren wollen Johann-Casimir Schönknecht. In Thorn gedrukkt von Johanne Cöpselio, Gymnasii Buchdruckkern. (1678). fol., k. 2. Tor. Kop.

SZENKNECHT Piotr, sekretarz król., syn Grzegorza (pseudonimy: Placyd Skandarowski, Perseusz Sadzewski, Probus Szczerowski, Polikarp Szerzeński, Przyjaciel Szczery, Prawdziwy i Szczyry, a zapewne i inne pseudon.). Niestateczna Apparencyja Faworow, y Honorow Swiata Nad spodziewanie znikająca y odmienna Przy pogrzebowym obrzędzie Chrzesciańskim Szlachetney Jey Mosci Páni Benigny z Tomaszow Szlachetnego Jego Mosci Pana Jakuba Meisnera Radnego Pana y Sędziogo Tornńskiego Malzonki Reprezentowana Dnia 24. Maia roku 1716 przez... w Thorniu Drukował Jan Nicolai. fol., k. 2. Tor. Kop.

— Dama modna... ob. t. XV, 18.

— Płaszczyk niedostrojonej damie (bez r.)... ob. t. XXIV, 347 (tu podana liter. i bibl.).

O obu tych pismach jego ob. Badecki Literatur. mieszc. 1925 str. 487 i 489.

— Dyskurs z Lamentem Przyjaciela Szczerego Z nieubłaganą Śmiercią Przy pogrzebnym Akcie Ślawetnego Jego Mości Pana Abrahama Arendta Vice-Seniora Sądu Staro-Toruńskiego Przytomnym żalobnym Gosciom Wywiedziony Przez... Jego Krolewskiey Mosci Sekr. Dnia 1. Sierpnia Roku Pańskiego 1717. W Toruniu Drukował Jan Nicolai Nob. Senat. et Gymn. Typogr. (1717). fol. Tor. Kop.

— Wolna Elekcija Zony przy Konkursie wálnym rożnych Miłości Kandydatow Za Uniwersalem Wesołego Hymeneuszá Pod dyrekciją Marszałkowską podczas Weselnego Aktu Ślawetnych Nowozencow J. M. P. Daniela Holsta Mieszczániną Kupeá Toruńskiego Y Jey

Mosci Panny Jadwigi Bledornowney, Przesławetnego J. M. P. Notanaela Bledorna, Ławniká Przedmieyskiego Toruńskiego, Ukochaney Cory Przez Plácidá Skándárovskiego Szlachetnym y Sławetnym Gościom Intimowana Dniá 3 Wrześniá Roku biorącego ná się naturę ludzká Boga. Thorunii, Impressit Joannes Lud. Nicolai, Nob. Senatus et Gymnas. Typographus, 1709. fol., k. 4. Tor. Kop.

— Fortuna szlachetn. toruńskiego miasta (1714)... ob. tom XXVII, 244.

— Kalkuł Biały Na znak Bogu przymierza dotrzymanego, przez zachowanie, Y opowiadanie słowa Boskiego Przewielebnemu Jego Mosci Księdzu Godofredowi Weynowi, S. Theologii, y Filozofii Magistrowi, Kaznodziei Toruńskiemu w Kościele Matki Bozey Nauką, enotami y przykładem żywota niezmazanego wśławionemu, Przy pogrzebowey usłudze, podany, A szlachetnym, Przesławetnym y Załobnym Gościom Reprezentowany Przez... w Toruniu, Dnia 10. Maia, Roku Pańskiego 1714. Thorunii, Impressit Joan Nicolai, Nobil. Senat. et Gymn. Typogr. fol., k. 2. Tor. Kop.

— Łabęć Smutnie nóczący Nad zmarłym ciałem Przy pogrzebnym akcie Sławetnego Jego Mości Pana Nathanaela Bledorna Ławnika Staro-Toruńskiego, Oraz cieszący Pozostałą Szlachetną Jey Mość Panią Wdowę, Rytnem Wyrażony. Przez Piotra Szenknechta Jego Królewskiej Mości Sek. a Gościom przytomnym Ogłoszony Dnia 10. Octobra Roku Pańskiego 1717. w Toruniu Drukował Ian Nicolai Nob. Senat & Gymn. Typographus. fol., k. 2. Tor. Kop.

— Na Sędziwe Lata Szlachetnie Urodzonego Jego Mosci Pana Gerarda Thomasza Burmistrza Szlachetnego Miasta Jego Królewskiej Mości Thorunia Wstępując in Annum Climactericum to iest w 63. Zyczliwa Acclamatio. Thorunii, impressit Joannes Nicolai, Senat. et Gymnasii Typographus. fol., k. 2. Tor. Kop.

— Miłość W Młodości zawzięta,

Stateczna Przy Weselnym Akcie W Szlachetnych Nowożeńcach Jego Mosci Panu Dawidzie Brauerze, Na Zakrzewku y Tylicach Dziedzicznym Panu y Jey Mosci Pannie Eufrozynie Szlachetnego niegdy Jego Mei Pana Jana Litki Burmistrza Toruńskiego Corze Reprezentowana Dnia 18. Lutego Roku Pańskiego 1716. w Toruniu przez P. S. J. K. Mei Secr. Drukował Jan Nicolai Nob. Senat. et Gymn. Typogr. fol., k. 2. Tor. Kop.

— Ogłos Dobrey y Zley zony Przy Weselnym Akcie Sławetnych Oblubienców J. M. P. Wawrzencza Hendrychs-dorfa Mieszczániná y Kupeá Miastá J. Królewskiej Mości Thorunia y Szlachetney a Cney Jey Mosci Panny Katarzyny Szenknechtowney Roku Pańskiego 1709, dnia 22. Augustá przez... Publikowany Dla (sic) uweselenia szlachetnych Gości. Thorunii Impressit Joannes Lud. Nicolai, Nob. Senatus et Gymnas. Typographus. fol., k. 3. Tor. Kop.

— I. N. I. Duchowny Pielgrzymiski Pastorał, to iest: Trojakié przesliczne rozważanie z pism Oycow świętych, y innych pobożnych Nauczycielow, a to I. O pobożnym żywocie; II. Pocięcha naprzeciw grzechom III. Chrześcianańskie slične przy smierci rozmyślenia. Z pilnością zbierane, z summowane y przetłumaczone przez Piotra Szenknechta J. K. M. S. W Toruniu. Drukował Ian Nicolai. — (Na k. H₁₀;) Dvchowna preserwatywa pod czas morowego powietrza. to iest modlitwy: Przewielebnego, i wysoce nauczonego I. M. X. Efraima Pretorivsza Seniora Szlachetnego Miasta Toruńskiego przetłumaczone przez Prawdziwie Słowo Boże Kochającego z przydatkiem nie ktorých Piosnek Swięzo przetłumaczonych w Polskim iezyku. Roku Pańskiego 1708. w 12ce, k. 8 i nlb. sygn. K₈.

Bentk. I, 251. — Jocher 7155. — Oloff Poln. Lied. — Sprawozd. z posz. w Szwecji nr 121. Bibl. w Upsali.

— Proba Prawdziwey miłości przy Akcie Hymeneuszowym Sławnych Nowożencow Pana Jana Gotliba Profa

Z Sławetną Panią Jadwigą Sławetnego Niegdy Pana Daniela Holsta Sądow Przedmiejskich Assessora Pozostałą wdową Szlachetnym Ichmosciom, Y Sławetnym Panom Gosciom wystawiona przez Piotra Szczerowskiego, dnia 28. Listopada, Roku Pańskiego 1719. w Thoruniu Drukował Jan Nicolai Nob. Senat. et Gymn. Typogr. fol., kart 2.

Tor. Kop.

— Ochetne Wesolego Ptastwa Podczas Wiosny Hymeneuszowi Homagium. Przy weselnym Akcie, Sławetnego Pana Gothofryda Gierki z Sławetną Panią z Wernerow Bremerową Szlachetnym i Sławetnym Gosciom Dnia 9 Májá Roku 1719. Representowane. Przez P. S. J. K. Mći Sek. w Toruniu Drukował Jan Nicolai Nobil. Senat. et Gymn. Typographus. fol., k. 2.

Dopisek Praetorinsa: Petri Schönknecht, Reg. Maj. Script.

Tor. Kop.

— Skarga przeciw Zimmermanowi (1712)... ob. t. XXVII, 244.

— Sława Męża Sprawiedliwego, y po śmierci w ludzkiej pamięci Nieśmiertelna przy Akcie Pogrzebnym niegdy Sławetnego Pana Daniela Holsta Sądowego Przedmiejskiego, Thorunskiego, Rythmem Przyjaćielskim Reprezentowana. Y Ichmosciom Panom przytomnym ogłoszona Dnia 30. Stycznia Roku Pańskiego 1718 przez... Jego K. M. Secretarza. Thorunii Impressit Joh. Nicolai, Nobil. Senat. et Gymnasii Typographus. fol., k. 2.

Tor. Kop.

— Niedyskretna Smierci Waga cztyrynástego Pázdzierniká w Akcie Pogrzebowym. Wystawiona Szlachetney Jey Mosci Pani Anny z Rymplerow Moscickiey Kochaney Siostry. Reprezentowana w Trágicznym Rythmie tegoż Mięsiáca (sic). Roku 1708. Przez Prawdźwego y Szczerego Krewnego. E Typographyco Nobilissimi Senat. et Gymnasii. fol., k. 2.

Tor. Kop.

— Mitleidende Trauerreime, Welche Dem Nahmhafften und Wohlweisen Herrn, Greger Schönknecht, Vorstädtischen Gerichts-Verwandten Königlicher Stadt Thorn, Wie auch Dessen Hertzliebsten, Der Viel-Ehr-Sitt und

Tugendreichen Fr. Elisabeth, gebohrne Heinzin, Zabloskyn, Als Deroselben Liebstes Töchterlein Elisabeth Aō 1673. den 22. Aug. beerdiget wurde. Überreichen Deroselben gehorsahmste Söhne. In Thorn drukkts Johannes Cüpselius, Gymn. Buchdr. (1673). w 4ce, k. 2.

Podpisani: Peter Schönknecht i Greger Schönknecht.

Tor. Kop.

— Wielowładney Miłosci Chwałebna Prezydencija Przy Słubnym Akcie Szlachetnego Y Przechacnego Jego Mosci Pana Andrzeia Szulca Burmistrza y Prezydenta Miasta Toruńskiego z Szlachetną Jey Moscią Panią Reginą z Reinartów Sztosową Wesolym Gosciom Reprezentowana Przez P. S. I. K. Mci. Sec. Dnia 10. Wrzesznia, Roku Pańskiego 1720. Thorunii Impr. Ioh. Nicolai Nobil. Senat. et Gymn. Typograph. fol.

Tor. Kop.

— Wiosna wdzięczna Malżeńskiey Miłosci, Przy Weselnym Akcie Jego Mosci Pana Christiana Tesmera Assessora Sądu Nowo-Toruńskiego z Jey Moscą (sic) Panną Elżbietą Jego Mosci Pana Jerzego Hanki Zasłużonego Assessora Sądu Staro-Toruńskiego Corą Ich Mściom Panom Gościom przytomnym Reprezentowana Przez P. S. J. K. M. S. Dnia 31. Maia Roku Pańskiego 1718. W Thoruniu Drukował Jan Nicolai Nob. Senat. et Gymn. Typogr. fol., k. 2 nlb.

Tor. Kop.

— Roskoszny Wirydarz Slicznym y wdzięcznym Kwiatem Od Samey Natury Rózsadzony. Na serdecznych miłosci kwaterach, Sławetnego Jana Tesmera, Mieszczanina Kupca Toruńskiego I Szlachetnemi Cnotami Ozdobioney Pannie Rosalia Przesławetnego i Przechacnego Jego Mosci Pana Nathanaelia Bledorna Sądow Przedmiejskich Torunskich Godnego Asesora Cory. Przy wesolym Hymeneusza akcie, Szlachetnym Ich M. M. PP. Gosciom reprezentowany. w Thoruniu Dnia 23. Stycznia (sic) Roku Pańskiego 1714. Przez Perseusza Sadzewskiego, Ichmosciow Kochania Marszałka Szczerego. w Thoruniu, drukował Jan Nicolai. fol., str. 4 nlb.

Jeden z utworów ma kształt serca; jest anagram z nazwisk nowożeńców, epigram i zagadka na końcu. Tor. Kop.

— Sałosne Smiertelnych Wykolkow (sic) Zniwo Przy Akcie Pogrzebowym Szlachetnego Jego Mosci Páná Łukasza Moscickiego Rádneho Pána, y Kámelarza Torunskiego dnia 27. Wrzesnia R. P. 1708 wystawione Przez Przyjacielá Szczezego (sic). E Typographéo Nobilissimi Senatus et Gymnasii. fol., k. 2.

Ostatnia zwrotka tworzy akrostych; Szenknecht. Tor. Kop.

— Zodyak Jaśniejącemu w Kolligowanych Splendorach Słuncu to iest: Przeswietenemu Pierwszycy FAMILII Małżeństwu Szlachetnemu Jego Mosci Panu Jakubowi Meisnerowi Radcy y Sędziemu Miasta Torunia, Z Szlachetną Jey Moscią Panną Benigną Szlachetnego Jego Mosci Pana, Gerharda Thomasza Starszego Burmistrza Praesidenta tegoz Miasta dobrze zasłużonego Jedyną Corą W znaku Strzelca Miesiącowi Listopadowi, własnego przy publicznych applauzach w Toruniu Die 26. Novemb. Anno 1715. Reprezentowany przez P. S. J. K. Mei Secr. Drukował Jan Nicolai, Nob. Senat. et Gymn. Typographus. fol., k. 4.

Winiety przedstawiają znaki Zodyaka. — Ob. tom XXVII, 244.

Tor. Kop. — Uniw. warsz.

— ob. Praetorius Efram.

Oloff Poln. Liederg. 1744 str. 164. — Centner Geehrte und Gel. Thorner w Thorn. wöch. Nachr. 1762.

SZENRATH Mateusz Jan. Conclusiones Canonicae De Constitvtionibvs Ecclesiasticis & Praelatorum Ecclesiasticorum legislatrice potestate. Ex lib. I. Decretalium. Tit. 2. Quas Sub felicissimis auspiciis Perillvstrivm. Ac Reverendissimorum Dominorum Praelatorum & Canonicorum Perillustris Capitvli Varmiensis. Praesidente Admodum Reuerendo Patre Gorgonio Ageison Societatis Iesv, Sacrae Theol. Doctore. & in Alma Vniversitate Vlnensi Soc. Iesv. SS. Canonum Ordinario Professore Ad disputandum proposuit, & defendendas suscepit in eadem Academia Vlnensi Matthaevs Ioannes Szenrath Pruthenus,

Artium LL & Philosophiae Magister & I. V. Auditor. Typis Academicis Societatis Iesv. Anno M.DC.LII. (1652). Mense... Die.. Hora... [Tytuł w ramie]. fol., k. tyt. i k. 16 nlb.

Ded. prałatom i kanonikom warm.

Jest to obszerna rozprawa z prawa kanon.

Mieści rozdziały: De natura constitutionum ecclesiasticarum, De potestate legisl. ecclea., De obligatione constit. eccl., De effectu const., De interpretatione, Quaedam leges civiles per jus canon. correctae, Quaedam quae a jure communi exorbitant.

Żąda, aby przepisy pr. rzymskiego w sprawie zawierania małżeństw, w sprawie zabicia cudzołożnika na gorącym uczynku, w sprawie lichwy i zasiedzenia possessora malae fidei, wreszcie w sprawie testamentów — były nieważne, jako przeciwne prawu kanon. — Na końcu 71 tez (Axiomata sen sententiae juris).

Odbija ta praca swą wartością korzystnie od innych współczesnych konkluzji i dysput. Osoł.

SZENI Abraham Michał. Summa universae theologiae christianae secundum Unitarios in usum auditorum theologiae. Claudiopoli 1787.

SZENTIVANY Marcin. Analecta singularia ex variis libris deprompta. Potissimum verò ex libro sub Titulo Flos Regnorum Item ex curiosis & selectioribus Variarum scientiarum Miscellaneis à R. P. Martino Szentivany editis, ad eruditionem Juventutis Scholasticae reimpresca Calisii, Typis S. R. M. Coll: Soc: Jesu 1744 w 16ce, 1 tyt., str. 94.

Mieści: Ex libro Flos regnorum (str. 1—22).

Ex sententiarum D. Bernardi (str. 23—36).

Experientiae (str. 37—48). Selectiores Pythagorici Philosophi sententiae (str. 49—60).

Dissertatio geographica (do str. 72). Argute dicta (do str. 84). Conclusio libelli.

Jagiell.

— ob. Schentywani (Prognostyk 1784).

Szentivani Daniel Markus, socyn.

Przeciw niemu pisał Hunius Stef. (1685).

Szepeciński Stanislaus Franciscus ob. Mitulski Norbert (Fundament 1723).

Szepiarski Andrzej ob. Viror a vi-gore (1765).

Szepsius Macer ob. Macer (t. XXII, str. 5).

SZEPSIUS Marcin. Europica Varietas avagy Szepsi Czombor Martonnak Lengyel, Mazur, Pruz, Dania, Frisia,

Hollandia, Zelandia, Anglia, Gallia, Nemet es Cheh Országon, vizontag: Az Prussiai, Pomeraniai, Sveciai, Norvegiai, Frisiai, Zelandiai, Brittanniai, Tengeren valo bujdosasában látot, hallot, hallot külömb külömb fele dolgoknak roud le írása Mely minden Olvasoniak nem csak gyönyörúségére, sok féle hasznára is szolgálhat. Cassan, Festus Janos altal, 1620. w 12ce, str. 404.

Szabó K. Régi Magyar Könyvtár, str. 225.

Szept (Schept).

On skomponował melodję do kancjonału z r. 1619 przekładu Macieja Rybińskiego.

O czem Jocher III, str. 265.

SZEPTYCKA (Ludwika?), W. Gurski, T. Prek, And. Wolf. Zabawa literatów. Przemysł, 1798. w 8ce.

Tak podaje katalog bibl. Kijow.

(Szeptycki Atanazy Andrzej) (I), syn Stefana († 1779). Applauz Sławy Niesmiertelney, Iáśnie Wielmożnemu, Imáści Oycu Athanazemv Szeptyckiemu, z Łáski Bożey, y Stolice Ś Apostolskiey Episkopowi Lwowskiemu, Hálickiemu, y Kámieńcá Podolskiego, Archimandrycie Vniowskiemu. w Dzień Solenny Patrona Iego Athanazego Świętego, Pátryárchy Al xándryiskiego, Wielkiego Cerkwi Świętey Doktorá. Przy Herbownych Szeptyckich Kleynotách Wesołym Apolliná, y Párnáskich Muz Rythmem Złotá, in floridas annorum myriades Fortunę, Pokoy, y Zbáwienie Inavgvrviąy Magnus Dominus, & magna virtus eius: & Sapientiae eius non est numerus. Psal. 1. [dopisano: 44]. Laudabilis nimis: & magnitudinis eius non est finis. Psal. [dopisano: 146]. Longitudo dierum in dextera eius, & sinistra illius divitiae, & gloria. Proverb. 3. (B. m. i r.). fol., k. 6 nlb. (sygn. E—G₂.)

Bez osobnego tytułu. Widocznie dalszy ciąg innego panegyryku.

Jest to poemat polski strofą saf., zaczynający się: Kto świat ten wielki w piękności wspaniała... Wysławia ród Szeptyckich, którzy się zawsze dobrze stawiali za wiarę. Kreśli ich parantele.

Na końcu: Imprimatur J. Skarbek arch. leop. Ossol.

— Illustrissimo Excellimo ac Ródmu D. D. Athanasio Szeptycki Dei et Apost.

sedis gratia Eppo Premysliensi, Samboriensi et Sanocensi, Optimarum artium propagatori Patrono et Defensori amplissimo, Solemnis Applausus, in honorifico pontificiae Cathedrae ingressu, per theses theologicas in disputatione publica suo munificentissimo Nomini consecratas, delatus a devinctissimis theologis Scholarum Premysliensium domus professae et Collegii Soc. Jesu anno 1763. w 4ce, ark. 2.

Notata Cypr. Walewskiego.

— Obiasnienie Interestu I. W. Imci Xiędza Atanazego Szeptyckiego Biskupa Przemyskiego RGUniti względem Wsi Ruszowie powiększey Części z przyczyny nowej osiadłości w Chotyniec przezwaney do Biskupstwa Przemyskiego RGU podług opisu Granic w Oryginalnym Funduszu wyrażonych należącej, a podczas Seymu Konwokacyjnego w Roku terazniejszy 1764. w Konstytucyą ad sinistre narrata sub praetextu niby Krolewszczyzny na zamiane I. W. Imci Panu Ignacemu Ceterowowi Woiewodzie Belskiemu za inne Dobra iego Dziedziczne (cum laesione Praw Biskupstwu Przemyskiemu służących, przez Nayiaśniejszych Monarchow Polskich approbowanych, y Konstytucyami stwierdzonych) pozwoloney. Na Seymie Coronationis Nayiaśniejszego Stanisława Augusta Pana Naszego Miłóściwego Izbie Senatorskiey podane tak się wyraża. fol., k. 1 nlb.

Akad. (w ręk. nr 664).

Chotkowski Hist. kośc. w Galicji 1908. — Encykl. kośc. XXVII, 517.

(Szeptycki Atanazy Antoni) (II), syn Aleksandra, arcybiskup kij. († 1746). Aquila grandis... in Zyrowiciana solitudine (1730)... ob. tom XVIII, 537.

— Oratio de Beatiss. Virg. imagine (1732)... ob. Żyrowice (Signum).

— Służebnik (1733 lub 1735)... ob. tom XXI, 155 i XXVIII, 280.

Wiszniewski VIII, 436.

— Via Aeternitatis Per Januam Mortis Patefacta Avitae Soleae Pie defuncti Illustrissimi Excellentissimi Reverendissimi Domini, D. Athanasii in Szeptyce Szeptycki Dei, & Saae Sedis

Apostolicae Gratiâ, Archi-Episcopi Kijowiensis, Metropolitanæ Totius Russiæ, Episcopi Leopoliensis, Haliciensis, Kamencensis, &c. Abbatis Kijowo-Peczariensis; Uniowiensis, &c. Eundem Ad Finem Ultimum Cum Funebri Pompa Deducens. Leopoli, Annô 1747. Die 19. Januarii. fol., k. tyt. i k. 11 nlb.

Na odwr. k. tyt. ładny sztych, wyobrażający herb biskupa z jego portretem u góry, trzymanym w ręku przez śmierć i czas. Podpis: L. Filipowicz sc.

W panegiryku obszerny opis pogrzebu, epitafia, rodziny spokrewnione (Szumlańscy, Kuropatnicy, Wyszpolscy, Ustrzyccy etc.). Por. Kotficki Ben. (może on jest autorem). Czartor. — Ossol.

— Ustav, činaho ispravlenija vpi-sujuščim sja pravověrnym Christijanam v Bratstvo Čudotvornija Ikony Presvjatyjaj Preblahoslovennoj Děvy Marii Trembovelskoj i Svjatogo Velikomučenika Christova Prokopija, i dže sut i Mošči jeho svjatyje pri Cerkvi Katedralnoj Lvovskogo Chramu svjatoho Velikomučenika Christova Georgija i začetija sja Preneporočnija v' predělach obretajuščichsja. Vsejedinabo v Trojci Boha blagodatii Blahosloveniem že Jasnevelmožnabo jeho Milosti Hospodina Otca Athanasija Šeptickoho, Milostiju Božiju Episkopa Lvovskaho, Halickaho, i Kaminca Podolskaho, Archimandrita Unejevskaho. Tipom i obrazami. Roku od Voploščenijsja slova Božija 1717, dnja 12 mesjaca Marta. [Tytuł w środku k. tyt.; skraj karty zajmują drzeworyty przedstawiające: S. Apostoła Piotra; Chrystusa w świątyni; S. Apostoła Pawła; S. Archistratiga Michaila; S. Archistratiga Gavriiła; Woskresenie Christove; Pokłon 3 króli; Vosnesenie Gospodine]. fol., k. tyt. i k. 4 nlb.

Na odwrocie prymitywna rycina M. Boskiej (z podpisem ryt. Nikol.) poczem odezwa biskupa i Ustaw złożony z 12 artykułów. Ossol.

— ob. Benedykt XIV (1744) — Duńczewski Stan. (1734) — Jętkiewicz Teofil (1730) — Kotficki Benedykt (Otwarta droga 1747) — Kulczyński Ign. (1732) — Lisanski Herakljusz (1730) — Metastazy (Arta-

xerxes 1745) — Narolski Joannes (1716, 1721) — Radziwiłł Hieronim (1730)

Święcki Pam. II, 474. — Enc. Org. XXIV, 621. — Enc. kośc. XXVII, 515. — Zaleski Jeznicy III. — Likowski Hist. kośc. 1875 str. 128. — Finkel Bibl. III, 1871. Wiadomość o genealogii rodziny Szeptyckich podaje Żychliński Złota ks. tom I, XXIII, oraz Chodykiewicz Diss. hist. crit. 1770.

Szeptycki Baarlam (1647 † 1715) ob. Trankwiljon Stawrowiecki (Sija kniha 1692) — Zochowski (Coll. 1680). Enc. kośc. XXV, 514. — Harasiewicz Annales eccl. ruth. 1862.

Szeptycki Bazyli, starosta tyszowiecki († 1731) ob. Domaradzki Józef (Kazanie pogrzebowe 1731) — The-saurus cordis (Jesu 1725).

SZEPTYCKI Hieronim Antoni, biskup płocki (1701 † 9 sierpnia 1773). List pasterski do Duchowieństwa Świeckiego y Zakonnego dyecyjej płockiej wydany w Warszawie d. 1. Lutegy 1771 r., w którym zaleca Supplikacye y Missye. fol., arkusz.

— Mowa J. W. Jm. Xiędza Szeptyckiego Biskupa Płockiego na Senatus Consilium w Warszawie Roku 1763. miana. fol., 1 karta.

Do króla; cieszy się że wyzdrowiał. Rzecz jak subvenire Kurlandyj. O szkodach przez Wojska Rossyjskie.

Akad. — Krasin. — Ossol.

— Mowa J. W. Jm. X. H. Szeptyckiego Biskupa płockiego na seymie coronationis najjaśniejszego Stanisława Augusta króla polskiego die 12 decembris a. d. 1764 miana. 1764. fol., k. 2 nlb. Akad. — Branic. — Krasin.

— Mowa Hieronima Szeptyckiego Biskupa Płockiego na Seymie Walnym Warszawskim dnia 22 listopada roku 1766 in materia religionis miana. fol., karta 1 nlb.

Ob. przedruk w „Dowody gorliwości“ (1766). Akad. — Branic. — Krasin.

— Tranzakcyja S. P. J. W. JMCI Xiędza Hieronima Szeptyckiego Biskupa Płockiego In rem Successorów swoich na puł roku przed Testamentem uczyniona y w Metryce Koronney roborowana. fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Votum J. W. JMci X. Hieronyma Szeptyckiego Biskupa Płockiego miane na Senatus Consilium die 7. 9bris Anno 1763. B. m. dr. fol., k. 2 lb.

Do X. Prymasa po zgonie króla. Ogólniki makaronizmem. Akad. — Czartor.

(Szeptycki Hieronim). Gratulatio Illustrissimo Excellentissimo ac Reverendissimo DD. Hieronymo Szeptycki Plocensium Antistiti cum ecclesiae suae principatum solemniter ritu capesseret a Collegiis Plocensi Pultoviensi ac Lomzensi Societatis Jesu facta. Varsoviae typis regii et Reipublicae in Col. Soc. Jesu. w 4ce, k. 21 nlb.

Na odwr. str. tyt. herb biskupa. Akad.

— ob. Bohomolec Fr. (Orationes 1763) — Hardy Harren (1773) — Konarski (O skutecznym rad 1762; tu jego list) — Krajewski Marc. (1771) — Sołtyk Kaj. (Proces) — Turski Feliks Paweł (1773).

Enc. kość. XXVI, 515. — Wiad. warsz. 1772. — Konopczyński Polska II. — Katal. ręk. Ossol. I i III.

SZEPTYCKI Jan Chrz., z Szeptyce Dissertatio Inauguralis Juridica De Utilitate Officinarum Manufactorum Habita Ratione Ad Galiciam Lingua Germanica Et Polonica Conscripta Quam Exanthlatis Ex Omnigena Jurisprudentia Tribus Rigorosis Examinibus Una Cum Thesis Ex Universo Jure Pro Obtinenda Doctoris Juris Laurea In Alma Universitate Josephina Publicae Eruditorum Disquisitioni Subjicit Joannes Bapt. De Szeptyce Szeptycki Nobilis, Indigena Galiciensis Die.... Martii Anno MDCCXCIV. (1794). Leopoli, Typis Thomae & Josephi Piller, C. R. Gub. Typog. w 8ce, k. tyt., str. 45.

Dedyk.: Inclitis Regn. Gal. et Lod. Statibus Nazywa je „patriae meae primores... in vos semper pius“.

Tekst niem. po jednej, polski po drugiej stronie; ale przypiski tylko po niemiecku. Wychwała znaczenie rolnictwa. Rząd ma wobec niego obowiązek poparcia. Powołuje się na St. Pierre'a i Justiego. Rolnicy mogą połączyć swój zawód z rękodziełem. Mówi, że generał Korytowski zaprowadził rękodzielnicstwo wełniane, a Xże Lubomirski kupił od Liskego fabrykę sukieną. Chwali fabrykę skór Preschla w Busku i zięcia jego Schulza.

Na końcu 46 positiones ex universo jure, niektóre w dachu józefinizmu (episcopi potestatem suam non a Rom. Pont. sed a Deo nanciscuntur etc.). Rzuca to światło na nanke prawa w Uniw. lwow.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow

(Szeptycki Józef). Nota do Najjaśniejszej Rady Nieustającej od IMCI Pana Szeptyckiego Starosty Stanisławowskiego względem oczenia tegoż Starostwa podana. fol., k. 2.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Odpowiedź Na Notę Wielmożnego JMCI Pana Szeptyckiego Starosty Stanisławowskiego. w Warszawie, u Piotra Dufoura, Drukarza y Księgarza przysięgłego Akademii Paryskiej uprzywilejowanego od J. K. Mci w Polsce, w Starym Mieście, w Rynku. fol., kart 2.

Branic. — Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— ob. Komorowski J. (1791).

SZEPTYCKI Lew Leontij (Ludwik), biskup lwowski (ur. 23 sierpnia 1717 † 24 maja 1779). Bohosłowia... soderżaszczaja wsebi pouczenie o swiatych tajnach, o dobrodritelach bohosłowskich (1752)... ob. tom XIII, 232.

Dzieło wydane w nowej edycji we Lwowie z jego polecenia, ale błędem jest przypisywać jemu autorstwo.

— Edykt Leona na Szeptycach Szeptyckiego, Bisk. Lwows. Halickiego etc. zabraniający arendarzom karczem, aby pożyczali na kredyt słowny duchownym. (Lwów, 18 stycznia 1752 r.). fol., 1 str. dr. Krasin.

— Gramota wydana na imie Suchodolskiego przez Leona Szeptyckiego bis. lwow. etc. [w języku cerkiewno-sławiańskim]. 1 arkusz tabl. Krasin.

— List Pasterski. [Wzywa do nabożeństwa za ś. p. Franc. Salez. Potrockiego Wojewodę i Generała Ziem Kijowskich]. Dan w Warszawie 22 Paźdz. 1772. 1 ark. tablic. Jagiell.

— List Pasterski Leona Szeptyckiego biskupa (datowany we Lwowie dnia 2 Octobris 1773 r.). 1 arkusz tablic. Krasin.

— List Pasterski Szeptyckiego Arcyb. Lwowskiego, datowany d. 26 Aprilis 1774. fol., str. 1 nlb. Krasin.

— List Pasterski Leona na Szeptykach Szeptyckiego bisk. Lwows. datowany we Lwowie d. 17 Sierpnia W. S. K. 1774. fol., str. 1 ulb.

Kraśń.

— List Pasterski Leona Szeptyckiego bisk. etc., datowany d. 29. Listopada 1774 r. 1 arkusz tabl.

W języku cerk. słowiańskim. Kraśń.

— Odpowiedź Z Strony Jaśnie Wielmożnych Leona Szeptyckiego Lwowskiego Metropolii; I Antonina Młodowskiego Brzeskiego, Biskupstwa Włodzimierskiego, respective Koadiutorów Biskupów; Na Piśmo pod Tytułem: Użalenie Przed Stanami Nayiaśniejszey Rzeczypospolitey Na Seym Zgromadzonemi: Imieniem Jaśnie Wielmożnego Metropolity całej Rusi, Felicyana Wołodkowicza, Drukiem Objawione. w Warszawie, w Drukarni P. Dufour. fol., str. 10.

Ob. Wołodkowicz.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Zalecenie Leona Szeptyckiego bisk. Lwows. (datowane w Radomyślu d. 18 Czerwca 1776 r.) fol., str. nłb. 1.

W języku cerkiewno słowiańskim.

Kraśń.

— Zalecenie Leona Szeptyckiego bisk. Lwow. (datowane w Radomyślu d. 18 Lipca według star. stylu 1777). fol., 1 str. druku.

Kraśń.

— Zalecenie Leona Szeptyckiego, biskupa Lwows. datowane d. 11. Marca 1775. fol., str. 1 nłb.

Kraśń.

(Szeptycki Lew). Sacra congregatio particulari de propaganda fide a sanctissimo deputata eminentissimorum cardinalium Spinelli, Sacripantes, Mesmeri et Prosperi Colum. et Secret. Lercari Leopoliensis jurisdictionis pro Leone Szeptycki episcopo leopol. contra Florianum Hrebnicki metropol. kijov. Restrictus facti et iuris. Romae 1753. w 4ce.

— ob. Bohosłowija (1752) — Brzostowski Paweł (1774) — Chodykiewicz Klem. (Dissertationes) — Conclusiones (1760) — Grabkowski X. Maks. (Wysoka doskonałość 1770) — Hymnus Acathistas (1755) — Metastazy (Arta-

xerxes 1745) — Pikulski Gaudenty X. (Panis quotid. 1759) — Synod Zamojski (1744) — Szadurski Mik. (Itika 1760) — Tori Józef (1750) — Wołodkowicz (Summarjusz).

Jego praca „Eparchia lwowsk. ruskaja“ (opis stanu jej w XVIII w.) wyszła drukiem w r. 1860, jako odbitka z Zorii halickiej Obacz Bibl. IV, 444.

O wydanym przezeń Synodzie Zam. 1720 ob. wyżej str. 166.

Wiszn. Hist. lit. VIII, 429. — Janoc. Lexic. 200. — Encykl. Org. T. XXIV, str. 623. — Katalog ręk. Ossol. I — III. — Arch. kom. hist. I, 301. — Likowski Hist. kośc. 1875. — Dziedusz. Żywot Sierak. 1868. — Święcki Hist. pam. II, 474. — Chotkowski Hist. polit. kośc. w Galicji 1908 (2 tomy). — Szczerat w Zap. Tow. Szewc. 1907 str. 177. — Encykl. kośc. XXVI, 515. — Finkel III, 1871 oraz Dod. II (1914) nr 3420.

SZEPTYCKI Marcin X. Odpowiedź proboszcza płockiego na Prośbę podaną Nayiaśniejszemu Panu y Stanom Nayiaśn. przez obywatelów Szlachtę Siewłuńską pod d. 21. Stycznia w roku bież. 1791. fol., k. 2.

Por. Sprawiedliwość — Memoryał — Płocka szlachta. — Siewłuń.

Smoleński Maz. szlachta w Pismach hist. II, 172. — Finkel III, 1871.

Uniw. warsz.

— ob. Siekierzyński Mich. (Krajo-pisarstwo).

Szeptycki, podkomorzy ob. Lipiński Aug. (Wiersz 1769).

SZERCER Adam. Krotka Droga álbo náuka, iáko w iednym głównym postanowieniu, Summę Pismá Ś., całą náukę Krześciańską, y czystą theologia, poiać może: z Słowá Bożego pokazána y wyłożona, Wszytkim Czytelnikom, Ku błogosławionemu w zrostu w Krześciaństwie, zrzetelnie opisána, z znaczną pilnością pomnażána, y po niemiecku wydána, przez Janá Adáma Szercerà, D. y P. P. Theol. potym tłumaczona, y z instrukcyą, iáko iey używáć ná obiaśnienie Katechizmá przydrukowanego, wydána. [Tu winjetka]. We Wrocławiu, Literami Baumanskiemy drukował Jan Jánke Factor. (B. r. 1715). w 12ce, k. tyt., str. 228 (sygn. K).

Rozpoczyna dedykacja Joachimowi de Sigród i Sławikowa panu na Miłoszyce i Mińskowsko, książecemu wirtemb. oleńnic-

kiemu rajcowi tajemnemu, konsystorza prezyd. i hetmanowi powiatowemu; oraz jego żonie i pannam coram (żona była Elżbieta ze Steinbachów); wreszcie Janowi Kašparowi de Koszembar i Skorkowa panu na Posadowo; wreszcie Jonch. Fryd de Sigrod i Słowikowa. — Ponieważ egz. bibl. nniw. warsz. jest defektowy (brak str. 3—20), przeto tekst dedykacji się nie dochował. A ciekawe byłoby, czy i jak tłumacz uzasadniał dedykację ziemianom już niemieckim (Słowikowski, Posadowski) książką drukowaną po polsku.

Książka składa się z §§ 140, w których podaje egzegezę jakiegoś „słowa bożego“, przytoczonego zapewne na początku (ale ten początek się nie dochował). W następach egzegetycznych stara się ująć całą sumę teologii.

Od str. 185—227 idzie z osobnym tytułem: Katechizm z Instrukcją jako przodkującej nauki pożytecznie może używać na objaśnienie katechizmu i ćwiczenie młodzi. — Na str. 219—227 uzasadnia spowiedź i wierzycie pańską.

Tłumacz nie nazwany, ale był to jakiś duchowny wyzn. angieb., działający wśród ludności polskiej. Zapewne Jerzy Henr. Aasig, ten sam co tłumaczył Postyllę Sam. Hentschela (ob. tom XVIII, str. 111). Język jego zawiera nieco prowincjonalizmów: przodkujący (poprzedni), przysłucha (przynależny), kradń (kradnij), nawiedzający (karzący) i t. p. — Germanizmów nie zauważyłem.

O kościele rzymskim nie ma nigdzie wzmianki. — Kończą na str. 228 (nie liczonej) omyłki druku. Uniw. warsz.

Szerebryski ob. Serebryski.

SZEREMETIEW Borys Piotrowicz.

Zapiski puteszestwia generała feldmarszała grafa Borisa Piotrowicza Szerebetewa w Europejskija gosudarstwa, w Krakowie, w Wiedniu, w Wenecji, w Rzymie i na Maltijskij ostrow (1697—98) wydany po podlinnomu opisaniju, nachod. w Bibliotece syna jewo generała-anszefa Grafa P. B. Szerebetewa. Moskwa 1773. fol., k. 2, str. 90, rycin 8.

Między rycinami jedna o podwójnej wielkości przedstawia przyjęcie Szerebetiewa w Krakowie przez Augusta II. Ossol.

— ob. Terlecki Piotr (1695).

(**Szerebetiew B.**) Bewillkommungs-Rede im Nahmen der Lieffland. Ritterschafft, an Ihro Excellenz den Hrn. General-Feld-Marschall Szerebetoff gehalten auff dem Schloss zu Riga als

Ihro Excell. daselbst den 24 Jul. Ihren solennen Einzug gehalten. w 4ce, k. 2 nlb. Czartor.

— ob. Bericht (1705) — Hołowczyn (1708) — Lewenhaupt (Wahrhaft. Bericht 1705) — Stromberg (1711).

Feldmann Polska w dobie 1925 — Korzon Dzieje wojen III, 81 i nast. — Finkel III, 1871.

Szerebetiew (Szerebet) Bazyl ob. Cudnow — Extract (1660) — Leszczyński Sam. (Potrzeba 1661) — Relation (1657) — Świrski M. (Relatio historica 1661) — Zielewicz Jan.

O Potrzebie z Szerebetem ob. Czermak w Arch. kom. hist. VII, str. 2. — Korzon Dola i niedola I, 57. — Tenże Dzieje wojen II, str. 360—4. — Finkel III, 1871.

Szerepanowski, student ob. Tewendel Jan.

Szerezewski Aleksander ob. Epithalamia (1594) — Threni (Parthenicae sodalitatibus 1594).

Sześć aktów (1742) ob. Aktów.

Sześć ksiąg ob. Arnt Jan (1743).

Sześć skrzydeł ob. Bonawentura św. (1612).

Sześciu nieboszczyków ob. Czacki M. (1794).

Szestodnew, napieczat. w Kijewie w 1629. w 4ce.

Sopikow cz. I, nr 1666. — Sacharow nr 263. — Karatajew nr 298.

— Toż... we Lwowie u Michała Słoski 1640. w 4ce.

Egzemplarz uszkodzony bez początku i końca, zawiera tekst od k. 2 do 290.

W bibliografach rosyjskich niema zgola wzmianki o tej książce.

Jednakże może być to ta sama książka, którą Karatajew podaje pod nr 451 jako „Oktoich sircz Osmohłanik“ wszystkie trzy bowiem te nazwy: „Szeszodnew“, „Oktoich“, „Osmohłanik“ oznaczają to samo. W takim razie książka powinna mieć k. n. 5 i l. 298. Krasin.

— Toż... napiecz. wo Lwowie w 1689. w 4ce.

Zubrickij Zurnał Minist. Narod. Prosw. 1838 str. 571. — Karatajew nr 1003.

— ob. Skoryna F. (1525).

Szestodnewnik. Napiecz. wo Lwowie w 1688. w 4ce.

Maksimowicz Wremiennik, księga 4, otd. 3, str. 4. — Karatajew nr 984.

SZESZKOWSKI Aleksander Sebast.

Elogia Divi Ioannis Praeceptoris. Svb Avspiciis Genethliacae Gratulationis Exhibita Et Cunis felicissimi Infantis Publicae venerationis ergo, inter festos plausus Appensa Ab Alexandro Sebastiano Szeszkowski Nobili Samogita. In gratiam Gentis Italicae, Natalem Diui sui Tutelarior, eximio cultu & solemni supplicatione. Celebrantis. In Sacello Italico, quod illi suae suorumque pietati erexere. Superiorum promissu. Cracoviae. Ex officina Christophori Schedelij. S. R. M. Typogr. Anno Dñi. 1645. fol., k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. modlitwa wierszowana za Seb. Zaehlerę, F. Forzona, J. Bottiniego, J. Chr. Facchinettię (primarii sacelli italici). Poczem przemowa do Włochów krakowskich. Na treść składa się proza nakamienna i wiersze. — Na K. C. Ode in gratiam gentis Italicae. — Kaplicę tę wystawili Włosi przy kościele Franciszkanów.

Tomkowicz Włosi kupcy (w Roczniku miłośników Krakowa III) nie zna tego druku. Jocher II, 251. — Niesiec. IV, 280.

Czartor. — Jagiell. — Ossol.

Szeszolski kościół ob. Kazanie (1758).

Szewczuk ob. Puciłowski Benjamin (Sprawa 1799).

Szeyn ob. Sehin — Szein.

Szidlowski ob. Szydłowski.

Szilchan ob. Caro (Szulchan).

Szimkiewicz ob. Szymkiewicz.

Szkaplerz św. ob. Dyaryusz (1695) — Dziwulski Marcei (1724) — Oczy (1695) — Przetocki Jacynt (Miłosierdzie 1650) — Reklewski Józef X. (Pewna zasłona 1737).

Szkaplerzny order ob. Janowski X. (1744).

Szkatuła Kupidynowa.

Broszura ta, dziś nie znana, jest wymieniona w Indexie Szyszkowskiego 1617 r.

Brückner w Pam. liter. X. 184. — Badecki Liter. mieszcz. str. 133. — Tenże w Pam. liter. 1925 str. 677.

Szklński Ignacy Michał ob. Chyżewski Stan. (1767).

(Szkło). Wiadomość o wodach w Szkle ob. Radziwiłł Udalryk (tom XXVI, 97).

Drukował Mizler w Lipsku około r. 1756 na zlecenie Udalryka Radziwiłła, o czem Konopczyński Mrok i świt 1911 str. 164.

— ob. Hacquet (Reisen; tu opis) — Hoffman (t. XVIII, 232) — Oczko (1578) — Rzączyński (1721) — Syxt Er. (1617) — Szymonowicz Sz. (1771) — Torzewski J. (Rozmowa 1785).

Finkel III, 207. — Ziemiński w Pam. hist. med. IV, 39. — Tenże w Polskiej Gazecie lekar. 1926 (i odbitka: Przypomnienie starego zdroju) — Szumowski Parę wiad. o źródłach w Szkle... w Pzegl. lek 1926. Wiersze na „Szkło“ ob. Trembeckiego Wirydarz, wydał Brückner II, str. XVII.

Szkoci (Szoci) ob. Abirerumbes (1605) — Braun Aleks. — Ciamer — Denham J. (1684) — Fox — Frazer (1717) — Hamilton (1707) — Loebchius — Robertson W. — Sammlung (Preussisch) — Schlichting Jerzy (Nauka o tabace 1650) — Simplician (Mane 1601) — Święcicki G. (Theatr. 1604) — Watson (1649).

Grabowski Star. wiad. (1852) str. 233. — Tomkowicz w Roczn. mił. Krak. II, str. 151. — Steuart Papers relating to the Scots in Poland (1576—1793) 1915. — Dodatek do gazety lwowskiej 1872 III. — Wejnert w Gazecie Polskiej 1877 nr 20—30 (głównie o Szkołach w Warszawie). — Sembrzycki Die Schotten w Altpr. Monatschr. 1893.

Szkocki Józef Jan († 1723) ob. Skocki.

Szkoda (Nieodżałowana dla oyczyzny) ob. Sanguszko Paweł (1750).

Szkodra ob. Barlecjusz Marjan (1569).

Szkoła główna ob. Academia — Akademja.

Szkoła nabożeństwa. Kraków, druk Schedla, przed r. 1676.

Ob Wierzhowski Materiały II, 100 (przywilej). — Dziś nie znane.

— Nabożeństwa Dla Nabożnych Kátolikow Oboięy płci ludziom Wystawiona. ktora Rozańciami, Koronkami, Godzinkami, Litaniami, Psalmami, Modlitwami, Hymnami y rożnemi Aktami etc. Ná większą Chwałę Boską y wychwalenie Nayswiętszey Matki Boskiej y Świętych Bożych przyozdobiona. Cum Privilegio S. R. M. W Krakowie w Drukarni Akademickiey Kollegium Większego Roku 1766. w 16ce, k. 11 nlb., str. 466.

Jocher 6639 cytuję 3 wydania: w 12ce, w 16ce, w 24ce. Pozn. T. P. N.

Szkoła ob. Bicki Jerzy (Przepiski 1727) — Bogusz (i Konwikt) — Dell'Acqua J. (puszkarzów 1621) — Gawath Jak. (cierpliwości 1640) — Gilewski Aleks. (niebieska 1753) — Juszkiewicz Mik. (pobożności 1748) — Kwiatkowski Kaj. (szczęśliwości 1789—91) — Loterya (kawalerska 1748) — Lubomirski Antoni (rzemieślnicza) — Menniti P. (bazylikańska 1764) — Modrzewski Frycz (O poprawie 1577) — Opisanie (akademicka 1774) — Piotr (akademicka 1774) — Przywilej (kawalerska 1748) — Rozbior (matematyczna 1881) — Rozmowa (1642) — Sigaud de la La Fond (uszcześliwienia 1792) — Uwiadomienie (nowa doskonała 1772, Cylichowska) — Wereszczyński Józ. (Publika, rycerska 1594) — Załuski Jęd. St. (Hecatombe, w Kielcach 1747) — Zaproszenie (Rzeszowska 1786).

Szkoła Rycerska. Projekt do prawa na seymie 1780. fol., k. 1.

— Summy teyże Szkole Rycerskiej należące mają być prenumerando a nie decursive jak dotąd ze Skarbów Obojga Narodów opłacane. fol., k. 1.

Pozn. T. P. N.

— ob. Czartoryski Ad. — Edling — Nachricht (1748) — Opis — Praemia — Przepisy (1790) — Przywilej (1748) — Umieszczenie (1778) — Uwaga Zabawy przyj. i pożyteczne (1774) — Zbiór pism.

Mościcki Katechizm rycerski 1916 (przedruk). — Tenże Gen. Jasiński i powstanie 1920. — Miterzanka Miecz. Działalność ks. Czartor. 1931. — Lewicki Ustawod. szkolne K. E. 1925 str. XLVIII. — Finkel II, str. 937 i 1632.

Szkoła Salernitanska, To jest Nauka Doktorow Salernitańskich, o sposobie zachowania zdrowia dobrego: z dawną Królowi Angielskiemu przypisana. A teraz Przez Hieronyma Olszowskiego na Polski język przełożona, y do druku podana. Doktorom, Cyrulikom, Aptekarzom y wszystkim zgoła ludziom tak zdrowym aby nie chorowali, iako y chorym, aby do zdrowia przyść mogli, dziwnie potrzebna. Przydane y Sposoby pomiarkowania Zdrowia, y Apteká, lubo nauka rozeznania cnoty, rożnych ziół

y máteryi, ktore w Aptekách przedają. Y Species simplices zowią. Roku 1637. w 4ce, k. 2 (dedyk.) i k. 21 nlb.

Dedyk. Stan. Bryknerowi.

Jest zapewne tłumaczeniem z dziełka jeszcze średniow., które i w Polsce dwukrotnie w tekście łac. zostało wydane p. t. Schola Salernitana (ob. tom XXVII, str. 246) w r. 1607 i 1621 u Wolraba w Poznaniu.

Uniw. warsz.

— Toż... W Krakowie, W Druкарni Wáleryana Piątkowskiego, Roku Pańskiego, 1640. w 4ce, k. tyt. i k. 23 nlb. (sygn. G₂).

Na odwr. tytułu herb Zebrzydowskich i wiersz polski. Dedykacja Mikołajowi Zebrz., któremu „Hier. Olsz. obojey szczęśliwości ze wszystką familią życzy.“ Dat. 27 sierpnia 1640 w Krakowie. Pisze, że mu nie tyle zależało na glancowanym wierszu, jak na tem, aby myśl oddać.

Poczem do czytelnika (prozą i wierszem). Między innymi przestrojami każe się strzedz wina, piwa, gorzalki i tabaku.

Poczem: Szkoły saler. część 1: O affektach wewn., o rzeczach które mózg mocnią, o śnie, o wiatrach, o wieczerzy, o potrawach, winie itp. itp. itp. W krótkich wierszykach ujęte rady higieniczne, przeważnie wcale trafne. Radzi się nie przejadać, nie pić trunków, nie używać zbyt ostrych przypraw, szkodliwy jest węgór, pij często ale mało, radź się medyka co do djety. — Od k. C₄ v.: Część wtóra: tu przechodzi poszczególne zioła i jarzyny i podaje ich wartość leczniczą. Tutaj rady są już dźwięczniejsze. — Od k. D₁: Część trzecia. Tu mówi o humorach, kompleksjach, kolerze etc. — Od k. E₁: Część czwarta: o krwi upuszczeniu. — Dalej: Sposób życia i ochędóstwa przez każdy miesiąc... (również wierszyki); oraz Rozsądek o lekarstwach, które simplicia zową z łacińskich wierszów Otona Cremonensa (przeważnie dwu wierszami charakteryzuje skuteczność tych leków np. Kopr ostry, który więc bywa w smaku, Ten do apteki kupuj bez braku). — Kończy: Rozsąd. o umiark. jedz. i picia; o spaniu; rady na różne pory roku (to wszystko prozą). Wreszcie wierszyk: Do nienawisnego.

Rzecz cała, kilkakrotnie w Polsce w dwóch językach przedrukowana (ob. Schola), a więc wpływ posiadająca w szerszych masach, zasługiwałyby na rozbiór przez polskich dziejopisów medycyny. Tem więcej jeśli się uwzględni, że nawet uczeni medycy polscy jak Jan Petrycy (Praeservatio 1622) chętnie korzystali ze szkoły salernitańskiej.

Jeszcze w r. 1750 wydał J. A. Załuski jej przeróbkę p. t. Apteka, o której to edycji ob. Gomulicki w „Ognisku“ warsz. (1905).

Wreszcie należy zaznaczyć, że teksty wierszowane „Szkoły salernitańskiej” spotyka się po rękop. XVII wieku. — Jeden z nich z ręk. berl. ogłosił Nowakowski *Jocoseria* 1840 str. 213 (w 51 rozdziałach). Jest on od druku starszy.

Obacz tom XXIII, 348 — gdzie pomieszczono opis wydań z r. 1640, 1645, 1684 (oraz odesłano do *Pisarskiego Mowca* 1676).

Tamże podana literatura. Jag. — Zieliń.

— Toż:... 1645. w 4ce, k. tyt. i k. 23.

Obacz tom XXIII, 348.

— Toż:... 1648(?). w 4ce.

— *Salernitanska To iest Navka Doktorow Salernitanskich, O sposobie zachowania zdrowia dobrego: Na Polski język przelożona y do Druku podana, Doktorom, Cyrulikom, Aptekarzom y wszystkim zgoła ludziom tak zdrowym aby niechorowali, iako y chorym, aby do zdrowia przyść mogli, dziwnie potrzebna. Przydane y sposoby Pomiarkowania zdrowia, y Apteká, lubo náuká rozeznánia enoty, rożnych ziół y máteryi, które w Aptekách przedaiá. Y Species simplices zowiá. W Krakowie, w Druk: Nakładem Gerzego Schedla, I. K. M. Typ. Roku Pańskiego 1684. w 4ce, k. tyt. i k. 14 (sygn. D₂).*

Drnk gocki.

Jagiell. — Krasin. — Uniw. warsz.

— ob. *Schola salernitana* (1607, 1621, 1794?).

Szkoła szczęśliwości (1789) ob. *Sigaud* (tom XXVIII str. 85).

Szkoła zazdrosnych, *Opera*. we dwóch aktach. 1782.

Tworzy tom 52 *Teatru Polskiego*.

Ob. *Bogusławski W.* — *Salieri* (w tomie XXVII, 33).

Szkolna mizerya w dialog zebrana, w której się zamykają wszystkie uciechy y rozkoszy... szkolue także pokażue iakie wzgardy tych nauk nypierwey do Boga y znaiości Iego prowadzą. 1633. w 4ce.

Ob. *Mizerya* (tom XXII, 447).

Szkoły powiatowe. *Rapport półroczny... Kom. Ed. Nar... (B. m. i r.)*. fol.

— *Szkoły Woiewodzkie Łuckie*. *Raport roczny do Prz. Kommissyi Edukacyi Narodowey o naukach kaźdey klasy w szczeǳołuności roku 1777*. fol. Jocher 1651. Czartor.

Szkoły (szkolnictwo) ob. *Abramowicz Franc.* (1791) — *Alexander de Villa Dei (Regulae, Doctrinale)* — *Alvarez (De inst. gram. 1586, i inne prace)* — *Aquaviva (Ratio)* — *Arakielowicz Jerzy (jez.)* — *Arent (Praxis 1744, jezuickie)* — *Assertiones* — *Bar-toszewicz Ant. (jezuickie)* — *Bartołd K. (jez.)* — *Bessal Fr. (jez.)* — *Bieliński Franc.* — *Bielski Jan (Ćwiczenia 1757 i inne jego pisma; jez.)* — *Biliński Fel. (Kazania 1793)* — *Bogatkó Ign. (jez.)* — *Bogusławski J. K. (1786)* — *Bobomolec Franc. (jez.)* i *Jan* — *Bromirski And. (jez.)* — *Brożek Jan (Gratis i inne)* — *Brzostowski P.* — *Bukszewden (1795)* — *Burlamaqui (jez.)* — *Catalogus prael. (1711 i inne)* — *Cato (Disticha)* — *Chyczewski Stan. (jez.)* — *Chreptowicz J.* — *Conclusiones* — *Courriere J. (jez.)* — *Czochron (Kra-kowskie 1781)* — *De la Borde (jez.)* — *Dobszewicz B.* — *Donatus* — *Doświadczenie (1773)* — *Dowód postępkó (1776)* — *Dowody* — *Drews J. (jez.)* — *Dufresne (jez.)* — *Działyńscy Ign. i Ks. (jez.)* — *Edukacja (t. XVI, 18—19)* — *Einladung (lwowskie)* — *Elementarz* — *Elenchus* — *Examen (1632 i inne)* — *Exercise* — *Exercitatio* — *Experiment (1778 i inne)* — *Fijałkowski (1789)* — *Gdańsk (Begriff 1653)* — *Gimnasium (Gymnasium)* — *Glicznér (1558)* — *Glower Józef* — *Golański F. (Mowa 1784, 1786)* — *Gramatica (Gramatyka)* — *Grodziński F. (jez.)* — *Hegendorphinus (Lubr.)* — *Hempel R. (jez.)* — *Herbest Jan* — *Hercyk J. (jez.)* — *Hołowka (jez.)* — *Idea* — *Institutiones (1586, 1766 i nast.)* — *Instrukcja o mowach (1742)* — *Jurewicz Stan. (jez.)* — *Juventius (1746 i inne)* — *Kalisza (z) Wojc.* — *Karpowicz M. (parafjalne)* — *Katalog (1790)* — *Kędziński B. (duch. 1769)* — *Kocielkowski M. (jez.)* — *Kołątaj (1777)* — *Komenjusz* — *Komisja Ed. N.* — *Komisja porządkowa (1792)* — *Konarski St.* — *Kossow Sylw. (1635)* — *Kowalski Jan (jez. 1746)* — *Kopczyński On.* — *Lauxmin Zyg. (1648, jez.)* — *Lectio, Lectiones,*

Lekcje — Leszczyński And. (Cursus 1604 i inne) — Lorichius (1558) — Lubrańskiego szkoła — Łuski Stefan — Malczewski Adam — Malczewski Jan (1751, jez.) — Manifest (1792) — Marycki S. (De scholis 1551) — Massalski I. — Młocki Tad. — Modrzewski And. — Mohiła P. (kijowskie 1634) — Moroz Leop. (1781) — Mowa (lubelskie 1788) — Musonius (Otia 1604) — Nagurczewski (jez.) — Nakęjanowicz K. (jez.) — Naradowski Ad. (jez.) — Naruszewicz Kaz. (jez.) — Naymanowicz J. (jez.) — Novodvorscianum gimn. — Odrzywolski Ign. — Opaliński (Sierakowianum) — Ordinatio Tremesn. (1774) — Oratio (in inauguratione 1650) — Orzechowski Kl. (chełmskie 1781) — Paprocki Fr. (jez.) — Parnassus (1712, jez.) — Pastorius (De juvenutis 1653) — Pawluskiewicz — Paedagogia (Paedag.) — Pęski Wal. (jez.) — Piramowicz Grz. — Poczobut — Pomey Fr. (jez.) — Poniatowski Michał (List past. 1775) — Poniatowski Stan. Aug. (Uniwersał) — Popis, Popisy (1783) — Popławski Ant. — Porta aurea (1650) — Postanowienie dozorców (1794) — Potocki Ign. (województwie) — Praelectiones — Probe (1783) — Problemata — Propositiones — Przepis dla naucz. (1791) — Przepisy (czyli sposoby uczenia 1784, kadetów 1790) — Przeradzki Ant. — Puzyna Stef. (jez.) — Radau M. (jez.) — Ratio (ob. Aquaviva) — Ravel (matem. 1792) — Reflexiones — Rejestr (szarogrodzkie, piotrkows. 1788) — Restaut (jez.) — Rogaliński Józ. (Obwieszc. 1775) — Rozłożenie (1781) — Rozrażewski — Rudzki And. (jez.) — Sanctiones et leges (Rozraż. 1619) — Schola, Scholae — Sczaniecki St. (Professio 1715, jez.) — Sędzimir Dom. (jez.) — Siarczyński Fr. (Mowa 1788, i inne jego pisma) — Siekierzyński Tomasz (jez.) — Skrzetuski Winc. (Mowa 1780, i inne jego pisma) — Smogulecki M. (O exorb. 1622) — Sołtykiewicz J. (Przemowa 1792) — Soarez Cypr. (jez.) — Staniszewski Tadeusz (Mowy 1762—64) — Sutorius P. — Steiner

Chr. (Wykaz 1787) — Stęplowski Kaz. (Methodus 1765) — Stroband H. — Sturm Joh. — Sułkowski A. — Summarium (pijarskie) — Świątkowski M. (Prodromus 1765) — Świeżawski Ant. (1754) — Synodus (Reformationes M. Szyszkowski 1621 — oraz uchwały innych synodów, gdyż niemal każdy zawierał postan. o szkołach) — Synopsis lect. — Szadurski Stan. (jez.) — Szembek Fryd. (Gratis, jez.) — Tentamen — Thackel (jez. 1745) — Theses — Truchonowicz F. (Potrzebna) — Trzeciński Andrzej (Mowa 1777) — Tylkowski Fr. (jez.) — Tyszkiewicz Aleks. (jez.) — Uczniowie (1789) — Układ nauk — Ustawa, Ustawy dla szkół — Wiadomości (1769) — Wichert J. L. (1790) — Wieruszewski K. (1734) — Wierzbicki Kaz. (Prolusio 1734) — Vignes (1747, jez.) — Volumina legum VIII, k. 266 (o Kom. eduk.) — Wykaz uczniów (1789) — Wyrwicz Karol — Zagórski Ant. (jez.) — Zdanie (jezuickie 1668) — Zebrowski J. (jez.) — Zehrydzowski Jan (Examen 1625) — Żurawski Aleks. (Przemowa 1782).

Innych odsyłaczy należy szukać pod nazwami miejscowości, w których znaczeniejsze szkoły istniały; albo pod nazwiskami fundatorów szkół i pedagogów; albo wreszcie pod nazwami, jakie te szkoły nosiły. Do szkolnictwa po r. 1771 zgromadzono dużo materiału pod Komisją Eduk. Nar.

Podręczniki szkolne ważniejsze wymieniono w odsyłaczach pod nazwami nauk (Arithmetica, Geografia, Grammatica... i. t. p.).

Powyższy wykaz obejmuje oczywiście tylko część druków odnoszących się do polskiego szkolnictwa. Zostawienie wszystkich druków byłoby tutaj niemożliwością, należy to pozostawić specjalnym bibliografom. Dla niektórych kwestji dokonano już takich specjalnych zestawień (Karhowiak, Lewicki).

Szkie ogólnej bibliografii dziejów szkolnictwa znajduje się w t. II Encyklopedji wychowawczej (str. 102 i nast.).

Nowszą literaturę o dziejach dawnego szkolnictwa polskiego podają: Korbut² I, 96. (Na str. 18—21 o literaturze do dziejów Akad. krak.). — Tenże I, 466. (o XVII w.) i II, str. 57 (o XVIII w.). — Finkel Bibl. hist. strona 630, 915—917, 1613, 1630—35. — Wreszcie Finkel-Malczyński. Bibl. hist. I (1931) str. 102—111 i str. 115.

Ważniejszą literaturę o szkolnictwie polskiem w XVI—XVIII zestawia również Kot Historia wychowania (1934) t. I str. 251—287 (rozwoj polskiej literatury pedagog.; szkoły różnowierców, jezuitów, akademickie, parafialne, ruskie); — oraz str. 361—399 (szkoły pijarskie i ref. szkoły jezuićkiej). — Tenże w t. II str. 47—124 (Kom. eduk.).

Ważniejsze podręczniki szkolne wylicza Finkel Bibl. hist. III, pod nr 19926 i nast., szeregując je wedle przedmiotów (religja, moralność, filozofja, gramatyka i t. d.). Uzupełnia ten spis Finkel-Malecz. (1931) str. 108.

Dożo materiału bibliogr. podają prace Łukaszewicza, Karbowiaka, Lewickiego, Kota, Pohoskiej, Danyśza, Tynca i innych badaczy dziejów szkolnictwa. — Szkolnictwa jezuićkiego bibliografię z drugiej połowy XVII w. i z w. XVIII zestawil w dużym zakresie ks. Stan. Bednarski (1933).

Szkorbud ob. Kwaśniczka Adam.

SZKORCZOWSKI Bernat. Regula Sancti Augustini et Institutiones Beati Joannis Dei... do druku podane przez X. Bernata Szkorczowskiego kapłana tegoż zakonu. Lublin, J. Wieczorkowice 1657. (Na końcu:) Primum Romae edita in Reverenda Camera Apost. A° D. 1617, nunc Lublini ex italico idiomate interpretata. w 4ce, str. 75 (sygn. L₄).

Inne druki z regułą św. Aug. ob. w tomie XII, 294. Branice.

Szkoropacki (Skoropadzki) Jan ob. Ornowski Jan (1703).

SZKROCHOWSKI Teodor. Dissertatio Inauguralis Medico-Practica De Haemorrhagiis Qvam Annuente Inclyta Facultate Medica In Antiquissima Ac Celeberrima Universitate Vindobonensi Pro Doctoratus Laurea, Summisque In Medicina Honoribus Ac Privilegiis Legitime Consequendis Publicae Disquisitioni Submittit Theodorus Szkrochowski Polonus Leopoliensis. Disputabitur In Magno Universitatis Palatio. Hora... Die... Mensis Januarii Anno MDCCLXXXIV. (1784). Viennae, Typis Mathiae Andreae Schmidt. w 8ce, k. tyt. i k. 6 nlb., str. 203, k. 2 nlb.

Dedyk. Adamowi Czartoryskiemu, S. C. M. generali, turbae nobil. galic. capitaneo. Mówi tu o jego pobycie w Wiedniu. — Poczem przemowa do czytelnika.

W tekście powołuje się na Swietenę, Osterdycka, Boerhavego — ale także na autorów

starożytnych Galena i Hippokratesa. — Kończą tezy w liczbie 22.

Giedroyc Źródła (1911) str. 785 (podaje streszczenie). Jagiell. — Ossol.

Szkrupul bez szkrupułu ob. Lubomirski S.

Szkudski Jan ob. Firlej Henryk (1624).

Szkultet ob. Scultet (Postilla).

(Szkultynowie). Sprawa WW. JPP. Bazylego i Anny z Umiastowskich Szkultynow Majorow Bywszych Woysk Litt: z WW. JPP. Adamem Oycem Szambelanem Bywszego Dworu Polskiego i Jgnacym Synem Stankiewiczami, oraz WW. JPP. Antonim Rybskim Leonem Misskim i Kazimierzem Burbą Urzędnikami Ziem: Szawelskiemi. (1798) fol., k. 5 nlb.

Dep. L. Lipnicki. Uniw. wileńs.

— ob. Stankiewicz Adam (1798).

Szlachcic ob. Biesiekierski (polski 1632) — Bretschneider (Odpowiedź o Galieji) — Christoporski Mik. (1593) — Dobrowidzki O. (staroż. polski 1606) — Kunicki W. (Obraz 1615, polski 1674) — Mikołajewicz J. (1790) — Pieniążek Krzysztof (1607) — Projekt (aby żaden 1775) — Publicandum (1795) — Radawicki A. (prawy 1632) — Reskrypt (1735) — Starowski Sz. (Prawa obycz. 1628) — Szaniawski J. K. (z ziemi łukowskiej 1792) — Szlachta.

Szlachcic Koronny ob. Przestroga (1587).

Szlachcic Prywatny do narodu swego polskiego. w 4ce, k. 6 nlb.

Szlachcic (Prawdziwy) Do Prawodawcow. (1791). w 8ce, k. 11 nlb.

Opowiada się przeciw łatwości w udzielaniu szlachectwa. Krytykuje prawodawców za to, że skalali się niesłusznym prawem o szlachectwo. Nobilitowano za zapłatą 1000 cz. zł. bez braku; dla nowej szlachty nie wystarczy ziemi. Odcignięto mieszczań i kapitalistów na stronę szlachty, ale nie przyłumiono mimo to głosu ludu domagającego się swoich praw. Nobilitowano długi poczet unteroficerów kadetów. Dopiero ranga pułkownika powinna była nadawać stopień szlachecki. Narzeka na brak nanki w Polsce, wszystkie narody nas prześcignęły. Chwali Kołłątaja listy do Małachowskiego. Z nobilitowanych uznaje zasługi Kapostasa, Szulca, Szczeroina, Barsa.

Ob. Kraszewski Polska w czasie II, 354. — Smoleński Mieszczaństwo warsz. 1917 str. 147. Branice. — Jagiell. — Krasin.

Szlachcic (Stary) Do Nowych. [Tu winjetka]. w Warszawie, u P. Dufour Konsyl: Nadwor: J. K. Mei i Dyrektora Druk: Korp: Kad. M.DCCXCI. (1791). w 8ce, k. tyt. str. 44.

Wita nową szlachte. Niech pokażą, że byli godni zostać uszlachceni. Jednakże nobilitowano obok znacznych mieszczan samych niezamożnych trutników i lichwiarzy, rzeźników sprawiedliwości, billardzystów. Zwraca się do tego, co pisał „Spotkajmy się“ (ob. tom XXIX, str. 137) i zamieszcza wierszyk pod jego adresem. Zamieszcza też wiersz obelżywy pod adresem Łuskiny. (Za to, że oczernia Francuzów).

Ob. Kraszewski Polska w czasie II, 354. — Smoleński Mieszczaństwo warsz 1917 str. 147. Czartor. — Krasin.

Szlachcic Do Szlachcica o VVoynie Kozackiej w Roku Tyśiącznym Sześcietnym Czterdziestym Osmym y Dziewiątym. (1649). w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb.

Wiersz zajmuje dwie strony. Zaczyna się: Pytasz co za przyczyna tej kozackiej wojny, że przed chłopstwem ucieka Polak mężny, strojny... Przyczynę widzi w niewoli chłopca i w miast pokrzywdzeniu. Nawet Mazurowie zaożęli się burzyć. Zbyt długo Polaków księża za nosy wodzili. Na końcu wierszyk na koronację J. K. M. w Krakowie iu arcu triumphali na temat: *Fragimus leges*.

Wiersz wyszedł zapewne z krakowskich kół mieszczzańskich. Napewne bowiem nie ze szlacheckich. Śmiało wypomina ucisk Rusinów i chłopów.

Druk gocki.

Brückner w Kwart. hist. XIII, 1899 str. 588. — Tenże Dzieje liter. I, 350. — Badecki Liter. mieszc. 1925 str. 480.

Akad. — Gdańska miej.

Szlachcica (Do pewnego) tak się nazwanego w Responsie na list do J. X. Hozyusza B. Pozn. pisany, czyniącego się uważać Statum Rei głęboko. (1733). w 4ce, k. 2 nlb.

Ob. zaraz niżej. Czartor — Krasin.

Szlachcica pewnego Statum rei uważającego Respons na List, komus Statystą się nazywającemu Zoilorum sensu, niby in confidentia szkodzącej korespondencyi do Iaśnie Wielmożnego IMCi Biskupa Poznańskiego pisany. (B. m. i r. 1733). w 4ce, k. 4 nlb.

Bez osobnego tytułu.

Wychwała biskupa Hozyusza. Wybór Aug. III był dobrowolny, tylko jeden p. Uzłowski

z pow. orszańskiego odezwał się z kontradycją. Radzi pisarzowi listu, aby siedział cicho, skłonił się elektowi i przeprosił ojczyznę

Ob. tom XVIII, 296.

Lechicka w Kwart. hist. 1927 str. 508.

Akad. — Czartor.

Szlachcica Rozmowa ob. Dzwonowski (Seym 1625).

Szlachcic (O) Ks. siew. (1790).

Jest to II część broszury, o której ob. pod Wiadomość (1790).

Szlachciński ob. Ślachciński.

Szlachecka wolność ob. Wolan Andrzej (O wolności 1606).

Szlachecki stan ob. Series konstytucyi (1770) — Stanu (Do 1712).

Szlacheckie dobra ob. Fryd. Wilhelm (1793).

Szlacheckie prerogatywy ob. Makulski Franc. (1790) — Prerogatywa.

Szlachectwie (O), ukaz Katarzyny II z r. 1785 (druk. 1785, 1794, 1795)... ob. Katarzyna II.

Szlachectwo ob. Cwierzewicz Fr. (Diss. de nobilitate 1766) — Grochowski Jan — Grotowski Jan — Podział rozmowy (1761).

Szlachetka Ign. Stan. ob. Slachetka.

Szlachetność ob. Karpowicz Michał (1783).

Szlachta ob. G. K. F. (Sądzenie, prawo 1764) — Myśli (1790) — Obrona (Kurlandzka 1766) — Sielun — Siewierz — Sprawiedliwość dla szlachty (1791) — Szepteyki Mar. (Odpowiedź sielunskiej 1791) — Szlachty (Do).

SZLACHTOWIC (Slachtowic) Walenty Aleksander, Jaslicensis. Acroama Mysarvm, Lectissimis Philosophiae Candidatis, Blasio Zmigrodzki & Martino Foltinowicz: Dum in Academia Zamoscensi per Excellentissimum Virum Jacobvm Skwarski Płocensem Philosophiae Doctorem, Canonicum Zamoscensem eiusdemq; Academiae publicum Professorem Artium Liberalium, & Philosophiae Baccalaurei Mense Decembri Anno Domini 1623. ritu solenni renuncarentur. Ab Alexandro Slachtovio Philosophiae Studioso amoris ergo fuissem. ZamoscI, In Typogr. Academiae. (1623). w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwr. tytułu lichej drzeworyt (berła Akad. i herb Zam.), a pod tem 8 wiersz po grecku, podpisany przez Ant. Tyszkiewicza, wojewodzica brzeskiego, fil. studenta. — Rozpoczyna: Ode ad Simonem Simonidam Bedonski (na 3 k.), podp.: Magnificentiae Tuae deditissimus Alex. Szlachtovinus. Tu wychwala jego talent poetycki: Frequentius te vellet Zamoscus intueri, ni locns invidus Czernecini te detineret in quiete. Prosi go o powrót do Zamościa.

Od k. A: Aeroama, poemat z ciągłemi pochwałami Zamojskiego. Na k. C₄ wiersz po grecku oraz po łacinie, podp. Joannes Lipski stud. poeseos. — Kończąc wiersze greckie i łac. pod sygnetem druk. (husarz na koniu) podpisane: Zach. Pilichowski, element. phil. studiosus. Wreszcie Eis ton Zoilon. — Wszystkie te wiersze pochodzą zapewne z pod pióra Szlachtownica.

Ossol. — Zamoj.

— Mars Załobny Na Pogrzebie Iasnie Wielmożnego Iego MCI Pana Ostaphiana Tyszkiewica Woiewody Brzeskiego, Kámienieckiego &c. Starosty. Przez Walentego Alexandra Slachtowica Wydany, y Podany. Roku P. 1631. We Lwowie W Drukarni Janá Szeligi Typogrąphá Jego M. X. Arcybiskvpa Lwowskiego R. 1631. [Tytuł w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 8 nlb.

Na odwr. herb i 6 wiersz polski.

Ded. Tyszkiewiczom wojewodzicom brzeskim (X. Jerzemu archid., Kazimierzowi pok., Antoniemu, Krzysztofowi i Felicjanowi). Poczem idzie poemat na 7 kartach. Wspomina o podróżach zagr. zmarłego, o jego meście wojennem (kiedyś po szwedzkich plecach swych czynów obrazę rysował), o walkach w Infantach i Moskwie. Tyś był w kole rycerskim Nestor zdroworadny. Pędził przed sobą nieraz Gustawa Adolfa. Wspomina piratę Lisowskiego. Gani prywatę panującą obecnie.

Siarczyński Obraz II, 193. — Maciej. Piśm. III, 725. Jagiell. — Ossol. — Zamoj.

— Quaestio metaphysica de prima intelligentia: in Academia Zamoscensi, pro renovatione Studiorum Anno Domini 1622. ad disputandum proposita ab Alexandro Szlachtownic, Philosophiae studioso: praeside magistro Iacobo Skwarski Płoceni, Philosophiae Doctore, Canonico Zamoscensi, ac Professore ordinario. Zamosci, in typographia acad. (1622). w 4ce, k. 10 nlb.

Dedyk. D. Joanni Wężyk, Episcopo Praemyliensi. — Dat. 1622.

Na odwrocie tytułu sześciowiersz podp. Christ. Słupecki Castellaniides Lublunen. studiosus Acad. Zam. — Zaczyna Quaestio de prima intelligentia.

Kot Grocjuż a Polska 1926, str. 32.

Jagiell.

— Sertvm Mysarvm. Lectissimo Philosophiae Candidato Andreae Kłopocki. Dum in Academia Zamoscensi Per Excellentiss. Dñum Jacobvm Skwarski Płoceni. Philosophiae Doctorem, eiusdemq; Academiae Publicum Professore Artium Liberalium & Philosophiae Baccalaureus Quinto Idus Septembr. ritu solenni crearetur. Anno D. 1621. [Tu ozdoba]. A Valentino Slachtowic Iaslicense Philosophiae Studioso amoris ergo contextum. In Typographia Academiae. (1621). w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. tyt. dedyk.: Capitlo eccl. Zam. Podnosi jej życzliwość dla Akademii.

Poczem poemat na część Kłopockiego, zawierający niewiele szczegółów konkretnych a więcej ogólników.

Juszyński II, 189.

Zamoj.

— Tryvmph Dwchowny, Wielebnego Oyca Iozaphata Konczewica, Episkopa Witepskiego Zyciem Dwchownym, y smiercią právvie Męczenską osvwiecony. Przez Walent: Alexandra Szlachtownicá Do Druku Podany. [Tu winjetka]. We Lwowie; W Drukarni Ianá Szeligi I. M. X. Arcybiskupa Lwowskiego Typogrąphá. Roku P. 1628. [Tytuł w prostokącie z podwójnych linii]. w 4ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 26.

Na odwr. herb i wierszyk polski. — Dedyk. Ostaf. Tyszkiewiczowi, woj. brzesk. Dziękuje mu za „Zefiry faworn swego“.

Sam poemat safiką strofą. Opisuje świętobliwość Józafata, cuda działane za życia, zamordowanie. Pod koniec zwraca się do bisk. Tyszkiewicza, który starał się o beatyfikację. Kończy życzeniami dla Ostafjana Tyszkiewicza.

Maciejowski III, 725.

Ossol.

— Votum Illustrissimo Domino, D. Thomae Zamoyski Palatino terrarum Kiioviae, Knyszynensi etc. etc. Capitaneo, Patrono Academiae colendissimo in natalibus ejusdem ab Alexandro Slachtovio Philosophiae studioso submissionis ergo oblatum dicatumque Anno Domini 1626. die S. Thomae Apostoli Ecclesiae Civitatisq; Zamoscen-

sis Patroni. In typographia Academiae. (1626). w 4ce, k. 4 nlb.

Na odwr. str. tyt. herb Zamojskich, pod nim podpisał hexastych grecki Antoni Tyszkiewicz.

Wiszniewski Hist. lit. VIII, 181. Zamoj.

SZLACHTOWSKI Andrzej X., kanon. kaliski. Kazanie We Wtorek Święteczny Na Prymicyach Wielebnego Xiędza Michała Formani w Kosciele Farnym Podolenieckim Miane Wielmożnemu JMCI Xiędzu Franciszkowi Bekierowi Kanonikowi Sandeckiemu, Dziekanowi Spiskiemu, Plebanowi Podolenieckiemu Przypisane. Przez X. Andrzeja Szlachtowskiego Proto-Notaryusza Apostolskiego, Kanonika Kaliskiego, Plebana Lubowelskiego Do Druku Podane Za Dozwoleniem Zwierzchności. Roku Panskiego 1778. Dnia 17. Sierpnia w Krakowie w Drukarni Akademickiej. w 8ce, k. tyt. i k. 27 nlb.

Rozpoczyna ded. Bekierowi po łac. — Kazanie po polsku: o duchu św. i o znacności kapłaństwa. — Na końcu aprobaty i imprimatur Olechowskiego.

Jagiell. — Ossol.

Szlachthauzy ob. Lubomirski Stanisław (1778).

Szlachty (Do) dnia 28. lipca r. 1789. (Warszawa, Gröll). w 4ce, k. 1.

Proz. Mówi, że arystokraci w kilkunastu rodzinach posiadają trzy części bogactw polskich; dlatego radzi wynagradzać urzędników, aby mieli z czego żyć, inaczej trzeba się zaprzęcać możnemu.

Jagiell. — Zielińska.

SZLAGIER Ignacy. Żal po śmierci JO. Xiążęcia Janá Michała Kazimierza Radziwiłła Woiewody Wileńskiego przy wyprowadzeniu ciała z Wilna, oświadczony od Prowincyi Litewskiej Soc. Jesu. (Na końcu:) w Wilnie w drukarni Akad. S. J. Roku 1762. w 4ce, k. 4.

Nazwisko autora dopisane na egzempl.

Czerw. Dwór — Zielińska.

Szląsk ob. Schlesien — Silesia — Śląsk.

Szlakowski ob. Schlakovius.

Szlaski Szymon ob. Śląski.

SZLAWSKI. Odezwa zmarłego Szlawskiego. pośła krakowskiego, do publiczności polskiéy, a mianowicie do Stanów Skonfederowanych, z tamtego świata. (B. w. m.) (około 1790). w 8ce, str. 46.

Po ustanowieniu 100.000 wojska. Radzi wojsko to ćwiczyć. Chwali patryjotyzm pośła Strojnowskiego. O podatkach. O aliansie. Chwali wspaniałość Fryderyka Wilhelma. O formie rząd. O sukcesji. Nie radzi jej, bo jej nie radzi Rzewuski.

Obacz: Odezwa (w t. XXIII, 255). — Odpowiedź.

Smoleński Jan Dekert str. 90.

Branic. — Dzików — Jagiell. — Kijow. — Ossol. — Uniw. lwow. — Zielińska.

Szlecer (Schlözer) August (O izbraniu korolej w Polsce 1764).. ob. Schlözer.

Szleszkowski ob. Śleszkowski.

Szlichting ob. Schlichting.

Szłosowa Regina ob. Nałęcz Michał (Fortuna 1720).

Szłuzza Swiadzka ob. Odpowiedź.

Szmalc ob. Smalcus (Schmalz).

Szmałkaldzkie artykuły ob. Radomski (1569).

Szmeling ob. Schmeling.

Szmeling Henryk ob. Schoenfels Jędrzej (Żołnierz chrześcijański 1635).

SZMID Henryk. Opisanie różnych Sztuk architektycznych Sive Machyna. Anno M.DC.LXII (1662).

Notata Haana. — Rzecz nie znana.

SZMID Klemens. Cytra Wdzięcznie brzmiąca Nayswiętsza Marya Panna w Kościele Przewielebnych OO. Karmelitów ná Piasku wdzięczna Łask, Faworow Niebieskich Harmonią z siebie Wydawiająca Pod czas Solenney Oktawy Náviedzenia Nayswiętszey Maryi Panny Roku 1750. Ogłoszona. á potym Wielmożnemu y Przewielebnemu Iego Mosci X. Andrzeiowi Nachrebeckiemu, Świętey Teologii Doktorowi, Kanonikowi Sandomirskiemu, Scholastykowi Szkałmierskiemu Proboszczowi Morawieckiemu. ná Imieniny Przez X. Klemensa Szmidy Zakonu Kánonikow Regulárnych S. Mariae Demetri de Urbe od Pokuty BB. MM. w Kościele Świętego Márká Ewángelisty w Krakowie Káznodzieię Ordynaryuszá Ofiarowana. Roku iako wyżey W Krakowie W Drukarni Akademickiej. (1750). fol., k. tyt. i k. 11 nlb.

Na odwr. lichy miedzioryt obrazu M. B. i wiersz łac. — Dedyk. And. Nachrebeckiemu, gdzie wspomina o jego przyjaźni z Aleks. Szembe-

kiem, And. Załuskim, Aug. Czartoryskim. — W kazaniu przytacza cuda, zdziałane za pośrednictwem obrazu. Na końcu imprimatur Pałaszowskiego.

Dzików — Jagiell. — Ossol. — Uniw warsz.

— Toż... Nayprzewielebniejszym Jegomości X. Alexandrowi Andrzejowi Rymowiczowi, ordinis canonici Sanctae Mariae Demetri de Urbe Beatorum Martyrum de Poenitentia prowincyi litewskiej prezydentowi, proboszczowi Michaliskiemu, na aplanz imieniu przez X. Klemensa Szmida zakonu Kanoników Regularnych S. Mariae Demetri de Urbe od Pokuty BB. MM. w Kościele Świętego Marka Ewangelisty w Krakowie Kaznodzieię Ordynaryusza ofiarowana. Roku iako wyżej. W Krakowie, W Drukarni Akademickiej (1750). fol., k. tyt. i k. 11.

Na odwr. tytułu miedzioryt. Jagiell.

— Ogród Roskoszy Najswiętsza Marya Panna W Kościele Przewielebnych OO. Karmelitów w Krakowie na Piasku. W Dzieczną Wonnosc, Wielkie Łaski, y pociechy Wydawaiącą. Pod czas Solemney Oktawy teyże Najswiętszey Maryi Panny Nawiedzenia Roku 1756. we Czwártek. Ogłoszona á potym Roku 1758. Nayprzewielebniejszy w Christusie Jey Mości Pannie Salomei Hebdowney Prześwíetnego Zákonn S. Klóry w Klasztorze S. Andrzeiá w Krakowie. Xięni Ná Powinszowanie Cálemu Prześwíetnemu tegoż Klásztoru Zgromádeniu ná Duchowną rekreacyą. Ofiarowany Przez X. Klemensa Szmida Zákony Kánoników Regularnych S. Máriae Demetri, Błogosłáwionych Męczenników od Pokuty ná ten czas Káznodzieię w Kościele S. Márká Ewángelisty w Krakowie. Za Pozwoleniem Starszych. w Krakowie w Drukárni Stánisława Stáchowicza J. K. Méi. Typografa y Bibliopoli Krakowskiego. (1758). fol., k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwr. k. tyt. wiersz polski i aprob. Stan. Mameczyńskiego. Zaczyna się od dedykacji: Najprz. Xięni! Kończy przemowa do oblubieniu Bogu oddanych.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Ogród Roskoszny Wdźzięcznównymi Kwiatami Zasadzony. Albo

Bractwo Zofii Świętey, W Krakowie w Kościele S. Marka Z dáwna fundowane, y wielkimi Indulgencyami od Stolicy Apostolskiej ubogácone, y Przywileiámi roborowane. A powagá s. p. J. O. Xiążęćia IMCi X. Piotra Tylickiego Biskupá Krakowskiego, także Jego MCi X. Franciszka Symonety ná ten czas Legátá Apostolskiego Konfirmowane. Teraz zaś znowu z Przydátkiem różnego Nabożeństwa ták do Świętych Pátronów iáko też y do Świętych Pátronek krotko Zebrane, Za stáraniem X. Klemensa Szmida Zákonu Kánoników Regularnych S. Mariae de Metri de Urbe Błogosłáwionych Męczenników od Pokuty Káznodzieię, Promotorá y Cáley Konfráternii Tegoż Bractwa, z Dozwoleniem Zwierzchności Duchowney do Druku Podane. W Krakowie, w Drukárni Stánisława Stáchowicza J. K. MCi Typografa y Bibl. R. P. 1756. w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb. str. 150, k. 1 nlb.

Dedykacja Flor. Straszewskiemu skarbnikowi krakows. W niej genealogja Straszewskich od czasów Bolesława Śmiałego.

Dzieło zaczynają Modlitwy poranne. — Drzeworyt św. Zofji podpisał Jan Surmacki Sc. Cra. — Zawiera m. i. modlitwy do świętych i błogosłáwionych polskich. Dużo o bractwie św. Zofii.

Przy str. 86 jest drzeworyt przedstawiający klęczącego M. Giedroycia (w kościele św. Marka?), również zapewne sztych. przez Surmackiego. Jagiell.

— Rzeka roskoszna y pociechy pełna Najswiętsza Marya Panna stołeczne Miasto Kraków uweselaiąca w Kościele przewielebnych OO. Karmelitów na Piasku cudami słynąca podczas solennéy oktawy Nawiedzenia r. 1749. ogłoszona a potem JMCi Janowi Zielińskiemu Podwóyciemu Krakowskiemu na imieniny przez X. Klemensa Szmida Zakonu Kanon. regul. S. Demetri de Urbe od Pokuty BB. MM. w Kościele S. Marka ordyn. ofiarowana r. 1751. w Krakowie w drukarni Akad. fol., k. 12.

Na odwr. str. tyt. obraz N. M. P. na Piasku na blasze ryty i 16 wierszy. Przypisał prozą Zielińskiemu (bez wyvodu jego pochodzenia). Bibl. Przypk. — Czartor. — Dzików — Uniw. warsz.

— Złote Zniwo Z prac Apostolskich Cnot wysokich Zákonu Káznodziey-
skiego do pułnocnych kráíow Intro-
duktora Wielkiego Korony Polskiej
Patrona Jacka Świętego Zebrane Pod-
czas Solenney Jego Oktáwy w Kościele
Krakowskim Troycy Przenayświętszey
WW. OO. Dominikanow Roku Páń-
skiego 1749. Ogłoszone á potym Roku
1750. dnia 4. Máíá. Nayprzewielebniey-
szemu Jegomości Xiędzu Michałowi
Gedroiczemu Janickiemu, Ordinis Cá-
nonici Sanctae Mariae Demetri de Urbe
Beatorum Martyrum de Paenitentia Per
Poloniam & M. D. Lithvaniae Komi-
sarzowi Generalnemu Proboszczowi
Trzcianskiemu, Ná Jmieniny Ofiaro-
wane przez X. Klemensá Szmida tegoż
Zákonu Káznodzieie Ordynaryusza w Ko-
ściele Świętego Marka Ewangelisty.
w Krakowie w Drukárni Michała, Io-
zefa, Antoniego Dyászewskiego, I. K.
Mci Typografa. fol., k. tyt. i k. 15 nlb.
Dedyk. M. Janickiemu na 3 k., poczem ka-
zanie.

Jocher 8408 ma rok 1749 co mylnie.

Dzików — Jagiell. — Ossol. — Uniw.
warsz.

Szmieszkowicz ob. Śmieszkowic.

Szmigielski zbór ob. Adelt (1741)

Osterod Krzysztof (1598) — Śmigiel.

Szmiglecki Marcin ob. Śmiglecki
Marcin.

Szmit Fryderyk August ob. Schmidt
Fr. A. (Abregé 1763, Dzieje 1766).

Szmit Kajetan ob. Schmidt Kaj.
(Żebrak 1782).

Szmit (Szymt) Kar. Henr. Wilh. ob.
Schmied (Kazanie 1792, Mowa 1792)

Szmuglewicz ob. Smuglewicz.

Szmul Marc. ob. Podzyński V. (1771).

Szmul Jakubowicz ob. Baudouin de
Courtenay.

Obacz o nim Korzon Wewn. dzieje VI, 386
i I, 227 (tn jego życiorys).

Szmyd Jan Nepom. ob. Ożarowski
August. (1786).

Szmyt (Schmidt) Jakób ob. Ricaut
(1727).

SZMYTT (Schmid?) Juvenalis, Fran-
ciszkanin. Kazanie na Publicznym Po-
grzebie s. p. Wielmożnego Imci Pana
Szymona Działowskiego Starosty Strze-

leckiego Przez X. Juwenalisa Szymtta
Franciszkana Chelmskiego Miane
Roku 1793. Dnia 15. Lipca. W To-
runiu Drukiem Jana Adama Kimmel.
w 8ce, k. tyt., str. 34.

Przypisane wdowie.

Wylicza jego zalety: m. i. czasami dla roz-
weselenia czoladzi rozrzucal jej do chwy-
tania pieniadze; mlódz chelmińską poka-
zującą komedje kontentował; zakupywał
masze, wspierał ubogich; wychwala też jego
cnoty rodzinne. Czartor.

— ob. Lipiński August (Kazanie).

Szmyt Karol ob. Schmid.

Szneberger ob. Schneberger Antoni.

Sznejder ob. Schneider.

Sznuk Łukasz ob. Śmigurzt (1624).

SZOBER Stanisław. Consus sena-
torius quadrigis publice inuectus, in re-
nuntiatione consulatus Amplissimi Viri
et Magnifici Domini Raphaelis Delpace
civis regiae et reginae urbium Craco-
viae per Stanislaum Szober olim patricii
et consulis Crac. filium, solenniter in-
troducitur, et in honorem, gratitudinem,
ac observantium, Mecaenatis colendis-
simi praesentatus. Anno Domini 1638
die vero 21. Nouembr. Crac. typis An-
tonij Wosiński An. 1638. w 4ce, k. 8.

Na odwr. str. tyt. herb miasta Krakowa a pod
nim 8 wier. na pochwałę. Dalej proza
przemowa do Rafała Delpace z Florencji
rzej miasta Krakowa. Poczem wierszem
wychwala zasługi jego.

Jagiell. — Krasin — Ossol. — Uniw. lwow. —
Uniw. warsz.

— Quaestio de immunitate et li-
bertate ecclesiastica ad c. si diligenti
ext. de foro competenti juncta authentic.
Statuimus C. de episcopis et clericis,
&c. quam praesidente admodum Rndo
Dno Jacobo Naymanowic I. U. D. et
prof. ordinario, archidiacono Pilecensi
etc. pro ingressu ad primam lauream
in U. J. ad disputandum proponet M.
Stanislaus Szober in Collegio DD. Juris
consultorum mense... hora 14. Cracoviae
typis Francisci Cesarii 1618. w 4ce,
k. 8 nlb.

Na odwr. str. tyt. herb Ostoja a pod nim
6 w. łac. Przypis X. Marcinowi Szyzskow-
skiemu bisk. krak. Dysputa odbyła się za
rektorstwa Jakóba Janidłowskiego kano-
nika Sandeckiego. Uniw. warsz.

— Żal serdeczny Jey Mości Pani Anny Szoberowey rayczyny Krakowskiej po ześciu ze świata córki swej miley Zofii Szoberowny a przez Stanisława Szobera syna Jeymości ulżony w roku 1638. d. 18. miesiąca lipca. W Krakowie, w drukarui Bartłomieja Kwaśniewskiego. w 4ce, k. 5 nlb.

Druk gocki. Wierszem oplakuje śmierć siostry.
Uniw. warsz. (?)

Szoberowa Anna ob. Szober Stanisław (Żal serdeczny 1638).

Szoberówna Magdalena ob. Krause B. (Epithal. 1644).

Szoenaich ob. Karolat.

(Szoego Manteuffel Karol). Sprawa JW. JP. Karola Manteuffel Szoego Szambelana Dworu Polskiego Orderu Świętego Stanisława Kawalera z WW. JPanami Anną Katarzyną Matką, Engielbrachtem Synem Vietyngoffami Starościna i Starościcem Głuszyn; oraz z JPanami Adamem i Konstancją z Bohusławow Rodzicami, i Franciszkiem Synem Zabłockimi Chorążemi byłych Woysk Litewskich. (po 1798). fol., k. 10 nlb.

Uniw. wileńs.

— Sprawa JW. Jgmsć Pana Karola Manntuffel Szoega Szambelana Dworu Polskiego Kawalera Orderu S. Stanisława. z W. JPanną Dorotą Bryggenowną Podpułkownikówną Woysk byłych Litt: z Dokładem Opiekunow. (po 1797). fol., k. 3 nlb.

Uniw. wileńs.

— ob. Brygienówna (1798) — Zabłocki Fr. (1799).

Szołajski ob. Szołajski — Turczyński Kasper Paweł (1790).

• **Szole** ob. Szule.

Szole Casimirus ob. Mazurkowiec Valent. (1668).

Szole Kasper ob. Schulz Gaspar.

Szole Magdalena ob. Roller (Ad Nuptias 1720).

Szołdr (Z) ob. Broniszowa.

Szołdrscy ob. Nagłowski Ludov. (1760) — Sewerynowicz Jan Chryzost.

Szołdrska Franciszka z Radomickich ob. Rychłowski Karol (1757).

Szołdrska Ludwika ob. Starzewski Jan (Zbiór 1788).

Szołdrska Marjanna (I) ob. Jadecki Kazimierz (1686).

Szołdrska Marjanna (II), wojew. inowr. ob. Bogucki Joz. (Splendor 1719)

Szołdrska Teofila z Działyńskich ob. Giecy Ign. X. (1790).

Szołdrscianum contubernium ob. Jarmundowicz (1724).

(Szołdrski). Bey der Hoch-Adelichen Szoldrski Und Bachsteinischen Vermählung (war der 17. Julii, Anno 1721). Wolte Seine Schuldigkeit pflicht-mässig ablegen Ein unterthäniger Diener. fol. 2 karty.

Wrocław. miej.

Szołdrski Alb. ob. Firlej Henr (Leopardus 1624).

SZOŁDRSKI Andrzej (I), biskup poznański (1583 † 1 kwietnia 1650). Constitutiones et decreta synodi posnaniensis.. ob. Constitutiones (1642) — Synodus.

— Informatio Compendiosa De Gratiosa Imagine Crucifixi Domini Nostri Jesu Christi Ante Ducentos & ultra Annos Per Nobilem ac Spectabilem Georgium Baryczka, è Civitate Norembergensi, Varsaviam Invecta, & in hac Insigni Ecclesia Collegiata S. Joannis Baptistae Collocata, Ex Actis V. Consistorij Varsaviensis Anni 1679. Deprompta, & de Licentia Superiorum Typis Impressa A. Dñi 1747. Andreas Szoldrski, Dei & Apostolicae Sedis Gratiâ Episcopus Posnaniensis. fol., k. 1 nlb.

Dokument Szoldrskiego z r. 1639 dotyczący obrazu przywiezionego z Niemiec w początkach XVI wieku i przeniesionego po runięciu wieży do kościoła św. Jana.

Ossol.

— Oratio In funere Serenissimi ac Potentissimi Principis Vladislai IV. Poloniae & Sveciae Regis Habita Ab Illustrissimo & Reuerendissimo Domino Andrea De Szoldry Szoldrski, Dei, & Apostolicae Sedis Gratiâ Episcopo Posnaniensi. Cracouiae 15. Januarij. Anno Domini, 1649. [Tu winjetka]. Typis Francisci Caesarij, S. R. M. Typographi. fol., k. tyt. i k. 6 nlb.

Hoppe 53.

Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Andreas de Szoldry Szoldrski, Dei et Sanctae Sedis Apostolicae Gratia Episcopus Posnaniensis. (Processus super iniuriis molestiis et perturbationibus, per Religiosos Patres Fratres Ordinis S. Francisci Minorum de Observantia Conuentus Posnaniensis, Religiosis Patribus Fratribus Ordinis eiusdem S. Francisci Minorum Conuentualium inferri solitis). Dat: Czazyńij die 14. Mensis Augusti, Anno Domini 1649. fol., k. 4 nlb.

Tekst procesu przedłożony papieżowi Innocentemu X datuje z r. 1646.

T. P. N. Poznań.

— Synodus praemyśliensis (1636)... ob. Synodus.

(Szoldrski Andrzej). Condolentia od wielebny Kapituły Poznańskiej na pogrzebie wieczney pamięci godnego, Iasnie Wielmożnego y Nayprzewielebniejszego Iego Mci X. Andrzeia z Szoldr Szoldrskiego Biskupa Poznańskiego. Przez jednego Confratru z Ich Mćiów uczyniona. B. w. m. i r. (Poznań 1650). w 4ce, k. 4.

Bez osobnego tytułu.

Jagiell.

— Gratulationes Honori Illustrissimi ac Reverendissimi Dom. D. Andreae Szoldrski Dum Incredibili laetitia totius Maioris Poloniae in Episcopatum Posnaniensem primum ingrederetur. A Studiosa Nobilitate Academiae Posnaniensis Concinnata. Posnaniae In Officina Alberti Reguli Anno Dom. 1636. w 4ce, k. 17 (sygn. E₁).

Wiersze pisali: Stanislaus Dyxen, Sigismundus Gostiński, Hieronimus Casim. Rozdrażewski, Andreas in Wyszyn Grodziecki, Andreas Smogulecki, Stanislaus Żabiński, Jacobus Hovgraf, Abrahamus Hertzeberg, Joannes Bajkowski, Stanislaus Brudziński, Chriptomorus Blaszkowski, Adamus Ciekowski.

Ob. Żabiński.

Chreptow. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. lwow.

— Planctus Musarum in maestissimo funere illustrissimi ac reverend. Domini, D. Andreae de Szoldry Szoldrski Epi Posnaniens: Optimi Reipublicae Senatoris, Ecclesiae Vigilantissimi Praesulis. Amplissimi Academiae Fautoris excitatus. A Studiosa Iuventute Aca-

demica, Collegii Lubransciani. (Na końcu:) Posnaniae, Alb. Regulus. (1650). w 4ce, k. 16 nlb. (sygn. D).

Na odwrocie tytułu czterowiersz Stan. Gozrzyńskiego, stud. poet. — Dalej poezje umieścili: Franc. Kozdrażewski, And. Szoldrski, Matth. Proski, Mirosław de Konarzewo Konarski, Kazim. de Gowarzewo Gowarzewski, Wład. Stan. Chrzęstowski, Alb. Brudzyński, Aleks. Koszucki de Koszuty, Marc. Omieciński, Franc. Zakrzewski, Alb. Jaroehowski.

Egzemplarz Bibl. Jagiell. ofiarował Krzyżst. Stelanowiczowi Vladisl. profesori... Michael Prandotowie(?), prof. poet. Zatem on zapewne wydawcą.

Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Sacro Civilis Politia ex Publicis Honoribus Ilmi ac Rmi Dni D. Andreae Szoldrski Episcopi Posnaniensis concinnata Eidemque Episcopatum Posnaniens. ineunti a gratulante Collegio Posnaniens. Societatis Jesu oblata. Calissii Typis Collegii Soc. Jesu Anno M.D.C.XXXVI. (1636). fol., k. 26.

Na karcie tytułowej miedzioryt, przedstawiający dwie postaci niewieście, po dwóch stronach tarczy, na której znajduje się tytuł. Pod miedziorytem napis: Excudebat Venceslaus Ludowicus Rosenberger. Na str. 2ej herb Szoldrskich, pod nim wiersz łaciński. — Dedyk.: Andreae Szoldrski... Episcopo Posnaniensi; podpisana: Collegium Posnaniense Societatis Jesu.

Ostatni arkusz: Ode Gratulatoria (wierszem kart 2).

Obejmuje: Liber I, Caput I—V. Sacro-civiles honores Natales. Educatio. Doctrina. Peregrinatio. Curia. — Liber II, Caput I—V. Secretarius. Judex. Cancellarius. Episcopus. Senator. — Wspomniani na str. 5: Margarita de Pigłowice Poznan. Succamerarii Soror oraz Vladislava Szoldrski Canon. Lovicensis.

Czartor. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— ob. Bledzowski M. (Synopsis 1645) — Fatowic Mik. (Mnemos. 1646) — Goślicki W. (1601) — Gowarzewski J. (Bina gratulatio 1636) — Gratulationes (1671) — Grzymułtowski Krz. (Echo 1636) — Jabłoński Mik. (Theor. 1649) — Jaksan Jan (1650) — Jarmundowicz Krz. (Navalis 1729) — Kuszewicz (Antigelar. 1641) — Lipiewicz And. (Jason 1746) — Markiewicz Jan (1641) — Mieszkowski Jan (1645) — Minister (1602) — Mirowski P. (Quaestio 1634) — Nowowiejski Wojciech

(Teatrum 1641) — Obizzi (1641) — Ordo officii (1642, 46) — Przyjemski St. (Acroama 1624) — Różycki Jan (1638) — Slachetka Ignacy (1641) — Szołdrski Stan. — Tąszewski Łukasz (Posag 1641) — Wąglikowski Andrzej (Phalanx 1636) — Wojtowicki Albert (Illustr. ac rever. etc. 1640, Aspasmos 1641) — Żędzianowski Joannes (Gratulatio 1630) — Żabiński Stan. (Gratul. honori 1636).

Starowski Monumenta str. 497. — Okolski Orbis II, 172. — Siarczyński Obraz II, 250. — Janocki Nachricht II, 35, 119. — Kwiatkowski Panow. Wład. IV (passim). — Łukaszewicz Hist. szkół III, 498. — Rzepnicki Vitae praesul. III, 151—154. — Święcki Hist. pam. II, 179. — Zacharjasiewicz Vitae Epis. praemisł. 121—4. — Łętowski Katalog IV, 118—122. — Mecherzyński Hist. wym. pol. III, 166. — Rykaczewski Relacje Nunc. II, 242. — Encykl. kościelna XXVII, 627. — Korytkowski Prałaci i kanonicy IV. — Enc. Org. XXIV, 734 (Sobieszcz.). — Finkel III, 1872. Jego listy ob. rękopis Jag. 1142.

SZOŁDRSKI Andrzej (II), student retoryki. Praesidium Tvrrianvm Illmi. ac Reuerendmi. Dni. D. Ioannis De Torres Archiepiscopi Adriopolitani Nuntii Apostolici. Deductvm In Maiorem Sarmatiam Fortunatissima Naui Illmi. ac Reuerendmi. Dni. D. Andreae Szołdrski Epsicopi (sic) Posnaniensis. Et Auspicatis Collegii Posnani, Societatis Iesv Acceptum. Votis. [Kartę tyt. stanowi rycina, przedstawiająca obronne miasto, jego fossy i pięć wież. Ponad ryciną na tarczy tytuł druku, nad tarczą w obłokach 2 aniołów podtrzymuje kardynałski kapelus. Pod ryciną napis:] Anno Ab Expvgnata Morte M.DC.XL.VI. (1646). fol., k. tyt. i k. 8 nlb.

Dedyk. ad Joan. de Torres, z podpisem: Andreas de Szoldry Szoldrski rhetor coll. posn. W mowie same pochwały nonejusza (wspomniany jego pobyt w Warszawie). Wpleciony też wiersz Iac. Jagiell.

(**Szoldrski Antoni**, syn Ludwika). Wiersz polski Świętego Stanisława Kostkę Młodzieniaszka polskiego wysławiający, od ćwiczącej się w poetyczney nauce Szlachetney Młodzi szkół poznańskich Societatis Jesu napisany,

a pod wielkim imieniem pierwszey ozdoby swoiey Jaśnie Wielmożnego Imci Pana Antoniego Szołdrskiego Woiewodzica Inowrocławskiego, Generała wielkopolskich woiewództw Syna, Rogozińskiego Starosty, do publicznego czytania podany Roku pańskiego 1759. w 8ce.

— ob. Herka Cl. (Recueil 1752) — Miedziedzki C. (Tarifa 1766) — Sewerynowicz Jan (Imperator 1742, Vi-carius 1741).

Musiało być zapewne współcześnie dwóch Ant. Szołdrskich. — Ten, co brał udział w pracy Sewerynowicza, był w r. 1741 uczniem koll. Lubr. wraz z Ludwikiem i Józefem Szoldr.

Szoldrski Bartholomeus ob. Bartoszewski Laurentius (Custos 1741).

Szoldrski Feliks ob. Ślaski Bern. (In laudem 1765) — Swidziński Michał (Propositiones 1751).

SZOŁDRSKI Jakub, syn Ludwika. Mowa O Nayiasnieyszey Maryi Jozefie Corze Jozefa I. Cesarza A Krolowy Polskiey Wielkiego Księstwa Litewskiego. Rusi. Prus. Mazowieckiey. Księżny Elektorowy Saskiey. &c. okolo dnia Dorocznego Pogrzebu Jey. przez Jakuba Szoldrskiego. Woiewodzica Inowrocławskiego Starostę Rudzinskiego. w Poznaniu Roku 1761. Dnia 13 Grudnia. Drukowana z dozwoleń Przełożonych. w 8ce, k. tyt. i k. 75 nlb. (sygn. A—K₄).

Dedykacja na 2 k. do Anny, M. Józefy, Krynstyny, Kunegundy, królewien polskich. — Oświadcza, że dziecinne usta złożył na opowiadanie o królowej w języku narodu, w którym się matka ich kochała. — Podnosi, że szczyci się wiernością dla Augusta III i powołuje się na przykład Filipa Raczynskiego. kasztelanica, towarzysza nauk i zabaw.

Wychwała pobożność, obyczaje, cnoty zmarłej (same ogólniki). Dla Polski miała wielki szacunek (karta H₄).

Kończy: do czytelnika... i Omyłki drukarskie (na 2 ost. kartach).

Pisał może nie Szoldrski, tylko ktoś starszy, jak wynika z wprawnego stylu i z umiejętności mówienia samych panegirycznych pochlebstw bez treści. — Profesorem jego był Klem. Herka, ale ten zmarł 1759 r. Bederski Druki pozn. 1929 nr 261.

Jagiell. — Ossol. — Raczyns.

— Mowa JMP. Szołdrskiego Woiewodzica Inowrocławskiego, Generałowicza Wielkopolskiego, Starosty Rudzińskiego posła JKM. Na seymiku przedseymowym w Szrodzie miana roku 1761 dnia 18 Marca. w 4ce, k. 2.

Ossol.

— ob. Herka (Recueil 1752).

Szołdrski Jan ob. Lisicki Mateusz (Kaz. pogrzeb. 1662).

Szołdrski Ignacy ob. Sewerynowicz Jan Chryzost. (Vicarius 1741).

SZOŁDRSKI Ludwik. Mowa J. W. Imci Pana Ludwika Szołdrskiego kasztelana gnieźnieńskiego.

Ob. Swada polska Ostrowskiego 1745 fol. I, 165—167.

— Mowa tegoż woiewody inowrocławskiego generała wielkopolskiego na senatus consilium.

Ibidem I, 167—169.

(Szołdrski Ludwik). Classis honoraria in una navi illustriss. excellentiss. domini Ludovici comitis in Czempin Szołdrski, palatini junivladislaviensis, Majoris Poloniae generalis, pridem in alto virtutum, honorum, generis sanguinisque eminens, nunc in summo littore supremae praefecturae inter publicos plausus adorata a Collegio Posnaniensi Soc. Jesu. An. Domini 1729. fol.

Brown Bibl. str. 58. Kijows.

— Fortuna Poloniarum, deflexis in patritiam navim honorum taeniis coronata, illustriss. Ludovicus comes in Czempin Szołdrski, palatinus calissiensis, regi regnoq. senator aestimatissimus, sub auspicata palatinae dignitatis primordia applausus, insternente Collegio Calissiensi S. J. Calissii 1725. fol.

Kijows. — Krasin.

— ob. Bogucki Józef (Sanctiores Triarii 1720) — Ciechanowski Wojc. (1715) — Herka (Recueil 1752) — Jarmundowicz Casim. (1729) — Nagłowski Lud. (Vita 1760) — Radzewski Fr. (1748) — Rygalski Jan (Album argo 1748) — Sewerynowicz Jan (Vicarius 1741).

Lukaszewicz Hist. szkół I, 216 (o jego sexternach szkolnych) i 223.

Szołdrski Maciej ob. Goślicki W. (1601).

Szołdrski Mikołaj ob. Rostworowski Jak. (Technopaegnon Epithalamieum 1619).

(Szołdrski Stanislaus). Lacrymae in obitu illustris et magnifici domini D. Stanislai Szołdrski, illustrissimi ac reverendissimi domini D. Andreae de Szoldry Szołdrski Dei et sanctae Sedis Apostolicae gratia episcopi Posnaniensis parentis, ab academica iuventute scholae Szoldrscianae profusae. Anno Domini 1649. Mense Mart. die 22. Posnaniae, in officina Alberti Reguli. w 4ce, k. 11 nlb.

Dedyk. Andreae Szołdrski episcopo posnaniensi. Czartor.

(Szołdrski Stefan). Altum honoris et gloriae gravem meritis, colligatis nominibus ingentem, summis illustrem titulis onerarium Illustrissimi Stephani de Szoldry Szołdrski Capitanei Lancienciensis ad dignitatem evehens adoratum Anno 1732. In Aula Coll. Posn. S. J. fol.

Tesis teologiczna z przedmową panegiryczną do Szołdrskiego.

— ob. Jarmundowicz Cracius (Campana Virtut. 1724) — Wadowski Aeg. Steph. (Caelum 1719).

Szołdrski Wład. (I) ob. Mączyński Jan (Proasmata 1624).

SZOŁDRSKI Władysław (II), gener. wielkop. († 1757). Dyariusz ingressu odprawionego dnia 9. Maja r. 1746 Jaśnie Wielmożnego Imci Pana Władysława z Szoldr Szołdrskiego, generała woiewodztw wielkopolskich, rogozińskiego starosty, na generalstwo wielko-polskie, krótko opisany. fol.

— ob. Bartoszewski L. (Prodigium 1742) — Bielski Jan (Zeyfady 1747) — Jarmundowicz Cr. (Campana 1742) — Lipiewicz Andrzej (Jason 1746) — Nagłowski Ludw. (Vita 1760) — Rychłowski Karol (opis pogrzeb. 1757) — Sewerynowicz (1758) — Świątkowski Thom. August (Generale 1757).

SZÖLLÖSSY FELIX. Selecta Theoremata, et Problemata, ex geometria theoretico-practica, Per R. P. Felicem Szöllössy, Ord. Min. S. P. F. Observ. Maj. Pol. Sae Theol. Gen. Lect. & Act. Matheseos Professorem, Religiosae ejusd.

Ord. Juventuti ex planata (sic), eadem Juventus. In documentum perennis reverentiae nomini, et honori totius Regiae Civitatis Posnaniensis Nobilis Magistratus sub Praeside Nobili D. Wenceslao Natali, dicat, atque consecrat eademque publico Tentamini demonstranda & resolvenda exponit. Anno Jnc. Dominicae 1791. Difficultatibus sasisfacient, P. Arch. Dobrowolski Consum. Theol. & Fr. Lucas Matylewicz, ambo Matheseos Auditores. Posnaniae Typis Sacrae Reg. Majast. (sic) & Rei Publicae. (1791). w 8ce, k. 14 nlb. i 3 tablice ręcznie rysowane. Jagiell.

Szoltys z Klechą. [Rozetka]. Persony. Szoltys Mátul. Klecha Jánás. Pan Szoltysów. Doktor. Chłopiec Dworski. Chłopiec Doktorów. [Winjetka]. W Krakowie, W Drukarni Łázárzowéy, Roku Páńského, 1598. w 4ce malej, k. tyt. i str. 14 lb.

Druk gocki (z wyjątkiem pierwszej części tytułu).

Wydanie to opisał bliżej Czubek w Pamiętn. literackim 1904 III, str. 275.

Ob. Badecki Liter. mieszc. nr 154, gdzie podana reprodukcja tytułu i pierwszej strony (część pierwsza).

Utwór sceniczny wierszem w dwóch aktach z wskazówkami reżyserskimi. Sołtys zawetydza rozsądkiem klechę, Pan mu zato oddaje kierownictwo szkoły. Sołtys niezbyt mocny w nauce, idzie (za poradą klechy) po wyksztalceniu do Doktora, ale hierze od niego kije, które mu jeszcze grożą od klechy. Zniechęcony do nauk, postanawia wrócić do pluga. Kończy wskazówka reżyserska: A tu káięgi niech o ziemię vdérzy.

Bibl. kat. w Strengnäss.

— **Szoltys z Klechą.** Do którego jest przydane Intermedium temuż podobné. Persony Szoltys Mátul. Klecha Jánás. Pan szoltysów. Doktor. Chłopiec dworski. Chłopiec Doktorów. W Krakowie, w drukarni Łázárzowéy, Máciéy Jędrzeiowczyk. Roku P. 1616. w 4ce, k. 10 (sygn. B₄).

Podobiznę k. tyt. podaje Badecki l. c. nr 155. Dodane do tej edycji intermedium, co do którego dopisano na egz. współczesną ręką objaśnienie: „Hoc intermedium est exhibitum Pultoviae anno 1590 compositum a R. P. Sebastiano Skarga S. J. et ad me eodem anno missum a sanctissimae memoriae M. Stanislao Jasicki qui eodem anno obiit Brunshergae et nunc forte per eundem

R. Patrem editum vel ab aliquo alio“, Odpis znajduje się w ręk. Bibl. Jag. 5435. dokonany ręką Paulego.

Wydanie I było do r. 1904 nieznanne a potem trudno dostępne. Toteż wszyscy autorowie, piszący o tej komedji pisali na podstawie tej edycji (względnie trzeciej). Przedrukowali: 1) Wójcicki Teatr starożytny II, str. 127—140 (w skrócie).

2) Wierzbowski w Bibl. zapomn. poetów 1902.

3) Badecki Polska Komedja rybaltowska 1931 (tu na str. 666—672 przedruk intermedium).

Wójcicki Stare gawędy III i IV. — Kraszewski Gawędy (1857) str. 188. — Windakiewicz Teatr ludowy (w Rozpr. akad. filolog. XXXVI, str. 226). — Hahn Liter. dram. 1906 str. 81. — Badecki (j. w.). — Korbnt¹ I, 450. Czarn. (Bawor.).

— [Toż pod tyt.:] Komedia Szoltysa z Klecha. Do którego iest przydane Intermedium temuż podobne. Persony. Szoltys Mátul... [i t. d., jak w poprzednich wydaniach]. (Tu winjetka). W Krakowie, w Drukarni Wáleryana Piątkowskiego, R. P. 1646. w 4ce, k. 10 (sygn. C₂).

Druk gocki. — Intermedium idzie tu od k. B₄.

Obacz tom XIX, 437. — Z tego wydania przedrukował w skrócie Wójcicki j. w. — Badecki Lit. mieszc. nr 156 (podaje repr. i zestawia szczegółowo literaturę).

Akad. — Bibl. Koziebr. w Dźwiniacze.

— ob. Mathias szoltis (1607; w obu utworach ma sołtys to samo imię) — Skarga Sebast.

Szoluha (Sołucha) Stefan ob. Lukian.

Jest on autorem prozaicznego tłumaczenia Farsalii, zachowanego w rękopisie. — Spornem jest, czy on także jest autorem „Nowego Nieba“ i innych ręk. utworów. — Ob. o tem J. Krzyżanowski w Ruchu liter. 1931 str. 79.

Korbnt¹ I, 515.

SZOLUCHA Wojciech Dominikanin, przełożony misji litewskich. Sposob do godnego y skutecznego missyi odprawowania albo raczey godnych pokuty czynienia owocow y upor konwikwiiacy y zachodzące w tym dziele trudności ułatwiaiący. w Wilnie w druk. XX. Franciszkanow 1766. w 8ce, kart 8 i str. 306.

Jocher 6257, 787b.

Uniw. warsz.

Szoman Jerzy ob. Schoman (w t. XXVII, 248).

Sandius Bibl. antitr. 47, 192. — Bock I, 825 — Bodniak w Ref. w Polsce 1928 nr 20 str. 105. — Kormanowa Bracia polscy (1929) str. 47 i passim.

SZOMOWSKI Mikołaj X. Ray Niebieski na ziemi, potopem złości y okrucieństwa żydowskiego zniesiony. Abo Kazanie na Wielki Piątek. Miane y do druku podane. Od X. Mikołaja Szomowskiego Theologa y Kaznodzieię. w Warszawie u Wdowy y Dźiedzicow Piotra Elerta J. K. M. typographa Roku P. 1655. w 4ce, k. 4 i str. 90.

Dedyk. do Stefana Wyżgi Nominata Bisk. Luckiego, Sekr. W. Koron., Opata Sieciechowskiego.

Od str. 81 Pożytki uważania Męki pańskiej. — Od str. 88 Zegarek Męki pańskiej. Druk gocki.

Jocher 4804.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

Szopka — ob. Narodzenie Boże — Pieśni rozmaite (tom XXIV, 266).

SZOPIARSKI Andreas. Quaestio logica de propositionibus contradictoriis ex lib: 1. Peri hermenias Aristotelis Cap. 4. 5. & 8. Tex: 28. & 29. & ex Poster: Cap: 2. Tex: 38. desumpta, sub septimo regimine Magnifici, Perillustris & admodum Reverendi Domini, D. M. Stanislai Philippowicz, Sacrae Theologiae Doctoris & Professoris, Collegii Maioris et Universitatis senioris Patris, Ecclesiarum Collegiatarum; S. Floriani ad Cracoviam Decani, Cureloviensis Scholastici, Contubernii Starnigeliani & Alumnatus Roszczeviani Provisoris, Studii Generalis Almae Universitatis Cracoviensis Procancellarii, et generalis Rectoris. Per M. Andream Szopiarski, Philosophiae Doctorem, in classibus Novodvorscianis Scholae Dialecticae Professorem, Pro loco in Collegio Minori obtinendo publice ad disputandum in Lectorio CC. DD. Theologorum proposita. Anno Domini 1755. Die 6. Mensis Februarii. Cracoviae Typis Universitatis, fol., k. 2 nlb.

Jagiell.

— In Nomine Domini amen. Quaestio metaphysica de subsistentia, Ex libro 7. Cap: 6. Tex: 21. & Cap: II. & 12. Metaph: Aristotelis, desumpta,

atq; sub felicissimo Regimine Magnifici Perillustris & admodum Reverendi Domini, D. M. Casimiri Iarmundowicz, utriusque Iuris doctoris & Professoris, ejusdemque facultatis decani, ecclesiarum; collegiatae Sanctorum Omnium Cracoviae custodis, Parochialis in Lubrzyca curati, contubernii Starnigeliani & Alumnatus Roszczeviani provisoris, studii generalis almae Universitatis Crac. Vigilantissimi Rectoris, à M. Andrea Szopiarski, Phil. Doctore et Professore, Collega Minore, Ecclesiarum; Collegiatae S. Annae Canonico, Archipresb. B. M. V. in Circulo Crac. Poenitentiario Radyminsciano, Contubernii Jagelloniani Seniore, Pro loco in collegio Majori obtinendo ad publice disputandum in lectorio Clarissimorum Dnorum Theologorum proposita. Anno D. 1761. Die 18. m. februarii. Cracoviae, typ. Univ. fol., k. 2 nlb.

Jagiell.

— Viror à vigore & vigor à virore Primae Laureae Philosophicae Vernodierum tempore sub Symbolica praestantium Synopsi arborum Moribus excultis, probatae Virtuti ac Eruditioni VI. VV. DD. Ejusmet Laureae Candidatorum correspondens & dum Idem ab Illustri Clarissimo & admodum Reverendo Domino, D. M. Andrea Szopiarski, AA. LL. et Philosophiae Doctore Regio Professore Collega Majore Ecclesiae Collegiatae S. Annae Canonico, B. V. Mariae in circulo cracoviensi Poenitentiario Radyminsciano, ac interea Philosophicae Facultatis Decano, in publica dignissimorum Hospitum Praesentia ac frequentia AA. LL. et Philosophiae Baccalaurei ritu solenni renuntiarentur; applausus ergo metrica pennâ productus. Anno quo arbores et herbas horto fragrantés flos Miro ChrYstVs reCreaVIt oDore nItorIs. (1765). Die (21) m. maii. Cracoviae, typ. Universitatis, fol., k. 6 nlb.

Na odwr. tytułu rycina św. Jana Kantego z podpisem: Paulus Jędrzejowski Sc. Zamosci.

Zaczyna wiersz: Liliam virentium Joan. Cantio. Poczem ody do: Joan. Domaślowski, Jos. Szeliski, Ign. Oczykowski,

J. K. Szczepański, Ign. Depulciński, Math. Brachucki.

Jocher 1583.

Jagiell. — Ossol.

— ob. Meyzel Józef (1760) — Ordinatio (1765) — Patelski Stanisław (1770) — Płecky Tom. Kanty (1768) — Viris theologis amplissimis (1780).

SZOPOWIC Stefan. Wirydarz KwieciŃsty Flory, Láurem nieśmiertelney Słáwy Zasadzony, W buyny Owoc złótey Wolności Kwitnácy, Zniwólone sobie wienczystą przyiáźnią ánimusze w Przezacnych Oblvbienicach, Jego Mosci Panv Thomaszv Bellim, Y Jey Mosci Pannie, Elzbiecie Maydaszewicownie Koronviácy, Ná zászcyt Wiekopnymym czásom, Przy Wesóley wdzięcznego Hymenaeuszá Czerze Przez Stefana Szopowica, w Przesłáwney Akadémiey Krákovskiey, Náuk wyzwólonych y Filozofiey Bákálárzá zyczliwym piorem wyrazony. Rokv rozanII, hIIMênae-VszV, gDII serCa ná LVVovVIIe spaiasz, á rIIthMIC fLora VVIDaIe VVkrakovVIIe. (1687). W Krakowie, w Drukárni Woyciecha Goreckiego, I. K. M. Typogr. [Tytuł w prostokątnej ramie]. fol., k. tyt. i k. 8 nlb.

Rozpoczyna przemowa prozą do obłubieńców na 1 k., poczem idzie długi poemat. Wyszławia Bellich, Mechnich, Rolńskich, Attelmaierów, Maydaszewiców, Boimów. — Bellowie przybyli z Wenecji do Krakowa. Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— ob. Dzielski Woj. (Auspiciatum 1688) — Szydłowski Marcin (Gemma 1687).

SZOPOWIC W. Rym Przy Obchodzeniu z Oktawą Imienin Oboyga Wielmożnych Ich Mosciow Panow Hieronima y Brygidy z Komorowskich Legowiczów Chorążych Petyhorskich etc. etc. złożony. W Szopowie Roku 1777. Dnia 30 Września. w 4ce, k. 2.

Włodz. Plater.

Szopowicz Franc. ob. Żądanie (1784).

(Szorc Tad.) Sprawa WJP. Tadeusza Szorca Czesznika Pttu Kowieńskiego z WWJPanami Michałem Strebeyką ex Sędzią Ziem: Pttu Kowień: iako Opiekunem, Bernabą Korgowdem iako Aktorem. (1798). fol., k. 3 nlb. Uniw. wileńs.

— ob. Strebeyko (1798).

Szorger Joannes ob. Woynarski Joannes M. (Leo pacificus 1654).

SZORNEL (Sornel) Jerzy († 1677?). Panspermia Peripateticae Messis De Ente Philosophico Illustrissimo Domino, D. Thomae In Zamoscie Zamoiski. Terrarum Kijouiae Palatino, Knysinen. Goniacen. Recicen. &c. Capitaneo. A Georgio Szornel Rectore Academiae In Peripateo Calissiensis collecta Ad discutiendum Lublini proposita. Anno salutis reparatae 1624. Calissi, Ex Officina Alberti Gedelii. [Tytuł w ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 31 nlb.

Na odwr. tyt. rycina przedstawiająca Marsa i Palladę po bokach herbu Zamojskich. Podpis rytownika: Joseph. St. fecit. (Rastawiecki Słownik ryt. str. 272 nie umie tego skrótn rozwiązać).

Druk całej książki w ramkach.

Dedyk. Thomae Zamoiski... Georgius Szornel Rector Academiae (na 1 k.). Na końcu: Aeviterno et immortalis Zamosciae gentis nomini.

Omawia pokolei nast. problemy: Ens ut Ens; Creatum; Spirituale; Naturale; Simplex; Elementare; Meteoricum; Mistum; Animatum; Vegetativum; Sentiens; Ethicm; Oeconomicm; Politicm; Universum. Każdy z tych problemów ujęty jest w szereg tez, streszczających filozofję Arystotelesa. Całe dziełko jest więc wyciągiem z Aryst., ale odsyłaczy do jego dzieł nie podano.

Niesiecki IV, 284 podaje to z datą 1674. Czartor. — Krasin. — Ossol. — Uniw. warsz.

— ob. Piątkowski Walerjan (Otucha 1637).

Święcki Hist. pam. II, 180. — Michałowski Jak. Księga pamięt. 1864 str. 155—6. — Niesiecki IV, 284.

(Szostak Józef). Głos odpowiedni w sprawie W. JP. Jozefa Szostaka Strażnika Pttu Orszańskiego. przeciwko: W. JP. Ignacemu Boguszewskiemu Horodn: i Pisarzowi Grodzkiemu Pttu Orszań: (1790). fol., k. 2 nlb.

Uniw. wileńs.

— ob. Boguszewscy.

SZOSTAKIEWICZ Jakub Antoni. Kalendarz Polski y Ruski, W Którym Święta Roczne y Biegi... położone y opisane... na Rok Pański 1754... Przez Jakuba Antoniego Szostakiewicza.... W Krakowie, w Drukarni Akademic-

kiego Kollegium Większego. w 4ce, kart 12.

Obok kalendarza zamieszczony prognostyk. Akad.

— Kalendarz Polski y Ruski, W Którym Świętá Roczne, y Biegi Niebieskie, Áspekty, Wybory, Czás siánia, szczepienia, Krwie puszczenia, Lekárstw záżywania, Wschod y Záchod Słońcá &c. náležitým porządkiem położone y opisáne. Na Rok Panski 1755 Ktory jest według Komputu Rzymskiego po Przybyszowym drugi, po Przystępnym trzeci, a według Greckiego Przybyszowy, po Przystępnym trzeci. Przez M. Jakoba Antoniego Szostakiewicza, W Przesłáwney Akadémii Krákowskiej Náuk wyzwozonych, y Filozofii Doktorá, Mátemátyki Professorá, Szkoły Archiprezbiterálney Panny Maryi Seniorá, Wyrachowany. W Krákowie, w Drukárni Xiążęcia JMCi Biskupa Krakowskiego. w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb.

Obok kalendarza: Prognostyk codzienny (t. j. przepowiednie co do pogody). Niżej wskazówki co do strzeżenia się chorób i co do urodzajów (te zajmują także kartę C). Po nich dodana charakterystyczna uwaga, dolepiona na karteczce: Te jednak obserwacje... zapewne i prawdziwe nie udają się..., gdyż takim obserwacjom wiarę dawać byłaby superstycja. — Jest to objaw reakcji przeciw prognostykarstwu.

Od k. C₃: Prognostyk generalny (wierszem i prozą) oraz Informacja wschodu i zachodu. Prognostyk generalny zawiera przepowiednie łączące się z konstellacjami i zaćmieniami, ma więc charakter astrolog.

Żebrański Bibl. mat. str. 396. — Enc. Org. XIII, 661. — Muczkowski Statuta str. 408—9. Akad. — Ossol.

Szostakowski Jacek Prokop ob. Acta (1666) — Grzybowski Ambroży (1674) — Theoremata ex philos. (1671).

SZOSTAKOWSKI G. Soc. J. Anni crescentiae in flore aetatis Crescentii et Crescentiani patrium gratiarum, qui nutritur; gratiosum vindicé, qui pro Christo succideret; in progenitore Joanne principe, sortiti, a Lecheo-Tullianis Crescentijs, Illustrissimis, Perillustribus, Magnificis Dominis, Collegij Varsav. Societ. Jesu palestritis. Inter ferias decrescentis pro Orbis salute Christi lugubrem in scenam propositi. Anno

domini 1713 8 Aprilis. Varsaviae, typis Collegij Scholarum Piarum. fol., kart 2.

Argument dialogu w 3 aktach.

Na końcu w egzempl. Bibl. podpisał się G. Szostakowski S. J., widocznie autor. Nie zna go Brown. Jagiell.

SZOSTAKOWICZ Urban Michał, pijar (1745 † 19 grudnia 1792). Bukiet na dzień imienin Teodora Piaskowskiego podkomorzycy krzemienieckiego (1780?) w 8ce, k. 2.

Wierszem, na końcu podpisany U. S.

Ob. Zabawy przyj. i użyt. XIV.

— Popielec. [Cały tytuł i reszta druku obwiedziona linjami]. B. m. i r. (Warszawa, 1788). w 4ce, k. 2 nlb.

Zdaje się, że jest to dodatek do Gazety Warsz. — Wiersz wcale gładki. Rozpoczyna się: Dziś rano w dzień popielcowy, — Na włosy siwej mej głowy — Gdy kapłan sypał popioły — Martwemu prawie na poły — Rzekł nie słowa lecz piorny — Przypominając do trony...

Rozważa marność życia, szybkie przemijanie lat, niemożność znalezienia pociechy u filozofów (Cicero, Seneka) i dochodzi do rezultatu, że tylko wiara w zmartwychwstanie może dać pokrzepienie człowiekowi.

Ob. w tomie XXV pod Popielec. Wówczas nie znałem jeszcze autora. Jagiell.

— ob. Bogusławski Józ. K. (Mowy i wiersze) — Książnin Fr. — Konarski Stanisł. (1778; tu jego wiersz dedyk.) — Lubomirski Stan. (Wiersze 1782).

O jego tłumaczeniu wierszy Konarskiego ob. tom XX, 12.

Należał do współpracowników „Zabaw przyj. i użyt.” I tak drukował w tomie IX, str. 180 wiersz do S. Bielińskiej. — T. XI, 147—56 wiersze; str. 345 wiersz do Rusowskiej podkomorz. — T. XII, 12 Oda na konsekr. Naruszewicza; str. 55 Oda w dzień weselny, str. 363—387 Bukiet na imieniny i wiersze insze. — T. XIII, str. 155 Zima wiersz; str. 263 Na imieniny królowa. — T. XIV, 76 do króla; str. 219 Jesień wiersz etc.; str. 257 do Teod. Piaskowskiego; str. 408 Obrona czasu. — W t. XV (1777) str. 316 jest jego wiersz do bryg. Wojc. Jakubowskiego. — W t. XVI oda do króla i do Ogińskiej. Zapewne jest tam więcej jeszcze jego wierszy bezimiennych.

Bieleki Vita Piarum 174. — Enc. Org. XXIV, 734. — Horanyi Scriptorum piarum II, 716. — Korbnt² II, 105.

Szostowski Hjac. ob. Baryczka Bartol. (Odor 1640).

SZOTAREWIC (Sotarevius) Bartłomiej. *Byssus Et Pvrpva Seu Vita et Martyrium D. Stanislai Episcopi Cracoviensis, Historico Stylo Infertis etiam nonnullis encomiorum flosculis. Contexta. à Pr: Bartholomaeo Sotarevio Ordinis Sancti Pavli primi Eremitae Presbytero. Typis Clari Montis Czestochoviensis. Anno Dni 1693. w 4ce, k. tyt., k. 2 nlb., str. 127.*

Przedmowa: *Lectori benevolo, gdzie wyjaśnia rozkład i tytuł dzieła. Poczem imprimatur Barilovicha i Przewoskiego z r. 1693.*

Dedykacja: *Michaeli Warszycki, palat. Sandomiriensi. Pod nią podpisany: Bartholomens Szotarewicz.*

Rozpoczyna: *Prolusio ad vitam, gdzie mówi o istocie męczeństwa (martyrem non poena sed cansa facit). Poczem idzie Vita. Na str. 16 i 21 cytuje Mikołaja Wilkowieckiego enm authoribus quos citat. Długosza nie cytuje, ale na nim widocznie się opiera.*

Na str. 27—32 anagrammaty i epigrammaty na cześć Świętego.

Na str. 33: *Prolusio ad miracula, a od str. 38 opis cudów. Ujmuje je w pewne grupy (zmarłychwstali, ozdrowieńcy, utopieni, pożary, epileptycy i t. p. i t. p.).*

Podaje cuda średniowieczne i nowsze (na str. 64 z r. 1626, na str. 70 z r. 1662).

Opisy tych cudów przynoszą dużo szczegółów obyczajowych i politycznych. Np. na str. 114 o rabunkach wojskowych z r. 1661. — Kończą: *Coronis... i Errores.*

Wilder *Kat. ant. 1914 cenit 2 rs. — Jocher 8593.*

Chrept. — Czartor. — Czetwert. — Jagiell. — Ossol. — Wileńs.

— *Schema Regulare Seu Sermones Clavstrales. Institutioni et Exornationi Spirituali Religiosorum, Imo Quorumvis Christianorum Deservientes. A Fr: Bartholomaeo Sotarevio Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitae Presbytero. Facti Et Evulgati. Anno Domini 1694. [Tu winjeta podłużna]. Typis Clari Montis Czestochoviensis. fol., k. tyt., k. 3 nlb., str. 356, k. 3 nlb.*

Na odwr. tytułu cytat z *Juvenalisa.*

Dedyk. *Balthasari de Gerbert et Hornan... in Czarnowans praeposito, ducatum Oppol. et Rattib. seniori.*

Taka dedykacja jest w egz. bibl. Jag. Ale są też egzemplarze z dedykacją: *Tobiae Czechowicz S. Th. D. F. F. Eremitar. Ord. S. Pauli per Poloniam, Silesiam et Pomeraniam priori provinciali.*

Poczem idzie: *Ad lectorem (o obowiązkach mowcy i o pożytku z ksiąg relig.). — Dalej:*

Tabula subijciens seriem et ordinem materiaram... oraz Judicium theologorum ordinis (Ang. Widz, Sam. Marbin, Barilovich); wreszcie imprimatur Przeworskiego.

Na str. 356 (nieopatrzonej liczbą) *Errata* oraz wierszyk *Martialisa*; poczem *Index rerum et verborum notab.* Dzieło składa się z kilkunastu kontemplacji (*sermones*). Część I omawia tematy doskonalenia się zakonnego: *De votis et actibus religiosorum, Exercitia spiritualia, Labor manualis, Rosarium, Psalmodia, Memoria mortis i t. p. i t. p.*

Od str. 99: *Paras II in qua proprietates religiosorum sectandae proponuntur (Solitudo, observantia, jejunium etc.).*

Od str. 227 *paras III: Virtutes (Paenitentia, Humilitas, Mansuetudo etc.).*

Od str. 288: *Vitia (Superbia, Hipocrisis etc.).* Cytuje dużą literaturę religijną (Ludw. z Grenady, Tomasz z Kempis, pisarze kościoła; ale także *Virgilius, Martialis etc.*). — Do stosunków w Polsce panujących nie czyni aluzji.

Jocher 5749b podaje z tytułem „*Sermones clavstrales*”, ale z tą sama liczbą stron. — Tak samo *kat. bibl. Uniw. warsz.* Może więc być, że wyszło odbicie z opuszczeniem na tytule trzech pierwszych wyrazów.

Jocher 5749 a. — Hanenstein *Catal 36.*

Czartor. — Jagiell. — Uniw. warsz. — Uniw. wileńs.

— ob. *Adamovius Chrysost. (Pabulum animae christianae 1706).*

SZOTAREWIC Mikołaj, Paulin. *Concertatio Avtvmnalis Vernu-Maiali, pietate & gratitudine respondens Martyrio. Et In Tesserā douoti affectūs & submississimae obseruantiae Primo & Vnico Praesuli ac Incltyto Martyri Poloniae & Polonorum. Patri ac Favori D. Stanislao Sub Auspicijs Reverendi in Christo Patris P. Martini Felicis Mierczynski, Ord. Fratrum Eremitarū S. Pavli Primi Eremitae Prouinciae Polon: & Silesiae Definitoris, nec nō Conuentūs in Rupella Prioris Meritissimi. A V. P. F. Nicolao Szotarewic Ord. eiusdem Praesbytero in Aedibus Rupellanis. Praesentata. Cum Assistentia R. P. F. Tobiae Czechowicz S. Theologiae Professoris Ordinarij. Anno Verbi Incarnati 1673. Die 24. Septembris. Crac: In Officina Schedeliana S. R. M. Typogr: fol., k. tyt. i k. 4 nlb.*

Na odwr. herb i wiersz. — Dedyk. *Stan. Szczepanowio. Poczem 53 konkluzji z teologii. Ossol.*

— Scholasticae Veris Deliciae Sev Fertilitatis Rvpellanae Cornvecopiae Virtutibus Theologicis Et Divina Gratia Refertum. In Rupella Cracouia ad Aedes Diui Stanislai Explicatum. Jam Verò Sub tempus Capituli Electiui Prouincialis Fratrum Ordinis S. Pavli Primi Eremitae. In Claro Monte Expositum. A. Fr. Nicolao Szotarevvic, Ordinis S. Pavli Primi Eremitae Sacrae Theologiae Auditore. Praeside Rñdo Patre Tobia Czechovvic Sacrae Theologiae Ordinario Professore. Cracoviae Ex Officina Schedeliana S. R. M. Typogr: w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Dedyk. Joanni Kery... priori generali, któregomu mieni się uczniem.

Zawiera 45 konkluzji de virtutibus, theolog., peccatis, divina gratia. Wywodzi, że Bóg nie może być author peccati per se.

Jagiell. — Uniw. warsz.

— ob. Mackiewicz Karol (Analysis difficult. 1683).

Szovizral ob. Sowizdrzał.

SZPADROWSKI Stanisław, prof. Ak. Zamojs. († 20 marca 1777 w Zamościu). Conclusiones Philosophicae Menti Peripateticorum, praecipue Divi Thomae Angelici Ecclesiae Doctoris, & rationi conformes Expositae. Ex Logica. [Na końcu:] Defendentur publice in Collegio Universitatis Zamoscensis à VV. DD. Thoma Cwiklinski, & Nicolao Manugiewicz AA. LL. & Philosophiae Baccalaureis, Ejusdemq; Alumnis in assistentia M. Stanislai Szpadrowski, Phiae Doctoris, Ejusdemq; Professoris. Annò Domini 1774. Diebùs Julii. w 4ce, k. 4 nlb.

Ob. tom XIV, 346. — Autorem jest niewątpliwie Szpadrowski.

Tezy z logiki i metafizyki podług zasad Ś. Tomasza przeciw nowszym przypuszczeniom. — Między defendentami w innym egzemplarzu w miejsce Manugiewicza ma być podobno wymieniony Hajewski Dawid. Ossol.

— Conclusiones philosophicae menti D. Thomae conformae. (Na końcu:) Defendentur publice in Collegio Univ. Zam. a Nicolao Lipski et Valentino Snęcki sub assistentia M. Stanislai Szpadrowski 1776. w 4ce.

Tezy z fizyki ogólnej perypatetycznej. — Ob. Lipski.

— In nomine Domini Amen. Conclusiones philosophicae menti Divi Thomae Doctoris Angelici conformes. (Na końcu:) Defendentur publice in Collegio Universitatis Studiorum generalium Zamoscensis a G. D. Ignatio Balicki Philosophiae auditore praesidente Stanislao Joanne Cantio Aloisio Szpadrowski Philosophiae doctore et professore, facultatis philosophicae decano, scholarum provisoro, cum auctoritate apostolica publico notario 1775. w 4ce.

Wszystko się zasadza na Arystotelesie. — Ob. Balicki Ign.

— ob. Beise Stan. (1776) — Conclusiones (1774—5) — Piotrowski J. M. C. (1768).

Wadowski Wiadomość o prof. zam. 1900.

SZPAKOWSKI Antoni X. Korczan (sic), S. T. D., prob. bobr. Na starożytny herb bramy JW. z Kozielska Ogińskich. fol., ark. 2.

Wiersz. Druk z XVIII w.

Szpalery ob. Suszycki Remigjan (Świat górny 1702).

Szpanowscy (Czaplic) Jerzy i Marcin ob. Smalcus Valentinus (Refutatio duorum librorum 1616) — Czaplicowie.

Szpardowski, franciszkanin ob. Kazania (1782).

Szperliński Bonifacy ob. Summariusz dokumentów (1783—1784) — Tegoborski Ign. (1786).

Szpieg cywilny ob. Tarło (L'espion 1746).

Szpieg Dubiński List Do Pewnego Przyjaciela. [Tu winjeta: ogień zapalony na walcowatym cokole, przybranych festonami kwiatów; po prawej stronie amorek]. Roku 1776. Znajduie się w całej Polsce. w 8ce, k. tyt., str. 30.

Do niekt. egzempl. dołączony katalog Grölla, w 8ce, kart 9.

Autur zaczyna od opisu kontraktów w Dubnie. Państwo zjechało się pożyczac pieniędzy (od arządarów i chudopachołków). Wiadomości o milionowych obrotach są nieprawdziwe. Cały opis ma charakter satyryczny, ale daje dużo wiadomości o rozruttnej gospodarce wielkopańskiej i o formach ów-

czesnych kredytu. Podaje też opis zabaw na kontraktach (bandurzyści, wino, likwory, kobiety, cygara, obiady, zbytki, reduty, karty). Smutne to malowidło obyczajów z doby upadku państwa.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Uniw. warsz. — Warsz. narod.

Szpieg Polski Z Trvek, który wiele rzeczy przejrzał swoimi na przestrożę oznajmuje. Przy tym O Wojsku Tureckim które jest zebrane z Dzieśiąci Prowiny Azyskich, którego jest liczba pewna po Pięćkroć sto tysięcy. [Tu winjeta]. [B. m. i r., przed 1620]. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb. (sygn. B₂).

Na odwr. tyt. Oraculum turcicum po łacinie (przepowiednia kłeski Turków), z dodatkiem że prorocstwo to bywa czytane w Mosze (sic) lub buźnicy i wywołuje płacz Turków.

Poczem na 5 k. przynosi Szpieg informacje o Turkach. Mówi, że kongr. arjańskie, zbory luterskie i bóżnice żydowskie są pełne wieści o Turkach. Opisuje, jak jeden szpieg polski złapany w Konstantynopolu nabijał Turkom nieprawdziwe wieści o potędze i zamożności polskiej. Turcy boją się Polski. Posłali do Moskwy patriarchę greckiego podburzając ją. W Krakowie na Biskupiu mieszkają po piwnicach Grekowie szpiedzy tureccy. Podburzają Turcy Anglję, Gdańsk, Gabora Bydlem (sic). Poczem opisuje szpieg wojsko tureckie podzielone na 10 armij wedle prowincji. Są przy niem elefanty, gryfy, tygrysy i wielbłądy. Dużo ciekawych szczegółów etnograficznych.

Por. Starowolski Sz. (Discurs o wojnie). Maciej. Piśm. III. Akad. — Czartor.

(Szpiglewscy). Sprawa JWW. Krystyny z Mikuliczow Matki Stanisława i Jozefa Synow z dokładem opiekunow oraz Stefana u Grzewskich Starościny i Starościcow Szpiglewskich z WJP. Marya z Borodiczow Sorokową Mieczną Pttu Oszmiań: z dokładem opiekunow Jeymci. (1798). fol., k. 2 nlb.

Uniw. wileńs.

SZPILLOWSKI. List Pana Szpillowskiego do Pana Chorążego czerskiego... ob. Swada polska Ostrowskiego 1745 (f. I, 4. 74).

Szpiłowski Piotr Neronowicz ob. Wyszyński Wal. (Niebo 1715).

Szpinek Józef ob. Żeromski Ludwik (Sprawa 1790).

Szpinek Kazimierz, Maciej, Stanisław ob. Szpinek (tom XXIX, 122).

Szpinek Stanisław Józef ob. Jurkiewicz Stan. (Violetum 1673).

(Szpinek Tadeusz). Rezolucya na kwestye w sprawie W. Tadeusza Szpinka wojskiego Połockiego przez WW. XXży karmelitów bosych Wileń. y Sławet. Domańskich kupców y obywatelów miasta Wilna w znowie, jednym rozumieniu na zdradę y ku oszukaniu prawa będących utworzone (1790?). fol., k. nlb. 11. Zielińs.

— ob. Domańscy (Sprawa).

Szpital głupich z francuskiego przetłumaczony (1783) ob. Walsh.

Szpital św. Ducha w Krakowie (sancti Spiritus de Saxia) ob. Basaeus (Epitome Xenodochii 1570) — Decisio (1789) — Saunier (1651, 1652) — Statuta sacri ordinis (1742).

Tomkowicz Szpital św. Ducha 1892. — Wachholz (jak niżej) cz. I, str. 54—113.

Szpital Świętej Barbary w Krakowie. (1750). fol., k. 1.

Ma otrzymać należyte nposażenie i ma być oddany pod dozór i rząd Komisji Edukacyjnej. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

Szpital w Koronie y W. X. Litt. (Projekt do prawa na sejmie 1780 r.). fol., k. 1. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

Szpital (szpital) ob. Aprobacja — Albertrandi (1798) — Bitte — Compendium de donis (1655) — Decisio (św. Ducha 1789) — Doniesienie (1790) — Fundusz — Komisja — Konarski Stan. (Projekt) — Kowalewska Kon. (1790) — Kraków — Małachowski Stan. — Opatrzenie — Poczobut Mar. (1789) — Prowizorowie — Projekt (1782) — Projekta (1792) — Proźba szpitala (1790) — Przywilej (1748) — Rezolucja — Riccius (Sw. Jana 1775) — Steiner (dzieci w Warszawie 1787) — Tarło Jan Joach. (S. Benona 1730) — Wiadomość (bractwo świętego Benona 1789) — Wesołowski Krzyszt. (Żołnierski) — Wohltäter — Wypis (dzieciątka Jezus 1782) — Założenie (w Warszawie 1758) — Ziemian A. (Fundusz, dzieci w Warszawie 1776).

Męczkowski Prowizorowie szpitalni 1908. — Giedroyć Zapiski do dziejów szpitalnictwa 1908. — O szpitalach krakowskich wydał monografię L. Wachholz w r. 1921—24

w Bibl. Krakow. nr 59 i 60 (2 części). — O szpitalach w Polsce obok literatury monograficznej ob. Enc. kość. XXVIII str. 1—69.

SZPORCIK Jerzy Kaz. Aureum seculum seu omen infallibile novae felicitatis ad solemniurn nuptiarum ferias Georgii Sapieha et Isabellae Helenae Polubińska celebr. Vilnae, 1686. fol., kart 15.

Katalog ant. Rosenthala 1880.

Szpot Dunin ob. Dunin Piotr (Declaratio 1590) — Spoth.

SZPOTAŃSKI Kazimierz Marcin. Fasciae Dei hominis ab ejusdem nutritio D. Josepho repertae in gentilitia fascia Adami Jos. Żołądkowski, Canon. Luceoriensis, et eidem, sacram D. Josephi tutelaris sui diem celebranti, oblatæ. 1681. fol., k. 9.

Katalog księgarski.

— Skarb niebieski, Zofia Św. Kazanie przez X. Kazimierza Marcina Szpotańskiego. w Zamościu, 1689. w 4ce. Zamoja.

SZPUNGIĄSKI Jerzy, Soc. Jesu. Hercules Aonio verior Ausonius erepta clave et vita, sub signo Crucis triumphans, marte primum, tum morte victor, divus Gallicanus martyr, a fugaci Scythæ, et profuga Christi Iuliano geminatis laureis cumulatæ inter lugubres Golgothæi Ferias trophæi ad tragicas umbras deductus a Palaemonio Tulliana palaestra Univ. Viln. Soc. Jesu anno Dei hominis, adversus principatus et potestates, in semet ipso triumphantis. Wilno 1724. Sexto Idus April. fol., 1 ark.

Kraszewski Wilno IV, 239. — X Brown Bibl. str. 399 (daje mu imię Grzegorz).

— ob. Nadasinsz Jan (Tydzień rozmyślania 1739) — Pawłowski Daniel (Mowa boska 1741).

Załoski Bihl. 9. — Juszyń. Dykc. II, 231. — Jocher T. II. str. 77, nr 6320.

Szpyrczyński Paweł ob. Falconerius (1774) — Malvasia (1775) — Riccius (1773).

Szpyrka Antoni ob. Legowicz Joz. (Katechizm 1776).

Szpyrkowa z Tomaszewiczów Rachela ob. Legowicz Joz. (Katechizm 1776).

SZPYRKOWICZ. Wiersz Wielmożnemu Jmci Xiędzu Michałowi Piotrowskiemu Świętey Teologii Doktorowi, Kanonikowi Inflanskiemu, Pro-Rektorowi szkół Wileńs. w Dzień Doroczny Imienin ofiarowany. Bez m. i r. (Wilno, 17..). fol., k. 1.

Dopisano piórem: Szpyrkowicz wierszopis sławny.

Może to ów Andrzej Szpyrkowicz o którym pisze Bieliński Univ. wileńs. I.

Univ. warsz.

Szreder Jan ob. Jonston Jan (1660).

Szreński powiat ob. Rościszewski Jan Ant. (Prośba).

SZRETTER Bogusław, generał, z powiatu eyszyckiego ziemianin. Rozmowa Bartka z Frankiem. (1792). w 4ce, k. 4 nlb.

Broszurę tę streszcza Smoleński (Publicyści anonimowi w Przegl. histor. 1912 str. 325; oraz Ostatni rok sejmu 1896 str. 98). Nie podaje jednak, gdzie znalazł jej egzemplarz (Kras? Zamojsk?). W broszurze tej miał dowodzić, że przywiązanie włościan do gruntu jest niezbędne dla dobra kraju. Wojski Zaleski z Siechnowicz odpisał mu w liście z 20 marca 1793 co następuje: „Myśli JWP. (do ubezpieczenia rolników naszych a oraz zatrzymania onych przy miejscach, które posiadli, i powołaniach które wykonują) nie zgadzają się z generalną równością, a co więcej: nie zgadzają się z przyrodzonymi skłonnościami człowieka; kiedy z jednej strony uważysz zamiary do zrównania wszystkich dążące, którym jesteś przeciwny, i niestałość, przyrodzoną ludzkości, która ich odwodzi od przestawania na tem, czem są a pohudza dążyć nawet do tego, czego nie mają; i kiedy z drugiej strony osłabiasz ściłość, która łączy rolnika z dziedzicem ziemi, którą posiada rolnik; wydaje się tem samem na porównanie dziedzica z rolnikiem, t. j. na jednostajne przez obn podleganie sądzemu, którego naznaczasz; na jednostajne znoszenie przewodzeń, jakie znieść każe ów wielki w prowincji prokonsul, którego referendarzem mianujesz. Ja zowią go prokonsulem, ho mu dajesz władzę jego“. Zaleski radziłby autorowi wstrzymać druk pisma, gdyby je poznał w manuskrypcie. — Mowa... 1 kwietnia 1776. fol. Mowy tej, zaznaczonej w katalogu Czartor., nie odszukałem w roku 1934.

Czartor. (?)

(Szreterowie). Sprawa WW. JPP. Ludwika Porucznika, Krzysztofa Chorążego J. K. Mci, Szreterow. Na prze-

ciw WW. JPP. Sewerynowi y Annie z Kościalkowskich Siesickim Piszczom Ziemskim Pttu Wilkom: jako Dzie-dziom, a WW. JPP. Ignacemu y He-lenie z Woyniłowiczow Grothuzom Sttom Pokretoń: Annie z Makiewiczow Gintowtowej Rotm: Wilkom: z dokła-dem Opiekunow Karolowi y Maryannie z Gintowtow Mejerom Krayczym Ko-wień: Józefowi Karppiowi Mieczniko-wiczowi Upickiemu, Stefanowi y He-lenie z Budrewiczow Mickiewiczom iako Possesorom y Kredytorom. (1794). fol., k. 2 nlb.

Uniw. wileńs.

Szroda ob. Patrocinium (1614) — Schutz-Rede der Wahrheit (1614) — Środa (tom XXIX, str. 147).

Szrot Agnieszka ob. Molendzie (In nuptias 1611).

SZRUBOWSKI Franc. Soc. J. (1620 † 1680). [Katechizm mały dla dzieci, po litewsku].

Tak podaje Brown Bibl. str. 399; a za nim: Stankiewicz Bibliografja lit. II, 62. — Wołouczewski Biskupstwo żmudzkie 1898.

SZRZEBNICKI Tomasz, Jezuita. Mowa od tronu nowonarodzonej kró-lowey polskiej Nayświętszey Maryi P. przy solennym iey koronacyi akcie przez JW. X. Krzysztofa Szembeka biskupa Chełmskiego, w cudownym Częstochowskim obrazie... ob. Nowa-kowski Ant. (Nowa korona 1718).

Szrzodki zbawienne ob. Symplicyan Paw. (1645).

Sztab generalny wyższy y sztab generalny niższy dla całego woyska Obojga Narodów, podług służby woysk zagranicznych y stosownie do urzędów cywilno-wojskowych zdawna u nas ustanowionych, ułożony. Z opisaniem powinności chociaż w ogole niektórych urzędów, y wskazaniem oszczędzenia kosztu Rzpltey w ich płacy, która nieuchronnie znaczną być musi (1790?). fol., k. 2.

Ob. Actum z 24 Aprilis 1789 oraz 24 Aug. 1789.

Bibl. w Suhej. — Czartor. — Zielińs.

Sztafeta Polska Podróżnym do kor-respondencyi piórem Uprojektowana, Jáśnie Wielmożnemu Jmci Panu An-

drzejowi Boboli z Kozielska Ogińskiemu Staroscie Sądowemu Oszmiańskiemu, Półkownikowi Woysk J. K. Mci, y Rzeczy-pospolitey ad tabulam korrekty Podana; A przez iednego Zakon-nika S. Pawła Pierwszego Pustelnika, zamiast Stacyi na expedycey Zordy-nowana Roku w którym się Droga Przedwieczna zawiła na manudukcyą podroży ludzkiej 1757. w Wilnie w Drukarni J. K. Mci WW. XX. Fran-ciszkanow. w 8cc, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 225.

Na odwr. herb Ogińskich i dwa dwuwiersze. Następuje dedykacja podpisana X.(iądz) J. M. R.(eguły) Z.(akonn) S.(więt.). P.(awła) P. P.(usteln.). — Cyfry autora są więc: J. M.

Zarówno w dedykacji jak i w końcowej przemowie „Do Czytelnika“ (str. 224) wy-raża się autor zbiorn tak, jakgdyby on sam wszystkie zawarte tu wzory listów, mów i uniwersałow układał.

Rozpoczynają wzory listów (do str. 193). We wzorach tych autor nie wymienia nigdzie nazwisk, tylko pisze: do X. hetmana W. X. L., do hetmana polnego, do kanclerza, do woj. mściławskiego... Treść listów jest dość ogólnikowa. Wszystkie szczegóły in-dywidualne zostały zatarte.

Od str. 193 idą: Mowy (na sejmikach, na sejmach, przy pożegnaniu trybunału i t. p.). Kończą wzory na dwa uniwersały i wiersz: Waleczność umysłu. — Wszystko to styl-em przesadnym i makaronicznym.

Jeśli ów J. M. te listy i mowy sam układał, to widocznie pisał je w kancelarji Ogińskich. Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Wileńs.

Sztamet Adam ob. Arteński R. C. (Lumen 1680).

Sztamet Albertus ob. Biezanowski S. J. (Marmor 1674).

Sztandar turecki ob. Bulifon A. (Descrizione 1684).

SZTÁRAI (Staraj) Michály. Az igaz papságnak tikdere. [Comoedia lepidis-sima de matrimonio sacerdotum]. Cra-coba nyomatot Kerekotzki Ferencz altal. 1550.

Zawiera polemikę przeciwko protestantom. — Brückner Prace filol. VI (1907) str. 161 wąpi, czy trzy dochowane z tej książki kartki są istotnie krakowskim drukiem. Szabó K., Régi Magyar Könyvtár I, 36 (str. 12).

Sztarinszky Stefan ob. Decisio (1716).

Sztat litowskoi gubernii (1797) ob. Paweł car.

SZTEYN Tad., sędzia ziemski olszański, poseł inflancki. Głos d. 8 Lipca r. 1793 na seymie Grodzieńskim w Izbie złączonej miany. (Przytem: Mowa Załuskiego posła Sandomirskiego d. 9 Julii 1793 miana). fol., kart 2.

Jagiell. — Krasin.

— Projekt JW. Szteyna Posła Inflantskiego. Dnia 5. Sbris 1793. Urządzenie względem Wojska Rossyjskiego w Kraiu Rzpltey będącego. fol., k. 1. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Projekt... Posła Inflantskiego. Osoby do Delegacyi. fol., str. 1.

Czerw. Dwór.

— ob. Bienkuński (Projekt).

Jego rękopisy z czasów 4 letn. Sejmu są w bibl. Kras. — Jego (?) pamiętnik z r. 1750 jest w ręk. Akad. 989.

Szteinflik (Steinflick), generał ob. Sulistrowski Józef (Wyjście 1734).

Sztemberg Jan ob. Kostka — Lepiecki Florjan (1655) — Stemberg.

Sztemberk Emanuel ob. Kostka — Ozdoba (1767) — Stemberg.

Sztemberk Zofja ob. Molanus Jan (Apotheosis 1639) — Stemberg.

SZTEMBORSKI Mateusz, Bernardyn. Obszerne W Sławę Y Honor Wielmoznego Jegomosci Pana Władysława Z Krzycka Krzyckiego Starosty Zelgniewskiego Syndyka Y Protektora Konwentu Wschowskiego Oycow Bernardynow. Pole Granicom Smiertelności nie podpadające Pogrzebowego Kazania Stylem w Kościele Poznańskim tychże Oycow na Zaszczyt Prześwietnego Domu Potomnym do widzenia Wiekom. Odrysowana A za nieprzerwaną tamę Strumienistym żalów wylewom. Wielmożnych Ichmosciow Panow Kazimierza Porucznika J. K. M. Stanisława Schambelana J. K. M. Y Jozefa Krzyckich Staroscicow Zelgniewskich Założone Przez X. Mateusza Sztemborskiego ná ten czas Konwentu Kaliskiego Lektorá Filozofii, Bernardyna. Roku Páńskiego 1757. W Kaliszu. w Drukárni J. K. M. Collegium Societatis Jesu. fol., k. tyt. i k. 18 nlb. (sygn. H₂).

Na odwr. tytułu rycina klejnotu Krzyckich i wierze. — Poczem karta liczb. 1 z napisem: Mowa pogrzebowa, oraz druga lb. 2 z dedykacją do Krzyckich.

Na k. A rysunek u góry z napisem: Omnia sunt vana (na motywie kościotrupów), poczem Kazanie. Wychwala w niem różnych członków rodu Krzyckich, m. i. Andrzeja Krzyckiego. Mówi także o Mycielskich i Bnińskich. Kończy Facultas ordinis i Alex. Gemberta cenzura.

Jagiell. — Uniw. warsz.

Sztencell Fr. ob. Ożarowski August. (1786).

Sztetner Jan ob. Sieklucy.

Sztoll ob. Stoll (drukarz toruński).

SZTOLTMANN Józef Ignacy, pleban. Tryumf Nad Śmiercią W Imię Troycy Przenajświętszey Przy Odsieczy Michała Świętego Tudzież przy mocnym posiłku Wawrzencza Świętego Dwóch Dekanatow Zbareńskiego y Słupieckiego Patronow z Dekanatem SS. Troycy Filadelficznie Na Lat 10. Ziednoczonych. Przez Xiędza Jozefa Ignacego Sztoltmana Kościołow Sławińskiego y Witkowickiego Plebana, Dekanatow w Gnieźnie SS. Troycy y SS. Piotra y Pawła Apostołow Pisarza. Drukiem Ogłoszony. [Tu winjetka]. W Poznaniu W Drukarni Akademickiej. Roku Pańskiego 1777. w 8ce, k. tyt. i k. 39 nlb. (sygn. A—E₈).

Rozpoczyna: Przemowa do związku filadelficznego; poczem idą reguły dla bractwa „triumfujących nad śmiercią“ (msze, modlitwy, podzwonne zapewniają ten triumf). — Dalej idzie poczet członków (szlachty i mieszczan, około 200 nazwisk). — Kończą: nanki i testament duchowny, modlitwy za umarłych i dwie aprobaty: Franc. Minockiego, pozn. rektora oraz archid. Morawskiego. Uniw. warsz.

Sztosowa Regina ob. Nałęcz Michał — Schönknecht P. (1720).

Sztritter ob. Stritter.

Sztuardowie, kupy rysy ob. Borowski L. — Hükelharden.

Sztuartowie ob. Stuartowie.

Sztuce (O) budowniczej ob. Rogaliński J. (1764).

Sztuka ogrodnicza (1782, 1785) ob. Siarczyński Franc.

Sztuka pisania (1778, 1781, 1784) ob. Szybiński Dom.

Sztuka rymotwórcza ob. Boileau (Dmochowski Franc. 1788).

Sztuka węglarska ob. Sposób (1769).

Sztuka wojenna ob. Działyński Ignacy (O sztuce 1765) — Jabłonowski J. A. (Dodecas 1752) — Rogaliński Józ. (1776) — Wojna — Wojsko.

Sztuki (Nadzwyczajne y approbowane) dla uciechy y rozrywki skomponowane. Pierwsze zebranie. Warszawa Dufour 1780. w 8ce, str. 14.

— Toż... Drugie Zebranie. [Tu winjeta: gałąź z owocami]. w Warszawie w Drukarni P. Dufour, Drukarza J. K. Mei y Rzeczy-pospolitey. M.DCC.LXXX. (1780). w 8ce, k. 4 nlb. Ossol.

— Toż... Dla Uciechy y Rozrywki Skomponowane. [Tu winjetka]. w Warszawie w Drukarni P. Dufour Konsyliarza Nadwornego, Drukarza J. K. MCI: y Dyrektora Drukarni Korpusu Kadetów. M.DCC.LXXX. (1780). w 8ce, str. 23.

W tem wydaniu są oba zbiorki powtórzone pod wspólnym tytułem. — W pierwszym z nich są sztuczki: jak przemienić kolory kwiatów; tynkturę zrobić dla lepienia porcelany; zrobić materję świecącą; kamień przez wodę zapalić i t. p. i t. p. — Od str. 14 drugi zbiorek 13 sztuczek nibyto czarodziejskich: talar w ręce roztopić, kota nauczyć pisać i t. p. Ossol.

Szturm do fortecy na małym wyspie. Warszawa, 1791. fol., k. 1.

Program baletu; obacz Bernacki Teatr za St. Aug. II, 331.

— ob. Cléopâtre (1789).

Szturm Smoleński ob. Krajewski (Oziński B. 1611).

SZTYBNEROWIC Jan. Theologia speculativa et moralis cum additione Metaph. carmine expressa, et quam defendet publice in Conventu posnaniensi idem qui infra, Ord. min. Regul. Obser. S. Francisci assistente sibi P. F. Modesto Warthense Sacrae Theologiae prof. A. 1655. Posnaniae in Officina viduae et Heredum Alberti Reguli. w 4ce, k. 10.

Dedyk. Janowi Wolskiemu Kanon. poznańskiemu.

Diennik Warsz. 1827, T. X, str. 80.

Akad.

SZTYCHOWSKI Wojciech, kanonik tarnowski. Niezasypiający Lecz pilną

straż nocną Odprawiający; Ná czworozystym stojący Konarze dębowym Rodowity Kleynotv Polskiego Korwin: álbo raczey Ná Drzewie Krzyżowym rospięty Chrystus, przeciwko zaiádydm nieprzyácielom Narodu Ludzkiego, Nie tylko niezasypiający, Ale cále onych śmiercią swoją okrutną zwyciężający; Ná Widok Publiczny Scenicznie w Wielki Czwartek, y w Wielki Piątek, Od Młodzi Akademickiey Tarnowskiey Reprezentowany. Przez W. X. Woyciecha Sztychowskiego, Kanoniká Tarnowskiego, D. Nowotárskiego, Zkoneypowany: Iegomości Panv Stanisławowi Rowieyskiemu Dedykowany. Roku, ktorego ná rozłożystym Krzyżá Drzewie Chrystvs, Nieprzyációl dusz ludzkich zwyciężył, y pokoy sporządził, Dnia 28. Marcá. Roku Pańskiego 1720. Obiasniony. fol., k. tyt. i k. 4 nlb.

Na odwrocie klejnot Rowieyskiego i polski 6 wiersz. — Od k. A, treść: 1) Antyprolog (na czeské (Rowiejskiego). — 2) Prolog, 3 akty i epilog.. Akty poprzedzielane „chórami“.

Treść stanowią ostatnie dni Chrystusa, ucztá w wieczerniku, Judasz, narzekanie Matki, Kajfasz, Herod, przybicie do krzyża.

Wedle tego scenarjusza od czasu do czasu występował Orator i wierszem polskim objaśniał to, co się działo na scenie.

Ossol.

— Smiertelny Upadek Natury Ludzkiey, Przez Zerwanie Iáblká niepowsięgliwą ręką pierwszych Rodźcow z zákazanego Drzewá, Ná cały Narod Ludzki Dekretem Niebieskim Włozony, Przez Nowego Adama Chrystvsá, Drzewem Krzyżowym Podźwigniony, Trzechdniową Akeyá Dyálogiczná W Wielki Czwartek, w Wielki Piątek, w Wielki Wtorek. W Przeswiętney Bazylice Infulatney Tarnowskiey Od Młodzi Akademickiey Tarnowskiey, Reprezentowany, Przez X. Woyciecha Sztychowskiego, Kánoniká, Káznodzieie Tarnowskiego, P. Ł. Zkoneypowany, Roku ktorego Adam nowy, Chrystus, upádlá Náture Ludzká dźwignął, Dnia 28. Marcá, Roku 1709. Obiasniony. fol., k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. lichy miedzioryt herbu Jaroszewskich wóród bogatych oszób (cztery aniołki)

i 4 wiersz polski. — Rozpoczyna dedykacja Janowi Stan. Jaroszewskiemu, infułatowi tarnowskiemu. Tu mówi, że było wystawione w kollegiacie tarnowskiej.

Jest to treść sztuki, która była grana przez kilka dni (wielki czwartek i piątek, oraz wtorek wielkanocny). Co dzień odgrywano po 3 akty.

Treść I aktu stanowi wypędzenie Adama i Ewy z raju. — W akcie II alegoryczny genjusz ojczyzny i genjusz stanu rycerskiego narzekają, a genjusz infułata obiecuje synów ojczyzny przywieść do porządku. — Dalsze akty mają za przedmiot dzieje męki Chr. — W ostatnim akcie Zmartwychwstanie. Na końcu: Intermedjum andytora uciesznym delectnje apologiem (sic).

Windakiewicz Teatr ludowy str. 47.

Ossol.

— Złote Zniwo, Ną Piąskách śmiertelneho Maryey plácu nigdy od śmierci nie z żęte, ále záwsze w polu cáłości wieczną cale Niebo ćieszáce krescencyą: Przez dorastaiącą wielkim Nadźieiom Młodź Tarnowską, iuż przed láty doyrzále: pod pokos nigdy nieśmiertelney chwały, ná gárźci czásu máłego, Przy Oktáwie w Niebowzięciá Maryey Panny Wystawione: Troistym Echem od Trzech Gor przez trzy dni Ogłoszone. A Wiel moznym Ich Mościom Trzemá Domom, Pierwszego, dnia 22. Sierpniá, W. I. M. P. Antoniemv Gawronskiemv, Chorążemu Znaku Panczernego I. W. I. M. P. Stárosty Sandomirskiego. Drugiego, dnia 24. Sierpniá, W. I. M. P. Stanisławowi Belchackiemv. Trzeciego, dnia 29. Sierpniá, W. I. M. P. Franciszkowi Kazmierzowi Swieszewskiemv, Cześnikowi Diwskiemu. Przez W. X. Woyciecha Sztychowskiego, Kanoniká y Kaznodźieię Tárnow: Rzepiennickiego Maniow: Plebaná. D. N. Dedykowane: Roku, Ktorego nam z rozkwitley Maryey Nadźiei z dozráłych Kłosow, ubostwionego w Ciele ludzkim Chrystvsa, złotá przez Krzyżowe Zniwo nastąpiłá Krescencya. 1717. fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Jest to program widowiska, trwającego 3 dni, a mającego cbarakter alegoryczny. Występują święci, apostołowie, Pomona, Nabuchodonozor, Salomon, Ceres it. p. it. p. Przeplatane chórami i intermedjami. Grali studenci tarnowscy. Jagiell. — Ossol.

Sztychy ob. Morawski Jan (1695).

SZTYRZYNSKY Martinus Laurinus. Encomium, in Laudem et Gloriam Magnanimi Herois, Illustrissimi, Celsissimique Rom. Imp. Comititis et Domini, Dn. Johannis de Leszno Leszczynsky, Amplissimi et Celeberrimi Regni Poloniae Vice-Cancellarii ut dignissimi ita gravissimi, Majorisque Poloniae Palatinatum Generalis Experientissimi, Serenissimae Reginae Marieschalis, Mariaeburgensis Korsianensis, etc. Gubernatoris, Haereditarii Domini in Golanic, Wilkowo, Zbarzewo, Goslina, Strzelec et Rybowo, etc. etc. Domini et Patroni sui clementissimi, gratiosissimi, Summae humilitatis et obsequii ergo compositum, et Illustrissimo Ipsi Celsitud. praesentatum a Martino Laurino Sztyszynsky non ita pridem Illustrissimae Ipsi Celsitud. ab Oeconomicis officiis. Wratislaviae, typis Baummannianis, exprimebat Gottfried Gründer. (1660). fol., kart 6.

Wrocławsk.

SZUBARTH Matheus. Atlas Silesiae... Norimbergae 1750.

Nie odszukałem w r. 1934.

Akad.

Szubczyński Błażej Stanisław ob. Chwielczewski M. (Epicitharismon 1654).

SZUBERSKI Marcin Franciszek. Croesus Felicior Sapientiae & Virtutum thesauris In Regno Poloniae Inhians, D. Esaias Boner Confessor, Recurrens suae Festivitatibus die, In Peraugusta Basilica Ordinis FF: Eremitarum Sancti Augustini, Casimiriae ad Cracoviam observatus, & A Martino Francisco Szuberski, Secundae Laureae Candidato. Panegyrico plausu Promulgatus. Annō, Quō Aeterna Sapientia thesaurō Redemptionis ditavit Orbem 1723. Die 8. Februarij. [Tu winjetka]. Cracoviae, Typis Universitatis. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. herb i wiersz. Dedykacja: Joan.

Lochocki, z genealogją. Poczem mowa na cześć Izajasza Bonera.

Czartor. — Jagiell. — Zamojs.

— ob. Tomasziewicz Józ. (Arbor 1723).

Szubern ob. Schubert.

Szublikowic Joannes ob. Trzeciak (Vitae Tessera 1652).

Szubowicz Adrjan ob. Dzieło (1775)
— Kazania (1776).

SZUBOWICZ Stanisław Kostka. Plenitvnm Gratiarvm Patriciis Lunis Eminentissimi Principis Ioannis Baptistae Ptolomaei è Societate Iesv S. R. E. Cardinalis Presbiteri Domini, Domini Clementissimi. Negotium Canonisationis B. Kostcae, eminenti Studio, promotivntis. Theologica Gratitudine In Leoburgico Poloniae Polo Exhibitvm. Theses Theologicas, Sub felicibus Eminentissimi Principis Auspiciis, propositas, publicè defendente, Generoso Domino Stanislao Szubowicz Marianae Academiae Secretario in aula Collegij Leoburgici. Anno Salutis 1715 Mense. fol., k. tyt. i k. 8 nlb.

Dedyk. ad Emin. Cardinalem. Wywodzi jego ród z Egiptu. Opisuje żywot i zasługi. Zapowiedzianych też Szubowicza nie ma dołączonych na końcu, tak że jest to właściwie tylko dedykacja (w odwzajemnieniu się za kanonizację Kostki) napisana niewątpliwie przez któregoś z Jezuitów. Niema więc właściwie podstawy, by ten panegiryk mieścić pod Szubowiczem.

Inny panegiryk jezuicki z tejże okazji ob. Szaniecki S. Czartor. — Ossol.

— **Terminus cursus theologici** ad ternas patritias cruces Illustrissimi... Michaelis a Potok in Sędziszow et Czerlenica Potocki, Regni Poloniarum notarii etc., ejus honori et nomini tanto se ipsum una cum thesibus universae theologiae in perenne dicat obsequium... Leopoli, 1718. fol. Kijows.

SZUBSKI (Szupski) Mikołaj. Apparatus Warszawski Na Przeznaczne Gody Naiasniejszego Y Niezwyciezzonego Monarchy Wladislawa IV. Polskiego y Szwedzkiego Krola Na dzien 13 Wrzesnia, vv Roku 1637. Przypisany Sławnemu Senatowi Warszawskiemv, y vvszytkim Obyvvatelom vv Slavvnyvm Miescie Warszawvskim. Przez Mikolaja Szvbskiego. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwr. k. tyt. przedmowa do Senatu warsz. dat. 20 Aug. 1637 w Olsztynie. Poczem wiersz zawierający pochwały Warszawy: Sławne miasto w Koronie Warszawo szcześnie. Wspomina budynki postawione za Zygmunta, kaznodziejów jego (Skarga, Walenty, Barszcz, Laterna). Kończy zwro-

tem o wojnie tureckiej (zdobędziemy Konstantynopol). — Wreszcie: do Zoila.

Juszyński II, 231. Jagiell.

— **Rayskie Kwiatki** Na zacny Fest Wesela Naiasniejszego y Niezwyciezzonego Monarchy Wladislawa IV. Krola Polskiego y Szwedzkiego Y Naiasniejszey Ceciliy Renaty z Domu Rakuskiego, Przypisane Wielmożnym á Wysoce Vrodzonym Pannom, Ieb Méiom Fravcmerowi Krolewny I. M. Polskiej y Szwedzkiej Przez Mikolajia Szvbskiego. (1637). w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. tyt. przedmowa do francymeru Krolewny, dat. 20 sierpnia 1637. Pisze, że jego „kwiatki“ i dusze niepokalane i ciała czyste, panieńskie zawsze zdołają.

Treść tworzy wiersz, zaczynający się:

Boże w niebie nieakończony — W którym ja to zaszedł strony — Widzisz, iż się błąka (sic) prawie — Czyli przez sen czy na jawie. Opiewa pobożność krolewny. O jej mieszkaniu (pałac szpalerami obity, na nich sceny z lłjady), stoły przystrojone, muzyka gra padwany, panny z dworu, kryształ z napisem:

„Warszawa ja szczęsna ona — Gdzie dziś będzie wprowadzona — Cecylia córka cnego — Ferdinanda pobożnego“...

Kończy wiersz: Do Czytelnika. W nim zapowiada rychłe wydanie „Wizerunku weselnego“

Maciejowski Piśm. III, 794.

Ossol. — Uniw. warsz.

Szuflada ob. Baranowski St. (1612).
Szujska Balbina ob. Żmijowski Florjan X. (Kazanie 1764).

SZUJSKI A. (ntoni?). Kopia listu dnia 14 Kwiet. 1794 r. z Krakowa do P. Trawińskiego. pisanego przez A. Kniazia Szujskiego. fol., str. 1.

Uwolnienie Woytka Bartosa a terazniejszego Woyciecha Głowackiego chorążego granadyerów Krakowskich od poddaństwa. Krasinś. — Ossol. — Zielinś.

— Dyspozycya kommandanta Głowackiego Bartosa. w 4ce, str. 1.

Branic.

— ob. Głowacki (Bartos) Wojciech (tom XVII, 191) — Kościuszko Tad. — Zbiór pism urzęd.

Korzon Wewn. Dz. I, 477.

Szujski Apoloniusz Aleksander ob. Kuczewski Marcin (Kazanie 1763) — Żmijowski Florjan (Kazanie 1764).

Szujski Bazyli ob. Sulikowski Mikołaj (Applausus 1634).

Szujski Franciszek ob. Sulikowski Mikołaj (Applausus 1634).

Szujski Jan, podk. ob. Bazylik Daniel (Theses 1599).

SZUJSKI Józef Kazimierz. Petyta JP. Szuyskiego Instygatora przeciwko Jchmć Xięży Cystersom (1784). fol., 2 karty.

Jagiell.

— Sprawa WW. Józefa Kazimierza Kniazia Szuyskiego sądów ziem. i grodz. w wdztwa Brzesk. Instygatora z WJX. Felicyanem Rembowskiem Opatem i wszystkimi JXX. Cystersami Konwentu wistycznego. (1785). fol., k. 5. Jagiell.

— ob. Rembowski Tesselin (1785).

Szujski Konstanty ob. Kurcz Stefan (1687) — Słuszka Józef Bogusław (Dziękowanie 1745).

Szujski Mikołaj ob. Sowiński Petrus (Quaestiones 1600).

Szujski Piotr ob. Radwan (Radivilias 1588?) — Radziwiłł Mik. Rudy (1564).

Korzon Dzieje wojen II.

(Szujski Wasyl, car). Pieśń o tyranstwie Szuyskiego teraz uczyniona R. P. 1609. B. m dr. (Gdańsk). w 4ce. Maciejowski Piśm. pols. III, str. 72.

Kijowa.

— ob. Paszkowski Marc. (Posiłek Bellony 1608) — Szymonowicz (Sielanki 1629; tu między Nagr. zielonej drużyny jest napis na jego grobie).

Jego epitafium ob. w Ostrowskiego Snada lat. Inscriptiones 1747, II, 67.

Żółkiewski Początek i progress. — Niemcewicz Dzieje panow. Zygmunta III. — Kraushar Z dziejów Warsz. 1894. — Cwietajew Car W. Szujski w Polsce (Warszawskie Uniw. Izwiestia 1894—6). — Korzon Dzieje wojen II. (passim). — Finkel III, 1872 (a zwłaszcza nr 7733).

Szujski Wład. ob. Gąsiewski J. N. (1647).

Szukanie Boga ob. Grymosz M. (1689).

(Szukiewicz Adam). Sprawa W. J. Pana... horodniczego słonim. z JWW. JPP. Kazimirą z Ogińskich podskarbiną W. Litt. Michałem y Barbarą z Brzostowskich Sttami puńskimi Brzostowskimi. (Na tej samej karcie na odwr. str.) Udzielna pretensya W. J. P. Be-

nedykta Fatowa assessora koleskiego do J. WW. JPP. podskarbiny Lit. y starostow puńskich Brzostowskich (około 1799). fol., k. 1. Zielińs.

— Sprawa Wgo Jmć Pana Adama Szukiewicza Stolnika Słonimskiego. przeciwko JWW. JPP. Adamowi y Genowefie z Ogińskich Brzostowskim Ex-Kasztelanom Połockim Rodzicom, oraz Michałowi Brzostowskiemu Rotmistrzowi Kawaleryi Narodowej qua Arądownemu Dóbr Szydłowic Possessorowi Synowi. (1799). fol., k. 3 nlb.

Dop.: Krzywkowski obożny upitski (wnosił). Uniw. wileńs.

— ob. Brzostowscy Adam i Michał (po 1790).

Szukiewicz Aleksander ob. Asnesi (Reverendissimo 1767).

Szukiewicz Fabjan ob. Mowszowicz.

(Szukiewicz Michał i Teresa). Głos w sprawie WW. WP. Michała i Teresy z Suchodolskich Szukiewiczów kapitanów J. K. Mei z WW. WP. Stefanem y Janem Niezabitowskiemi Generałowiczami Leutnant. Woysk W. X. Litt. tudzież WW. Szukiewiczami Rotm. Gwardyi W. X. Litt. Aktorami, a WW. JPP. Leopoldem y Anną z Boguszków Oskierkami sędziami ziemsk. Pow. Mozys. Markiem Tuhanowskim Cześnikiem Nowogrodz. iako Kredytarami. (1781). fol., k. 2.

Narod. warsz. — Jagiell.

— ob. Oskierkowie Leop. i Anna (Sprawa 1781) — Sobański B. (Sprawa 1799) — Tomaszkiwicz Jan Kazim. (Produkt 1781) — Tubielowiczowie (Krótka 1789).

SZUKIEWICZ Stan., rotmistrz. Replika W. W. I. P. P. Szukiewiczów Rotmistrzów Leyb. Gw. W. W. X. Litt. fol., str. 36.

Narod. warsz.

— W sprawie W. W. Szukiewiczów Kapit. J. K. Mości. fol., k. 3.

Narod. warsz.

— Produkt w sprawie Weh Ichm Panów Stanisława Szukiewicza i Józefy z Baranowiczów w pierwszym zamęściu. fol., k. 2.

Narod. warsz.

Szukiewiczówna Franciszka ob. Zygałowicz (z okoliczności).

SZUKSZTA Ignacy. Manifest JW. Jmci P. Ignac. Szukszty prezydującego sędziego ziemsk. y pułkownika powiatów X. Zmudzkiego ręką własną napisany y do akt grodzkich tegoż Xięstwa d. 23 Września 1788 r. podany, przeciwko WP. Kajetanowi Nagurskiemu Podkomorzyc. Zwudz. y Franc. Karpiowi Star. Podayskiemu o użycie podpisu żalącego się mimo iego wiedzy y zezwolenia do manifestu przeciwko JW. Staroście generalnemu Xięstwa Zmudzkiego nieprzyzwolicie zaniesionego. Działo się w r. 1788. Septembra 20 dnia. fol., k. 2. Kraśniń.

Szuskztowie ob. Hatowski (1790).

SZULAKIEWICZ Izajasz. Kazanie o B. Michale de Sanctis Wyznawcy Zakonu Troycy Przenajświętszey od Wykupienia Niewolników przy wprowadzeniu obrazu iego do kościoła witebskiego miane 1780 aug. 6. Wilno, u XX. Bazylianow, 1781. w 4ce.

Przeźdz.

— Reč V Deń Tezoimënitstva Jeja Imperatorskago Veličestva Jekateriny II. Gosudarini I Samoderżicy Vserossiiskoi. Jego Wysokoprevoschoditel'tvu Gospodinu General' Porutčiku, Senatoru, Novoprisojediniennyh' Ot Rečipospolitoj Polskoj Trech' Gubernii General' Gubernatoru, Ordenov Rossiiskich S. Aleksandra Nevskago, S. Ravno-apostolnago Knjazja Vladimira Bolšogo Kresta I. stepeni, S. Veliko-Mučenika Pobedonosca Georgija 4. Klasa I. S. Anny. Kavalera Timofeju Ivanoviču Tutolminu. Govorennaja V' Nesviže Nojabrja 24. Dnja 1793. Goda Ot Imenii Vsego Greko-unijackago Duchovnago Obščestva Ordena S. Vasilija V. Polockago Monastira SS. MM. Rossii: KK. Borisa I Gleba Archimandritom' I Glavnym' Metropolitskoj V' Litvje Ėparchii Smotritelem' Ksenzom' Isajem suljakevicem. [Tytuł w prostokątnej winjecie]. (1793). w 4ce, k. tyt. i str. 10.

Tytuł grażdanką.

Poczem idzie mowa po polsku i po ross. — Sławi Katarzynę jako monarchinię i zwycięską bohaterkę. Cisną się pod jej berło wierni poddani w przodkach pod tymże berłem żyjący. Kilkowieczny czas uczynił

nas obłąkanemi, teraz wracamy do matki. Duchowieństwo grecko ruskie jest pod jego czasowem naczelnictwem. Jagiell.

Szulatycki Stefan ob. Threni (Parthenicae sodalitatıs 1594).

Szulec Andrzej ob. Nałęcz Michał (Fortuna 1720) — Szenknecht P. (Wielowl. 1720) — Wegschmidt (1714). Ob. także t. XXVII, 258.

SZULC Antoni, bernardyn. Lilie Polne. Bráctwá y Nowenny. S. Antoniego Padewskiego Z Informácjami y z Modlitwámi Approbowánemi, Po Po Polsku y Połácinie Rozsádzone. Przez X. Antoniego Szvlca, Prow: Rusk: O. Bernardynow. S. Th: Lektorá, y Kázn: Generálnego. Roku P. 1679. w 12ce, k. 48 nlb. (sygn. D₁₂).

Na odwr. herb Prażmowski. Na k. A₂ epigramaty p. t. Allusia do herbu. — Ded. Samuelowi Irzemu Prażmowskiemu, wojew. połockiemu. — Poczem Facultas Stan. Święcickiego, dwie cenzury i przedmowa: Czytającym nabożnie. Kończy b. licha rycinka św. Antoniego.

Odtąd idą modlitwy (prozą i wierszem) i litanje. Na k. C₁₀ znowu licha rycinka. — Od k. C₁₁: Kwiaty wtore Nabożeństwa. Nowenny. Tu wyliczone cuda św. Antoniego (w Padwi, w Neapoli, w Wenecjej, w Warszawie, w Sandomierskiem).

Jocher 7784.

Ossol.

— Światło Sławne Słońca Solis-Sławskiego. Albo Wsławionego Cudámi, y Codziennemi różnych počiech Łáskami: W Woiewodztwie Sendomierskim, Obrazv Svisláwskiego. Przy Vroczystosci Panny Maryey Gromniczney. Krotkiem Kazaniem z Historiy sámych tylko poprzyśiężonych, w Jnkwizycyey świádecstw. y w Kommissiey, przy Dekrećie wspomniánych Cudow. Deklarowane. Przez X. Antoniego Szulca, Oyców Bernárd: Prow: Máley Polski, Theolog: Morál: w Konw: Opátow: Lektorá. Roku Páńskiego 1676. [Tu linijka]. W Krakowie, W Drukárni Woyćiecha Goreckiego, I. K. M. Typ. w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb.

Na odwr. tyt. herb Stradomskich i 4 wiersz. Poczem dedykacja Janowi Stradomskiemu (z pochwałami innych Stradomskich). Aprobata J. Kucharskiego z r. 1676 i Facultas Fr. Kochanowskiego. — Następuje: Historia obrazu kazaniem objaśniona. Obraz został wywieziony z Moskwy przez brankę wo-

jenną Ogrufnę. Podany opis obrazu i cuda działywane. Oświecał swym blaskiem, leczyl chorych, bronil przed Tatarami, Szwedami i Węgrami. Brak dat i szczególow przy opisie tych cudów. Przesycony tekst łacina. Jocher 9036.

Akad. — Branice. — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. lwow.

Szulc Jan ob. Sulcius.

SZULC Mikołaj Scibor. Pożegnanie wybierającego się w drogę wieczności sławnego Piotra Starego Teppera bankiera kupca warszawskiego laty y cnotami ozdobionego familii całej y wszystkich przyjaciół. w Warszawie dnia 8 Maia 1790. roku uczynione. fol., ark. 1.

Na końcu tak się podpisał autor: lat i wierszy 88, Mikołaj Scibor Szulc.

Ob. Bibl. warsz. 1866. T. I str. 351 (Faleński w art. p. t. Trency Kochanowskiego).

SZULC (Schultz) Prątnicki Tomasz († 1696). *Compendivm Unosyllogisticum, Totius Summae S. Thomae Aquinatis Doctoris Angelici. Pro faciliori captu & memoria omnibus verae Sapientiae Amatoribus adaptatum per A. R. P. Thomam Szulc Prątnicki, S. Theol. Magistrum Ordin. Praedicatorum: Tomus Primus in Primam Partem. & Primam Secundae De Scientia Theologiae, & ejus subjecto Deo, tum ut est in se quad absoluta & relativa; tum ut est causa producens, gubernansque creaturas; tum ut est ultimus finis assequibilis à creatura rationali per actus virtuosos, & amissibilis per peccata.* Gedani, Typis Simonis Reinigeri, Anno MDCXCIV. (1694). w 12ce, k. tyt. i k. 23 nlb., str. 1008, k. 28 nlb. — Tomus Secundus, In Secundam Secundae, De actibus humanis in speciali, tam secundum diversas virtutes, quibus tendimus in finem ultimum Deum, quam secundum diversa vitia, quibus deviamus ab eo. Additur index concionum, & rerum. Gedani, Typis Simonis Reinigeri, Anno MDCXCV. (1695). w 12ce, k. tyt. i str. 878, k. 45 nlb. — Tomus Tertius. In tertiam Partem & ejus Supplementum. De Deo homine, ut est naturam humanam assumens, hominem reperans, justificans, judicansq; in vitam aut in mortem aeternam. Additur

index rerum. Gedani Typis Simonis Reinigeri, Anno MDCXCV. (1695). w 12ce, k. tyt. i k. 9 nlb., str. 981, k. 24 nlb.

Na odwr. tyt. wszystkich 3 tomów wizerunek św. Tomasza.

Dedyk. na czele tomu I: Petro Rostkowski, abbati mogilniceasi. Tu mówi, że Rostkowski pochodzi z domu Kostków. Był też krewnym biskupa Szczuki. — Licencję daje Ant. Cloche Romae. Approbaty Thom. Modzewski 1693, Fr. Czarnkowski 1694, Casim. Napolski 1693, Mich. Ant. Hacki. — Poczem: przedmowa Ad lectorem; elogium Dei (trzy poematy rytmiczną prozą). Kończy wiersz Ad Zoilum, pod którym podpisany (jako autor wszystkich poprzednich wierszy): Vincentius Contenson ord. praed.

Na końcu I tomu (podobnie jak następnych): Index alphab. quaestionum et conclusionum... oraz Errata.

Na końcu tomu II dodano: Index concionatorius ex omnibus tribus tomis.

Na początku tomu III są znnowo dodane dwa elogia (wierszem) V. Contensona.

Treść dzieła stanowi rozbiór różnych pytań teologicznych nawiązujących do twierdzeń wypowiedzianych przez św. Tomasza w jego Summie (quaestiones et conclusiones). Razem stanowi to komentarz do Summy obejmujący całość teologii św. Tomasza. Tom I obejmuje pytania wyjęte z I części Summy; od str. 487 I Secundae. — Tom II z II Secundae. — Tom III z III części Summy. Nadto od str. 550: Ex Supplemento D. Thom.

Siekowski Świątnica 329. — Bentkow. I, 28. — Barącz Rys. zak. kaznodz. II, 233. — Jocher 2757. Jagiell.

— Toż... Aquinatis doctoris angelici. Tomus primus ex prima parte et prima secundae de scientia theologica, et ejus subjecto Deo tum ut est in se quad absoluta et relativa; tum ut est causa producens, gubernansque creaturas; tum ut est ultimus finis assequibilis a creatura rationali per gratiam et actus virtuosos, et amissibilis per peccata, de quibus hic in communi tractatur. Pro faciliori captu et memoria omnibus verae sapientiae amatoribus adaptatus per A. R. P. Thomam Szulc Prątnicki, S. Theol. Magist. Ord. Praedicatorum. Additur index rerum. Gedani typis Simonis Reinigeri anno M.D.C.X.C.V.II. (1697). w 12ce, k. 23 nlb., str. 1008, Index k. 28. — Tomus II (1697). w 12ce, k. 8 i str. 878, k.

45 nlb. — Tomus III (1697). w 12ce, str. 981 i k. 24 nlb.

Dedykacja t. III Thomae Szulc Prątnicki, proboszcza chełmińsk., datow. z Gdańska. Jest to więc wydanie tytułowe. Jagiell.

— *Theses Thomistico-Philosophicae Ex Universa Aristotelis Philosophia, Iuxta mentem D. Thomae Aquinatis, Genuini Philosophiae, ac Philosophi Interpretis, Sub auspiciis Admodum Reverendi ac Eximii S. S. Theol. Magistri, P. F. Thomae Szulc, Prioris Gedanensis Ord. Praed. Dignissimi, Patroni Colendissimi, Publice propugnatae. Fr. Casimirus Iurgiewicz, Ordinis Praedicatorum. Disputantur in Ecclesia S. Adalberthi mense Iunio horis consuetis sub Assistentia R. P. SS. Theol. Lectoris et Ordinarii Philosophiae Professoris Fratris Michaelis Rutter Defendente eodem qui supra 1688. Wratislaviae In officina Baumanniana typis exprimebat Joannes Güntherus Rörerus. fol. wielkie, k. 1.*

Wrocławsk. miej.

(Szulc Jerzy). *Applauz Szczerozyczliwej Miłości, Przy szczęśliwych nowych Oblubińców Zaslubinach, w Dożywności Przyjaźni: Jego Mosci Pana Jerzego Szulca z Jeymnością Panną Elżbietą Rossowną, Jego Mosci Pana Roberta Rossa, Mieszczaniną y niegdyś Kupcą Przemysłkiego. Jedynie Ukochaną Corą Przez ziednoczenie życzliwych Serc, Vczyniony. A Przez szczerozyczliwych Przyjaciół Domowi temu przy odprawiającej się tego Aktu Solennizacyi niniejszym Skryptem ná widok świata Podany. fol., k. 20(?)*

Zaczyna się: Z górnych Parnassu na niskie doliny... Wyalawiany dom Szulców, Rossów, Mierów. — W egz. bibl. Uniw. warsz. są tylko 2 karty, reszty brak.

Uniw. warsz.

Szulc Kazimierz ob. Grochowski Stan. (Applausus 1635) — Mazurkiewicz W. J. (1668).

Szulchan Aruch ob. Caro Józef.

Szulchan Aruch jest dziełem rabina J. Caro. Kilku rabinów polskich pisało do niego komentarze n. p. Mojżesz Isserle (1605).

Szuldrski Andreas ob. Szoldrski — Wysocki Albertus (Defensio 1602).

Szulrzy ob. Dzwon (1792).

Szumańczowska Zofja ob. Arnaud Fr. Th.

SZUMAŃCZOWSKI J. Divus Bonaventura ante omne elogium celeberrimus In Ecclesia AA. RR. PP. Ordinis Minorum S. Francisci Conventualium. Ab uno e Soc. Jesu prima panegyri laudatus. Calissii, Anno aeterni Verbi primò locuti 1714. Typis regis Soc. Jesu. fol., k. 2 nlb. i ark. C₁ (kart 7).

Dedyk.: P. Casimiro Biernacki Sacrae Theologiae doctori, custodi gnesnensi, chronologo Ordin. Minor. S. Fr. Convent. — Bezimiennie, ale na egzempl. Bibl. Ossol. autor zanotowany.

Jocher 5396. — Bandt. H. dr. Kr. P. I, 127. Jagiell. — Ossol.

(Szumińscy). *Sprawa JPP. Kazimierza, Piotra, i Felixa Braci Szumińskich Łowczyców Ziemi Nowogródzkiej. z WWJPP. Antonim i Ignacym Ihnatowiczami Podstolicami Ziemi Wiskiej. (1799). fol., k. 8 nlb.*

Dopis. Mikulicz (wnosił). Ob. tom XXII, 385. Jagiell. — Uniw. wileńsk.

— *Replika Jehmciow Panow Szuminskih. z WW. Ihnatowiczami Podstolicami. (po 1798). fol., k. 12 nlb.*

Ob. tom XXII, 385. Jagiell. — Uniw. wileńsk.

— *Dodatek do Produktu Szumińskich okazujący wielość summy JPP. Szumińskich na Roniewiczach Folwarku opierającej się. (1798). fol., k. 4.*

Wymieniony Bułharyn i Janatowiczowie. Jagiell.

Szumkowski, adwokat ob. Mackiewicz T. (1795).

Szumlańska Marjanna z Swistelniczych ob. Tarszeński Dydak (Jonasz 1758).

Szumlański Andrzej i Anna Kwiatkiewiczówna ob. Sarnowie Wojciech (Achates 1637).

Szumlański Józef, bisk. lwowski ob. Irmologion (1707) — Metyryka (1687) — Zierciało (1680).

Akta zap. Rossii V, 198–208. — Theiner Monum. III. — Ustriałow Istor. Piotra W. II. — Arch. kom. hist. I, 300. — Encykl. kość. XXVIII, 73. — Bartoszewicz w Enc. Orgelhr. XXIV. — Załęski Jezuita III. — Franko w Kij. Starina 1891 (o Metyryce). — Tenże w Kwart. hist. 1892.

Szumlański Jan ob. Tarszeński Dydak (Jonasz 1758).

Szumlański Onufry, biskup przemyski ob. Ilaszewicz Eljasz (Sędziwość 1761) — Kociński Józ. Ign. (1746) — Mikulski Stef. (1748) — Popielewicz X. Donat (Tragedia 1761).

Enc. kośc. XVIII, 75.

Szumleński Jerzy ob. Threni (Parthenicae sodalitatis 1594).

SZUMLIŃSKI Marcin Ksawery, prof. akad. krakow. († 17 czerwca 1720). Arbor Immortalis Gloriam, In Perillustri olim & Reverendissimo Domino, D. Constantino In Lubraniec Dąbski, Scholastico Vladislaviensi, &c. invidio mortalitatis ferrō Succisa. Ac Dum ad Justa Parentalia in Ecclesia S. Michaelis Archangeli Cracoviae, in socias sibi Cupressi abierint à Fatorum serie. Per M. Martinum Szumlinski, In Alma Universitate Cracoviensi Philosophiae Doctorem & Professorem, dolenti pennā Vindicata. Anno Domini MDCCX. (1710). Die... Mensis... [Tu winjetka]. Cracoviae, Typis Universitatis. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. str. herb (Godziemba) a pod nim 6 wierszy łac.

Ded. Aleksandrowi na Lubrańcu Dębskiemu Miecznikowi Inowrocławskiemu. Panegiryk stylem nakamiennym.

Zmarły Konstanty był synem Wojciecha Marszał. Nadw. Kor.

Jagiell. — Ossol. — Zamojs.

— *Palmaria inter fatales cupressos enata, virtutibus, meritibus et sapientiam Perillustris olim Clarissimi et admodum Reverendi Domini, D. M. Adalberti Wolski, S. Th. professoris, collegae majoris, ecclesiae collegiatae S. Floriani ad Cracoviam custodis, contubernij Staringeliani provisoris in ipso ingressu ad supernam Hierusalem adornata. Ac dum ei iusta parentalia in eccl. colleg. S. Annae Cracoviae maerentibus academici senatus ordinibus non sine lacrymis persolverentur per M. Martinum Szumlinski, philosophiae doctorem et professorem lugubri elogiō celebrata. Anno Domini MDCCXV. (1715). Die XVII. Mensis Aprilis. Cracoviae. Typis*

Joannis Domański, S. R. M. Typographi. fol., k. 4 nlb.

Jagiell.

— *Sacer Umbo In Turribus D. Iosephus contra fatorum tela Expositus. Sacra Authoritate Apostolica. Sanctissimi Domini Nostri Clementis Papae XI. Singulari favore & promotione Celsissimi Principis Illustrissimi & Reverendissimi Domini, D. Casimiri à Lvbna Lvbnienski, Dei & Apostolicae Sedis Gratia Episcopi Cracoviensis, Dveis Severiae, Peraugusti Capituli Cathedralis, & totius Cleri consensu, Inelyti Senatus, Populiq; Cracoviens curā; in Principalem Urbis Patronum. Electus. Ac dum Inter festivos sui Patrociniij applausus, in Aedibus SS. Michaelis & Ioseph, PP. Carmelitarum Discalceatorum, solenni pompā, à devotis Civitatis Ordinibus coleretur; Per M. Martinum Szumlinski, In Alma Universitate Cracoviensi Philosophiae Doctorem & Professorem. clientali panegyri, Celebratus. Anno Domini MDCCXV. (1715). Die xj. Mensis Maij. Cracoviae, Typis Ioannis Domanski S. R. M. S. & Typographi. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.*

Na odwr. herb m. Krakowa i wiersz łac.

(Porta patet vicina polo cum turribus altis).

Dedykacja prokonsulowi i konsulom, gdzie

mówi, że do Krakowa przybył właśnie św.

Józef et sacris turres munit umbouibus. —

Panegiryk stylem nak. — Kraków jest

nazwany nervus Poloniae, ale obecnie

w upadku. Na końcu wysławiani różni

Krakowianie, m. i. Piotr Lochman i Kaz.

Lubiński biskup.

Bibl. Przytk. — Czartor. — Jagiell. —

Krasiń. — Zamojs.

— *Metropolis Regni Poloniarum Cracovia. Inter crebra Martis fulmina, cum dirae succumberet pestilentiae Vī Fatorum Jactata. Ac tandem pristino vigori. Dum ad festivos Feriarum Paschalium applausus, in Ecclesiis Cathedrali S. Venceslai; Archipresbyterali B. V. M. & Collegiata S. Annae, summō concursu Cleri, & populi, solennes Superis, pro aversa ab Urbe Mortis violentia, grates persolveret. Restituta. Per M. Martinum Xavierum Szumlinski, In Inelyta Universitate Cracoviensi AA. LL. & Philosophiae Doctorem & Professorem. Obsequiosō calamō post-*

humae memoriae Delineata. Anno Domini MDCCIX. (1709). Die jx. Aprilis. Cracoviae Typis Academicis. fol., k. tyt. i k. 15 nlb.

Na odwr. tyt. rozpoczyna się dedyk. burmistrzowi P. J. Fryznekerowi i 20 konsulom po nazwisku wymienionym (między niemi kilka włoskich nazwisk: Marchetti, Megloruci, Federici, Soldadini). Wychwała w niej Michała Behma.

Poemat sam ma tytuł: Metropolis... Cracovia vi fatornm jactata. Opisuje w nim klęski doznane przez Kraków: zarazę z r. 1707 i jej przyczyny (pohyt żołnierzy i żydów pińczowscy, którzy mór zawlekli). — Jowisz w Empirium wydaje wyrok na Kraków; biskup Lubieński prosi Boga o ochronę; procesja błagalna; zasługi Lochmana i Behma w tych ciężkich czasach; nieczeka ludu z Krakowa; zamknięcie świątyń i Uniwersytetu; sądy i handel ustają; drożyzna i głód w Krakowie; chowanie trupów po domach karane śmiercią; cmentarz dla zarażonych o św. Getrudy. W r. 1709 wygasa zaraza. Kończy wiersz: Pitis manibus lapsorum.

Pełno szczegółów nader ciekawych zarówno dla dziejopisa Krakowa jak historyka medycyny. Oblicza, że w samym Krakowie zmarło 7223 osób; w okolicy 12 047. — W pracy Górnego i Piwarskiego: Kraków w czasie drugiego najazdu Szwedów na Polskę (Bibl. krak. 1932) nie wymieniają autorowie tego źródła.

Chłędowski Spis 33.

Czartor. — Dzików — Jagiell. — Ossol.

— ob. Czarnowski Jan (Desideria Palladis 1706) — Szynglarowicz Andrzej (Astrea 1720).

Obacz o nim Wadowski Wiadomość str. 319.

(Szumowicz Leon). Sprawa W. JP. Leona Szumowicza Starosty Kazimierzowskiego z JW. JP. Hyacyntem Kością Chorążym Pttu Kobryńskiego Kawalerem Orderu S. Stanisława, oraz WW. JPP. Onufrym Kością Chorążym bywszych Woysk Polskich, Adamem Wierzeyskim Sędzią ziem: Słuczoreskim i Jakóbem Czeczotem Miecznikiem Byłego Pttu Stołowickiego. (Wilno, 1799). fol., k. 7.

Dopisano: Ludwik Jerzy Lipnicki Adwok. Sądu Gł. Litt. (wnosił). — Rzecz o dobra Buksztowa. Jagiell.

— ob. Czeczot.

SZUMOWICZ Michał Stanisław. Arbor In Fertili Ecclesiae Plantata Solo, à Benigniori Excocata Sole, Copiosis

Referta Fructibus, B. Joannes Cantius, In Alma Universitate Cracoviensi, Sacrae Theologiae Doctor & Professor, Regni Poloniae & Academiae Crac: Patronvs, Admirabili Vitae Sanctimonia, & Miraculorum Gloria indeficiente, Illustris, Anno Solennitatis Festo recurrente, in Ecclesia Collegiata Neo-Sandecensi, praesente magna Illustrium Hospitum Corona, Per M. Michaelem Stanislaum Szumowicz Cracov: In Eadem Alma Universitate Cracoviensi, Philosophiae Doctorem, Scholae Neo-Sandecensis Directorem, devotâ Paneegyri Demonstratvs. Anno Jubilei Magni 1700. Die 19. Octobris. Cracoviae, Typis Universitatis. fol., k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. ładny sztych herbu (ryt. F. M. B.) kapituły nowosądeckiej.

Dedyk. prałatowi i kanon. kolegiaty nowosąd. Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— In Nomine Domini, Amen. Ascia Triplici Aere Fvsa, Sanguinis, Virtutis, & Meritorum. Excidit In Campo Academico. Conclusiones Aristotelico Thomisticas Philosophicas, Qvas Sub Praesidentia, M. Gasparis Benedicti Kawalczewski, Collegae Maioris, Ecclesiarum Collegiatarum S. Annae & SS. Omnium Crac: Canonici, Regij, & Cursus Philosophici Professoris. Publicae Disputationi Expositas. Michael Szumowicz, Artium Liberalium & Philosophiae Baccalaureus. Propvgnandas Svscipit. Anno conclusae in terris salutis humanae 1697. Die 8. Mensis Octobris Horis pomeridianis. Cracoviae, Typis Vniversitatis. fol., k. tyt. i k. 10 nlb.

Na odwr. tyt. Topór herb Jerz. Morskiego, kanon. krak.. poczem dedykacja temuż. Tu wychwała Morskiego i podnosi jego działalność w Piotrkowicach i Kazimierzy (na 3 k.). Podpisany: Gaspar Benedictus Kawalczewski.

Następują konkluzje z logiki, fizyki oraz metafizyki, oparte na Arystotelesie. Bronią ich Szumowicz „pro felici coronide biennalis cursus“.

Na ostatniej karcie: Sub ausp. Christ. Sowiński Rectoris (z berłami Uniw.).

Ob. Kawalczewski. Zamojs.

— Eximius Astreae Caelestis Speculator, Perillustris olim, Clarissimus, & Admodum Reverendus Dominus, D. M. Martinvs Słowikowski Iuris Vtriusq;

Doctor & Professor, Collega DD. Iure-consultorum, Ecclesiarum Collegiatarum SS. Omnium, & S. Micháelis in Arce Crac: Canonicus, Curatus Raclavicensis. à Valla hác aerumnarum Translatus. & dum ei; Iusta Funeralia in Ecclesia Colleg: SS. Omniū Crac. Magno omnium dolore persolverentur. A M. Michaele Stanislao Szumowic, In Alma Vniversitate Studij Generalis Crac: Ph. Doctore & Professore, S. Autoritate Apostolicâ Notario Publico. Lugubri calamo Celebratus. Anno Reparatae Salutis 1703. Die 24. Julij. Cracoviae, Ex Officina Franisci Cezary S. R. M. Illustriss. & Reverendiss. Domini Episcopi Crac. Ducis Severiae, necnon Schol. Novodv. Ordin. Typogr. fol., k. tyt. i k. 1 nlb.

Pochwały stylem nakam.

Jagiell. — Ossol.

— ob. Piskorski Seb. (1735) — Podgórski Samuel Jan (1694) — Tomaszewski Albert (Annulus desponsati honoris 1698).

Szumowic Stefan ob. Ślachetka Ignacy Stan. (Ancylija 1641).

Szumowicz Wojciech ob. Vox phil.

Szumowiczowie ob. Czczot Jak.

Szumowska Joanna ob. Załuski Andrzej (Oddawanie 1690).

Szumski Bartholomaeus ob. Parentalia (1595) — Threni (Parthenicae sodalitatatis 1594) — Threni in obitum (1596).

Szumski Jakób ob. Gurski Ignacy (1798).

Szumski Jan ob. Locher (Judicium 1522).

SZUMSKI z Dzierzgowa Jan, kanon. kij. Zał Nieubłaganą Oyca Śmiercią Synowskiemu W. J. Pana Mikołaja Sabby Daniłowicza Chrapowickiego Starosty Pilwiskiego, Porucznika Petyhorskiego Woysk W. X. L. Sercu Zadany Przy Publicznym Śmiertelnych Zwłoków W. J. Pana Antoniego Marcina Daniłowicza Chrapowickiego Podkomorzego Woiewództwa Smoleńskiego, Półkownika Pttu Orszańskiego, Porucznika Petyhorskiego Znaku J. W. J. P. Mniszcha Marszałka Nadwornego Koronnego, Reymentarza Dywizyi Białoru-

skich Woysk W. X. Lit: w Kościele Wileńskim Wielebnych Ichmów Księży Missyonarzów Złorzeniu. Przez W. J. Księdza Jana z Dzierzgowa na Szumsku Szumskiego Archi-Dyakoua Białoruskiego, Kanonika Katedralnego Kijowskiego, Proboszcza Obeleckiego, Zalem z Uwagą w Kazaniu przełożonym Uspokojony. Roku Pańskiego 1761. Dnia 12. Lutego. w Wilnie w Drukarni J. K. Méi Akademickiej Societatis Jesu Roku 1762. fol., k. tyt. i k. 15 nlb.

Ded. Mik. Sabbie Daniłowiczowi Chrapowickiemu. W kazaniu m. i. opisuje kilka wypadków nagłej śmierci, jak np. Lwa Sapiehy. Podaje genealogję Chrapowickich. Wylicza, w czyjmem imieniu żegna zmarłego (ostatnie vale).

Egz. Jag. ma prypis ręką autora Józefowi Sosnowskiemu.

Jagiell. — Krasin. — Wileńs.

Szumski Dzierzgowski Samuel ob. Lubomirski Stan. Her. (Ojczysty Apollo, Jezus Nazar. 1723, Melodja 1703, 1705).

Utwór ten, pod kilku tytułami wydawany w latach 1703—1723, bywa mylnie przypisywany Szumskiemu — Dzierzgowskiemu, którego Lubomirski sfingował sam jako autora. Ob. Bibl. tom XXI 471—2. — Folkierski w Silva Rerum 1925 V, 60.

Szupski Mikołaj ob. Szubski Mikołaj.

Szurowski Caesarius ob. Rutkowski Juljan (1772).

SZUROWSKI Stanisław Michał. Parnassus Academicvs, Apollinis, & Musarum ornamentis Decoratvs. XI. VV. DD. Primae Laureae Candidatis. Dvm In Alma Vniversitate Cracoviensi, Per Excellentissimvm, ac Doctissimvm, Dominvm, D. M. Danielem Thomam Gombvlezynski, Philosophiae Doctorem & Professorem, Collegam Minorem. In frequentissima Nobilissimorum Hospitium & Academię Senatvs Corona Artium & Philosophiae Baccalaurei Ritv Solenni Renvntiarentvr. Amoris, & gratulationis ergò. A Stanislao Michaele Szvrowski, eiusdem Laureae Candidato. Panegyrico applausu Dedicatvs Anno Salutis 1688. Die 18. Octobris. Crac: Typis Nicolai Alexandri Schedel S. R. M. Ord: Typogr. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. herb Wielop. i wiersz. — Dedyk.: Franc. in Pieskowa Skała Wielopolski generali minoris Poloniae.

Zaczyna wiersz: Basilio Plaszczewski, Alberto Wolski. Dalej: Joanni Cantio, Alberto Żółwiński. Uczczeni laureaci: Ant. Wosiński, Ant Konst. Stephanowicz, Lanr. Zelezcki, Simon Wnorowski, Steph. Roscowski, Joan. Michałkowicz, And. Błaskiewicz, Stan. Leciewicz, Joseph. Zapurtowicz, Stan. Grusikowski. — Stanisław Mich. Szurowski, Laurentius Zelezcki. — Sub Auspiciis Mart. Winkler Rectoris.

Joher 1462. Jagiell. — Ossol.

— Propugnaculum fortissimum orbis christiani, in D. Andrea Apostolo, crucem in manibus gestante, deuoti cultus opere exhibitum, et Illustri Magnifico, ac Generoso Domino, D. Andreae de Gorynino Goryński. Domino, et Meaenati suo amplissimo, recurrenti Patroni ipsius annua festiuitate. A Stanisławo Michaele Szvrowski Artium liberalium, et Philosophiae in Alma Academia Cracouiensi Baccalureo, Gratulationis, et submissae venerationis ergo applausu solenni dedicatum. Anno Domini 1688. die 30. Nouembris. Crac. typ. Nicolai Alexandri Schedel, S. R. M. Ord: typogr. fol., k. 5 nlb.

Na odwrocie tytułu pod herbem domu Goryniana sześciowiersz podpisał Jos. Goryński Gram. Alumnus filius. Całe wierszem nakamiennym. Wspomniany tu i Felicianus Rakowski avunculus.

Joher 8310. Jagiell.

Szurzyński Szym. ob. Sierakowski Łukasz (Epicedia 1593).

SZUSTOWSKI P. Do J. W. Inci Xiędza Adama Wadwicz Naruszewicza biskupa koadjutora smoleńskiego, pisarza W. X. L. Kawalera ord. S. Stanisława oda. P. Szustowski dozorca O. L. W. M. Koronney. Warszawa, w drukarni Grölla 1781. w 4ce, kart 2.

Bibl. w Suchej.

Szuyski ob. Szujski.

SZWAB Fryderyk Hieronim, staroście szmeltynski. Trąby Żalosci Po Zmarłej Ciotce Jey Mości Páni P. Izabeli Młodawskiej Ianowey Sicińskiej Márszałkowej Vpitskiej &c. Friderich Hieronym Szwab Staroście Szmeltinski: Jaśnie Wielmożnemu w Bodze Wielebnemu Iego Mosci X. Otto Szenkingowi Ziáski Bożey Biskupowi Wendenskiemu Administrátorowi Opáctwa Suleiowskiego y Witowskiego &c. Ofiarował.

Roku Pańskiego 1621. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. tyt. herby (Łabędź, Panna na niedźw., Trąby, Miesiąc) i 8 wierszy polskich.

Dedyk. do bisk. Ottona Schenkinga, podp. przez F. H. Szwaba, siostrzeńca zmarłej. Poczem idą wiersze: Trąba śmierci, Trąba Umarłej, Trąba przyjaciół, Trąba pospolita. Drukowane są recto kart, a verso zajmują drzeworyty 4 herbów: herbu Gasp. Młodawskiego, Szenkingów, Łabędzia, Panny na niedźw. Pod każdym z tych herbów wiersz pochwalny. Kończą: Nagrobek... drugi Nagrobek... i epigramat z Seneki (po polsku i łacinie).

Zmarła Izabela była żoną Jana Sicińskiego marsz. Upitskiego a córką pnłk. Młodawskiego i Anny z Szenkingów. Umarła mając 24 lat.

Maciej. Piśm. II, 682. Uniw. warsz.

— ob. Fabrycy (Epithalamion Michaeli Woyna 1623).

(**Szwajcar**). Reflexye pewnego Szwajcara o przyczynach wojny terażniejszej (1757)... ob. tom XXVI, 154.

— Obraz historyczny i polityczny Szwajcarów... ob. Ożga Aleksy (1770).

SZWAJNERT (Szwainert). Pierwiastki prać kaznodziejskich. Leszno 1771. Z dawnego Katalogn ksiąg.

Szwajnert Jan ob. Perzyna Ludwik (1793).

SZWANWYC (Schwanwiz) Marcin. Applaudująca powinność Przy szczęśliwie wschodzącym dniu Nominalnym Urodzoney Iey Mości Paniey Justyny Bliwernicowey Urodzonego Iegomości Pana Jana Bliwernica Woysk I. K. Mei P. W. Mił. Oberkomisarza Kochaney Małzonki Oświadczona Roku MDCCXIV, dnia 16. Czerwca, Od niżej pomienionego. w Toruniu, Drukował Jan Nicolay Nob. Senat. et Gymn. Typog. (1714). fol., k. 1. Tor. Kop.

— Efekt powinności Synowskiej W dzień Imienia Kochanego Rodzica swego Uczciwego Pana Marcina Szwanwycy Mieszczanina Toruńskiego Roku MDCCXIII. d. 11. Listopada Oświadczył Marcin Szwanwyc, Gymn. Thor. Civis. W Toruniu, Drukował Jan Nicolai (1713). fol., k. 1. Tor. Kop.

— Ingress do Stanu Małżeńskiego Szlachetnego Jego Mosci Pana Dawida

Brauera Na Zakrzowku y Tylicach Dziedzicznego Pana z Slachetną Jmc. Panną Eufrozyną Sławney pamięci Szlachetnego Jego Mei Pana Jana Sitki Wielce zasłużonego Prezydenta Miasta I. K. Mei Torunia Roku 1716. d. 18. Febr. Na Akt Weselny z Raiem Komparowany y ofiarowany ode M-nie Sługi Uprzemyie zyczliwego Drukował Jan Nikolai Nob. Senat. et Gymn. Typogr. (1716). fol., k. 2.

Practorius dopisał: M. Schwanwiz.

Tor. Kop.

— Kondolencya Przy Exekwyalnym Dniu Jeymosci Pani Doroty De Bertin Braurowy Jegomosci Pana Godfryda Brauera Sądow staromiejskich godnego Assessora Pozostałej Małzonki Z obligowanego zalu d. 9. Maj R. 1715. Wyrazona Przez Zyczliwego, y Calemu Domowi obowiazanego Sługę... W Thoruniu Drukował Jan Nicolai Roku Pańskiego, 1715. fol., k. 2. Tor. Kop.

— Meta Sagittae Rubinkowscianae in Pectore Serenissimi Augusti Praefixa Albo Strzale Cel JMC Pana Jakuba Kazimierza Rubinkowskiego Pocztmaystra J. K. Mosc i y Komisarza Cel Prowinicy Dybowskiej w Sercu to iest Łasce Najasniejszego Augusta Naznaczony Przy dorocznym S. Jakuba Apostola Patrona Fescie Przez Szczerozyczliwego sobie... Sekretarza Poczty I. K. Mei. Drukował Jan Nikolai Nob. Senat. et Gymn. Typogr. (1715?). fol., kart 2.

Tor. Kop.

— Das Fröhlich auffgehende Nahmens-Licht Der Hoch-Ehr und Tugendreichen Frauen Dorothea Schaelin, Als seiner hochgeneigten Frau Göunerin Beehrte schuldigst Anno 1714. den 6. Februarii Dero verbundenster Diener Martin Schwanwitz, Thorun. L. A. Stud. Thorn, Gedrukt bey Johann Nicolai, E. E. Hochw. Raths und des Gymnasii Buchdrucker. (1714). fol., karta 1.

Tor. Kop.

— Schuldiges Opfer, Welches Als die Edle-Hoch-Ehr- und Tugend-reiche Jungfrau Constantia Switalska Ihr erfreuliches Nahmens-Fest Anno 1714. den 18. Septemb. glücklich celebrirte In

ergebenstem Respeck darreichte Dero ergebenster Diener Martin Schwanwitz. Gedrukt Im Jahre Christi 1714. fol., karta 1.

Tor. Kop.

(Szwecja). Svethland and Poland Warres. A Souldiers retourne out of Sweden, and his Newes from the Warres: Or, Sweden and Poland vp in Armes. And the entertainment of English Souldiers there: with the fortunes and successe of those 1200. irien that lately went thither. [Tu rycina: na pierwszym planie porabane zwłoki 2 osób, obok mężczyzna w polskim stroju z czekaniem w podniesionej prawicy, na planie dalszym 2 wzgórz; na prawem z nich rosną 2 kwiatki]. (1611?). w 4ce, k. tyt. i k. 19 nlb.

Ta sama rycina powtórzona i w ciągu tekstu. Rozpoczyna przedmowa: To the reader (czcionicami łac.). W niej mówi nienazwany autor, że chce opowiedzieć ziomkom swoje i innych nieszczęścia.

Poczem rozpoczyna się opowiadanie (druk. gotykiem o kroju angielskim) p. t.: A souldiers Retourne out of Sweden, and his Newes from the Warres. Autor zaciągnął się w r. 1609 do armji szwedzkiej przygotowanej na wojnę z Polską. Opisuje swoje nieszczęsne przygody w Szwecji i Moskwie, dokąd Szwecja wysłała posiłki. Oprócz Anglików było 200 Francuzów pod wodzą Le Veille'a. Doszli nad Wołgę. Opisuje tyraństwo i harbarzyństwo praktykowane w Rosji. Mówi obszernie o Pontusie de la Gardie, wodzu posiłków. Przez Smoleńsk i Gdańsk z pozwoleniem Polaków wrócił do Anglii.

W tekście są nadto 2 ryciny (tortury i człowiek z obciętą ręką i nogą).

Widocznie drukowane po wzięciu Smoleńska przez Zyg. III.

Dziełko interesujące dla wojny polsko-mosk. Czartor.

— Sweriges Rijkens Ständers Sentens... öfwer någre af Sweriges Ryk's Råd. then 19. Febr. 1590. w 4ce.

— Sweriges Rijkens Ständers Beslut the 22 Martij Ahr. 1604. Stockholm 1604. w 4ce.

Ob. Sentens — Sententia.

W sprawie Banera i towarzyszy.

— Rättegångz Acta, sampt Sparre etc. Stockh. 1609. w 4ce.

Mieści wyrok sejmu z 19 lut. 1590 na Gust. Banera, Eryka Sparrego, Swena Banera i Thurego, członków Rady królewskiej, za

spiskowanie na rzecz Polski. Wyrok ogłoszony 20 Marca 1600 r. w Linköping. Ob. Sparre (tom XXVIII, str. 107) — Baner. — Sweriges Rijkens Ständers... then 24. Decembris Ahr 1627. Stockholm 1627. w 4ce.

— Sweriges Rijkens Ständers... Ahr 1631. Stockholm 1631. w 4ce.

Tych i innych uchwał i wyroków sejmów szwedzkich, dotyczących spraw polsko-szwedzkich, należy szukać w bibl. szwedzkiej (bibl. król. w Sztokholmie). Nikt tego materiału nie opisał. — Ob. tom XII, 519.

— ob. Abdruck (1678) — Abschrift, Abschriften — Acta et litterae (1624—1625) — Adler (1630) — Adlerfeld (1740) — Aitzema (1626) — Anatomia (1656) — Appendix des schwed. Spiegels — Articuli pacis — August II — Baner — Behauptung (1656) — Beleuchtung (1656) — Beneken Joachim (Prosp. Dant. 1661) — Bericht (z lat 1620—60 i 1700—10) — Beschreibung — Bielawski Józef (1792) — Biörenklaw — Birkowski F. (1633) — Boot Abraham (1632) — Bolesta P. (1709) — Borastus (z lat 1618—1628) — Brief — Brochowski (Oratio ad Carolum 1656) — Burgi (De bello 1639) — Burrige (1704) — Bykowski Ign. (Gustaw Waza, powieść szwedzka 1797) — Camerarius Ludwik (Cancel. Suedica 1627) — Causae (Karol Gustaw 1655) — Chodkiewicz J. Kar. (1605) — Conring Herman (Cyriacus Trasymachus: De justitia armorum Suecorum 1655; piśmiennik jego wywołały cały szereg odpowiedzi, o których ob. pod Dziedzic, Frischman, Gabriis, Mithobius, Nicanor, Nicoymius, Olszowski, Sachs, Starowski) — Continuation — Copia — Czarnecki Stefan — Descriptio germanica (1601) — Douglas (Fides svetica 1660) — Dziedzic J. (Contra paneg. 1657) — Echo — Ehrenstern (1657) — Enarratio — Enumeratio — Epistola, Epistolae — Erklärung — Erzählung (1655) — Exegesis hist. (1610) — Expugnatio — Extract — Ferdynand III — Fortuna (1723) — Fowler (The history of the troubles 1656) — Friedensbedingungen (1629) — Friedensinstrument

(1660) — Frischman (1656) — Fryderyk Wilhelm — Gabriis Łukasz — Gdańsk — Gesandschaft (1658) — Gosiewski hetman — Gustaw Adolf — Gustaw III (O niebezpieczeństwie 1790) — Heldenbriefe (1701) — Henricson Jonas (De ratione) — Hilehen D. — Historia (1660, 1701, 1732) — Jan Kazimierz — Karol Sudermański — Karol Gustaw — Karol XII — Kobierzycki (Obsidio 1659, Historia 1655) — Kochowski Wesp. (Annales) — Komenius — Kordecki Aug. (Gigantomachia 1657) — Kraków (1656—9, 1709) — Krusius (Panegyricus 1629) — Leszczyński Stan. — Ligęza Mikołaj — Lipski Fel. (1697) — Lipski Jan (1628) — Lista der Gefangenen (1656) — Lombres (1657) — Mevius (1658) — Michelessi (1778) — Mithobius (1655) — Müller L. (Historie 1585, 1606) — Mynsicht — Nachricht — Nicanor (1655) — Nicoymius (1656) — Nixon (1610) — Odymalski Walenty (1659) — Olszowski Andrzej (Elim. caesarum 1656) — Pacta (1635) — Paolo — Paprocki Franc. — Patkul — Paulini — Pikieta — Piórcar — Polska Kongars (ob. Saga) — Potulicki (Hist. rewolucji 1761) — Pohlen (Das verwirrete 1711) — Poniowski Stan. (1741) — Potocki Jerzy (1797) — Powód (1674) — Process des Handels (1605) — Proyart (Leszczyński Stan. 1784) — Przebendowski Jan Jerzy (1710) — Przyjemski Krz. (1655) — Przysługa arjańska (1657) — Puffendorf (1686) — Puncta (1659) — Radziejowski M. — Radziwiłł Krz. — Refutatio — Reichrath (1656) — Relation (1656, 1701) — Resolution der Staaten Holland — Rudawski Waw. (1755) — Saga Polska Kongars (1736; tu portrety królów polskich) — Sapięha Lew (Porażka 1681) — Satyrus rudis (1658, 1660; tu narzekania na gazetki szwedzkie) — Schreiben — Schweden — Sedes et origo belli (1657) — Seyler Jerzy (Leben Stan. I, 1737) — Sincerus Treumund (1705 lub 1715) — Skupieński (1634) — Skrzetuski K. (Dzieje Szwecji 1772) — Specyfikacja

wojska (1709) — Skytte — Stellano-
nowicz (Novi stratagematis 1660; tu
o walkach ze Szwedami) — Steinbock
(1704) — Stillstand — Sturcius (Ausa
Car. Suderm. 1598) — Suecia — Swe-
rige — Święciecki Grz. (1604; tu o Szwedach
wychowywanych w Polsce przez
Jezuitorów) — Świtkowski P. (Pamiętnik
1790; tu o szwedzkiej konstytucji) —
Szczuka Stan. (Cand. Veron.) — Tański
Jan (1656) — Theatrum królestwa
szwedzkiego — Toruń — Tractatus de
vera historia (1657) — Trasmachus
Cyriacus — Transsumpt (1659) —
Twardowski Kasper — Übergab Cra-
kow — Underrättelse — Ursachen
(1658) — Verhael (1658) — Vertot (Re-
woluca 1756) — Verzeichnis (1704) —
Vindiciae (1700) — Vogel Peter (1661) —
Wiederlegung (1660) — Widing (Hist.
belli 1672) — Wittenberg — Władysław
IV — Wydzga Stef. (Historja
1662) — Zakrzewski Seb. (1627) —
Zawisza K. (1606) — Zbylitowski An-
drzej (Droga do Szwecji 1597) —
Zdanie — Zeitung — Zerneck (Krie-
gen 1712, Thorn 1711) — Zygmunt III.

Powyższe odsyłacze są tylko drobną częścią
druków polskich, szwedzkich i niemieckich,
odnoszących się do wzajemnych stosunków
obu państw. — Zorientować się w tym
materiale można lepiej na podstawie tomu
VIII i IX Bibliografji, gdzie pod odpo-
wiednimi latami (zwłaszcza 1605—1623,
1655—60 i 1700—1710) są te druki ze-
stawione. — Zestawił je już na podstawie
powyższych tomów Bibl. Estreichera Fin-
kel; ale w szczegółach dużo u niego błę-
dnych informacji. — Por. także Finkel
III, 2008 oraz nr 22763.

Kat. Bibl. Król. w Sztokholmie (Kongl. Bi-
bliot. Handlingar 1891) podaje tytły o-
gromnej ilości ulotnych druków szwedzkich,
odnoszących się do wojen polsko-szwedzkich
XVII i XVIII w. — Znaczna ich część
znajduje się w Bibl. Jag., ofiarowana przez
H. Bukowskiego.

Ulotne te druki, wydane przez Szwedów za
Karola Gust. i Karola XII przeciw Polsce
w formie awizów, gazet, relacji, berichtów,
i t. p. są istotnie niezliczone. Najpełniejszym
ich zbiorem (o ile chodzi o r. 1656—60)
są Collectanea pol. suecica Wal. Schlieffa
w bibl. miej. gd. (Nr 97). Znaczna ich część
wyszukałem. Ale nie wszystkie druki ze-
brane przez niego są w niniejszym dziele
rejestrowane, gdyż większość ich dotyczy

tylko pośrednio sprawy polskiej; co prawda
i te, których nie rejestruję, mają pewne
dla nas znaczenie. Dlatego korzystanie
ze zbioru Schlieffa może być bardzo po-
żyteczne przy studjach nad najazdem
Karola Gustawa.

Literaturę niem. współczesną, odnoszącą się
do wypadków r. 1655—1661 omawia Arnold
Geschichte der Polenlit. 1900 str. 15 i n.

Szejkowski ob. Szwykowski.

**SZWERTNER (Schwertner) Aleksan-
der**, pisarz m. Gdanska. Wytworne Pol-
skie Listy, Albo Porządna żrzelna (sic)
Informatiá y Mánuctiá, iáko w tá-
kowym Ięzyku, według terázniejszyego
Zwyczáiu y Styłu, do Różnego Stánu
Ludzi kształtnie Listy formowane y pi-
sáne byé maia; W Których nietylko
są rozne Máterie, ále tez oráz niemál
ná kázde, które się tráknia Rzeczy
znáyduia się Resposy. Więc tesz Ap-
pendix, Albo raczey Przydatek tu się
dodáie; Gdzie rozmaitych Kupieckich,
Korrespondentey, Kommissiay, Ozná-
mieniá, Frochtowych y inszych Listow,
tudziesz Wexlow, Assignatiay, Zápisow,
Kwitow, Plenipotentey, Konnossemen-
tow, Certepartey, Bodemerey, Kontrak-
tow, Attestatow, y tym podobnych
rzeczy, písania Sposob się podáie: Przy
Polskim Tytularzn Co dla czwiczających
y Kocháiących się w Polskim Ięzyku,
ználezitym Regestrem, Sporzádził y wy-
gotowál Alexander Schwertner, W Gdan-
skiej Kancellariay Pisárz. w Gdanskv,
Nakładem Szymona Bekensteina, Biblio-
pole. Drukowál Dawid Fridrich Rhet,
Roku Pánskiego 1692. [Drugi tytuł po
lewej stronie w języku niemieckim:]
Zierlich Polnische Send-Schreiben, Oder
Deutliche Anweisung, wie in solcher
Sprache allerhand hoffliche Brieffe, nach
heutigem neusten Stylo, so wohl au
Hohe als Niedrige, gut und zierlich
ahzufassen: Durchgehends voll Nener
Erfindung, auch mehrentheils mit schick-
lichen Beantwortungen versehen. Be-
nebenst Einem Anhang, In welchem
mancherley Kauff- und Handels-Schrei-
ben; Correspondenz-Commission-Advis-
Fracht- und Wechsel-Brieffe, Assigna-
tionen, Verschreibungen oder Obliga-
tionen, Quietantzen, Vollmachten, Con-

nossemente, Certepartie, Bodemereyn, Contracte, Testimonia, und dergleichen enthalten: Wie auch Vollständigem Polnischen Titular-Büchlein Denen Liebhabern der Polnischen Sprache zum Besten, mit sonderbarem Fleiss und nöthigem Register ausgefertigt, Von Alexander Schwertner, Der Stadt Dantzig Cantzeley-Verwandten. Dantzig, In Verlegung Simon Beckensteins, Buch-händl. Drucks David Friedrich Rhet, Anno 1692. w 8ce, k. 2 tyt. i k. 11 nlb., str. 801 i k. 22 nlb. (Rejestr).

Rozpoczyna dedykacja polska Karolowi Ern. Baurowi, dziedzicowi na Burchfeldzie. Sławi go jako cultora i aestimatora linguae sarmaticae, który per crebram exercitationem może się mierzyć z każdym wyowiczonym Polakiem in stylo tuto. — Poczem: Do łask czytelnika na 9 kartach (po polsku i niem.). Tu pisze, że jego praca jest przeznaczona dla ludzi kupieckiego stanu, którzy w Koronie Polskiej mają commercia i sprawę. Pobudką była mu praca Gutthetera (Kancell. polit.), obecnie wyczerpana, którą miał zrazu rewidować co do polszczyzny, ale potem zamiast przygotowywać jej przedruk wolał własną pracę podjąć. Wreszcie objaśnienia plan pracy. Usprawiedliwia się nadto w przedmowie, dlaczego haftuje polszczyznę łaciną (bo to „humor i styl wieku“). Starał się też pisać pięknym niemieckim językiem. Niektóre polskie listy brał ex probatis autoribus (i te podał bez przekładu niem.).

Całe dzieło drukowane synoptycznie po polsku i po niemiecku. Składa się ono z XIV rozdziałów. Przechodzi w nich i daje przykłady na różne formy pozdrowienia, odpowiedzi na „offertne“ listy, usług ofiarowania, odpisy na powyższe listy, przegany względem nieodpisów, listy przyczynne i prośby, zalecania próśb, dziękowania, napominania od krewnych, odpowiedzi na napominania, listy od dzieci z obcych krajów, listy przesyłające nowiny, wieszowania nowego roku (na str. 285 wierszem polskim), wieszowania w innych okazjach, listy w weselnych materjach, na krzciny zapraszające, na pogrzeb.

Od str. 554 idzie Appendix, w którym pisanie różnych kupieckich korespondencji... sposób się podaje. (Tu dno materiału do nomenklatury handlowej, do swyczajów kupieckich w Polsce istniejących, do prawa handlowego i wekslowego). Formułki są datowane: Gdańsk, Królewiec, Warszawa, Kraków, Toruń, Wrocław. — Od str. 640 formuły weksli i skryptów dłużnych. — Na str. 678 umowy szyprow i frachtowe.

Od str. 737 z osobnym tytułem: Tytułarz Albo raczej krótka informacja nazywczay-

nieyszych Tytułów, których się w Listach do wysokiego y niskiego stanu Ludzi w Koronie Polskiej zażywać zwykło. — Podaje tytuły dla króla, dygnitarzy, księży, wojskowych, szlachty, mieszczan, chłopów... Nie jest to osobne dziełko, lecz dalszy ciąg poprzedniego, gdyż paginacja i sygnatury idą w nieprzerwanym ciągu.

W całym dziele uwzględnione w szerokiej mierze życie, obyczaje i związki z Polską, tak że jest ono doniosłym świadectwem dla ówczesnego stanu stosunków Gdańska z Polską. — Język tych listów stara się być czysto polskim, ale z konieczności wprowadza autor dno terminów fachowych, o ile o stosunki kupieckie chodzi, z niemieckiego.

X. Mańkowski w Roczn. T. N. w Toruniu 1911. — Bruchnalski w Dziejach liter. pięknej (Encykl. Akad. Um.) II, 192.

Arch. państw. gdańskie — Czartor. — Jagiell. (brak końca) — Ossol. — Uniw. warsz.

Szweryn Jan z Alszwangu ob. Rusiecki (Wesole Panien 1642).

Szweryn Jakób Jerzy ob. Suliński Adam (Hymeneusz 1644).

Szweryn Jan i Ulryk, Jerzy ob. Giełgud Kazim. (Coronae 1638).

Szweryn Samuel ob. Giełgud Kazim. (1638) — Kurowicz Jan (Trzy 1650).

Szweryn Szczęsny ob. Kurowicz Jan (1650).

Szwerynowa Barbara ob. Giełgud Kazim. (Potomna sława 1638).

Szwętowscy ob. Lipnicki Leopold (Sprawa 1799).

Szwortz (Szwarc?) Maciej ob. Józefowicz J. (1784).

Szwykowscy ob. Sieklucey.

Szwykowska Anna ob. Kosiński G. (Silenus 1642).

Szwykowska Dorota Grudziejowska ob. Sitański (Zawodnik 1636) — Zamoscen Jan (Kaz. pogrzeb. 1636).

Szwykowska Elżbieta ob. Parysiu-mowicz (wiersz 1779).

(**Szwykowski Bernard**). Sprawa WJP. Bernarda Szwykowskiego Wójskiego Trockiego Starosty Oniskiego z WWJPP. Dominikiem Głuchowskim Szam: Dworu Pol: iako Aktorem, Antonim Kobylnickim Podkoniuszym Litt: Stanisławem Laskowskim Chorążym Pet-tyhor: Janem Siekluckim Woyskowi-czem Lidz: iako Kuratorami onego. Oraz z JWW. Adamem Biskupem Dyo-

klecyąńskim, Hyacyntem Chorążym Kobryńskim z Dekretu oczewistego Ziem: Wolkowskiego Ru 1790. xbra 22. D. ferowanego. (1798). fol., k. 3 nb.
Dopis.: Tad, Odyniec. Uniw. wileńs.

Szwykowski Jan (I). Historia, jak Puchacz dokuczał Janowi XXIII w czasie Soboru i Paraenesis ad Justum Rabb... ob. Zygrowius (Papapompen). — ob. Wolan Andrzej (Meditatio 1592) — Zygrowiusz Jan (Melius albo Kazanie 1621).

Lukaszew. Wyzn. helw. na Lit. I, 148. — Węgiers. Hist. eccles. Slavon. 1652, str. 256—7. — Jocher Obr. bibliogr. II, 608.

SZWYKOWSKI Jan (II). Mowa na pożegnanie J. O. Trybunału Koronnego lubelskiego przez W. Jana Szwykowskiego Starościca Łozdziejskiego imieniem prześwietnej palestry dnia 20 grudnia w roku 1775. fol., k. 2.

Jagiell.

— Mowa J. W. Jana Szwykowskiego Kommissarza Ciwilno Wojskowego Woiewodztwa Krakowskiego Powiatów Krakowskiego y Proszowskiego y Komornika Ziemskiego Krakowskiego przy zapisaniu się, wraz z innemi Obywatelami Prześwietnego Woiewodztwa Krakowskiego w Xięgę Mieszczan stołecznego Miasta Krakowa na Ratuszu Krakowskim dnia 9. Maja 1791. w 4ce, k. 2 nlb.

Mowa na temat „Sławy polskiej jedno twórczy ciało“ Jagiell. — Ossol.

— Mowa Jasnie Wielmożnego Jmci Pana Jana Szwykowskiego Sędziego Ziemianskiego woiew. Krakow. Powiatów Krakowskiego, Proszowskiego y Xięstwa Siewierskiego w Krakowie na Seymiku deputackim y Gospodarskim Dnia 9 Lutego 1792 Roku miana. w 4ce, kart 2.

Ossol.

— Mowa Jasnie Wielmożnego Jmci Pana Jana Szwykowskiego Komornika Ziemskiego, Kommissarza Cywilno-Wojskowego Woiewodztwa y Powiatu Krakowskiego, Proszowskiego i Xięstwa Siewierskiego. Na Seymiku deputackim w Krakowie d. 15. Lutego 1792 miana. fol., k. 2.

Powiada tu: Siedzieliśmy na Wawellu głodem morzeni, byliśmy watydem karmieni i tu

przez Grodzką Bramę pod flintami, zbłoceni, do Kijowa piechotą pędzeni. Broń wszelką ogniistą lepszą zabrano, podlejszą w oczach naszych na wzgardę w rynku tutejszym tłuczono. Nastal sejm troistym obcym usbrojonym orężem. Jagiell.

— Mowa Wielmożnego Jmci Pana Jana Szwykowskiego sędziego ziemianskiego woiewodztwa krakowskiego, powiatów krakowskiego, proszowskiego y Xięstwa Siewierskiego. w Krakowie na seymiku deputackim y gospodarskim d. 19. lutego 1792 roku miana (1792). w 4ce, k. 2. Jagiell.

SZWYKOWSKI Ignacy, marsz. konfed. woj. wil. Uniwersał datowany w Wilnie d. 4 Lipca 1792 r. fol., k. 1.

Ob. Akt konfederacyi (1792). Krasin.

— Uniwersał... Datow. w Wilnie d. 31 sierpnia R. 1792. fol.

Bibl. nar. warsz.

— Uniwersał względem kwitów za Furaże dla Woysk rossyjskich. Wilno 1793. fol., k. 1.

Ob. o nim Smoleński Konf. targowicka 1903.

Bibl. nar. warsz.

Szwykowski (Szejkwowski?) Joach. ob. Wolan Andrzej (Meditatio 1592).

Szwykowski Kasper ob. Zygrowiusz Jan (Czyściec 1619).

SZWYKOWSKI Michał, poseł słonimski. Mowa J. W. Jmci Pana Michała Szwykowskiego Pisarza Skarbowego W. X. Litt: Posła Słonimskiego W Izbie Senatorskiej, Czasu Relacyi Skar: Lit: Dnia 19. 8bris Roku 1782. Miana. Warszawa W Drukarni P. Dufour, Drukarza J. K. Mci y Rzepltey. fol., k. 2 nlb.

Domaga się od króla, aby upadłej Litwie wrócił zatrzymane dotąd prerogatywy, i by zwrócono częśćkę wziętego Litwie majątku; aby sejmy składane były w Grodnie lub w Wilnie.

Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Nar. warsz. — Ossol.

— Mowa J. W. Michała Szwykowskiego Pisarza Skarbowego W. X. Litt. posła z Pttu Słonimskiego na Sessyi w Izbie Senatorskiej Dnia 23 Października 1782 Roku miana. W Drukarni Piotra Dufour. fol., k. 1.

Obie powyższe mowy znajdują się w zbiorze p. t. Zbiór mow różnych. Wilno 1782.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— ob. Potocki Ignacy (Odpowiedź).
SZWYKOWSKI Stefan. In exequias Illustrissimi Principis D. Ianussii Radivilli etc. Kopyliae Ducis, Sacri Romani Imperii Principis, Castellani Vilnensis, Capitanei Borysoviensis, Domini in Lichtenberg etc. etc. parentalia pe-rorata a Stephano Szwykowski Anno a partu Virginis 1621. Lubecae ad Chronum in typographia Petri Blasti Kmitae. w 4ce, k. 10 nlb.

Przypisał Krzysztofowi Radziwiłłowi hetmanowi polnemu. Są tu także wiersze Piotra Kochlewskiego i Salomona Rysińskiego. Łukaszew. Wyzn. helw. w Lit. I, str. 164.
 — ob. Kochlewski Piotr (1621).

SZYBALSKI Józef Walenty. In Nomine Domini Amen. Dissertatio Ethica. De fine ultimo seu felicitate hominis. Per M. Josephum Valentinum Szybalski, Philosophiae Doctorem, in Classibus Novodvorscianis Scholae Rhetorices Professorem, Collegiatae S. Michaélis in Arce Cracoviensi Canonicum, Contubernii Staringieliani Seniore, S. R. Majestatis Secretarium. Pro loco obtinendo, In Minori Universitatis Cracoviensis Collegio Publicae disputationi In Lectorio CC. DD. Theologorum Anno Dni 1765. Die 6ta 9bris Exposita. Cracoviae, in Typographia Seminarii Episcopalis Academ. 1765. w 4ce, k. tyt. i k. 33 nlb. (sygn. B₄ i D₄).

Poprzedza dedyk. Józefowi Wielopolskiemu Staroście Lanckorońskiemu, w której szczegółowa genealogia Wielopolskich, obejmująca kart 11 (synopt. po polsku i łac.).
 Od k. A₂: odezwa do nowożeńców (po polsku i łac.).

Od k. 19: Conclusio. Tu dopiero zaczyna się owa dyssertacja etyczna na temat, czy ostateczny cel życia „in hac mortali vita acquiri possit”. Autor dowodzi, że nie, popierając to pisarzami kościelnymi, starożytnymi (Arist., Plutarch, Lucretius) i Biblią. Na końcu: Permissu rectoris.
 Akad. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

SZYBIŃSKI Dominik Gabrjel, od św. Aleksandra (1730 † 12 lipca 1799). Atlas Dziecinny Czyli Nowy Sposob Do Nauczenia Dzieci Geografii, Krotki, Łatwy, y Naydoskonalszy Przez Przyłączone Nowey Inwencyi XXIV. Kart Geograficznych Z Wykładem Onychże,

Zawierający Dokładniejsze Opisanie Polski y Litwy Tudzież Naukę O Sferze w ktorey obroty Gwiazd y Planet, Systemata czyli rozporządzenie Świata, używanie Globu, wymiar drog Geograficznych dawny y terazniejszy, są opisane. Z Francuskiego przełożony, powiększony. y poprawiony Przez X. Dominika Szybińskiego Scholarum Piarum. w Warszawie, 1772. Nakładem Michała Groella, J. K. MCi Bibliopoli y Kommissarza Nadwornego. w 8ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 314, k. 2 nlb., XXIV map.

W przedmowie tłumaczy znaczenie map dla nauczania geografji, oraz potrzebę uczenia sposobem pytań i odpowiedzi. Do każdego rozdziału dodana jest mapka kolorowana w formacie podwójnej strony (złożona).

Rozdział I—XVI obejmuje opis krajów europejskich, XVII (str. 113—217) opis Polski. Po Polsce idą Węgry, Turcja, Azja, Afryka, Ameryka. — Od str. 251 nauka o sferze i o miarach geograf. — Od str. 289 registr. — Na ost. trzech stronach przywilej król. z r. 1768 dla M. Grölla na druk kilku książek (Albertrandy, Szybiński i kal. niem.).

Nie wspomniano nigdzie, z jakiego autora franc. przerabiał; w każdym razie r. XVII jest opracowany samodzielnie.

Lewicki Geografja za czasów Kom. Ednk. str. 19.

Akad. — Bibl. nar. warsz. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Wileńs. — Wolański (M. Nar.) — Zielińs.

— Toż... 1772. w 8ce, k. tyt. 2 i karta 1 nlb., str. 314, kart 11 nlb., XXIV map.

Jest to przedruk poprzedniego wydania. W tytule są drobne różnice: 1) tudzież (zamiast tudzież)... 2) powiękaszony... 3) Grela (zam. Groella). — Rozpoczyna dedykacja na osobnej kartce: Młodzi wzrastającej na której zależy pociecha rodziców... poświęca... Michał Gröll. — Przedmowa do czytelnika zajmuje tutaj kart 2 (gdź druk bardziej zwarty). — Rozdział XII (Polska) idzie od str. 120—235. — Nauka o sferze kończy się na str. 310; Nauka o miarach na str. 311—314. — Registr i przywilej zajmują k. nieliczb. 11 i dlatego to liczba stron (314) zgadza się w obu wydaniach.

Czcionki są w tem wydaniu inne, zmian w treści nie zauważyłem.

Bentkowski H. lit. 11, 652.

Akad. — Czetwert. — Drohob. — Dzików — Jagiell.

— Dykeyonarz mitologiczny dla użytku szkół ułożony przez Dominika Szybińskiego S. P. w Warszawie. 1772. w 8ce.

Tak podaje Bentkowski II, 603, a za nim Jocher nr 857.

Ale to zapewne niedokładność w tytule i dacie. Chodzi o dzieło: *Chompré Historja Bogów 1769*, które w drugiej edycji ma tytuł: *Słownik mytologiczny 1784*.

— Prospekt *Historji Tureckiej Czyli Państwa Ottomanskiego Od Początku, Az Do Pokoju Belgradzkiego, Zawartego w Roku 1740*. Napisany Przez J. X. Mignot, Opata De Selliers, Konsiliarza Tytularnego W. Rady. A Przez X. Dominika Szybińskiego Schol. Piarum Na Polski język z Francuzkiego Przełożony We czterech Tomach in 4to, podaiącey się Na Prenumeratę. w Warszawie, w Drukarni Piotra Dufour. M.DCC.LXXIX. (1779). N. B. P. Dufour, Drukarz J. K. Mci, Rady Nieustaiącey, y Kommissyi Skarbu Koronnego, czyni wiadomo, że od Świętego Jana Drukarnia jego będzie w Rynku Starego Miasta, przy Krzywym Kole, w Kamienicy Pana De Roussi, blisko Szlachetnego Pana Prezydenta. w 4ce, k. 2 nlb.

Mieści: Kondycje nabywania dzieła, przestrożę drukarza, Przedmowę Antora i Rejestr panowania Sułtanów.

Powiedziano tu, że D'Alemberta *Melanges de Litterature* (czyli systema rozszerzających się umiejętności ludzkich), zamieszczone w I t. Encyklopedji, przetłumaczył na polskie X. Adam Czartoryski i że to wyszło drukiem u Dufoura.

Ob. Mignot. Akad. — Jagiell.

— *Forszryfty nowe Polskie (1773)*... ob. Keył Michał (tom XIX, str. 235).

Keył był tylko szycharzem. Ale pisał „charaktery“ Szybiński.

— *Forma charakterów polskich. Pisane przez X. Szybińskiego Sch. Piar. i szychowane przez Michała Keyła. Warszawa, Michał Gröll, 1773. w 4ce.*

Dziś nie znane. Cytuje to tylko katalog Grölla z r. 1773. Zapewne odmienne od poprzedniego.

— *Sztuka Pisania Czyli Nauka o Charakterze Dla Dam i Kawalerow. [Tu winjeta: kosz winogron]. w Warszawie. 1778. Nakładem y Drukiem*

Mich. Grölla, Księgarza Nadwornego J. K. Mci. w 4ce poprzecznej, k. tyt., str. 16 i k. 1 nlb., 2 ryc. (M. Keył delinea vit et sc.).

Rozpoczyna kursywą: Uwaga nad sztuką pisania. Narzeka na zanik tejsztuki w Polsce. Poczem treść: Porządek materji.

Dzieli całą rzecz na 11 lekcji. Mówi w nich o sposobach robienia atramentu, o zacinaniu pióra, o trzymaniu go w ręce, o ciągnięciu, o literach, o proporcji słów i perjodów, o sposobie pisania bez linji i t. p. Cytuje parokrotnie artykuł z „Encyklopedji“ — widocznie na nim się opiera. Czasem jednak dodaje swoje uwagi. — Na końcu: Ostrzeżenie względem kopiersztychów. Szycharz cudzoziemski porobił w nich błędy szychując zagranicą.

Na pierwszym kopiersztychu przedstawione biurko oraz dama i kawaler na niem piszący, nadto nklad ręki i pióra; na drugim wykaligrafowane litery i cyfry.

Czartor. — Jagiell.

— *Sztuka Pisania w Trzech Rozdziałach Wyięta z Encyklopedyi i Pozytecznymi Przydatkami Pomnożona. [Tu winjeta]. w Warszawie w Drukarni XX. Missionarżów R. P. M.DCC.LXXXI. (1781). [Tytuł w ramce]. fol., k. tyt. i k. 35 nlb. (sygn. K₂), tablic lh. X i 2 nlb.*

Druk i nakład Grölla, choć ten nie nazwany. Nie jest to więc II edycja poprzedniego dziełka, ale przekład artykułu z Encyklopedji d'Alemberta i Diderota. Ze względu na podobieństwo treści i źródła oraz na jednakość wydawcy sądzę, że tłumaczem był Szybiński, ale jest też możliwem, że brał w tem udział Kopczyński (ob. Bielski Vita str. 142). — Mimo wszystko kładę to dzieło tutaj, gdyż nazwisko właściwego autora nie jest znane (Pailason?), a pod hasłem „Sztuka“ dałem odpowiedni odsyłacz.

Rozdział I podaje historję sztuki pisania (tu m. i. o piśmie Meksykanów, o hieroglifach, o wynalazku abecadła, o cyfrach). — W rozdziale II o regułach pisania. — R. III o piórach, o inkaucie, o wywabianiu plam. Wreszcie Przestroga o błędach druku.

Tablice szychowane rytował Prixner w Warszawie. Pierwsza rycina przedstawia damę i kawalera piszących na ozdobnym stole. Potem trzymanie ręki, pióra, pismo, charakter liter włoskich i francuskich, wzory całych zdań, pismo gotyckie. Dwie ostatnie tablice (z pismem got.) nie są liczbowane.

Omawia Czarniecki w *Kalendarzu Szkoły 1902* (Najd. wzory pisma) i reprodukuje tablice. — Wierzbowski Komisja Eduk.

nar. 1911 str. 71 (o stosunku K. E. do dzieła). — Estreicher w Enc. Org. XIII, 745 i w Gaz. pol. 1867 nr 284.
 Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz. — Zielinś.
 — Toż... 1784. w 4ce, ark. K₂ i 10 tablic (Prixnera). Jagiell.
 — Krotka Wiadomość O Znako-
 mitszych w Swiecie Monarchiach, Staro-
 dawnych Krolestwach, Rzeczypospoli-
 tych: Tudzież O Cesarzach Państwa
 Rzymskiego, iego podziale, upadku,
 wznowieniu na Zachodzie, powstaniu
 natomiast Tureckiego na Wschodzie,
 y Rewolucyach w nich zachodzących
 aż do naszych czasow, Dla Pożytku
 Młodzi Uczącej się Zebrana Przez
 X. Dominika Szybńskiego Scholarum
 Piarum Tom I. [Tu winjetka]. w War-
 szawie 1772. w Drukarni J. K. Mei
 Rzeczypospolitey u XX. Scholarum
 Piarum. w 8ce, k. tyt., str. 240 i k.
 2 nlb. — [Tom II]. w Warszawie 1773.
 W Drukarni J. K. MCi y Rzeczypos-
 politey u XX. Scholarum Piarum.
 k. tyt., str. 445 i k. 2 nlb.

Na czele tomu I jest „Nanka stosująca się do wiadomości historii“, gdzie wyjaśnia przemyśli historii i rozporządzenie ksiąg. Poczem podaje „Regestr Królestw“, wyliczając jakie były państwa starożytne na świecie (m. i. Japonja!). — Od str. 25 idzie historia Egiptu, Assyrii, Peraji, Grecji i Rzymu. Duży nacisk położony na przedstawienie kultury rzymskiej (urzędy, prawa, sądy, ubiory, wojsko, religja, obyczaje). Tom II przynosi dalszy ciąg historii rzymskiej od Augusta poczynając, dzieje Bizancjum, Turcji. Cesarstwa święt. rzym. Kończy się na Józefie II.

Nie jest to oczywiście oryginalna praca Szybńskiego, ale „zebrana“ z jakiegoś autora francuskiego.

Jocher 804 a.
 Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileńś.

— Toż... Tom I. [Tu winjetka: koszyki kwiatów]. w Warszawie 1790. w Drukarni J. K. Mei y Rzpłtey u XX. Scholarum Piarum. w 8ce, k. tyt., str. 352. — Tom II. [Tu winjetka jak w tomie I]. w Warszawie 1790. w Drukarni J. K. Mei y Rzpłtey u XX. Scholarum Piarum. w 8ce, k. tyt., str. 521 i k. 2 nlb.

Przedruk bez zmian, tylko druk mniej staranny.

Katalog pijarski podaje także z nast. tytułem zapewne mylnym (i zmylną datą): Historia o Cesarzach Państwa Rzymskiego to jest o Cesarzach zachodnich, Tureckich, i na nowo wschodnich, aż do czasów terażniejszych Przez X. Dominika Szybńskiego S. P. Tom II, 1797 r.

W r. 1813—14 wyszedł nowy przedruk, ob. Bibl. IV, 464.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow. — Zielinś.

— ob. Mignot (Hist. turecka 1779). Chodynicki III, 221. — Bielski Vita Piarum 121. — Jocher I, str. XXXIX. — Horanyj Scriptorum Piarum II, 710. — Enc. Org. XXIV, 838. — Finkel III, 1873. — Enc. kośc. XXVIII, 109.

Szyc Gottfried ob. Budziszewski Jan (1783).

SZYCOWA (z) Tomasz, dominikanin († 1557). Relatio inventionis reliquiarum S. Hyacinthi... ob. Lubomlezyk Sew. (De Vita et Miraculis 1594).

— ob. Bzowski (Propago str. 60). Barącz Rys dziejów I, 237 i II 267. — Chodykiewicz De rebus gestis str. 28.

Szydłowski Józef ob. Ślachetka Ign. (Hortus 1644).

Szydłowiec ob. Białopiotrowicz (Uwagi) — Effigies (Ecclesia 1786) — Przetocki Jac. (1650).

Szydłowiecka Elżbieta Radziwiłłowa ob. Kochanowski Jan (Zuzanna). (Szydłowiecka Zofja). In Sophiae a Schydlowiec comitis a Tharnoff obitum aecloge funebres duae, elegia una (1565)... ob. Tarnowska Zofja.

Szydłowiecki Krzysztof ob. Agricola R. (Hymnus 1519) — Beroaldus F. (1514) — Camers Varinus (Apoptegmata 1522) — Carolus V (Epistola 1531) — Chryzostom Jan (1538) — Leonard (1527) — Demostenes (Oratio 1521) — Erazm z Rotterdamu (Lingua 1525) — Fortuny i cnoty różność (1524) — Hussovianus Nic. (1525) — Krzycki And. (Ad Pulleonem 1525) — Loxanus Georg. (Hodep. 1530) — Luter Marcin (1526) — Mymerus Franciscus (1532) — Parmeno Wawrzyniec (De glori. ad Obertinum) — Plautus (Amphitrio 1520) — Pyrserius Mathias (1525) — Roysius Piotr — Sacharinus Stan. (Descriptio 1531; ob. Parmeno Waw.) — Sikorski J. C. (1604) —

Silvius Amatus — Szadek Mikołaj (Judicium 1529) — Ursinus Caspar (Oratio 1531).

Ob. o nim obszerną monografię Jerz. Kieszkowskiego Krzyszt. Szydłowiecki 1912. (Tu o stosunkach Szydłowskiego z humanistami; o jego bibliotece; jakoteż o innych współczesnych Szydłowieckich). — Kallenbach w Kwart. hist. 1900 XIV, 45—8. — Komornicki w „Kultora starop.” 1932 str. 559. — O jego exlibris ob. Ex-libris II i IV, 83. — Finkel III, 1872 i 2008.

Szydłowiecki Nicolaus ob. Lilius Guillemus (1523).

Szydłowiecki Paweł ob. Beroaldus F. (1497, 1501, 1514, 1520) — Du-bravius Rodericus (1515).

Szydłowieckich genealogja ob. Raziwił Jerzy (Orationes 1603).

SZYDŁOWICZ. Numismata polonica descripta. Parisiis, Pet. Hunt 1727. fol., 2 arkusze.

Współwydawcą był Józef Siedlnicki. Odbito miedziorytowo i tylko w 40 egzemplarzach. — Miał niebawem wydrukować Icones monetarum polonicarum.

Jancki Briefe.

(Szydłowscy). Uczynienie sprawiedliwości W. kasztelanowi Zarnowskiemu y U. staroście Uszyckiemu Szydłowskiemu (po 1772). fol., str. 1.

Projekt sejmowy.

Bibl. w Suchej — Krasień.

— ob. Kłokowscy (Odparcie 1775).

Szydłowska Symeonowa, żona kasztelana żarn. ob. Troc Michał (Nowy Dykeyonarz 1779).

SZYDŁOWSKI Adam, starosta i pos. ziemi mielnickiej. Głos... 29 paźdz. 1778, fol., k. 1.

Krasień.

— Mowa JW. Adama Szydłowskiego, Starosty mielnickiego, Szefa regimentu dragonii pod imieniem królowey. D. 12 Lutego r. 1786 miana. fol., karta 1.

Krasień.

— Mowa J. W. Ad. Szydłowskiego Starosty mielnickiego, konsyliarza Rady nieustającej, szefa regimentu dragonii pod imieniem królowey na sessyi radney miana d. 20 listopada r. 1787. fol., k. 1.

Bibl. w Suchej — Krasień.

Szydłowski Andrzej Laurenty ob. Szydłowski Wawrzyniec.

SZYDŁOWSKI Antoni. Powinszowanie W. Jmci Panu Dominikowi Bora-

kowskiemu sekretarzowi JKMei, syndykowi Starey Warszawy w dzień jego imienin dnia 4. Sierpnia roku 1788 oświadczone. w 4ce, k. 2 nlb.

Na końcu podpisał się Antoni Szydłowski. Wierszem składa mu życzenia.

(Szydłowski X. Antoni). Do JW. Jmci Xdza Antoniego Szydłowskiego Opata Płock. kanon. Gnieźn. Trybunału koron. Prezydenta w dzień imienin. przez X. S. S. F. D. S. W. W. P. Lublin, w drukarni XX. Trynitarzy. (1789). w 4ce, kart 2.

— Wiersz polski z okoliczności imienin W. JX. Antoniego Szydłowskiego Prezesa Clericorum saecularium in communi viventium przez Polskę i Litwę general: Kanon: Poznańsk., Proboszcza Nowey Warszawy, w dzień Imienin jego ofiarowany w Węgrowie. w 4ce, ark. 1.

Wiersz polski.

— Perillustri ac Reverendissimo Dno Antonio Szydłowski Canon. Posnan. Praeposito Neo-Varsaviensi, Praesidi supremo per Poloniam et Lithuaniam almae Communitatis Clericorum saecularium offert seminarium Kielcense Anno 1789, die 17 Januarii. w 4ce, k. 4.

— Wiersz do Wielmożnego Jego Mości Xiędza Antoniego Szydłowskiego Kanonika Poznańskiego, Proboszcza Nowey Warszawy, Zgromadzenia Ichmość Xięży Komunistów przez Polskę y Litwę Prezesa, w dzień Imienin Jego od Seminarium Warszawskiego i Kieleckiego Ofiarowany Roku 1790. Dnia 17 Stycznia. w 4ce, k. 4.

Zawiera również: Odpowiedź Włmci Xiędza Kanonika Prezesa Zgromadzenia Ichmość Księży Kanoników na ten Wiersz dana Roku 1790.

Uniw. warsz.

— Seminarium Varsaviense Perillustri DD. Antonio Szydłowski Canonico Posnanien. et Livonorum, Praesidi Supremo per Poloniam et Lithuaniam almae Communitatis Clericorum Saecularium in communi viventium offert 1788 Anno. w 4ce.

Uniw. warsz.

— ob. Czajkowski Bened. Józef (Kazanie 1789).

Zapewne chodzi o dwóch różnych Antonich Szydłowskich?

Szydłowski Dominik ob. Niewieski Franc. (Kalendarz 1765).

Szydłowski Jakób ob. Epigrammata (1608).

SZYDŁOWSKI Jan Aureli (I) ze Stradowa, dworzanin król. Lvgybris Lavdatio, Illvstrissimi Ioannis Sarii Zamoscii, Svpremi Regni Poloniae Cancellarii, Exercituumque Ducis celebratissimi. A Joanne Szydłowski de Stradow, Eloquentiae studioso conscripta. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij. Anno Domini 1605. w 4ce, k. tyt. i k. 18 nlb.

Rozpoczyna dedykacja Mikołaj. Zebrzydowskiemu, dat. Cracoviae pridie Cal. Julii 1605. Prosi, by mu zastąpił opiekę Zamojskiego. — Poczem Oratio Ingubris. Sławi ród Sarjuszów, wychowanie Zamojskiego, jego cnoty i przynioły, powołuje się na Schonensa. Dużo o stosunku do Batorego, o wojnie z Moskwą, o arcyksięciu Maksym. Na koniec zwraca się do Barbary Zam. (arte militari praestantissima), do Tomasza, do Zebrzydowskiego, Żółkiewskiego, Sobieskiego. do różnych ziem polskich, do Akademji — wzywając wszystkich do żal. Dzików — Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow.

— Panegyricvs Advolvi In Italiam Illvstrissimi Sigismvndi Miscovii Gonzagae De Mirovv Svpremi Regni Poloniae Marschalci dicatus. A Ioanne Avreljo de Stradovv Schydlovskij Polono. [Tu winjeta]. Romae, Apud Bartholomaeum Zannettum. MDCVII. (1608). Svperiorvm Permissv. w 4ce, str. 23.

Na odwr. tyt. herb. i wiersz łac. z podpisem Desiderius Benedictus Lotharingus.

Poczem na nast. karcie: Panegyricus. Na str. 13 o nadaniu Mysz. tytułu „mantuani principis“. Wychwała m. i. Zygmunta Augusta i Zyg. III.

Od str. 17 wiersze łacińskie, pisane przez przyjaciół autora (luserunt et amici). Podpisali je: Desiderius Benedictus Lotharingus, Vigilantius Daphneus Ostrog., Stanislaus Podlesky Polonus, Joannes Petrus Mnsens Illyricus, Ginus Gianfiliatus Hetruskus, Joannes Brolia Pedemontanus. Są to wiersze na anagramaty z nazwiska Zyg. Myszkowskiego. (Moda anagramatów mało była jeszcze wówczas w Polsce rozpowszechniona; we Włoszech częsta). Kończy: Ode (pióra Szydłowskiego).

Na końcu powt. Romae... Zauetti... Ossol.

— Novum Theatrum polonicum. Dantisci 1606. w 8ce.

Notata ręką mego ojca, bez wskazania źródła.

— ob. Kmita Jan Achacy (Apotheosis 1617) — Lubomirski Mikołaj — Wresnanus B. (1617).

Siarczyński III, str. 251. — Jabłonowski Museum Polonum str. 250.

SZYDŁOWSKI Jan (II), prof. Coll. w Kiejdanach. Vindiciae quaestionum aliquot difficilium et controversarum in theologia oppositae Illustri cuidam et Magnifico Viro. Tum et Theologi cujusdam absurdae opinionii de Christo mediatore et potestate Dei in creaturas. A Iohanne Szydłovio. Franekeræ apud Uldericum Balek 1643. w 12ce.

Jocher 3239.

— ob. Krapieński Jan (1653).

Szydłowski Jan (III), uczeń akad. krak. ob. Radziwiński Wiktor (Laurea 1658).

SZYDŁOWSKI Karol. Prośba Karola Szydłowskiego do Nayaśnicszey Kommissyi o zwrot dóbr Koźmińskich, dat. Warszawa 6. Listopada. 1797. fol., k. 1 nlb. (po polsku i po francusku).

Jagiell.

Szydłowski Krzysztof Bernat ob. Kmita Jan Achacy (Spitamegeranomachia 1595).

SZYDŁOWSKI Marcin Franciszek. Gemmae Florvm Palladis, Jnter Venantes primitias Veris, Ex Venustissimis florum deliciis Selectae, Virtuti & Honori. VV. DD. XXI. Primae Laureae Candidatorum, Dvm In Alma Vniuersitate Cracouiensi, Per Clarissimum & Admodum Reuerendum Dominum, D. M. Mathiam Brocki Collegam Maiorem, Regium Professorem Canonicum S. Annae, In Florentissima Magnorum & Illustrium Hospitum Corona, Artium & Philosophiae Baccalaurei Ritv Solenni Renvtiarentvr Amoris, & gratulationis ergò, A Martino Francisco Szydłowski, Eiusdem Laureae Candidato, Dedicatae. Anno restauratae Salutis 1687. Die 22. Mensis Martij. Cracoviae, Ex Officina Francisci Cezary, S. R. M. Illustriss: ac Rfdiss. Dñi Episc. Crac. Ducis Seueriae, Necnon Scholarum Nouoduorsianarum Typogr. fol., k. tyt. i k. 10 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb Nałęcz i wierszyk in stemma. Dedykacja bisk. J. Małachow-

skiemu. Poczem Oda do S. Jana Kantego, podziękowanie profesorom egzaminatorom Janowi Balickiemu, Maciejowi Brockiemu, Wojciechowi Topińskiemu. — Bakałarzami zostali: Jan Joachim Barankiewicz, Cyrill Słodkiewicz, Jan Rogowski, Walenty Gidzielski, Tomasz Jurkiewicz, Stefan Szopowicz warszawianin, Stefan Jacek Centhaus, Grzegorz Ochociński, Łukasz Frejowicz, Kazimierz Frejowicz, Woszczyna Kazimierz, Kazimierz Jan Mączkowski, Czecki Kazimierz, Dominik Kmeller, Jakób Barański, Kazimierz Rogozowicz, Jędrzej Sertkowicz, Bartłomiej Willamowicz, Jędrzej Frączkiewicz, Michał Włodkowski. — Dla Szydłowskiego pisał pochwałę Stefan Centhaus. — Na końcu berła Akad. — Za rektorstwa Samuela Formankowicza.

Jocher 1460.

Czartor. — Jagiell. — Zamojs.

Szydłowski Seweryn Eustachy ob. Minasowicz J. E. (Zbiór rytmów III; w tomie Bibl. XXII str. 399).

Tu jego wiersz do Minasowicza.

SZYDŁOWSKI Stanisław X. Diariusz Albo [Tu rycina w prostokącie; w środku serce przebite, po bokach serca, górą przebite ręce, dołem nogi, pod sercem 3 gwoździe; po bokach na skrzyżu prostokąta głowy aniołków]. Codzienne Nabożeństwo Rozpamiętywania tajemnic Gorzkiej Męki Paskiej W ranaach Najswiętszych Jezusowych na wszystkiek Post. Pannom Zakonnym Torunskim y Innym ludziom Nabożnym Zdozwoleniem starszych od W. O. X. Stanisława Szydłowskiego Spowiednika Podane. w Toruniu 1646. [Tytuł w ramce]. w 8ce, k. tyt. i str. 91 (mylnie 100).

Zawiera: Dyspozycja na post, dysp. tygodniowa, ćwiczenia koło ran, sposób rachunku snienia, hebdomada magna, msza święta. — Wyjaśnienia znaczenie ceremonji kościelnych wielkotygodniowych i przynosi nieco informacji do ich rozwoju w Polsce. Miało wyjść także z datą 1650.

Czartor. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— Ognista Kolumna Albo [Tu rycina: na tle czarnego kwadratu kolumna w ogniu, po bokach i nad kolumną szarfa z napisem: A Pan Szedł Przed Nimi We Dnie w Słwpie Obłokv A W Nocy V Słwpie Ognistym] Skarb Serdeczny Nabożeństw gorące^o, wtorym (sic) się Akty Ognistei Miłości Ku Bogu Zmodlitwami Zawierają Dla Panien Zakonnych I innych ludzi Na-

bożnych. od W. O. X. Stanisława Szydłowskiego Spowiednika Znowu wydany Zdozwoleniem Stárszych. w Toruniu M.DC.XXXXVI. (1646). w 8ce, k. tyt. i str. 80.

Na odwr. tyt. cytaty z N. Test., poczem przedmowa. Książka zawiera rozpamiętywania nabożna na tematy: Szczerza intencja, Wiara, Pokłon Trójcy, Miłość ku Bogu i Bliźniemu i t. p. — Wszystko dostosowane do potrzeb osób zakonnych.

Od str. 55: Część wtora. Akty y Affekty cnót świętych z uważania przymiotów boskich. Jocher 6618 zna egzemplarz z dedykacją Zofiej Kiszczance Xieni zak. Bened. w Drogiczynie, dat. w Toruniu 1646 (na 2 k.). W egz., który mam przed sobą (Czart.) nie ma tej dedykacji, a nie znać, aby coś brakowało, bo zaczyna się od sygn. A. Z wyrażenia „znowu wydany“ widać, że to druga edycja.

Czartor. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— Zwierciadło życia zakonnego... córkom duchownym... od W. O. X. Stanisława Szydłowskiego wystawione. Roku 1645. w 4ce, str. 134.

Bibl. Dominikanek przyrow.

— Sapientia albo życia zakonnego mądrych panien Iezusowi posłubionych Zwierciadło (sic). S powinszowaniem Mądrości niebieskiej Córkom duchownym wystawione od W. O. X. Stanisława Szydłowskiego Spowiednika 17. Grudnia R. P. 1645.

Trzy część druku (pochodzącego z r. 1690) p. t. Obyczaje chwały godne które się w siostkach Karmelitankach zachowują. — Opis tego druku ob. pod Teresa św. — Data 1645 jest datą I wydania wyżej wskazanego. Fragmentem tego druku jest nr bibl. Ossol. 54 913.

— ob. Jan a Jesu Maria (Instrukcyja w Wilnie 1641) — Teresa św. (Obyczaje chwały godne 1690).

SZYDŁOWSKI Symeon Kazimierz, poseł nurski. Głos J. W. Jmci Pana Szydłowskiego Szambelana J. K. Msci, posła nurskiego na sessyi seymowej d. 29. paźdz. 1778 roku w Izbie poselskiej miany. fol., k. 1.

Bibl. w Sucej — Krasin. — Ossol.

— Mowa JW. Jegm. Pana Szydłowskiego Kasztelana Żarnowskiego na sessyi seymowej miana dnia 29 kwietnia R. 1773. w Warszawie. w 4ce, k. 4 nlb.

Na drugiej stronie: Mowa dnia 1go Maja. Czartor. — Krasin. — Ossol.

- Toż:... 7 maja 1773. w 4ce, k. 4.
Ossol.
- Toż:... Pana Szydłowskiego Kasztelana Zarnowskiego na Sessyi Seymowej miana dnia 11 Maja R. 1773. w Warszawie. w 4ce.
Kraśniń. — Ossol.
- Mowa... Posła Ziemi Nurskiej... Dnia 24. Października 1782 Roku. fol.
Ob. Zbiór mów różnyeh.. (Wilno 1782).
Czartor. — Jagiell.
- Mowa J. W. JMCI Pana Symeona Kazmierza Szydłowskiego, Kasztelana Zarnowskiego; Dnia 28. Sierpnia Roku 1776. Na Sessyi Seymowej Miana. [Na końcu:] w Warszawie w Drukarni P. Dufour 1776. fol., k. 2 nlb.
- Mówi, że odpowiada na głos Lipskiego w sprawie Rady Nieustaj. — Nagania radomską i barską konfed. — Skutki ich są okropne. Akad. — Branic. — Czartor. — Jagiell. —
Kraśniń. — Ossol.
- ob. Szydłowscy — Troc (Nowy Dyk. 1779) — Zbiór mów (1782).
- Mam wątpliwość, czy poseł ziemi nurskiej i kasztelan zarnowski nie są to dwaj różni Szydłowscy?
- SZYDŁOWSKI Szymon**, poseł płocki. Głos Szymona Szydłowskiego Szambelana J. K. MCI, Y Posła Woiewodztwa Płockiego Na Sessyi Seymowej Dnia 25. Czerwca 1793. Roku Miany. fol., k. 1 nlb.
- Nie pozwala na rozbiór kraju.
Mowy jego, luźno wychodzące, zostały potem razem zebrane i w r. 1794 wydrukowane w jednym zbiorze (ob. niżej).
Bibl. w Suchej — Kraśniń.
- Głos Jasnje Wielmoznego Szymona Szydłowskiego Szambelana J. K. MCI Y Posła Wdztwa Płockiego, Na Sessyi Seymowej Dnia 2. Lipca 1793. Roku Miany w Grodnie. fol., k. 2 nlb.
Przemawia przeciw Delegacji. Radzi zwrócić się do Imperatorowej.
Bibl. w Suchej — Jagiell.
- Głos Szymona Szydłowskiego Szambelana J. K. MCI, Y Posła Woiewodztwa Płockiego. Na Sessyi Seymowej dnia 3. Lipca 1793. Roku w Grodnie Miany. fol., k. 1 nlb.
Polacy nie są Jakobinami ani Filiponami.
Bibl. w Suchej — Jagiell.

- Głos Sz. Szydłowskiego posła województwa płockiego na sessyi seymowej dnia 5 lipca 1793 roku in turno miany. 1793. fol., k. 1.
Bibl. w Suchej — Kraśniń.
- Głos Szymona Szydłowskiego Szambelana J. K. MCI, y Posła woiewodztwa Płockiego Na Sessyi Seymowej dnia 8 Lipca 1793 Roku w Grodnie miany. fol., k. 1.
Przeciw projektowi Józefowicza.
Bibl. w Suchej — Jagiell. — Kraśniń.
- Toż:... 16 lipca 1793 na sessyi seymowej w Grodnie. 1793. fol.
Bibl. w Suchej.
- Toż:... in turno w Grodnie na sessyi seymowej d. 17 lipca 1793. fol.
Bibl. w Suchej.
- Głos Sz. Szydłowskiego posła województwa płockiego dnia 20 lipca na sessyi seymowej 1793 w Grodnie miany. 1793. fol.
Przeciw konfed. targow.
Bibl. w Suchej — Jagiell.
- Toż:... 26 lipca 1793 w Grodnie. fol., k. 1. Bibl. w Suchej — Jagiell.
- Głos... na sessyi d. 4 Augusta (1793 r.) w Grodnie miany. (Zarazem:) Przymówienie się tegoż na teyże sessyi seymowej i Głos... na sessyi seymowej tegoż samego dnia t. j. 4 Augusta 1793 r. w Grodnie miany. fol., k. 2 nlb.
Kraśniń.
- Głos... na sessyi seymowej d. 12 Sierpnia 1793 r. miany. fol., k. 1.
Kraśniń.
- Głos... na sessyi seymowej w Grodnie d. 13 Augusta 1793 r. miany. (Zarazem:) Przymówienie się Szym. Szydłowskiego, posła płockiego na sessyi seymowej d. 10. Augusta 1793. w Grodnie miane. (Wreszcie:) Przymówienie się Sz. Szydłows. d. 11. Augusta w Grodnie in turno. fol., kart 2.
Jagiell. — Kraśniń.
- Głos... na sessyi seymowej d. 17 Augusta 1793 r. w Grodnie miany. (Zarazem:) Przymówienie się tegoż na teyże sessyi przy powtórnyim wotowaniu za propozycyą: czyli traktatu z Nayi. Imperatorową Ross. projekt ratyfikacyi ma być przyjęty lub nie? fol., k. 2.
Kraśniń.

— Głos... na sessyi seymowej d. 21 Augusta 1793 w Grodnie miany. fol., k. 1. Krasień.

— Głos... na sessyi seymowej w Grodnie d. 29 Sierpnia 1793 miany. fol., k. 1. Krasień. — Uniw. lwow.

— Głos Szymona Szydłowskiego Posła Województwa Płockiego Na Sessyi Seymowej w Grodnie dnia 2. Sierpnia 1793 Roku Miany. fol., k. 3 nlb.

Daje wyraz „rozpaczy“. Mówi, że w sejmie jest nadworna rada Ambassadora Rosji płatna z kasy moskiewskiej. Występuje przeciw projektowi posła wyrzuconego z Izby, a przedstawionemu przez Ambassadora. Byłto oficer moskiewski obrany posłem na sejmiku podlaskim. — Również zaprzęдали się niektórzy Prusakowi.

Bibl. w Suchej — Jagiell. — Ossol.

— Toż... na sessyi seymowej w Grodnie d. 9 Septem. 1793 miany. fol., k. 1. Krasień.

— Głos... 20 lutego 1794. fol., k. 1. Czartor.

— Mowy Szymona Szydłowskiego Posła Województwa Płockiego Na Seymie Grodzieńskim 1793. R. Miane. [Tu winjeta: w wieńcu amfora]. w Warszawie MDCCLXXXIV. (1794). w 4ce, k. tyt. i str. 72.

Rozpoczyna: Głos Szymona Szydłowskiego szambelana J. K. Mei y posła woj. płockiego z 25 czerwca 1793. — Poczem 28 dalszych mów (głosów, przemówień) z lipca, sierpnia i września. Ostatni głos z 21 sept.

Prosi Stan. Aug. aby wystosował odezwę do Katarzyny, wzywając ją do przeszkodzenia podziałowi. — Należy przeciwdziałać opinii w Europie, uważającej Polaków za Jakobinów i Filiponów. — Przeciw projektowi Józefowicza, posła infl. — Gani ton impertynencki marsz. seymowego. — Przeraża go projekt traktatu między Polską a Rosją, podany przez ambassadora. Gotów jest przyjąć Sybir. — Widzi gwałt od własnych rodaków. — Konfederacja targowicka chybiła celu; zniszczyła wolność Polaka pod pozorem jej obrony. — Krytykuje ostro komendantów wojskowych, włączających się po kraju. — Przeciw traktowaniu z Prusakami. — Wyrzuca narodowi, że wojsko powiększał tylko na papierze. Niehacznym stanie rycerzki! — Pochwała Zieleńce i Dubienkę. — O zdrajcy Podhorskim pośle wołyńskim. Protestuje przeciw jego projektowi. — Dnia 4 sept. przemawia w czasie otoczonego zamku i izby moskiewskim wojskiem. — Ambassador ross. rozsypuje pieniądze. — Marszałek popiera zdraj-

ców. — O rozpaczy w narodzie. — Magnaci opuszczają kraj w niedoli, nam zostawiają powinność cierpienia z ojczyzną. — Przeklina wynalazek konfederacji. — Proponuje nowy akt „konfed. grodzieńskiej“ skierowanej przeciw targowickiej. — Watawia się za Haumanem podpułkownikiem, który sam jeden nie zaprzysiągł cudzej potencji i dzisiaj jest zrujnowany.

Czartor. — Krasień. — Uniw. warsz.

— Dnia 27. Sierpnia 1793. Projekt JW. Szydłowskiego Posła Płockiego. Deklaracya względem Negocyacyi z Posłem Pruskim. w 4ce, str. 1.

Projekt ten jest przedrunkowany i omówiony w „Mowach“ z r. 1794.

Czerw. Dwór. — Ossol. — Uniw. lwow.

— Przymówienie się Szymona Szydłowskiego Posła Województwa Płockiego, Na Sessyi Seymowej Dnia 13. Lipca 1793. Roku w Grodnie. fol., k. 1 nlb.

Nie pozwala na dalsze traktowanie z królem pruskim. Bibl. w Suchej — Jagiell.

— Przymówienie się Szymona Szydłowskiego Posła Płockiego Na Sessyi Seymowej dnia 10. Augusta 1793. Roku w Grodnie Miane. fol., k. 2 nlb.

Przeciw Marszałkowi seymowemu.

Jagiell.

— Przymówienie się... na sessyi seymowej d. 11 Augusta (1793) w Grodnie in turno miane i Przymówienie się tegoż na sessyi seymowej d. 10 Augusta w Grodnie miane 1793 r. fol., k. 1. Jagiell. — Krasień.

— Przymówienie się... na sessyi seymowej w Grodnie d. 28 Augusta 1793. (Zarazem:) Projekt tegoż. Deklaracya względem negocyacyi z posłem pruskim. fol., k. 1. Krasień.

— Przymówienie się Szymona Szydłowskiego Posła Płockiego na sessyi dnia 2 7bris (1793) in Turno miane. fol., k. 2.

Bibl. w Suchej — Jagiell. — Ossol.

— Przymówienie się... na sessyi seymowej w Grodnie d. 6. Septembr. 1793 r. miane. fol., k. 1. Krasień.

— ob. Grodno (Głosy 1793).

Korzon Wewn. dzieje VI (1898) str. 386. — Finkel III, 1872.

Szydłowski Teodor ob. Chądzyńska Kat. (1775) — Kozłowski Stephanus (1747).

SZYDŁOWSKI Wawrzyniec Andrzej (Laurentius a S. Rosalia). Kazania niedzielne y odświętne na Kommissyi Radomskiej miane, a prześwietnemu imieniowi JW. JMP. Woyciecha Siemieńskiego Starosty Dębowieckiego, pułkownika Woysk JKMcI y Rzpltey, Kommissarza z ziemi Lwowskiej, Prześw. Trybunału Radomskiego Marszałka dedykowane przez X. Laurentego od S. Rozalii Schol. Piarum, S. teol. profesora, ordynariusza teyże Kommissyi R. 1745. w Warszawie w drukarni JKM. y Rzpltey Koll. Sch. Piar. fol., k. 3 nlb. i str. 73 (sygn. A—S₂).

Na odwr. str. tyt. herb Siemieńskich a pod nim 8 w. pol. — Przypisał autor prozą Marszałkowi. Zawiera 9 kazań mianych podczas tej komisji.

Janoc. Lexicon I, 160.

Czartor. — Uniw. warsz.

— Kazania Postne Na Passyach Męki Jezusa Chrystusa dowod żywy Reprezentujące. Z Historji Ewangelistow Świętych zebrane, y wymową Kaznodziejską podczas dyscyplin postnych Chrystusowym wiernym pobożnie Ogłoszone. A Jmieniowi w zaszczytach Korony Polskiej Wielkiemu, to iest: Jasnemu Wielmożnemu JMéi X. Jozefowi Załuskiemu Referendarzowi Koronnemu Opátowi Willaryi, Betnacy, y Fontanety Wielkiej Korony Francuskiej, Proboszczowi Warszawskiemu, Kánonikowi Katedrálnemu Krákowskiemu, Dedykowane. Przez X. Laurentego Andrzeia od S. R. Scholarum Piarum, S. Teologij, y SS. Kanonow Professora. Roku Pańskiego 1748. Dnia 8. Kwietnia. [Tu winjetka]. W Warszawie w Drukarni J. K. M. y Rzeczypospolitey XX. Scholarum Piarum. w 4ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 114.

Na odwr. k. tyt. herb Junosza Załuskich i wierszyk polski. Dedyk. na 3 stronach, poczem cenzura i imprimatur. Zawiera 6 kazań, nie przedstawiających większego interesu. Jocher 4651. Jagiell. — Ossol.

— Kazania Postne Na Passyach Miane, A pod zászczycem Pasterskim Iasnemu Wielmożnemu IMcI. X. Jozefa Szembeka Biskvpa Chełmskiego, Opata Wągrowieckiego Dyecezaná y Pasterza

Nászego. Wydane Przez X. Andrzeia Lavrentego od S. R. Szydłowskiego, Scholarum Piarum, S. Theologij y SSyich Kánonow Professora, Wice Rektora Chełmskiego, Roku Pańskiego 1749. W Drukarni Akademij Zamoyskiej. w 4ce, k. tyt. i k. 52 nlb.

Na odwr. tyt. herb Szembeków i wiersz. — Dedyk. na 2 k., w której wychwala stryja (Krzysztofa Antoniego prymasa). — Poczem na 1 k. aprobaty.

Kazań jest sześć na końcu każdego „Konkluzja z reflexyą“. — Treść wyłącznie dewocyjna.

Uniw. warsz. — Uniw. wileń. — Zamojs.

— Kazanie na Beatyfikacyą B. Jozefa Kalasantego, Fvndatora Scholarum Piarum, Beatyfikowanego od Oyca S. Benedykta XIV. Miáne przy Konkluzji trzebndniowego Nábozeństwa w Kollegium Chełmskim Fundacyi J. J. WW. Swierskich. A Iásnie Wielmożnemu IMéi Xiędzu Kazimierzowi Tomaszowi Z Swierzá y Románowá. Swierskiemu Kanonikowi Metropolij Lwowskiej, Scholastykowi Katedrálnemu Chełmskiemu, Drobyckiemu, Zienkowskiemu &c. Proboszczowi, Depvtatowi Kapituły Chełmskiej ná główny Trybunał Koronny. Dedykowane. Przez X. Andrzeia Lavrentego Szydłowskiego, od S. R. Scholarum Piarum, S. Theologij y SSyich Kánonow Professora, Wice. Rektora Chełmskiego, Roku Pańskiego 1749. W Drukarni Akademij Zamoyskiej. fol., k. tyt. i k. 8 nlb.

Na odwr. tytułu herb Świerskich i wiersze polskie, poczem na 2 k. dedykacja.

Kazanie składa się z trzech części. Wyśławia Józefa Kalasantego ogólnikami. Kończy je: Konkluzja. Bierzmy przykład ze świętych.

Poczem aprobaty i imprimatur P. Łosieckiego, scholastyka zam. Ossol.

— Kazanie na Święto Opieki Jozefa S. przypadające w Niedzielę trzecią Wielkieynocy, a poprzedzające uroczystą beatyfikacyę B. Józefa Kalasantego fundatora zakonu Matki Bożey kleryków regularnych Scholarum Piarum w Kollegium Chełmskim wydane pod zászczycem y imieniem tegoż nowo błogosławionego przez X. Andrzeia Lavrentego Schol. Piarum ordynariusza,

starej Katedry Chełmskiej vicerektora... 1749. w drukarni Akademii Zamojskiej. w 4ce, k. 8.

Zamojs. (?)

— Summarium Iudicij Regularis Ex Sacrosanctis Canonibus & Decretalibus Gregorij IX. prius per R. P. Remigium à S. Erasmo Religionis Nostrae Scholarum Piarum, Theologum Canonistam per Provinciam Germaniae breviter Concinnatum. Novissimè verò per P. Lavrentium à S. Rosalia S. Theologiae Professorem Collegij Varsaviensis in multis locupletatum & autum Cui de novo accessit pars I. ex libro I. Decretalium per totum; circa finem verò libri, Actus XII. totus, in quo est adiecta Processandi forma, Purgatio Canonica, Collegiorum Visitatio, necnon Index rerum & verborum qui in brevi Epitome Processus P. Remigii desiderabatur. Superiorum Permissu. Anno 1744. Varsaviae Typis S. R. M. & Reipublicae Scholarum Piarum. w 8ce, k. tyt. i k. 15 nlb., str. 154, k. 6 nlb. (Index) i str. 32.

Na odwr. k. tyt.: In Stemma religionis sacrosanctum i 4 wiersz.

Poczem Facultas, podpisał: Ign. Vlad. à S. Stanisław, praep. prov.; oraz censura i imprimatur arch. Grzegorzewskiego.

Dedykacja patri Ignatio Vlad. a S. Stanisław per Poloniam praep. prov.

Jest to praca napisana przez Remigiusza à S. Erasmo (ob. tom XXVI, 242) a przez Szydłowskiego przystosowana do stosunków piarskich polskich.

Treścią jej jest opracowanie procesowych i karnych przepisów Zakonu piar. —

Obejmuje: dwie części: Praeambula iuris oraz Processus criminalis (wraz z prawem karnem). Na końcu: Index Rerum et verborum. — Poczem z osobnem liczbowaniem: Liber III Directorium visitationis.

Cytowane są głównie źródła pr. kanon. powszechnego; ale końcowe rozdziały są oparte na aktach „ex authentico Archivi Varsav. Anno 1743“. Zdaje się, że część końcowa (III) jest pióra Szydłowskiego, a I i II są przedrukami.

Błędnie bywa przypisywane Klisowiczowi Wawrz. (obacz), gdyż autorem mieni Janocki Szydłowskiego.

Jocher 7436.

Czartor. — Ossol. — Uniw. warsz. — Uniw. wileńs.

— Theses theologicae. Varsaviae 1746. w 4ce.

Dedyk. Principi Mart. Lubomirski praefecti Casimiritani filio.

Bielski Vita 72—4. — Horanyi Scrip. piar. II, 201 (na rok 1745). — Encykl. Orgelbr. XIV, 829. — Janoc. Polon. lit. 78. — Tenże Lexicon I, 160.

— ob. Remigiusz (1744) — Wysocki Sam. od S. Flor. (Chwała chwalebna).

SZYDŁOWSKI Wojciech (Adalbert) Antoni, kanonik krak. Tryumf Wieczności zapisany, Albo raczej Miecz Zwycięstwa Nayiaśniejszey Rzpltey Korony Polskiej; Przez Wielkość y Dzielność Nayiasniejszego y Niezwycięzonego Augusta II. z Bożey Łaski Krola Polskiego, Prawdziwie nam Pánuiącego szczęśliwie, Erygowany. Ná pościechę Oyczyźnie, przy szczęśliwym Panie w wszelkiej szczęśliwości z Niebá, y ozdoby obfitującej y opływającej, Dedykowany, Jasnje Wielmożnemu Imci Panu P. Janowi Tarłowi Woiewodzie Lubelskiemu, Kámienieckiemu, Łátyczewskiemu, Mielnickiemu, &c. Staroscie. Wielkiemu Posłowi od Nayiaśniejszey Rzpltey do Stolicy Apostolskiej náznáczonemu, w zelozyi o Honor Boski, y Matki Nayśw. po świętey pamięci, I. O. Xiążęciu Pánstwá Rzymskiego Ierzym Lvbomirskim Woiewodzie Krakowskim, prawdziwem o Wiarę S. Sukcessorowi, Pánu Miłościwemu y Dobrodzieiowi oddány y ofiarowany. Przy osobliwey Solennizácii Národzenia Nayiaśniejszego Pana Pana Miłościwego; w Wárszawie wynáleziony, Roku Pánskiego 1729. Dniá 2. Augustá. fol., k. tyt. i k. 6 nlb.

Na odwr tytułu Topór i 8 wiersz polski. —

Dedykacja po łacinie na 1 str., podpisana: Adalb. Ant. Szydłowski. Poczem na nast. str. herb Augusta II (dwa miecze na krzyż). Następuje wiersz polski: In nomine Mariae. Opowiada w nim, że Protestantowie i Toruńczykowie (Rezner, sic) podeptali honor Marji i obraz jej spalili, ale Ignacjuszowie (Jezuici) ujęli się za nią. Bronili jej też Lipscy, Mniszech, Ciołek — a król August wydał surowy dekret na wielki występek. Za to go Bóg nagrodzi, jnż mu Turcy Kamieniec oddali... I t. p. i t. p.

Zaluski Bibl. 84. — Juszyński Dykc. II, 232.

Bibl. w Suchej. — Uniw. warsz.

Szydłowski Zygmunt ob. Kaczkowiec Jan (Apollo) — Macudkowiec Maciej (Poemation 1618).

SZYK Baruch ben Jakób z Mińska. Amude Szamajim [Podstawy niebios]. Berlin 1777.

Jest to komentarz do astron. traktatu Majmonidesa, z dodatkiem pracy o treści anatomicznej p. t. Tiferth Adam (Piękno człowieka).

— Jesod Olam [Osnowa świata]. Berlin 1777.

Dotyczy kalendarza żyd.

— Derech Jeszera [Droga prosta].

Haga 1779.

Opisuje choroby i podaje wskazówki higieniczne.

— Kene ha-midda. Praga 1784.

Jest to przekład jakiegoś angielskiego traktatu o geometrii.

Tłumaczył również Euklidesa i wydrukował w Amsterdamie 1780.

Obacz o nim Bersohn Słownik biogr. Żydów 1906 str. 69.

SZYLARSKI Józef. Kalendarz Polski y Ruski W Którym Święta Roczne y Biegi Niebieskie, Aspekty, Wybory, Czas siania, Szczepienia, Krwie puszczania, Lekarstw zążywania, Wschod y Zachod Słońca &c. należyty m porządkiem Półzone y Opisane. Na Rok Panski 1766. Który jest według Komputu Rzymskiego Przybyszowy, a po Przystępnym drugi, według zaś Komputu Greckiego po Przybyszowym trzeci... Przez M. Jozefa Szylarskiego, W Przesławney Akademii Krakowskiej Nauk Wyzwolonych y Filozofii Doktorá, Mátematyki Professorá. z należytą pilnością Wyrachowany. W Krakowie W Drukarni Akademickiej. (1766). w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tytuł ruski: Sobornik i t. d.

Poczem kalendarz z prognostykami o deszczu u dołu (tu wskazówki, poczem poznawać zbliżający się deszcz z wody, z rosy, z chmur, z grzmotów, z mgły i t. p.). Wyrażenie wschodu i zach. słońca i Prognostyk astrologiczny generalny (o paniu rocznym, o zaćmieniach, o porach roku, o zdrowiu, ogniu powodzi i t. p.). — Wreszcie tabela aspektów. Akad.

— Toż:.. na Rok Pański 1767.

który jest według Komputu Rzymskiego po Przybyszowym pierwszy, a po Przystępnym trzeci. Przez M. Jozefa Szylarskiego, w Przesławney Akademii Krakowskiej Nauk Wyzwolonych y Filozofii Doktorá y Mátematyki Profe-

sora z należytą pilnością wyrachowany. W Krakowie W Drukarni Akademickiej. 1767. w 4ce, k. 10.

Żebrawski Bibl. matem. 442.

Ossol.

— ob. Sobczyński Ant. (Gemmae 1759).

SZYLARSKI Walenty (ur. ok. 1730). Początki Nauk Dla Narodowej Młodzieży To jest Grammatyka Języka Polskiego Ucząca, A tym samym pojęcie obcych języków, jako: Łacińskiego, Francuskiego, Njemjeckiego, Włoskiego i innych Ułatwiająca. Przez M. Walentego Szylarskiego. Nauk Wyzwolonych i Filozofii Doktora Ułożona. Roku 1770. do Druku Podana. W Lwowie W Drukarni J. K. Mci i Bractwa SSS. Troyey. w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb., str. 120.

Zaczyna przedmowa „Do Czytelnika“. Tu wykazuje pożytki uczenia się gramatyki. Oświadcza się przeciw tworzeniu nowych wyrazów. Między innymi nagania wyrazy urobione na wzór endozoziemski (drobnowidz, gwiazdowidz). Wspomina o wejściu w użycie takich wyrazów jak powieś (historja), świecznik (lichtarz), krysa (linja), obręcz (cyrkuł) i t. p. Powołuje się na X. Kleczewskiego książkę o początku języka polskiego 1767, i na Mesgiena, Woyne, Monete (1763). Wypisuje słowa polskie pochodzące od niemieckich (m. i. szlachcie od schlaecht!). — Broni też zdania, że należy zaczynać naukę od gram. ojczystego języka (nie łacińskiego). Dziełko składa się ze wstępu i 4 części: 1) ortografja; 2) etimologja (deklinacja rzecz., konjugacja czasown., oraz o różnych częściach mowy, całkiem inaczej nazywanych aniżeli dzisiejsza terminologja); 3) Syntaxis; 4) Prosodia (tu nauka o wierszach polskich, o strofach i t. p.).

Szylarskiego stosunek do Kopczyńskiego omawia Kopko w Rozpr. Akad. filolog. Tom 46, str. 246.

Smoleński Pisma II, 34. — Wisłocki Krótka wiadom. o tow. literatów str. 11. — Łoś Pisownia 1917. — Plebański w Enc. wych. V, 540—5 (tu podaje rozbiór).

Jagiell. — Ossol.

— Rhetorica Ecclesiastica Antiquo-Nova Theoretica & Practica Admodum Reverendis Dominis Instituti S. Augustini Canonicorum Reg. de Saxia Professis, id temporis Eloquentiae Auditoribus. à M. Valentino Szylarski Philosophiae Doctore, ejusdemque & paulò ante Rhetorices in Collegio eorundem

Canonicorum Reg, de Saxia Professore, immediato Scholae SSi Spiritus, in praesentiarum Contubernii Geloniani Seniore, compendiosè Tradita, Nunc verò insigniter Aucta ac in lucem Edita, A. D. 1765. Cracoviae Typis Semin: Episc: Academ: Dioec. w 8ce, k. tyt. i k. 14 nlb., str. 379, k. 2 nlb.

Na odwr. herb i 2 dwuwiersze.

Dedyk. Stanisław de Podhaice Wolski U. J. in univ. Crac. Dri Protonot. apost. Secret. Ord. S. Aug. Canon. regul. praepos. generali. Tu genealogia Wolskich. Approbaty są z r. 1763.

W przedmowie do czytelnika wyjaśnia cel i plan książki.

Rozpoczynają: Prolegomena Rhetoricae in communi et ecclesiasticae. Tu podaje cechy wymowy kościelnej i wymienia znakomitszych kaznodziejów obcych i polskich (Karnkowski, Załuski, Haeki, Białobrzęski, Sokołowski, Bnjdecki).

Dzieło rozpada się na 5 ksiąg: De amplificatione i de affectibus, De inventione, De Dispositione, De elocutione, De Memoria et pronuntiatione. Jest to więc teoria kaznodziejska, ożywiona obfitymi przykładami (dużo tekstów po polsku). Na końcu Conspectus materiarum i Errata (razem 5 stron).

Jocher 4394. — Łukaszew. Hist. szkół 1, 314, przyp.

Akad. — Bibl. w Suchej — Jag. — Un. lwow.

— ob. Rollin Karol (Sposób uczenia 1769) — Sierakowski Ignacy (1755; egz. z arytmetyki).

Muczkowski Statuta 411—414. — Eucyk. Org. XXIV, 858. — Enc. kośc. XXVIII, 115. — Korbut² II, 150.

SZYLARSKI Wojc., kanonik lwowski.

Kazania O Przeniesieniu Cudownego Obrazu Najsświętszej Maryi Panny Łaskawey. Cudami y Łaskami zdawna wslawioney. z Kaplicy Domagaliczowskiej na Cmentarzu przedtym będącej. Do Kościoła Archikatedralnego Metropolitańskiego Lwowskiego. Przez całą Oktawę Mianc. Iasnie Oswieconemu Nayprzewielebniyszemu Imci Xiędzu Wacławowi Hieronimowi z Bogusławie Sierakowskiemu Areybiskupowi Metropolitańskiemu Lwowskiemu, y całej Iasnie Wielmożney Nayprzewielebniyszey Archikapitulie Metropolitańskiej Lwowskiej. Przez X. Woyciecha Szylarskiego Kanonika Lwowskiego y Proboszcza Bractwa SSS. Troycy. w Łaskawą Protekcyą Oddane. Roku, kto-

rego się Iednorodzony Syn Boski z Łona Przedwiecznego Oyca, za sprawą Ducha Najsświętszego w Niepokalane Wnętrności Nayszystszej Maryi Panny dla zbawienia Narodu Ludzkiego przeniosł. 1768. W Lwowie W Drukarni J. K. M. y Bractwa SSS. Troycy. fol., k. tyt. i str. 19 oraz str. 117—239.

Na odwr. tyt. herb Sierakowskiego i trzy 4wiersze. — Poczem od str. 1 rozpoczyna się Kazanie (Szylarskiego) w dzień przeniesienia obrazu... Kończy się ono na str. 19 t. j. na k. sygn. E₂ recto. U dołu strony anioł z trąbą i wieńcem.

Poczem zlepiono z tą stroną stronicę liczbowaną 118 i odtąd idą już strony 118—239, sygnowane Aa—Zz oraz Aaa—Ggg.

Na str. 117 rozpoczęty druk: Kazanie (Szylarskiego) po przeniesieniu obrazu (ale bez osobnego tytułu, tak że czytelnik z trudem tylko się orientuje). Autor zwraca się do arcybiskupa i zapowiada, że będzie prowadził „dalszy przeciąg kazania“.

Od str. 136 idzie: Kazanie w szrode między oktawą przeniesienia... Przez X. Antoniego od Nawidzenia... (ob. tom XII str. 176).

Od str. 152: Kazanie między oktawą przeniesienia... przez X. Klem. Chodykiewicza... dnia 16 maja 1765... (ob. tom XIV, 186: Dwojaki przemienienie).

Od str. 168: Kazanie między oktawą przeniesienia... przez X. Dydaka Tarszeńskiego dnia 16 maja 1765... (ob. Tarszeński).

Od str. 180: Kazanie... przez X. Wincentego od Opieki św. Józefa... Roku 1765 Dnia 17 maja... (ob. Wincenty).

Od str. 192: Kazanie... przez O. Filipa... Zak. św. Franc. R. 1765... Dnia 17 maja.

Od str. 202: Kazanie przez... X. Walerjana Tumanowicza R. 1765 Dnia 18 maja... (ob. Tumanowicz).

Od str. 211: Kazanie... przez X. Kazim. Kupińskiego... Dnia 18 maja 1765.

Od str. 219: Kazanie... przez X. Antoniego Alexandrowicza... R. 1765 dnia 19 maja.

Od str. 230: Kazanie na oktawę solennego przeniesienia obrazu... przez X. Wojc. Strykowski (ob. tom XXIX str. 358, gdzie opisany przedruk w 4ce).

Jest to więc zbiór kazań wypowiedzianych przez 10 mówców; zbiór ten nie zawiera jednak opisu samej uroczystości, a osobliwością jego jest, że brak mu w środku paginacji od str. 20—119. Stronice te zapewne zarezerwowano na opis przebiegu przeniesienia obrazu. Z niewiadomych przyczyn drukn zaniedbano.

Na str. 166 pochwały Sierakowskiego, które często się w kazaniach powtarzają.

Ossol.

— Koronka na część y chwałę Boga przez X. Wojc. Szylarskiego. W Lwo-

wie, w drukarni bractwa S. Troycy. 1769. w 12ce.

— Nauka Krotka O Powietrzu morowym, z wyrażeniem: Co to jest Powietrze morowe? Zkąd się rodzi? Co za przyczyna jego? iako się go chronić? Czy się godzi przed nim uchodzić? Jak się podczas niego sprawować? y iako się w nim ratować? Roku 1705. w Akademii Zamoyskiej Wydrukowana. A teraz przez Jmci Xiędza Woyciecha Szylarskiego Kanonika Lwowskiego, Proboszcza Bractwa SSS. Troycy. z Przydatkiem potrzebnym dla Kapłanów, ludziom zapowietrzonym służących. Za dozwoleniem Starszych Przedrukowana. Roku Pańskiego 1770. W Lwowie w Drukarni J. K. Mei y Bractwa SSS. Troycy. w 12ce, k. tyt. i k. 53 nlb.

Na odwr. tyt. Reiprimum L. Gadurowskiego z r. 1770.

Jak wynika z tytułu, jest to przedruk jakiegoś nieznanego mi piśmka z r. 1705 (druk w Zamościu), zawierającego naukę o morowym powietrzu. Nie jest to dziełko ks. Frydrychowicza p. t. Duchowne morowego powietrza lekarstwo 1705, gdyż to dziełko ukazało się w Krakowie nie w Zamościu (ob. tom XVI, 355).

Obu jednak dziełkom z r. 1705 jest wspólną podstawą, gdyż oba korzystały w części lekarskiej z pracy J. Petrycego: Praeservatio albo uchrona (1622). Obacz o tem dziełku w tomie XXIV, 208.

Równocześnie z niniejszym przedrukiem Szylarskiego nkazał się w Przemysłu inny przedruk tegoż samego dziełka, opisany już w t. XXIII, str. 64 (o 70 stronach).

Jest więc to dziełko kompilacją medyczezej pracy J. Petrycego z dewocyjnymi środkami walki z morem. Dzieli się więc na 2 części. Pierwszych VI rozdziałów obejmuje rady lekarskie: znaki, przyczyny powietrza, ucieczka z miast, prezerwatywy (tu powołuje się na Schola Salern.), antidota (tu recepty), higjena. — Od k. E₆ rozpoczyna się rozdział VII i odtąd: Sposób duchowny najskuteczniejszy do odegnania powietrza. Są to litanje, zamówienia, modlitwy (głównie do św. Rozalji). — Na końcu wskazówki dla kapłanów Tob. Lohnera S. J.

Giedroyć Mór 1899 str. 26 — Gąsiorowski Hist. med. II, 173. — Chłędowski Spis 161.

Czartor. — Ossol.

— Świadectwo o cudach y łaskach N. M. P. Łopatynskiej... 1759.

Edycja I nie jest znana. Ale w tytule II edycji powiediano „powtore do druku podane R. 1769”. Ponieważ zaś uznanie obrazu

za święty miało miejsce w r. 1759, więc można wnosić, że I edycja ukazała się w tymże roku.

— Świadectwo O Cudach y Łaskach Nayswiętszey Maryi Panny Łopatynskiej Poprzysięzone, z Inkwizycyi Oryginalnych, Autentycznych y Approbowanych. Przez Imci X. Woyciecha Szylarskiego Kanonika Kościoła Katedralnego Lwowskiego y Proboszcza Bractwa Świętej Troycy Wyjęte. Do którego [oprócz Cudów pod summieniem zebranych] Cuda nowe y łaski pod przysięgą zeznane, tudzież Godzinki różne Pieśni są przydane. Z Dyspozycyi Zwierzchności Duchowney powtore do Druku Podane. Roku 1769. [Tu pasek]. w Lwowie w Drukarni J. K. Mei y Bractwa SSS. Troycy. w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb., str. 358, k. 5 nlb.

Na odwr. tytułu aprobaty Stef. Mikulskiego, archid. — Na nast. karcie rycina: „Prawdź. wizerunek obrazu N. M. P. Łopatynskiej“, poczem na 6 k. idzie „Wiadomość o cudownym obrazie“. (Obraz kupiony w Częst. przez Mac. Niestojemskiego i pocierany o obraz Częstochowski; przeniesiony w r. 1756 z Rytkowa do kaplicy w Łopatynie; odtąd zaczęły dziać się cuda). — Od k. A następują zeznania świadków, potwierdzające cuda z lat 1754—1758. Zeznania te badał w lutym 1759 arc. Alex. Lubieński i ferował dekret (wydrukowany na str. 93—98) uznający obraz za święty. Szylarski był członkiem Komisji. Opisana jest uroczystość (bardzo dla epoki charakterystyczna) zawieszenia tego obrazu na ołtarzu w Łopatynie oraz radość ludu z tego powodu.

Od str. 108 idą nowo w tej edycji dodane cuda z lat 1759—1768. Jak zwykle cuda te są dość jednostajne: dotyczą uzdrowień, ochrony przed piorunami, obrony przed łątkami (łalki wielkości palca u ręki, które się ukazywały Barb. Rafałowskiej), przybytku mleka u krów i t. p. Wszędzie występuje tendencja, aby wiarę w gusła i w lekarstwa zastąpić wzywaniem M. B. Łopatynskiej. Oraz aby suggerować wyższą moc tego obrazu niżli innych cudownych.

(Od str. 313 officium, pieśni, modlitwy.

Na końcu spis alfab. imion osób, wzmiankowanych przy opisie cudów.

X. Wacław (Nowakowski) O cudownych obrazach w Polsce 1902. Ossol.

— Obwieszczenie jubileuszu na Niedziel dwie przez Oycy S. Klemensa tego imienia XIV. Papieża teraz szczęśliwie Kościołem Chrystusowym rzą-

dzącego na uproszenie Mu do sprawowania zbawiennego tyebże rządów Kościoła s. Boskiej pomocy po wszystkich diecezyach nadanego z przydatkiem różnych modlitw dla większego nabożeństwa przez Imci Xiędza Woyciecha Szylarskiego kanonika lwowskiego, proboszcza bractwa SSS. Troycy do druku podane. W Lwowie w drukarni J. K. M. y bractwa SSS. Troycy R. P. 1770. w 12ce, k. 42 nlb.

— ob. Benedykt XIV (Bullarium 1758; on był wydawcą) — Burghaber An. (Tres centuriae 1765) — Piasecki Paweł (Praxis 1758).

Łopaciński w Enc. kośc. XXVIII, 116.

Szylcher ob. Trzebiński (Kazanie 1784).

(**Szyler Franciszek**). Racye ze strony Sławetnego Franciszka Szylera mieszczanina Iubilera Warszawskiego i Magdaleny z Kinców małżonków powodów y pozwanych, względem żądanej od siebie niesłusznie successyi Akiermonowskiej przez Szl: Gantrow małżonków pozwanych y powodów, zamiast Konkluzyi sądownie czytane y do ksiąg podane 1782. fol., k. 3 nlb.

Uniw. warsz.

Szylingowa Elżbieta ob. Gebecki B. (Pierścień 1641).

(**Szylingowie**). Kategoria WW. JJ. PP. Karola względem starszeństwa małżeńskiego y Johanny z Gruzewskich, primo Wolkowey, a teraz Szylingow Chor. J. K. Mei, tudzież Samuela, Anny y Bogumiły Wolkow potomstwa zeszłego Władysława Wolka starosty zebrowskiego z JJ. WW. Kazimirą z Oginskich podskarbiną W. W. X. Lit. z dokładem opiekunow matką, Michałem względem starszeństwa małżeńskiego y Barbarą z Brzostowskich corką Brzostowskiemi, J. P. Jerzym Dragalem ekonomem. fol., k. 2.

Zielińska.

Szyller (Schüller), pułk. artyl. ob. Potocki Stan. (1791) — Tablica (1791).

Ob. o nim Korzon Wewn. dzieje V, 39, 43.

SZYMAK Grzegorz Józef Tomasz. Fasciculus Variorum Spiritualium Exercitiorum Et Piarum Orationum Ad Usam Fratrum Ordinis Praedicatorum.

Cum Licentia Superiorum reimpressum. Vilnae, Typis S. R. M. & Reipublicae in Collegio PP. Scholarum Piarum. Anno Domini 1765. w 8ce, k. tyt., str. 396 i k. 2 nlb.

Na odwr. tyt. licencja i impr. z r. 1764, w której powiedziano, że Szymak powiększył to dziełko suo labore. — Szymak jest więc raczej wydawcą niż antorem. Edycje poprzednie z r. 1674 i 1672 obacz w t. XVI, 173.

Jest to brewiarz dominikański (po łacinie). Zawiera modlitwy, officia, litanje, psalmy, różaniec, hymny. Na końcu rejestr.

Egz. bibl. Jag. ma stampię bibl. publ. wileń. (nabyty w r. 1893).

Jocher 5797. Jagiell. — Ossol.

— Prerogatywa Zakonu Kaznodziejskiego Z Faworow łask, y dobrodzieystw osobliwszych, sobie od swey Matki y Opiekunki, Nieba y ziemi Krulowey SS. Maryi Panny Dotąd świadczonych Z Kronik domowych Zebrana, Krotkim ich natrąceniem dla uwielbienia teyże SS. Matki Swiatowi Sarmackiemu przez X. Jozefa, Tomasza, Grzegorza Szymaka, Pisma S. Doktora, Pisarza Apost: y na ten czas Wileńskiego Konwentu SS. AA. Filipa y obu Jakubow Przeora, tegoż Zakonu Prowincyi Litewskiej, Objawiona. Roku objawionego swiatowi przez Macierzyństwo Panny Słowa Przedwiecznego 1755. [Tu winjetka]. w Wilnie w Drukarni J. K. Mei WW. XX. Franciszkanow. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 541, k. 17 nlb.

Rozpoczyna aprobata Aleks. Horaina z r. 1754 i 2 cenzury. Na nast. karcie: Przedmowa do czytelnika. W niej donosi, że czytał Djarzusz albo kronikę tłumaczoną z włoskiego przez Aleks. Dowgiałłę, a przepisana ręką Ludw. Borowskiego. Lektura ta skłoniła go do zebrania niniejszej księgi.

„Prerogatywa“ ma dowodzić, że M. B. jest szczególną opiekunką zakonu kaznodziejskiego. Dowody są zawarte w XXXVII obszernych rozdziałach. Są to różne cuda, nadprzyrodzone zjawiska, objawienia — fakty czerpane z życia włoskiego i hiszpańskiego; widocznie z owej pracy włoskiej tłum. przez Dowgiałłę przejęte. O Polsce są wzmianki naogół rzadkie. Dopiero na str. 420—443 (w rozdz. XXXIII) duży wkład o cudownych obrazach M. B. w kościołach dominikańskich polskich. To już pewno dodatek Szymaka.

Na końcu: 1) Alfabet błogosławionych sług i służebnic Z. Kazn. — 2) Alfabet imion gór, krain... 3) Alfabet rzeczy wspomnianych. Jagiell.

— Prerogatywa Zakonu Kaznodziejskiego Z Krolewskiej hojności pełno władney wszego stworzenia Monarchini, z Macierzyńskiej przychylności SS. Maryi zawsze Dziewicy Przy sposobionym Serca swego Synom Dominikanom mnogimi przywilejami Nadana. z Kronik Domowych Zebrana Krótkim lecz wdzięcznym dobrodzieystw odgłosem, ná nieskończoną Boga-Rodzicy podziękę, z pod protekcyjnych Rodowitego Orła skrzydeł J. O. X. J. Michała Radziwiłła Woiewody Wileńskiego Hetmana W. W. X. L. Złotym szczeroty trąb herbownych dźwiękiem Ogłoszona Do stopy spół-lotney z Orłem Strzały w Oczystym Dołędze J. O. Xiężny J. Anny z Hrabów Mycielskich Radziwiłłowej Woiewodziny Wileńskiej Hetmanowej W. W. X. L. Unizonym piórem X. Jozefa Tomasza Grzegorza Szymaka, S. T. D. Pisarza Apost: Przeo: Wileńsk: SS. Filipa y obu Jakubow Apost. Obr: Prowincyała P. Lit: S. A. S. Zak: wyż mienionego ná Sarmackie Kraje Rozniesiona Roku ogłoszonego Anjelskim pieniem, z Panny zrodzonego, trzém Monarchom na wschod nowo-stworzoną gwiazdą zanieśionego, Słowa Przedwiecznego 1755. S. Th. 2. p. q. 36. a. in o. w Wilnie w Drukarni J. K. M. WW. XX. Franciszkanow. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb., str. 541, k. 17 nlb.

W tem wydaniu na odwr. tytułu klejnot Trąby hetmana i Dołęga hetmanowej (z domu Mycielskiej) oraz 6 wiersz polski. — Potem 1 k. aprobat i cenzur, jak w poprzedniej edycji; oraz ta sama co i tam Przedm. do czyt. — Poczem włożony cały arkusz, sygnowany A, a zatytułowany: Do J. O. X. wojewodów wileńskich. Jest to więc dedykacja z podpisem Szymaka, przeora łukiskiego (na karcie tytułowej mianuje się już przeorem wileńskim; wiadomo że zaszła zmiana). W dedykacji tej wymienia wysokie kolligacje Radziwiłłów, między innemi z królem Stanisł. Leszczyńskim.

Jocher 9234.

Bibl. Dominikanek przyrow. — Chrept. — Czetwert. — Ossol. — Wileńs.

— Purpura zbawienna to jest męka Jezusowa, do rozpamiętywania r. 1707 od Dowgiały ofiarowana (1747)... ob. Dowgiało (tom XV, str. 297).

Jocher 6658.

— Żywot Błogosław. Alberta Wileoniewskiego Tercyarza Zakonu S. Oycy Dominika z łacińskiego drukowanego w Rzymie 1748 na oyczysty język przetłumaczony... przez X. Grzegorza Szymaka P. S. Doktora Pisarza Apostol., Łukiskiego Przeora Zak. Kazn. R. P. 1752. w Wilnie w Drukarni XX. Franciszkanow. w 8ce, k. 3 i str. 58.

Wizerunek świętego ma podpis sztycharza: Fr. Balc. (ewicz) Viln.

Jocher 8303.

— Żywoty SS. BB. y WW. Brać, y Siostr Zakonu Kaznodziejskiego. Na Każdy dzień całego Roku, Z Domowych Kronik, y różnych poważnych Pisarzy Zebrane. Y na Polski Język Przetłumaczone Przez X. Zygmunta Hilaryona Piskowskiego, S. Teologii Doktora, tegoż Zakonu, Prowincyi Litewskiej, Z Przydanymi codziennymi Reflexyami Za pozwoleniem Zwierzchności Kościelney Wydrukowane. [Tu winjeta]. w Wilnie w Drukarni J. K. M. Akademickiej Soc: Jesu. Roku Pańskiego 1760. fol. k. tyt. i k. 2 nlb., str. 220 i k. 2 (rejestr). — Część Druga, str. 220, k. 1 nlb. (rejestr).

Jemu przypisuje to dzieło Jocher nr 8269, może na podstawie dopisku na którymś egzemplarzu? W tekście nie ma do takiego przypuszczenia podstawy. Piekowski sam się mianuje tłumaczem, ale nie powiada, kto był autorem czy raczej kompilatorem tej pracy. Nie wykluczam udziału Szymaka, gdyż praca ta jest podobna do innych jego prac (mianowicie do Prerogatywy).

Rozpoczyna: Przedmowa do Czytelnika i dedykacja: Dominikowi z Xiążęcica (sic) de Guzman, fundat. zakonu Kazn. oraz NSS. Różańca. Podpisany pod tą przedmową „collector“ powiada, że zebrał to, co różni pisarze poważnym językiem ogłosili. — Poczem idą aprobaty z r. 1758—9. Zawiera blisko 400 żywotów domikańskich uszeregowanych porządkiem kalendara. Tom I do lipca, tom II do końca roku. Żywotów polskich jest niewiele, przeważają w ogromnej masie obce, wzięte z autorów zagranicznych. W t. I, str. 128 żywot Wacława, Wisława, Władysława († 1300) z klasztoru św. Trójcy w Krakowie. — Na str. 198

błog. Sadoka i towarzyszy (na podstawie Miechowity i Kromera). Na str. 217 żywot Wita, pierwszego bisk. litewsk. († 1259). — Na str. 219 żywot Stan. Kokozki († 1490). — Na str. 220 męczeństwo 32 Polaków (r. 1232 w Bośni i Dalmacji).
 W t. II na str. 45 św. Jacek (wedle Skargi). — Na str. 218 Jacek Kleryk († 1575). — Na str. 216—220: Mikołaj Petrykoviusz († 1650), Melchior z Mościsk, Cyprian Polak, Wojc. Lnpoch, Tobiasz Turski, Feliks z Sieradza, Melch z Warki.
 Ob. tom XXIV, 329. — Jocher 8270. — Bagiński Rękop. 1834 nr 35. — Barącz Rys dziejów II, 227.
 Czerw. Dwór. — Jagiell. — Uniw. lwow. — Uniw. wileńs.
 — ob. Dowgiąłło X. Alexander (Purpura 1747) — Fasciculus (1765) — Jurkowski G. (Msze 1762).

Enc. kośc. XXVIII, 116. — Enc. Org. XXIV.

SZYMAKOWSKI Kazimierz, wojski ciechanowiecki. Wschod Złoto-Rozany Albo Swietny z Ognio, Niezwydły z Roży Prognostyk Pogodnego Sarmackiemu Niebu Złotoróżanemi Cnot, Sławy y Honorow promieniami, bez Zachodu Swięcącego Słońca przed Oyczystą Bramą Jaśnie Wielmożney Jeymości Paniey Paniey Roży Z Ogińskich Krasinskiej Kasztelanowey Płockiey Starosciny Warszawskiej Sztumskiej &c. &c. przy dorocznym dniu Solennego Patronki S. Festu z Cieniow Prywatnego Parnassu Upatrzony ná oko ćwiczonego w Słonecznych Ogniach Orła Polskich Pol Fenixa Nominalnym Zyczliwego Apollina Applausem Wystawiony Przez náyni: sługę Kazimierza Szymakowskiego Wojskiego Ciechan: w Warszawie w Drukarni Collegium Societatis Jesu Roku Pańskiego 1720. fol., k. tyt. i k. 25 nlb.

Wyrazy „Wschód“ i „Roży“ wydrukowane są przez użycie inicjałów, a nie zwykłych czcionek.

Na odwr. herb i wierszyk na Bramę kasztelanowey. Na nast. karcie dalsze wiersze na cześć Ogińskich i Korwinów Kozieleckich. Na k. A—B, dedykacja prozą, poczem poematy: 1) Orzeł polski w złotoróżanych promieniach, 2) Promień złotoróżany Ogińskich; 3) Promień złotoróżany Krasieńskich; 4) Toż... Potockich i Jabłonowskich; 5) Toż... Krwią własną i nieprzyjacielską (tu opisy czynów Ogińskiego Aleksandra, Marjana, Mikołaja); 6) Toż... na cześć Róży Krasieńskiej. Forma tych wierszy

kunstowna, język makaroniczny, treść błaża bo wyłącznie panegiryczna.

Jnszyński II z 33 zwie go mylnie Szymański. Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— ob. Franciszek Salezy (1726).

SZYMAKOWSKI Piotr Aleksander.

Eleutheria post solum ligatae naturae humanae peccato originali vinculum per Unig. Dei.. sub imagine Pollucis Castorem liberantis a nobili iuventute Grammatices Univ. cracov. scenico apparatu celebrata 1716. 7 April. Cracoviae. w 4ce, sygn. B4.

Wiersz podp.: Stan. Szczepanowski dapifer Zytomir. et Anton. Laskiewicz dialect. aud. Dedyk. Thomae Gołuchowski auditori eloq. et Christophoro Gołuchowski grammat. audit. castellanid. Zawichostensibus... M. Petrus Szymakowski Ph. D. Grammat. Prof. — Jest to program teatr.

Ossol. — Uniw. lwow.

— Gemma Doctorum, Perillustris olim Clarissimus & Admodū Reverendus Dominus D. M. Martinus Oslinski, Sacrae Theologiae Doctor & Professor, Collega Major, Ecclesiarum; Collegiatae Cracov: S. Annae Decanus, Parochialium, Prosovicensis Praepositus, Zielenecensis Curatus, Scholarum Novodvorscianarum, & Contubernij Hierosolymitani Provisor Dignissimus, Ob Virtutis, eruditionis, & meritorum pretium, Annulo Aeternitatis Inserta; Et dum Ejus mortales Exuviae, summo Ordinum Academicorum dolore, In Ecclesia Collegiata Divae Annae tumularentur. Ad perennem Tanti Viri memoriam venturae Posteritati, Clientali Calamo, M. Petri Alexandri Szymakowski, Philosophiae Doctoris & Professoris, Collegae Minoris, Contubernij Hierosolymitani Senioris, Appretiat. Anno, quō Gemma Deitatis conchā naturae humanae assumpsit, 1720. Die 28. Mensis Junij. Cracoviae, Typis Francisci Cezary, S. R. M. Celsissimi Principis, Illustrissimi & Rūdissimi Dni Episcopi Cracov: Ducis Severiae; nec non Scholarū Novodv. Typogr. (1720). fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Całe stylem nakamiennym. Wychwała Osińskiego, Stan. Krzyckiego. Kra. Załuskiego, And. Krupeckiego, Marc. Waleszyńskiego i t. p.

Na końcu winieta (trupia głowa, kosa, etc.). Czartor. — Jagiell. — Krasień. — Ossol.

— In Nomine Domini Amen. Quaestio de universali, ex i. P. C. ultimo et 7. metaph. tex: 14. deprompta. Sub felicissimis auspiciis, Magnifici, Perillustris et Reverendissimi Domini. D. M. Basilij Plaszczewski, Sac. Theol. doctoris et professoris, Collegij Majoris senioris patris, Ecclesiarum cathedralis Cracoviensis canonici, Collegiatae Sanctarum Omnium praepositi, in Nasiechowice curati, ordinarij librorum per dioecesim Cracoviensem censoris, contubernij Smieszkwiani provisoris, S. R. M. secretarij, studij Almae Universitatis Cracoviensis generalis ac vigilantissimi Rectoris a M... Philosophiae doctore ot professore, contubernij Hierosolymitani seniore, pro loco. in Collegio Minori obtinendo publice ad disputandum in peraugusto CC. DD. Theologorum lectorio proposita. Anno Domini 1720 die 13 mensis Januarij. Cracoviae, typ. Universitatis. fol., k. 2 nlb.

Jagiell. — Ossol.

— In Nomine Domini Amen. Quaestio theologica, de sacramento poenitentiae ex tertia parte Divi Thomae; Doctoris Angelici. A M. Petro Alexandro Szymakowski, Sacrae Theologiae Professore, ecclesiarum; Collegiatae S. Floriani Clepardiae ad Cracoviam Praeposito, in Nasiechowice Curato, Contubernij Hierosolymitani Provisore, pro licentia in Sacra Theologia obtinenda, publicae disputationi proposita. in Lectorio CC. DD. Theologorum Anno Domini 1746. die 12. Septembris. Cracoviae typis Universitatis. fol., k. 2 nlb.

Jagiell.

— ob. Biegaczewicz Adalbertus (Maesta Niobe 1754, Honor 1648) — Gaiowski Ant. (Palmetum 1721) — Lipiewicz Andrzej (1748) — Michalski Ant. (Petra 1754) — Popiołek Józef (1730).

Szymankiewicz Stefan Franciszek ob. Arteński Raf. C. (Triumphans 1672).

Szymanowska Michałowa, starościna wysz. ob. Clement (Journée du chretien 1762).

Szymanowska Barbara ob. Decisio (1746).

SZYMANOWSKI, buńczuczny buławy P. K. Mowa W. Jmci Pana Szymanowskiego Bunczucznej buławy P. K. Delegowanego do J. O. Xiążęcia Jmci Marszałka Generalnego skonfederowanych Stanów Koronnych od województwa podolskiego (1767). fol., k. 1.

Bibl. w Suchej — Krasin.

Szymanowski.

W Bibl. XV—XVI stól. (1875) zanotował mój ojciec na str. 119 i 201:

Szymanowski. Pięć listnik (wiersz). w 4ce. Sw. (idziński).

Nie umiem powiedzieć, o jaki to druk chodzi. Zapewne jakaś pomyłka? Ale mogło się znajdować w bibl. Świdz., której część uległa spaleniu w pożarze Krakowa.

Szymanowski Franciszek ob. Kamiński Daniel (1749) — Wysocki S. (1753).

(Szymanowski Jan). Libertas restituta nunc in Samsone Israelitas liberante in scenam reducta atque Joanni Szymanowski ab coll. Wierzboviani S. P. alumnis repraesentata. Varsaviae, Schol. Piar., 1684. w 4ce, str. nlb. 8.

Wolański A. (Muz. Narod.).

SZYMANOWSKI Jan, poseł ziemi czerskiej. Głos JWmci P... na Sessyi Seymowej dnia 18 Grudnia 1789 Roku miany. w 4ce, k. 2.

Ossol.

— Mowa JW. Szymanowskiego Regenta W. Koronnego Posła Sochaczewskiego d. 24 października R. 1788. na Sessyi Seymowej miana. w Warszawie w drukarni Michała Gröllla. fol., k. 2 nlb.

Czartor. — Uniw. warsz. — Zielińs.

— Mowa J. W. Szymanowskiego posła ziemi czerskiej na seymie r. 1789 d. 21 stycznia miana. w Drukarni X. X. Sch. Piar. 1789. fol., str. 4.

Bibl. w Suchej — Czartor.

— Toż... na seymiku elekcyjnym kommisarzów cywilno-wojskowych teyże ziemi dnia 8 lutego 1790. w 4ce, str. 4.

Bibl. w Suchej — Czartor.

— Mowa JW. JMP... posła ziemi Czerskiej miana w materyi starostw w dziedzictwo nadanych dn. 22 marca 1790. fol., k. 1.

Czartor.

— Odezwa do obywateli ziemi warszawskiej 16 maja 1794. fol.

Przeźdz.

Szymanowski Józef (1748 † 1801) ob. Czartoryski Adam (Kawa 1779; tu jego listy o guście) — Fijałkowski (O guście 1790) — Kamiński Daniel (1749?) — Książnin (Troiste wesele; tu jego wiersze) — La Curne (wiadomość 1772) — Montesquieu (Świąt. Wenery 1778; to jego przekład) — Wolter (Zadyk 1773).

W „Dzielałach“ Niemcewicza t. III, (1838) jest wiersz z r. 1782 do niego.

Wraz z Dmochowskim i Śiarczyńskim (ob. Bibl. t. XXVIII) brał udział w polemice przeciw Trzczińskiemu i Przybyłskiemu (Zakus).

Należał w r. 1775 i nast. do Zabaw przyj. i pożył. (w tomie I 2, str. 79: Pasterka Ismena; t. II 227: Sielanka; w t. XIV 238: Kaimak wiersz).

O jego działalności na polu kodyfikacji ob. Ostrożyński w Rozpr. Akad. hist. filoz. tom XXV (1890). — Krzymuski w Bibl. warsz. 1891. — Kutrzeba Hist. źródła I, 229. Napisał historję Aten w dziele „Hist. polit.“ 1772; obacz tom XVIII 217.

O późniejszych wydaniach jego pism (1803, 1822, 1831) ob. Estreicher Bibl. IV, 467.

Jego nekrolog ogłosił w r. 1801 Dmochowski w Pam. warsz. (przedruk w Pismach rozm. Dmoch. 1826). — Tańska w Rozr. dla dzieci 1826. — Feliński Dzieła II. — Stan. Potocki w Roczn. Tow. P. N. 1801 (Pochwała). — Czartoryski Myśli. — Wójcicki Życiorysy 1851. — Tenże Cmentarz powązkowski III. — Tad. Grahowski L. Osiński str. 48. — Tenże Krytyka liter. 1918. — Chmielowski Dzieje kryt. 1902. — Dębicki Puławy III. — Pilat Liter. IV, 308. — Tarnowski Hist. lit. III, 496. — Korbut² II 116. — Finkel III, 1873.

Szymanowski Kazimierz ob. Kamiński Daniel (1749).

SZYMANOWSKI Melchior. Propositiones philosophicae, quas Illustrissimo Andreae Mokronowski, supremo militiae Regni inspectori, praefecto Janoviensi, dicatas publice propugnandas exponit... filius praefecti Visogrod. in Collegio Nobilium Varsav. Scholarum Piarum Philosophiae & Matheseos auditor. Data post secundam cuilibet impugnandi singulas atque ex principis mathematico-physicis examinandi facultate Mense Julio 1763. Varsaviae, typis S. R. M. & Reiplae in Collegio Scholarum Piarum. w 4ce, k. 2 nlb., str. 30 i k. 9 nlb. Czartor.

— Propositiones philosophicae, quas Illustrissimo Excellentissimo et Reverendissimo Domino, D. Comiti Antonio de Ostrovio Ostrowski, Episcopo Livoniae, Coadiutori Cujaviensi nuncupatas publice propugnandas suscepit... Filius Capitanei Visogrod: In Collegio Nobilium Varsav. Scholarum Piarum Philosophiae et Matheseos auditor mense Julio 1762. Varsaviae, typis S. R. M. et Reipubl. in Collegio Scholarum Piarum. (1762). w 4ce, k. 2 nlb. i str. 32. Jagiell.

(Szymanowski Melchior i Bogumiła). Zebranie Krotkie Dokumentow y Processu prawnego z strony Gromad wszystkich Pustkowianow y Młynarzow całego Starostwa Klonowskiego, od lat 30. z Urodzonymi Szymanowskimi Starostami Klonowskimi prowadzonego. (1779). fol., str. XII lb.

Spór rozpoczyna się od r. 1749 a toczy się w sądzie referend. — Są to regesta złożonych sądowi pism i dokumentów. — Chłopi starościancy bronią się bardzo energicznie przeciw ciężarom, nakładanym na nich przez starostę klonowskiego. Dużo ciekawych szczegółów do stosunków agrarnych w Polsce z końca XVIII w. Jagiell.

— ob. Potocki Prot (Propositiones 1761).

SZYMANOWSKI Michał (I), cześnikiewicz warsz. Annus Heroicus Tot mensibus, quot magnis Sieniavorum Nominibus & Geutilitiâ eorundem Lunâ Compositus atq; in festo Hymenaei die, quo prima Poloniae Nomina conveniunt, Illustrissimus Dominus D. Adamus De Granow Sieniawski Comes in Szklów & Myszã, Leopoliensis, Rohatiniensis Capitaneus, & Illustrissima Domina D. Isabellâ Lvbomirska Illustriss: & Excell: Domini Stanisłai Heraclij Comitis in Wisniez & Jarosław Lubomirski S. R. I. Principis, Regni Poloniae Supremi Mareschalei, Scepusiensis Capitanei, Lectissima Filia. Per Michaellem Szymanowski Subdapiferidam Varsaviën: in Regio Vladislai IV. Schol: Piarū Varsav: Coll: Eloqven: Auditorē. panegyrico plausu Celebratvs. Anno Domini, 1687. die 6. Julij. Var-

saviae, Typis Scholarum Piarum. [Na karcie 14 nowy tytuł:] Nympha Polona Per Gentilium Srzeniavam suum Opalenią Navi Proficiscens Illustrissima Domina D. Isabella Lvbomirska Illustriss; & Excell: Dñi Stanislai Heraclij Comitis in Wisnicz & Jarosław Lubomirski S. R. I. Principis, Regni Supremi Mareschalci, Lectissima Filia Cum eam sibi desponsaret Illustrissimus Dominus D. Adamus De Granow Sieniawski Comes in Szklów & Myszà, Leopoliensis, Rohatinensis Gubernator. A Michaele Szymanowski in Regio Vladisl: IV. Scholarum Piarum Varsav. Collegio Eloqvntiae Auditore, in Solenni Nuptiarum suarum die panegyrico cultu Adorata. Anno Domini 1687. 6. Julij. Varsaviae, Typis Collegij Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 31 nlb.

Na odwr. sztych herbu i wiersze. — Praefatio ad Neosponsum, poczem Panegyricus, pochwały p. t. Mensis dla Mikołaja, Aleksandra, Prokopa, Jana Adama, Hier., Ad. Mik. i innych Krasnianskich.

Od k. G: Luna; na odwr. herb i wiersze; Znowu praefatio, panegyricus; odezwa do Stan. Her. Lubomirskiego (tu pochwały jego wymowy, uczoności, zamiłowania w wolności: libertas Polona absque te non libera); do innych Lubomirskich. — Od k. N: Taniec tryumfalny. Są to znowu pochwały Lubomirskich i Sieniawskich tym razem wierszem polskim. — Kończy wymienienie par spokrewnionych z domem Lub. i Sieniawskich.

Szymanowski jest tylko fikcyjnym autorem, a rzeczywistym był któryś z profesorów Pijarów, jak okazuje gładkość wiersza i biegłość w łacinie.

Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

(Szymanowski Michał) (II). Fida statio honoris in gentilitiae statione Crucis stantis supra heroam crucem aviti Corvini illustrissimae domus Szymanowscianae sub ausp. Wyssogrodensis capitaneatus ingressum Mich. Szymanowski, capit. Wyssogrodensis, a Soc. Jesu Varsav. dimensa. (Varsav.) 1715. fol., k. 6 nlb. Zielina.

— ob. Wysocki S. (Kazanie 1753).

(Szymanowski Mikołaj). Threni In Obitum Nobilis Et Generosi Adolescentis Nicolai Szymanowski, Studiosi Philosophiae In Academia Vlnensi So-

cietatis Iesv. A Ivventvte Eivsdem Academiae Scripti. Vilnae In Officina Academiae Societatis Iesv. Christophorus Patro, Anno 1596. [Tytuł w ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 19 nlb. (sygn. A—E_{IV}).

Na odwr. tytułu herb i wiersz podp. Stan. Rowski. — Dedykacja Mathiae Klodzinski praep. vlnensi. Tu Rowski opisuje przedwczesną śmierć Szymanowskiego i pogrzeb.

Rozpoczyna Oratio in funere ab Andrea Miedzyboz stud. phil.; poczem Stan. Rowski Ode, i wiersze innych: Luk. Krasnodomski, E. Bogdaszewski, A. Czeski, J. Niekraszewski, J. Mamczyński, M. Madalanski, Mik. Zaleski, B. Szumski, B. Plankoc, J. Jurgiewicz, Albert Szymonowicz, Joan. Sokol, L. Brzestowski, Nic. Pierszko, Gaspar Kamiński, Nic. Swaracki, Andr. Hernalst, Joan. Milecki, Mart. Pravensis, Nic. Szyszkowski, Barth. Widziszewski, And. Somorok, Simon Pruski, Mart. Merencensis, Jac. Szymkiewicz, Melch. Diavgiolo, Alb. Radzimnowicz, Ad. Bilducius, Joan. Rndomina, Steph. Harinay, Christ. Tisz-kiewicz, And. Landanski, Joan. Lanc-koroński, Aug. Snarski, Christ. Kiers-nowski, Hier. Biegański, Pet. Grancki, Alex. Słuszka, Joan. Bilducius.

Wierzbowski III 229 b. — Piekarski Kat. kórń. 1929. — Kotula Właśc. rękop. 1929 nr 473.

Czarn. — Czartor. — Jagiell. — Kórnik.

SZYMANOWSKI (Szymanowski) Samuel Hutor z Kleczan. Kawaler Polski Wielmożnemv Panv Iego Mosci P. Andrzejowi z Dąbrowice Fierleiw Dzierzawcy Smidinskiemu Pánu á Dobrodzieiw Swemu Wielce Mściwemu. [Tu winjeta]. Przez Samvela Authorá (sic) Szymanowskiego napisány. Roku Páńskiego 1651(?). w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

W dacie odbito tylko 5 a dwie inne cyfry nie wybite, tylko liczba 6 lekko uwydantiona.

Na odwr. 4 wiersz łac.

Rozpoczyna wiersz: Ad. Mecenatem, z podpisem Samuel Autor (sic) Szymanowski. Wiersz mocno makaronizującym językiem napisany („gruba Kamena moja“). Uderza dwukrotna pomyłka (raz Author, drugi raz Autor — oba razy zam. Hutor), co świadczy, że korekty sam autor nie robił. Są i dalej inne pomyłki (np. Ham zam. Han).

Na k. A. verso: Kawalerja Polska. Jest to poemat, opisujący czyny Firleja podczas wojen kozackich. Wspomina Zborów i opisuje obszernie bitwę Berestecką. Wymienia tych, co poległ śmiercią walecznych, Łupy zdobyte pod Beresteckiem. Może być, że autor opisuje to z autopsji, sądząc

po szczegółach, jakie przytacza. — Wiersz niezbyt udolny, język prozaiczny.
 Por. t. XVI, 229 (inny wiersz o Firleju).
 Bibl. w Sucheju — Czartor. — Dzików — Krasin.

— Mars Savromatski To jest, Od Szczęśliwey Koronacyey Naiasnieyszego Władysława IV. Z Łaski Bożey Krola Polskiego &c. Krotkie Opisanie różnych Expedicyj: Iasnie Oswieconemv Xiazeciv I. M. Jeremiev Michałowi Koribvtowi Xiazeciv Na Wisniowcv Wisniowieckiemv Pánu swemu Méiwemu, Wydány Przew Sámuela Hutorá Szymonowskiego (sic) z Kleczan. W Warszawie, v Janá Trepinskiego K. J. M. Druk. 1642. [Tytuł w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 90 (sygn. A—L₄).

Drnk gocki.

Na odw. k. tyt. prymitywny drzeworyt Marsa z napisem: Marte pugnabis et arte, — Docta Pallas hastataque fuit. — Na ziemi i na stole różne uzbrojenia jak chorągiewki, armaty, czakan, kołczan, trąba, bzdzygan, miecze.

Na k. nast. recto: Praefacja. Jest to wiersz do Koributa: Przechacny Koribucie który z wysokiego — Idziesz domu Olgierdów... (Druk ant.),

Na tejże karcie verso ómiowiersz (dr. goc.) ku czci Wład. IV: Juno z Minerwą ręce sobie dały...

Od k. A czyli od str. 1 rozpoczyna się „Marⁿ Savromatski“: Słuchay mie Savromáthá z przodków sławnych bitny — Narodzio Kroáciyski, Lechu Starożytny — Ktorego za wrodzonym męstwem y dzielnością — Wysoko Bóg obdarzył...

Odtąd idzie poemat, mający treść następującą: Granice Król. Polskiego, pochwały Zygmunta III, Władysława IV, śmierć i pogrzeb Zygmunta, interregnum, electia. — Od str. 10: Expeditia Moskiewska. Opis Smoleńska Koronacja Wład. Wyjazd do Moskwy. Działania wojenne. Szejn w oblężeniu. Gratulacje Królowi.

Od str. 41: Expeditia Turecka z Abazą. Walki Potockiego i Wiśniowieckiego z Turkami.

Od str. 55: Expeditia druga kamieniecka (z r. 1634). Legacja Trzebińskiego do Turka. Sułtan Amurat. Popis wojska kwarcianego. Śmierć Teczyńskiego.

Od str. 53: Expeditia pruska i Exp. kozacka kumayska (z r. 1635). Pawlik i Skidan.

Od str. 70: Exp. kozacka druga (z r. 1638). Opis walk i zwycięstw Wiśniowieckiego.

Od str. 85 Kodak. Opis porobów, szlaków tatarskich, morza czarnego, Krymni Perekopu, zamków tureckich.

Od str. 89: Gratulatia Xiazeciu Jego Méi (antykwa). — Jest to końcowa gratulacja Wiśniowieckiemu z podpisem na końcu: Samuel Hutor Szymanowski (nie: Szymonowski jak na tytule). Wreszcie 6 wiersz do Zoila: Słysz Zoilu mówi Mars surowy, — Nie warcz, nie żgaj a umykaj głowy... Nie jest to więc poemat ale wierszowana kronika, i to głównie wojennych wypadków. Widocznie autor mieszkał blisko terenu wojennego w latach 1633—8. W końcowej gratulacji nazywa się autor „sługą Wiśniowieckiego“ i istotnie widać, że łączyły go bliższe stosunki z Jeremim. Z rozdziału „Kodak“ wynika, że mógł znać Turcję. Już to wszystko wskazuje, że między Samuelem Szymanowskim a Samuelem Twardowskim zachodzi podobieństwo. Tylko dzieła Szymanowskiego są jeszcze bardziej kronikarskie, jeszcze bardziej prymitywne w technice przedstawiania wypadków. Wiele scen opisanych u Hutora powtarza się w późniejszych dziełach Twardowskiego, np. opis koronacji Wład. IV (str. 15) tu podany i we „Wład. IV“ Twardowskiego. Pokrewieństwo obrazów, zwrotów i myśli jest uderzające. Na możliwość identyczności Szymanowskiego z Twardowskim zwrócił już uwagę dyr. Dr. Seruga (w r. 1933) i obiecuje ten temat bliżej opracować. Rzecz ta wymaga istotnie zbadania. Bibl. w Sucheju (defekt od str. 23—90). — Gdańska miej. — Jagiell. (frag.) — Ossol. (ob. o tym egzempl. Badecki Liter. mieszcz. str. 448). — Uniw. warsz.

— Fatvm Załosne Wielmoznego Pana Iego Mości Pána Henryka z Wysokiego na Mielnicy Kaszowskiego Kasztelana Wendenskiego Páná Mego Wielce Mościwego. Przez Samuela Hutorá z Kleczan Szymanowskiego, Załosnie. napisane. Anno 1654. Die. 15. Ianuarii. W Lublinie, w Drukárni Ianá Wieczorkowiczá I. K. M. Typ. [Na pierwszej k. tyt.] Scena Załosney Tragediey. w 4ce, k. 2 tyt. i k. 9 nlb. (sygn. C₂).

Na odw. tytułu 12 wiersz p. t.: Zdradna Alternata Fortuny obrotnej, poczem dedykacja Janowi Kaszowgrodzie Kaszowskiemu, wielgorządcy ziemie Wolhinskiej, panu y dobr. swemu przez Samuela Hutorá z Kleczan Szymanowskiego. — Na odwołanie tej dedyk. herb Kasz. i dwu wiersz polski. — Na nast. karcie znowny wiersz „Na ten kosztowny kleynot“. Wywodzi tu tarczę Kaszowskich z nadania Przemysława złotnika z Kruszwicy, jednego z pierwszych książąt jeszcze przed Piastem, któryto Przemysław miał ją otrzymać z nadania Lecha.

Na k. B₁ wiersz (safficką strofą) do Kaszowskiego (kursywą druk.); a od k. B₂ Fatum załosne, zaczynające się: Wyleć Orle Sarmacki pod świetne Arctury Empierejskich pałaców... Tu opisuje czyny wojenne Henryka Kaszowskiego (w Inflantach, Moskwie, Prusiech). Mówi o buncie i karze Pawluka, bitwie pod Kumejkami, Piławcami, Zborowem. Wzięty był do niewoli przez Ordyńców; wiersz kończy się życzeniem, aby zdrowo wrócił do domu ojcowskiego. — Wreszcie wiersz p. t. Autor, wzywający Polskę o pomoc dla Henryka Kaszowskiego.

Wiersz niewprawny, rymy przeważnie gramatyczne (wsadziła radziła, lasami Komeykami, okazjach ekspedycjach i t. p.). W bibl. Jag. jest przerys wykonany przez Orszulę Przyborowską w r. 1882.

Uniw. warsz.

— ob. Twardowski Samuel.

Niesiecki II, 160. — Juszyński II, 232. — Bentkowski I, 372. — Słowacki Euzeb. Dzieła III. — Załuski Bibl. poet. pol. 84.

Szymański Jakób ob. Conclusiones (1777) — Karasiewicz Paulus (1778).

SZYMAŃSKI Stanisław. Magazyn Anegdotow Czyli Zbiór Rozmaitych Powiesci Awantur, przypadkow, ucinow, zartobliwych, dowcipnych, ciekawych, historycznych, moralnych, satyrycznych, tragicznych, komicznych: &c. &c. Ku rozrywce umysłu i zabawie w posiedzeniach. Przez S. S. [W linjach:] Varietas Tomik I. Edycya Druga. [Tu winjetka: na cokole dwoje dzieci w postawie siedzącej]. w Warszawie 1787, W Drukarni Nadworney J. K. Mei. w 8ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 129.

Edycja I musi nosić datę 1786 (ale egzemplarza nie znam); edycja II jest tylko odmianą tytułową; dziełko Marollesa (zapowiedziane tutaj jako mające się ukazać) wyszło w r. 1786.

Tomik II. Edycya Druga. [Tu winjetka jak w tomie I]. w Warszawie 1788, w Drukarni Nadworney J. K. Mei. k. tyt. i k. 1 nlb., str. 147.

Tomik III. Cena Zł 2. [Tu winjetka jak w tomie I]. w Warszawie 1786, w Drukarni Nadworney J. K. Mei. k. tyt. i str. 120 i k. 1 nlb.

Tomik IV. Cena Zł 2. [Tu winjetka: wazon kwiatów]. w Warszawie 1787, w Drukarni Nadworney J. K. Mei. k. tyt. i k. 4 nlb., str. 134.

W przedmowie do tomu I narzeka na zmianę gustów. Wszyscy odwracają się od polszczyzny i od polskich towarów. Na szyldach znosi się dawne godła, a zaprowadza Merkurjusza, Fortuna, herb angielski i francuski.

Treść książki stanowią: powiastki (nowele) przekł. z franc. i ang. (bez podania autorów). — Na str. 123 tomu I powiastka wierszem „Osioł zielony“. — Dużo powiastek na motywach wschodnich (tureckich, arabskich, perskich).

Na str. 117 tomu II powieść żydowska dziejąca się w Warszawie. — Na str. 137 powieść wierszem „Sowa“.

W t. III na str. 19 aforyzmy o kobietach (z La Metrie, Misapouf, Lambert i t. p.). Zarazem bajka Lessinga, ale tłumaczona z tekstu franc. — Na str. 71 opis sądów bożych średniowiecznych. — Na str. 91 opis święta oślego (w Beauvais). — Są i „ncinki“ to jest krótkie anegdoty. — Na str. 112 „Czeczotka“ wierszem.

W t. IV są m. i. powiastki z „Magazynu brytańskiego“ wyjęte. Na str. 61 o Astrologji. — Na str. 120—134 dłuższa powieść wierszem p. t. Palemon (wróżby na N. Rok). Są to więc rzeczy tłumaczone, nie oryginalne — formą mało udolne, w treści mające na celu zabawić szerszą publiczność a przytem moralizować.

Na okładce pierwszego tomu między książkami z druku wyjść wkrótce mającemi, zapowiedziano: Kazanie przeciwko czytaniu ksiąg bezbożnych i uwłóczących religji napisane po francusku przez X. de Marolles, przełożone na polski język przez l'abbé S. Szymanskięgo.

Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Toż:... ku rozrywce umysłu i zabawie w posiedzeniach przez... Warszawa 1793. w 8ce, T. I. k. 3, str. 129; T. II. k. 2, str. 147; T. III. str. 121; T. IV. k. 5, str. 134.

Edycja tytuł.

Jagiell.

— Odezwa w odpowiedzi na zaczepkę. (Odpis Jezuitce Łuskinie 1791—1792). fol., 1/2 ark.

Ob. bliżej o tej polemice, toczącej się na Łamach Gazety nar. i obcej Diłm Niemcewicz jako polityk 1928 str. 125. Czartor.

— Wzory biletów, listów i memoriałów... W Warszawie w drukarni nadworney 1784. w 8ce. Krasin.

— Toż:... i Memoriałów w różnych materyach z przydatkiem uwag w powszechności o stylu listowym, przypisków względem szczególnych listów gatunków i drobnych przestróg względem formalności w pisaniu, Zebrane

i podane przez S. S. Warszawa 1790. w 8ce.

Katal. pijarski.

— Wzory Biletów, listów, i Memoriałów, W Różnych Materyach z przydatkiem Uwag w Powszechności o Stylu Listownym, Przypisków względem szczególnych listów gatunków, i drobnych przestroż względem formalności w pisaniu, Zebrane i Podane Przez S. Tomik I. Edycya Trzecia. [W linjach]. Haec studia adolescentiam alunt, senectutem oblectant, secundas res ornant, adversis perfugium ac solatium praebent. delectant domi, non impediunt foris... peregrinantur, rusticantur. Cicero pro Archia Poeta. [Tu winjetka: gałązka]. w Warszawie w Drukarni Po-Jezuickiej Roku 1797. w 8ce, k. tyt. i str. 334.

Wzory Biletów, Listów, i Memoriałów, W Różnych Materyach z przydatkiem Uwag w Powszechności o Stylu Listownym, Przypisków względem szczególnych listów gatunków, i drobnych przestroż względem formalności w pisaniu, Zebrane i Podane. Tomik II. [W linjach:] Haec studia... itd. jak wyżej. [Tu winjetka: gałązka]. w Warszawie w Drukarni Po-Jezuickiej Roku 1795. k. tyt. i k. 1 nlb., str. 390.

Tom II ma więc datę o dwa lata wcześniejszą niż tom I.

W przedmowie do Czytelnika (tom I) poleca się na przykład „Zabawek orat.“ Bohomolca i rozważa rodzaje listów.

Od str. 6 idą: Uwagi o stylu listownym. Jest to teoria listowania. Zaleca prostotę i płynność; zwalcza cechy tym dwóm przeciwnie. Powołuje się na Fontanella i panią de Sevigné.

Tom I przynosi w swej części I wzory „biletów“ (informujących, zapraszających, proszących). — W cz. II zawarty jest wywód o listach i wzory listów rozmaitej treści (zalecające, winszujące, trefne czyli humorystyczne, dedykacyjne i t. p.). — W tomie II wzory listów proszących, dziękujących, winszujących, cieszących, i memoriałów.

Zbiór wzorów jest tylko w małej części utworem własnym, a przeważnie składa się z listów tłumaczonych. Przeważną część materiału dostarczyły listy Cicerona, resztę autorowie francuscy: Choisy, Regnard, Sevigné, Voitaire, Racine, Scarron, Corneille

i t. p. Kilka listów tłumaczono z Fryd. II Wielkiego. Z polskich autorów figurują nazwiska Józ. Jakubowskiego, J. Niemcewicza, W. Karcewskiego, F. Dmochowskiego, Fr. Mikulskiego, Ign. Krauskiego, M. Smoguleckiego, Al. Sapihy i t. p. (tom II, str. 349—373).

Zdaje się, że Szymański przerobił jakiś zbiór wzorów francuski, a przydał tu i ówdzie dodatki odnoszące się do Polski. Dzieło jest raczej podręcznikiem dla sztuki pisania listów, niż zbiorem wzorów dla codziennego użytku. Trudno pomyśleć, aby ktoś użytkował bezpośrednio listy Cicerona lub pani de Sevigné.

Kończą wzory memoriałów, np. poddanych przeciwko uciskającemu ich ekonomowi (h. charakterystyczny — w zestawieniu z Zośką).

W porównaniu do zbiorów „sarmackich“ jak Swada Ostr. Dan, lub Pisarskiego (1676) jest zbiór niniejszy próbą unowocześnienia listu polskiego przez wskazanie wzorów francuskich. — Miał jednak Szymański przed sobą Pisarskiego, bo stamtąd wziął list Smoguleckiego.

Dzików — Jagiell.

— Zośka albo wiejskie zaloty opera nowa w jednym akcie. w Warszawie w Drukarni Nadworney J. K. Mei Roku 1780. w 8ce, sygn. F₈.

Występują: Bartek i Maryna, młynarze; Stach i Zośka, luhownica Stacha; Ciemiężnicki ekonom i Wojciech Włodarz. Scena w Nadwielinie.

Akcja przeplatana śpiewkami (arjami i duetami). Stach i Zośka chcą się pobrać, Ciemiężnicki temu przeszkadza. Okolica cała grozi, że się ujmie pałkami za Stachem i Zośką i to odstrasza niefortunnego konkurenta. Matka Maryna upija się z radości. Oto wątpla akcja, nie związana niczem prócz imion ze stosunkami polskimi (zapewne jakaś przeróbka?). (O ileż to niższe od „Krakowiaków i górali“).

Muzykę do tej opory pisał Mac. Kamiński. Bogusławski Dzieje teatru 1811 str. 239. — Karasowski Rys hist. opery 1859. — Wejnert w Bibl. warsz. 1878 (Stuletni jubileusz opery) str. 410. — Bernacki Teatr II, 322. — Galle Wojc. Bogusławski 1925 str. 191. — Poliński Dzieje muzyki str. 174 (o partyturze Kamińskiego). Jagiell.

— Zośka Czyli Wiejskie Zaloty Opera Oryginalna W Jednym Akcie [Tu winjetka: na wiązce gałązek laurowych postać z wieńcem w wyciągniętej ręce prawej, a z harfą w lewej]. W Lipsku, Roku 1784. w 8ce, k. tyt., str. 64 (sygn. D₈).

Bentkowski I, 537.

Czartor.

— Toż... W Warszawie w drukarni Piotra Dufour Konsyliarza nadwornego J. K. M. Dyrektora drukar. Korp. Kadetów 1784. w 8ce, str. 75. ⁷⁰⁴ Ossol.

(Szymański Stanisl.). Odpowiedź pierwsza na zarzuty i pisma ze strony autora i edytora Kalendarzyka narod: i obcego przeciwko Gazecie Narod: i Obcey oraz jey Redaktorowi. (Datow.: Warszawa 27 lutego 1792). fol., k. 1.

Na końcu: Daje się gratis, nie za Złoty, ani za Grosz Srebrny. — Ogłasza pozew przeciw Piotrowi Zawadzkiemu za instancją Stan. Szymańskiego, redaktora Gazety nar. y obcey.

Wyszła także broszura, dotycząca tego sporu między Szymańskim a Zawadzkiem, o której obacz pod: Rozmowa (XXVI, 415).
Bibl. XX. Miss.

— ob. Bellexserd (O śmierci dzieci 1785) — Bykowski Ign. (Nocy wiejskie 1785, por. pod Laveaux 1788) — Campe (Zbiór podróży 1794) — Curtius (Przepisy 1785—6) — Dembowski (Głosy 1794) — Gazeta nar. i obca (był redaktorem 1792) — Gellert (Listy 1774) — Laveaux (por. Bykowski) — Marolles (1786) — Tott (Opis Turków 1791) — Wyrwicz K. (Historya 1787) — Zawadzki P.

Jest możliwe, że on był autorem lub współautorem „Głosów Polaka do współziomków“, zachęcających do powstania Kościuski (ob. XV, 132).

Smoleński Mieszczanstwo warsz. 1917 str. 56 i 318. — Tenże Pisarze anonimowi 1912. — Tenże Przewrót umysł. 1923. — Dłhm Niemcewicz jako polityk 1928. (Tu b. surowy i niesłuszny sąd o Szymańskim). — Korbut 2 II, 60.

Szymborski Mikołaj, proboszcz kielecki (Kazanie w poniedziałek świąteczny 1765)... ob. Laskiewicz Jan (Chwała Winc. Kadłubka 1765).

Jocher 8661.

(Szymchowicz). Sprawa Starozakonnego Hilera Szymchowicza Kupca, i Obywatela Miasta Nowogrodka, przeciwko JOO. Xiążętom Michałowi Woiewodzie Wileńskiemu Opiekunowi, a Dominikowi Podkomorzycowi Littewskiemu Aktorowi Radziwiłłom. (1798). fol., k. 2 nlb.

Dopis. J. Turaki (wnosił). Uniw. wileń.

Szymkiewicz Andrzej ob. Dydziński (Sprawa 1785).

Szymkiewicz Jakób ob. Threni in obitum (1596).

Szymkiewicz M., rytownik ob. Pac Mikoł. Andrzej (1690).

SZYMKIEWICZ (Szimkiewicz) Michał. Trivmphalia seu enarratio Triumphi S. Casimiro, Eivs Apotheosi A Clemente VIII. pont: Max: approbata, Vilnae à Catholicis Lituaniae Ordinibus piè perque honorifice agitati 10. Maij. Anno Mediatoris ChrIstI. (1604). Illustrissimo ac Magnifico Domino, D. Stanislao Dzialynsky, Castellano Elbing: Capitaneo Tolkmiten. &c. &c. &c. beneuolè inscripta. Per Michaelem Szimkiewicz, Philosophiae in Brunsbergen. S. I. Collegio studioso D. Casimiro. Mars Litauiis lituiq; olim decora alta fuère: Nunc decus omne sed es, Dux Casimire, tuis. Brvnsbergae, Imprimebat Georgius Schönfels. M.DC.IV. (1604). [Tytuł w winjecie na kształcie ram]. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tyt. herb Działyńskich (ładna rycina) i wiersz. — Dedykacja Stan. Działyńskiemu, kaszt. elbląskiemu, dat. Brunsbergae Kal. Junii 1604. — Potem znowu wierszyk na herb i Programma. — Od k. A, verso: Poema. Jest to dłuższy poemat o św. Kaz. Opisany obchód w Wilnie (na podstawie święckiego). Potem pochwały Jagiellonów oraz Zygm. III. Wreszcie opiewa cnoty i zdolności św. Kazim. — Pod koniec wplecione do tekstu: Organice Echo, t. j. wiersze o sztucznej formie, przy której ostatnia zgłoska powtórzona (niby echo) daje odpowiedź na postawione pytanie. Z łacińskich wierszy przeszła ta forma niebawem i do polskich.

Siarczyński Obraz II 251.

Dzik. — Jag. — Un. lwow. — Un. warsz.

— ob. Działyński J. M. i S. (Kronika 1602).

Jest niewątpliwie autorem i tej pracy, gdyż był nauczycielem u Działyńskich.

(Szymkiewicz Stan.). Sprawa W. JP. Stanisława Szymkiewicza Regenta Ziem: Xstwa Zmudz: z JWW. Słowaczynskimi Ciwunami Xstwa Zmudz: WW. Giedgowdami Star: Twer: W osobnych dwóch pretensyach summowych tak się wywodzi Nayprzód co do summy Gobiatoowskiej. (1790). fol., k. 2 nlb.

Dopis. Leopold Lipnicki (wnosił).

Uniw. wileń.

Szymkowski Jan Rafał ob. Faustyn od S. Aleks. (Sprawa).

Szymon towarzysz ob. Knutl Jonas (1633).

SZYMON od św. Antoniego, karmelita, przeor gdański. Dyariusz od świętnego Roku kaznodziejskiego należyta pilnością wyrachowany, chrześcijańską pobożnością z Ambony zalecony, albo kazania roczne na uroczystości świętych Pańskich, przez Szymona od Antoniego... miane, po śmierci jego zebrane i do druku podane 1751. W Gdańsku, drukował Tomasz Jan Schreiber, 1751. fol., k. 2, str. 498.

W katal. księgars. jest rok 1754.

Mańkowski w Roczniku Tow. Naukowego w Toruniu 1911.

Bibl. pobernard. w Świeciu. — Uniw. warsz.

Szymon z Leszniewa ob. Missale (1523).

Szymon a Spiritu Sancto ob. Cyprian a Sta Maria (1650).

Szymon Albimontanus ob. tom XII, str. 100 — Pruszczy (Forteca 1662).

Szymon św. ob. Józefowicz Jan T. (Aquila 1685).

(**Szymon Roxas albo Rochas, błogosławiony**). Życie wiernego sługi Bożego B. Szymona Wyznawcy z Krwi Rochasow Hiszpana Zak. Troyey Przenajśw. z włoskiego języka na polski przełożone. R. 1767. we Lwowie w Drukarni Akad. S. Jesu. w 8ce, str. 77.

Przypis. Annie Potockiej, od Zgromadz. Lwowskiego XX. Trynitarzów.

Dzienn. Wileń. 1822 II, 504 (Styczeński). — Jocher 8636.

— Życie Wiernego Sługi Bożego B. Szymona Wyznawcy Z Krwi Rochasów Hiszpana Zakonu Troyey Przenajświętszej od wykupienia Niewolników w Roku 1766. Od Klemensa XIII Namiesnika Chrystusa Władzą Między Błogosławionych Uroczyste Policzono Z Przyłączonym Do Niego Nabożnictwem Z Włoskiego Języka Na Polski Przełożone A Ku Duchownemu Wierności Chrześcijańskiej Pożytkowi Przekazane w Wilnie w Drukarni J. K. M. XX. Bazyljanów Roku Panskiego 1768. w 8ce, str. 68.

Bibl. A. Wolańsk. (Muz. Nar.).

— ob. Brzyski L. (Błogosł. 1769) — Chodykiewicz Kl. (Wyznawca 1768) — Cordora J. (Descriptio 1774) — Kazanie (Ingressus) — Opisanie (1768).

Szymon z Lipnicy ob. Lipnicy (z) (tom XXI, s. 307).

Szymon z Łowicza ob. Łowicza (z). **Szymonowicz Albertus** ob. Threni tn obitum (1596).

Szymonowicz Andrzej ob. Anczowski M. (Campus 1676) — Castelli Joan. (Applausus 1670) — Drzewicki Wojc. Aleks. (Inclutum 1661) — Zimorowicz Barth. (Leopolis 1693) — Złotorowicz Mich. (Omina 1670).

Giedroyc Źródła 1911 str. 824.

Szymonowicz (Szymunowicz, Siemianowicz, Siemiginowski) Jerzy Eleutherius, sztycharz ob. Castelli D. (Lachrymae 1667) — Hosius Stan. (Theses phil.) — Wołodkowiec (Canones). Ob. tom XIV, 80.

Skrudlik Królowa korony 1930 str. 212 (tu repr. sztychu jego Theses philosophicae... in Eccl. Lindens). — Gębarowicz Młodość J. Szymonowicza (w Księdze dla Balcera 1925 I, str. 391 i n.) wyjaśnia że było dwóch artystów tego nazwiska i imienia. Wylicza ich sztychy. — Rastaw. Słownik ryt. str. 284. — Tenże Słownik malarzy I. 157, II. 254 i 163, III. 422.

Szymonowicz Paweł ob. Święciecki Grzegorz (Theatrum 1604).

SZYMONOWIĆZ (Simonides) Szymon Bendoński (1551 † 1629). Aelinopaeon Simonis Simonidę Leopolitensis. (1589). w 4ce, k. nłb. 16.

Na końcu: Jesu Christo laus et gratia.

Druk we Lwowie u Garwolczyka (a nie w Zamocciu u Łęskiego).

Data druku wynika stąd, że Tatarzy naszli na Ruś 1589. — Także już w Ursyna Gramatyce (1592) jest na str. 140 wzmianka o tym utworze.

Za ten poemat wyrobił Zamojski Szym. szlachectwo i nominację na poetę królewskiego z przydomkiem Bendoński.

W edycji Duriniego (1772) przedruk na str. 97 i nast.

Wiszn. Hist. VII, 275. — Węclewski Sielanki (1864) str. 172. — Wierzb. II, 1987. — Heck w Rozpr. Akad. filolog. XXXIII, str. 303. — Pilat Hist. lit. II, cz. 2. — Sinko Pindarus Polonus (w księdze zbior. p. t. „Sz. Sz. i jego czasy“ 1929) o wpływie Pindara na ten wiersz (str. 53). — Tenże Poezja humanist. (Enc. Polska XXI) str. 152

stawia ten wiersz wysoko, jako najlepszy utwór łac. Sz. Szym.

Bibl. w Suchej — Chreptow. — Czarniecki — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Ossol. — Petersb. publ. — Zamojs.

— *Aulaeum Nuptiale Nouelli Poetae Academiae Samoscien. contextebant.* [Tu sygnet drukarni zamoj.: husarz w skoku]. Anno Domini MDLXXXIX XVI Kal. Mart. (1599). w 4ce, k. nlb. 14 (sygn. D₂).

Obacz tom XII str. 300—1.

Na odw. k. tyt.: *Salve septemtrionis Rex Maxime. Salvete conjuges novi. Salvete Poloniae et Lithuaniae lumina. Salvete hospites exoptatissimi.*

Na nast. k. recto: dystych na cześć Zygmunta III i wiersz: *In insignia Petri Firlei et Hedvigis Wlodecae, novorum conjugum* (6 wiersz).

Poczem od k. 3: dwuwiersze na cześć licznych dygnitarzy dnchownych i świeskich, na cześć ks. pruskiego Jerzego Fryderyka, na cześć Jeremiasza Mohiły, wreszcie P. Cieklińskiego i Sz. Szymonowicza. Ostatni dystych: *Novelli poetae Acad. Samoscien.*

Wreszcie idzie wiersz Szymonowicza: *Ad Nicolaum Firleum palatinum Cracoviensem*, podpisany: *Simon Simonides faciebat in nuptiis Petri Firlei et Hedvigis Wlodecae.*

Wiersz ten przedrukował Heck I, c. XXXVII, str. 344—348. — Wiszniewski VII, 190.

Joher w ręk. notatce przypisuje też Szymonowiczowi wiersz p. t.: *Epithalamion... Stanisłao Włodek... et Hedwigi Olesnicka.* — Obacz o tym wierszu pod Rottendorf (tom XXVI, 391). — Nie podaje Joher jednak uzasadnienia, dlaczego ten panegiryk, wydany pod nazwiskiem Rottendorfa, uważa za utwór Szym. Sz. — Zapewne dlatego, że Sz. Sz. pisał wiersz na ślub Piotra Firleja i Jadw. Włodkównej (w *Aulaeum nuptiale*), i to wywołało przypuszczenie Jochera. Ossol.

— *Dicta seu consilia de bello contra Turcam. Coloniae 1583.*

Tak podaje L. Przyłęcki *Księgoznawstwo* (rękopis). Jest to źródło niepewne. Za nim powtarza Heck I, c. XXXVIII, str. 256. Brückner w *Przepl. pol.* 1902 II, str. 262 słusznie przeczy temu i nie sądzi, aby w Kolonii 1583 wyszło jakiegokolwiek dzieło Szymon. o kampanji antyturckiej.

Mylna wiadomość Przyłęckiego stoi niewątpliwie w związku z przedmową do „*Imagines diaetae Zamoscianae*“, gdzie powiedział: „*Quae de consiliis belli turcici a Sixto V cum Stephano Pol. adpersa sunt, ne invidiosa apud vulgum forent...*“ Ale to uie znaczy, aby Szym. ogłosił na ten temat (*Consilia belli turcici*) jakiegokolwiek utwór, tylko że w swoich „*Imagines*“ robi aluzję

do układów między Stefanem a Syxt. V. O tych tajemnych układach obszerniej wspomina Vanuzzi w swojej relacji z rozmów toczonych z Zamojskim w r. 1596 (*Niemcewicz Zbiór t. II str. 168*); a także obacz o nich kilka traktatów Brusiusa (*Ad principes 1595, De Tartaris 1598*).

— *Encomia Divi Stanisłai A Dvobvs Doctissimis Viris Conscripta, duobus itidem Illmo Heroibus, alterum Samueli olim, alterum nunc Bernardo Cardinali Macieioiuis, Episcopis Cracouiensibus dicata. Opera Et Stvdio Stanisłai Grochovii in lucem edita. Laudemus viros gloriosos & parentes nostros in generatione sua. Eccl. 44.* [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Lazari, Basilius Skalski, Anno Domini, 1604. w 4ce, k. tyt. i k. 27 nlb. (sygn. F₄).

Na odw. tytułu herb Maciejowskiego (pokolorowany w egz. Ossol. czerwono) oraz dwuwiersz łac.

Dedykację do Bern. Maciejowskiego wystosował Stan. Grochovius (wydawca), dat. 28 Jul. 1604. W niej wychwala Szymonowica (*multa egregie scripsisset*) i Rozyzusa. Wspomina że Mac. rozkoszuje się *splendidiissimis ingeniis, quale Sim. est...* i wspomina o swoim polskim wierszu na cześć św. Stanisława.

Poczem idzie: *Simon Sim. Stanisłao Grochovio*, gdzie pisze, że przesyła mu swój młodzieńczy utwór na jego żądanie (*olim a me plane adolescentulo scripta*). Dat. Kal. junii 1604 *ex praedio Ceruceensi*. Dalej idą wierszyki; Klem. Janickiego: *S. Stan. Episcopus...* i Krz. Kątskiego (z ryciną wskrzeszenia Piotrowina).

Od k. A—D₄: *Simonis Simonidae Divus Stanislaus* (wiersz z 84 oktav).

W rękop. Jag. 2363 dochował się autograf tego utworu.

Od k. E: *Ad virum Samnelem... Petri... Rozyzii... Carmen de sancto Ponfice caeso sive Stanislaus*. (Obacz pod Rozyzius).

Heck w *Rozpr. Akad. wydz. filolog. t. XXIII*, str. 250 przesuwa czas napisania utworu Szymon. na r. 1582—3. — Sinko w *Ku. zbior.* „Sz. Szym. i jego czasy“ 1929 (*Pindarus Polonus*) słusznie to zwalcza i przyjmuje r. 1577 jako datę powstania.

Sinko *Pindar w Polsce* (*Spr. Akad. Um.* 1923) oraz w wyżej zacyt. *rozprawie Pindarus Polonus 1929*, wreszcie w *Liter. greckiej I*, część I, str. 369 wykazuje wpływ Pindara na ten utwór Szymonowicza (podobnie jak na *Naenia 1586* i *Aelinopaeon 1589*).

Egz. Ossol. ma dedykację własnoręczną: *Generoso D. Adriano Grymza testificandi studij sui causa author ddt.*

- Bandtkie Hist. dr. krak. 393. — Juszyński oraz Bentk. podają mylnie (za Durinim) tytuł: S. Stan. caesus. — Przedruk w edycji Duriniego (1772) str. 251—278 (poczem przedruk Roysiusza).
Ob. pod Grochowski Stan. (w tomie XVIII, 365). Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.
- Simonis Simonidae Elegia. [Tu sygnet drukarni zamojskiej: w wieńcu husarz na koniu w skoku]. Zamosci Martinus Lencius Academ. Typogr. excudebat M.DC.XIII. (1613). w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb. (sygn. B).
- Na k. Aij: Jacobo Sobescio Marci Palatini Lvblinensis, F. — Elegia liczy 166 wierszy. — W w. 131 wspomniany Żółkiewski, w w. 159 Samosciada dona.
Heck l. c. str. 146. — Bielowski l. c. str. 66 (przedrukował ten utwór). — Dawniejszy przedruk w Poemata aurea 1619 (ob. niżej).
Ossol. — Zamojs.
- Elegia Na Pogrzeb Wielmożney Panny Jey Mosci Panny Zophiey Sieniawskiej Podczaszanki Koronney. W Zamosci W Drukarni Akadémiey, drukował Chrystzoph Wolbrameczyk, Roku Pańskiego 1617. [Na końcu:] Simon Simonides pisał Roku 1617 w miesiącu Czerweu. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.
Druk staranny, kursywą. Kończy się nagrobkiem wierszowanym: Zophia tu Sieniawska leży pogrzebiona... (czterowiersz).
Wiszn. VII, 191. — Heck l. c. XXXIII, str. 332 i 365 (tu przedruk). — Skalski w księdze zbior. „Szymon Szymonowicz i jego czasy” (1929) str. 315. Czartor. — Ossol.
- Epiphani Oratio in Sepulturam Corporis Christi... edita ex Bibliotheca Simonis Simonidae (1604)... ob. t. XVI, str. 71 (Epiphanius).
Tutaj przedmowa Sz. Sz.: Claudio Comiti Rangouo, nuntio; dat. Samosci Kal. Junii 1604.
Heck l. c. XXXVII, str. 88—92 (podaje bliższy opis druku). — Hahn Sz. Sz. jako filolog w Przew. nauk. i liter. 1907. — Lempicki Działalność Jana Zam. (1922) str. 252. — Turyn Studia byzantina w Eos 1928.
- Epithalamium. Serenissimi Sigismvndi III. Poloniarvm Regis, Et Annae Caroli Archidveis Avstriae F. Avctore Simone Simonida. Leopoli Ex Officina Matthiae Garuolini An. cIo.IoXC.II. (1592). w 4ce, k. tyt. i k. 9. (sygn. B₄).
- Reprodukcję k. tyt. podaje Jędrzejowska Książka polska 1928.
Rzecz sama napisana pod wpływem Teokryta. Przedruk w edycji Duriniego str. 1—12. Siarczyński II, 255. — Wierzb. II, 1755. — Wiszn. VI, 286. — Bandtkie Hist. druk. kr. pol. I, 396.
Heck l. c. XXXIII, str. 337. — Pilat Hist. liter. II, cz. 2. — Lechicki Meczenat Zygm. III, 1932 str. 244. — Sinko Pindar w Polsce (w księdze zbiorowej: Sz. Szymon. i jego czasy 1929). — Kallenbach (w tej samej księdze 1929).
Bibl. w Suchej — Czartor. — Kórnik (?) — Moszyn. — Ossol. — Petersb. publ. — Semin. w Pelplinie — Zamojs.
- Ad Nicolavm Firlevm Palatium Cracoviensem. [Na końcu:] Simon Simonides Faciebat. In Nvptiis Petri Firlei et Hedvigis VVlodceae. Samosci. Anno Domini, M.D.LXXXXXIX. (1599). XVI. Kal. Mart. w 4ce, k. 4 nlb. (sygn. A₄).
Bez osobnego tytułu.
To samo w druku p. t. „Auleum nuptiale” (1599) od sygnatury C₃, o czem obacz wyżej oraz tom XII, 300.
Wiszn. VI, 286. — Wierzb. III, 3088. — Piekarski Katal. kórń. 1929 str. 203.
Heck l. c. XXXII, str. 48.
Akad. — Kórń.
- Flagellvm Livoris. Continens omnia ferè Metrorum genera, quibus vsus est Horatius. Nihil, Deo volente, livor officit: Nihil, Deo nolente, proficit labor. Cracoviae, Ex Officina Lazari. Anno Domini. M.D.LXXXXVIII. (1588). w w 4ce, k. 23 (sygn. F₃).
- Na odw. tyt.: In stemma Jelitaram sive Sariataram Monomachia Gratiarum et Eumenidum (14 wierszy łac.) oraz: Phonomastix ad Zoilum (dwuwiersz).
Zawiera 19 ód, pisanych różnemi metrami, wszystkie mniej lub więcej wyraźnie ku czci Zamojskiego. Utwór powstał po zwycięstwie pod Byczyną. Na końcu 8 wiersz: Ad Mecoenam (Zamojski)... oraz: Simon Sim. Adamo Bursio. I w tym wierszu entuzjastyczny zwrot o Zamojskim (O te beatum, cui frui ore concessum est Zamosciano atque inde pulchra libare dictata...).
Siedem ód i dystychów przetłumaczył w r. 1785 Zubowski w t. II Zembr. wierszy (ob.).
Autor nigdzie nie wymieniony.
Edycja z r. 1583, która czasami bywa podawana, nie istniała.
W edycji Duriniego (1772) przedr. na str. 292 i nast.
Juszyń. II, 253. — Wiszn. VI, 278. — Sołtykowiec str. 326. — Wierzbow. II, 1691. — Heck l. c. XXXIII, str. 291. — Pilat Hist. lit. II, cz. II. — Sinko w Encykl. pol.

(Dzieje liter. pięknej) tom XXI. — Tenże Pindarus Polonus 1929 (jak wyżej) str. 52. Monografię o tym utworze Szym. wydał Jurkowski (szkic hist. liter. w Sprawozd. szkoły realnej w Jarosławiu 1905 i odbitka) — Recenzję z tej pracy ogłosili Hahn w Pam. liter. 1906 str. 350 oraz Pliszewski w Muzeum 1906 str. 401.

Kijows. — Ossol. — Petersb. pnb. — Uniw. warsz.

— Halcyonia Poloniae Sacrae Regiae Majestatis et amplissimis Regni Poloniae Magnique Ducatus Lithuaniae ordinibus Franciscus Hilchen inscripsit et publice recitavit. Zamoscii Martinus Lencsius typogr. academ. excudebat 1608. w 4ce, k. 3 nlb.

Utwór ten sławi zgodę, jaka teraz t. j. po Guzowie w Polsce panuje, — ale poeta ogranicza się do pochwał i zdawkowych ogólników. Wychwala głównie Żółkiewskiego.

Nie jest to utwór Hilchena, ale Szymonowicza, jak poświadczył Broscius na egzemplarzu Bibl. Jag. (ob. Bibl. XVIII, 196).

O związku tego utworu z Latnią rokoszańską ob. Heck l. c. tom XXXVII str. 116, Hahn (jak niżej) oraz Brückner w Rozpr. Akad. filol. 1919 XII (Studja nad liter. XVIII w.) str. 38.

Przedrukował i omówił Hahn w Przewodn. nauk. i liter. 1902 (Zapomniane utwory). — Heck l. c. str. 113 i 360 (tu opis egzemplarza Jagiell.).

Bibl. w Suchej — Jagiell.

— Simonis Simonidae Hercvles Prodicevs Ad Thomam Zamoscivm Magni Ioannis F. [Tu sygnet drukarni zamojskiej: husarz na koniu w skoku]. Zamosci Martinus Lencsius Academ. Typogr. excudebat. M.DC.II. (1602). w 4ce, k. tyt. i k. 17 nlb. (E₂; ale brak tej sygnatury).

Rozpoczyna dedykacja: Petrus Cieklinius Thomae Zamoscio S. D., dat.: ex praedio vestro Zamchano Kal. Octob. M.DC.II. — Ciekliński nasywa Szym. klientem domu Zamojskich. Mówi, że wiersz oparty jest na Xenofonie. Wychwala skromność Szymonowicza, który sam nie byłby nigdy tego wiersza ofiarował. Ciekliński dodał także odę napisaną przed 2 laty.

Hercules idzie do k. C₄; na jej odwrocie: Ex ejusdem Sim. Odarum libro Thomae Zamoscio Ode (złożona z 7 strof, antystrof i epodów).

Przedrukował Herkulesa Durini dwukrotnie: 1) w Poetarum eleg. (1771) o czym niżej, oraz 2) w Opera (1772) na str. 127—143.

Siarczyński Obraz pan. Zymg. t. II str. 286. — Heck l. c. XXXVII, 75. — Węclewski Sielanki (1864) str. 194.

Chrept. — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Kijów — Zamoja.

— Hereniou Philosophou Exegesis eis ta meta ta fysica. Herenii Philosophi Enarratio in Metaphysica Simone Simonida interprete. [Tytuł ten po grecku i po łacinie znajduje się na pierwszej stronie tekstu, ale właściwej karty tyt. nie ma w żadnym egzemplarzu]. [Zamość, 1604]. w 4ce, str. 160.

Obacz tom XVIII str. 140 pod Herenius.

Tekst grecki i łaciński synoptycznie.

Szymonowicz tłumaczył na podstawie rękopisu świeżo przywiezionego przez Herburta z Konstantynopola, dziś będącego własnością bibl. Zam. — Dzieło Heren. jest komentarzem do Metafizyki Arystotelesa. — Rzekomy Herenius był neoplatonczykiem.

Pracy swej Sz. z niewiadomych przyczyn nie ukończył, a druk przerwał na str. 160. — Zanotował to już Broscius w egzempl. bibl. Jagiell. — Druk tekstu greckiego razi mnóstwem błędów drukarskich. Widocznie czerczy nie umieli składać czonek greckich.

O wydaniu tem obacz Bernays Gesamm. Abhandlungen tom I 1885 (na podstawie wiadomości dostarczonej mu przez Hippera). — Heitz w SB. der preuss. Akad. der Wissensch. Tom LIII (1890); Heitz wykazał, że dzieło Her. jest falsyfikatem epoki późniejszej. — Foerster w Rhein. Museum für Philologie t. LIII (1898) oraz t. LV (1900). — Hahn w Muzeum 1899 i 1900 (rec. prac Foerstera). — Tenże w Przew. nauk. i liter. 1897 (Sz. Sz. jako filolog). — Heck w Rozpr. Akad. filolog. XXVII str. 92—6. — Hahn w Kwart. histor. 1905 str. 692. — Łempicki Działalność J. Zamoja. (1922) str. 252.

Jagiell. — Ossol. — Zamoja.

— Simonis Simonidae Imagines Diaetae Zamosciana. [Tu sygnet drukarni zamojskiej: husarz na koniu w skoku]. Zamosci Martin. Lencsius Academ. Typogr. excudebat. Anno Domini M.DC.IV. (1604). w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Rozpoczyna dedykacja: Joanni duci in Ostrog castell. crac. Andreas Sredzinius S. D. — Powołuje się na swą codzienną zażyłość (familiaritas) z Sz. Szym. Tenże powiedział Sredzińskiemu, że to rzecz pisana przed 10 laty, gdy Zamojski nasz „heros“ żenił się z Barb. Tarnowską. Wówczas kazał on salę ozdobić obrazami, a Szym. napisał wiersze na temat scen tam przedstawionych.

Cały poemat na cześć Zamojskiego; ale i J. Tarnowskiego wychwała (za Obertyn), a tak samo Ostrogskich. — Na k. B₂ i B₃ wspomniane układy Batoiego i Syktusa V o wojnie z Turkami, czemu wydawca zdaje się w przedmowie przypisywać fakt, że utwór nie mógł być w swoim czasie wydany. — Bliższego opisu obrazów niema; widać tylko z treści utworu, że przedstawiały J. Tarnowskiego, K. Ostrogskiego, Batoiego i Syktusa V (a zapewne jakież ich czyny). Przedruk w „Poetarum eleg.“ (1771), o czym niżej — oraz w edycji Duriniego (1772) str. 116. — Przedrukował również Hahn w „Wyborze pism Szym.“ — Ustępny przekład Kondratowicz (1844).

Heck l. c. XXIII, str. 333. — Pilat Hist. liter. II, cz. 2.

Chreptow. — Czartor. — Ossol. — Zamojs.

— Joel Propheta Simonis Simonidae, Ad Clementem VIII. Pontificem Maximum. [Tu sygnet drukarni Łazarza: obelisk przebijający chmury, niżej podwójny sznur ptaactwa]. Cracoviae, In Archityp. Regia & Ecclesiastica Lazari, Anno Dñi, 1593. w 4cc, k. tyt. i k. 20 nlb. (sygn. A—F).

Na k. Aij rozpoczyna się: Joel Propheta Simonis Simonidae, Ad Clementem Octavum Pontificem Maximum. — Poczem poemat, na którego końcu: Jesu Christo laus et gratia. — Druk kursywą.

Wspomina na początku, że poznał papieża (Hip. Aldobrandiniego), gdy tenże był legatem w Polsce. Opisuje klęskę szarańczy (locusta), najazd Tatarów, zniszczenie swego domu (winnic, fig) i t. p. nieszczęścia wojenne. — Grozi Turkom zemstą Boga i narodów chrześcijańskich. Wszystko to pod nazwą Solimy i judzkiej ziemi.

Przełożył w r. 1772 J. E. Minasowicz, o czym niżej.

Przedruk w edycji Duriniego (1772) str. 145—176.

Juszyński II, 253. — Siarcz. Obraz II, 256. — Wiszn. VI, 286. — Wierzb. II, 1769. — Piekarski Katalog 1929 str. 203.

Heck l. c. XXXIII, 337. — Pilat Hist. liter. II, cz. 2.

Bibl. w Suchej — Czartor. — Dziedusz. — Dzików — Jagiell. — Kórnik — Ossol. — Petersb. publ. — Szembek — Uniw. lwow. — Zamojs.

— Simona Simonidesa Joël Prorok Starozakonny. Do Klemensa VIII. Papieża. Z Łacinskiego Wierszem Polskim Nie Rytmowym Przełożony. [Tu rycina: archanioł z mieczem i trąbą, nad jego głową w obłokach gołębica, na dalszym planie kontury zamku]. Za pozwoleniem

Zwierzchności. w Warszawie Nakładem Michała Gröla J. K. M. Kommiss. Y Bibliop. 1772. w 8cc, k. tyt. 2 [na pierwszej:] Simona Simonidesa Joël Prorok Starozakonny, str. 47.

Na odwr. pierwszej k. tyt. trzy cytaty z Biblii. Rozpoczyna: Argumentum (po łacinie i po polsku) na 1 k. — Od k. A₄ idzie przekład Minasowicza, którego nazwisko nie jest tu ujawnione (ale tak wynika ze „Zbioru“). — Przekład wierny, wierszem białym.

Czart. — Jag. — Ossol. — Uniw. lwow.

— Castvs Joseph. Personae. Malvs Daemon. Joseph. Famvli. Faetifer. Jempsar. Nvtrix. Nvntivs. Chorvs ex puellis Aegyptijs. Semichorvs. (Na końcu:) Cracoviae In Oficina Lazari: Anno D. M.D.LXXXVII. (1587). w 4cc, k. tyt. i k. 38 nlb. (sygn. K₃).

Dedyk. Stan. Socolovio theologo regio, venerabili miraculo ingenii et litterarum, venerabili virtute et moribus; Patri suo in Christo: Simon Simonides Leopoliensis lib: mer: dedicavit.

Przedruk w edycji Duriniego (1772) na str. 13—69.

Chodynicki II, 233. — Juszyński II, 246. — Wiszniewski VI, 284. — Wierzbowski I, 520. — Piekarski Kat. kórn. 1929.

Třebicki w Bibl. warsz. 1843 IV, 318. — Szyperski De Sim. Sim. vito ingenioque (Diss. vrat.) 1864 str. 42. — Lavollé De poetis 1869. — Tenże La poesie latine (w Contemporain 1873; on pierwszy wskazał na wpływ Eurypidesa i Klandjana). — Kallenbach w Rozpr. Akad. filolog. XVII (1892) str. 132—142. — Chrzanowski w Ateneum 1892 marzec. — Hahn w Ateneum 1892 t. IV, str. 557—564 (stwierdził, że korzystał z poematu Forcastera Joseph libri duo). — Tenże Liter. dram. 1901 str. 113—7 (tu zestawia literaturę przedmiotu). — Chmielowski Liter. dram. I, 1898 str. 64. — Werner w Anzeiger f. deutsches Alterthum XV. — Winda-kiewicz Teatr polski 1921 str. 9. — Matuszewski Djabeł w poezji polskiej 1899 (o malus daemon). — Pilat Liter. t. II cz. 2. — Sinko Liter. grecka I, 2 str. 360. — Heck l. c. t. XXXIII str. 266.

Bibl. w Suchej — Chrept. — Czartor. — Czetw. — Dzied. — Dzików — Jagiell. — Kapit. gnieźn. — Kórn. (def.) — Ossol. — Przeźdz. — Szembek — Uniw. warsz.

— Castvs Jozeph. [Tu mała ozdoba]. Przekładania Stanisława Gosławskiego. [Tu mała ozdoba]. Ossoby. 1. Stary Frant, albo Czart. 2. Jozeph. 3. Dworzanie. 4. Faetifer. 5. Iempsar. 6. Mamka.

7. Fravcimer. 8. Pani Stara. 9. Poseł. [Tu ozdoba]. W Krakowie w Drukarni Lázárwowéy, Roku Páńskiego, 1597. w 4ce, str. 76 lb. (sygn. Kij).

Podobiznę tytułu podaje Chmielowskiego Hist. lit. (2 wyd.) I, 289.

Rozpoczyna dedykacja: Panu i bratu Stan. Garwaskiemu, staroście gostyń... Stan. Gosławski służby swe braterskie... zaleca. Tu powołuje się na dziełko Sokołowskiego „Justus Joseph“ (1586) i wychwala utwór Szymonowicza i tłumaczy, dlaczego go przełożył. — Między innymi daje tu pochwałę dla piękności języka polskiego, który dorównywa łacińskiemu, greckiemu i włoskiemu. Jako cel swej pracy wskazuje: aby się młodź w cności ćwiczyła. Dat. z Seligi 7 Nov. 1597.

Następuje wiersz: Do szlach. i urodzonej młodzi. Tu wspomina wielkich poetów Meonidesa (Homera), Askreusa, Owidiusa — a obok nich J. Koch. i Sz. Szymon. — Podnosi i moralną i artystyczną wartość utworu (przyjmijcie ten kwiateczek ślicznej ozdoby).

Kończy wiersz: Do Józefa (niech zawsze oczy krzywooki ~~Z~~silus).

Poczem rozpoczyna się tekst przekładu Gosławskiego. Wartość jego charakteryzuje Zawiliński we wstępie do przedruku tego dziełka w Bibl. pisarzy polskich Akad. Um. nr 5 (rok 1889). Przekład ocenia jako gładki i wierny. O osobie tłumacza nie wiemy nic.

Juszyński I, 107. — Wierzbowski II, 1852. Literaturę o tym przekładzie porównaj wyżej, gdyż prawie każdy z autorów tam wskazanych omawia i przekład (w szczególności Chrzánowski i Hahn).

Czartor. (?) — Ossol.

— Manes Barbarae De Tarnow Ad Thomam De Zamoscio. Filium Vnievm. [Tu sygnet drukarni zamojskiej: husarz na koniu w skoku]. Zamosci In Typographia Academiae. B. r. (po r. 1610). w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na k. Aij dedykacja: Illustri viro Stan. comiti de Tarnow... Caspar Solcius S. D. Solski nazywa tu Szymonowicza avunculus meus. Sam autor pisma tego nie ogłosił: est quidem Sim. vel modestior vel negligentior scriptorum suorum aestimator, atque scit parere, nescit partum tollere.

Poczem zaczyna się poemat (7 stron), w którym Szym. pociesza wychowanka po śmierci matki Barbary. — Na ostatniej stronie Epitaphium (zmarła 27 kwietnia 1610, a więc druk zapewne w roku następnym lub dalszych).

Wisniewski VI, 287. — Przedruk u Bielowskiego (1875) str. 63. — Heck l. c.

XXXVII str. 127 i 361 (przedruk przedmowy). Jagiell.

— Mulier fortis... (1582) ob. Sokołowski Stan. (w tomie XXVIII str. 15). Biblioteka warszawska 1843 X, 449. — Heck l. c. XXXIII str. 322. — Pilat Hist. liter. II cz. 2.

Przedrukował ten wiersz zarówno Węclewski jak i Łoś w swoim wydaniu Sielanek (1914); ten ostatni błędnie podał w przedmowie, że to przekład z Felsztyńskiego. Obaj t. j. i Felsztyński i Szymonowicz trawestują tekst bibliji, ale niezależnie od siebie.

— Naenia Fvnebris: Ad Stanislavm Socolovivm, Theologvm Regivm. De Morte Jacobi Gorscii, Theologi et Iureconsulti. Simonis Simonidis Leopoliem. Cracoviae, Typis Andreae Petricouij. Anno Domini, M.D.LXXXVI. (1586). w 4ce, k. 8 nlb.

Jest też współcześnie ogłoszone w dziełach St. Sokołowskiego (Opera 1591), obacz Bibl. XXIX str. 20.

Przedruk w edycji Duriniego (1772) na str. 70—76.

Juszyński II, 246. — Wisniewski VI, 283. — Wierzbowski II, 1650.

Heck w Eos VI (Naenia funebris). — Tenże l. c. tom XXXVII str 256. — Pilat Hist. lit. II cz. 2. — Sinko Pindarus polonus (jak wyżej).

Czapski (Muz. Nar.) — Czart. — Dzik. — Jagiell. — Ossol. — Petersb. publ. — Szembek — Zamojs.

— In Nuptias Simonis Birkowski et Sophiae Mozdzarska. Zamosci in typographia Academiae excudebat Martinus Lenseius, Acad. Typogr. Anno Domini MDXIV (1614). w 4ce, k. 3 (?).

Taki tytuł podaje Durini w swej edycji (1772) str. 231, a wedle niego dopisany jest na egz. Ossol., który jest bez karty tytułowej. Podobny tytuł podaje Juszyński. Egzemplarz Ossol. zaczyna się więc bez tytułu; a liczy 2 karty, z których pierwsza sygnowana jest A, druga Aii.

Na końcu wiersza wydrukowano: Simon Simonides Bendonski in Nuptiis Simonis Birkowski et Sophiae Mozdzarska Faciebat. Wobec tego jest może uzasadnionem przypuszczenie, że tytuł podany przez Duriniego i Juszyńskiego jest sfabrykowany. Sądzę, że może osobnej karty tyt. nigdy ten wiersz nie posiadał i że wybito go jako ulotkę (w niewielkiej liczbie egzemplarzy). Pocóżby bowiem Szymonowicz powtarzał słowa tytułu na końcu wiersza? Zaczyna się: Ergo Bircovius blando concessit amori? — W treści są pewne zbliżenia do sielanki „Kołacze“.

W edycji Duriniego (1772) przedruk na str. 231—4. — Heck l. c. XXXVII str. 155. Ossol.

— Ode Georgio Zamoscio, episcopo Chelmensi 1601 (?).

Niewiadomo, czy była osobno drukowana. Znamy ją dziś z edycji Segheta i z „Poematia aurea“ Morsiusa (1619), o których niżej.

Przedrukował ją i omówił Hahn w Eos tom I (1894). — Omówił Heck w Rozpr. Akad. filolog. XXXVII, str. 67 i 355. — Sinko Pindarus Polonus (jak w.) str. 57.

— Simonis Simonidae Odae II Thomas Segethis Britannus edidit Anno CIDCCVIII (1608). (B. m. dr. ale Hanoviae?). w 8ce, str. 20.

Są to ody 1) do Tom. Zamojskiego 2) do Jerz. Zamoj.

Te dwie ody Szymonowicza za pośrednictwem Pawła Sarpiego w Wenecji otrzymał Henryk Wotton poseł ang. w Wenecji, a ten znowu doręczył je Segethowi. — Segeth ogłosił z dedykacją do J. M. Lingesheima, w której równa Szym. z Pindarem. — Poczem dodał wierszyk do czytelnika (przedruk przez Hecka l. c. XXXVII, str. 361).

Bliżej o tem wydaniu ob. Bielowski Sz. Szym. 1876. — Heck w Rozpr. Akad. Um. filolog. XXXVII, (1903) str. 124 (obaj znali to z odpisu druku w ręk. Ossol. 1218). — Sinko Pindarus Polonus 1929 (j. w.) str. 65. — Wreszcie Weintraub Anglik przyj. Szym. 1929 str. 6 i n.

O przedruku tych obu ód przez Morsiusa ob. pod Poematia aurea. — Oda do Tom. Zamojskiego pisana w r. 1600 (a ogłoszona przez Cieklińskiego przy „Hercules prod.“ w r. 1602) ma w wydaniu Segheta i Morsiusa tekst jeszcze nie zretuszowany. (Nie zatarto w nim kilku zwrotów, mogących uchodzić za aluzję do nowożytności rodu Zamojskich). Bibl. miejska w Bremie.

— Simonis Simonidae Ode. [Tu sygnet drukarni zamojskiej: w wieńcu husarz na koniu w skoku]. Zamosel In Typographia Academiae, Martinus Lenscius excudebat. Anno Domini M.DC.XII. (1612). w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na k. Aij nadpis: Thomae Zamoscio Capitaneu Knisnensi Ode.

Składa się z 9 strof, antistrof i epodów. Oda ta jest przedrukowana w edycji Duriniego (1772) na str. 86—97 oraz w „Poematia aurea“ (Lugd. 1619) od str. 25—40.

Węclewski Sielanki (1864) str. 201. — Hahn w Eos 1894. — Heck l. c. XXXVII, str. 134. — Sinko Pindarus Pol. 1929 (l. c.).

Akad. — Chreptow. — Kijów (?) — Ossol. — Zamojs.

— Ode in Repotiis Illustrissimorum Conjugum Thomae de Zamoscio Palatini Terrarum Kioviae, Knyszynen. Goniadzen. etc. etc. Capitanei et Catharinae Ducissae Alexandri Ducis de Ostrog olim Palatini Wolchyniae etc. Filiae. Zamosci In Typogr: Academiae excudebat Simon Nizolius Anno Domini 1620. w 4ce (?).

Na odw. tytułu herb i 8 wiersz na cześć Domu Zamoscianae.

Taki tytuł (bez formatu i stron) podaje Durini w swej edycji str. 235, a za nim Juszyński II, 253. — Egz. nie jest dziś znany. Jest to dziewosłab składający się z 7 strof, antistrof i epodów. — Do tego dołączone 10 emblematów, z których pierwszy nosi godło: Uxor corona domus. Są one jak objaśnienia na marginesach wskazują, zaczerpnięte z Claudiana, Plutarcha, Gesn. (?), Plinius, Cicerona, Aeschylea. Wszystkie mają treść związaną z obchodem ślubnym.

W edycji Duriniego l. c. przedruk str. 235—246. — Heck l. c. XXXVII, str. 324. — Sinko Pindarus Polonus (j. w.) str. 63.

— Simonis Simonidae Bendonski Leopolitani, Magni Io. Zamoyscii A Secretioribus Consiliis Pindari Latini Opera omnia quae reperiri potuerunt olim sparsim edita, nunc in unum collecta, ac denuo Typis consignata Procurante Angelo Durini E Comitibus Modoetiae Patrio Mediolanensi Archiepiscopo Ancyrano Per utramque Poloniam & Mag: Lith: Ducatum cum facultatibus Legati a Latere Nuntio Apostolico. [W linjach:] Plin: Lib. V. Epist. VIII. Pulchrum imprimis videtur non pati occidere quibus aeternitas debetur. Varsaviae In Typographia Mitzleriana 1772. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 1—48, 1—348 oraz 1—47.

Na odw. tyt. notata łac. wyjaśniająca, dlaczego Polska wydawczy Kochan. i Szym. ma teraz poetów o wiele niżej stojących: „Disciplina et institutio iuventutis deficit“! Rozpoczyna dedykacja Duriniego Wacł. Sierakowskiemu, arc. lwow. Tu wymienia Sannazara, Vide, Ant. Flaminiusa i stawia w ich rzędzie Simonidesa. Podnosi też jego religijność. Dat. Varsaviae majo 1772.

Poczem „Praefatio“, gdzie mówi, że zebrał poezje Szym. ex tenebris bibl. Zaluscianae et Crac. Acad. Zestawia go z Sarbiewskim i wykazuje, o ile Sarb. był od niego gorszym poetą. — Na str. 20 „Culpanda in Sarbievio“ (szereg błędów językowych i stylistycznych Sarb.). — Na str. 26 powołuje się na Bo-

homolca. — Na str. 29 przytacza własną odę na grób Sz. Sz. (naśladowaną z Szym.) i inne swoje poezje o Sz. Sz. — Na str. 41: *Selecta illustrium virorum de Sim. Sim. testimonia* (sądy Lipsiusa, Skrobiszewskiego, Baylego, Douzy, Minasowicza). Dodać należy, że Minasowicz rewindykuje Sz. Sz. dla Ormian (co okazało się błędnem). Cała ta przedmowa Duriniego to apoteoza Sz. Sz. jako poety.

Następuje potem przedruk snanych Duriniemu utworów łac. Sz. Sz. a mianowicie: 1) *Epit. Sigism. III.* — 2) *Castus Joseph.* — 3) *Naenia funebris...* oraz *In Partitiones.* — 4) *T. Zam. Ode* (obie ody do Tomazsa Z.). — 5) *Aelinopean.* — 6) *Imagines.* — 7) *Hercules...* (zarazem: *Insignia Zam.*, wierszyk do Dresnera i *In thermas Syxti.*) — 8) *Joel.* — 9) *Pentesilea.* — 10) *In nuptias Birkowski...* (Zarazem *Epitaphium Gasp. Gelasini*, wierszyk nie wiadomo skąd przedrukowany; podał go w poprawniejszym tekście Zimorowicz). — 11) *Ode in repotiis.* — 12) *Staniślaus* (wraz z wierszem *Roysiusa*). — 13) *Flagellum.*

Na str. 326 wierszyk Minasowicza: *Sim. Sim. ad suos cives.*

Od str. 327—331 życiorys Szym. przez Janockiego.

Na str. 332—344 list Reszki do Sz. Sz. (z opisem apotezującym Włochy, ujętym jako reminiscencje erudycji klasycznej), dat. z Neapolu Kalend. Apr. 1594. Zachęca go do podróży włoskiej.

Na str. 345—8 Oda Duriniego „in laudem artis typographicae“, zawierająca pochwałę dla Mitzlera, magni Poloniae historiographi. Pozem dodatek z osobnym tytułem i paginowaniem (str. 1—47) p. t.:

Aeternae Memoriae Simonis Simonidae Bendoński Equitis Aurati... Angelus... Durini... plaudebat consecrabatque hanc carminum corollam (ob. tom XV, str. 418 — gdzie podano dokładniejszy tytuł).

Zawiera: 14 ód na cześć Szym. Sz. i inne wiersze o nim pełne zachwyty; nadto odę do Janockiego; wiersz o Kaz. SARBIEWSKIM; o J. KOCHANOWSKIM wiersz; wiersz ad Polonos; epigrammata. Na str. 26 wzywa do postawienia grobowca Sz. Sz. w Zamościu. Na str. 32 reasumuje: *Itala quod debet tam multis terra poetis, Hoc debet uni Laechia Simonidi.* — Wreszcie od str. 33 idą wiersze włoskie dla Duriniego: *Ode di Luigi Subleyras academico Arcade*; *sonety tegoż Dell'abbate Alessandro de Sanctis.* — Na str. 41 wiersz Minasowicza do Duriniego (niby to Sz. Sz. głos ex campis Elyseis). — Na str. 45 wiersz Roysiusza do Lippomana. Wreszcie kilka wierszyków łac. z podziękowaniem dla Duriniego za to wydanie, podpisanych: *Jrorind Chalcedon. P. A. nempe M. Antonius Żołędziowski in Univ. crac. prof. can. cath.*

Egz. Akad. (niegdyś „wtórot“ Ossol.) ma notatkę: *Ex libris Jacobi Augustynowicz arch. leop. ab authore operis dono habitum.*

Juszyński I. — *Ciampi Bibliogr.* — *Węlewski Sielanki* (1864) str. 214—6.

Bibl. w Suchej — Chreptow. — Czetwert. — Jagiell. — Ossol. — Przędzniec. — Uniw. lwow.

— *Simonis Simonidae Pentesilea. Zamosci In Officina Academiae, excudit Christophorus Wolbramensis Anno D. 1618.* w 4ce, k. tyt. i k. 37 nlb. (K₁).

Na odwrocie tyt. dedykacja: *Simon Simonides Thomae Zamoscio. Palatino Podoliae. Ivveni Incomparabili. Domino. Patrono. Benefactori Svo. Libens Merito Dedicat.*

Na końcu: *Jesu Christo laus et gratia.*

Rozpoczyna spis osób: *Personae* (razem 12 osób, nadto chór, kobiety, żołnierze, amazonki).

Na ost. stronie 4 wiersz łaciński z nadpisem: *Pentesileae Epitaphium.*

Przedruk w edycji Duriniego (1772) str. 177 i nast. — Przełożył Zubowski, o czem niżej.

Wiszniewski VI s. 287. — *Lavollée La presse latine 1783.* — *Trębicki w Bibl. warsz. 1842 IV, 320.* — *Bielawski w Sprawozd. z pos. Akad. Um. 1894* (Wzory klas.). — *Hahn Pentesilea w Museum 1895* (tu wskazał źródła utworu). — *Tenże Liter. dram. 1906 str. 117—121.* — *Chmielowski Liter. dram. 1907.* — *Heck l. c. XXXVII str. 281.* — *Sinko w Enc. pol. Akad. XXI* (Lit. piękna).

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. Zamojs. (?)

— *Pentezylea Simona Simonidesa Bendońskiego z łacińskiego na polskie przełożona przez W. Jmci Xiędza Xawiera z Werezub Zubowskiego Kanonika Kurzelowskiego w Archidiecezyi Gnieznien: Proboszcza Berezyn. Administratora Krzycz. w Warszawie, w drukarni Mitzlorowskiej. Roku 1778.* w 4ce, str. 55.

Przypisane Stanisławowi Siestrzeńciewiczowi Biskupowi Białoruskiemu. — Przekład białym wierszem.

Przedrukowane w Zubowskiego *Helikonkach Tom I* (1789).

Obacz o tym przekładzie Trębicki w *Bibl. warsz. 1843* (jak wyżej).

Czartor. — Dzików — Jagiell.

— *Philaenon Arae Simonis Simonidae Ad Adamvm Hieronymvm Sienavivm.* [Tu sygnet druk. zam.: husarz

w skoku]. Samosci Anno Domini. M.DC. (1600) w 4ce, k. 6 (sygn. B₂).

Druk kursywą. Z drukarni Łęskiego.

Wierzbow. II, 1914. — Wiszniew. VI, 286. Czartor. — Orsol. — Petersb. publ.

— Philaenarae Simonis Simonidae

Ad Adamvm Hieronymvm Sieniavim.

[Tu sygnet druk. zam.: husarz w skoku]. Samosci Anno Domini M.DC. (1600).

w 4ce, k. 6 (sygn. B₂).

Druk kursywą.

Są więc dwa odbicia, różniące się tylko odmianą w pierwszym wyrazie tytułu. — Treść stanowi zachęta do obrony Wołoszczyzny.

Przedrukował Bandtkie w *Miscellanea nova Cracov.* 1829 I oraz częściowo Bielowski l. c. (1875) str. 61. — Wreszczie Heck l. c. XXXVII str. 56 (omówił) i str. 349 (przedrukował). — Węclewski Sielanki (1864) str. 191. — Skalski w księdze zbiorowej p. t. „Szym. Szym. i jego czasy“ 1929. — Wierzbowski II, 1915.

Jagiell. — Petersb. publ. — Zamoj.

— Simonis Simonidae Poematia

Aurea cum antiquitate comparanda

edita ex Bibliotheca Joachimi Morsii.

Accedit Vita et Obitus magni Joannis

Samoschii Patroni Simonidis. Lugd.

Batav. Typis Jacobi Marci 1619. w 8ce, k. nlb. 7, str. 126 i k. 1 (sygn. H₅).

Na odwr. karty tyt.: Tuta est Aegide Pallas.

Dedykacja: Principi Octaviano Alexandro, duci Pruncensi — Joachimus Morsius salutem et felic. perpetuam. Tu mówię, że przed laty ofiarował mi Seghetus wydane przez siebie dwie ody Szymonowicza. Nadto M. Rnarus, przyjaciel jego, dostarczył mi innych wierszy Szym. Dodał do tego także życie Zamojskiego. — Kończy pochwałami Prońskiego i Sanguszków.

Datow. Lugd. Bat. anno Christi 1619 mens. April. Po tej przedmowie idą wiersze: Kaśpra Barlaeus do wydawcy Morsiusa; wiersze M. Ruara do tegoż; *Errores operarum*.

Od str. 1—25 przedrukowana edycja Segheta, a mianowicie najprzód wyjątki z listów Lipsiusa, Mol. Pigasa, Douzy Jana do Douzy Jerzego; potem Th. Seghetus do Lingesheima; wreszczie ody Sz. Sz. do Tom. Zam. i Jerzego Zam.

Od str. 25 druga oda do T. Zam., Manes Barbarae, listy Szym. do Segheta, Jacobo Sobescio, listy Szym. do Jerzego Douzy; wreszczie wierszyk francuski ku czci Szymonowicza przez De Nerec'a.

Od str. 65—128: Vita et obit. Zam. authore Ad Bursio. — Na str. 124: *Tumulus Zamosci*.

Z wydania tego przedrukował Heck l. c. XXXVII str. 368 przedmowę Morsiusa, wiersze Barlaeus, Ruara i De Nerec'a. — Zaś na str. 274 streścił tę przedmowę. — O genezie tego wydania ob. Weintraub Anglik przyjacielem Szym. 1929 str. 12 (odbitka z książki „Sz. Sz. i jego czasy“). Korzystał przytem Weintraub z Buchnera *Epistolarum partes tres* (1720), gdzie są listy współczesne w tej kwestji. — Wreszczie ob. Sinko *Pindarus Polonus* (jak w.) str. 66.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasień.

— *Poetarum Elegiographorum Par*

Nobile Simon Simonides Leopoliensis

Magni Jo: Zamoscii à Secretis Ray-

mundus Cunich Ragusinus In Rom:

Soc. J. Athenaeo Eloq. Professor. Nobili

Iuventuti Polonae Propositi in Exem-

plum. Quibus Praefixa est Dissertatio

Crasauri Philomusi De vera Carminis

Elegiaci natura & optima constitutione.

[W linjach:] *Plin. Lib. V. Epistol. VIII.*

Pulehrum imprimis videtur, non pati

occidere, quibus aeternitas debetur. Var-

saviae. In Typographia Mizleriana 1771.

w 4ce, k. tyt., str. 160.

Na pierwszej karcie cytaty z Cicerona, Pliniusza, Cassiod., Scaligera — verso dwuwiersz *Ad lectorem*.

Rozpoczyna dysertacja: *De vera carminis elegiaci natura...* Crisauri Philomusi (od str. 5—46). Jest to pseudonim Duriniego (ob. *Bibl.* tom XV, 419).

Dysertacja ta jest ciekawą próbą przeszczerzenia ówczesnej poetyki włoskiej (arkadyjskiej) na grunt polski. Wystawia w niej na str. 43 Szymonowicza, a na str. 45 kilku innych Polaków (m. i. Naruseviusa).

Od str. 47 idzie przedruk „*Here. prod.*“

oraz „*Imagines diaetae*“. Rozpoczynają

sądy Lipsiusa, Starowol., Skrobkowicza,

Haylego, Minasowicza o Szymonowiczu

(ten ostatni cytuje wiersz Solskiego). —

Poczem „*Encomium*“ Duriniego i tegoż

kilka wierszy na cześć Szymonowicza. —

Wreszczie Petrus Cielklinus Thomae Za-

moscio S. D. i przedruk *Herkulesa*. —

Na str. 81 wiersz Szym. do Syxta (ob.

w *Bibl.* tom XXVIII str. 123); endak-

syllabon Duriniego do Narusewicza (pater

elegantiarum) i sonet po włosku.

Na str. 83—94 przedruk „*Imagines diaetae*“,

zakończony wierszykiem Minasowicza i cy-

tatem z Pindara ody olimp. (po łacinie).

Od str. 94: *Kaymundi Cunich in Greg. Soc.*

Jesu Athenaeo poet. prof. Elegiae XIV

stylo Catliano haetonus ineditae ad nob.

ivent. pol. edente Crisanro Philomuso

Arcadiae pastore. Znowu rozpoczynają

liczne wiersze Duriniego, a kończy sonet włoski.

Stosunek Duriniego do Polski i jego przyjaźń z Żaluskim i Minasowiczem zasługiwałyby na bliższe opracowanie. W niniejszym dziele jest sporo do tego materiału.

Akad. — Bibl. w Suchej — Chreptow. — Czart. — Czetwert. — Jagiell. — Kras. — Ossol.

— Repotia Zamosciana. Simonis Simonidae. Leopoli. Ex officina Matthiae Garuolini. AN. cIo.Io.XC.II (1592). w 4ce, k. 6 (sygn. B₂).

Reprodukcję karty tyt. podaje Jędrzejowska Książka polska we Lwowie (1928).

Jest to wiersz na ślub Jana Zamojskiego z Barbarą Tarnowską. — Na końcu wiersza: Jesu Christo laus et gloria.

Wierzbowski II, 1756. — Bielowski I. c. (1785) przedrukował ten wiersz, ale z rękopisu Ossol., bo druku nie znał. — Heck I. c. XXXIII str. 331.

Petersb. publ. — Zamoj.

— Slivb Opisaniy przez Simona Simonidesa Ná Feście Jego Mości Pána Adamá Hieronimá Sieniáwskiego. We Lwowie Drukował Máciey Bernarth. Roku, 1593. w 4ce, k. 6 nlb.

Druk gocki.

Reprodukcję k. tyt. podaje Jędrzejowska Książka polska we Lwowie (1928).

Ptaśnik Monumenta Pol. typogr. pod r. 1593 nr 778 podaje za Bielowskim list Szym. do Zamojskiego z okazji tego druku.

Wiersz ten (stylistycznie przerobiony) wszedł do „Sielanek“ Szym. — Jest on osnuty na motywach z Teokryta.

Bandtkie H, dr. kr. pol. I, 495. — Maciejowski Piśm. I, 742. — Wierzb. III, 2927.

Bielowski I. c. (1875) str. 119. — Heck I. c. XXXIII str. 340. — Pilat Hist. liter. II, cz. II. — Skulski w ks. zbior. p. t. „Szym. Szym. i jego czasy“ 1929 str. 315.

Bibl. w Suchej — Jagiell. — Krasin. (?) — Ossol. — Zamoj.

— Trophaeum Stanisłai Zolkevii Scythis caesis, fugatis. [Tu sygnety drukarni zam.: husarz w skoku]. Zamoscii excudebat Martinus Lencsius Anno 1606. w 4ce, k. nlb. 8 (sygn. Biiij).

Na pierwszej karcie po tytule przedmowa: Illustri viro Stanisłao Zolkevio castellano Leopoliensi, Joannes filius S. D.; datow. Zamoscii anno 1606 Febr. 24. — Poczem poemat Szymonowicza z nadpisem: Trophaeum... — Na końcu utworu: Simon Simonides faciebat Cernencini anno 1606 Febr. 21. — Na k. 7 verso i 8 recto: Typographus benevolus lectori... — Wreszcie oda: Thomae Zamoscio.

Obok pochwał dla zmarłego Zamojskiego i dla Żółkiewskiego, zawarte tu są pochwały dla Chodkiewicza.

Przedrukował wraz z odą do Tom. Zamoj. Hahn w Przewodn. nauk i liter. 1902 (oraz w odbitec: Zapomniane utwory 1902 str. 6–16 i 25). — Heck I. c. XXXVII, str. 102 (streszczenie) i 350 (opis egzemplarza).

Jan Żółkiewski liczył w r. 1606 jedenaście lat życia; autorem podpisanej więc niży przez niego przedmowy, jest Szymonowicz, który i tym razem nie chciał wystąpić jako wydawca, lecz ukrył się pod nazwiskiem swego neznia.

Czartor. — Krasin. — Zamoj.

— Simona Simonidesa Sielanki. [Tu był sygnety drukarni lub jakaś ozdoba druk.]. Cum Gratia & Privilegio S. R. M. W Drukárni Akadémiey Zamoy-skiey Drukował Marcin Łęski. Roku 1614. w 4ce, k. tyt. i k. 55 nlb. (sygn. A—Oiv).

W egz. Czart. ozdoba czy sygnety drukarni jest po barbarzyńsku wycięty.

Egzemplarz Czartor. nabyty był od Iglia we Lwowie. Zanotowano na niem: „To jest 1szy (sic) wydanie rzadkie. Nie ma go w Bibliotece Oss.“ Napis ten jest ponad wszelką wątpliwość ręki Iglia.

W egz. tym słowa „Cum gratia et privilegio S. R. M.“ oraz „drukował Marcin Łęski“ są drukowane kursywą; zaś słowa: „W Drukárni Akadémiey Zamoy-skiey“ oraz „Roku 1614“ antykwą.

Na odwrocie k. tyt.: Napisy Sielanek. (Jest to spis 20 zamieszczonych tu Sielanek, kursywą; przyczem sielanka trzynasta przez omyłkę została zatytnowana tu „Mopsus“, zamiast „Zalotnicy“. Tak przynajmniej możnaby wnosić z resztek pozostałych po uszkodzeniu tytułu).

W egzemplarzu tym kosztosz Aij wypada pod *sze ca*; kosztosz B pod *dne*; C pod *dnia za*; D pod *sze*; E pod *rza*; G pod *gwi*; N pod *spo*; O pod *ty*.

Rozpoczyna na k. Aij dedykacja Mikołajowi Wolskiemu, marsz. nadw... Panu swemu Miłościwemu... Simon Simonides Naniższe Służby zaleciwszy etc. Tu pisze, że się otrzeć o przednie rymopisy ważył. Sądzi też że Maro niedogonił w tym rodzaju pasterza Syrakuzy (Teokryta).

Na k. Aijj: Simona Simonidesa Sielanki. Sielanka Pierwsza Daphnia.

Na k. Aij verso: Wesele. — Na Biiij: Sienus. — Na C: Kosarze. — Na Cij verso: Baby. — Na Cijj verso: Mopsus. — Na Dij: Alkon. — Na E: Dziewka. — Na Eiiij: Kiermasz. — Na Fij: Wierzby. — Na Fiiij verso: Slvb. — Na H: Kołacze. — Na Hiiij verso: Kołacze (Mopsus). — Na

Ilij: Pomarlica. — Na K verso: Czary. — Na Kij verso: Orphevs. — Na Lij verso: Pastvszy. — Na Mij (Sielanka osmanasta, sic): Zency. — Na Nij verso: Rocznica. — Na Nijj: Epithalamivm Heleny.

Na k. Nijj verso u dołu: Marcin Leski Czytelnikowi. — Zwyczajem przyjętym przez Szym. donosi tu Łęski, iż znalazł u siebie chowane od kilkunastu lat „Nagr. zbier. drużyny“ tegoż autora, o których autor nie pamięta i nie dba (Szym. często lubił przedstawiać za siebie jakiegoś rzekomego wydawcę, który niby bez jego wiedzy ogłasza jakieś jego pismo). O Nagrobkach tych mówi Łęski, że „przynajmniej z bajkami Ezopowemi pod jedną cenę poydą“. To drukowane kursywą.

Od k. O recto: Nagrobki zbieranej drużyny. — Rozpoczyna: Starego Szkapę, Starego Psa, Starego Kozła... i t. p. — Kończy: Wrony, Kruka, Gąsiora. (Razem jest ich 35). — Poczem: KONIEC.

Na k. Oijj verso: Za Przywileiem Ie^o Krolewskiej Méci, nikomu nie wolno Pism Simoná Simonidesá w Państwach Koronnych, y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, nád pozwolenie iego, drukować y przedawać pod winą w Przywileiu opisaną... Cum Gratia & Prinilegio S. R. M. W Drukárni Akadémiey Zamoyskiej Roku 1614.

Brak tu więc Nagr. zielonej drużyny, dodanych w edycji z 1629 roku.

Druk gotykkiem, tylko liczby i tytułiki sielanek oraz imiona osób rozmawiających antykwą, wsgł. kursywą.

Łóś w swoim wydaniu Sielanek (1914) mylnie identyfikuje ten egz. Czart. z egz. Ossol. (str. V przedmowy). Przedrukował stąd tekst Sielanek i Nagrobków; ale z tekstem II wydania nie porównywał.

Heck l. c. XXXVII str. 255 kładzie datę powstania Nagrobków na czas pobytu w Czernięcinie, gdyż pisząc je znał już Szym. Teokryta. — Jankowski w Pam. liter. 1902 str. 45. Czartor.

— Simona Simonidesa Sielanki. [Tu ozdoba drukarska czworoboczna, złożona z 4 stylizowanych płatków kwiecica i 4 gałązek symetrycznie ułożonych; ostrym kątem zwrócona ku dołowi]. Cum Gratia & Priuilegio S. R. M. W Drukárni Akadémiey Zamoyskiej Drukował Marcin Leski. Roku 1614. w 4ce, k. 52 nlb. (sygn. N₄).

Reprodukcję k. tyt. podaje Chmielowskiego Hist. liter. ³ I, 290.

Na odwr. k. tyt. napisy 20 sielanek.

Końcowe słowa tytułu: „W Drukárni Akadémiey Zamoyskiej Drukował Marcin Leski“ są tu drukowane gotykkiem.

Nagrobki zbieranej drużyny idą w tej edycji od N.

Na k. ost. verso znajduje się tak samo jak w wydaniu poprzednim: Za przywileiem Ie^o Krolewskiej Méci... Roku 1614. — Jednakże w edycji poprzedniej jest ten następ drukowany antykwą (i kursywą: Cum Gratia et Priv. S. R. M.); tu zaś jest on drukowany gotykkiem, a antykwą tylko zwrot: Cum Gratia... S. R. M.

W Chmielowskiego Hist. liter. ³ I, 297 jest również reprodukowany ten cały następ. Karta N₄ verso jest pusta.

Aczkolwiek na tytule tej edycji podana jest data 1614, nie należy sądzić, że dwie pierwsze edycje wyszły w ciągu tego samego roku. Wedle ówczesnych zwyczajów przedrukowywano nieraz dzieło w parę lat później, gdy egzemplarzy zabrakło, ale kładziono na przedruku datę pierwotną. I tu zapewne ten wypadek zachodzi.

Egzemplarz bibl. Jag., znany jeszcze Wiszniewskiemu VII, nie był już, jak widzę, znany memu ojcu, gdyż nie ma o nim jego notaty. — Również widocznie nie znał go Łóś, wydając w r. 1914 Sielanki. — Nie odszukałem go także w r. 1934. Maciejowski Piém. I, 743 (korzystał, jak widać, z egz. Ossol., ale tego nie zaznacza). Jagiell. (?) — Ossol.

— Simona Simonidesa Sielanki. [Tu ozdoba drukarska: niby głowa na bocznej ścianie jakiegoś naczynia]. Cum Gratia et Priuilegio S. R. M. Drukowano w Drukárni Akadémiey Zamoyskiej Roku Panskiego 1626. w 4ce, k. nlb. 44 (sygn. L₄).

Wiszniewski VI, 191 mówi, że na tytule jest mąż na koniu z tarczą. — Maciejowski Piém. I, 743—4 przeczy, jakoby na tytule był taki sygnet, lecz mówi „jakowaś nie wydatnie wyrażona ozdoba“. Miał on w ręku egzemplarz, któremu nie dostawało (dwóch) pierwszych ćwiartek, a tekst zaczynał się od „A w tym czterey śpiewaków...“.

Słowa „A w tym czterey śpiewaków wynidzie w pośrodek...“ wypadają tutaj u samej góry karty.

Jest w tem wydaniu dużo pomyłek druk., mianowicie w liczeniu sielanek. Po sielance VII następuje znów liczba VII, VIII, IX, X; dopiero przy XI błęd ten poprawiono. — Sielanka XVI (Orfeus) jest w tej edycji przedstawiona na miejsce VI. — Ani na tytule ani na końcu nie jest wymienione nazwisko drukarza; przed Nagrobkami opuszczono odezwę Łęskiego; streszczenia przywilejów nie przedrukowano. — W sielance „Orfeus“ dodano na końcu sześć wierszy, których nie ma w innych edycjach (przedrukował

je za Maciejowskim Łoś w przedmowie str. VI).

Ze względu na to, iż wedle Wiszniewskiego VII, 191 na tytule znanego mu egzemplarza miał być sygnet druk. zamojsk. (husarz w skoku), — nie jest wykluczeniem, że z datą r. 1626 istnieją dwa odbicia. — Heck l. c. XXXVII, 165 i 250. Czartor. — Dzików — Ossol.

— Sielanki teraz znowu przedrukowane z pierwszego Exemplarza z przyczynieniem Nagrobków zielonych w Krakowie w Drukarni Franciszka Cezarego Roku Panskiego 1629. w 4ce, k. 52 ark. nlb. N₄).

Ded. Mikołajowi Wolskiemu, marszałkowi nadw. kor., krzepick. staroście.

Od k. A: Simona Simonidesa Sielanki. Sielanka Pierwsza Daphnis. — Na k. A₂: Sielanka wtóra Wesele. — Na k. A₃: Silenus. — Na k. B₁ verso: Kosarze. — Na k. B₂: Baby i t. d. — Sielanka dwudziesta. Epithalamium Heleny... jest na karcie K₃ recto, a kończy się na k. K₄ recto. — Poczem idą bezpośrednio (bez odezwy Łęskiego): Nagrobki zbieraney Drwzyny.

Jest ich razem 28. Brak bowiem nagrobków: buhaja, kiernoza, dryganta, wrobla, kaczora, gąsiora. (Wszystkie te nagrobki opuszczone zostały widocznie ze względów pruderji).

Od k. L₁: Nagrobki Zielone inszego Authorá. Tych jest 35. Zwracają między niemi uwagę nagrobki: Krolowi (naganiające, że król malowany); Tym co pod Guzowem (z ostrą naganą rokoszanom); Carowi Szujskiemu (po pojmaniu i po śmierci jego); Tym co pod Chocimem (tu chłostę brali bisurmańcy, ażeby kopce graniczne pamiętali).

Na k. L₄ u dołu końcowa winieta drukarska. Kustosze są w tem wydaniu rozmieszczone jak następuje: A pod *wszę*; B pod *dziś*; C pod *tkie*; D pod *trze*; L pod *wac*; L₂ pod *zie*.

Słowa: „A w tym cztery Spiewakow wynidzie w pośrodek“ wypadają w tej edycji na karcie A₂ u dołu (czwarty wiersz od dołu liczą, a więc inaczej jak w egz. opisanym przez Maciejowskiego I, 743—4.

Na egz. Ossol. zanotowano współcześnie, że egzemplarz uabyty w r. 1633 za 12 groszy polskich.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Simona Simonidesa Sielanki, teraz znowu przedrukowane z pierwszego Exemplarza, z przyczynieniem Nagrobków Zielonych. [Tu sygnet drukarni]. W Krakowie, w Drukarni Franciszka

Cezarego Roku Panskiego 1640. w 4ce, k. 52 (sygn. A—N₄).

Rozpoczyna dedyk. Wolskiemu, jak w poprzedniej edycji.

Druk Sielanek kursywą (prócz tyt. i osób). Sielanka Wtóra Wesele na k. A₄. — Sielanka Trzecia Silenus na k. B₁ verso. — Sielanka Czwarta Kosarze na k. B₄. — Sielanka Piąta Baby na k. C verso. — Sielanka Szosta Mopsus na k. C₂ verso. — I tak dalej. — Na k. M₂ verso: Marcin Leski czytelnikowi. — Na k. M₃: Nagrobki zbieraney družyny (w liczbie 28). — Na k. N₁ verso: Nagr. zielone inszego Authorá. — Na końcu ozdoba drukarska (w środku niby głowa wołu, po jej bokach dwa maskarony). — Ostatnia strona pusta.

Kustosz B wypada pod *me*; C pod *pić*; D pod *ociec*; E pod *RM*; G pod *w*; N pod *ob*.

W egz. Jag. dopiski ręką z końca XVII w., czasem charakterystyczne; n. p. na k. B₂ przy słowach „nagie i gole ciałko“ — zanotowano: miał co pisać. Przy sielance „Mopsus“ czytelnik kilkakrotnie sznaza-czył swe zgorzenie (kurwa, skurwyasyn); przy słowach „pannę wstyd rumienił“ na k. G dopisano: nie tych czasów panny. Wogóle pisał te uwagi jakiś mizogin, a dopiski nie są autorowi przychylnie.

Egz. Jagiell. defekt bez tytułu (karta A) oraz bez karty A₂, A₃. — Maciejowski I, 745 (miał w rękę defekt, kończący się na ark. G). — Węclewski Sielanki 1864 str. 212.

Akad. (?) — Jagiell. — Uniw. warsz. — Zieliń.

— Simoná Simonidesá Sielanki Znowu przedrukowane. [Tu obelisk, sygnet druk.]. W Krakowie, W Drukarni Franciszka Cezarego, J. K. M. Typog. Roku Panskiego, 1650. w 4ce, k. tyt. i k. nlb. 45 (sygn. M₄).

Na odw. k. tyt. herb Podludowski (Tarcza). — Rozpoczyna na k. A₂ dedykacja: Mikoł. z Przytyka Podludowskiemu, pod którą podpisany Franciszek Cezary, J. K. M. Typog. — Cezary tłumaczy, dla-czego „nasz Simonides po żalonych tragedjach w Zamościu wychylał się między zielone lasy...“ Wychwała w panegiryczny sposób i makaronicznym językiem Podludowskiego.

Przedruk objął tylko sielanki, bez Nagrobków. — Druk gocki (prócz tytułów i imion osób).

Tu kustosz B pod *wá*; C pod *day*; D pod *był*; L pod *ien*; M pod *iesz*.

Maciejowski I, 745.

Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Sielanki Teraz znowu przedrukowane z pierwszego egzemplarza z przyczynieniem Nagrobków zielonych inszego autora. w Krakowie, w drukarni Franciszka Cezarego 1663. w 4ce, k. 44 (sygn. L₂).

Zaluzki Bibl. 80 pisze: *Dubito an existit.* — Maciejowski I, 745—6 (miał w ręku egz. z tytułem uszkodzonym, brakujące miejsca dopisano piórem). Ossol.

— Toż... z przyczynieniem Nagrobków Zielonych inszego autora. w Krakowie w drukarni Fr. Cezarego 1686. w 4ce, k. 44 nlb.

Wiszniewski VII, 191. — Bentkowski Hist. lit. I, 436. — Maciejowski I, 746 nie znał tego wydania. Tor. Kop.

— Simona Simonidesa Sielanki... Poczwarte znowu drukowane w Drukarni Mitzlerowskiej... R. 1769. w 8ce, str. 1—102.

Tworzy część zbioru p. t. Sielanki Polskie z różnych Autorów zebrane (obacz tom XXVIII, 18—19). Przedrukowane tu również: Nagr. zbieranej drużyny.

Osobno nie wyszło, ale ponieważ ma w tym zbiorze odrębną tytuł, przeto bywa czasami (błędnie) przytaczane jako osobne dzieło.

— Toż... 1778. w 8ce.

Taksamo w zbiorze „Sielanki Polskie z różnych autorów zebrane“ z datą 1778. — I taksamo osobno nie wyszło.

Ob. tom XXVIII str. 19.

Dalsze wydania Sielanek (ob. Estr. Bibl. IV, 471) ukazały się w latach 1805, 1837 (z wiad. o życiu Sz. Sz.), 1857 (J. Turowskiego), 1864 (Węclewskiego), 1914 (Łosia).

Przy wydaniu Węclewskiego z r. 1864 (opartem na edycji 1614) dodał wydawca wiersze różne (Nagrobki, Mulier fortis, Lutnia, Za Potroynym, Wiejska szczęśliwość) oraz 7 listów. — Tekst utworów opatrzył u dołu stron komentarzem rzeczowym, w którym m. i. zestawia sielanki Szym. z Teokrytem i Wergilim. — Od str. 159 dodana Wiadomość o życiu i pismach Szymon. (porządkiem lat).

Literatura o Sielankach: Mickiewicz Liter. słow. — Węclewski 1864. — Tyszyński Wizerunki polskie 1875. — Kaszewski Utwory Teokryta 1901 (we wstępie). — Chlebowski O sielance Kołacze (w „Charitas“ 1894; obecnie w jego Pismach II). — Heck l. c. XXXVII str. 164—254 (daje rozbiór Sielanek i próbuje oznaczyć ich chronologię); na str. 254—6 omawia „Nagrobki zbier. drużyny“. — Szyszkowski w Ludzie 1915 (Pierwiastek ludowy w Sie-

lankach Szym.). — Kwiatkowski O Kiermaszu i Kołaczach w Pam. lit. 1913. — Hahn w Przew. nauk. i liter. 1897 (Sz. Sz. jako filolog; tu o stosunku do wzorów greckich). — Tenże w Kwart. klas. 1929. — Brückner Sielanka polska XVII w. w Bibl. Narodowej nr 48 (tu wybór 13 sielanek i ich zwięzła charakterystyka). — Chlebowski Sielanki Szym. w Spraw. Tow. nauk. warsz. 1913 Rok VI zeszyt 5. — Sinko Echa klas. 1921. — Hartleb Życie i sztuka w Sielankach Sz. Sz. w Spraw. warsz. T. P. N. I 1930. — Życzynski w księdze zbiorowej p. t. „Sz. Sz. i jego czasy“ 1929 (Wiersz w Sielankach). — Pilat. Liter. II, 2 str. 87.

O „Nagrobkach zbieranej drużyny“ ob. Heck l. c. XXXVII (ocenia je nader ujemnie). — Jankowski w Pamiętniku liter. II, 45. — Czy Nagr. zielonej drużyny są istotnie „inшого autora“ uważam za kwestję otwartą.

— Do Wacława Zamoyskiego (1610). w 4ce, k. 4 nlb.

Na końcu: Roku 1610 Dnia Stycznia pierwszego w Putatyńcach pisał Simon Simonides.

Druk niewątpliwie w Zamościu (gotykiem). Treść nawiązuje do powtórnych ślubów małżeńskich Wacława Zam. z Romanowską. Poeta wychwala dom Zamojskich oraz swego ucznia Tomasza.

Przedrukował Bielowski l. c. (1876) str. 171—2. — Podobiznę tego druku ogłosiła we Lwowie 1932 redakcja „Kroniki rohatyńskiej“. — Heck l. c. XXXVII str. 125. — Ruch literacki 1932 maj str. 148. Ossol.

— ob. Auleum nuptiale (1594) — Biderman Jan (F. Zahorowski 1640) — Biezanowski St. G. (Acroama 1659) — Bursius Ad. (Cicero Dialectica 1604; tu jego wierszyk) — Caselius (Opus epistolarum 1687; tu pisane do niego listy) — Cato (Disticha 1633; on ma być ich wydawcą?) — Chelchowski (Gwar leśny; tu jego naśladownictwo) — Cicero (Bursius 1604) — Ciekliński (ob. Plautus) — Constitutiones synodi ehelm. (1604; tu jego wierszyk) ob. Synodus — Czechowicz J. C. (Fama 1650) — Dousa Jerzy (De itinere 1599) — Dresner T. (Institutionum 1613, 1614; tu jego wierszyk) — Durini (1771) — Działyński Tomasz (Parnassus bicollis 1690) — Gaddi Jakób (Simonis Simonidis elogium oratorium; nie znane polskim biografom Sz. Sz.) — Gawiński (Sielanki 1668; naśladowa-

nie) — Grochowski Stan. (Łzy 1605; tu jego list o śmierci J. Zamojsk.) — Herennius (Enarratio) — Herman (De rana 1600; ob. tom XVIII, 152) — Hilchen Dawid (Clypeus 1604; tu jego wierszyk; Honori 1605; Luctus 1605) — Hilehen Franc. (Halcyonia, pod jego imieniem wydana 1603) — Horatius (Emblemata 1648) — Koszucki Seb. (Repotia 1634) — Lipsius J. (Epistol. 1602; tu list) — Miaskowski (Zbiór rytmów 1622; str. 110—2) — Minasowicz (1771) — Mościcki M. (Epistola deplor. 1583) — Paprocki B. (Gniazdo 1578; tu jego wiersz; Ogród królewski 1599) — Plautus (Ciekliński Piotr 1597; tu jego polski wierszyk) — Reszka Stan. (Spongia 1590 na k. H; Epistol. 1594; tu list Reszki do niego) — Rhodomanus L. (1608) — Roysius (Encomia 1604) — Rudomicz Bazyli (1651) — Sielanki polskie (1770) — Sleszkowski Seb. (Vaticinium 1612) — Sokołowski Stan. (Partitiones 1589; tu jego wierszyk; Epithal. 1592; tu jego Mulier fortis) — Squarcialupi (Religio 1588) — Starowolski (Hecatontas w obu edycjach; Monumenta 1642) — Syxt Er. (Comment. 1627; O ciepicach 1617; tu jego wierszyk) — Szlachtowiec Wal. (Acroama 1623; tu wiersz wzywający go do powrotu do Zamościa) — Ursinus Jan (Grammaticae 1592; tu jego wierszyk; Institutiones 1619) — Zimorowicz (Leopolis 1672) — Zubowski Ksaw. (Helikonki 1789; Zebr. 1786; tu wiersze o Szymonowiczu).

Niektóre z drohnych jego wierszyków umieszczonych w obcych dziełach na pochwałę przyjaciół przedrukował Bielowski Sz. Szym. 1875 str. 65 i n., Hahn w Przew. nauk. i liter. 1902 oraz Heck w dodatku do swej monografii z r. 1903.

Oprócz mało dotąd znanych drohnych wierszyków pochwalnych, ogłosił Bielowski l. c. (1875) dwa nieznanne z druków utwory łacińskie, mianowicie: Funus Sig. Solikowski... i Lessus peste...

Z polskich wierszy przedtem nieznanych ogłosił Bielowski l. c.: 1) Hymn o sędzie ost. (Dies irae). — 2) Hymny o męce. — 3) Tren św. Magdaleny.

Nadto w „Bibliotece Ossolińskich“ r. 1863 IV str. 46 ogłosił Bielowski „Lutnię rokoszańską“ (a przedrukowali za nim Węc-

lewski oraz Łoś w swoich edycjach Sielanek). — Jest to niewątpliwie utwór Sz. Szym., z r. 1608, co przyjmuje także Heck l. c. XXXVII, 109 — oraz Czubek (Pisma polit. rok. Zebrańd.). Ten ostatni dał l. c. I, 315 przedruk krytyczny a ustalił jako tytuł pierwotny: „Rytm po pogromieniu na terazniejsze rozruchy“. Za autorstwem Sz. Szym. przemawiają i język i poglądy polityczne w wierszu tym wyrażone; ale także i zwrot „Lutni moja... rym to nie twego tonu“. Istotnie, nie miał wiele Sz. Szym. zrozumienia dla problemów politycznych. — Obacz bliżej o tym wierszu Brückner w Rozprawach Akad. filolog. 1919. XII str. 37.

Utworem przypisywanym Sz. Szym. jest wiersz polski: „Wiejska szczęśliwość“. Wydał jako jego utwór Bielowski w „Bibl. Ossol.“ 1863 IV (za nim Węclewski i Łoś w swoich edycjach Sielanek). — Autorstwo b. niepewne. Za Szym. oświadcza się Heck l. c. XXXVII, 160; przeciwko Brückner, który przypisuje to D. Naborowskiemu. Zaginione twory Sz. Szym. zestawia Heck l. c. str. 336—8.

Wiersz Szym. na sprowadzenie Jezuitów do Lwowa ogłosił ks. Stan. Załęski w Przegl. lwow. 1879 (z ręk. ces. bibl. wied.). Za nim przedrukował Heck l. c. XXXVII. Epitaphium dla Kaspra Smieszkwicza czyli Gelasyna († 1580) jest wydrukowane niepoprawnie u Duriniego. — Ob. Zimorowicz (Viri illustres), gdzie tekst lepszy. — Heck l. c. XXXIII, 233 wątpi, czy to utwór Sz. Szym.

Jabłonowski Musaeum polon. 230 przypisuje mu „Komentarz do filozofii Aryst.“, co zapewne jest pomyłką. Jabłonowski miał może na myśli przekład Herenniusa i po-bałamncił jak zwykle.

Listy Szymonowicza do owego czasu (1875) znane zestawil w swej monografii Bielowski. — Zarazem ogłosił po raz pierwszy cały szereg innych jego i do niego listów (Sokołowski, Reszka, J. Zamojski, Tom. Zamojski, Knut, M. Sobieski, Hilchen, Grochowski, Lipsius Justus, Ostrórg, Seghetus, Petricovius).

Po Bielowskim opublikowali jego listy: Kal-lenbaeh Les hum. 1891; Przyborowski w Bibl. warsz. 1896; Hahn w Pam. lit. 1902; Wierzbowski Mater. I i II; Heck w Pam. liter. 1902; Tenże w Przew. nauk. i lit. 1884 oraz w drugiej części swej monografii; Bodniak w Pamiętniku liter. 1930 str. 472.

Rękopisy odnoszące się do Sz. Szym. są w dużej ilości w bibl. Zamoj., ale także w Jagiell. (Wisłocki Katalog. ręk. LXXI); w Ossol. (n. p. nr 1218); w Czartor. nr 1453 (tu jego poezje).

Nieco książek z bibl. Sz. Szym. weszło

- w skład bibl. Zamojsk. (między innymi kilka druk. i ręk. dzieł lekarskich).
- Epitafium jego, pióra Kaspra Solskiego z kolegą jaty w Zamościu przedrukował Węclewski (Sielanka 1864 str. 208).
- Żywot Szymonowicza ogłoszony przez Starowolskiego (Hecatontas) stoi w zależności od współczesnej anonimowej biografii, opublikowanej przez Bielowskiego (Sz. Sz. 1875 str. 3—4). W II edycji Hecat. sprostował Starowolski parę myłek zawartych w I wydaniu.
- O jego stosunku do Zamojskiego ob. Lempicki w księdze „Sz. Szym. i jego czasy” 1929 str. 127 i passim.
- O stosunkach jego z Casaubonnem i Douzą ob. Bielowski I, c. 1875; Heck I, c. XXXVII, 123; Kallenbach Les humanistes 1891 oraz Czasy i ludzie 1905 str. 382.
- O jego stosunku do Lipsiusa ob. Kot Stosunki Polski z uniw. Iowiańskim 1927.
- O jego stosunkach z Janem Rivinsem z Rygi ob. Spekke Alt-Riga 1928 str. 15 (wedle Brotzego Sammlung I, 92).
- O jego znajomości św. Grzegorza z Nazjan. ob. Sinko w Polonia Sacra III.
- A) Literatura dawniejsza o Szymonowiczu:
- Bayle Dictionaire historique, III ed. 1720 str. 2593 (cytat przedrknował Durini 1772). — Lotichius Bibl. poetarum pars IV str. 100. — Janocki Nachr. V nr XLVIII i Janociana II, 255. — Kalendarz polit. dla król. polsk. 1779. — Zabawy przyj. pożył. IX, 1 str. 216, 297. — Sołtykiewicz O Akad. str. 389. — Wybicki Rozmowy i podr. 1804 str. 318. — Lipiński w Pam. warsz. 1815 I (o Sielankach). — Zbiór wszystkich umiejętności 1820. — Słowacki Euz. Uwagi nad poezją 1820 (Dzieła II 217, III 102 o Joelu). — Chyliński w Dzienn. warsz. 1827 nr. 29. — Brodziński Rozpr. o idylli (Pisma I, 1830). — Gazeta Polska 1829 nr 85. — Ziemomysł, pismo 1830 Nr 10 str. 97—105. — Chodnicki Dykejon. 1833. — Siarczyński Obraz wieku II 251, 255. — Chromiński Rozpr. o liter. polsk. str. 11. — Mickiewicz Literatura słowiańska II. — Barącz Żywoty Ormian 310—329. — Sierpiński w Przegl. warsz. 1840 II, 193—201. — Wiszniewski VII, 274; VII, 190 i 320. — Maciejowski Piśmien. I, 738, 760 i Tom dodatkowy 186—194. — Wójcicki Teatr starożytny 1840. — Trębicki w Bibl. warsz. 1842, IV, 320 (Pentesilea). — Kraszewski w Ateneum 1844, IV oddz., t. I. — Kondratowicz w Ateneum 1847 I str. 204. — Leon Borowski w Album liter. 1848 (wykład z r. 1838). — Bielowski w Życior. znak. ludzi (wyd. Wójcicki) I, 221—30. — Mecherzyński w Roczn. Tow. XIII, 267. — Tyszyński Wizerunki polskie 1875 (art. o Sielankach z r. 1869). — Tyg. ilnstr.

1860 II oraz 1863 nr 176. — Sobieszczański w Enc. Org. XXIV, 865. — Bibl. Ossol. 1867 IV str. 46—51 (Nabielak) i 1864 IV (Bielowski). — Gąsiorowski Hist. med. I, 336. — Szyperski De vita 1865. — Lavollée (De poetis 1869 oraz La poesie latine 1873 (przedruk w Essais 1891). — Węclewski Stan. we wstępie do przedruku Sielanki 1864.

Wszystkie te dawniejsze prace i poglądy przewyższyła źródłowa praca Bielowskiego p. t.: Szymon Szymonowicz (odbitka z Pam. Akad. Um.) 1875. — Jest to podatowa dotąd praca. Składa się na nią: 1) rzecz o biografach Sz. Sz. (z przedrukiem Vitu z r. 1630). — 2) Listy Sz. Sz. (bardzo obfity zbiór z lat 1586—1629). — 3) Nie ogłoszone dotąd lub mniej znane poezje. — 4) Żywot przez Bielowskiego. — 5) Różne dokumenty odnoszące się do poety.

O pracy tej ogłosił ważną recenzję Łaguna (dzisiaj w jego „Pismach” 1915 str. 462).

B) Nowsze prace o Sz. Szym.:

Obszerna monografia poświęcona mu ogłosił Heck w Rozpr. Akad. filolog. XXXIII i XXXVII (1901—3), wielokrotnie powyżej cytowana. — Recenzję jej ogłosił Hahn w Pam. lit. 1903 str. 293—313.

Konarski w Przew. nauk. i liter. 1880. — Hahn Kilka przyczynków do pism w Ate-neum 1892 IV (inne prace tegoż autora cytowane są powyżej). — Kręck w Kwart. hist. 1892. — Kallenbach w Pam. lit. IV 1905. — Jankowski w Pam. liter. 1902 str. 45 (o Nagrobkach zbier.). — Heck Szymonowiczana w Eos V. — Urbanowicz Żywot 1894 oraz w Przewodn. nauk. i lit. 1894 str. 864. — Tenże w Spraw. gymn. Złoczów 1885. — Kallenbach Les humanistes 1891 (tu charakterystyka jego Iac. twórczości). — Łoziński Patrycjat 1892 str. 419 (tu o rodzinie Sz. Szym. a zwłaszcza o jego ojen Szym. z Brzezina). — Dembitzer w Muzeum 1902. — Sinko w Eos 1904 str. 138. — Tenże Echa klasyczne 1920. — Kochanowski Dzieje Akad. Zam. 1900. — Wadowski Wiadomość o profesorach (1899) str. 330. — Grabowski Skarga (1913) str. 146 i 499.

Z ostatnich lat pochodzą prace: Lempicki Działalność J. Zam. na polu szkolnictwa 1922. — Tenże Medyceusz polski 1929. — Tenże Sz. Szym. jako lekarz 1920. — Hahn Przedstawiciel humanizmu polsk. w Kwart. klas. III (1930). — Hartleb w Sprawozd. T. N. warsz. XXIII (1930) zeszyt 1—6. — Pamiętnik zjazdu nauk. im. Szym. w Zamościu 1930. (Tu znajduje się obok innych referatów referat Bruchalskiego p. t.: „Postulaty badań nad Szymonowiczem”). — Szereg doniosłych prac poświęconych Sz. Sz. objęła księga jubil. p. t. „Sz. Sz. i jego czasy”

1929 (prace te cytowane są obficie powyżej przy poszczególnych pozycjach).
Wybór szkolny jego utworów łacińskich. wydał Hahn w r. 1899.

Rezultaty nowszych prac ujmują w pewną całość: Brückner w Encykl. pol. Akad. Um. XXI (Liter. piękna I) str. 244. — Sinko (ibidem) str. 150. — Pilat Hist. liter. pol. II część 2ga str. 44—99 (z obfitą bibliografią).

Estreicher Bibl. IV str. 471. — Finkel Bibl. hist. III. 1873 oraz Dodatek II (1914) nr 3256. — Korbut² I 408 i 584. — Obacz także bibliografię z roku jubileuszowego w Ruchu liter. 1932 nr 2.

Szymonowski (Mars 1642) ob. Szymonowski Hutor Sam.

SZYNGLAROWICZ Andrzej Antoni, kanonik zamojski, rektor akad. († 1733). *Astraea De Supremo Dominij Zamosciani Tribunalitio: Ad Beatum Caelestis Iustitiae Areopagum in Perillustri Olim Clarissimo & Admodi Rever: Domino D. M. Martino Szumlinski Vtriusq; Iuris Doctore, & Professore Insignis Collegiatae Zamoscensis Canonico Iudiciorum Tribunalitorum Supremo Dominij Zamosciani Assessore. Invidâ Libitinae manu Translata. Dum in Ecclesia Collegiata Zamoscensi, Mortales eius Exuviae Magno omnium dolore tumularentur A M. Andrea Antonio Szynglarowicz Philosophiae Doctore Poesôds Professore, Lugubri Calamo Dedveta. Anno Domini 1720 Die 19 Iunij. fol., k. tyt. i k. 5 nlb.*

Panegiryk stylem nakamiennym zaczyna się na odwrotnej stronie tytułu. Oprócz Szumlńskiego wystawia Wojc. Wolskiego, Józ. Skockiego, M. Wcisłowskiego, M. Pawłowicza, J. Arakielowicza.

Ossol. — Zamoj.

— Honor infulae decanalis eximiis virtutibus sapientiae et meritorum plusquam herculeis in Philosophiae Medicinae Mathematicae professione laboribus Perillustri et Reverendissimi Domini D. M. Tomae Orminski Medicinae ac utriusq; Juris Doctoris, Decani Infulati Zamoscensis, Praepositi Szczecbrzesinensis, Sacrae Regiae Majestatis Secretarij acquisitus ac dum secundum Infulati sui honoris sacrificium magno omnium plausu celebraret, debitae venerationis atq; gratulationis ergo pane-

gyrico cultu per M. Andream Antonium Szynglarowitza Artium liberalium et Phiae Doctorem, poeseos professorem adoratus Anno post honoratum in Carne verbum 1724. Typis Univ. Zamoscensis. fol., k. 9 nlb.

Stylem nakamiennym opisuje żywot Ormińskiego.

— ob. Duńczewski (Restitutio 1733) — Włoszkiewicz Fr. (Bellona 1716). Wadowski Wiad. o prof. zam. 1900 str. 319 i 175.

Szynklerowna Katarzyna ob. Rychar (1717).

SZYPIŃSKI Bogusław Walenty. *Vox Mvsarvm Gratulatoria, Concordi applausu, Jn Annua S. Francisci Confessoris Festa, Edita & Magnifico ac Generoso Dño. D. Francisco à Czarnoćin Czarnocki, Natalitia sua, Ritu solenni celebranti, Honoris ergo A Boguslao Szypinski Reddita. [Tu winjetka]. Zamocej, In Typographiâ Academiæ Anno Domini M.DC.XLVII. (1657). Excudebat, Wylhelmus Felix Krokoczinski. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb. [Na ostatniej karcie mocno zniszczony sygnet drukarni zamojskiej: husarz na koniu w skoku].*

Na odwr. herb i 6 wiersz, poczem dedykacja: Ad Patronum Beneficentissimum. Na treści składa się oda i dwa epigr. Zamoj.

— Memoria Immaturi obitûs Generosi Stanislai Magnificorum ac Generosissorum parentum D. Georgii Szornel et D. Sophiae De Wosniki desideratissimi filii Excitata per Valentinum Boguslaum Szypinski. Zamocej Anno Dni, 1647. Die XXIII Martij. w 4ce, k. 4 nlb.

Ossol.

— Wiersz weselny na fest god małżeńskich wysokiego urodzenia oblubieńcom Iego Mści Panu Filipowi na Pieczychwostach Bokiowi y Iey Mści Pannie Zofiey z Zawady Swatopelkownie z chęcią ofiarowany od Walentego Bogusława Szypińskiego. W Sieniatynie R. P. 1645. d. 28 maja. w Zamościu, drukował Paweł Radicius. w 4ce, ark. B₄.

Zostawił w rękopisie: Laetum epiphonema novo sacerdoti Casimiro Romanowski, datum Zamoeci 1642, XV junii. — Zdaje się, że drukowane nie było.

Bibl. w Suchej.

Szypowska Anna ob. Porządek mōdlitwy (1620).

Szypowski Jan ob. Goldonowski Andrzej (Zywot św. Filipa 1625) — Pączek (Test. 1650).

SZYRMA Antoni († 1 stycznia 1732). Dni Skarbowe Do Skarbu wiecznego Krola należące, Dni Świętecznymi Kazaniami Rozgłoszone, Pod Skarbowe klucze Oddane. Iasnie Wielmożnemu Imści Pānu Michałowi Kazimierzowi Kotłowi Podskarbiemu Wielkiemu, y Pisarzowi Ziemskiemu W. X. Lit. Markowskiemu, Pługiańskiemu, Krasnośielskiemu &c. &c. Staroscie. Od W. X. Antoniego Szyrmy Societatis Iesv. [Tu winjetka]. Roku zakrytego Skarbu w cieie ludzkim. 1719. W Wilnie w Drukarni Akademickiej Societatis Iesv. fol., k. tyt. i k. 5 nlb., str. 1098, k. 7 nlb.

Na odwr. herb Kotła (Pelikan), poczem na 1 k. wiersz dedykacyjny: Ten cny Pelikan, który w serce swoje mierzy, Niech czytelnika kazań mych w serce uderzy i t. d. Dedykacja na 3 k. nlb. (makaroniczna), poczem na 1 k. facultas biskupa Brzostowskiego i M. Karckiego. Tu powiedziano, że kazania miane były in regia Vars. cathedra.

Na ost. 7 kartach: Regestr Kazań, Thematów, y Propozycji. Są to kazania na dni święteczne, po kilka na każde święto. Propozycje kazań dotyczą dobrej śmierci, lamentu nad religią i ojczyzną, szkoły pokory, prawdziwego pokoju i t. p. Jak wszystkie kazania tego czasu (a zwłaszcza jezuckie) zalecają dewocje, a unikają omawiania stosunków społecznych i politycznych. Język przesycony łaciną.

Jocher 4494. — Bentkowski H. lit. II, 565. Akad. — Czartor. — Krasin. — Ossol. — Wileń.

— Drogę Depozit Do Domu Wieczności Wniesiony od Iasnie Wielmożnego Iego Mości Pana Stefana Mikołaja Na Tykoćinie, y Tyczynie Hrabi na Ruszczy Branicckiego Woiewody, y Generała Ziem Podlaskich Branskiego, Bielskiego, Krosińskiego, Ratyńskiego, &c. Starosty. A przy Przeniesieniu Ciała Tegoż Iegomości z Kościoła Tykoćińskiego. WW. OO. Bernardynow do Krakowskiej S. Piotra Bazyliki Societatis Iesu. W Roku 1711 Miesiąca Lipca dnia 27. Przez X. Antoniego Szyrmę Soc: Iesu

Zalobnym Kazaniem Opisany. [Tu winjeta]. Typis Monasterij Supraslensis Ordinis S. Basilij Magni. Anno Domini. 1773. w 4ce, k. tyt. i k. 22 nlb.

Na odwrocie herb Gryf, poczem dedykacja Katarzynie z Sapiehów Branickiej (z pochwałami rodu Sapiehów). W kazaniu pochwały bez konkretnych biograficznych szczegółów. Akad.

— Głos Kaznodziei, Już po śmierci dobrze mówiącego, Przy Akcie Pogrzebowym Przewielebnego w Bogu O. Mągiestrą Chryzostoma Gołombiowskiego, Zákonu S. Augustyna Prowincyała Prowincyi Polskiej. A niegdy Godnego Kaznodziei, Nayiasniejszego Jana III. Krola Polskiego, Pogrzebowym Kazaniem opisany. Przez Jmci X. Antoniego Szyrmę Soc: Jesu ná owczas Kaznodzieię Fárnego Warszawskiego, A teraz Prowincyała Prowincyi Litewskiej. W Kościele Wárszawskim u S. Mārćinā WW. OO. Augustiānow w Roku 1700. dnia 19. Kwietniā. Ad Seram Memoriam Wielmożnemu Jmci Pānu Piotrowi Gołbiowskiemu Nayiasniejszego Cara Jmci Panstw Moskiewskich, przy Jásnie Oświeconym Xiążęciu Jmci Grzegorzowi Dolhorukiem pełnomocnym Pośle do Nayiasniejszey Rzeczpty Polskiej. Sekretarzowi, Nászemu Wielce Mśc: Pānu y Dobrodzieiowi, Dedykowany. Varsaviae, Typis S. R. M. Col: Schol: Piar: Anno Domini 1718. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. herb Prawdzie i wiersz polski. Dedykacja synowcowi zmarłego (na 2 k.), z podpisem M. F. H. S. A. P. V.

Poczem kazanie. Podnosi, że Gołęb. król Jan III ofiarowywał infule i senatorskie krzesła. — Na końcu: Imprimatur... Ad. Rostkowski.

O przedruku obacz w t. XVII, 221.

Jagiell. — Uniw. warsz.

— Kazania albo Exhorty postne o tajemnicach naydroższej Męki Zbawiciela naszego w Kościele Warszawskim Societatis Jesu różnych lat miane. Podczas Passyi we szrody Wielkiego Postu przypadających. Teraz zaś do druku podane Roku 1713 przez X. Antoniego Szyrmę Soc. Jesu. Przydane na końcu uwagi duchowne o Śądzie Bożym na 4 Niedziele Adwentowe.

Z dozwoleniem Starszych, Typis Laurae Supraslensis Ord. S. Basilij Magni (1713). w 4ce, k. 4 i str. 360.

Dedykacja do Katarzyny z Sapiarów Braniczkiej Woiewodziny Podlaskiej i Przedmowa. Od str. 324 idą Uwagi o ostatnim sądzie bożym.

Jocher 4632.

Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Wileń.

— Rok Skarbowy Dział Páńskich Niedzielnymi Kázaniami Ogłoszonych, Do Dni Skarbowych albo Swiętecznych Kazań dołożony. A w pełne Dział Páńskich Ręce Iasnie Wielmoznego Iego-Mości Pana Maximiliana Franciszka z Tęczyná Ossolinskiego Podskarbiego Nádwrznego Koronnego, Sandomirskiego, Chmielnickiego &c. Starosty, Pokorną poufałością oddány, Y Między Látá do usług Wielkiemu Domowi Obligowane, Policzony Od X. Antoniego Szyrmy Societ: Iesv. Roku nierozdzielnych Skarbow Boskich náturze ludzkiej udzielonych MDCCXXII. (1722). Colos: 2. V 3 In qvo omnes thesauri &c. W Wilnie w Drnkárni Akadémickiej Soc: Iesv. fol., k. tyt. i k. 13 nlb., str. 678, k. 47 nlb.

Na odwr. tyt. herb Starza i cytat z Okolskiego. Na nast. 2 kartach wiersze polskie o herbie, a dalej na 9 kartach dedykacja prozą. W niej wywodzi Ossol. od Teczynskich i cytuje gesto Kromera, Okolskiego, Wastemberga (sic). — Aprobata Ant. Szembeka. — Wreszcie Errata, facultas impr. i Przestroga (o błędach druku).

Na końcu Indexy: Index Concionum; Index historiarum de sanctis, probis et peccatoribus (są to przykłady z ich życia czerpane); Index historiarum profanarum (dnóżo motywów treści bajkowej n. p. wół prosi Jowisza o rogi). — Poczem Index rerum (n. p. aniołowie, Bóg, cnota, dusza i t. p.). Wreszcie Index hist. spiritual. i Index hist. profanae. Przykładów z hist. polskiej troskliwie unika. — Na końcu 3 ozdobne winiety drukarskie.

Jocher 4495.

Czartor. — Daików. — Ossol.

— ob. Gołembowski Jan Chryz. (Głos 1757).

Duńcewski Herbarz I, 54. — Wizerunki i roztr. nauk. Wilno 1843 T. 60, s. 190. — X. Brown Bibl. pis. S. J. 399. — Bandtkie Hist. drukarń II, 138.

(Szyrma Antoni). Żal po śmierci Antoniego Szyrmy 1772. w 4ce.

Szyrma Franciszek, star. obrowski ob. Tomasz a Kempis (O naśladowaniu 1733, 1777).

Juszyński Dykejon. II, 264. — Duńcewski Herbarz I, 54. — Brown Bibl. pis. S. J. 399. — Bentkowski Hist. lit. I, 282. — Żaluzki Bibl. 6.

Szyrma Konstanty ob. La Roche (Kazania 1792).

(Szyrma Michał). Stan Sprawy Urodzonego Szyrmy z Ur: Rychterskimi względem Dóbr Iwanczyz (po r. 1775). fol., k. 5.

Spór z Franc. Rychterskim gen. o dobra Iwanczyz.

Pozn. T. P. N. — Uniw. warsz.

SZYRMA Paweł. Głos... na sessyi seymowej dnia 22 listopada 1788 in turno miany. Warszawa Dufour. fol., kart 2.

Czartor.

— Głos JW. JMP... Stolnika i posła powiatu pińskiego in turno dnia 28 lipca 1789 miany na propozycyę czy mają być pensye hetmanom pomniejszone. fol., k. 1.

Czartor.

— Głos JW... Stolnika i posła Pińskiego na sessyi seymowej dnia 28. 8bra 1789 in turno miany. Warszawa, Dufour. fol., k. 2.

Czartor.

— Mowa JW. Pawła Szyrmy Podstolego i Pisarza Grodzkiego Posła Powiatu Pińskiego w Izbie Seymowej dn. 27. Pazdzier. R. 1788 miana. w Drukarni Piotra Dufour Konsl. nadwrznego Dyrektora Dr. Korp. Kadetów mieszkającego miasta Starey Warszawy Nr. 58. fol., k. 2.

Czartor. — Ossol.

Szyrma Winc. ob. Dziennik handlowy (1787)

Szyrmowie ob. Duńcewski (Herbarz 1757; tu o ich genealogji).

SZYRWID Konstanty, S. J., prof. akad. wileń. (1564 † w Wilnie 1631). Clavis linguae lithuanicae. Vilnae, 1630.

Dziełko z takim tytułem (gramatykę litewską?) cytuje Alegambe Bibl. script. S. J. 1643. — Za nim wtórzą to inni: Sotvell Script. 1676; Rostowski Hist. lith. 1768 str. 457; Jucewicz w Piśmiennictwie kraj. Skimborowicza 1841 str. 187; Wołoncewski Żemajt. II, 69; Stankiewicz Bibl. lit. II, 42.

Jest też legenda, że ten biały kruk miał się swego czasu znajdować w bibl. klaszt. franciszkanów w Łożajsku? Uważam ist.

nienie tego druku za wątpliwe. Alegambe nie podawał ani tytułów ani dat ściśle — i miał może na myśli Dictionarium.

Innego jest zdania ks. A. D. (ąbrowski) w Enc. kość. XXVIII str. 135, który wypowiada hipotezę, że „Clavis“ była to gramatyka litewska oraz że przedrukowano ją w r. 1737 p. t. Universitas linguarum Lithuaniae gram. legibus conscripta. — Istotnie egzystuje taki druk (ogłosił go na nowo Jan Rozwadowski w Krak. 1896), ale dla hipotezy ks. D. brak jak dotąd dowodu. — W każdym razie kwestja otwarta.

— Dictionarium trium lingvarum, in usum Studiosae Juventutis, auctore R. P. Constantino Szyrwid e Societate Jesu. Cum Superiorum permissu editum. Vilnae, 1629. w 8ce (?).

Istnienie tej edycji wątpliwe, ob. niżej.

— Dictionarium trium lingvarum, in usum Studiosae Juventutis, auctore R. P. Constantino Szyrwid e Soc. Jesu. Vilnae 1631. w 8ce.

O edycji tej mieliśmy do niedawna wiadomość jedynie stąd, iż w wydaniu z r. 1642 w przedmowie powiedziano: dictionarium hoc trium linguarum Vilnae, typis academicis anno 1631, in lucem prodierat. Podczas wojny odnalazł się podobno egzemplarz I edycji w Moskwie, o czym mówi Brückner w dziele zbiorowym „Polska i Litwa“ 1915 str. 386.

Stankiewicz Bibl. litew. II, 37 uważa wydanie z r. 1631 za edycję drugą. Istotnie wydanie z r. 1642 nazwane jest Editio tertia.

Oba powyższe wydania notują, ale bez znajomości egzemplarza: Bernshtein (Druki litewskie) w Przegl. hist. III, 98 i w Bibl. warsz. 1905 I, 352. — Bałtomajtis Spisok litew. knig 1892.

— Dictionarium trium linguarum, in usum studiosae iuventutis, auctore Constantino Szyrwid e Societate Jesu. Cum superiorum permissu editum. Tertia editio recognita et aucta. Vilnae, Typis acad. S. J. Anno Domini MDCXLII. (1642). w 8ce, str. 558 (?).

Wyrazy litew. i pols. drukowane gotykiem. Przedmowa ta sama, co w wydaniach 4tem i 5tem. Różnica jest w liczbie, która w każdym wydaniu wskazuje rok wydania poprzedniego.

Kurjer wileński 1861 r. Nr 56 str. 558 a za nim Bibl. warsz. 1861 III str. 729—30. — Bernshtein (jak wyżej). — Stankiewicz j. w. — Brahmer w Przegl. wspóln. 1933 grudzień str. 388 (wedle listów ogłoszonych już przez Ciampiego).

Egz. Czart. w r. 1934 nie odnalazłem.

Bibl. bodlej. w Oxfordzie (brak końca) — Bibl. ces. w Petersb. (fragm.) — Bibl. Nazonale we Flor. — Bibl. uniw. w Helsinky — Czartor. (?) — Dzików.

— Dictionarium Trium Lingvarum, In usum Studiosae Iuventutis, Avctore R. P. Constantino Szyrwid, e Societate Jesu. [Tu sygnet drukarni jezuickich: w elipsie kotwica zakończona górą krzyżem i literami X P; dołem, na wysokości haków kotwicy, wylaniające się z obłoków ręce podtrzymują kotwicę; nad nimi z prawej strony księżyc z lewej słońce, w środku napis: Concordia... Fido. Na ostrzu kotwicy napis: Anchora Sacra Devs]. Cum Superiorum permissu editum. Qvarta editio recognita & aucta. [Tu winjetka]. Vilnae, Typis Academicis Societatis Iesv. Anno Domini M.DC.LXXVII. (1677). w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 396.

Na odwr. k. tyt.: Summa privilegii (bez daty). Rozpoczyna: Ad studiosam juventutem. Tu mówi, że poprawione zostały błędy i z synonimów dodano nowe wyrazy. Rzecz jest „accomodata vestrae (juventutis) grammaticae“. Widocznie mieli więc Jezuici jakiś podręcznik gramatyki litewskiej.

Przy układaniu swego słownika wziął Szyrwid za podstawę słownictwo Knapkiego 1621 (tom XIX str. 334), na co zwrócił moją uwagę p. Turkowski z Wilna.

Cytuję kilka znaczeń litewskich celem porównania ze słownictwem dalszych wydań. I tak Abowiem: Nos, nesung, messa. — Błuznię: piktay priesz, diewu, kalbu. — Dochodzę: daeydineiu, isakunku. — Kolka: gaławawarna, lešio, dagile. — Mowca: Kalbius liežuwnikas, žwelkius. — Nieśmiertelność: nemirtiste. — Odżegnać się: atsiszinklint kriziu szwintu. — Palec: Pirsztas, niksztis. — Spalić: sudegint. — Sto: simtas. — Zakład: susitazimmas, laziba, dayktas ape kuri katzazimasi.

Jak z tych kilku przykładów wynika, obficie dodawano synonimiczne znaczenia, uzupełniając materiał zebrany przez Szyrwida. Druk słów polskich i litewskich kursywą, łacińskich antykwą.

Bentkowski I, 219. — Jocher 718 a. — Siarczyński Obraz II, 257. — Dziennik wileński 1824 I, 384. — Stankiewicz Bibl. lit. II, 61. Ossol.

— Dictionarium Trium Lingvarum, In usum Studiosae Iuventutis, Avctore R. P. Constantino Szyrwid e Societate Jesu. [Tu prostokąt, w jego środku,

w owalu litery I H S, po obu stronach postacie klęczących aniołów]. Cum Superiorum permissu editum. Quinta editio recognita & aucta. [Tu winjetka]. Vilnae, Typis Academicis Societatis Jesu. Anno Domini M.DCC.XIII. (1713). w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb, str. 464.

Na odwr. tyt. Summa privilegii. — Potem: Ad studiosam juventutem. Tu mówi, że egz. edycji z roku 1677 zginęły wskutek wojny. Jest to wydanie poprawione z wielu błędów.

Wyrazy polskie gotykiem, łacińskie antykwa, litewskie kursywą łac.

W wydaniu tem słownictwo zgadza się z edycją z r. 1677; ale bywają i różnice, pochodzące bądź z odmienną ortografją, bądź z błędów druku. Tak n. p. mowca nazwany tu źwełktus (nie: źwełkius).

Na końcu dzieła litery A. D. M. (ajorem) D. (ei) T. O. M. G. B. (eatae) V. (irg.) M. (ariae) S. L. O. C. H. (onorem).

Kraszewski Wilno IV nr 228 (ma mylnie rok 1712). — Dziennik wileń. 1828 Hist. lit. V, 441. — Jocher 718 b.

Akad. — Bibl. nar. warsz. — Czartor. — Dobiecki Wojc. w Pęczelicach (r. 1840) — Jagiell. — Kijow. — Krasin. — Ossol. — Uniw. lwow.

— Toż:.. Editio Sexta. Vilnae 1718.

w 8ce, str. około 640.

Wydanie to cytuje Brown Bibl. script. 400. Z tego to wydania fragmentem jest zapewne egz. Ossol. nr 17032. — Jest to fragment, obejmujący str. 277—635 (brak str. 622—3) to jest od wyrazu „Nieśmiertelność“ do „Zaprzanie się“. Słownictwo tego fragmentu jest zupełnie różne od wydania z r. 1677, z którym je porównywałem. Tak na przykład: Odżegnać się (od czego) przetłumaczono tu: To swaest veust(?) mest preksz to lienn. — Palec: pirsts, pirkts, iksztis. — Spalić co: dedjenat. — Sto: simt. — Zakład: Ryta, Roceszan pazudas.

Byłoby błędem sądzić, że wydania Szyrwida pokrywają się ze sobą. Są daleko idące różnice; czy należy je przypisać uwzględnianiu różnic dialektycznych czy innym przyczynom, dotąd nie wyjaśniono. Nikt też ich dotąd, o ile wiem, nie porównywał. Potrzeba ponawiania i poprawiania wydań Szyrwida świadczy w każdym razie, że kaznodziejstwo litewskie było uprawiane w w. XVII i XVIII na szerszą skalę.

Ossol.

— Dictionarium Polonolatinum, In vsum Studiosae Iuuentutis Polonae. Avctore Constantino Szyrwid e Societate Iesv. [Tu w kole, przyozdobionem ornamentem roślinnym, w płomykach

litery I H S]. Editio Nova. Varsaviae, Apud Joannem Treल्पinski S. R. M. Typogr. Anno Domini, 1641. w 8ce, k. tyt. i k. 270 nlb. (sygn. A—Kk₇).

Na końcu: Deo gratias.

Druk niedbały, zamazany. Polskie wyrazy gotykiem, łacińskie antykwa.

Wyrazów litewskich tu niema.

W stosunku do wydań poprzednich są w słownictwie łacińskim i polskim zmiany; niema tu podawanych genitiwów przy rzeczownikach, oraz konjugacji czasowników.

Jocher 717.

Czartor.

— Punkty Kazan od Adwentu aż do Postu, Litewskim językiem z wytłumaczeniem na Polskie, Przez Księdzą Konstantego Szyrwida, Theologą Societatis Iesv, Z Dozwoleniem Starszych wydane. [Tu w wieńcu owal z literami I H S pośrodku]. W Wilnie W Drukarni Akademiej Societatis Iesv Roku M.DC.XXIX. (1629). [Tytuł w prostokątnej ramie] w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb., str. 382, k. 3 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb Eust. Wołowicza z napisem In stemma Eust. Wołowicz episc. Vilm. i 6 wiersz łac.

Na nast. karcie dedykacja Wołowiczowi (po łac.). Tu pisze, że wydaje na użytek kapłanów, qui minus linguae Lith. periti.

Następuje aprobata Jana Jamieskowskiego prep. prow. S. J. z datą Nessuissi 17 Januar. 1629 i „Przedmowa do czytelnika“ (po polsku). Mówi że daje punkty do kazai (dyspozycję), a nie same kazania, jak bywa w innych Postyllach. Języka lit. dotąd w księgach przyskpepiej, choć on ku pozyskaniu dusz tak potrzebny. Polszczyzna jego jest nie owszeki przybrana, bo chciał tylko sposobne litewskiego wytłumaczenie uczynić. (Stąd należy wnosić, że oryginałem był tekst litewski). Na krawędzi (marginiesie) podaje czasem treść po łacinie, a także rejestr łac. rzeczy przedniejszych. Nie dodał kresek przy słowach litewskich, które się zowią po Łaćinie Accentus, aby, z przyrodzenia po Litewsku nieumiejący, potrafil z nich dobrze mówić y czytać, aleby też potrzebą do nich nowego y osobliwego druku y kosztu, któregom ia teraz nie mógł mieć. — Na jedną niedzielę podaje po kilka „punktów“ do wyboru; niektóre są za trudne dla prostaczków. Opracował tylko kilkanaście niedziel dla nieposobnego swego zdrowia (istotnie w r. 1631 umarł). — Wreszcie idzie Index dominicarum (od 1 niedzieli adwentu do Dom. quinquagesimae). Przed pierwszym punktem napis: Punktay sakimu diewo Zozdio iż Euangelios, ir iż kitu Raszo szwynto wietu. Punkty kazai

z Ewangelii y z innych Pisma świętego mieśc.

Nad stronicami paginata gotykiem po polsku: Punkta nā Pierwszā Niedzielę Adwentu... i t. p.

Na każdą niedzielę podaje autor do wyboru kaznodziejom po kilka punktów. Tytuliki tych punktów są druk. antykwą (co podnoszą dlatego, bo to zdaje się pierwsza próba zastosowania alfabetu łac. do litewszczyzny. Dotąd drukowano teksty lit. gotykiem).

Układ tych punktów jest następujący. Na początku idzie sawsze tekst z ewangelji przeznaczony na daną niedzielę. Poczem po kilka stosowanych Kazań (a raczej ich dyspozycji). Tak np. na pierwszā niedzielę Adwentu podał aż 9 punktów. Druk synoptyczny gotykiem, w dwie kolumny. Kolumna lewa podaje tekst litewski, prawa polski. Na marginesie summa treści po łacinie. W kazaniach rozbiera pytania katechizmowe (żał za grzechy, pokuta, małżeństwo, grzech) i wykłada przypowieści ewang.

Kończy Index rerum praecipuarum.

Przedruk tekstu litew. wydano trzykrotnie: 1) Ks. Montwid w Wilnie w r. 1845 (Punktay sakim). — 2) Garbe w Bezenbergera Lith. Druke (Gettynga, 1884). — 3) Specht w r. 1929 w Gettyndze.

Katalog duplik. Wileńs. podaje to błędnie z tytułem łacińskim: Puncta concionum ab advento usque ad quadragesimam. Nesvesii 1629, w 4ce.

Jucewicz (znał egz. w bibl. rosieńskiej oo. Dominik.). — Jocher 4626 a. — Stankiewicz Bibl. lit. II, 37. — Bernshtein l. c.

O sprowadzeniu obu dzieł Szyrwida (Diec. i Punkty) przez Kozmę III do Florencji (z ciekawości jak wygląda język litewski) ob. Brahmer w Przegl. współcz. 1933 grudnia str. 328.

Literaturę o języku tych kazań podają poniżej (popod odsyłaczami).

Akad. — Bibl. Tow. litew. w Wilnie. — Czartor. — Jagiell. — Krasiń. — Uniw. warsz. — Uniw. wileńs.

— Punkty Kazań na Post Wielki Językiem Litewskiem Przez W. X. Constantego Szyrwida Theologā Societatis Iesv napisane. á Teraz nā Polski Język przetłumaczone, y oboiem do Druku podane. Zā pozwoleniem Stárszych. W Wilnie, W Drukarni Akademii Societatis Iesv. Roku Páńskiego, 1644. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 259(?).

Na odwr. tyt. aprobata Jana Gruzewskiego, prowinc. dat. Vilnae 13 Martii 1644. — Poczem na 1 str.: dedyk. Uni trinoque Domino etc., a dalej: Index punctorum... Index Rerum (razem 5 stron).

Druk indexów łac. kursywą, reszty dzieła gock. Nad stronicami paginata w jęz. polskim.

Jest to dalszy ciąg poprzedniego dzieła, a nie nowa jego edycja, jak czasami twierdzono. Rozpoczynają „punkty“ na pierwszā niedzielę postu. (Dwojaki post dusze i ciała, Dlaczego zaraz po chrzcie Jezus był prow. na puszcze, Którym Bóg w pokusach dopomaga, Czemu Bóg kusić dopuszcza, O zdradach duszn. nieprzyjaciela, Cztery sposoby, Inszyspósób wojowania). — Na str. 144 na kwintę niedzielę; poczem punkty na wielki tydzień.

Zwraca uwagę, że na str. 192—6 podano pięć dowodów (o istotnej obecności ciała y krwi w sakramencie), ale dano je tylko po polsku; tak jakby to był wtórł późniejszy. Skoro bowiem Szyrwid pisał oryginaln po litewsku, to byłby i te dowody pozostawił po sobie w jęz. litewskim. — Od str. 225 idą punkty: na niedzielę wielkanocną, na wtorek wielk. — Ponieważ egz. Czart. kończy się na str. 254, przeto nie ma końca „punktu I“ na wtorek wielk., a także brakuje „punktu II“. Wedle iudekai ten punkt II miał za przedmiot „Quid significat fauus mellis“.

Ustępy z tego II tomu przedrukował Wolter Litew. Chrestomatia (1901—4) str. 61.

Edycja z r. 1639 przytoczona przez Jochera pod nr 4457 (za Siarcz.) p. t. Kazania na wszystkie niedziele roku, nie istnieje.

Jocher 4626. — Wiszn. IX, 255. — Chłędowski Spis 422. — Maciej. III. — Bibl. warsz. 1861 III, 731. Czartor.

— ob. Drews (Fasti 1723, str. 325) — Lasor a Varca (1713; podobno jest tu o nim wzmianka?) — Rostowski (Litvan. hist. pars 1768 I, 327).

Można przypuścić, że jezuitka „Agenda Parva“ (wydana w roku 1616 i 1630 w Wilnie), a zawierająca formuły i przemowy po litewsku, układana była z pomocą K. Szyrwida. Ob. o niej t. XII, 73. Jocher nr 5169 podaje według Siarczyńskiego: Konstany Szyrwid S. J. Kazanie obozowe o Bogarodziocy — Nagrobek Osmanowi Cesarzowi Turekiemu — Kazanie o S. Jacku i t. d. 1633.

Jest to jednak widoczny bład. Siarczyński miał w ręku kazanie Birkowskiego.

Obacz o nim i o jego pismach (oprócz pism wyżej cytowanych): Sotvall Bibl. Script. S. J. 1676. — Brown Bibl. 202 i 400 (za Alegambem i Sotvellem). — Maciejowski Piśm. III, 734. — Jucewicz Litwa 1846. — Encykl. Org. XXIV, 875. — Łukaszewicz Wyzn. helw. w Litwie I, 141. — Baliński Dawna Akad. wil. str. 144. — Załęski Jezuiti II. — Mikucki Otczety 1855—6. — Bieliński Uniw. wil. II i III str. 350. — Wolter Litew. Katech. 1886. — Wołoncewski Żemajtiu II str. 66. — J. Salupas

Lietu rizskieje Rasztai ir Rasztiniokai. Tylža, 1890. — Karłowicz w Rozpr. Akad. filolog. (1875) II (O języku litewskim). — Rozwadowski w Enc. pol. Akad. Umiej. (Język II str. 375). — Enc. kość. XXVIII str. 134—5 (ks. A. D). — Bezzenberger w Kultur der Gegenwart I Th. B. IX, 361. — Garbe Szyrwids Punkty (Gettynga 1884). — Korbut I, 290. — Finkel III str. 1872.

(Szyrwiński Ant.). Sprawa JPana Antoniego Szyrwińskiego. z JPanami Franciszkiem i Wiktoryą Frybesami Obywatelami Miasta Wilna. (1798). fol., k. 3 nlb.

Dopis.: Zastąpił Sikorski. Uniw. wileń.

SZYRWIŃSKI Fr. Augustus Secundus in Sarmatica adoratus corona... ob. Malejewski Ben. (1697).

(Szyryn Ignacy). Carmen... domino Ignatio Szyryn... ad solemnes divi tutelaris ferias suo nonni devinctissimum monasterium Braslaviense... D. D. D. (1775). w 4ce. Uniw. wileń.

— Oda polska Wielmożnemu Imci Panu Ignacemu Szyrynowi Koniuszemu, Regentowi ziemskiemu i Grodzkiemu, Powiatu Brasławskiego, Staroście Miłowskiemu. dorocznie imieniny swoje obchodzącemu przypisana od obowiązkanego jemu z wielu miar klasztoru Brasławskiego Zakonu S. Bazylego W. Dnia 31 Lipca Roku 1774. w 4ce, k. 4. Jagiell. — Uniw. wileń.

— Do Wielmożnego Jmci Pana Szyryna Koniuszego Brasławskiego, przy obchodzie dorocznych Imienin wiersz powinszowny Od obowiązkanego Jemu Klasztoru Brasławskiego Zakonu S. Bazylego Wielkiego (około 1774). w 4ce, k. 2.

Zaczyna się: Zaczny Panie i duszo wielka. Jagiell.

Szyrzowski Joannes Bernardus ob. Conclusiones (1775).

SZYSIECKI Jan Kapistran, bernardyn, definitor generalny. Doskonałość Chrześcijańska Stem Duchownych Reflexyi Obiasniona: á ná supplement z cnoty w cnotę dążący duszy do Druku Podana. Przez X. Jana Kapistrana Szysieckiego, całej Familii Serafickiej Oycá Świętego Franciszka Diffinitora Generalnego, Minorytę Ob-

serwantá. Z dozwoleństwem Zwierzchności, Roku od Narodzenia wszelkiej doskonałości Autorá uczłowiczzonego Boga 1745. [Tu winjetka]. W Poznaniu, w Drukárni Akademickiej. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb., str. 454.

Na odwr. k. tyt. rycina klejnotu Malczewskich (Abdank) i 6 wiersz. — Dedyk. Joannie Kozalji Malczewskiej, xieni owińskiej, podp. X. J. K. S. Z. B. M. S. F. D. G. O., oraz druga dedyk. przeoryszy i 23 zakonnicom. Poczem aprobaty. — Wreszcie Regestr. Od str. 1 rozpoczynają się Reflexy na tematy takie jak: wola dobra, modlitwa, stopnie świętobliwości, miłość Boga i bliźniego, jałmużna i t. p. Razem jest ich sto. Treść dewocyjna. Lekarstwem na wszystkie pokusy i grzechy jest modlitwa, umartwienie zmysłów oraz rozumu, straż nad imaginacją i t. p.

Nad stronicami nadpis: Reflexy zbawienne. Wedle rachunków Drnk. seminaryjnej druk miał kosztować 258 złp., registrn 3 złp., blaszki wybite 10 złp.

Jocher 6118. — Bederski Drnki pozń. 1929 nr 212.

Bibl. Dominikanek w Przyrowie — Jagiell. — Ossol. — Raczyń. — Uniw. warsz.

— Toż... w Poznaniu, 1748. w 4ce, str. 454.

Zapewne wydanie tytułowe?

Bibl. X. Polkow. — Uniw. wileń.

— Firma Quies Sensuum cymbá vitae moralis fluctuantium, Turnorum Anchoris Obtenta. in Gratitudinem solidae securaeque stationis, Illustrissimo, & Reverendissimo Domino, Domino Stephano Hieronymo De Stręczno Turno, D. V. Abbati Premetensi, S. O. C. Ejusdemque per utramque Poloniam, Prussiam, & Magnum Ducatum Lithvaniae Commissario, & Vicario Generali, ut Debita ab A. R. Patre Ioanne Capistrano Szysiecki, Reg: Obser: S. P. Franisci Deffinitore Generali Ordinis, Primario Provinciae Majoris Poloniae Patre, motis maturis viribus, ac conatu Exoptata, Cedit ex turno immobilis è corde Seraphicae propensionis Secura Annò quò post ingentes inter Deum & Hominem motus, summa quies invaluit 1747. Posnaniae, Typis Academicis. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb., str. 320, k. 2 nlb.

Na odwr. tyt. rycina herbu (T. F. scul.) i 6 wierszy. Poczem cytaty z J. Lipsiusa, Stobaeusa, św. Augustyna i ded. Turnie. —

Na końcu registr 104 artykułów i aprobaty.

Dzieło treści dewocyjnej. Omawia pokolei ludzkie członki i zmysły oraz pożytki z dobrego ich używania. O śmierci, o niebie, o piekle, o antychryście, o sakramentach, o modlitwach, o ceremonjach kościelnych i t. d. i t. d. Na końcu wiersz łac. opisujący onera muneris praelatorum. — Całość ma układ chaotyczny i dziwaczny.

Jocher 6117.

Akad. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Via non in via Tarnoviae (1631)...
ob. Paszkiewicz Michał.

Jabłonowski Musaeum pol. str. 250 twierdzi, że napisał 5 tomów dzieła „Theologia universa“ (za nim powtarzają to Janocki Pol. I i Jocher). Ale to drukiem nie wyszło.

SZYSTOWSKI K. Do W. Jegomości Pana Stanisława Kostki Baczyńskiego, Sekretarza J. K. Mści w dzień jego imienin d. 13. listop. 1774 roku Oda. fol., str. 1. Bibl. w Suchej.

SZYSTOWSKI Maciej S. J. (ur. d. 10 lutego 1729). Exhorta przy exportacji ciała s. p. W. J. M. Pana Andrzeja Abrahamowicza kasztelana brzeskiego miana dnia 13. Stycznia 1764 roku przez X. Macieja Szystowskiego Soc. Jesu. Brown Bibl. S. J. str. 400.

Szystowski Marcin ob. Sołohub Antoni (Żal po śmierci 1749).

Szystowski Stan. ob. Mirowski And. (1597) — Sislovius (1596).

SZYSTOWSKI Tadeusz S. J. Argumenta disputationum philosophicarum quas in alma Academia et Universitate Vilnensi Societatis Jesu, triennio studiorum suorū exeunte, religiosi ejusdem Societatis instituent. Praeside R. R. Thaddaeo Szystowski e Societate Jesu AA. LL. et Philosophiae doctore ejusdemq; professore, inclytae facultatis philosophicae seniore. Anno 1769 mense junio. w 4ce, k. 14, tablic 2 i 1 str. (Corrigenda).

Dedyk. Thadd. Koscierza Żaba Vice palat. Vilnensi Cohort. Vixillifero.

Czartor. — Tyszk. w Czerw. Dw.

SZYSZCZYŃSKI Felix. Fructus Theologicus ex campo subtilis Doctoris et Mariani Ioannis Duns Scoti Collectus et Totius Sanctissimae Trinitatis Mundi imoque sacrario Horto concluso Virgini

Deiparae Mariae absque macula originali conceptae uti singulari Studii Generalis Theologici Crac. Minor. X Francisci Conventualium Patronae... ejusdem Studij per P. Fr. Felicem Szyszczyński S. Th. alumnum clientem minimum ad sacros dominae suae clementissimae pedes... Anno 1727. 29 Iunii. Cracoviae Typis Matyaszkiwicz S. R. M. Typographi. fol., k. 4 oraz Conclusiones ex univ. Theologia. Uniw. warsz.

— Godzina ze 40 godzin jedna Na Adoracyę Przenaysw. Sakr. podczas 40 godz. nabożeństwa dla położnych Adoratorów tegoż Przenayswiętego Sakramentu przedtym Włoskim a teraz Oczystym językiem przez iednego Franciszka konwentu Krakowskiego opisana R. P. 1752 z druku za pozwoleniem Zwierzchności Duchowney wydana. w Krakowie 1753 w drukarni Mich. Dyaszewskiego Typ. w 16ce, str. 46. Uniw. warsz.

— Krotkie Opisanie Zycia I Drogię Smierci B. Antoniego Lucci, Biskupa Bowinskiego, Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych S. O. Franciszka W przod Włoskim w Rzymie, teraz Oczystym Językiem Wyrazone. Jasnie Wielmożnemu, Nayprzewielebniejszemu JMCi Xiędzu Floryanowi Gotartowskiemu, Przeswiętnego Zakonu Cystercyjskiego Opatowi Cyrzyckiemu, Prałatowi, i Osobliwemu Dobrodziejowi, Przez X. Felixa Szyszczyńskiego, Świętey Theologii Doktora, Definitora, i Oycá Prowincyi Polskiej, tegoż Zakonu, Braci Mniejszych, Konwentualnych. Ofiarowane. Z Druku z pozwoleniem Zwierzchności Duchowney 1754. Wydane. W Krakowie. w Drukarni Stanisława Stachowicza, Bibliopoli Przesławney Akademii Krakowskiej. w 4ce, k. tyt. i k. 8 nłb., str. 41, k. 1 nłb.

Na odwrocie tyt. herb i 4 wiersz polski. Poczem dedykacja Gotartowskiemu z obfitą genealogją. Powiada, że wydał równocześnie z bullą Benedykta XIV (jest to druk p. t. Sanctissimi patris Constitutio z r. 1754, obacz tom XII, 467).

Jest to przekład żywota X. Lucciego wraz z opisem 19 cudów (do r. 1751).

Na końcu Imprimatur.

Dodane popiersie X. Lucciego z podpisem: Andreas Radwanski fecit Cracoviae 1755 (brak tego sztychu w egz. Akad.).
Jocher 2325.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Zakonnik Oziebły w powołaniu swoim Lecz Miłością Jezusa pod czas Rekollekcyi dziesięciodniowych. do odnowienia tegosz Wzruszony. Z Włoskiego ná Oyczysty ięzyk Przetłumaczony. Jáśnie Wielmożnemu y Nayprzewielebniejszemu Jmci Xiędzu Woyciechowi, Janowi Ziemiickiemu, Świętego Zákonu Cystercyeńskiego, przedtym Opatowi Kolbackiemu, teraz Jędrzejowskiemu, Dobrodzieiowi Osobliwszemu i Prałatowi. Przez X. M. Felixa Szyszczynskiego, Oycá Prowincyi, Fránciszkaná Konwentu Krakowskiego Ofiarowany. Z Druku z pozwoleniem Stárszych 1754. Wydany. W Krakowie, w Drukarni Stánisława Stáchowicza Bibliopoli Krakowskiego. w 12ce, k. tyt. i k. 9 nlb., str. 146.

Na odwr. herb i 4 wiersz. Dedykacja Ziemiickiemu. Nazywa go tu drugim Salomonem, a podpisuje się Author Operis (choć dzieło tłumaczone). — Imprimatur rekt. Stan. Mamczyńskiego.

Dziełko ma służyć jako podstawa dla rekollekcyi zakonników przed Komunją. Rozłożone na 10 dni. Przeplatane modlitwami i aktami skruchy.

Jocher 5793 a. — Bandt. Hist. dr. krak. 478. Jagiell. — Uniw. warsz.

— Toż... wzruszony dawniej z włoskiego ná Oyczysty ięzyk przetłumaczony a teraz powtornie z przydatkiem Rachunku Sumnienia przedrukowany Wielm: y Przewielebnemu JM. Xiędzu Jozefowi Grygołowiczowi Kanonik. Łowick. Proboszczowi Czechowsk. y Chroslińsk. przez pewnego Zakonnego Kapłana ofiarowany Zá pozwoleniem Stárszych Roku Pańskiego 1772. w Łowiczu, w Drukarni JO. Xcia JMci Prymasa Arcy-Biskupa Guiezińskiego. w 8ce, str. 92.

Jocher 5763 b. Uniw. warsz. — Zieliń.

— ob. Sienkiewicz Jan (Aurora 1739).

SZYSZKO Donat, bernardyn. Przeprowadzono z ziemi do Nieba. Wielmożnego Ięgości Pana Wiktora Ielenskiego Podstarościę Sądowego Mozyrskiego,

Przez bystro płynne morza Swiata tego powodzie, do fortunnego w niebie powodzenia. Iuż przez herbowne Ielenskich rzeki, do pomyslnych szczęśliwości infu; w łódce doczesnego życia uczyniona. A poselską na Seym walny terazniejszy Grodzieński, z Powiatu Mozyrskiego ucharakteryzowanemu funkcją Wielmożnemu Ięgości Panu Gedeonowi y Wielmożney Ięgości Pani Kazimirze z Romerow Ielenskim, Pisarzom dekretowym assesorskim, Wielkiego Xięstwa Litewskiego, iako do wysokiego honorow secundis fluminibus zapuszczającym się portu. Przez X... Bernardyna Świętey Theolog: Lektora, Konwentu Kustodyalnego Nieswiskiego reportowana Roku: którego Chrystus w łódce natury ludzkiej z niebios na ziemię uczynił przepawę 1752 dnia 30. Octobra. W Nieświżu w drukarni Xiążęcey Radziwiłłowskiej S. J. fol. Czapski (Muz. nar.).

— Droga w prawo (na pogrzebie Grzeg. Gimbuta podkom. dystr. Starodubowskiego). Wilno 1756. fol., k. 19 (sygn. I₂).

Brak tytułu.

Na karcie ostatniej: Opisanie pogrzebu Grzegorza Ant. Gimbuta Podkomorzego Starod. w r. 1776, d. 1 marca w Kościele Bernardynów konw. nieświskiego. — W kazaniu wiele genealogji. Wywód od Palemona; od syna jego Kunusa idzie dom Kunasawiczów Gimbutów (r. 1278).

Tyszk. w Czerw. Dw.

— Wiosna niezwiędłych w niebie pociech, przed samą następującej zimy srogością, już ozdobnym Chwały Boskiej kwietniem już wesołym zbawienia wiekuiętego majem, w herbowno Chłusowiczowskim Lilicie: zakwitająca; a zwiędła światu, zakwitła Bogu J. W. J. MP. Eleonorą z Chłusowiczów Słizniową Podkoniusz W. X. L. uweselaiąca, potym zaś cierniem nieutulonego żalu zranionemu małżonkowi, na urekreowanie myśli serca y oczu, to iest JWJMP. Mich. Słizniowi Podkom. WXL. Pułkown. Chorąg. Usars. Buł. Pol. t. WXL. Star. Krewskiemu etc. ofiarowana p. X. Donata Szyszkę Bernardyna w Konwencie Nieswisk. S. T.

Lekt. aktual. ofiarow. Roku którego kwiat Nazareński, wiosnę zbawienia ludziom prognostykujący, w Betleemskim zakwitnął liliecie 1755 M. Stycz. Wilno, druk. Akadem. 1755. fol., ark. I₂ (kart 11).

Na odwrocie herb.

Kraszewski Wilno IV.

SZYSZKO Józef. Mowa J. W. Jmci Pana Józ. Szyszki Sędziego ziemskiego i Posła powiatu lidzkiego dnia 27 Junii miana. (1793). fol. Branic. — Krasin.

(Szyszko Józef). Sprawa W. J. Pana Józefa Szyszki, bywszego Sędziego Ziemskiego Powiatu Lidz: z W. J. Panem Kajetanem Hubarewiczem, Porucznikiem Woysk Pruskich, po założoney appellacyi od Dekretu Ziem: Pttu Lidz: w Ru 1797. 8bra 13. V. S. ferowanego. (1798). fol., k. 5 nlb. Uniw. wileń.

Szyszkowska Krystyna ob. Sulikowski Nicolaus (Leo Niszcziciorum).

Szyszkowski Adam ob. Materski F. (1714).

Szyszkowski Andr. ob. Babecki Andreas (Oratio in fun. 1635) — Ustienis Jacobus (Quaestio de divinissimo 1626).

SZYSZKOWSKI Józef Ostoja. Argutiae Poeticae Seu Epigrammata Illustrissimis ac Excellentissimis Dominis Antonio Palatino Lublinensi, Jaslensi, Mediciensi, &c. Capitaneo. Stanislao Supremo Excubarium Regni Praefecto In Wisnicz & Jarosław Lubomirscis S. R. Imperii Principibus à Devinctissimo Principi Nominis Cultore Josepho Ostoiá Szyszkowski C. C. Neo Cor: Sub deleg: Jurato adorativo cultu Dedicatae. Typis Clari Collegii Gostomiani Societatis Jesu. Annò Domini 1754. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 186 (sygn. A—Aa₂).

Na odwr. k. tyt. herb Śroniawa, poczem na 3 kartach 24 epigrammata na ten herb oraz Aprobata rektora Stan. Mamczyńskiego. Aprobata ta wymienia trzy jego dziełka: De Jesu, In stemmata, Argutiae miscellaneae — jako razem złączone p. t. Argutiae poeticae.

Rozpoczyna przedmowa: Ad lectorem benevolum, gdzie mówi, że nie ubiegał się za elegancją stylu.

Od str. 1—110 idą wiersze: De Christo Jesu, de B. V. Maria deque divis coelitibus.

Od str. 111—186 idą: Epigrammata in stemmata ac decora regni et M. D. I. usitata. Jest to szereg dwuwierszowych epigramatów na herhy (pod każdym herbem krótki rys herbu prozą i dwa dwuwiersze). Idą więc po sobie Abdank, Aichinger, Alabanda, Alæmenni, Amadaei, Bavarovii, Belina, Beltow, Berszten, Bialina i t. d. i t. d. Wreszcie od str. 187—232 idą: Miscellanea. Między temi: Quid factum Petricoviae, Praeces Lublinenses, Confluxus Varsavienses, Basilica (et Castrum) Neocorcinensis. Akad. (?) — Drohob. — Dzik. — Jag. (def.) — Ossol.

— Dolor Poëtae super immaturo fato Celsissimi Principis Stanislai Czartoryski Palatinidae Terrarum Russiae Magnae Spei filii in obligato pectore expressus. Anno Domini 1747. Cracoviae, typis Academicis, 1747. fol., k. 5.

Na odwr. tytułu miedziór. herbu.

Ostatnie 3 strony obejmuje: Publiczny żal do J. O. Xiężny Jeymość. (wiersz).

Jagiell.

— Elegiarum In Varia Materia, Sacra & Profana Libri II. Illvstrissimo & Excellentissimo Domino, D. Georgio a Potok Potocki, Supremorum Exercituum Regni Ducum. Nepoti & Filio. Grabovecensi &c Capitaneo Maecenati Amplissimo. Dedicati. Annò Domini 1744. Cracoviae Typis Universitatis. w 8ce. k. tyt. i k. 10 nlb., str. 123, k. 1 nlb. (Errata).

Strona 46 mylnie liczbowana 23.

Na odwr. k. tyt. miedzioryt herbu (Pilawa) i 3 dwuwiersze. Dedykacja zawiera wyliczone koligacje rodu Potockich. — Na końcu imprimatur M. Ziętkiewicza i Errata. Zawiera dwie księgi elegji. W I księdze opiewa tematy nabożne (o Bogu, o śmierci, żona z czyścą napomina męża, ojciec syna i t. p.) — Od str. 47 idzie II księga na tematy świeckie: Rycerz pojmany przez Tatarów, Matka umierająca przy bliźniętach. Opis pogrzebu przyjaciele, Śmierć psa Kruka, Opis rozkoszy wiejskich, Nic droższego nad ojczyznę, Bacchus contemptus a suis cultoribus, Mąż do żony płynącej do Gdańska.

Poezje zdawkowe, brak szczegółów obyczajowych lub osobistych.

Janocki Pol. liter. str. 79. — Trommler De Pol. lat. — Jabłonowski Musaeum 250. Akad. — Czartor. — Jagiell. Krasin. — Ossol. — Zieliń.

— Promptuarium Eruditionum Poeticarum Ex Clasicis authoribus, cum suis quantitibus depromptarum. Pro-

pter faciliorem in erudendo carmine copiam. Decus & ornamentum metro-rum. Studiosae ac Curiosae Poëseos Juventuti In Elegiis Epistolaribus Accommodatum. Sandomiriae. Typis Clari Collegii Gostomiani Societatis Jesu Anno Domini 1748. w 4ce, k. tyt i k. 3 nlb., str. 86, k. 1 nlb. (oraz na początku miedzioryt herbu z napisem górą: In Patricia Stemmata).

Dedykacja Adamowi Czartoryskiemu, synowi Augusta Alexandra. Pod nią podpis autora: Jos. Szyszkowski, C. C. Neocorcinensis subdelegatus juratus. — Poczem ad benevolunt lectorem. Tu wyraża się: Polona juvenlus omnium scientiarum capacissima, ad artem poeseos fere nata. Przeznacza więc książkę dla studjującej młodzieży.

Zawiera 15 elegji łac. oraz supplementum. Elegje mają za temat: De diis et deabus (elementarne wiadomości z mitologii); de exemplis amantium literatos; de ex misero statu fortunatis; de authoribus qui sua arte perierant (np. Ovidius); de exemplis ingratorum et gratorum; de exemplis bonarum et malarum mulierum; de ex. verae amicitiae; de ex. bellicosorum; de ex. anorum calamitosorum; de ex. servorum fidelium i t. p. — W dodatku: De vera Dei providentia. (Jest to poemat o Konradzie III z kroniki Godofrida).

Jak się zdaje, są elegje jego utworem. Ale treści i przykłady obce, nie z Polską niemające wspólnego (głównie czerpane ze starożytności). Cel czysto dydaktyczny: ułatwić pisywanie wierszy.

Na końcu 1 k. Errata.

Jocher 700. — Mizler Acta 1756 str. 236. Akad. — Bibl. w Suchej — Chreptow. — Czartor. — Jagiell. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

— ob. Kuszewicz J. K. (Fructus sapientiae)

Roczniki Tow. Warsz. P. N. t. XVI, 142. — Janocki Pol. lit. 79. — X. Brown Bibl. pis. S. J. 400 (mylnie zowie go Jezuitą).

SZYSZKOWSKI Marcin, biskup łucki, płocki a od 1617 r. krakowski (1554 † 1630). Bractwo Compassionis. Albo Męki Pana Iezwsowey, y Błogosławioney Panny Mariiey w Krakowie v S. Franciszka. Od Jaśnie Wielobno^o J. M. X. Marcina Szyszkowskiego, Biskupa Luckiego, Nominatá Płockiego &c. założone, z porządane y podane: A od Oyców S. Papieżów Rzymskich potwierdzone, Odpustami wielkimi nádane, y wszytkich Bractw tegoż imienia po

wszytkiéy Polsce Arcybractwem postanowione. Przez Bráctwo Krakowskie, zá rozkazaniem Jego M. wdruk wydane. Cum gratia & priuilegio S. R. M. W Krakowie, w Druk. Lázárzowéy. 1607. w 8ce, k. tyt., str. 222.

Tytuł ujęty w podwójne linje; druk dzielka gocki.

Rozpoczyna na A₂ i A₃ (mylnie A₂) breve Pawła V z r. 1605 w sprawie ustanowienia bractwa. Poczem rycina przedstawiająca 2 braci w kapturach, z czaszką w ręku, adorujących krzyż. — Na str. 7—16 przedmowa M. Szyszkowskiego, datow. 25 marca 1607, w której mówi, że 12 lat temu bractwo założył z pomocą Radziwiłła i legata Caletana.

Dziółko dzieli się na cztery części: O powinnościach brackich, O osobach i urzędach brackich, O porządkach brackich (schadzki, kaplica w koście. Franciszkanów, nabożeństwa, processie, wyzwalanie więźni), O odprawowaniu gradusów.

Zawiera dużo materiału do dziejów pietyzmu polskiego, jak się kształtował od początku XVII w.

Ob.: Reformationes generales (wyżej str. 137). Jocher 8864. Akad. — Ossol.

— Catechismi seu doctrinae christianae tradendae practicus modus. Cracoviae 1605. w 12ce.

Pismo to dołączone jest do Compendium doctrinae, które z Bellarmina na język łaciński przełożył (ob. niżej).

Jeszcze w r. 1752 wydano je po polsku, o czem ob. tom XXI, 31 (pod Lambert Józef).

Ob. Reformationes (wyżej str. 137). Jocher 2782.

— Compendium doctrinae christianae. ab... card. Bellarmin (1606) ob. Bellarmin (t. XII, 447 oraz XXX, 137).

Tu od str. 47—115 idzie: Catechismus seu doctrinae christianae modus, wrz z praefatio Szyszkowskiego, datow. 1605.

Przekład polski tego dzieła, dokonany przez Szyszkowskiego ma tytuł: Summarjusz (1608). — Ob. tom XII, 450.

— In Fvnerē Serenissimae Annae Poloniae Et Sweciae Reginae, Archiducis Austriae, Oratio Martini Siskowski, Canonici Cracoviensis. Habita ab eodem die XVI. Mensis Octobris, Anno Domini M.D.XCIX. Cracoviae, In Officina Lazari, Anno Domini, 1599. w 4ce, k. tyt. i k. 19 nlb. (sygn. A—E₄).

Dedyk. Mariae archiducis Austriae (matka zmarłej), dat. Crac. 18 oct. 1599.

Od k. A₃ rozpoczyna się mowa, pisana piękną łaciną. Wychwała Habsburgów (Austriaków: neque stellarum radios enumerare facile est neque Austr. virtutes). Mówi o ich walkach z Turkami. Wychwała pobożność zmarłej, znajomość języków, cnoty. Przypominała Judytę żonę Cbrobrego miłosierdziem i Jadwigę żonę H. Brodatego. Opisuje jej chorobę i śmierć. Szczegółów biogr. nie podaje.

Wyszło także z tytułem: In obitum (obacz niżej).

Jagiell. — Moszyń. (Un. lub.) — Szembek. — Uniw. warsz.

— Index librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres a Tridentina Synodo delectos, et cum adjecta instructione de emendandis libris. Cracoviae in Officina Andr. Petricovii, 1617. w 12ce, k. 106 nlb.

Obacz opis w tomie XVIII, 565 (oraz por. Reformationes, wyżej str. 137).

— Instructio ad visitandas septem ecclesias (1621)... ob. tom XVIII, 586 oraz wyżej str. 137 (Reformationes).

Por. niżej: Modus.

— Litaniae & Preces Recitandae Quotidie Per Dioecesim Cracovien. Ad Diuinam opem, in praesentibus Regni Poloniae necessitatibus, implorandum. Ivssu Et Mandato Illustrissimi Domini, ac Patris in Christo Reuerendissimi, Domini Martini Szyskowski, Dei Et Apostolicae Sedis Gratia, Episcopi Cracoviensis, Dvceis Severien. indictae ac publicatae. [Tu winjetka]. Cracoviae, Ex Officina Andreae Petricovij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XVII. (1617). w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb. (sygn. C₄).

Na odwr. mała rycina (św. Stan. i Piotrowin) i dwa cytaty z N. Test.

Poczem list biskupa do kleru w sprawach litanij i modlitw. Następuje ich tekst. W nim prośba do świętych o pomoc dla Polski (hostes disperdere, in pristina tranquillitate conservare). Na k. C₃ prośba o pomoc dla króla i królewicza Wład. — Na końcu: Crac. 14 Julii 1617... Sam. Kalina notarius. Jagiell.

— Toż... Cracoviae, ex officina Matthiae Andreoviensis. 1618. w 4ce. Uniw. lwow.

— Modus publicandi septem ecclesias Cracoviae, id est: ordo quo publicationi et visitationi septem ecclesiarum Cracoviensium... a Illmo et Rndmo...

Martino Szyszkowski ejusdem urbis Antistite et Severieni Duce recens exornatarum initium dabitur. Anno Christi Redemptoris MDCXXI. die 14 Febr. Ex mandato ejusdem Illmi et Rnd. Dni Eppi Cracov. typis vulgatus. Cracoviae (1621). w 4ce, k. 6 nlb.

Ob. tom XXII, 496, gdzie podano dokładniejszy tytuł. — Jocher 8871.

Edycja polska wyszła pod tytułem: Siedm Kościołów (1621 i 166³); opis w t. XX, 122. Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— In Obitum Serenissimae Annae Poloniae Et Sveciae Reginae, Archidvceis Avstriae, Oratio Martini Siskowski, Canonici Cracovien. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Lazari, Anno Domini, 1599. w 4ce, k. tyt. i k. 19 nlb. (sygn. A—E₄).

Dedyk. Mariae archid. Austriae, dat. 18 octob. 1599.

Jest to ten sam druk, co „In funere“ (ob. wyżej), tylko karta tytułowa odmienna. Egz. Jag. przypisany własnoręcznie przez autora: Thomae Szczepanowski.

Wierzbowski III, 3092.

Jagiell. — Kórnik — Szembek — Zamoj.

— De Obitu Serenissimae Annae Poloniae Et Sveciae Reginae, Archidvceis Avstriae, Epistola Martini Siskowski, Canonici Cracovien. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Lazari, Anno Domini, 1598. w 4ce, k. tyt., str. 51 (sygn. A—G₂).

Strona ostatnia liczbowana omyłką jako 41. Ded. na k. Aij: Georgio cardinali Radziwil, dat. Cracoviae XV id. Mar. Anno 1598. — Na odwr. k. Aij piękna rycinka (7 $\frac{1}{2}$ × 8 cm) przedstawiająca popiersie Anny w bogatym stroju, z perłami na szyi, z koroną na stole. Cała ta rycinka i napis nad nią otoczone ozdobną ramką. Podpisu rytownika niema. Wedle domysłu Wiszn. VIII, 150 rytował Makowski.

Na k. A₄ rozpoczyna się list ad Mariam Cristernam principem Transsylvaniae (siostra zmarłej). Wychwała w nim dom austr. i ojca zmarłej, arcyks. Karola, podnosząc co zdziałał dla wiary. Mówi o zamażpójściu zmarłej. O jej pobożności i dewocji. O jej stosunku do bractw relig. i szpitali, o jej postach, szczodrości. Używała szat bardzo prostych i skromnych. Wpływała dobrze na kobiety polskie. Miłowała męża. O stosunku do kanclerza królowej Fogelwедера. Opisuje jej śmierć. Spowiadał ją jezuita Quadrantius, pobłogosławił ją Malaspina. O żalu króla, o boleści powszechnej. Na końcu data Cal. Martii 1598.

Dużo tu więcej szczegółów jak w „Oratio“ — ale i tu przeważa element panegiryczny. Wierzbowski II, 1875. — Piekarski Katal. kórń. 1929.

Bibl. w Suchej — Chreptow. — Czapski (M. Nar.) — Czart. — Dzied. — Dzik. — Jag. — Kapit. gnieźn. — Kijow. — Kórnik — Ossol. — Szembek — Un. warsz. — Zamoj.

— *Reformationes generales... in synodo sancitae (1621)... ob. pod Synodus (tom XXX str. 137).*

Tu kilka jego prac dawniejszych.

Barycz Szklice z dziejów Uniw. Jag. (1934) str. 139.

— *Martini Siscovii Canonici Cracoviensis, Illustrissimi Petri Miscouij, Episcopi Cracoviensis, Cancellarij, Pro Religiosissimis Societatis Iesv, Patribvs, contra ficti equitis Poloni actionem primam Oratio. [Tu sygnet drukarni: obelisk przebijający chmury, pod niemi sznur ptaków]. Cracoviae, In Officina Lazari, Anno domini, 1590, w 4ce, str. 85.*

Druk antykwa, a nagłówki stron kursywą. Rozpoczyna na str. 2 praefatio do biskupa Piotra Myszkowskiego. Zapowiada tu, że ma i inne prace przygotowane do druku (m. i. opis czynów illustrium Polonorum).

Jest to niby mowa zwrócona do króla Zygmunta i senatorów. Zaczyna od wychwalania szkół i erudycji Jezuitów. Zarzuca, że autor Actio I zataił swoje imię i oficynę drukarską. Wyraża wątpliwość, czy broszura ta wyszła z kół „rycerstwa“. Amat lucem Polonus eques. Eques ów wychwala zresztą heretyków n. p. Modrzewskiego i oddaje palmę w dysput. lubelskiej Ebionitom, choć tam Czecho-wicz został od katolickich doktorów zwyciężony. Wychwala prace apolog. Wujka, Skargi, Faunteusa, Vegi i cytuje ich spory z dysydentami. Daje ciągłe poznać, że Akcję pisał jakiś dysydent. Wychwala Myszkowskiego za to, że sprzyja Jezuitom. Wspomina ową broszurę o utopieniu kochanki jezuitkiej w Nilu pod Krakowem (obacz o tem pod: Skarga). Przeczy jakoby Jan Zamojski nazwał Jezuitów zarazą. O stosunku Possewina do Jezuitów. O działalności Jezuitów w Szwecji na polecenie Anny Jag. (tu zbija bajki krążące na ten temat). O Jezuitach na dworze Zygmunta III. Autor Akcji powołał się na rektora Akademii Pikusa (Zawadzki), ale ten przeczy, jakoby się z nim zgadzał. Autor Akcji twierdził, że Picus był „fautor fngitivi ab ecclesia et academia paedagogi ad perversa Photinianorum castra“ — ale to nie prawda. Jezuiti położyli wielkie zasługi w nawracaniu Chin, Ameryki, Brazylii, Indji, Japonji. Powołuje się na

autorytet Hosiusa, który ich do Polski sprowadził, i na innych przyjaciół zakonu. Popierał ich Zygmunt August i Batory (o tym obszerniej). O stanowisku Karnkowskiego, M Radziwiłła, B. Maciejowskiego. Zwalcza zdanie, jakoby Jezuiti zawiniли w sprawie wydania przez Possewina książki nieprzychylniej dla Polski. Wylicza zbrodnie akatolików i prześladowania doznane przez katolików w innych krajach Europy n. p. w Anglii. Nie Jezuiti są winni spalania Rygi. Nie oni podniecali do burzenia zboru w Krakowie. O stosunku Jezuitów do Akademii. Nie jest prawdą, jakoby dążyli do opanowania Akademii, oni sami ten zarzut zbijają. Oni nie śpią (ma zapewne na myśli odpowiedź Lansa z r. 1590, o której ob. tom XXI, 64). — Kończy retorycznymi zwrotami pochwalnymi dla Jezuitów.

Cała ta odpowiedź pisana chaotycznie i spieszenie, co zresztą autor w przedmowie sam przyznaje. Autor opowiada, że „Actio“ rozeszła się szeroko i zrobiła wielkie wrażenie w mieście i kraju; widocznie chodzi mu o szybkie sparaliżowanie jej wpływu. W pierwszym rzędzie zwraca się do króla i przekonywa go, że jego poprzednicy i znakomitsi senatorowie popierali Jezuitów. To jej cel bezpośredni.

Nie sądzę, aby Szyszkowski pisząc tę odpowiedź znał autora Akcji, nie podaje bowiem żadnych aluzji osobistych, lecz rzuca tylko (podobnie jak i Reszka) podejrzenia, że to pisał heretyk, oraz wątpi, aby to pisał szlachcic z pochodzenia (a więc posiadałby któregoś z mieszczań).

Inną odpowiedzią są prace Lansa i Reszki: *Spongia qua abstergetur 1590* (ob. tom XXVI, 269). — Por. literaturę podaną w tem miejscu oraz pod *Eques* (t. XVI, 81). Wiadomo, że spór na temat Jezuitów trwa od r. 1590 aż do kassaty zakonu, odnawiając się nieustannie. Daleszym jego etapem jest broszura „*Consilium de rec. pace*“ (1607), a następnym skarga rektora Golińskiego (Golenia) wniesiona w r. 1623 na sejmiki. Otóż i w tej fazie Szyszkowski bronił Jezuitów: on bowiem patronował odpowiedzi Borasta z r. 1623 p. t. *Ventilatio literarum quas Bas. Goliński scripsit* (ob. tom XIII str. 266). Broszura Borasta jest jemu dedykowana.

Na apologję Szyszk. powołuje się i dużo z niej korzysta J. Gretser w roku 1618 (ob. tom XVII, 352).

Ciampi Bibl. (przytacza z datą 1609, co mylnie). — Jocher 9288. — Wierzbowski II, 1730. — Piekarski Kat. kórń. 1929.

Akad. — Borkowski J. — Czart. — Dzik. — Gdańska miejsa. — Jagiell. — Kórnik — Krasin — Mozyń. (Un. Lub.) — Ossol. — Pozn. T. P. N. — Semin. włocława. — Szembek — Wilanow.

— Responso ad calumnias cujusdam, qui patrociniū Torunensium suscepit. Cracoviae, Anno Domini 1615. w 4ce, ark. D₁.

Ob. tom XXVI, 260.

Jemu przypisuje autorstwo Siarczyński O-braz III (1843) I, 28₁. — Ale bez do-wodu. Zapewne błędnie.

— Synodus dioecesa luceor. (1607) ob. pod Synodus (wyżej str. 144).

— Synodus dioec. cracoviensis... (1621) ob. Synodus (Reformationes, wyżej str. 136).

— Taxa processuum et quarumque scripturarum in Cancellaria episcop. et Consistorii officialium. fol., ark. rozł. Jagiell.

— Martinvs Szyszkowski Dei Et Apostolicae Sedis Gratia Episcopvs Cracovien: Dvx Severien. Vniuersis & singulis praesentes literas lecturis & inspecturis, salutem in Domino. Cvm Lvce Meridiana Clarivs Extet Religio-sorum Ordinem Societatis Iesv in vtroq; Orbe... [Na końcu:] Dat. Ilzae in Arce Residentiae nostrae, die vigesima quarta mensis Iunij. Anno Domini, M.DC.XXIII. (1623). fol., k. 1.

U góry trzy małe ryciny: św. Stanisław, herb Szyszkowskich, św. Florjan. Rozpoczyna ozdobny iniejał C.

Jest to odezwa biskupa w obronie Jezuitów. Potępia dwa pisma: 1) jedno łacińskie p. t. Responso ad famosum libellum a patribus S. J. in Academiam Crac. scriptum. — 2) Obżalowanie przeciwko Jezuitom (po polsku).

Mówi, że Akademia uznała oba te pisma za zdrożne i niebezpieczne także dla siebie. Zakazuje ich rozpowszechniania pod karą ekskomuniki.

O współdział w wydanin tych pism posądzałi Jezuiti ks. Zbaraskiego i Nowodworskiego, jak wynika z rękopiśm. diarjusza Wielewiewickiego pod r. 1623, gdzie cała ta sprawa jest obszernie omówiona (str. 637—639). Rękopis ów jest w bibl. Akad. — O „Obżalowaniu“ ob. tom XXIII, str. 239. — O „Responso“ tom XXVI, 260 (jej autorem ma być podobno Najmanowicz?).

O całym tym sporze i o stanowisku Szyszk. ob. (oprócz Gratiosa J. Brożka) Radymiński Fasti II. — Sołtykowicz O stanie Akad. 1810 str. 575. Akad.

(Szyszkowski Marcin). Applausus Illustrissimo ac Reverendissimo Patriae

D. Martino Szyszkowski felicibus auspiciis Episcopatum Plocensem ingresso, debiteae observantiae ergo, a Seminarium dioecesanum nec non aliis Rhetorici Poëticique Gymnasii gratulabundis Alumnis in Collegio Soc. Jesu Pultoviensi editus. Brunsbergae typis Georgii Schönfels Anno 1608. w 4ce, k tyt. i k. 30 nlb. (sygn. H₉).

Rozpoczyna dedykacja prozą, podpisana przez Stan. Krasińskiego (na 1 stronie). Pisze, że Szyszkowski był niegdyś alumnem szkoły pułtusk. Wspomina to chlubnie jego działalność w Łucku.

Poczem rozpoczynają się wiersze wychowanków seminarjum. Wiersze są różnych miar i długości; pod względem formy i języka świadczą o wyrobieniu ich autora. Podpisali je następujący uczniowie: Mik. Kownacki, Ad. Ciemnieviensis, Joan. Kossnik, Bart. Dziezicki, Paul. Karski, St. Krasiński, Joan. Karski, Bart. Poltovina, Jos. Neumarek, Math. Burczak, Alb. Plocensis, Joan. Pomorski, Joan. Fabricius, Alb. Pomorski, Ad. Bieliński, Math. Dzierżanowski, Jos. Chmielewski, Math. Kroleviensis, Joan. Podosina, Joan. Kondracki, Pet. Godlewski, Alb. Rozlanowicz, Nic. Wielgolewski, Andr. Wardavius, Joan. Broniszewski, Stan. Grochowicki, Alb. Nivotins, Ser. Kakowski, Ad. Lossowski, Paul. Dabrowski, Thom. Pilebowski, Jak. Poniatowski, Jak. Tarnowski, Bartł. Zawadzki, Joan. Rykaczewski, Sim. Drozdowski, Ad. Milewski, Joan. Swiderscins, Gasp. Ciechanoviensis, Jos. Kossowski, Nic. Ogledzki, Alb. Sarbiewski, Stan. Zakrocki, Stan. Szyszyński, Jac. Gumowski, Andr. Mierosławski, Andr. Ligowski, Joan. Chodniski, Alb. Szoldanowski, Stan. Sieciński, Ad. Arciszewski.

Na k. A₃ wspomniano, że Szyszkowskiego zna „Brito, Ser et Japo“ (Anglik, Chińczyk, Japończyk) — widocznie jakaś aluzja do prac misyjnych. — Na k. B i nast. „laus Masoviae“. — Na C₃ o pożarze Pułtńska. — Na k. D. Sodalitas parthenica i jej pochwały. Na k. D₄ bursa i frat. misericordiae. — Oprócz tego zwyczajem epoki (świeżo wprowadzonym) pełno wierszy anagramatycznych i emblematycznych. — W każdym razie jest tu materiał do dziejów semin. i szkoły jezuickiej w Pułtsku. Jagiell. (brak tytułu).

— Carmen in laudem et gratiam Admodum Reverendi Domini, Domini Martini Szyszkowski Canonici Cracov., Illustrissimi et Reverend: Principis Domini D. Bernardi Maciejowski Episcopi Cracoviensis et Cancellarij, Moe-

cenatis sui optimi conscriptum. Cracoviae A. D. 1602. w 4ce, k. 2.

Ob. tom XVIII, 561 (Hżensis).

Czartor. — Ossol.

— Divi Tvtelares Dioecesis Cracovien. Illvstriss: Principi Domino, Domino Martino Szyskowski Dei Et Apostolicae Sedis Gratia Episcopo Cracoviensi, Dvci Severiensi, faustum fortunatumq; ad suam Sedem ingressum Gratulabvndi. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij S. R. M. Typographi, Anno Domini, 1617. fol., k. tyt. i k. 28 nlb.

Na odwrocie herb i wiersz.

Poczem idzie dedykacja, z podp. Congregatio Assumpt. Deiparae (była to kongr. młodzieży, założona przez Jezuitów). Następnie szereg wierszy o treści dewocyjnej. M. i.: Beat. Virgo Częstochoviensis, S. Venceslaus, S. Stanislaus, S. Florianus, S. Hyacinthus, B. Salomea, B. Kunegundis, B. Esaias Boner, B. Joan. Cantius, B. Simon Lipnicus, B. Michael Gedroic, B. Sventoslaus Slavkoviensis, B. Stan. Kazim., B. Stan. Kostka, S. Carolus Borrom., SS. Sixtus et Christina, B. Joan. Prandota Odrov., B. Albertus Petrenia in pago Woźniki a Judaeis a. 1598 interfectus (na mace!). — Kończą: Epistematia i Epos. Jest to więc zbiorek wierszy na cześć krak. patronów oras świętych i błogosl. stojących w związku z działalnością sakonu. — Do dziejów kultu dużo szczegółów.

Autorem tego zbiorku wedle Wielewickiego ma być Teofil Christecus S. J. (Krzaystek? Krzycki?), o którym obacz tom XIV, 209 oras XX, 336.

Alegambe str. 431. — Placcius Teatrum anon. 396. — Załuski Consp. str. 498. — Słarszczyński Obraz I, 259. — Brown Bibl. pis. 144. Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Favstae Gratvlationes Illustrissimo & Reuerendissimo Domino Szyskowski, Dei Et Apostolicae Sedis Gratia Cracoviensi Episcopo Severiaeq. Dvci, Cracoviam Felicibvs Avspiciis Ingredienti. A Studiosa Collegij Lublinensis S. I. Iuuentute Dedicatae. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typogr. Anno Domini, 1617. w 4ce, k. tyt. i k. 18 nlb.

Na odwrocie herb biskupa i wiersz Miec. Mleccki. Potem dedykacja w formie mowy Samneta Leżeńskiego. — Od k. B szereg wierszy. Rozpoczyna wiersz Jana Sobieskiego, wojewodsica lubelskiego; poczem piszą M. Wodsiński, And. Zdanowski, Kaz.

i Tomasz Sapięha, Aleks. Kopeć, Woj. Kosakowski, Stan. Poleciłowski, J. Sornel, B. Somański, B. Gzowski, M. Lezenski, Tom. Brudecki (jego wiersz jest dłuższy i przynosi pewne szczegóły o walce Szyskowskiego z Rakowem). Kończą drobne epistematata. — Zapewne wszystkie te wiersze (jak szwyczaj bywało) są pisane przez profesorów Jesuitów.

Czartor. — Ossol.

— Illustrissimo ac Reverendissimo in Christo Patri ac D. D. Martino Szyskowski, D. G. Episcopo Cracov. Duci Severiae Primum cathedram suam auspiciatum ineunti, Gratulatio a studiosa iuventute Collegii Sandomirensis Soc. Jesu. Cracoviae in Officina Andreae Petricovij S. R. M. Typogr. Anno D. 1617. w 4ce, k. 26 (sygn. G₂).

Pod dedykacją: Joan. Mielecki.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow.

— Illmo & Rnd^{mo} Dño D. Martino Szyskowski, episcopatum Cracoviensem ineunti, gratulabundus occurrit (1617)... ob. Lubomirski Mik.

Sądze, że to M. Lubomirski jest autorem tego wierszyka, co uzasadnię w Dopełnieniach (pod Lubomirski M.). — Jednakże katalog ant. Alb. Cohna z r. 1883 nr CLIII podaje jako autora Nic. Lancken (skądinąd autor nieznany). Zapewne u Cohna błąd, który powtórzył mój ojciec w t. XXI, 45.

— Panegyricus deuotissimae sodalitatatis Compassionis D. Nostri Jesu Christi Cracoviae ad D. Siscovium Martinum D. Episcopum Luceoriensem. Cracoviae 1606. w 4ce, k. 17 nlb.

W r. 1934 nie odzyskano w bibl. Krasin.

Krasin.

— ob. Aristoteles (Polityka, przekł. Petrycego) — Bagnocaballensis Jac. (1622) — Baronius (Vitae 1609) — Bellarmin (Summ. 1608, Comp. 1606) — Bembus M. (Pastor 1618) — Biedrzychowski Kasp. (Jubileusz 1628, 1701) — Blossius Mac. (Jonas sarmaticus 1617) — Boleslavius Greg. (1621) — Borastus Greg. (1623) — Borovius Alb. (Quaestio 1628) — Bratkowic A. (Exerc. 1622) — Broscius J. (Gratis; tu dużo o nim i o Jezuitach) — Buczkowski M. (Applausus 1613) — Ciekliński Dob. (1627) — Clichtoveus Jod. (De Vita 1608) — Constitutiones — Crispinus Jacob. (Carmen in laudem 1602) —

Deckerius Joan. (1605) — Długosz (Żywo 1617) — Duns J. (1627) — Erlor Mikołaj (Judicium 1620) — Focius Joannes (Memoria 1626, Oratio gratulatoria) — Frederus Georgius (1608) — Garliński Stanisław (1617) — Golinius Bar. (Academica 1617) — Gregorius Divus (1618) — Gretser Jac. (Contra famosum libell. 1618; tu dużo o jego stanowisku w sprawie Jezuitów) — Grochowski Achay (1629) — Grochowski Stan. (Radziwiłła Hierozolims. processya) — Halicius Szymon (Quaestio 1621, Gratulatio 1617—21) — Hżeczki (1602) — Iustinelli Pet. (1639) — Kangowski Jan (Votum 1624) — Karski Paw. (Series 1612) — Klodawski P. (Mariologia 1626) — Kośliński Aleks. (Conclusiones 1626) — Laurynowicz Mikołaj (1622) — Maciejowski Bernard (1602) — Mościcki Mikołaj (Examen approbandorum 1625) — Nakielski Samuel (1620, 1634) — Niszczycycki Karol (Ad Illum 1617) — Nyklaszewski Krzysztof (Żywo 1627) — Officia (1620) — Opatovius Adamus (Quaestio theol. 1628) — Ossoliński Jerzy (Oratio 1630) — Papenkowicz Jakób (Gratulatio 1616) — Petricovius Andreas (Quaestio 1618) — Petrycy Joan. Innoc. (Historia rerum 1620) — Piaseczyński Aleks. (In diem 1604) — Reszka (Epistolae; tu jego listy) — Rybkowicz Jan Aug. (Jesu Christo 1613, Panegyricus 1617, Disputatio 1621) — Sacratius (1586) — Śmieszkowicz Wawrz. (Pajan 1617, Votum 1721) — Starowolski Sz. (Eucharist. 1617) — Stoboeus Jerzy (Epistolae 1749, 1758) — Strasz Zygmunt (Auspicatissimus Cracoviam adventus 1629) — Suligostowski Nicolaus (Certamen 1615) — Summaryusz nauki chrześcijańskiej (1608) — Synodus dioeciesana luceoriensis (1607) — Szatkowski A. (Apeuticon 1629) — Szembek Fryderyk (O śmierci 1617) — Sober Stanisław (Quaestio 1618) — Tarzymiejski Jerzy (Certam. Pultoviae 1616) — Urbanides Clem. (Panegyricus 1606) — Uszyński Pet. (Gratulatio 1629) — (Vi-tellius Jacobus (Plaudens Apollo

1617) — Żabczye Jan (Traktat 1617) — Zakrzewski X. Stanisł. (Rozsiewacz 1623).

Nie jest znana jego praca p. t. Dwóch świętych biskupów (Kraków, przed 1645) o której ob. Wierszowski Mater. II, 76. Zapewne chodzi o przedruk życia św. Stan. i błog. Kadłubka?

Liczne rękopisy do niego się odnoszące są w Bibl. Jag. (Wisłocki Kat. str. LXXI). — Listy jego są w bibl. Kras. (Pułaski Opis ręk. str. 257 i nast.). — Toż samo w bibl. Ossol. (Katal. I i II).

Lubiński Stan. Series str. 189. — Starowolski Monumenta 77. — Tenże Vitae Antist. 278. — Sołtyk Monum. eccl. crac. str. 116. — Bentk. H. lit. II, 533. — Janocki Nachr. I, 8—16. — Pam. rel. mor. 1842 III, 207. — Sołtykowicz O Akad. Kr. 575. — Siarczyński Obraz II, 258. — Grabowski Amb. Krak. 1830 str. 118. — Tenże Staroż. Wiad. str. 160—3. — Tenże Staroż. hist. pols. I, 236—9. — Muczkowski Rozmait. hist. 124. — Kwiatkowski Panow. WI. IV. — Łukaszewicz Hist. Szkół IV, 130. — Rzepnicki Vitae praes. I, 346—9. — Łętowski Katalog II str. 170. — Święcki Hist. Pam. II, 180. — Przyjacieli ludu Poznań Rok V, str. 160. — Wielewicz Diarium I, 128 i passim. — Franke Brożek str. 302. — Ks. Wysocki Seminarjum 1910. — Mecherzyński Hist. wymowy III, 120. — Pelczar Zarys dziejów kazn. 1896. — Lempicki Medyceusz polski 1929. — Tenże w Pamiętn. liter. 1925/6 str. 181. — Sobieski Pamiętny sejm 1912 str. 80. — X. Załęski Jezuici (passim). — Czubek Pisma rokokowe II str. 65 i passim. — Encykl. Org. XXIV. — Encykl. kośc. XXVIII, 135. — Finkel Bibl. III, 1879.

Szyszkowski Mikołaj (I), ucz. akad. wil. ob. Barszcz Jan (Funebris laud. 1595) — Chodkiewicz Jerzy (Parentalia 1595) — Szymanowski N. (Treni 1596).

(Szyszkowski Mikołaj) (II), synowiec Marcina, biskup warmiński († 1643). Luctus Funebris. Ill. Principi ac Rev. D. D. Nicolao Szyszkowski Episc. Varm. 7. Id. Febr. A. 1643. Vita functo debitus... dedicatus... a Collegio Brunbergensi S. J. Brunbergae, Caesar Weingärtner (1643). fol., sygn. A—E.

— ob. Jason (1643) — Klage Tom. (Cursus 1633) — Lilius Franc. (1673) — Mościcki Mikołaj (1631) — Olbrycht Michael (Spes Prussiae 1633) — Olchawski Jan X. (Constitutie 1632) —

Petrycy Joan. (Rerum in Polonia 1637) — Skrobkowiec L. (Peregrinacya 1644). Finkel III, 1879.

Szyszkowski Piotr ob. Skrobkowiec L. (Spelunca duplex).

SZYSZŁO Józef. Kategoria W. JP... stolnika Inflants, z JW. JP. Kazimiera z Oginskich Brzostowską podskarbiną W. X. Lit. (1790). fol., karta 1.

Jagiell.
— Mowa imieniem całej palestry Trybunału Gł. W. X. Litt. przy dokończeniu tegoż Trybunału dnia 15. Apr. 1782. w Wilnie przez Wielmożnego Imci Pana Józefa Szyszłę stolnika inflantskiego powiedziana a przez jednego z Kollegów jego do druku podana. w 4ce, kart 4.

Tyszk. w Czerw. Dw.
— Odpowiedź Na Memoryał od XX. Karmelitów Pompiańskich podany do Tronu Najiaśniejszego Pana y Prześwietney Rady Nieustającej odemnie Józefa Szyszły dająca się 1775. Roku Miesiąca 9bra Dnia... fol., k. 2.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.
(Szyszło Józef). Ostrzeżenie Rozsądzania Stron Wszystkich w Wyznaczoney Kommissyi w Sprawie Urodzonego Józefa Szyszły. fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.
— ob. Karmelici Pompiańsey (Rezolucya 1775).

Szyma, Szymatycy (Dyzunia) ob. Acte separé (1768) — Andrzej Arch. (1625) — Antigrife (1608) — Arcudius (1600) — Baranowicz Łaz. (1666—80) — Baronius (1598) — Bembus M. (Wzywianie do jedn. 1629) — Birkowski Fab. (Exorbitancje 1633) — Bobrykowiec J. (1635) — Borecki Jow (Justyfikacja 1623) — Boym (Stara wiara 1668) — Broniewski Marcin (ok. 1590) — Buddeus Jan (Eecl. ruthenica 1719) — Bullae, brevia (1799) — Carmina (1515) — Chodykiewicz Kl. (Dissert. 1770) — Ciachowski P. (1620) — Cichowski Mik. (Tribunal 1658) — Cyryll (Kazanie 1596) — Cyryll Aleks. (1643) — Czepański (Controv. orientalis eecl. 1699) — Demonstration des droits (1774) — Dorotejewicz (1623) — Dubowicz (Kalen-

darz 1644) — Dymitr metr. (1680) — Elenchus pism (1622) — Faber (1582) — Feuerlin (1745) — Fiedorowicz Piotr (1603) — Fundamenta na których łacin. (1683) — Fundamenta liberae relig. (1764) — Galatowski J. (1676, 1679) — Gembicki And. (Sobór 1642) — Genadius (1582) — Gizel Innoc. (1646) — Głos obywatelów (1786) — Greekie wyznanie (tom XVII, 348) — Grek Maksym (Inoka 1618) — Herbest B. (Wiary kośc. rzym. 1586) — Herbinus (Cryptae 1675) — Hieremias (Jeremi) — Historja (1698) — Hramotica (1586) — Jan Chryz. (1594, 1523—4 i t. p.) — Jewlewicz Tomasz (Labirynt 1625) — Katarzyna II (liczne ukazy) — Kisiel Ostafi (1631) — Kiszka Leon (1601) — Kleryk ostr. cerkwi (1598) — Knyżycza — Konisski (Koniński) Jerzy — Kopysteński Michał Zach. (Antigrife 1608) — Kopysteński Zach. (Kazanie 1625) — Kossow (Paterikon 1635, Dydaskalia 1637 i inne pisma) — Kreczmer (Konsyderacja 1648) — Kreuza Leon (Obrona 1617) — Kulczyński (1733) — Kulesza J. (Wiara 1704) — Kuncewicz Jozafat (tu odsyłacze) — Kurzeniecki (1752) — Licinius Teodor (1628) — Lukaris (Cyryll) — Maimburg (Hist. odstępstwa 1698) — Mohiła Piotr (1632—45) — Morochoowski Joach. (Dyskurs o rozerw. 1622, Utulenie 1612, Włoczebne 1625 i inne) — Mużyłowski And. (Antidotum 1629) — Nau (Wizerunek cerkwie 1697, Wiara 1697) — Niemierzyc (Napomnienie) — Nomonkanon — Ohilewicz Pachom. (1671) — Orański Wojna (Zwierciadło 1645) — Ordynacja (1776) — Ortholog (Trinos) — Orzechowski St. (Baptismus 1544) — Ostrogski Aleks. — Ostrogski Janusz — Ostrogski Konst. (1581) — Palicyn (Skazanie 1784) — Piotr I (1722) — Pocij Hipacy (1596—1618) — Possewin (Responsiones 1581, Interr. 1581, Capita 1585) — Prawa (1632, 1767) — Prokopowicz Teofan — Protestacja (1635) — Przedłożenie (1773) — Przypkowski (Declaratia 1646) — Quae-stiunculae (1681—2) — Radziwiłłowski

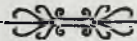
Antoni (Ohorodok, Wieniec 1688) — Rohatyniec — Rutka Teof. (Defen. 1678, Zgoda 1678 i inne) — Rutski Józef Welamin (1621—1634) — Sacranus (1500) — Sadowski Wikt. — Sako-wicz K. (1641) — Schisma — Sielawa (1622) — Sitnianowicz (Połocki) Szymon — Skarga Piotr (O jedności i inne pisma) — Skowrotka (1613) — Skuminowicz (1643) — Skupiński (1634) — Sławiniecki — Smith T. (1678) — Smotrzycki (1631) — Śniadanie (1630) — Sokolowski Stan. (Censura 1580) — Starowolski — Stawrowiecki — Susza Jakób (Saulus 1666) — Suraski Wasyl (O złod. latinsk.) — Synod florencki i brzeski — Synopsis dokum. (1634) — Szulakiewicz Izajasz (Recz 1793) — Tuptała Dymitr (1700) — Tański (Relacja 1790; tu opis wyczerpujący stos. szyzmatyków z Rosją) — Unja, U-nici — Wiadomość o kongr. (1791) — Wirtemb. theologi (Censura Sokol. 1580) — Zaborowski — Zdanie (1789) — Żebrowski (1595) — Zgoda (1678) — Ziółowski E. (Delineatio (1681) — Żochowski — Zyzania (Kazanie 1596 i inne) — Andrejewicz D. (Lament po otcu Joannie 1628) — Angelicus (Engel) K. (Status eccl. graecae 1655) — Antidot (Mużyłowski 1629) — Antonij (Zercało 1705) — Antonius M. (1616) —

Apokalipsis (1646) — Apokrisis (1598) — Apologia — Artykuły (w których zgadzają się ewanielicy) — Broscius J. (1648) — Cerkiew (t. XIV, 123) — Cicero (Żorawski Pro Archia 1632) — Elżanowski T. (Niewiara 1631) — Falconius Nic. (Ad capp. Ruthenos 1755) — Gliczner (Apell. 1598) — Hacki M. (1682) — Malecki (De Russ. et Tart. religione 1582).

Druków liturg. szyzmatyckich należy szukać pod ich zwykłemi tytułami: Oktoich, Apostoł, Triodion, Liturgiaron, Jewanhelyje, Trifologion, Szestodniew, Ewanhasion, Euhologion, Trebnik, Akafist, Anfologion i t. p. — Spis ich podał Karatajew Opisanie sławiano ruskich knig (1491—1652) w Shorniku otdielenia russk. jasyka imp. Ak. N. tom 34 (1884).

Dzieła szyzmatyckie i contra szyzm. w Polsce zestawil (o ile cenzura dopuściła) Jocher w t. III. — Wyjątki z wieln dzieł miał podać w „Notach“, ale widocznie cenzura zabroniła, bo mimo zapowiedzi nie podał ich. Literatnrę do kwestji szyzmy i unji w Polsce obacz zebrałą u Finkla Bibl. II, str. 705 (nr 14011—14756) i III str. 1601. — Nadto Finkel-Maleczyński Bibl. I (1933) str. 75—80.

Zestawiono tam ważniejsze dzieła naukowe polskie (Likowski, Brückner, Załęski, Franko, Studziński etc.) oraz obce. Z nowszych należy dodać: Völker Kirchengeschichte Polens (w Grundriss der slav. Philologie) 1930. — Lewicki Sprawa unji kość. wschodniego (w „Sprawach narod.“ 1933).

Dopełnienia i Sprostowania.

SIESTRZEŃCEWICZ Piotr. Adlocutiones tres ad Illustrissimos Principes, D* Georgivm Castellanum Trocensem etc. D. Ianvsivm M. D. Lit. Pocillatorem, D. Christophorvm, Radivillos F. F. Nec non Ad Illustrissimum Herodém D. Christophorvm Monvid Dorohostayski M. D. L. Archimarescallum. Vilnae In Typographiâ Petri Blasti, Anno 1611. w 8ce, kart A—C₂.

Na karcie drugiej napis: Petrus Sestrencius inscribo.

Wiadomość o tym druku zawdzięczam drowi Graebnerowi z bibl. miej. gdańskiej.

W tejże bibliotece znajduje się również: Landatio funebris Georgii Radivili (ob. tom XXVIII, 77).

SKLERKOWSKI Marcin. Trinect alle daraus (1611)... ob. Coldicensis Christ. (1631).

Coldicensis odpowiada na książkę M. Schleskowskiego (Sleszkowski?). To będzie zapewne właściwe nazwisko, a nie Sklerkowski.

(Soarez Cypr.). Quaestiones et dubia in Rhetorica Soarii occurrentia. w 4ce (?), str. 130.

Cytuje jako nieznaną Estreicherowi ks. Bednarski Upadek i odrodz. szkół jezuitskich 1933 str. 187.

Sobieski Jan.

O współczesnych poezjach niem. jemu poświęconych informuje Arnold Gesch. der deut. Polen literatur 1900 str. 293.

SOLIKOWSKI J. D. Discours d'un Polonais Catholique... (1574).

Są trzy wydania, opisane w t. XVIII str. 105.

Spalateński arcyb. ob. Dominis Antonius Marek.

Tak brmi jego nazwisko. Jest to autor „Przyczyn ujechania z Włoch“ (1616) o których obacz w t. XII str. 283 (pod Antonius) — a widocznie i druk „Ka-

zania“ (z r. 1618) pozostaje z tem zerwaniem z kośc. kat. w związku. — W r. 1622(?) ukazało się w Wilnie z polecenia bisk. Wołłowicza: „M. Ant. Dom. swego zwrócenia się z Anglię radę przedkłada“. Z tego wynika, że powrócił do kościoła rzym. — Polemizował z nim B. Duczmiński (horrendus apostata 1619).

Maciejowski Piśmien. III, 108.

SPANGENBERG Jan. Bellum gramaticale (1538).

Zapewne nie jest on autorem, lecz opracował tylko traktat Andrzeja z Salerno — o którym obacz w t. XVIII, 455.

Spiczynski Hier.

Ob. Tarcza duchowna (1533; on jest zapewne tłumaczem, a może i tłumaczem „Pozdrawiania“?).

On jest także autorem 4 wiersza na cześć Justa Decjusza, zamieszczone w Erasma Modlitwa (1533).

On także jest zapewne autorem pochwały języka pol., w dziele Falimierza (1534) zamieszczonej, a podpisanej przez Fl. Unglera.

SPIRIDION Edmund. Kazanie w publiczney całejgo Królestwa potrzebie...

Roku 1769. Berdyczów, 1772. w 4ce.

W Bibl. XXIX, 124 tytuł niedokładny. Miał to na sprzedaż antykwariat lwowski. Grunda w r. 1934 (cenil 4 zł).

STAPHYLUS Frid. De corruptis moribus... (1559). w 4ce, k. tyt. i k. 35 nlb.

Ob. tom XXIX, 179 oraz tom XIV, 560 (gdzie opisano dedyk. na egz. Jagiell.). — Wierzbowski III, 3134.

Bibl. paraf. w Nyssie — Jagiell. — Kap. gnieźn. — Ossol. — Wrocław. publ.

— De corruptis moribus... Authore Sylv. Czecanovio (1560). w 4ce, k. tyt. i k. 63 nlb.

Ob. t. XIV, 560. — Wierzbowski III, 3133. Czapski — Czartor. — Jagiell. — Kórnik — Ossol. — Uniw. warsz. — Włocł. sem.

— Toż... (1615). w 8ce, k. 60.

Ob. t. XIV, 560. — Wiszniewski IX, 122.

Staropolski Roman ob. Chrystyan (Replika na suplikę 1719) — Dauksza Władysław.

Stato (Lo) presente di tutti i paesi, e popoli del mondo naturale, politico, e morale, con nuove osservazioni, e correzioni degli antichi, e moderni viaggiatori. Volume VII. Della Turchia in Europa, delle isole dell'archipelago, Candia, e Morea; del regno della Polonia, e de' Cosacchi Zaporowski (sic). In Napoli presso Francesco Ricciardo MDCCXXXVIII (1738). w 8ce, k. tyt. ryc., str. 567 lb., str. 1 nlb.

Od str. 251 do 567: „Descrizione del regno di Polonia“. Między str. 250—251 „Nuova carta del regno di Polonia diviso nei suoi palatinati secondo l'ultime osservazioni ed anotazioni fatta in Amsterdam per Isak Tirion“. Czartor.

STATORIUS Jan. Disputatio altera cum Joanne Mario Italo (1620).

Będzie to niewątpliwie identyczne z drukiem opisanym w tomie XV, 232 p. t. Disputatio (1621).

STATORIUS Piotr (II). Disputacia lubelska (1592).

Błędnie podano w t. XXIX str. 229, że „dzisiaj nie znane“. Egzemplarz odnalazł się u Bawor. (Czarn.); ob. Kotuła Właściciele rękop. 1929. Bawor. (Czarn.).

— Odpowiedź na Xiegi Śmigleck. (1595).

Kotula Właściciele rękop. 1929.

Bawor. (Czarn.).

Statuten für Rathsversammlung (1798)... ob. tom XXVI, 131.

STEVIN Szymon. Les oeuvres mathematiques... à Leyde 1634. w 4ce.

Wspomina tu o swej podróży do Polski w latach 1570—76 i opisuje malowidła na Wawelu (signa Hermetia). (Wzorowane one były zapewne na rycinach w traktacie Albumassara De magna conjunctionibus, znajdującym się dodziśdnia w Bibliotece Jagiell.).

Strata iednakowa... (ob. t. XXIX str. 324)... bądź monetą bądź złotem. [Zarazem:] Strata iednakowa W Intratach za odmianą Pedis Monetarii, chociażby Nowa Moneta bita była z srebra czystego. fol., k. 2 nlb.

Druk pochodzi z r. 1774. Autor nawiązuje do konstytucji z roku 1766. Autor pisze imieniem komisji menniczej na użytek subdelegacji. Wykazuje w obu wypadkach straty dla producentów rolniczych i broni

zdania, że nie należy bić monety różnej wartością od dzisiejszej.

Obacz: Odpowiedź na punkta podane kom. menniczej 14 paźdz. 1774 (tom XXIII, 258)... wraz z Myślami w materyi menniczej. Akad.

Stratius Jan.

Ob. o nim ks. Mazurkiewicz Pocz. Akad. Lnbr. 1921 str. 56.

Rozróżnieni w t. XXIX Bibliografji dwaj autorowie tego nazwiaka są jedną i tą samą osobistością.

Steinhausser (ob. tom XXIX, 279).

Omawiając kwestję autorstwa dzieła „Memoires“ nie znalazłem rękopisu Akad. Um. nr. 1110, zawierającego dwa zbliżone do owego dzieła pisma: 1) jedno po angielsku p. t. Of the political state government of the Republic of Poland (str. 249—365); 2) drugie po francusku p. t. Idée de la Republique de Pologne et de son état actuel (str. 373—546).

Oba te pisma pochodzą z tego samego mniej więcej czasu t. j. z przed r. 1760. Nie są identyczne z dziełem „Memoires“, ale zbliżone treścią, a data jest wszystkim trzem wspólna. Ich związek ze sobą jest widoczny. I angielska i francuska praca zostały napisane przez autora Polaka, a tylko są tłumaczone na obce języki, jak świadczy nienaganna pisownia nazwisk i godności polskich.

Ale co również doniosłe: w tym samym rękopisie są oprawne tablice drukowane, ogłoszone po francusku w r. 1760 przez pijara Ant. Wiśniewskiego — zawierające w wielkim skrócie zarys historii, sejmu, urzędów, prowincji i t. p. polskich. A więc znowu praca o podobnym celu, jak „Memoires“ i dwie wspomniane wyżej prace rękopiśmienne. Cała ta kwestja wymagałaby bliższego rozbioru i rozstrzygnięcia.

STIELER Kasper (1632 † 1707).

Geharnischte Venus, 1660. w 8ce.

Opisuje kampanję odbytą w Polsce (pod Warszawą) wraz z kurfirstem. Między innymi pisze: Es hielte mich das Nordenland wo Zyntins zu Bette geht, die Gegend war mir unbekand, ihr fremder Steig mit Schnee verwehet, da stund' ich auß Gefahr und Noht es stritten mit mir Furoht und Tod: der scharffe Sabel der Barbaren ist ofters um mein Haupt gefahren. Gradivus ließ mich keine Ruh in vielen Nächten nicht genießen. Du Bug nnd strenges Masan dn Ihr werdet mir es zeugen müssen. Ob. o nim Köslar Der Dichter der geharn. Venus 1897. — Arnold Gesch. der deutschen Polenlit. 1900.

STRYKOWSKI Mac. Krotkie rzeczy potrzebnych s strony Wolności a swobod zebranie. (B. m. dr.) 1587.

Ob. na str. 355 tomu XXIX: O wolności...
krotki wywód (1587).

Tak podaje tytuł Kotula Właściciela reko-
pisów 1929 nr 241 (z egz. Czarn. w bibl.
Bawor.). -- Egzemplarz pochodzi z bibl.
Zańskiego, a opatrzony jest 6 gwiazd-
kami i dopiskiem: Unicum exemplar
quod vidit.

STUART James Francis Edward,
syn Jakóba II, króla Anglii. A letter
to prince James Sobieski. B. m. i r.
(Rzym, 1733?). fol., k. 1.

Jakób Stuart oświadcza, że nie ma zamiaru
kandydować na tron polski.

Bibl. Bodlej.

Suchodolski Wojc., poseł ob. Dłuski
Tom. (1792).

Sułkowski Aleks. Józef ob. Bey-
träge (1758).

Sułkowski Aug. ob. Dnrini (1769).

Sułkowski Józef (ur. 1773).

Skalkowski Rodowód J. Sułkow. (Poznań.
T. P. N. Prace kom. histor. VIII) 1934
(nważa go za syna Teodora Sułk. i matki
z domu Quelisce).

Summarjusz umiarkowania monety
(1755) ob. t. XVIII, 487 (autor Jar-
mundowicz Kaz. Fr.).

**Summarjusz rachunków general-
nych za urzędu J. K. Krasieńskiego na**
sejm 1664. fol.

Ob. ręk. Krasieński. 347 (schemat drukowany
z wypełnionymi cyframi).

— Toż:... rachunków skarb. na
sejm 1744... ob. Grabowski Maciej
(w t. XVII, 312).

— Toż:... na sejm 1746... ob. Gra-
bowski Maciej (w t. XVII, 312—313).

— Toż:... rachunków generalnych
skarbowych pro die 10 oct. 1748 złożony.
Cytuje Korzon Wewn. dzieje III (1897)
str. 110.

— Toż:... percept i ekspens (na
r. 1775) ob. Tabella expens cywilnych
i wojskowych (1775).

— Toż:... na sejm 1766... ob. Dja-
rjusz sejmu (1776).

Wspomina Korzon Wewn. dzieje III (1897)
str. 182.

— Toż:... na r. 1780—2 ob. Bü-
sching (Magazin 1780).

— Toż:... percept y expens (1786—
1788)... ob. Rachunek Komissyi Skarbu
(w t. XXVI, 5).

— Toż:... z lat 1788—90... ob. Ra-
chunek (t. XXVI, 6).

Por. pod Tabella. — Obacz także: Rud-
nicki W. (Kalkulacja generalna 1788).
Korzon Wewn. dzieje (1897) III, 174.

Surowiecki Wawrzyniec (ur. 1769
† 1827) ob. Dziennik patrijotycznych
polityków (1792—7).

On był redaktorem i głównym współpracow-
nikiem powyższej gazety, jak to wykazał
Dzieduszycki w Przew. nauk. i lit. 1875
str. 143 (tu jego biografja).

SUSZA J. Koronacja (1780).

O 8 rycinach znajdujących się tu mówi
bliżej Siczynskij: Arch. m. Chełmu w ry-
cinach z r. 1780 (w Biuletynie nauk. Za-
kładn arch. warsz. 1933 czerwiec). — Ob.
Rakowiecki T.

Suter R. (Exercitationum) ob. Ca-
spari (von dem Königr. Polen 1756).

Suworow ob. Bonneaux (1797) —
Cranz J. (1775) — Insurrektionskrieg
(1797).

Świadectwa z pisma... o wolności
mięsa jedzenia ob. Esu (1653).

Czartor. — Ossol.

Swift ob. Bykowski Ign. (1784).
Wojciechowski w Pam. liter. 1907 (o wpły-
wie na Mich. Krajewskiego Wojciech Zda-
rzyński 1785).

ŚWITKOWSKI Piotr Pamiętnik.

Poboska Sprawa oświaty ludn 1925 str. 151
(o jego stanowisku w sprawie szkolni-
ctwa). — Grodek Ks. P. Switkowski sta-
tysta polski (w „Rocznikach dziejów społ.”
tom III. Lwów 1934).

(Synodus). Acta et Constitutiones
Synodi prov. Gnesnensis 1577 (t. XXX
str. 126).

Theiner Annales II str. 310. — Caligari
Epistolae et Acta (1915) str. 7. — Abraham
Sprawozd. w Arch. Coll. hist. IX (1902)
str. 148 i 170.

Synodus diec. wileńskiej (1626) ob.
Brzeski Wojc. (1626).

Syrach Kosmopolita ob. Deutsch-
land und Polen (1797).

Syrenius Szymon ob. Reszka Stan.
(1590) — Virgilius (1590).

Szafraniec And. i Stan. ob. Enyedi
(1598).

SZAMOTULSKI Grzegorz. Ordo Jv-
dicariivs Claris. JV. Doc. D. Ioannis
Andreae. In Quo Singvlorvm Iudicia-
lium Actuum Formulae plenissimé con-
tinentur. In omnium in Foro versantium

utilitatem, nunc denuo summa cura, ac diligentia impressus. [Tu sygnet drukarni: Paw, z napisem Ingenvus Omnia]. Venetijs, Sub signo Pauonis MDLXXIII (1573). w 8ce, k. tyt., k. 3 nlb. (Index rubricarum) i str. 192 (sygn. M₈).

Na końcu: Venetijs, Excudebat Aegidius Regazola. MDLXXIII. — Nadpis nad stronicami przez całe dzieło: Ordo judic. D. Joan. Andreae.

Na str. 1: Ordo Jvdiciariv Clariss. Jvris Doct. D. Ioan. And. cvm singulorum iudicialivm actum formulis, per Gregorim Samotholanum Doct. in lucem aeditus. — Mimo to nad stronicami w całym tem dziele biegnie nadpis: Ordo judicarius D. Joannis Andreae.

Jest to przedruk Procesu Szamotulskiego, z opuszczeniem dedykacji, wierszyków i konkluzji końcowej.

Ordo judicarius zajmuje tu str. 1—52; od str. 52—192 idzie Tertia pars principalis, to znaczy formularz będący dziełem Szamotulskiego. W przedruku tym wprowadzono pewne zmiany. Np. na str. 12 w formule pozwu Szamotulski wprowadził do tekstu formuły szczegóły polskie (Judex ordinarius sic citat apud nos: Thomas can. et off. Crac. — ob. wyżej str. 197). Natomiast w tym przedruku ta sama formuła brzmi: Iudex ordinarius sic citat apud nos: Thomas R. canonicus et officialis Bonon.

Ale to jest wyjątek. W regule bowiem wydawca włoski nie zacierał faktu, iż dzieło pochodzi z Polski. Na str. 52 pozostawił: Quos ego imitatus tirunculis in jure Polonis... inservire volens. — Tak samo w formułach składających się na formularz Szamotulskiego pozostawił niemal wszędzie nazwy diecezji krakowskiej, gnieźnieńskiej i t. p. Tylko daty poopuszczal (zapewne ze względu, aby dzieło nie robiło wrażenia przestarzałego).

Trudno rozstrzygnąć, co skłoniło wydawcę włoskiego do przedruku dzieła Grzegorza — i to w pół wieku po jego pierwszym wydaniu. Czy formularz dodany przez Grzegorza, czy też ta forma dzieła Janowego, jaka rozpowszechniła się w Polsce i jaka stanowi podstawę tekstu ogłoszonego przez Szamotulskiego? (Podkreślić bowiem jeszcze raz należy, co już zaznaczyłem na str. 197, iż wersja krakowska „Ordo“ odbiega od tekstów druk. zagranicą. Zwłaszcza słęczenie „preambulow“ z właściwym „Ordo“ czyli I i II principale — jest jej cechą charakterystyczną. — Ale i dodanie wierszyków mnemotechnicznych, których w oryg. tekście „Ordo“ nie dostawało).

Egzemplarz powyższego wydania jest w bibl. Jagiell., jednakowoż nie odszukałem go zrazu, gdyż w katalogu figurował pod Andreae, a nie pod Szamotulanus. Wobec tego wątpliwość na str. 199 wyrażona okazała się niesłuszną. Jagiell.

Szamotulski (Szamotulinus) Stan. ob. Gorycki P. (1560).

Szembek Antoni Felicjan ob. Łopuszański Józef (1729).

SZEMBEK Fryderyk. Vita B. Stan. Casim. ob. Baronius (Vita, recognita a Szembek).

— Vita S. Juttae... ob. Baronius M. (1609).

On jest prawdopodobnie autorem broszury p. t. „Proca Dawidowa Pięcią kamieni uzbrojona“, wydanej w Kaliszu w r. 1623 pod imieniem X. Stan. Zakrzewskiego. Brożek na egzemplarzu bibl. Jag. tak bowiem o tem pisze: „Proca Dawidowa Zakrzewii Calisii impressa, atei locus non exprimat. Scriptum maledictum ab ipsis Jesuitis conscriptum, sub nomine Zakrzewii ipso consentiente evulgatum. Omnia enim quae in illo continentur, ego audivi ex ore Friderici Szembek Jesuitae; andiverunt et alii...“

SZEMBEK Krz. Antoni. Epistola past. (1718)... ob. tom XII, 301 (pod Boussu).

Szkoci (w Polsce) ob. Denham (1684) — Jan Kazimierz (1651; w t. XVIII str. 426) — Instruktorz wybierania cła (1703 i nast.).

Ob. Sobieski Pamiętny sejm (1913) str. 129 (o sądownictwie Junga).

Szleskowski (Śleszkowski?) Marcin ob. Coldicensis (1631).

(Szpitale). Projekt Do ułożenia Szpitalow. (1774). fol., k. 4 (pag. fracta).

Projekt ten wywołany jest kasatą Jezuitów i użyciem ich majątku także i na cele szpitalne. W 19 punktach omówiona tu jest organizacja szpitali (oraz żebractwa). — Na ark. b: Wyznaczenie Kommissyi nad szpitalami w Koronie y W. X. Lit. (tu podany skład i sposób urzędowania tych projektowanych komisji).

Ob. tom XXV, 273.

Akad.

Szpitale ob. Awedyk Michał (lazaret krak. 1751) — Bassai (1570) — Bennon św. (Benonici) — Bibliothek.

Szydłowiecki Krzysztof ob. Decius (De Sigismundi 1521) — Faber J. (Sermones 1533) — Ferdinandus (1528).

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top left of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

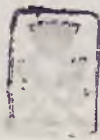
Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

Faint header text at the top right of the page.

— Tom XIII. Zeszyt 1—2. Lit. Bi.—Bor., str. 1—272.	10—
— Tom XIII. Zeszyt 3—4. Lit. Bor.—Bz., str. VIII i 273—502. — Dodatki i sprostowania do tomów XII i XIII, str. I—VIII.	10—
— Tom XIV. Zeszyt 1—3. Lit. C—Con., str. 1—384.	10—
— Tom XIV. Zeszyt 4—5. Lit. Con.—Cz., str. VIII i 385—590. — Dopełnienia i sprostowania, str. I—IX.	10—
— Tom XV. Zeszyt 1—4. Lit. D, str. VIII i 475. — Dopełnienia i sprostowania, str. I—V.	15—
— Tom XVI. Lit. E—F, str. 377. — Dopełnienia i sprostowania, str. I—XXXIV.	15—
— Tom XVII. Lit. G, str. 491. — Dopełnienia i sprostowania, str. I—V.	15—
— Tom XVIII. Zeszyt 1—3. Lit. H, str. 1—331.	15—
— Tom XVIII. Część II. Lit. I—J, str. 333—705. — Dopełnienia i sprostowania, str. I—VI.	10—
— Tom XIX. Zeszyt 1—4. Lit. K—Kom., str. 487.	15—
— Tom XX. Zeszyt 1—4. Lit. Koń.—Ky., str. 436. — Dopełnienia i sprostowania, str. I—XXIII.	15—
— Tom XXI. Zeszyt 1—5. Lit. L—Łz., str. IX i 1—550. — Dopeł- nienia i sprostowania, str. I—IX.	15—
— Tom XXII. Zeszyt 1—2. Lit. M, str. 1—272.	10—
— Tom XXII. Zeszyt 3—5. Lit. M—My., str. 273—673. — Dopeł- nienia i sprostowania, str. I—XVII.	10—
— Tom XXIII. Zeszyt I. Lit. N—Ok., str. 1—312.	10—
— Tom XXIII. Zeszyt II. Lit. Ok.—Oż., str. VIII i 313—545. — Dopełnienia i sprostowania, str. I—XLIII.	10—
— Tom XXIV. Lit. P—Pom., str. VI i 1—479. — Dopełnienia i sprostowania, str. I—LVI.	15—
— XXV. Lit. Pon.—Q, str. 1—443. — Dopełnienia i sprostowania, str. I—XXXVII.	20—
— Tom XXVI. Lit. R, str. 1—574. — Dopełnienia i sprostowania do litery P, Q i R, str. I—XX.	20—
— Tom XXVII. Lit. S—Sh., str. 1—421. — Dopełnienia i sprosto- wania, str. I—IX.	30—
— Tom XXVIII. Lit. Si—Soj., str. 1—411.	30—
— Tom XXIX. Lit. Sok—St., str. 1—373. — Dopełnienia i sprosto- wania, str. I—III.	30—
— Tom XXX. Lit. Su—Sz., str. 1—372. — Dopełnienia i sprosto- wania str. I—IV.	30—

Podręczniki.

Serja I.

	zł.
Benni T., Łoś J., Nitsch K., Rozwadowski J., Ułaszyn H. Gramatyka języka polskiego	12.—
Gawroński A. Gramatyka sanskrycka	15.—
Morawski K. Zarys literatury rzymskiej	4.—
Moszyński K. Kultura ludowa Słowian. Część I. Kultura materialna	24.—
— Kultura ludowa Słowian. Cz. II. Kultura duchowa, zeszyt 1	24.—
Pisownia polska. Przepisy. Słowniczek. Wydanie X	2.—
Sinko T. Literatura grecka. Tom I, część 1	15.—
— Literatura grecka. Tom I, część 2	20.—
Witkowski St. Historjografia grecka i nauki pokrewne. Tom I	5.—
— Historjografia grecka i nauki pokrewne. Tom II	5.—
— Historjografia grecka i nauki pokrewne. Tom III	7.—
Zieliński T. Tragodumenon libri tres	5.—

Serja II.

Adametz L. Hodowla ogólna zwierząt domowych, s niemieckiego rękopisu przełożył Zdz. Zabielski	6.—
Anatomja człowieka. Tom I — opracował A. Bochenek	10.—
Anatomja człowieka. Tom II — opracowali A. Bochenek i St. Ciechanowski	10.—
Anatomja człowieka. Tom III — opracowali A. Bochenek i St. Ciechanowski	6.—
Anatomja człowieka. Tom IV, część II (Nerwy obwodowe — Óko — Powłoki zewnętrzne) — opracowali E. Loth, Fr. Krzyszta- łowicz i K. Majewski	6.—
Anatomja człowieka. Tom IV, część III (Ucho) — opracował J. Mar- kowski	5.—
Hoyer H. Anatomja porównawcza zwierząt domowych (z licznymi rycinami)	6.—
Klecki K. Patologia ogólna. Tom I.	10.—
Kozak J. i Orzelzki T. Ćwiczenia z zakresu chemji ogólnej (z rycinami)	5.—
Marchlewski L. Podręcznik do badań fizjologiczno-chemicznych	3.—
Mazlarski St. Podręcznik do ćwiczeń histologicznych	6.—
Oszacki A. Choroby przemiany materji i energii u człowieka. Pod- stawy nauki o metabolizmie. Fizjopatologia tycia i chudnięcia. Kliniczne postaci otyłości i chudości	4.—
Pisarski Tadeusz. Kamienie moczowe. Ich budowa i mechanizm powstawania	2.—
Rosenblatt A. Geometria analityczna na płaszczyźnie (z rycinami)	6.—
Rosner A. Ginekologia. Tom I—II. Pojedynczy tom 10 zł :	20.—
Zakrzewski K. O promieniotwórczości (z rycinami)	3.—
Zaremba St. Zarys mechaniki teoretycznej. Tom I. Wiadomości po- mocnicze i kinematyka	16.—

